

riestelinjaa Kannaksella.

Kun isänmaa kutsui Paavola – Revonlahti

Kun isänmaa kutsui

1919, 1939-1945

Paavola – Revonlahti

Pohjois - Pohjanmaan Sotaveteraanipiirille

Paavolanmäki 6.12.1994

matrukkeli toimikunta

Antti Pietilä Maken Pöppölä

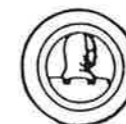
Kun isänmaa kutsui

Paavola – Revonlahti

Julkaisijat:

Sotainvalidien Veljesliiton Paavolan-Revonlahden osasto ry
Paavolan Sotaveteraanit ry
Revonlahden Rintamamiesveteraanit ry

Isänmaan asialla sodissa 1917-1918, 1939-1940, 1941-1945

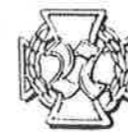
*"Mut on meidän maan hän nähnyt,
nähnyt on sen saaret, luodot,
niinkuin mekin vuoriltamme
tuhanten sen järvein muodot.*

*Sydämettä, Jumalatta
se on, jok' ei hartahasti
innostuisi puoltamahan
tätä maata kuoloon asti."*

J.L. Runeberg

ISBN 952-90-5946-9

KL-Paino, Ylivieska
1994

JÄÄKÄRILIIKE

VAPAUSSOTURIT

SUOJELUSKUNTA

LOTTA-SVÄRD

Matrikkelitoimikunta

Puheenjohtaja
Varapuheenjohtaja
Jäsenet

Kalevi Roppola
Kalevi Pietilä
Kyllikki Hietala
Martti Junnila
Elsa Kesti
Ahti Nikinmaa (k.-94)
Pauli Moisala
Tyyne Petäjämäa
Seppo Taavetti
Juha Virtanen

Veteraanimatrikkelitoimikunta, edessä vasemmalta: Elsa Kesti, Tyyne Petäjämäa, Kyllikki Hietala, Ahti Nikinmaa, Kalevi Roppola. Takarivi: Martti Junnila, Seppo Taavetti, Kalevi Pietilä, Pauli Moisala ja Juha Virtanen.

Lukijalle

Elämme parhaillaan viime sotien 50-vuotismuisteluiden aikaa. Juuri silloin keuhkolla -44 puolustajien velvollisuudentunto, taistelutahto, urheus ja elämänusko johdivat torjuntavoittoon ja itsenäisyyden säilyttämiseen, aselepoon ja välirauhaan. Viimeinkin nyt on vapauduttu ahdistuneista sodanjälkeisistä mielialoista. Hiljaiset "vaaran vuosikymmenet" ovat kaukana takanapäin. Rautaesiriput ja muurit Euroopassa ovat murtuneet, yleinen ilmapiiri muuttunut sotien merkitystä arvostavaksi. Tänäpäin voidaan havaita, että kansalaiset avoimesti arvostavat sotiemme veteraanien sodan ja rauhan vuosikymmeninä tekemää arvokasta työtä.

Tämän matrikkelikirjan teko on aloitettu niiden sukupolvien toimesta, jotka olivat mukana "siellä jossakin" viime sodissa. Nyt vanhuuttaan elävä sukupolvi joutui silloin luovuttamaan parasta väkeään – nuoruutensa keväässä olevia miehiä ja naisia – sodan alttarille. Toiset eivät koskaan palanneet kotiin ja ne jotka palasivat, kantoen sodan vammoja elämänkohtalossaan, kertovat meille omakohtaisin muisteloin ajasta, jolloin kansa oli valmis panemaan kaikkensa peliin vapauden puolesta. On jo aika kertoa niistä.

Suomen itsenäisyys on vielä nuori, mutta se on vaatinut paljon verta ja kyynelitä. Tämä kirja ei ihannoisi sotaa, mutta säilyttäköön se tietoja vapauden hinnasta. Sanotaan, että vanhat sotilaat eivät kuole koskaan, heidän taistelunsa säilyy perimätietona, legendana polvesta toiseen. Paljon arvokasta muistitietoa on jo ehtinyt mennä maan rakoon ja toisaalta hyvinkin merkittävää on jo unohtunut niiltä sotavanhuksilta, jotka vielä muistinvaraisesti kertovat sotapolultaan muistojen aarteitaan: "heillä on niin paljon muistissaan, maailma mit' ei muistakaan."

Tätä kirjaa on koottu yli kaksi vuotta, eikä se ole ollut vaivatonta, onhan veteraanien keski-ikä jo 75 vuotta. Aluksi nimitettiin joka kylälle henkilötietojen kerääjät. Kun muuttoliike oli ollut sodan jälkeen voimakasta, kokonaisia perheitä oli poistunut pitäjistä, saatiin talteen vain nimiä, joista ei sitten sotavuosien tiedetty sen enempää. Sota-arkistosta on sitten saatu lähempää tietoa, mutta ei kaikista.

Vaikka virheelliset alkutiedot on tarkistettu, siitä huolimatta puutteellisuuksia tulee löytymään, mutta ne eivät ole tahallisia. Tärkeintähän on kuitenkin, että yritettiin saada kaikki "mukana olleet" kirjaan. Kun aikaetäisyys tapahtumiin on yli 50

vuotta, niin siinä valossa on kuitenkin hyvä, että ylipäätään saatiin tämä matrikkeli kokoon ja julkaistua nyt vielä viime hetkillä.

Kirjatoimikunta haluaa erityisesti kunnioittaa sankarivainajia, heidän perheitään ja omaisiaan, jotka menettivät turvansa ja ylpeytensä meidän kaikkien puolesta. Kunnianteko myös veteraaneille, lotille ja samoin samaan riviin kotinsa menettäneet ja evakkotiensä kulkeneet.

Kirja on sen ajan paikallishistoriaa, Paavolan, Revonlahden ja luovutetuilta alueilta tulleiden sotapakolaisten henkilötietoja ja kertomuksia. Sotien muistot elävät näiden kansien sisällä. Taistelut maalla, merellä ja ilmassa vievät lukijan sinne saateenkaaren toiseen päähän, linjoille, jotka oli pidettävä ja ne pidettiin. Tuokoon ne meille mieleen sen ajan muistikuvia, joiden pyhyys tai julmuus koskettaa lukijaa.

Toivomme, että tämä kirja tavoittaa vanhat ja nuoret lukijat ja siirtää uusille sukupolville aitoa tietoa siitä, mitä kaikkea maan vapaus voi vaatia. Lainaten Runebergia, vaikka se tuntuu liian ylevältä: ”tää korutont’ on kertomaa, se ota vastaan kallis maa.”

Matrikkeli-toimikunnan puolesta

Kalevi Roppola

Oulaisten Sotilastoimiston tervehdys

Viime aikoina Teille – Paavolan – Revonlahden sotainvalidit ja -veteraanit – on koskettavalla tavalla tullut kerratuksi, miten historia kätkee muistoihinsa erilaisia ajanjaksoja.

Edustitte sukupolvea, joka varttui yhdessä itsenäisen orastavan Isänmaan kanssa.

Aikanne ilmiöille Te ette mitään voineet, Te kohtasitte ankaran vastuun. Silloin moni nuori elämä katkesi kesken kukoistuksensa, moni oikeutettu tulevaisuus kääntyi vuoteeseen, rullatuoliin tai riutuvaan ajalliseen tuskaan.

Kaiken koetun, kaiken kärsityn keskellä syntyi kuitenkin sukupolvi, jonka ystävyys on ollut kestävää.

Tänään myös ymmärrämme, mikä on ollut kohtalonhistoriassamme Suomen lottan ja naisen merkitys itsenäisyytemme rakentajana ja yläpitäjänä. Se on ollut korvaamaton.

Kalliit, äärettömän kalliit ovat olleet vapautemme lunnaat, mutta lippu – se ainoa oikea, liehukoon itsenäisen Suomen symbolina kertoen meille ja tuleville sukupolville itsenäisyydestämme ja vapaudestamme.

Oulun Sotilasläänin Esikunta tervehtii Ruukin asukkaita. Veteraanit ovat tehneet Teille teoksen, jonka toivon ja uskon saavuttavan jokaisen Paavolan ja Revonlahden entisen ja nykyisen asukkaan.

Tätä haluan ennen muuta nuorten kohdalla. Se välittää teille kotiseudun sodasta karun, mutta samalla uskoa elämän antavan kuvan.

Majuri Juha Wirta

Kunnioitetut veteraanit, hyvät lukijat

Vuodesta 1986 lähtien on maassamme vietetty huhtikuun 27. päivää kansallisen veteraanipäivänä. Juhlapäivä muistuttaa veteraaneista, Teistä, jotka yli viisikymmentä vuotta sitten olitte valmiit isänmaamme puolustamiseen. Moni teistä on kantanut itsessään siitä lähtien itsenäisyytemme säilyttämiseksi käytyjen sotien arpia. Ne eivät aina ole olleet keveitä kantaa.

Viime vuosien maailman tapahtumat ovat auttaneet meitä uudelleen ymmärtämään niitten tekojen ja uhrauksien arvon, minkä sodan sukupolvi on antanut tämän maan, itsenäisen isänmaamme, perustan luomisessa. Niillä teoilla on mahdollistettu tälle ja tuleville sukupolville hyvinvoinnin ja vaurauden eväät. Saamieni tietojen mukaan entisten pitäjien Paavolan ja Revonlahden, nykyisen Ruukin pitäjän, alueelta osallistui itsenäisyytemme puolustamiseen n. 1100 miestä. Heistä on Paavolan sankarihaudassa 161 ja Revonlahden sankarihaudassa 48.

Nyt valmistunut Ruukin veteraanien matrikkeli on tärkeä dokumentti maamme erään tärkeän aikakauden merkkihenkilöistä. Toivon tämän kirjan kuuluvan jokaisen ruukkilaisen kotikirjastoon. Menneisyyden tunteminen opettaa arvostamaan nykyisyyttä.

Kunnioitetut veteraanit. Olette jälleen koonneet rivinne ja toteuttaneet tahtonne laatiessanne tämän matrikkelin. Kiitän Teitä kunnioittavasti suorittamastanne työstä. Työnne on kulttuuriteko.

Aimo Hautamäki

Kunnanvaltuuston puheenjohtaja

Kunnioitetut veteraanit

”Kun sanon sotilaille: Mene, niin hän menee, tai toiselle: Tule, niin hän tulee”
Lainaus on Raamatusta. Näemme, että sotilaan on lähdettävä saatuaan käskyn. Minkäänlaisia henkilökohtaisia esteitä ei kuulla, olkoon tilanne kotona miten vaikea tahansa puhumattakaan, että kysyttäisiin, haluaisitko. Poikkeuksellisissa oloissa on tiukka kuri tarpeen. Monien toiveet avioliitosta, omista lapsista, kodista, opiskelusta raukenivat tyhjiin. Monien lähiomaiset ovat jääneet suremaan yht’äkkiä katkenutta elämää ja kaiken jäämistä ikäänkuin kesken. Invalidit ovat kantaneet kipujaan ja vammojaan, niin ruumiillisia kuin henkisiä, vuosikymmenet. Itsenäisyydestä on maksettu kallis hinta. Niillä, jotka säilyivät hengissä, on ollut osaltaan tehtävä rakentaa tätä yhteiskuntaa, kuntaa, seurakuntaa. Veteraanien työn arvo ja merkitys on ajallisen etäisyyden kasvaessa korostunut ja selkeytynyt. Kauempaa näkee paremmin. Viime vuosien yllättävät käännteet ovat vielä ikäänkuin sinetöineet sen tärkeyden.

Tämä teos ilmentää omalla tavallaan veljeä ei jätetä- henkeä. Se on ilmaus siitä yhteydestä, joka sodan raskaissa oloissa rakentui aseveljien välille. Tämä yhteys on näkynyt veteraanien järjestötoiminnassa, keskinäisissä tapaamisissa, toistensa auttamisessa ja tukemisessa. Teos ilmaisee yhteyttä sekä niihin, jotka sodassa kaatuvat, että vielä eläviin.

Mietin, mitä teos antaa meille, jotka emme kuulu veteraanijoukkoon. Sukututkimus epäilemättä hyötyy tällaisista tiedoista. Merkittävämpää lienee, jos teosta lu-
kiessa ja elämänkohtaloita miettiessä ajatus alkaa työskennellä. Raamattumme opettaa tutun laupiaan samarialaisen kertomuksella rohkeutta auttaa. Riidat ja erimielisyydet sotia myöten alkavat pienistä asioista. Autuaita ovat rauhan tekijät, opettaa Vapahtajamme.

Työstänne kiittäen ja sitä arvostaen toivotan Ruukin seurakunnan puolesta Jumalan siunausta työhönne ja elämäänne.

Reijo Junttila

Kirkkoherra

Finlandia hymni

*Oi Suomi, katso, Sinun päiväs koittaa,
yön uhka karkoitettu on jo pois,
ja aamun kiuru kirkkaudessa soittaa
kuin itse taivahan kansi sois.
Yön vallat aamun valkeus jo voittaa,
sun päiväs koittaa, oi synnyinmaa.*

*Oi nouse, Suomi, nosta korkealle
pääs seppelöimä suurten muistojen,
oi nouse, Suomi, näytit maailmalle
sa että karkoitit orjuuden
ja ettet taipunut sa sorron alle,
on aamus alkanut, synnyinmaa.*

V.A. Koskenniemi

I osa Paavola

Tämä matrikkelikirja käsittelee sodan- ja rauhanaikoja siten, että se on jaettu vanhan kuntajaon aikaisiin osiin seuraavasti:

- I osa Paavola
- II osa Revonlahti
- III osa Karjalasta ja muilta luovutetuilta alueilta tänne sotapakolaisina tulleiden osa

Paavolan ja Revonlahden kunnathan yhdistettiin 1/1 1973 ja niistä muodostettiin Ruukin kunta. Mutta tämän kirjan tapahtumat ovat historiaa aikana, jolloin Paavola ja Revonlahti olivat itsenäisiä kuntia ja tämän päivän niin keski-ikäiset kuin vanhempi polvi tuntevat tapahtumat ja kirjan paremmin omakseen juuri perinteisillä nimillä.

Paavolan kirkko ja tapuli. Edessä sankarihautausmaa.

VAPAUSSODASSA KAATUNEET

KOKKO Matti Leonard väpeli, s. 23. 10.1893 Paavola, kaatui 3.4.1918. Vanht. maanviljelijä Juho Kokko ja Maria Sorvo. Yliopp. Oulun reaalityseosta 13, Liittyi Pohjois-Pohjalaiseen osakuntaan.

Opisk. Hgin yliop. filos. tiedek. fyysis-matem. os:ssa 13-14 ja Teknill. korkeakoulun maanmittausos:ssa 15.

Jääkärikausi: 9.1.16 3.K:aan. Osall. Missejoen, Riianlahden ja Aa-joen taisteluihin. Hilfsgruppenführer 19.9.17. Osall. Polangenin erikoiskursseihin. Väpeli 11.2.18. Saap. Vaasaan 25.2.18.

Vapausota: aluksi 1.Jääkärirykmentin I P:ssa. 24.3.alkaen kompp. väpelinä 2. Jääkärirykmentin VI P:ssa. Osall. Kalevankankaan taisteluun. – Kaatui Tampereella. Haudattu Paavolan sankarihautaan. VR 4, Jm, Mm.

MÄLLINEN Vilho Mikael maanviljelijä, s. 30.9.1894 Paavola, kaatui 6.4.1918 vapausodassa Lempäälässä. Sotamies.

PALDANIUS Henrik s. 17.8.1893, kaatui 1.4.1918 Lempäälässä.

PIETARILA Kaarlo Henrik s. 26.7.1895, kaatui 3.4.1918 Lempäälässä.

Oi, kallis Suomenmaa

*Oi, kallis Suomenmaa, sun koskiesi kuohuja,
hokiesi huminaa suo mun kuunnella,
kunnes hetki lähtöni lyö.
Ei toista armaampaa voi maailmasta löytää
kuin tämä köyhä kotimaa,
jonka kauniiks' on kasvatellut taattojemme työ.*

*Korpees raivio, kultavainio
raatain luoda nyt meidän vuoro on.
Sulle tahdomme suoda kaikkemme,
puolestas' seistä saakka kuolohon.*

*Oi, Suomi synnyinmaa, suo helmahas' sun poikas
onnellisna nukahtaa, kun hän henkensä halvan
sulle antanut on.
Ei muuta kunniaa kuin kuulla
kummultansa, sun kuusiesi kuiskinaa,
kun sä kätkenyt olet hänet viime lepoon.*

Heikki Klemetti

Vapausodan sankaripatsas

VAPAUSSOTURIT JÄÄKÄRIT

Paavolasta lähti neljä nuorukaista Saksaan sotilaskoulutukseen. He kuuluivat Preussin kuninkaalliseen Jääkäripataljoona 27:ään ja palasivat Suomeen Vapaussotaan v. 1917. Heistä kaatui Matti Kokko. Esittelemme nämä ns. Saksan jääkärit ensin.

EK Matti Arwid
maanviljelijä, s. 20.1. 1882 Paavola, k. 28.1. 1940. Vanht. maanviljelijä Matti Ek ja Anna Eskola. Puol. Maria Tuomaantytär Koljonen o 24. Kävi kansakoulua. Oli talollisena

Kemissä ja toimi myös värvärinä. Jääkärikausi: 16.4.16 Täyd.joukkoon, 30.7.16 2. K:aan ja 23.9.17 Pion. K:aan. Osall. Misse-joen, Riianlahden ja Aa-joen taisteluihin. Aliupseeri 11.2.18. Saap. Vasaan 25.2.18. Vapaussota: kengitysseppänä 2. Jääkäri-rykmentin XII P:ssa. Osall. Tampereen, Kauksamon, Kivennavan ja Raivolantais- teluihin. – Vapaussodan jälkeen palvelus jatkui Pion.Koul.P:ssa 18-19. Evp sitou- musajan päättyessä 19. Oli etsivänä kons- taapelina Viipurin poliisilaitoksessa 19-20 sekä Parkumäen saha- ja mylly Oy:n pal- veluksessa 20-22. Astui uudelleen armei- jan palvelukseen, koul. aliupseerina ja kengitysseppänä Pion.P1:ssä 22-24. Evp 24. Toimi Kemi Oy:ssä tallimestarina 24-27. Viljeli omaa maatilaansa Kauhajoella 27-30. Nybergin lastausliikkeen palveluk- sessa ja harjoitti talvisin omaa ruokatava- ra-alan liiketoimintaa Kemissä 30-40. Haudattu Kemiin. Kersantti 18. – Vm 1, Mm, Jm, Saks Mskr.

VIITANEN Matti August Richard
urakoitsija, s. 23.1. 1897 Haapavesi, k. 26.1.1974. Vanht. maa- lari Matti Viitanen ja Anna Emilia Grip. Puol. 1) Hilja Johanna Syrjänen o 36 er 38. 2)

lastentarhaopettaja Helvi Helena Talvitie o 43, vanht. maanviljelijä Wilhelm Leander Talvitie ja Liisa Fredrika Mäkipernaa. Lapset: Eugen 16 ylikers., Paavo 44, Lauri 45. Kävi kansakoulun. Toimi maalarina Paavolassa. Jääkärikausi: 12.1.16 Pion.K:aan ja 21.5.16 Täyd. joukkoon. Siir. 15.11.16 Al- tonan työosastoon ja laskettiin myöh. siviil- lityöhön. Vapaussodan jälkeen palasi Suomeen syyskuussa 19. Porajärven ja Klyyssinvaar- ran sk.harjoituspääl. 19. Oli valtion lento- koneetehtaan palveluksessa 21-22. Toimi sen jälkeen maalarina, työnjohtajana, maa- lausliikkeen harjoittajana Hgissä. Toimi urakoitsijana Ylitorniolla, Ivalossa ja Pet- samossa 36 lähtien. Talvisodan aikana vartiotehtävissä Rovaniemellä 39-40. Pion. Koul. K:ssa 40. So- tien välisenä ja jatkosodan aikana maalari- na ja tulkkina Crichton Vulcanin telakalla Turussa 40-44. - Sotien jälkeen maalarina ja työnjohtajana Valmet Oy:n telakalla Tu- russa 44-50. Toimi sen jälkeen urakoitsija- na. - Haudattu Turkuun. Jääkäri.

VILLMAN Antti Ananiia työmies, s. 19.3.1889 Haapajärvi, k. 30.7.1926. Äiti ompelija Tilda Villman. Toimi työmiehenä Haapajärvellä. Jääkärikausi: 31.10.15 2.K:aan. Laskettiin 14.

3.16 siviilityöhön. Vapaussodan jälkeen palasi Suomeen ke- säkuussa 19. Toimi sen jälkeen työmiehe- nä Haapajärvellä sekä Åströmin nahkateh- taassa Oulussa ja Paavolassa. Jääkäri. Jm.

Jääkäarin laulu

*Elon mainingit korkeina käyvät,
niiden kuohuissa kulkee mun tie.
En tiedä, mi matkani määrä;
ylin riemu vai kuoloko lie.*

*Jäivät itkemään äiti ja siskot,
sekä tyttöni turvatoin,
syli lämpöinen jäi oman armaan,
minun onneni, riemuni jäi.*

*Älä itke, mun kultani kallis.
Minä saavun, – jos Luoja sen suo.
Jäänen kentälle, sotaveikot Sulle
viime tervehdysesni tuo.*

*He kertovat kaihoni Sulle
ja mun lempeni, kuoloni tien,
minun hautakumpuni paikan
ja kuin rakkaus kuolohon vie.*

*Kuinka rakkaus kansaan ja maahan
sekä lempeni Sinuhun vei
mun uljaana taistojen keskeen,
kuinka viimein kuoloni sain.*

*Älä itke, mun kultani kallis.
Minä saavun, jos Luoja sen suo.
Jäänen kentälle – toverit Sulle
tämän tervehdysesni tuo.*

Aarne Sihvo

VAPAUSSOTURIT

Monilla vapaussotureilla on sotilasarvoksi merkitty jääkäri, mutta se on heidän ase-lajinsa sotilasarvo ja vastaa sotamiestä ja he eivät ole kuuluneet Jääkäripataljoona 27:ään.

AMMUNET Johan Aadolf maanviljelijä, s. 2.3.1895 Paavola. Pso. Retriikka o.s. Sotala, lapset: Aulis, Kerttu, Paavo, Irja, Tatu. Vapaussodassa Iissä, jatkosodassa Kouvolassa. Sotamies.

ANTTILA Eeli Einari autonkuljettaja, s. 16.6.1896, k. 1.9.1947. Korpraali.

CASTREN Kaarlo Gunnar kartoittaja, s. 21.7.1899 Haapavesi, k. 9.8.1967 Oulu. Pso. Lempi Lyydia o.s. Koikkalainen. Vapaussodassa Oulussa, talvisodassa 22/Tyk.koul. keskus 1:ssä, jatkosodassa Oulun SK-piirin esikunnassa. Ali-kersantti.

CASTREN Lauri Arvid maanviljelijä, liike-mies, s.18.7.1893 Haapavesi, k. 29.3.1974 Oulu. Pso. Lyyli os. Sarkkinen, lapset: Pentti, Esko, Leo, Viljo, Eine. Vapaussodassa Kuolajärvellä. Ryh-mänjohtaja.

CASTREN Valter autoilija, s. 20.11.1894 Haapavesi, k. 15.10.1935 Päivärinne. Vapaussodassa Tampereella. Korpraali.

EILOLA Kustaa Adolf maanviljelijä, s. 5.5.1901 Paavola, k. 29.12.1986. Pso. Hilja Erika o.s. Pietarila. lapset: Liisa -34, Kerttu -36, Marjatta -38, Teuvo -41, Matti ja Maija -44, Pentti -47, Aino -49. Jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

ESKOLA Hannes maanviljelijä, s. 24.6.1885 Paavola. Pso. Maria o.s. Laru, lapset: Veli -10, Antti -17, Anna ja Maija -20. Sotamies.

HEIKKILÄ Arvi maanviljelijä, s. 10.1.1896, k. 3.4.1970. Pso. Meeri Katariina o.s. Somppi, lapset: Pentti -29, Leo -36, Eila -41, Mauno -41. Talvisodassa Karjalan kannaksella. Alikersantti.

KALLINEN Lauri Johannes toimitusjoh-taja, s. 11.11.1892, k. 26.9.1978. Pso. Verna o.s. Merenheimo, lapset: Aarni -18, Paavo -21, Jorma -22, Risto -25, Eero -35. Vapaussodassa Oulussa ja Tampereella. Osallistui talvi- ja jatkosotaan. Värikki.

KANGASTALO Kustaa Aadolf maanviljelijä, s. 23.3.1896 Paavola. Pso. Olga Esteri o.s. Mällinen, lapset: Veikko -33. Vapaussodassa Raahessa, Oulussa ja Ruukissa, talvisodassa Karjalan kannaksella. Sotamies.

KOKKO Matti Jalmari maanviljelijä, s. 11.7.1891 Paavola. Pso. Saimi Elisabet o.s. Kärnä, lapset: Kirsti. Vapaussodassa Tampereella, Vesilahdella, Lempäälässä, Kotkassa. Sotamies.

LATOMAA Matti Aukusti rautatieläinen, s. 16.2.1889 Paavola. Pso. Fiina, lapset: Toivo, Pentti, Marjatta. Vapaussodassa Tampereella. Väpeli.

LATOMAA Vilho Adolf maanviljelijä, s. 24.8.1896 Rantsila. Vapaussodassa Viipurissa. Sotamies.

LATOMAA Väinö Henrik maanviljelijä, s. 27.4.1893 Paavola. Pso. Edla o.s. Savilampi, lapset: Eila -32, Elsa -34, Elvi -36, Heikki -38, Veikko -41, Antti -43. Vapaussodassa Tampereella, Lempäälässä. Sotamies.

LATVANIEMI Matti työmies, s. 27.6.1884 Kauhajoki, k.5.6.1965. Pso. Liisa o.s. Perttula, lapset: Jenny -08, Kerttu -11, Siiri -14, Liisa -19. Vapaussodassa Satakunnassa, Pomarkussa. Sotamies.

LAUNONEN Väinö Johannes maanviljelijä, s. 18.7.1900 Paavola, k. 6.2.1987. Pso. Selma Emilia o.s. Helkkola, lapset: Anna -20, Elli -22, Aili -23, Aarno -30. Vapaussodassa Tampereella, talvisodassa Raahen sotilaspöörin esikunnassa, jatkosodassa Maaselän suunnalla. Korpraali.

LEIMI Aate maanviljelijä, s. 25.3.1896 Paavola, k. 20.11.1968. Pso. Tyyne Maria o.s. Mainio, lapset: Aarne -29. Vapaussodassa Lempäälässä, Säiniössä, Viipurissa ja Aunuksen retkellä. Jääkäri.

LUKINMAA Eino maanviljelijä, s. 19.7.1895 Paavola, k. 31.7.1982. Pso. Rosa Aleksandra o.s. Honkamaa, lapset: Edith -19, Kerttu -22, Irja -30, Kauko -36. Vapaussodassa Lempäälässä, Tampereella, Viipurissa. Jääkäri.

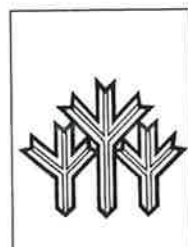

MAINIO Emil sahatyömies, s. 25.7.1896 Paavola, k. 8.8.1965 Paavola. Pso. Anna Eliisa o.s. Kuivala, lapset: Elli -23, Kerttu -24, Pentti -28, Martti -32, Paavo -34. Vapaussodassa Lempäälässä, Pomarkussa, Noormarkussa, talvisodassa Virolahdella. Korpraali.

MOISALA Juhon maanviljelijä, s. 1.7.1878 Paavola, k. 12.12.1954 Oulu. Pso. Maria o.s. Lehtomaa, lapset: Veikko -05, Paavo -14, Martti -16, Elsa -18, Reino -20, Uuno -23, Heikki -24, Pauli -26.

Vapaussodassa Vilppulan ja Tampereen suunnalla. Sotamies.

MYLLYLÄ Jaakko maanviljelijä, s. 7.11.1893 Paavola, k. 4.8.1969. Vapaussodassa Kivennavalla. Sotamies.

MÄKINEN Jaakko Aleksanteri s. 4.8.1895 Paavola. Pso. Martta Johanna o.s. Siukkonen, lapset: Anna-Liisa -53.

MÄKINEN Juhon Sakari s. 2.5.1893 Paavola. Pso. Fanni Maria o.s. Ronkainen, lapset: Eino -20, Pentti -21, Anna-Liisa -24, Paavo -25.

PIETILÄ Johan Iivari maanviljelijä, s. 22.8.1893 Paavola. Vapaussodassa Lempäälässä, Tampereella. Sotamies.

RIEKKI Aaro Artturi työnjohtaja, s. 18.6.1888 Oulu, k. 25.4.1941. Pso. Aino Lydyia o.s. Kesälahti, lapset: Aarno -14, Esko -15, Maija -17, Enni -18, Toini -18, Olli -21, Aimo -23, Loviisa -25,

Veli -27, Heikki -29. Vapaussodassa Tampereella ja Lempäälässä. Jääkäri.

ROPPOLA Yrjö maanviljelijä, s. 3.9.1898 Paavola. Pso. Katarina o.s. Kylmänen, lapset: Maija -20, Matti -23, Antti -27, Liisa -30. Vapaussodassa Satakunnassa ja Pomarkussa. Jääkäri.

SVENSK Väinö Henrik maanviljelijä, s. 10.10.1896 Liminka. Pso. Aino Maria o.s. Paulus, lapset: Eeva. Vapaussodassa Tampereella ja Lempäälässä. Sotamies.

TAAVETTI Johan Fabian maanviljelijä, s. 13.5.1893 Paavola, k. 27.9.1964. Pso. Aino Maria o.s. Kanninen, lapset: Anna-Liisa -19, Seppo -21, Esko -32, Eeva -34, Elsa -34, Eila -39, Kaija -44. Vapaussodassa Tampereen suunnalla.

TURULA Heikki Alfred maanviljelijä, verojohtaja, s. 3.8.1895 Paavola, k. 24.12.1969. Pso. Elli Maria o.s. Koski, lapset: Tauno -25, Paavo -27, Antti -29, Matti -32, Eeva -38, Aune

-42. Vapaussodassa Satakunnassa ja Pomarkussa. Jääkäri.

VIRSU Arvi Gideon s. 18.11.1894 Revonlahti, k. 17.2.1983. Vapaussodassa Lempäälässä, Kämärässä ja Viipurissa, talvisodassa Kajaanissa. Jääkäri.

VUOTI Pekka Augusti maanviljelijä, s. 4.11.1897 Revonlahti, k. 24.4.1977. Pso. Hilja o.s. Launonen, lapset: Ensio -24, Lucia ja Lea -26. Vapaussodassa Tampereella. Tykkimies.

Vapaussoturit, joista ei ole saatu tarkempia tietoja:

Aho Heikki	s. 1891
Ahonen Jaakko	s. 1889
Ala-Sakari Josef	s. 20.11.1893 k. 3.7.1951
Ammunet Jaakko	s. 12.7.1892
Ammunet Matti Einar	s. 1886
Ansamaa Juhon	s. 1891
Bohm Otto Henrik	s. 1893
Ehrola Iikka	s. 1890
Ehrola Matti	s. 10.4.1891
Ek Heikki	s. 20.4.1894
Ek Iikka	s. 9.7.1896
Eskola Arttu	s. 1904
Eskola Hannes W.	s. 1884
Eskonsipo J.	s. -
Finne Eero Eerik	s. 18.11.1900 k. 28.9.1940
Harjapää Martti Samuli	s. 26.11.1899 k. 19.5.1980
Harju Fredrik	s. 1892
Hautamaa Matti	s. 1891
Heilala Sakari	s. 1887

Hellman Matti s. 1880
 Himberg Johan Henrik s. 1885
 Hovi Aarne Valter s. 9.4.1903 k. 10.12.1983
 Hult J s. —
 Hynninen Tuomas s. 31.8.1887 k. 3.3.1952
 Hyppönen Heikki s. 9.12.1900 k. 17.5.1984
 Hänninen Kalle s. 1894
 Ilmakangas Valtteri s. 1904
 Ilola Uuno Johannes s. 8.9.1896 k. 24.2.1971
 Isoniemi Johannes s. 1894
 Joki Hannes s. 1896
 Jylhä Hannes s. 1898
 Jääskelä Frans s. 28.7.1894
 Jääskelä Yrjö H. s. 1889
 Kajander Eino s. 1895
 Karhumaa Väinö s. —
 Kaurala Antti Aarne s. 5.1.1898
 Kelloniemi Heikki s. 9.11.1895
 Keskitalo Iikka s. 24.11.1897
 Kiimala Johannes s. 1895
 Kinnunen Heikki s. 14.1.1893 k. 3.10.1984
 Klaavu Antti s. 1899
 Koivisto Matti s. —
 Koivumaa Janne s. 1893
 Koivunen Arvo Allan s. 1901
 Kokko Matti s. 1891
 Korhonen Paavo s. 1890
 Korkala Juuso s. 1894
 Korkala Hannes s. —
 Koski Iisakki s. 25.10.1891 k. 16.2.1946
 Kurikka A. s. —
 Kursula Yrjö s. 27.2.1894
 Kärki Juho s. 1892
 Latomaa Aate s. 1896
 Laukkonen Heikki s. —
 Launonen Aadolf s. 9.9.1896 k. 14.3.1968
 Laurila Yrjö s. 9.12.1899 k. 18.5.1988
 Leppälä Heikki s. 12.2.1878 k. 8.2.1947
 Lievonen Juho Heikki s. 13.8.1899 k. 8.4.1980
 Liljeroos Hugo s. 1896
 Lunki Jaakko s. —
 Luukkonen Kalle H. s. —
 Lämsä Antti s. 1886
 Mainio Heikki s. 14.5.1893 k. 22.8.1973
 Mankinen Janne s. —
 Marjakaarto Iikka s. —
 Mehtomaa Juho s. 1895
 Moisala Antti s. 30.4.1889 k. 13.3.1944
 Mylly Nestor s. 30.6.1895
 Myllylä Juho s. —

Männistö Janne s. 1896
 Niemelä Antti Väinö s. —
 Nikkilä Sakari Aleksanteri s. 12.3.1896 k. 14.7.1978
 Oikarinen Joonas Aleksander s. 20.10.1900 k. 13.1.1955
 Ojamaa Ikka s. —
 Orava Artturi s. 27.8.1896 k. 3.7.1985
 Pahaoja Oskari s. —
 Paldanius Otto s. —
 Pallari Otto Emil s. 1894
 Palo Matti s. 1889
 Palokangas Esa s. 16.12.1895
 Palokangas Yrjö A. s. —
 Parkkila Kalle s. 13.4.1899
 Pehkonen Iikka s. 1889
 Pehkonen Iivari s. —
 Pelkonen Alekski s. —
 Pentinpuro Juho E. s. 1888
 Pentinpuro Väinö Arvid s. 1890
 Pietarila Hannes s. 19.12.1896
 Pietilä Jaakko s. 1895
 Pietilä Otto s. 1895
 Pietilä Paavo Aleksanteri s. 10.4.1882
 Pikkarainen Kustaa Aadolfi s. 16.11.1895 k. 29.9.1982
 Pikkarainen Väinö s. 1892
 Pikkarainen Yrjö s. 1895
 Pistemaa Jaakko s. 7.11.1893
 Pistemaa Väinö s. 1890
 Pohjola Martti s. 20.7.1900
 Pulli Matti Einari s. 30.5.1894 k. 24.12.1940
 Pura Johan Iisak s. —
 Pyhäkorpi Matti s. 1889
 Pökkylä Aate s. 13.5.1894 k. 26.5.1966
 Pökkylä Juho s. —
 Ranta Frans Iisakki s. 2.12.1889 k. 10.1.1981
 Ranta Vilho Iivari s. 1893
 Ranta Väinö s. 24.9.1894
 Rantapelkonen Eino s. 26.10.1896
 Rantapelkonen Juho s. —
 Riekkinen Erkki s. —
 Riihiniemi Matti s. —
 Roppola Johan s. —
 Roppola Johannes s. —
 Rossi Eino s. 14.1.1896
 Saarela Kusti s. 1884
 Saarela Kalle Johannes s. 1896
 Satokangas Hannes s. 1893
 Satokangas Juho Henrik s. 1894
 Simelius Samppa s. 1903
 Sipola Heikki s. —
 Sipola Heikki s. 30.3.1890 k. 17.11.1950

Sipola Iikka	s. —
Snellman Jaakko	s. 14.6.1893 k. 2.11.1976
Soini Iikka Johan	s. —
Syrjä Väinö	s. 17.9.1895
Särkiniemi Johan Iisak	s. 1888
Taavetti Ilmari	s. 1900
Taavetti Johannes	s. 17.9.1895
Taka-Aho Eino Aadolf	s. 1895
Talsi Väinö	s. 1.9.1893 k. 6.8.1973
Teräväinen Matti	s. 5.1.1899 k. 5.11.1983
Tiitto Juho Alarik	s. 1884
Tuohimaa Matti	s. 1886
Tuohimaa Väinö	s. 1901
Turkki Urho Ilmo Eemil	s. 25.8.1896 k. 7.10.1977
Törmänen Aate	s. 1896
Törnroos Edvin	s.1900
Törnroos Edvin	s. 1902
Vierimaa Johan M.	s. —
Viitala Emil	s. 1885
Vilmunen Aale	s. 30.12.1900
Vilmunen Antti	s. —
Vilmunen Johan	s. —
Vuotila Johan August	s. 23.7.1893 k. 15.6.1954
Vuotila Matti	s. —
Vähä Aate	s. 17.6.1896
Vähä Heikki	s. —
Värttö Matti Einari	s. 26.3.1900 k.13.12.1977
Ähman Väinö Nestor	s. 1894
Äijälä Hannes	s. 3.4.1896
Äijälä Iikka	s. 1888
Äijälä Juho Fredrik	s. 1885
Öhman Gunnar Gottfrid	s. 1898

TALVISODASSA KAATUNEET

AALTO Aarne Johannes maatyömies, s. 28.3.1915 Paavola. Tst: Kuhmon suunta, kaatui 10.2.1940 Sum-sankoskella. Sotamies.

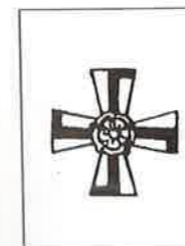
KARHU Yrjö Akseli autoilija, s. 16.12.1903 Paavola. Pso. Aune o.s. Pietilä, lapset: Esko -26, Sisko -28. Tst: Sallan suunta, kaatui 21.1.1940 Märkäjärvellä. Sotamies.

EK Väinö Mikael työmies, s. 20.1.1908 Paavola. Pso. Jenni Maria o.s. Korpi, lapset: Salme -32, Toini -36, Taimi -38, Aino -40. Tst: Karjalan kannas, kaatui 25.2.1949 Äyräpäässä. Sotamies.

KRAMSU Sulo Fredrik maatyömies, s. 4.1.1908 Paavola. Tst: Karjalan kannas, kaatui 21.1.1940 Kyläpaakolassa. Korpraali.

FINNE Eero s. 18.11.1900. Kaatui 28.9.1940.

LEHTISALO Arvo Antti Artturi työmies, s. 28.12.1917 Paavola. Tst: Karjalan kannas, kaatui 25.2.1940 Pitkärannassa. Sotamies.

JOUHTEN Johannes maanviljelijä, s. 30.4.1896. Pso. Iita o.s. Säisä, lapset: Aune, Annikki. Tst: Karjalan kannas, kaatui 7.3.1940 Vuosalmella. Sotamies.

LESKELÄ Toivo Artturi maanviljelijä, s. 6.10.1911 Lohtaja. Pso. Taimi Elisabeth o.s. Karsikko, lapset: Aila -36, Tapio -37. Tst: Sallan suunta, Karjalan kannas, kaatui 6.3.1940 Säkkijärvellä. Alikersantti.

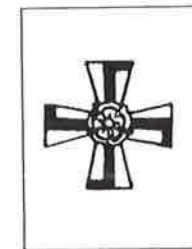
MEHTOMAA Frans Erik työmies, s. 29.4. 1904 Paavola. Tst: Sallan suunta, kaatui 19.1.1940 Märkäjärvellä. Sotamies.

MEHTOMAA Olavi Matias s. 5.4.1918 Paavola. Tst: Karjalan kannas, kaatui 3.3.1940 Pitkärannassa. Alikersantti.

NIEMELÄ Aarne Henrik s. 12.8.1917 Paavola. Kaatui 22.2.1940. Sotamies.

NIEMELÄ Jaakko s. 12.2.1905. Kaatui 23.2.1940. Sotamies.

NIEMELÄ Reino Issakki s. 16.7.1910 Paavola. Pso Sylvi Aune Elisabeth o.s. Hägg, lapset: Terttu -37. Tst: Karjalan kannas, kaatui 11.1.1940 Kannaksella. Sotamies.

PALDANIUS Viljo Issakki kauppias, s. 29.5. 1909 Temmes. Pso. Fanni o.s. Rautakoski. Tst: Karjalan kannas, kaatui 4.3.1940 Viipurissa. Alikersantti.

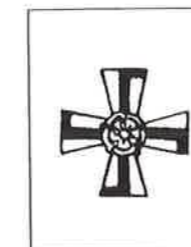
PELKONEN Petter Edvard maanviljelijä, s. 26.1.1902 Paavola. Tst: Sallan suunta, kaatui 31.12.1939 Joutsijärvellä. Sotamies.

PIETARILA Jaakko maanviljelijä, s. 11.2. 1918 Paavola. Tst: Karjalan kannas, kaatui 27.2.1940 Ylä-Sommeella. Sotamies.

PITKÄNEN Jaakko Henrikki uuttaaja, s. 16.8.1913 Oulunsalo. Pso. Kerttu Inkeri o.s. Mustakangas, lapset: Katariina -39. Tst Laatokan koillispuoli, kaatui 3.2.1940. Alikersantti.

PULLI Matti Einari maanviljelijä, s. 30.5. 1894. Pso. Aili Maria o.s. Arvola. Vapaussohdassa Tampereella ja Lempäälässä, kaatui 24.12.1940.

ROPPOLA Jouko Joel Johannes prokuristi, s.2.12.1915 Paavola. Tst: Karjalan kannas, kaatui 10.3.1940 Vuosalmella. Väriikki.

SÄRKINIEMI Sven Hugo työmies, s. 4.3. 1917. Kaatui 15.2.1940 Kuhmossa. Sotamies.

VÄHÄ Abram Aadolf maanviljelijä, s. 17.6. 1896 Paavola. Pso. Maria o.s. Pylkäs, lapset: Laura, Eeva, Aino, Väinö, Paavo, Kauko. Tst: Karjalan kannas, kaatui 8.3.1940 Talissa. Sotamies.

VÄYRYNEN Väinö maanviljelijä, s. 10.1. 1910 Paavola. Tst: Suomussalmi, kaatui 21.1.1940 Hukkasniemellä. Sotamies.

Kevät -40, seppelenlasku talvisodan sankarihaudoilla.

Pienet kukkivat kummut

*Kun päättyvi päivä ja yö yllättää,
tykit tuokioks taas vaienneet.
Nuoret soturit hetkeksi rauhan jo saa,
vie kotihin taas aatokset.
Kotimökillä äiti on niin väsynyt,
mitä aatellee hän siellä nyt.
"Ovat hiuksensa surusta harmaantuneet,
ja silmissä kyynelten veet."*

*Nuo soturit urheat kentillä siellä
tulilinjalla taistellen
he seisovat kentillä syntymämaan
eestä uskon ja vapauden.
Mutt' luoti niin moni löys' määränsä pään,
moni sydän jo on kylmennyt.
"He kaatuivat hangelle syntymämaan,
sydän suruhun jäi armahain."*

*Vaan kukkivat kummut nuo kalmistoiden
lie kaikki mi jäljellä on.
Siellä lepää nyt sankarit Suomussalmen,
Summan, Raatteen ja Kollaanjoen.
Vaan vapaaksi maaksi he Suomemme loi,
on muistoissa kumpujen yö.
"Ei unhoitu muistot nuo talviset yöt
ei poikaimme sankarityöt."*

Rainer Nyholm

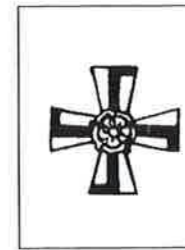
JATKO- JA LAPINSODASSA KAATUNEET

ja sodan jälkeen sotavammoihinsa kuolleet
sankarihautaan lasketut

Pistojoella. Sotamies.

ALA-AHO Tauno Matias maanviljelijä, s. 18.9.1914 Paavola. Pso. Maria o.s. Hurskainen, lapsia 5. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 14.7.1941

ALATALO Paavo Viljami s. 1.11.1911, kaatui 27.7.1944. Korpraali.

ALAPERE Matti Ilmari maanviljelijä, s. 16.3.1917 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 2.9.1941 Uhtualla. Sotamies.

AMMUNET Niilo Isakki maanviljelijä, s. 15.1.1918 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 17.7.1941 Uhtuan suunnalla. Sotamies.

ALAPERE Niilo Joo-seppi maanviljelijä, s. 6.5.1915 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtualla. kaatui 31.12.1941 Jyväskylästä. Sotamies.

ssa 23.2.1943. Sotamies.

AMMUNET Tauno Arvi maanviljelijä, s. 3.7.1916 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, katosi 2.9.1941, kuoli vankileirillä NL:

ALASAKARI Antti Ilmari maanviljelijä, s. 7.6.1917 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 19.8.1941 Uhtuan suunnalla. Sotamies.

Torniossa, kaatui 8.10.1944. Korpraali.

ANTTILA Otto Aleksanteri maanviljelijä, s. 2.2.1902 Paavola. Pso. Augusta o.s. Ukonaho, lapset: Aune. Tst: talvisodassa Suomussalmella, jatkosodassa Uhtualla ja Kannaksella, Lapinsodassa

ARFFMAN Veikko Sakari työmies, s. 14.8.1922 Paavola. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella, kuoli 24.6.1944 Heinjoella sot. sairaalassa. Sotamies.

AUER Kaarlo Veli maanviljelijä, s. 7.9.1916 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 14.7.1941 Pistojoella. Sotamies.

BÄCKMAN Johannes s. 11.12.1919, kaatui 20.7.1941. Sotamies. Tst: talvisodassa Kuhmo, Suomussalmi, jatkosodassa Salmissa.

CASTRÉN Leo Lauri s. 30.4.1923 Paavola. Tst: jatkosodassa Maaselän kannaksella, kaatui 25.10.1942 Maaselän kannaksella. Korpraali.

DELIN Pauli Jalmari maanviljelijä, s. 14.9.1920 Paavola. Tst: talvisodassa Raatteessa, Kuhmossa ja Suomussalmella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 18.8.1941 Malviassa. Korpraali.

EILOLA Arvi Nikolai maanviljelijä, s. 8.7.1904 Paavola. Pso. Aino Emilia o.s. Toppinen, lapset: Onni -28, Olavi -30, Kaarina -31, Veikko -32, Mauno -34, Eila -35, Eero -37, Elli -38, Aimo -39, Jouko

-41. Tst: talvisodassa Kannaksen suunnalla, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 18.8.1941 Uhtualla. Sotamies.

FINGERROOS Reino Helge Johannes työmies, s. 31.3.1915 Paavola. Pso. Helmi. Tst: jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla, kaatui 28.5.1942 Jeletijärvellä. Korpraali.

FINNE Lauri maatyöläinen, s. 25.9.1920 Paavola. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella, kaatui 25.7.1941 Tuuloksessa. Sotamies.

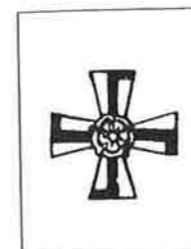
FRANSSILA Frans Joosef työmies, s. 27.2.1912 Paavola. Pso. Aune Mirjam o.s. Pomell, lapset: Sinikka -41. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 2.9.1941 Uhtualla. Sotamies.

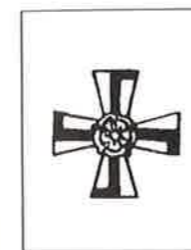
HAAPALA Veikko työnjohtaja, s. 8.1.1908 Paavola. Pso. Hanna o.s. Joki, lapset: Risto, Aila, Irja, Veikko. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, kaatui 7.7.1944 Kivennavalla. Korpraali.

HEILALA Martti Edvard työmies, s. 19.2.1923 Paavola. Tst: jatkosodassa Poventsan suunnalla, kaatui 13.10.1943 Poventsan. Sotamies.

HEILALA Veikko Henrik työmies, s. 17.11.1917 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 17.7.1941 Uhtualla. Sotamies.

HEINONEN Unto Eevert Antero sahanasettaja, s. 13.8.1918 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella ja jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 16.6.1944. Kersantti.

HEISKANEN Pekka Nikolai työmies, s. 27.7.1920 Tyrnävä. Tst: jatkosodassa Laatokan pohjoispuolella, kaatui Salmissa 27.7.1941. Sotamies.

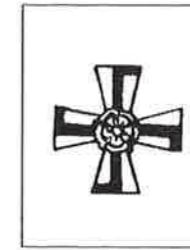
HEISKANEN Yrjö Valdemar työmies, s. 12.11.1922 Tyrnävä. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 3.8.1942 Uhtualla. Sotamies.

HENTILÄ Arvo Olavi metsätyömies, s. 19.6.1918 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtualla ja Karjalan kannaksella, kaatui 29.8.1944 Ihantalassa. Sotamies.

HILAKIVI Onni kauppias, s. 1.8.1921 Suistamo. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella, kadonnut 28.6.1944 Talissa, siunattu kadonneena Paavolan sankarihautaan. Alikersantti.

HIPPULA Paavo Herman s. 18.12.1919 Paavola, kaatui 28.2.1943. Kersantti.

HONKANEN Matti Einari työmies, s. 27.2.1920 Paavola. Kuoli sodassa saamansa sairauden murtamana 7.7.1944. Sotamies.

HUHTALA Johannes sekatyömies, s. 16.1.1909 Merijärvi. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 19.8.1941 Röhössä. Sotamies.

HÄRKÖNEN Juhon maanviljelijä, s. 6.8.1906 Rautu. Pso. Katriina o.s. Vaskelainen, lapset: Pentti -28, Pauli -30, Martti -31, Hannu -39. Tst: talvisodassa Taipaleenjoella ja jatkosodassa Uhtuan

suunnalla, kaatui 12.11.1941 Uhtualla. Korpraali.

JUNTILA Aatos Ensio Johannes sahatyömies, s. 22.9.1920 Paavola. Tst: jatkosodassa Kiestingin suunnalla, kaatui 1.8.1941 Kiestingissä. Sotamies.

KALIJÄRVI Paavo J. maanviljelijä, s. 7.4.1921 Alahärmä. Pso. Senja o.s. Karhumaa, lapset: Paavo. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kuoli 22.6.1943 Sotasairaala 55:ssa. Sotamies.

KALLINEN Aarni Juhani opiskelija, s. 5.12.1918 Haapavesi. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella ja jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 19.8.1941 Uhtualla. Alikersantti.

KALLINEN Paavo Juhani opiskelija, s. 31.3.1921 Oulu. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, kaatui 26.6.1944 Heinjoella. Vänrkki.

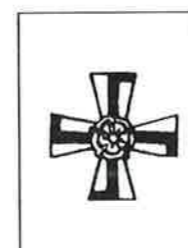
KALLINEN Risto Juhani lukiolainen, s. 19.9.1925 Paavola. Tst: jatkosodassa Aunuksessa ja Laatokan pohjoispuolella, kaatui 28.7.1944 Koirinojalla. Korpraali.

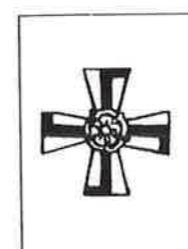
KALLIO Martti Isak autonkuljettaja, s. 23.7.1923 Paavola. Tst: jatkosodassa Äänisniemellä ja Vienan kanavalla, kaatui 25.9.1943 Vienan kanavalla. Sotamies.

KANGAS Johan Henrik maanviljelijä, s. 3.11.1899. Pso. Maria o.s. Ojamaa, lapset: Kaarina, Pauli, Helvi. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 1.1.1942. Korpraali.

KANGAS Martti Mikael työmies, s. 23.11.1924 Paavola. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella, kaatui 16.7.1944 Kannaksella. Sotamies.

KANGAS Paavo Antti maanviljelijä, s. 11.6.1916 Paavola, kuoli 23.12.1941 sotasairaalassa Helsingissä. Korpraali.

KANGAS Reino Aukusti työmies, s. 25.5.1917 Paavola. Tst: talvisodassa vapaaehtoisena, Jatkosodassa Syvärin rintamalla, kaatui 31.12.1941 Syvärillä. Alikersantti.

KANGASNIEMI Tuomas Henrik sekatyömies, s. 14.11.1903 Vihanti. Pso. Sylvi. Tst: talvisodassa Kuhmossa, kuollut 11.4.1942 sotasairaalassa. Alikersantti.

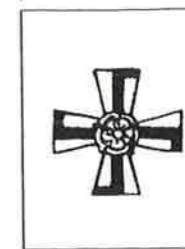
KANTOLA Lauri Henrik maanviljelijä, s. 1.5.1913 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella ja jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 14.7.1941 Ponkalahdella. Sotamies.

KINNUNEN Vieno Jaakko työmies, s. 15.5.1921 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 9.3.1943 Pistojoella. Sotamies.

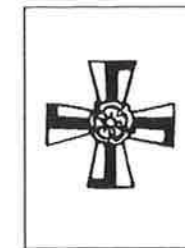
KOKKO Heikki Jermias maanviljelijä, s. 6.4.1899 Tyrnävä. Pso. Aili Sofia o.s. Korsu, lapset: Pentti, Paula, Seija. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 6.11.1941 Uhtualla. Korpraali.

KORHONEN Pauli Ilmari s. 30.9.1917. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kuoli 4.3.1954 sodassa saamaansa sairauteen.

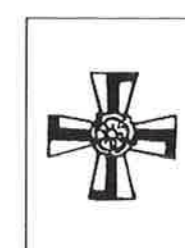
KORKALA Ahti Leevi Matias maanviljelijä, s. 24.2.1923 Rantsila. Tst: jatkosodassa Äänisen suunnalla, kaatui 16.2.1943 Äänisjärvellä. Sotamies.

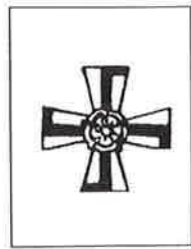
KORPI Kalevi s. 24.2.1920. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kuoli 30.8.1946 sotavammoihin.

KOSKELA Valtter Aleksanteri työmies, s. 16.3.1903 Pattijoki. Tst: talvisodassa Pelkosenniemellä ja Joutsijärvellä, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 18.7.1941 Vuonnissa. Sotamies.

KUUSIRATI Matti A. seminaarilainen, s. 18.3.1916 Paavola. Kuoli 22.7.1941 kenttäsaairaalassa 24:ssa. Vänrkki.

KÄRKI Kauno Olavi työmies, s. 25.2.1918 Pulkkila. Tst: talvisodassa Suomussalmella ja Raatteessa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 31.7.1941 Kis-Kis -linjalla. Sotamies.

LEHTOMAA Sulo Henrikki maanviljelijä, s. 2.2.1920 Paavola. Tst: jatkosodassa Kies-tingin ja Uhtuan suunnalla, kaatui 30.5.1943 Uhtualla. Kersantti.

KÄRKI Vilho Johannes työmies, s. 2.2.1918 Paavola. Tst: talvisodassa Helsingin komennuskomppaniassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 7.9.1941 Vuokkiniemessä. Sotamies.

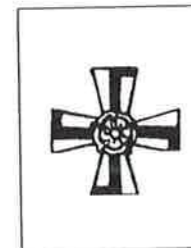
LESKELÄ Arvo Iisakki s. 15.12.1914 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella ja jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 19.8.1941 Uhtuan suunnalla. Alikersantti.

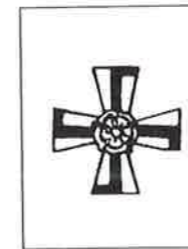
LAITINEN Johan Henrik s. 7.10.1909.

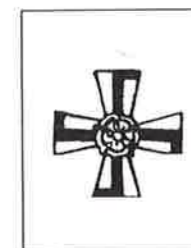
LESKELÄ Voitto Salmo s. 11.6.1922 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, kaatui 8.10.1944 Torniossa. Sotamies.

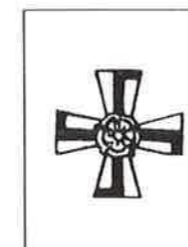
LAPPALAINEN Viljo A. s. 1.9.1919 Paavola, kuoli 2.8.1941 sotasairaala 25:ssä. Sotamies.

LIEVONEN Paavo s. 17.3.1910 Paavola, kuoli 20.4.1944. Sotamies.

LEHTINEN Pekka Valdemar s. 17.4.1923 Ypäjä, kuoli 20.7.1943 Viitasaarella. Korpraali.

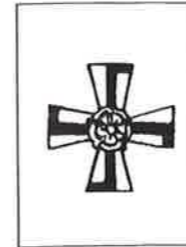
LIND Pauli A. s. 31.10.1917 Paavola, kaatui 2.8.1941 Kis-Kis-järven pohjoispuolella. Sotamies.

LUKINMAA Arvid A.H. metsätyömies, s. 3.8.1924 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 7.3.1944 Uhtualla. Sotamies.

MARJOMAA Yrjö Herman Kalevi maanviljelijä, s. 2.8.1912 Paavola. Tst: talvisodassa Suomussalmella ja Kuhmossa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 23.6.1944 Tallissa. Korpraali.

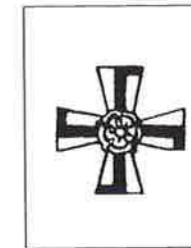
LUKINMAA Veikko I. työmies, s. 30.3.1914 Paavola. Pso. Nelli. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 17.7.1944 Vuonteleessa. Sotamies.

MARTTILA Lauri Isak maatyömies, s. 10.7.1923 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan länsipuolella, kaatui 19.6.1943 Uhtualla. Sotamies.

MAINIO Arvi Aate Eemeli opiskelija, s. 29.10.1924 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, kaatui 17.7.1944 kannaksella. Sotamies.

MEHTOMAA Erkki Johannes s. 17.11.1922 Paavola, kaatui 26.1.1944. Sotamies.

MARJAKAARTO Eino Henrik työmies, s. 28.8.1920 Paavola. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella, kaatui 12.6.1944 Kivennavalla. Sotamies.

MEHTOMAA Johan Arvi työmies, s. 30.3.1912 Paavola. Tst: jatkosodassa Karhumäessä, kuoli 25.6.1944 sotasairaalassa. Sotamies.

MARJOMAA Reino Henrik rajavartija, s. 12.5.1911 Pulkkila. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Sallan suunnalla ja Karhumäessä, kaatui 1.7.1944 Ihantalassa. Ylikersantti.

MOISALA Paavo M. maanviljelijä, s. 3.4.1914 Paavola. Pso. Irja o.s. Taskinen, lapset: Raili. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Karjalan kannaksella, kaatui 11.9.1944 Vipurinseudulla. Kersantti.

MOISALA Reino Matti maanviljelijä, s.8.12.1920. Pso. Helmi. Kuoli 11.3.1946 sotavammaan. Kersantti.

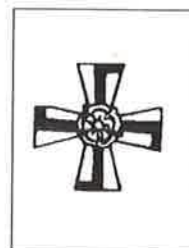
MUSTONEN Veeti Jaakoppi maanviljelijä, s. 24.4.1910 Paavola. Pso. Fanny Maria o.s. Salonsaari, lapset: Erkki, Esa, Eero. Tst: talvisodassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapinsodassa Torniossa, kaatui 3.10.1944 Torniossa. Sotamies.

MYLLY Reino Johannes s. 9.4.1914 Paavola. Tst: jatkosodassa Maaselällä, kaatui 15.7.1941 Ilomantsissa. Sotamies.

NIKKILÄ Esko Arvid työmies, s. 6.10.1923 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, kaatui 9.7.1944 Heinjoella. Korpraali.

OJAMAA Sulo Henrik s. 14.6.1920 Paavola, kaatui 8.1.1942. Sotamies.

OIKARINEN Väinö Arvid maanviljelijä, s. 17.5.1909. Pso. Helmi o.s. Väätäinen, lapset: Kalevi, Kullervo. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 14.7.1941 Pistojoella. Sotamies.

PAHAKORPI Arvi Einari s. 17.11.1915 Paavola. Tst: talvisodassa, jatkosodassa Kiestingin suunnalla, haavoittui 22.8.1941 Kiestingistä itään ja kuoli 23.8.1941. Sotamies.

PALDANIUS Frans Olavi s. 19.12.1915 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 14.9.1942 Uhtualla. Korpraali.

PALDANIUS Otto Henrik s. 4.10.1920 Paavola. Tst: talvisodassa, jatkosodassa, Lapinsodassa, katosi Kaunispäällä 2.11.1944, julistettiin kuolleeksi 31.1.1949. Sotamies.

PANKARINKANGAS Jaakko Heikki työmies, s.24.12.1925 Paavola. Tst: jatkosodassa Kuuterselällä, kaatui 20.6.1944 Kuuterselällä. Sotamies.

PARKKILA Aate Henrik s. 23.3.1918 Paavola, kuoli 4.12.1942 sodassa saatuun sairauteen. Sotamies.

PARKKILA Vieno Matias maanviljelijä, s.23.1.1920 Paavola. Tst: jatkosodassa Kiestingin suunnalla, kaatui 19.10.1941 Kiestingissä. Sotamies.

PEHKONEN Eino Henrik s. 31.10.1905 Paavola, kaatui 19.8.1941 Malvaisissa Uhtualla. Sotamies.

PEHKONEN Leo Johannes s. 18.7.1915 Paavola, katosi 19.7.1944 Kontron maastoon. Ylikersantti.

PEHKONEN Toivo Rikhard s. 28.12.1922 Paavola. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella, haavoittui 24.6.1944 Äyräpäässä, kuoli 11.9.1944 Mikkelin sotilassairaalassa. Sotamies.

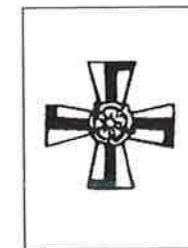
PELKONEN Tauno Henrik s. 12.10.1919 Paavola, kuoli 22.9.1942 sotasairaalassa. Sotamies.

PELKONEN Urho Johannes työmies, s. 11.5.1920 Paavola. Tst: jatkosodassa Rukajärven suunnalla, kaatui 4.8.1944 Ontrosenvaaralla. Alikersantti.

PELTOLA Pentti työmies, s.12.1.1918 Hausjärvi. Pso. Elma Helena o.s. Mällinen. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 17.8.1943 Uhtualla. Sotamies.

PELTTARI Verner Kalervo s. 10.1.1920 Paavola, kaatui 14.8.1941 Sallassa. Sotamies.

PENTIKÄINEN Veikko maanviljelijä, s. 9.8.1902 Kärämäki. Kuoli 9.2.1945 sotavammaan. Sotamies.

PERÄMÄKI Matias Mauri s. 1.1.1919 Alahärmä, kaatui 20.6.1944 Merijoella. Sotamies.

PIHLAJAVESI Toivo maanviljelijä, s. 8.10.1920 Lappajärvi. Tst: jatkosodassa Karhumäessä ja Syvärillä, Lapinsodassa Torniossa, kaatui 27.10.1944 Kainispäällä. Sotamies.

PISTEMAA Pauli Iisak työmies, s. 15.3.1923 Paavola. Tst: jatkosodassa Karhumäessä, kaatui 14.12.1942 Karhumäessä. Sotamies.

PÄÄTALO Artturi Mikko s. 20.4.1910 Paavola. Haudattu perhehautaan. Pso. Elsa Sofia o.s. Lampela, lapset: Eila -36, Seija -38. Kuoli sotavammaan 10.2.1942.

PÖKKYLÄ Paavo Johannes työmies, s. 2.11.1925 Paavola. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella, kaatui 3.7.1944 kannaksella. Sotamies.

RANTA Aleks opiskelija, s. 19.6.1919 Uhtuan Röhö. Tst: talvisodassa Kuhmossa, Suomussalmella ja Raatteessa, jatkosodassa Laatokan koillispuolella ja Syvärillä, kaatui 30.9.1941 Laatokan

koillispuolella. Alikersantti.

RANTALA Oskari Arnold s. 3.2.1902 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 19.8.1941 Malvaisissa Uhtualla. Alikersantti.

RIEKKI Aarno Matias s. 15.4.1914 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Kaatui 2.9.1941 Malvaisissa. Sotamies.

ROPPOLA Pauli Ilmari maanviljelijä, s. 15.7.1916 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 14.10.1943 Pohjois-Vienassa. Vänrikki.

ROPPOLA Uuno Ilmari maanviljelijä, s. 15.10.1911 Paavola. Pso. Tyne o.s. Matela, lapset: Anneli. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 14.7.1941 Pistojoella. Alikersantti.

RUOTSALAINEN Yrjö Jalmari s. 16.10.1914, kuoli 31.8.1941 kenttäsairaala 22:ssa. Sotamies.

RÄISÄNEN Paavo Johannes s. 24.6.1912 Tampere, kaatui 19.7.1941. Sotamies.

SAARELA Juhon Vilho työmies, s. 8.2.1906 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 28.7.1941 Pistojoella. Korpraali.

SAARELA Nante Jooseppi työmies, s. 18.8.1913 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 24.7.1941 Tarasjärvellä. Korpraali.

SAKKO Ahti Johannes työmies, s. 22.6.1920 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, haavoittui 1.8.1941 Uhtualla, kuoli 8.8.1941 sotasairaala 22:ssa. Sotamies.

SIPOLA Eero Henrik maanviljelijä, s. 20.5.1923 Paavola. Tst: jatkosodassa Hyrynsalmella ja Karjalan kannaksella, kaatui 2.7.1944 Tikkalassa. Alikersantti.

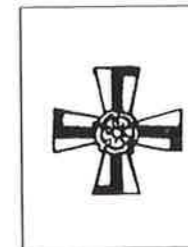
SUONVIERI Matti s. 3.4.1905 Ylivieska, kaatui 25.5.1942. Sotamies.

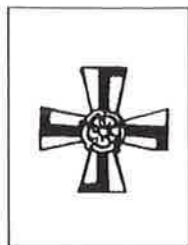
TAKAKAARA Pauli Henrik maanviljelijä, s. 6.4.1918 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 1.8.1941 Kis-Kis-kukkulalla. Sotamies.

TAKALO Ahti Armas poliisikonstaapeli, s. 7.5.1913 Paavola. Pso. Helvi Mirjam o.s. Siira, lapset: Tapio. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, kuoli 22.9.1944 kenttäsairaalassa kannaksella. Luutnantti.

TAKALO Reino Paavali s. 22.1.1918 Paavola, kaatui 2.10.1941 Kivijärvellä. Sotamies.

TIKKINEN Erkki työmiehes, s. 18.5.1924 Salla, kaatui 23.10.1942. Sotamies.

TUOHIMAA Matti Ilmari s. 22.5.1920. Tst: talvisodassa ja jatkosodassa, kaatui 11.9.1941 Tjelmassa. Alikersantti.

TOLONEN Johan Ilmari s. 31.10.1920 Liminka, kaatui 8.8.1942. Sotamies.

TÖRMÄNEN Arvo Olavi s. 27.10.1921, kaatui 21.5.1942. Sotamies.

TOPPINEN Nestori Samuel työmiehes, s. 26.1.1918 Liminka. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 19.7.1941 Pistojoella. Sotamies.

TÖRMÄNEN Kaarlo Abram s. 25.5.1909 Paavola. jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 19.8.1941 Malviassa Uhtualla. Sotamies.

TORKKOLA Yrjö Aukusti maanv. s. 7.1.1913 Paavola. Pso Elsa Erika o.s. Pietilä, lapset: Heikki -37, Paavo -39. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan seudulla. Sairastunut 1942 Uhtuan seudulla, kuollut 31.1.1943 sodassa saamaansa sairauteen. Haudattu sukuhautaan Paavolassa. Matruusi.

TÖRMÄNEN Toivo Henrik työmiehes, s. 30.5.1920 Paavola. Tst: jatkosodassa Kiteellä, kaatui 6.7.1941 Kiteellä. Alikersantti.

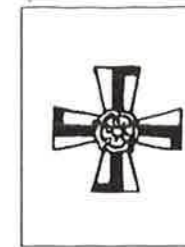
TUOHIMAA Kaarlo Henrik maanviljelijä, s. 17.5.1911. Pso. Helvi o.s. Tolonen, lapset: Reijo, Raili. Tst: talvisodassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. kaatui 18.8.1941 Malviassa Uhtualla. Alike-santti.

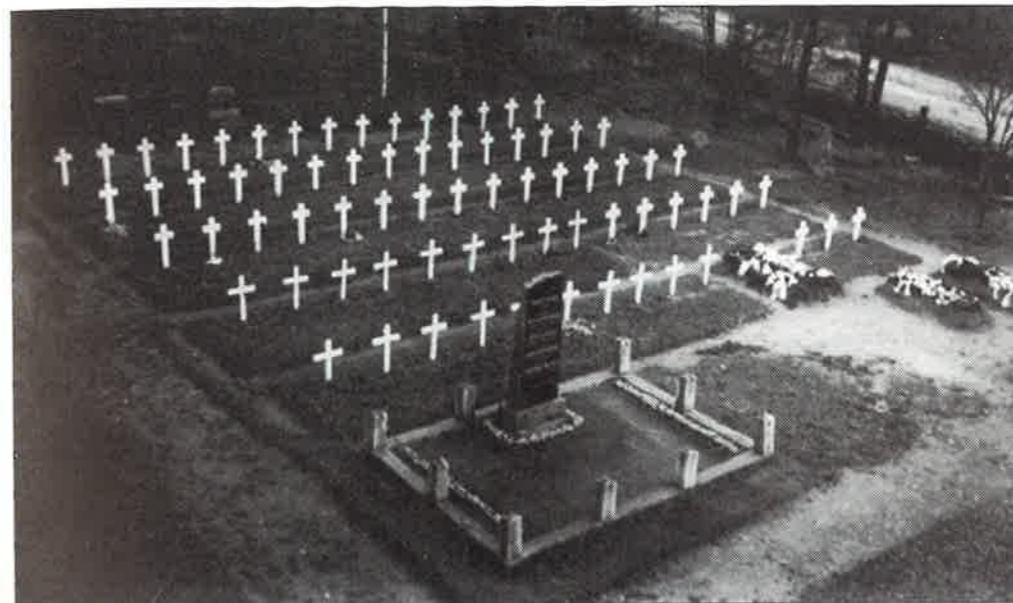
VALKAMA Toivo Valentin maanviljelijä, s. 4.6.1909 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 19.8.1941 Pistojoella. Sotamies.

VIITALA Aarne Mattias työmiehes, s. 16.2.1910 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui 5.10.1944 Torniossa. Sotamies.

VILMUNEN Uno Oskari s. 8.1.1914 Paavola. Tst: Jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kuoli 3.8.1941 Sotaisairaala 31:ssa. Sotamies.

Sankarihauta v. 1944, puuristit.

Sankarihauta v. 1994.

Isänmaalle

*Yks' voima sydämeen kätkeyty on,
se voima on puhdas ja pyhä.
Se tuttu on vai tuntematon,
niin valtaa se mieliä yhä.
Salamoina se tuhtehehet saa palamaan,
se taivaast' on kotoisin, kerrotaan,
ja isänmaa on sen nimi.*

*Se tunnussana, se Suomenmaan vei urohot
kuolon teille, vei nälkää, vaaroja voittamaan,
vei valoa voittamaan meille.
Ja rauhan töissä se ollut on
se toivon tähti sammumaton,
joka tien vapautehen viittaa.*

*Niin aina olkohon Suomenmaass',
ain uljuutt', uskollisuutta.
Kun vaara uhkaa, ne luokohot taas
vapautta ja valoa uutta.
Tämä maa ei koskaan sortua saa,
eläköön tämä muistojen, toivojen maa,
eläköön, kauan eläköön Suomi .*

Paavo Cajander

TALVI-, JATKO- JA LAPIN SODAN VETERAANIT

AHLQVIST Yrjö paperiteollisuustyömiehes, s. 23.6.1921 Karstula. Pso. Eeva Elisabet o.s. Määttä, lapset: Leo -46, Pertti -51, Pirjo -53, Aarne -56. Tst: talvisodassa Suomussalmella ja Salmijärvellä, jatkosodassa Karhunmäessä, Poventsassa ja Tolvajärvellä, Lapin sodassa Kuluntaladessa ja Sodankylässä. Alikersantti.

AHO Allan Johan Henrikki toimittaja, s. 10.2.1920 Paavola. Pso. I Eeva o.s. Tiihonen, lapset: Ari -45. Pso. II Toini o.s. Järvinen, lapset: Raili -47, Esa -49, Timo -51, Eero -52, Esko -54, Liisa -55, Matti -56. Tst: jatkosodassa Syvärillä. Haavoittui 30.3.1942 Syvärillä. Kersantti.

AHO Eino Akseli koneenhoitaja, s. 15.9.1920 Paavola. Pso. Mimmi o.s. Pekuri, lapset: Ritva, Erkki, Pauli. Tst: talvisodassa Suomussalmella ja Kuhmossa, jatkosodassa Uhtuan - Rukajärven suunnalla. Haavoittui 1941 Uhtuan suunnalla. Sotamies.

AHO Paavo s. 26.7.1925 Paavola. Pso. Katri o.s. Ullakko, lapset: Leila -50, Tapani -50, Tauno -52, Heikki -56, Tuula -60, Jari -63, Jouni -65. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella ja Viipurin lahdella. Tykkimies.

AHO Tauno Henrik rautatiemies, s. 23.1.1919 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Kiestingissä ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa. Sotamies.

AHOLA Lauri Edward maanviljelijä, s. 28.3.1912 Haapavesi, k. 14.10.1970. Pso. Martta o.s. Vesterinen, lapset: Arja, Aila, Antero, Asko, Hannu, Helena. Tst: talvisodassa Kuhmossa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa. Korp-raali.

AHONPERÄ Kauko Olavi maanviljelijä, s. 18.3.1924 Haapavesi. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Paakkolassa ja Rovaniemellä. Korp-raali.

AHONPERÄ Mauri Ilpo maanviljelijä, s. 22.9.1922 Haapavesi. Pso. Lotta-Riikka o.s. Siponen, lapset: Jukka. Tst: jatkosodassa Kiestingissä, Ahvenlahdella ja Uhtuan suunnalla. Korpraali.

ALA-AHO Akseli Mikael maanviljelijä, s. 25.9.1912 Paavola. Pso. Laura Maria o.s. Paakkonen, lapset: Veikko, Kaarlo, Manne. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Kiestingissä, Tolvajärvellä ja Vuokkiniemessä. Korpraali.

ALA-AHO Arvi Iisakki maanviljelijä, s. 30.3.1911 Paavola. Pso. Helvi, 1 lapsi. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella. Sotamies.

ALA-AHO Kalle Mattias maanviljelijä, s. 9.7.1922. Pso. Maija o.s. Tolonen, lapset: Matti, Iikka, Jorma, Tiina, Esko, Marita, Jaana. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella. Alikersantti.

ALA-AHO Lauri Antero maanviljelijä, uunimies, s. 2.5.1925 Paavola. Pso. Maria Elisabet o.s. Korkala, lapset: Rauno, Raimo. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Vuosalmella, Lapin sodassa Leppiniemessä, Ivalossa, Rovaniemellä ja Kaamasessa. Tykkimies.

ALA-AHO Matti Johannes työnjohtaja, s. 6.10.1915. Pso. Kirsti o.s. Rehula, lapset: Elsi, Airi, Sirpa. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Kiestingin suunnalla. Sotamies.

ALA-AHO Otto Mikael maanviljelijä, s. 28.8.1925. Pso. Kerttu o.s. Korkala, lapset: Tapio, Aarno, Markku, Ulla, Lea, Olavi, Kari, Aimo. Tst: jatkosodassa Vuosalmella, Lapin sodassa Pudasjärvellä, Ranualla, Rovaniemellä ja Sodankylässä. Sotamies.

ALA-AHO Pentti Olavi työmies, s. 22.7.1922 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Torniossa. Sotamies.

ALA-AHO Toivo Sakari kirvesmies, s. 11.11.1923 Paavola. Pso. Aino-Annikki o.s. Kuurlunti, lapset: Anja -48, Helli -52, Liisa -55, Reijo -57. Tst: jatkosodassa Uhtuan länsipuolella ja Länsikannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä ja Kittilässä. Haavoittui 20.9.1944 Noskuassa. Sotamies.

ALA-AHO Veikko Iisakki maanviljelijä, s. 4.1.1920 Paavola. Pso. I Helmi o.s. Konola, II Martta o.s. Niemelä. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Kiestingin suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä ja Kittilässä. Haavoittui Kiestingissä. Korpraali.

ALAKULJU Alpo maanviljelijä, s. 5.5.1925 Paavola. Pso. Elsa o.s. Kaarteenaho, lapset: Ensio -49, Päivikki -51, Eine -53, Aila -55, Ari -57, Marja -63. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Kiestingin suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä ja Kittilässä. Haavoittui 30.6.1944 Noskuassa. Korpraali.

ALAPERRE Antti Augusti poliisi, s. 3.6.1920 Paavola. Pso. Helli Maria o.s. Järvellä, lapset: Antti, Maija, Matti, Helvi, Risto, Reijo. Tst: talvisodassa sotapoliisina Pohjois-Suomessa, jatkosodassa Kiestingin suunnalla ja Karhumäessä. Haavoittui 1942 Kiestingissä. Korpraali.

ALAPERRE Iikka Johannes maanviljelijä, s. 24.4.1918 Paavola. Tst: talvisodassa Sallassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Taivalkoskella. Sotamies.

ALAPERRE Kaarlo Arvid maanviljelijä, s. 2.6.1913 Paavola. Pso. Elsa Maria o.s. Koivumaa, lapset: Helena -45, Elina -49. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella. Sotamies.

ALATALO Ahti Aleksander faktori, s. 20.2.1924 Paavola. Pso. Anna-Liisa o.s. Salminen, lapset: Mauri -46, Markku -52, Matti -57, Minna -67. Tst: jatkosodassa Karhumäessä. Sotamies.

ALATALO Antti Akseli kirjatyöntekijä, s. 18.7.1921 Paavola. Pso. Mirjam o.s. Jaatinen, lapset: Pentti -45, Pekka -54. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Rovaniemellä. Haavoittui 1942 Uhtualla ja 1944 Rovaniemellä. Korpraali.

AMMUNET Aili Jaakko työmies, s. 2.4.1910 Paavola, k. 26.2.1961. Pso. Sylvi Aune Elisabet o.s. Hägg, lapset: Matti -46, Tarja -49.

AMMUNET Pauli Olavi autoilija, s. 4.9.1920 Paavola. Pso. Aili Sisko o.s. Taskila, lapset: Irma, Raija, Hannu. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Kiestingissä, Vuokkiniemessä ja Tolvajärvellä. Haavoittui 22.6.1941 Rukajärvellä ja 12.7.1941 Repolassa. Korpraali.

AMMUNET Reino Johannes puistonvalvoja, s. 13.6.1924 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella. Haavoittui 26.6.1944 Kannaksella. Sotamies.

ANNALA Lauri Hermann remonttimies, s. 12.7.1902. Pso. Tyyne o.s. Blomroos, lapset: Aarne, Sylvi, Elsa, Aino, Saara, Martti, Paavo, Ulla, Anja, Maire. Tst: talvisodassa Kuhmossa ja Sallassa. Sotamies.

ANSAMAA Aate s. 4.5.1905 Paavola.

ANSAMAA Kaarlo työmiehen, s. 26.9.1917 Paavola. Pso. Valma o.s. Pelkonen, lapset: Ritva -42, Anneli -44, Raimo -46, Reijo -47, Eero -51, Kari -52, Esko -53, Jukka -56, Hannu -61. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella. Haavoittui 1940 Kannaksella. Sotamies.

ANSAMAA Kaarlo Edvard maanviljelijä, s. 18.2.1912 Paavola. Pso. Hilja o.s. Laine, lapset: Esko -33, Orvokki -36, Seppo -39, Pekka -47, Paavo -49. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella. Sotamies.

ANSAMAA Matti Aadolf yövartija, s. 11.4.1921 Paavola, k.17.6.1987. Pso. Bertta Maria o.s. Lahdenperä, lapset: Reino, Elisa, Pauli, Irma, Rauno. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 9.7.1941 Ponkalahdella. Sotamies.

ANSAMAA Reino Andreas tiehöylänkulljettaja, s. 8.5.1921 Paavola, k. 13.2.1986 Oulu. Pso. Aili o.s. Haimakainen, lapset: Tapio, Kari, Eila, Juha. Tst: talvisodassa Suomussalmella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 16.7.1941 Vuonnisissa ja 9.6.1944 Kiviniemessä. Alikersantti.

ANSAMAA Viljo Iisakki työmiehen, s. 24.4.1914 Paavola. 1 lapsi. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Torniossa. Korpraali.

ANTTILA Erkki Henrik maanviljelijä, s. 18.5.1923 Paavola. Pso. Elli o.s. Hannula, lapset: Veikko -51, Pirkko -52, Heikki -55, Eero -60. Tst: jatkosodassa Karhumäessä, Karjalan kannaksella. Haavoittui 28.6.1944 Ihantalassa. Sotamies.

ANTTILA Johan Henrik maanviljelijä, s. 16.11.1906 Vihanti. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 19.8.1941 Uhtualla. Sotamies.

ANTTILA Onni Johannes maanviljelijä, s. 12.8.1918 Paavola. Pso I Sylvi o.s. Ollanketo, lapset: Sirkka, Irene. Pso. II Kaarina o.s. Kangas. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Karjalan kannaksella. Haavoittui 22.6.1944 Kivennavalla. Sotamies.

ANTTILA Pentti maanviljelijä, s. 20.8.1919 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

ANTTILA Urho Iisakki s. 19.7.1911. Pso. Hilda Katariina o.s. Lehtomaa, lapset: Elvi. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä ja Kittilässä. Sotamies.

ARFFMAN Vieno Viljami työmiehen, s. 15.4.1925 Paavola. Pso. Martta o.s. Lauronen.

ARFFMAN Väinö Johannes työmiehen, s. 24.12.1912 Paavola. Pso. Tyyne o.s. Turusenaho.

ARVOLA Adrian työmiehen, s. 6.10.1904 Paavola. Pso. Selma. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella.

ARVOLA Aukusti metsuri, s. 4.8.1922 Paavola, k. 25.5.1981. Pso. Miila o.s. Vikeväinen, lapset: Lea, Kaarina. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin Sodassa Torniossa ja Rovaniemellä. Haavoittui 8.2.1942 Uhtualla. Sotamies.

ARVOLA Erkki Aadolf työmiehen, s. 13.11.1914 Kemi. Pso. Aino. Tst: jatkosodassa Kiestingin ja Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä ja Kittilässä. Väepeli.

ARVOLA Jaakko Olavi maanviljelijä, s. 28.7.1913 Paavola. Pso. Elli Katariina o.s. Hiltunen, lapset: Kaisa, Anne, Mauno, Mikko, Marja, Maila, Eila, Eino, Eija, Hannu, Anni, Tuomo. Tst: talvisodassa Kuhmon suunnalla, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa ja Rovaniemellä. Sotamies.

ARVOLA Jalmari elintarviketyöläinen, s. 21.3.1921 Paavola. Pso. Martta o.s. Keski-talo, lapset: Hannu -44, Martti -45, Eero -47, Seppo -48. Tst: jatkoso-dassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella,

Lapin sodassa Pohjois-Suomessa. Korpraali.

ARVOLA Matti Ak-seli maanviljelijä, s. 11.10.1923 Paavola, k. 31.7.1988. Pso. Sirkka o.s. Pyykkö, lapset: Aaro, Aila, Arja, Arvi, Aimo, Anna, Antti, Aarre, Matti, Anneli. Tst: jat-

kosodassa Syvärillä ja Karjalan kannaksella. Sotamies.

ARVOLA Sulo Vihto-ri työmies, s. 19.11.1917 Paavola, k. 24.5.1992. Tst: jatkosodassa Syvärillä. Haavoittui 18.9.1942 Vienan kana-

ARVOLA Tauno työmies, s. 9.9.1919 Vi-hanti. Pso. Niina o.s. Luotonen, lapset: Jorma, Kari. Tst: talviso-dassa Kuhmon suunnalla, jatkosodassa kk. ampujana ilmavoimissa. Alikersantti.

ARVOLA Väinö Isak työmies, s. 15.12.1906 Paavola. Tst: talviso-dassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

ARVOLA Väinö Jo-hannes työmies, s. 23.7.1911 Paavola. Pso. Impi. Tst: jatkosodassa Rukajärvellä ja Karjalan kannaksella. Ali-kersantti.

ARVOLA Väinö Mat-ti työmies, s. 26.9.1907 Paavola. Pso. Briitta. Tst: jatkosodassa Hyrsylässä, Lapin sodassa Pohjois-Suomessa. Sotamies.

AUTIO Aarne kone-mies, s. 18.7.1918 Impilahti. Pso. Paula o.s. Jyrkinen, lapset: Marja-Leena, Jorma. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa. Sotamies.

AUTIO Arvo Kustaa maanviljelijä, s. 12.11.1918 Paavola. Pso. Martta o.s. Antikainen. Tst: talvisodassa Laatokan koillispuolella, jatkosodassa Itä- Karjalassa, Äänisjärvellä ja Karjalan kannaksella. Alikersantti.

AUTIO Erkki Olavi myymälätarkastaja, s. 10.12.1924 Paavola. Pso. Aino o.s. Saarela, lapset: Jorma, Helena. Tst: jatkosodassa kouluttajana Oulussa, Lapin sodassa. Alikersantti.

AUTIO Pauli Johan-nes rakennusmestari, s. 16.8.1921 Paavola. Pso. Elsi o.s. Ylitälo, lapset: Ilkka -48, Ilpo -51, Kari -62. Tst: jatkosodassa Kiestingin ja Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella,

Lapin sodassa Rovaniemellä ja Kittilässä. Haavoittui 20.6.1944 Viipurin lähellä. Korpraali.

AUVINEN Erkki Vil-helm s. 25.3.1908. Pso. Bertta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 23.7.1941 Pistojoella. Ylikersantti.

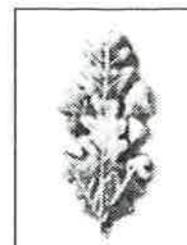
BELT Antti Matias työmies, s. 7.5.1914 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Pohjois-Suomessa. Sotamies.

BLOMROOS Johan Eljas maanviljelijä, s. 9.4.1920 Paavola. Tst: jatkosodassa Laatokan seudulla ja Petroskoissa. Sotamies.

BLOMROOS Kaarle Artturi työmies, s. 1.4.1909 Paavola. Pso. Liisa. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

BÄFF Toivo Valde-mar viilari, s. 28.6.1920 Paavola. Tst: jatkosodassa Kiestingin ja Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Pohjois-Suomessa. Korpraali.

BÄFF Vilho Henrik autonkuljettaja, s. 27.11.1917 Paavola. Pso. Siiri o.s. Valkeapää. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 19.7.1941 Uhtualla. Sotamies.

CASTREN Esko Ar-vid rakennusmestari, s. 27.3.1922 Paavola, k. 25.2.1977. Pso. Annikki Hilja, lapset: Pirjo -51, Erkki -58. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 2.8.1942. Alikersantti.

CASTREN Pentti Jaakko rakennusmes-tari, s. 11.7.1920 Paavola. Pso. Maija-Liisa o.s. Taavetti, lapset: Raija -49, Risto -51, Hannu -53, Mika -66. Tst: talvisodassa Suomussalmella ja Kuh-

mossa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella, Suomussalmella, Lapin sodassa Torniossa. Alikersantti.

CASTREN Viljo Salo rakennusmestari, toimitusjohtaja, s. 28.7.1926 Paavola. Pso. Aili Maria o.s. Anttila, lapset: Juha, Ilkka, Veli-Pekka, Kaisamaria. Tst: talvisodassa var-

tiopalveluksessa, jatkosodassa Saaristomeren rannikkoprikaatissa. Tykkimies.

EHROLA Kaarlo Edvin trukinkuljettaja, s. 4.6.1921 Paavola. Pso. Helli Maria o.s. Karhu, lapset: Anna-Liisa -46, Tuulikki -48, Riitta -50, Timo -52, Tauno -53, Tuomo -65. Tst: jatkosodassa Kiestingin ja

Uhtuan suunnilla ja Kannaksella, Lapin sodassa Torniossa. Sotamies.

EHROLA Paavo Jaakko työmies, s. 15.9.1922 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä ja Kittilässä. Korpraali.

EILOLA Frans Emil maanviljelijä, s. 23.1.1903 Paavola. Pso. Jenny Elisabet o.s. Kangas, lapset: Tauno, Toini, Mauno, Teuvo, Irja-Liisa, Kauko, Elsa, Leena, Martti, Matti. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella. Sotamies.

EILOLA Kaarle Aleksanteri maanviljelijä, s. 30.1.1898. Pso. Martta o.s. Sipola, lapset: Erkki, Martta. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla.

EK Aarne Henrik kirvesmies, s. 7.3.1913 Paavola. Pso. Maria o.s. Bäckman, lapset: Aatos, Väinö, Veikko, Matti, Martti. Tst: talvisodassa Kyyrölässä, Oinolassa ja Vuokselassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Rovaniemellä. Korpraali.

EK Veikko Jalmari työmies, s. 3.10.1923 Paavola, k. 30.4.1989. Lapset: Veijo -68. Sotamies.

EKOLUOMA Toivo Kustaa rakennusmies, s. 22.2.1909, k. 1.7.1947 sodassa saamaansa sairauteen. Pso. Kerttu o.s. Heikkilä, lapset: Leila, Matti, Paavo, Leena. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtualla.

EKOLUOMA Veikko Niilo maanviljelijä, s. 19.9.1920 Alahärmä. Pso. Aune Marjatta o.s. Mällinen, lapset: Kari. Tst: jatkosodassa Kesikannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Tervolassa, Rovaniemellä. Korpraali.

ELOVAARA Aarne Vihtori maanviljelijä, s. 24.11.1911 Laihia. Pso. Aino Maria o.s. Vilppola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Kiestingin ja Uhtuan suunnilla. Haavoittui 29.7.1941 Uhtualla ja 1942 Kiestingissä. Korpraali.

ESKELINEN Lauri Stefania poliisi, s. 12.8.1918 Paavola. Pso. Anni Kaarina o.s. Hevosmaa, lapset: Lahja -43, Martti -44, Liisa -50, Leena -52, Lauri -55, Leila -61. Tst: talvisodassa Suomussalmella ja Raatteessa, jatkosodassa Uhtuan

suunnalla. Lapin sodassa Torniossa ja Rovaniemellä, haavoittui 23.1.1944 Pitkärännassa. Kersantti.

ESKELINEN Tauno Johannes kirvesmies, s. 10.11.1912 Iisalmi. Tst: talvisodassa Löytövaarassa, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla ja Syvärillä. Korpraali.

ESKOLA Antti Einar agronomi, s. 19.7.1915 Paavola. Pso. Sylvi o.s. Junnelius, lapset: Pirkko -47, Antero -49, Hannu -53. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Yliluutnantti.

ESKOLA Matti Olavi Iiv- tarkastaja, s. 8.7.1917 Paavola. Pso. Eine o.s. Ellilä, lapset: Matti -43, Markku ja Pertti -45, Eero -47, Tytti -59. Tst: talvisodassa Kuhmossa, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla. Haavoittui 25.7.1941 Pistojoella. Majuri.

ESKOLA Veli Johannes maanviljelijä, s. 13.5.1910 Paavola. Pso. Lempi o.s. Kantola, lapset: Liisa -37. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

FINGERROOS Aarre Aleksanteri maanviljelijä, s. 17.12.1924 Paavola. Pso. Helli o.s. Kylli, lapset: Heimo -50, Helena -53, Markku -55, Jukka -59, Jarmo -59. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Alatorniossa. Haavoittui 19.6.1944. Sotamies.

FINGERROOS Ahti Eemeli kirvesmies, s. 2.7.1921 Paavola. Tst: jatkosodassa Maaselällä, Laatokalla ja Syvärillä. Haavoittui 25.6.1944 Nurmoilassa. Korpraali.

FINGERROOS Edvin Joel maanviljelijä, s. 27.10.1912 Paavola. Pso. Hilma o.s. Laukka, lapset: Ilona, Aune, Aino, Heino, Pentti, Maija, Matti, Jorma, Maija, Maire. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella. Sotamies.

FINGERROOS Eino Johannes maanviljelijä, s. 22.6.1910. Pso. Tyyne, lapsia 6. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Torniossa. Sotamies.

FINGERROOS Erkki Johannes kirvesmies, s. 17.6.1915. Pso. Aune o.s. Törmänen, lapset: Ritva -39, Kati -41, Eero -47, Markku -48, Heikki -51, Tuomo -53, Riitta -54, Kari -56. Tst: talvisodassa Karjalan

kannaksella, jatkosodassa Muurmanskin suunnalla, Lapin sodassa Kemissä, Kittilässä, Sodankylässä ja Ivalossa. Ylikersantti.

FINGERROOS Johan Viktor kirvesmies, s. 16.5.1923 Pattijoki, k. 19.8.1966. Pso. Tytyne Marjatta o.s. Rahtula, lapset: Aino -47, Aila -49, Aira -51, Jorma -53, Jouko -57, Anita -59, Arja -64. Tst: jat-

kosodassa Äänisniemellä ja Vienan kana-
valla, Lapin sodassa. Sotamies.

FINGERROOS Leo Joel Johannes autoilija, s. 23.7.1916 Paavola. Pso. Maire, lapset: Pirkko -44, Paula -51, Ari -52. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan

suunnalla ja Karjalan kannaksella. Sotamies.

FINGERROOS Martti Ilmari kirvesmies, s. 15.4.1924 Paavola. Pso. Heli o.s. Haapala, lapset: Maija, Juha, Matti, Markku. Tst: jatkosodassa koulutuskeskuksissa 3 ja 15. Korpraali.

FINGERROOS Veikko Johannes lämmittäjä, s. 15.5.1924 Paavola. 4 lasta. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Kittilässä ja Muoniossa. Korpraali.

FINNE Jaakko Henrik työmies, s. 6.2.1917 Paavola. Tst: jatkosodassa Kiestingin suunnalla. Haavoittui 5.10.1941 Vilmanjoella. Sotamies.

FLINK Armas Nestori metsuri, s. 3.4.1924 Paavola. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Kilpisjärvellä. Haavoittui 10.7.1944 Kuuterlässä. Korpraali.

FLINK Eino Johannes seppä, s. 1.11.1910 Paavola. Pso. Helvi o.s. Häkkilä, lapset: Leo -37, Eero -41, Timo -38, Vesa -46, Veli -46, Irma -48, Tapani -51, Airi -52. Tst: talvisodassa Karjalan kannak-

sella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 10.1.1940 Oinolassa. Sotamies.

FLINK Eemil Ensio rakennusmestari, s. 19.3.1922 Paavola. Pso. Siiri Elisa o.s. Mestari, lapset: Marja -56, Anne -62. Tst: jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla ja Karjalan kannaksella, Lapin so-

dassa Torniossa, Rovaniemellä ja Kittilässä. Sotamies.

FLINK Erkki Pentti varastonhoitaja, s. 21.1.1921 Paavola. 1 lapsi. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Korpraali.

FLINK Kalle Isak sekatyömies, s. 20.9.1908 Paavola. Pso. Martta, 1 lapsi. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 30.12.1941 Jyvälahdessa. Korpraali.

FLINK Kalle Sanfrid työmies, s. 9.12.1910 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa. Haavoittui 6.10.1944 Torniossa. Korpraali.

FLINK Reino Väinö Henrik maanviljelijä, s. 21.1.1915 Paavola. Pso. Elsa Elisa o.s. Laine, lapset: Paula -39. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Rukajärvellä, Syvä-

rillä ja Kannaksella, Lapin sodassa Pudasjärvellä. Haavoittui 10.8.1944 Viipurin lähellä. Alikersantti.

FLINK Toivo Matias maanviljelijä, s. 29.1.1908 Paavola. Pso. Martta o.s. Eilola, lapset: Pauli. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 31.12.1941 Jy-

välähdessa. Korpraali.

FLINK Urho Henrik maanviljelijä, s. 25.6.1915 Paavola. Pso. Fanni o.s. Salmela, lapset: Terttu -42, Raimo -44, Ritva -46, Raili -47, Annikki -48, Markku -50, Sirkka -51, Terho -53, Seppo

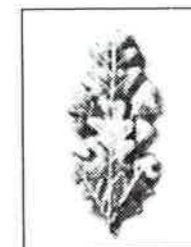
-55, Taisto -56. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 2.9.1941 Uhtualla. Sotamies.

FORSBERG Toivo Johannes maatyömies, s. 3.6.1909 Tyrvää. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Petsamossa. Sotamies.

FRANSILA Altti Armas työmies, s. 13.3.1918 Paavola. Pso. Laina Johanna o.s. Saarela, lapset: Rauha, Taimi, Aino, Kyllikki. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Torniossa. Haavoittui 9.6.1944 kannaksella ja 2.10.1944 Torniossa. Korpraali.

FRANSILA Jaakko Johannes työmies, s. 24.4.1920 Paavola. Tst: jatkosodassa Syvärillä. Sotamies.

FRANSSILA Reino Aleksanteri järjestelijä, s. 16.7.1924 Kiuruvesi. Pso. Aino Marjatta o.s. Kääntä, lapset: Jorma, Jukka. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa ja Rovaniemellä. Haavoitui 17.10.1944 Sinetässä, sotavankeuteen Lapin sodassa, Oslo-Elverum. Sotamies.

FRANSSILA Sulo Eemeli työmies, s. 16.2.1917 Paavola, k. 14.3.1977. Pso. Bertta Pauliina o.s. Pomell, lapset: Raili -47, Reijo -49, Kauko -51, Kari -60. Tst: jatkosodassa Muolajärvellä, Kontupohjassa, Leppäjoella, Perälahdessa. Haavoitui 30.3.1942 Vamjärvellä. Sotamies.

GREUS Erkki työmies, s. 8.3.1924 Paavola, k. 22.1.1949. Pso. Aira o.s. Kantola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

HAAPAKANGAS Kaarlo Kustaa Aleksanteri maanviljelijä, s. 26.1.1920 Paavola. Pso. Aino Elisabet o.s. Nordström, lapset: Eila -48, Matti -49, Heikki -56, Erkki -60, Sari -68. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella ja Karhumäessä. Kersantti.

HAAPAKANGAS Vilho Johan Sakari maanviljelijä, s. 24.3.1922 Saloinen. Pso. Elna Kaarina o.s. Ojala. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa ja Rovaniemellä. Sotamies.

HAAPALA Eemil Evert maanviljelijä, s. 20.8.1915 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa ja Rovaniemellä. Kersantti.

HAAPALA Eero Ennio maanviljelijä, s. 21.6.1920 Paavola. Pso. Aili o.s. Lankinen, lapset: Veijo, Kimmo, Jaakko. Tst: jatkosodassa Aunuksen suunnalla ja Syvärillä, Lapin sodassa Karungissa ja Yli-Muoniossa. Alikersantti.

HAAPALA Johan Anders Vilhelm kirvesmies, s. 16.3.1905 Paavola, k. 19.6.1950. Pso. Ida Maria o.s. Viitala, lapset: Eelis -27, Erkki -29, Enni -30, Elsa -33, Elma -37, Eeva -40, Esko -42, Eija -46. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Puumalankankaalla. Sotamies.

HAAPALA Juhon Antti Vilho sekatyömies, s. 16.3.1895. Pso. Iida, 5 lasta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

HAAPALA Kaarlo Jaakoppi työmies, s. 2.11.1921 Paavola, k. 4.4.1979. Pso. Maria Liisa Eerikintytär o.s. Kotilainen.

HAARALA Martti Olavi työmies, s. 11.1.1921 Paavola, k. 14.2.1970. Sotamies.

HAARALA Urho Johannes rakennusmestari, s. 1.3.1917, k. 7.3.1985. Pso. Aune Maria o.s. Kahelin, lapset: Teuvo -45, Ritva -48. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

HAARAOJA Väinö Albert työmies, s. 5.3.1914 Ylivieska, k. 24.3.1968. Pso. Toini Amanda Eufrosyne o.s. Blomroos, lapset: Kirsti -41, Taimi -45, Eila -51.

HALMETOJA Pentti Valdemar veturinlämmittäjä, s. 14.5.1923 Paavola. Pso. Meeri Maria o.s. Rajala, lapset: Markku -47, Aarne -56. Tst: jatkosodassa Ihantalassa ja Vienan kanavalla, Lapin sodassa Rovaniemen suunnalla. Korpraali.

HALONEN Johan Matias maanviljelijä, s. 26.5.1914 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Torniossa ja Kittilässä. Korpraali.

HALONEN Joonas Jaakoppi maanviljelijä, s. 24.10.1920 Paavola. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella. Haavoitui 11.4.1942 Semenskissä. Sotamies.

HALONEN Toivo maanviljelijä, s. 2.9.1916 Paavola. Pso. Elsa o.s. Marjakaarto, lapset: Sisko -41, Aila -45, Liisa -47, Timo -51, Irma -53, Vesa -56, Virpi -58, Matti -63. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä ja Kittilässä. Korpraali.

HALONEN Väinö Herman s. 6.5.1923 Paavola. Pso. Anja Katarina o.s. Niemelä, lapset: Seija, Kalevi, Tuulia, Hannu. Tst: jatkosodassa Karhumäessä ja Maaselän kannaksella. Haavoitui 1.7.1944 Ihantalassa. Sotamies.

HANKONEN Arvo Johannes hankintamies, s. 30.10.1902 USA. Pso. Sylvi, 1 lapsi. Tst: jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla ja Vuosalmessa, Lapin sodassa Torniossa ja Rovaniemellä. Sotamies.

Lapin sodassa Torniossa. Korpraali.

HANNULA Väinö Vilhelm autonkuljettaja, s. 4.8.1910 Ylivieska. Pso. Lyydia o.s. Pääntalo, lapset: Viola, Elina, Lauri, Eino, Tapio. Tst: talvisodassa Sallassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Torniossa. Korpraali.

HARJU Kalle Viktor autonkuljettaja, s. 26.9.1904 Paavola. Pso. Hilda, 1 lapsi. Tst: talvisodassa Sallassa, jatkosodassa Karhumäessä ja Ihantalassa, Lapin sodassa Ristijärvellä ja Puolangalla. Korpraali.

19.8.1941 Uhtualla ja 1.1.1942 Jyväskylässä. Kersantti.

HASA Matias Leonard vanhempi konstaapeli, s. 20.4.1920 Ylitornio. Pso. Irja o.s. Kangastalo, lapset: Anne Helena. Tst: talvisodassa Petsamossa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui

HAURU Eino Iisakki maatyömies, s. 12.7.1912 Vihanti. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla.

HAUTALA Jaakko Nikolai maanviljelijä, s. 22.11.1905 Revonlahti. Lapset: Eino ja Airi. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella. Korpraali.

HAUTALA Lauri Matias maanviljelijä, s. 19.3.1911 Alavus. Pso. Irja o.s. Jokiniemi, lapset: Reijo, Tauno. Tst: talvisodassa Ravansaaressa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella. Alikersantti.

HEIKKILÄ Benjam autonkuljettaja, s. 15.7.1919 Lappajärvi. Pso. Aage o.s. Hiiri, 2 lasta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella. Sotamies.

HEIKKILÄ Erkki maanviljelijä, s. 10.10.1901 Lappajärvi. Pso. Ida Maria o.s. Hemmi, lapset: Tauno -28, Aino -32, Eero -34, Aune -37. Tst: talvisodassa Kontiomäellä, jatkosodassa Ruukissa. Kersantti.

HEIKKILÄ Kasper maatalousneuvoja, s. 14.10.1915 Lappajärvi. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella. Alikersantti.

HEIKKILÄ Oiva maanviljelijä, s. 30.6.1921 Paavola. Lapsi: Jukka. Tst: jatkosodassa Karhumäessä, Maaselän kannaksella ja Syvärillä. Haavoittui 16.7.1944 Impilahdella. Sotamies.

HEIKKINEN Ahti Jalmari metallimies, s. 29.4.1919 Paavola. Lapsi: Rauno. Tst: jatkosodassa Sallan suunnalla, Karhumäessä ja Karjalan kannaksella. Korpraali.

la. Lääk. kapteeni.

HEILALA Antti Johannes lääket. lis. s. 15.8.1909 Haapajärvi. Pso. Saima Elina o.s. Harju, lapset: Marjatta -43, Ilkka -51. Tst: talvisodassa Muolaassa ja Vuoksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla.

HEILALA Henrik työmies, s. 11.5.1907 Paavola. Naimisissa, 3 lasta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella. Haavoittui 26.6.1944 Talissa. Sotamies.

suunnalla ja Karjalan kannaksella. Haavoittui 19.8.1941 Uhtualla. Ylikersantti.

HEILALA Johannes maanviljelijä, s. 24.3.1912 Paavola. Pso. Alma o.s. Rankinen, lapset: Hannu, Vesa, Liisa, Seppo, Mari, Ulla. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan

-62, Sirpa -63, Esa -64. Tst: jatkosodassa Aunuksessa, Syvärillä, Petroskoissa, Karhumäessä. Haavoittui 15.6.1944 Kuuterselessä. Kersantti.

HEILALA Kalle Henrik maanviljelijä, s. 27.10.1920 Paavola, k. 14.10.1982. Pso. Aino Sofia o.s. Tuohimaa, lapset: Martti -44, Ilkka -45, Kaarlo -48, Ilpo -50, Sisko -52, Pekka -54, Ritva -59, Riitta

sodassa Uhtuan suunnalla ja Laatokan pohjoispuolella, Lapin sodassa Torniossa ja Muoniossa. Haavoittui 1.7.1941 Uhtualla, 1941 ja 1942 Juksolankylässä. Sotamies.

HEILALA Matti Johannes pienviljelijä, s. 3.11.1914 Paavola. Pso. Aura o.s. Vikman, lapset: Mauri -44, Osmo -45, Veikko -47, Jorma -49, Liisa -50. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatko-

sodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella. Haavoittui marraskuussa 1943. Vänrikki.

HEINONEN Urpo Aadolf opiskelija, s. 26.2.1922 Paavola, k. 19.7.1950. Tst: jatkosodassa Alakurtissa. Haavoittui

1943. Vänrikki.

HEINONEN Veikko Johannes kirvesmies, s. 9.6.1908 Paavola. Pso. Impi, 1 lapsi. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Laatokan luoteispuolella ja Karjalan kannaksella. Korpraali.

HEISKANEN Arvi
Henrik puhelinasenta-
ja, s. 22.9.1917 Tyrnä-
vä. Pso. Annikki o.s.
Nikinmaa, lapset: Tau-
no, Lauri. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 5.10.1942 Luomajärvellä. Alikersantti.

HEISKANEN Erkki
Kalevi laitosmies, s.
15.1.1925 Tyrnävä. Pso. Elsa Elina o.s. Hägg, lapset: Marja-Leena. Tst: jatkosodassa Äänisjärvellä. Sotamies.

HELANDER Kalle
Henrikki ylikonstaapeli, s. 19.2.1916 Paavola. Naimisissa, 2 lasta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella. Ylikersantti.

HELANDER Lauri
Mikael poliisikonstaapeli, s. 3.10.1921 Paavola. Naimisissa, 3 lasta. Tst: jatkosodassa Syvärillä. Korpraali.

HEMMI Sulo Iisakki
verosihteeri, s. 30.5.1911 Paavola. Pso. Saimi o.s. Yletoja-Kärki, lapset: Sirkka -34, Maija -35, Heino -37, Lauri -40, Helli -41, Matti -44. Tst: talvisodassa Petsamossa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella. Luutnantti.

HENTILÄ Aarne
Olavi s. 27.6.1923 Liminka. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella ja Syvärillä, Lapin sodassa Torniossa, Kemissä ja Rovaniemellä. Sotamies.

HENTILÄ Eeli Viljam työmies, s. 15.11.1917 Liminka. Pso. Hilja Helena o.s. Berg, lapset: Maria -47, Senja -49. Tst: talvisodassa Muolaassa, Vuokselaassa ja Vuosalmella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Vuokkiniemessä ja Kostamukessa. Sotamies.

HENTILÄ Pauli Petter työmies, s. 25.9.1921 Liminka. Tst: jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla ja Vienan kanavalla. Haavoittui 4.2.1944 Hiisjärvellä ja 13.7.1944 Ihantalassa. Korpraali.

HENTILÄ Väinö Johannes s. 3.1.1901 Siikajoki. Tst: vapaussodassa Oulun 3. kompaniassa, talvisodassa Pelkosenniellä. Jääkäri.

HENTILÄ Yrjö työmies, s. 14.12.1919 Paavola, k. 19.9.1982. Pso. Lempi o.s. Pahakorpi, lapset: Seija, Seppo, Raimo, Sirkka, Pirjo, Heikki, Pekka, Anja, Riitta, Tuomo, Anne, Terttu. Tst: jatkosodassa Syvärillä ja Äänislinnassa, Lapin sodassa Torniossa ja Enontekiöllä. Sotamies.

HEPO-OJA Väinö Ilmari maanviljelijä, s. 13.10.1908 Kestilä. Pso. Tyyne, 6 lasta. Tst: talvisodassa Pelkosenniellä ja Savukoskella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 21.2.1940 Mäkäjärvellä. Ylikersantti.

HILTUNEN Aarne Heikki Jalmari autonkuljettaja, s. 24.11.1915 Rantsila. Pso. Linda Lyydia o.s. Kylmänen, lapset: Juhani -44, Marja-Liisa -46, Erkki -47, Lahja -51. Tst: talvisodassa Kuhmon suunnalla, jatkosodassa Karhumäessä ja Ihantalassa, Lapin sodassa Torniossa ja Rovaniemellä. Haavoittui 27.2.1940 Kuhmossa. Alikersantti.

HILTUNEN Aarne Henrik työmies, s. 6.2.1921 Paavola, k. 21.8.1968. Pso. Elma o.s. Marjakaarto, lapset: Pentti -46, Hilikka -48, Raija -53. Pso II Saara Martta o.s. Mällinen, lapset: Tuula -61, Terttu -64, Teuvo -65, Tapani -68. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

HILTUNEN Joonas Aaprami pienviljelijä, s. 26.3.1911 Paavola, k. 2.12.1988. Pso. Aili Sofia o.s. Vähä, lapset: Eeva -41. Pso. II Sanni Hilda o.s. Alapere, lapset: Elisa -50, Hannu -53, Raili -61, Pirkko -62. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Karhumäen suunnalla ja kannaksella, Lapin sodassa Pohjois-Suomessa. Haavoittui 11.2.1944 Hiisjärvellä ja 3.7.1944 Ihantalassa. Sotamies.

HILTUNEN Kaarlo Tuomas pienviljelijä, s. 18.12.1907 Paavola. Pso. Alma Emilia o.s. Ala-Aho, lapset: Taimi -33, Toivo -36, Irja -37, Alma -39, Tauno -41, Ritva -43, Rauni -48, Meeri -49, Tarmo -51. Tst: talvisodassa Vuokselaassa ja Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

HILTUNEN Tauno Iisakki autoilija, s. 4.7.1919 Rantsila. Pso. Alma Elina o.s. Törmänen, lapset: Rauni -40, Eero -41, Matti -45, Anja -48, Marja -49, Hilikka -53. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella. Sotamies.

HILTUNEN Veikko Vilhelm kauppias, s. 15.2.1915 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Pohjois-Suomessa. Haavoittui 28.8.1941 Kämärässä ja 29.7.1944 Tolvajärvellä. Sotamies.

HILTUNEN Viljo Matias maanviljelijä, s. 22.1.1921 Paavola. Tst: jatkosodassa Syvärillä ja Uhtuan suunnalla. Sotavankeudessa 18.6.1943 - 26.12.1944. Sotamies.

HILTUNEN Väinö apumies, s. 15.2.1911 Paavola. Pso. Manti. Tst: jatkosodassa Petroskoissa ja Ilomantsissa. Sotamies.

HIPPULA Yrjö Eemeli liikemies, s. 21.12.1921 Jalasjärvellä. Naimisissa. Tst: jatkosodassa Maaselässä, Syvärillä ja Karjalan kannaksella. Haavoittui 28.6.1944 Laukkaalla. Korpraali.

HONKALA Matti Ilmari VR:n korjausmies, s. 3.5.1918 Paavola. Pso. Aune Emilia o.s. Turusenaho. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä ja Kittilässä. Korpraali.

HONKAMAA Eino Ilmari työmies, s. 7.12.1921 Paavola. Pso. Taimi, 3 lasta. Tst: jatkosodassa Karhumäessä ja Stalinin kanavalla. Korpraali.

HONKAMAA Veikko Juho Henrik maanviljelijä, s. 18.6.1922 Paavola. Pso. Ilona o.s. Fingerroos, lapset: Veijo -52, Raija -53, Maire -55, Pirkko -57, Hilikka -58, Matti -59, Liisa -60, Antero -61, Mervi -63, Jarmo -64, Leena -66. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Torniossa. Sotamies.

HONKANEN Antti Armas työnjohtaja, s. 15.6.1917 Paavola. Pso. Elli o.s. Pesola, 8 lasta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Kersantti.

HOVI Aarne Valter autoilija, s. 9.4.1903 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

HOVI Ahti Edvard maanviljelijä, s. 29.7.1904 Paavola. Pso. Aili o.s. Mällinen. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 18.7.1941 Ponkalahdella. Korpraali.

HOVI Pauli Johannes maanviljelijä, s. 21.2.1921 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan, Rukajärven ja Kiestingin suunnalla ja Karjalan kannaksella. Haavoittui 4.7.1941 Pistojoella ja 12.9.1941 Rukajärvellä ja 12.6.1944 Kivennavalla. Korpraali.

HOVI Väinö Henrik maanviljelijä, s. 10.12.1910 Paavola, k. 28.1.1978 Oulu. Pso. Helvi Annikki o.s. Pehkonen, lapset: Seppo, Liisa. Tst: talvisodassa Aunuksessa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Rovaniemellä ja Kittilässä. Haavoittui 14.6.1944 Vuoksen suunnalla, sotavankeudessa 12.12.1939 - 19.4.1940 Kornilovin luostarissa Uralin lähellä. Korpraali.

HUUMONEN Julius Jooseppi ylikonstaapeli, s. 6.4.1924 Paavola. Pso. Raili o.s. Hännikäinen, lapset: Juha -58. Tst: jatkosodassa Helsingissä It. joukoissa. Alikersantti.

HYNINEN Osmo Kalervo tekn. yliopp. s. 8.8.1917 Joroinen, k. 5.3.1946. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Mikkelissä. Haavoittui 1941 Uhtualla. Luutnantti.

HYNINEN Ukko Antero maanviljelijä, vakuutustarkastaja, s. 14.10.1919 Karstula. Pso. Saima Sylvia o.s. Tauriainen, lapset: Pirkko -47, Pekka -48, Saimi -51, Kalle -53. Tst: talvisodassa Kuhmossa, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla ja Äänisniemellä. Haavoittui 2.2.1940 Lentiirassa ja 30.1.1942 Kiestingissä. Luutnantti.

HÄGG Eino Iisakki työmies, s. 14.8.1911 Paavola, k. 19.11.1982. Pso. Aune Matilda o.s. Kuula, lapset: Jaakko -31, Hannu -34, Liisa -37, Kaisa -38, Eero -41, Heikki -44, Matti -46, Maija -48. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

HÄGG Pentti Olavi työmies, s. 8.11.1922 Paavola. Pso. Aune, 5 lasta. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella. Sotamies.

HÄGG Ragnar Gustaf maanviljelijä, s. 26.1.1897 Oulu. Pso. Maria, 4 lasta. Tst: talvisodassa Kuhmossa. Sotamies.

HÄGG Veikko Johannes työmies, s. 23.10.1909 Paavola. Pso. Hulda. Tst: talvisodassa Kuolajärven ja Märkäjärven suunnalla, jatkosodassa Syvärillä ja Rajakonnussa. Haavoittui 18.12.1939

Joutsijärvellä ja 20.6.1941 Nurmivaarassa. Korpraali.

HÄGG Yrjö Johannes työmies, s. 30.7.1908 Paavola. Pso. Signe o.s. Mattila, lapset: Erkki -33, Eeva -36. Pso. II Liisa Juliana o.s. Hautala, lapset: Väinö -40, Toivo -44. Tst: talvisodassa Aittojoella ja Tolvajärvellä, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Korpraali.

HÄKKILÄ Veikko Henrik Antero maanviljelijä, s. 19.1.1918 Vihanti. Pso. Taimi o.s. Kankaala, lapset: Pirkko, Tapio, Laila, Sauli. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä ja Meltauksessa. Haavoittui 31.7.1941 Kis-Kis kukkullalla. Alikersantti.

HÄKKINEN Matti maanviljelijä, s. 4.7.1916 Paavola. Pso. Raisa o.s. Fedotoff, lapset: Paavo, Timo, Martta, Aino, Heikki. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Stalinin kanavalla ja Ihantalassa. Haavoittui 11.1.1942 Röhössä, 24.7.1943 Pirunsaarella ja 2.7.1944 Ihantalassa. Sotamies.

HÄKKINEN Vilho Johannes maanviljelijä, s. 17.5.1907. Pso. Helvi o.s. Paakkonen, lapsia 15. Tst: talvisodassa, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla. Korpraali.

HÄME Aaprami Petter poliisikonstaapeli, s. 21.3.1911 Revonlahti. Pso. Sanna, 1 lapsi. Tst: talvisodassa Kuhmossa. Kersantti.

HÄRKÖNEN Eino myymälänhoitaja, s. 27.5.1914 Uukuniemi. Naimisissa. Tst: talvisodassa Salmenkaidassa ja Kuparsaassa, jatkosodassa Lutossa, Lapin sodassa. Alikersantti.

HÄRKÖNEN Tuomas Viljam panostaja, s. 23.8.1922 Rautu. Pso. Eini Esteri o.s. Uhre, lapset: Anneli -48. Tst: talvisodassa Kaukolan koulutuskeskuksessa, jatkosodassa Uukuniemellä ja Ristilahdella. Haavoittui 4.7.1941 Ristilahdella. Sotamies.

HÄRÖNOJA Kaarlo Alfred työmies, s. 4.10.1897 Oulu. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella. Sotamies.

HÄRÖNOJA Kaarlo Ensio kauppias, s. 23.12.1922 Paavola. Pso. Aino o.s. Kurola, lapset: Jukka-Matti. Tst: jatkosodassa Uhtuan, Kiestingin ja Rukajärven suunnilla ja Syvärillä. Haavoittui 1942 Kiestingissä ja 1943 Rukajärvellä. Korpraali.

HÄRÖNOJA Lauri Johannes työnjohtaja, s. 15.8.1915 Paavola. Pso. Vilma. Tst: jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla. Alikersantti.

HÖKKÄ Jaakko Artturi kirvesmies, s. 25.7.1906 Paavola, k. 21.10.1989. Pso. Anni Sofia o.s. Huovinen. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella. Haavoittui 30.12.1941 Jyväskylällä. Sotamies.

HÖKKÄ Yrjö Henrik maanviljelijä, s. 14.2.1918 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Tolvajärvellä. Sotamies.

ILMONEN Eino Mattias palopäällikkö, s. 5.1.1922 Lapua. Tst: jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä ja Kittilässä. Sotamies.

IMPOLA Niilo Sylvester maanviljelijä, s. 27.6.1918 Pyhäjoki, k. 18.3.1983. Pso. Hanna o.s. Länkelä, lapset: Anna-Liisa -41, Veikko -41, Anja -43, Eino -46, Reino -47, Rauno -49, Mauno -52, Tauno -53, Aila -57, Aino -57, Anneli -58, Esko -64. Tst: talvisodassa Suomussalmella, Raatteessa ja Pitkärannassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella. Korpraali.

JAAKOLA Kaarlo Ilmari maanviljelijä, s. 4.7.1914 Vihanti. Pso. Martta o.s. Törmäkangas, lapset: Ritva, Lauri, Elli, Kauko, Kauno, Ritva, Erkki, Matti, Vappu, Veikko, Risto, Kari. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa kotiseutupalveluksessa. Sairastui talvisodassa. Alikersantti.

JAAKOLA Oskari betonirautoittaja, s. 11.1923 Revonlahti. Pso. Aili Marja o.s. Kuikka, lapset: Matti -56, Taisto -57, Rauni -59, Raija -64. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa ja Alatorniossa. Korpraali.

JOKI Niilo Samuli työmies, s. 25.11.1918 Paavola. Pso. Taimi o.s. Pekkala, lapset: Martti, Anja, Aune, Aino, Mirja, Mikko, Eeva, Liisa, Sisko. Tst: talvisodassa Louhen suunnalla ja Kiestingissä, jatkosodassa Karjalan kannaksella. Panss. jääkäri.

JOKI Yrjö Emil maatyömies, s. 10.4.1915 Revonlahti. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla. Haavoittui 2.3.1943 Paanajärvellä. Korpraali.

JOUHTEN Iisakki maanviljelijä, s. 12.9.1900 Paavola. Naimisissa. Tst: talvisodassa Pelkosenniemellä, Savukoskella ja Vilajoella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Alikersantti.

JOUHTEN Pauli Armas Erland maanviljelijä, s. 28.3.1920 Paavola. Pso. Aune o.s. Sarkkinen, lapset: Irja-Liisa -43, Pekka -45, Mikko -47, Pirkko -49, Jussi -52. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella. Sairastui sodassa 1941. Sotamies.

JUNNILA Artturi maanviljelijä, s. 26.7.1921 Paavola. Pso. Aune Johanna o.s. Saarnio, lapset: Reijo, Hannu, Sauli. Tst: jatkosodassa Ägläjärvellä, Tolvajärvellä, Ilomantsissa ja Korpiselässä. Sotamies.

JUNNILA Martti Mikael maanviljelijä, s. 3.8.1924 Paavola. Pso. Iida Loviisa o.s. Parkkila, lapset: Vuokko, Sinikka, Aini, Anneli, Mikko. Tst: jatkosodassa Uhtuan pohjoispuolella ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä ja Yli-Muoniossa. Haavoittui 19.6.1944 Heinjoella. Sotamies.

JUNNILA Reino Mattias kirvesmies, s. 3.10.1919 Paavola. Pso. Fanni Eliisa o.s. Ukonaho, lapset: Ossi. Tst: talvisodassa, jatkosodassa Sallassa, Uhtuan suunnalla, Karhumäessä ja Ihantalassa, Lapin

sodassa Kuluntalahdessa, Taivalkoskella, Sodankylässä ja Rovaniemellä. Haavoittui 24.2.1942 Kuluntalahdessa. Alikersantti.

JUNTTILA Eino Antti Johannes rakennusmestari, s. 5.2.1918 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 28.7.1941 Uhtualla. Ylikersantti.

JUNTUNEN Einari Aadolf ajomies, s. 23.6.1915 Paavola. Tst: jatkosodassa Loimolassa.

JUSSILA Pauli Johannes koneurakoitsija, s. 19.3.1924 Paavola. Pso. Rauha o.s. Lehtomaa, lapset: Aulikki -53, Jouni -56, Jorma -63. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Torniossa. Korpraali.

JYLHÄ Arvi työmies, s. 25.8.1906 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella ja jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

JYLHÄ Veikko Johannes maanviljelijä, s. 27.2.1915 Paavola. Pso. Anni o.s. Kivilahhti, lapset: Seidi, Heikki, Markku, Pekka. Tst: talvisodassa Muolaassa, Vuokselassa ja Vuosalmella, jatkosodassa

Vuokkiniemessä, Latvajärvellä, Uhtuan suunnalla. Sotamies.

JÄRVELIN Arvo Valfrid varastomies, s. 31.1.1911 Saloinen, k. 16.1.1969. Tst: jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla. Haavoittui 20.7.1941 Laskujärvellä.

JÄRVELIN Frans Rafael sekatyömies, s. 30.9.1911 Revonlahti. Pso. Saimi. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella. Sotamies.

KAHELIN Yrjö Edvard maanviljelijä, s. 12.9.1915 Pihtipudas. Pso. Iida o.s. Suorsa, lapset: Paula -64. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin Sodassa Torniossa ja Rovaniemellä. Haavoittui 21.7.1944 Vuosalmella. Kersantti.

KAINULAINEN Johan Henrik rikosyhtisä, s. 25.9.1913 Paavola. Pso. Elsa o.s. Korthe, lapset: Juhani -40, Tuula -43, Pirjo -50. Tst: talvisodassa Saijassa ja Viipurinlahdella, jatkosodassa Kuhmossa ja Kuusamossa. Kersantti.

KAINULAINEN Matti Johannes liikkeenharjoittaja, s. 29.4.1917 Paavola, k. 19.6.1984. Pso. Kerttu Inkeri Kaarina o.s. Salonen, lapset: Irja -42, Sirkka -43, Heikki -48. Tst: talvisodassa Kämärässä ja Karisalmessa, jatkosodassa Laskujärvellä, Tarasjärvellä ja Kis-Kis -linjalla. Sotamies.

KAKETTI Yrjö Vilhelmi s. 26.5.1914 Paavola. Tst: talvisodassa Suomussalmella ja Kuhmossa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Korpraali.

KALIJÄRVI Kustaa Ilmari maanviljelijä, s. 9.2.1916 Ala-Härmä. Pso. Vieno o.s. Matela, lapset: Marjatta, Eila, Heikki. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella ja Vuokselassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Torniossa. Sotamies.

KALLINEN Jorma Juhani metsänhoitaja, s. 28.11.1922 Paavola. Pso. Airi Sisko o.s. Soimajärvi, lapset: Eeva. Tst: talvisodassa koulustuskeskuksessa, jatkosodassa Uhtuan, Karjalan ja Aunuksen

suunnalla. Ilmavoimissa kannaksella ja Lapin sodassa. Haavoittui 17.4.1942 Kiestingissä. Luutnantti.

KALLIO Sulo Heikki maanviljelijä, s. 29.4.1921 Paavola. Pso. Hilda Maria o.s. Vähäsöyrinki, lapsia 11. Tst: jatkosodassa Maaselän kannaksella, Savujärvellä ja Susjärvellä. Sotamies.

KANANEN Veikko Johannes maanviljelijä, s. 21.7.1913 Paavola. Pso. Eeva Maria o.s. Kiljo, lapset: Kalervo, Elli, Tuula. Tst: jatkosodassa Iiomantsissa. Korpraali.

KANDELBERG Esko Antero autopeltiseppä, s. 11.11.1923 Piippola. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella. Sotamies.

KANDELBERG Hannu Vihtori tietyömies, maanviljelijä, s. 22.3.1904 Temmes. Naimisissa. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

KANGAS Arvo Akseli s. 22.6.1909 Paavola, k. 21.7.1964. Pso. Aino Katri o.s. Järvelä.

KANGAS Lauri Johannes työmies, s. 17.5.1903 Paavola, k. 24.3.1957.

KANGAS Martti Veikko maanviljelijä, s. 22.9.1924 Paavola. Tst: jatkosodassa Lappeenrannassa, Lapin sodassa Laanilan suunnalla. Jääkäri.

KANGAS Olavi maanviljelijä, s. 18.10.1919 Paavola. Pso. Elina o.s. Vilmunen, lapset: Aino -49, Veijo -50, Antti -52, Aila -55, Hilikka -64. Tst: jatkosodassa Karhumäessä, Uhtuan suunnalla ja Tolvajärvellä. Korpraali.

KANGAS Olavi Os-kari traktorinkuljettaja, s. 11.11.1920 Paavola. Pso. Ellen Annikki o.s. Oravisjärvi, lapset: Aarre. Tst: jatkosodassa Killuntaivaarassa, Uulantivaarassa, Alavilmijoella ja Krivissä. Haavoittui 23.8.1941 Nurmitunturissa ja 10.12.1942 Krivissä. Ylikersantti.

KANGAS Onni Adolf sekatyömies, s. 17.6.1914 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Syvärillä, Viteleessä ja Pitkärannassa. Alikersantti.

KANGAS Reino Robert maanviljelijä, s. 20.4.1910 Paavola. Pso. Elma Margakreeta o.s. Karhumaa, lapset: Jorma, Eila, Rauni, Hilikka, Raija, Pirjo, Marketta, Kari, Aila. Tst: talvisodassa Suomussalmella ja Kuhmossa, jatkosodassa Ilomantsin suunnalla. Alikersantti.

KANGAS Unto Johannes Elias maanviljelijä, s. 10.8.1923 Paavola. Pso. Vieno o.s. Kivioja, lapset: Eila, Toivo. Tst: jatkosodassa Syvärillä, Seesjärvellä, Viipurissa, Juustilassa ja Tolvajoella. Korpraali.

KANGASHARJU Augusti Viljami puuseppä, s. 6.5.1910 Oulainen. Pso. Tyyne Elisabet o.s. Nyman, lapset: Tauno -36, Esko -39, Hannu -53. Tst: talvisodassa Kuhmossa, jatkosodassa Karjalan kannaksella ja Repolassa. Korpraali.

KANGASNIEMI Heikki Vilhelm maanviljelijä, s. 9.1.1900. Pso. Helmi Helena o.s. Korsu, lapset: Raimo, Jouko, Johannes. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

KANGASTALO Toivo Johannes maanviljelijä, työmies, s. 5.5.1920 Paavola. Tst: jatkosodassa Petroskoissa ja Loimolassa, Lapin sodassa Torniossa ja Muonionjokilaaksossa. Sotamies.

KANNISTO Vilho Arvid maanviljelijä, s. 25.5.1917 Paavola. Pso. Taimi, 2 lasta. Tst: talvisodassa Muolaassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Korpraali.

KANTOLA Niilo Oskari työnjohtaja, s. 13.12.1916 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Kiestingissä. Haavoittui 15.6.1942 Kangasvaarassa. Sotamies.

KANTS Juho Eevertti työmies, s. 26.12.1905 Paavola, k. 6.10.1976. Pso. Tilda Sigrid, lapset: Eero -28, Rauni -30, Esko -32, Raili -34, Eelis -36, Pauli -38, Pentti -39, Pekka -41, Paavo -42, Pirkko -44, Terttu -47. Tst: talvisodassa Suomussalmella, jatkosodassa Laatokan pohjoispuolella. Sotamies.

KANTS Juuso Ilmari lastaaja, s. 11.2.1911 Paavola, k. 21.8.1971. Pso. Aune Elisabet o.s. Hentilä, lapset: Rauni -35, Rauha -37, Raimo -43, Raija -45, Risto -51, Rauno -55. Tst: talvisodassa Suomussalmella, Raatteessa ja Kuhmossa, jatkosodassa Uhtuan pohjoispuolella. Jääkäri.

KANTS Paavo Aleksanteri varastomies, s. 9.12.1920 Paavola, k. 7.11.1974. Pso. Ilta Inkeri o.s. Haapala, lapset: Kristiina -54. Tst: jatkosodassa Saarivaarassa, Jänisjoella, Präässä ja Petroskoissa,

Lapin sodassa Tornionjoella ja Muonionjoella. Korpraali.

KARHU Akseli Aleksanteri kirvesmies, s. 3.5.1913 Paavola. Pso. Aino o.s. Haarala, lapset: Elina, Pirjo, Irma. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

KARHU Antti Arvi maanviljelijä, s. 5.11.1923 Paavola. Pso. Maire o.s. Ahokas, lapset: Eero, Salme, Teuvo, Seija. Tst: jatkosodassa Syvärillä, Karjalan kannaksella ja Tolvajärvellä. Sotamies.

KARHU Eino Johannes maanviljelijä, s. 5.8.1913 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa. Korpraali.

KARHU Esko Akseli s. 11.8.1926 Paavola. Tst: jatkosodassa Ruokajärvellä. Korpraali.

KARHU Kaarlo Akseli työmies, s. 23.5.1915 Paavola. Pso. Eeva o.s. Halmetoja, lapset: Heikki -46, Liisa -47, Paavo -49, Matti -53, Anna -55, Sirkka -59. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sairastui 1943 Uhtualla. Sotamies.

KARHU Martti Kallervo autonkuljettaja, s. 11.11.1915 Paavola. Naimisissa, 1 lapsi. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

KARHU Reino Iivari työmies, s. 28.11.1918 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Korpraali.

KARHU Toivo Jaako talonmies, s. 24.7.1915 Paavola. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella. Sotamies.

KARHU Uuno Aleksanteri maanviljelijä, s. 3.5.1913 Paavola. Pso. Aune o.s. Jussinniemi, lapset: Leo, Lilja, Sepo, Kauko, Tuula, Viljo, Veli, Pentti, Eila, Erkki, Hannu. Tst: talvisodassa, jatkosodassa Uhtuan pohjoispuolella, Kyyrölässä ja Vuokselassa. Haavoittui 12.1.1940 Muolaanjärvellä ja 13.4.1942 Uhtualla. Korpraali.

KARHU Veikko Olavi liikennöitsijä, s. 10.1.1908 Paavola. Pso. Siiri o.s. Ammunet, lapset: Esa -46. Tst: talvisodassa Tolvajärvellä, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Alikersantti.

KARHU Veikko Vilhelm maatyömies, s. 15.6.1919 Paavola. Tst: jatkosodassa Kiestingissä, Louhessa, Povenassa ja Ihantalassa, Lapin sodassa Pohjois-Suomessa. Korpraali.

KARHU Vieno Johannes autoilija, s. 1.12.1910 Paavola. Pso. Tyyne o.s. Satokangas, lapset: Leena -34, Elina -37, Ulla -44, Olli -48, Anna-Maija -54. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Alikersantti.

KARHU Viljo Valtteri työnjohtaja, s. 1.5.1920 Revonlahti. Pso. Elsa Esteri o.s. Pukema, lapset: Maija-Liisa, Pirkko, Kalevi, Tapio, Tuula, Anne. Tst: jatkosodassa Kiestingin ja Louhen suunnalla, Uhtuan länsipuolella ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa. Haavoittui 6.10.1944 Tornion Kivirannassa. Ylikersantti.

KARHU Väinö Iisakki maanviljelijä, s. 29.12.1916 Paavola. Pso. Lempi o.s. Paakkonen, lapset: Aino, Elsa. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 20.7.1941 Ponkalahdessa. Sotamies.

KARHUMAA Eino Iisakki maanviljelijä, s. 12.9.1906 Paavola. Pso. Elma o.s. Kangas, 4 lasta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

KARHUMAA Juhon Heikki sekatyömies, s. 29.2.1908 Paavola. Pso. Jenny o.s. Hekkala, 2 lasta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Korpraali.

KARHUMAA Kaarlo maanviljelijä, s. 20.10.1908 Paavola. Pso. Rosa o.s. Vilmunen, lapset: Kalevi, Kaino, Irma, Juha, Aulikki. Tst: talvisodassa Kyyrölässä, Oinolassa ja Vuokselassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Laskujärvellä, Kis-Kis -linjalla. Haavoittui 19.8.1941 Uhtualla. Korpraali.

KARHUMAA Mauno Heikki maanviljelijä, s. 5.2.1924 Paavola. Pso. Aili Maria o.s. Turusenaho, lapset: Kauko, Antti, Helena, Kalervo, Timo, Aimo, Mirja, Marja-Sisko, Aune, Anja, Lauri, Leena. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa ja Rovaniemellä. Sotamies.

KARHUMAA Sulo Jaakko pienviljelijä, s. 16.3.1911 Paavola. Pso. Mirja o.s. Jäntti, lapset: Veikko, Elsi, Eeva-Liisa, Heikki. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

KARHUMAA Tauno Johannes maanviljelijä, s. 28.4.1920 Paavola. Pso. Signe Sofia o.s. Niemi, lapset: Marjatta -46, Anna-Maija -47, Antero -49, Asko -52, Jouko -54, Ilkka -55, Kari -57, Martti -59, Hannu -61. Tst: jatkosodassa Syvärillä, Aunuksessa ja Petroskoissa, Lapin sodassa Torniossa ja Muoniossa. Sotamies.

KARHUMAA Yrjö Eljas maanviljelijä, s. 30.4.1911 Paavola. Pso. Elsa o.s. Korsu, lapset: Sinikka -41, Markku -43, Jorma -44, Esko -46, Erkki -46, Saara -49, Lahja -53, Päivi -55. Tst: talvisodassa Kuhmossa, jatkosodassa Vasoväärassa, Latvajärvellä, Uhtuan suunnalla ja Viipurin suunnalla. Korpraali.

KAUPINKARI Yrjö Iisakki porari, s. 14.12.1907 Rantsila, k. 25.6.1967. Pso. Maria Esteri o.s. Huhtala. Tst: talvisodassa koulutuskeskuksessa. Sotamies.

KAUPPILA Reino Johannes työmies, s. 16.4.1910 Oulainen, k. 27.12.1980. Pso. Irja o.s. Kuusirati, lapset: Teuvo -35, Taimi -43, Eliina -47, Eeva -49, Suoma -51, Jaakko -52, Reino -55. Tst: jatkosodassa Kiestingissä ja Karjalan kannaksella.

Haavoittunut kannaksella. Korpraali.

KAUPPILA Väinö Ilmari työmies, s. 3.2.1918 Oulainen, k. 9.1.1992. Pso. Meeri o.s. Laaksonen, lapset: Maire -45, Olavi -49, Ritva -49. Tst: talvisodassa Kämärässä ja Karisalmessa, jatkosodassa Laskujärvellä, Tarasjärvellä ja Kis-Kis-linjalla. Haavoittui 19.8.1941 Uhtualla. Sotamies.

KAUPPINEN Kalle Vilhelm suutari, s. 26.9.1913 Pulkki. Pso. Aune o.s. Anttila, lapset: Raija -46, Anja -60, Jouni -63. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella. Haavoittui 14.7.1944 Kivennavalla. Korpraali.

KAURALA Antti Aarne räätäli, s. 5.1.1898 Oulu. Pso. Nelly, 1 lapsi. Tst: talvisodassa Kuhmossa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

KAURALA Veli Antero autonkuljettaja, s. 9.2.1921 Vihanti. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Torniossa. Haavoittui 4.10.1944 Torniossa. Korpraali.

KEIKKALA Henrik Tauno Jalmari työmies, s. 2.12.1892 Paavola. Pso. Saimi. Tst: talvisodassa Raatteessa ja Kuhmossa. Sotamies.

KEKKONEN Juhon Heikki työmies, työnjohtaja, s. 4.4.1900 Rantsila. Pso. Anna, 3 lasta. Tst: talvisodassa Pelkosenniellä, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

KELHÄ Juhon Pekka muurari, s. 8.8.1897 Paavola. Pso. Lyyli, 4 lasta. Tst: talvisodassa Korpijärvellä ja Pinkojoella, jatkosodassa Syvärillä. Alikersantti.

KERTTULA Eino Emil kauppias, s. 24.7.1920 Kempele. Pso. Eeva o.s. Lautaoja, lapset: Kari -46, Aila -48, Tuula -50. Tst: jatkosodassa Sallassa, Kiestingissä, Karhumäessä ja Äänislinnassa, Lapin sodassa Posiolla. Haavoittui 24.7.1943 Poventsassa. Kersantti.

KERTTULA Pekka Antero metsätyömies, s. 29.11.1916 Paavola. Tst: talvisodassa Vaasassa, jatkosodassa Uhtualla, Karhumäessä ja Poventsassa. Haavoittui 13.3.1940 Karhumäessä. Sotamies.

KERTTUNEN Karl Joel Erik upseeri, s. 16.5.1906 Hausjärvi, k. 1.12.1976. Pso. Esteri o.s. Myllylä, lapset: Matti -39, Annamajja -41, Kaisu -44, Eeva-Liisa -46, Vappu -47. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella. Majuri.

KESKITALO Tauno Olavi rakennusmestari, s. 25.10.1915 Sotkamo. Tst: jatkosodassa SV leiri 14: llä. Korpraali.

KESKITALO Urho Aatos Leonart myyjä, s. 15.3.1920 Säräisniemi. Pso. Siiri, 2 lasta. Tst: talvisodassa koulutuskeskuksessa, Lapin sodassa Lutossa ja Kemissä. Norjassa saksalaisten vankina 18.10.1944 - 12.6.1945. Kersantti.

KESTI Reino Ilmari maanviljelijä, s. 22.3.1915 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 14.7.1941 Kuitijärvellä. Alikersantti.

KESTI Veeti Henriki työnjohtaja, s. 28.7.1909. Pso. Hanna Maria o.s. Nissilä, lapset: Toivo -42, Tauno -48, Terttu -49, Taisto -52, Tuomo -50. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella. Alikersantti.

KIIMALA Eino Kalevi maatyömies, s. 14.9.1916 Paavola. Pso. Lempi. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Seesjärvellä, Krivissä, Vietnan kanavalla ja Kummassa. Haavoittui 31.7.1942 Vuottavaarassa. Korpraali.

KIIMALA Eino Johannes työmies, s. 10.6.1912 Paavola. Pso. Olga o.s. Tarvainen. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 19.8.1941 Uhtualla. Sotamies.

KIIMALA Fredrik Vilhelm työmies, s. 25.3.1914 Paavola. Pso. Kerttu Esteri o.s. Nenola, lapset: Eeva -51. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan pohjoispuolella, Vuokkiniemessä ja Tolvajärvellä. Sotamies.

KIIMALA Kaarlo Olavi maanviljelijä, s. 20.7.1918 Paavola. Pso. Eila Elisabet o.s. Pelkonen, lapset: Erkki -46, Yrjö -49, Antti -53, Riitta -57, Eelis -57, Martti -58, Pekka -56, Sirkka -67. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella. Haavoittui 29.7.1941 Nuijamaalla. Sotamies.

KIIMALA Yrjö Heikki metsätyömies, s. 1908 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella. Korpraali.

KIISKINEN Lauri maanviljelijä, s. 3.1.1911 Iisalmi. Pso. Elsa, lapset: Sauli -36, Inkeri -37, Lauri -39, Vappu -41, Marja -44, Anna-Liisa -46, Risto -47, Riitta -49, Eeva -55. Tst: talvisodassa Kuhmossa, jatkosodassa Kiestingin ja Uhtuan suunnilla. Kersantti.

KILJO Heimo Johannes lämmittäjä, s. 1.5.1924, Rantsila. Pso. Helli o.s. Markuksela, lapset: Vesa, Raija. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella ja Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Torniossa ja Kittilässä. Korpraali.

KINNUNEN Matti Eemil metsuri, s. 24.10.1921 Paavola. Pso. Elma Hillevi o.s. Arvola, lapset: Maiju, Pekka, Jukka, Pirkko, Hilka, Veikko, Esko, Hannu. Tst: jatkosodassa Uhtuan pohjoispuolel-

la, Muolaassa ja Heinjoella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä ja Kittilässä. Haavoittui 16.6.1943 Uhtualla. Sotamies.

KINNUNEN Viljo Mauno maanviljelijä, s. 19.8.1919 Haapajärvi. Pso. Sylvi o.s. Hemmi, lapset: Ritva -40, Irja -42, Anja -45, Matti -48, Rauha -50, Pentti -53, Aira -54, Jukka -59, Timo -65. Tst: talvisodassa vakinaisessa palveluksessa, jatkosodassa Rukajärvellä. Lääk. kersantti.

KIVELÄ Veikko Iisakki työmies, s. 15.8.1913 Paavola. Pso. Fanni o.s. Aho, lapset: Mauno, Anneli, Annikki, Sinikka, Ahti, Kauko, Seija, Raija, Riitta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui Heinäkuussa 1941.

KIVELÄ Väinö Matias vakuutustarkastaja, s. 12.9.1910 Paavola. Pso. Tyyne Sofia o.s. Kallio, lapset: Jouko, Reijo, Terttu, Aila. Tst: talvisodassa Muolaan järvellä ja Pölläkkälässä, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Alikersantti.

KLEMETTI Eero kirvesmies, s. 6.3.1909 Paavola. Pso. Iida o.s. Männistö, lapset: Pauli, Anneli, Ritva, Pirkko, Tarja. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 18.7.1941 Uhtualla. Sotamies.

KLEMETTI Kaarlo Olavi kirvesmies, s. 14.11.1921 Paavola. Pso. Kirsti o.s. Koskinen. Tst: jatkosodassa Karhumäessä ja Syvärillä, Lapin sodassa Kemissä. Loukkantunut 1942 Maaselässä, Norjassa saksalaisten vankina 1.10.1944 - 4.11.1945. Sotamies.

KLEMETTI Matti maanviljelijä, s. 23.2.1898 Vihanti. Pso. Kaisa o.s. Ahola, lapset: Raakel, Kostti, Raili, Aira, Vappu, Maiju, Klaus. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Väepeli.

KLEMETTI Onni Johannes maanviljelijä, s. 8.7.1919 Paavola. Pso. Kerttu o.s. Heikkinen, lapset: Matti, Marja-Liisa, Marketta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Karjalan kannaksella. Haavoittui 1944. Sotamies.

KLEMETTI Uuno Aadolf maanviljelijä, s. 13.9.1913 Paavola. Pso. Elsa o.s. Kangas, lapset: Anja, Aino. Tst: talvisodassa Lauttaniemessä, Punnusjoella, Salmenkaidassa, Vuosalmessa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Kersantti.

KLEMETTI Veikko Jaakko hankintamies, s. 8.1.1912 Paavola. Pso. Elma Maria o.s. Turula, lapset: Maila -36, Mirjam -44, Markku -48. Tst: talvisodassa Suomussalmella, Raatteessa, Kuhmossa. Alikersantti.

KNUUTTI Kauko Kalle työmies, s. 8.1.1922, k. 3.6.1949. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

KNUUTTI Konsta Kalevi ratatyömies, s. 18.12.1923 Paavola, k. 16.4.1992 Ruukissa. Pso. Aino Elisabet o.s. Tervo, lapset: Anja -53, Alpo -54, Arto -62. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Paakkolassa ja Rovaniemellä. Kiväärimies.

KNUUTINEN Jani Ilmari Ensio maanviljelijä, s. 18.11.1920 Pyhäntä. Pso. Eeva Maria o.s. Rytinen, lapset: Keijo ja Veli -48, Oiva -53, Ritva -54, Hilma -55, Pekka -58. Tst: jatkosodassa Äänisellä ja Karjalan kannaksella. Korpraali.

KNUUTTILA Mauri A. rakennusmestari, s. 14.4.1916 Teuva. Pso. Anna o.s. Airamo, lapset: Marja-Leena -48, Hilka-Liisa -50, Sauli -52. Tst: talvisodassa Kuhmon suunnalla, jatkosodassa Karjalan kannaksella, Lapin Sodassa Suomussalmella ja Sallassa. Alikersantti.

KNUUTTILA Pauli Aatos työmies, s. 26.5.1923 Teuva. Pso. Irene, 3 lasta. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Torniossa. Korpraali.

KOIVUMAA Aarne Ilmari maanviljelijä, s. 16.1.1920 Paavola, k. 9.9.1991. Pso. Tyyne Annikki o.s. Lumijärvi, lapset: Hilikka, Hannu. Tst: talvisodassa, jatkosodassa Lutan suunnalla, Lapin sodassa Kemissä ja Kittilässä. Kersantti.

KOIVUMAA Aate Henrik autoilija, s. 29.3.1919 Paavola. Pso. Aino o.s. Tajakka, lapset: Tuula, Pekka. Tst: jatkosodassa Korpiljävellä. Haavoittui Korpiljävellä. Sotamies.

KOIVUMAA Arvo Henrik työnjohtaja, s. 7.11.1916 Paavola. Pso. Martta o.s. Halonen, lapset: Kirsti, Timo. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Rovaniemellä. Sotamies.

KOIVUMAA Eino Sakari autoilija, s. 27.10.1921 Paavola. Tst: jatkosodassa. Sotamies.

KOIVUMAA Matti Aukusti maanviljelijä, s. 31.1.1924 Paavola, k. 9.4.1983. Pso. Eila Annikki o.s. Sipola, lapset: Pirjo, Veikko, Elli, Aini. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella. Haavoittui 15.7.1944 Suojärvellä. Alikersantti.

KOIVUMAA Juho Sakari työnjohtaja, s. 15.9.1910 Paavola, k. 22.4.1978. Pso. Kerttu o.s. Heikkinen. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Kainuussa, Kuusamosa ja Puolangalla. Haavoittui 6.10.1944 Kuusamossa. Kersantti.

KOIVUMAA Matti Henrik maanviljelijä, s. 17.8.1918 Paavola, k. 22.11.1972. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Karjalan kannaksella, Lempäälässä ja Valkeasaassa. Ylikersantti.

KOIVUMAA Niilo Iisakki koneenhoitaja, s. 28.11.1908 Paavola, k. 4.9.1965. Tst: talvisodassa Raudaskylässä (kotirintamalla), jatkosodassa Kontiolahdessa ja Viipurissa. Eläinlääkintäalikersantti.

KOIVUMAA Niilo Sakari poliisi, s. 2.10.1912 Paavola. Pso. Nelma o.s. Mämmi, lapset: Lea, Maija, Airi, Seppo, Helena, Ulla. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella. Yliväepeli.

KOIVUMAA Vieno Johannes huoltomies, s. 20.9.1925 Paavola. Pso. Eeva o.s. Paakkola, lapset: Hannu, Tapani, Jouni. Tst: jatkosodassa Laatokan pohjoispuolella, Lapin sodassa Sodankylässä. Sotamies.

KOIVUMAA Vilho Jaakko maanviljelijä, s. 29.12.1923. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Kis-Kis-linjalla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Röytässä, Torniossa, Rovaniemellä ja Kittilässä. Kersantti.

KOIVUMAA Viljo Sulo työmies, s. 12.6.1914 Paavola. Pso. Toini o.s. Nummela, lapset: 2 poikaa. Sotamies.

KOIVUSAARI Kalle August puuseppä, s. 30.11.1908. Pso. Lilja. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella. Haavoittui 12.10.1941 Enonsuussa. Korpraali.

KOIVUSAARI Matti kirvesmies, s. 15.6.1904 Paavola, k. 19.7.1971. Pso. Hellin Eliisa o.s. Haapaniemi, lapset: Esko, Sirkka-Liisa. Tst: talvisodassa, jatkosodassa Kiestingin suunnalla. Korpraali.

KOKKO Lauri maanviljelijä, s. 21.9.1912 Paavola, k. 17.1.1957. Pso. Rauha o.s. Koski, lapset: Jorma, Elisa, Hannu, Matti, Eero. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, Kyyrölässä, Muolaanjärvellä ja Vuokselassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä ja Kittilässä. Alikersantti.

KOKKO Eino Veikko maanviljelijä, s. 26.8.1916 Sortavalan mlk. Pso. Emma Sofia o.s. Niemelä, lapset: Esa -48, Pekka -50, Paavo -54. Talvisodassa Laatokan rannikkopuolustuksessa, jatkosodassa Laatokan koillispuolella, Syvärillä. Korpraali.

KOKKO Yrjö Aadolf maanviljelijä, s. 23.12.1915. Pso. Impi o.s. Mäkelä, lapset: Heimo, Toivo, Ensio, Matti, Maija. Tst: talvisodassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

KORHONEN Pauli Ilmari metsätyömies, s. 30.9.1917 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 19.8.1941 Röhössä. Sotamies.

KORKALA Anton Olavi varastonhoitaja, s. 1.6.1920 Merijärvi. Tst: talvisodassa Laatokan koillispuolella, Läskelässä, jatkosodassa Äänislinnassa ja Syvärillä, Lapin sodassa Kolarissa ja Muoniossa. Sotamies.

KORKALA Kalle Viljam maanviljelijä, s. 5.10.1913 Paavola, k. 16.2.1975. Pso. Helli o.s. Ronkainen, lapset: Pentti, Hilikka, Kalevi, Veikko, Martti. Tst: talvisodassa Kyyrölässä, Oinolassa ja Vuokselassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Torniossa ja Rovaniemellä.

Haavoittui 23.6.1944 Äyräpäässä. Sotamies.

KORKALA Tauno Iisakki maanviljelijä, s. 23.4.1919 Paavola. Tst: jatkosodassa Laatokan koillispuolella. Korpraali.

KORKEAKOSKI Kalle maanviljelijä, s. 7.2.1913 Jämijärvi, k. 24.4.1985. Pso. Hanna o.s. Nikupeteri, lapset: Kalervo, Antero, Kyllikki, Esko, Kullervo. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella ja Sak-

kolan lohkolla, jatkosodassa Hankoniemessä, Limosaareissa, Reskan lohkolla ja Häränpäänniemessä. Alikersantti.

KORKIAKANGAS Johan Henrik uittotyömies, s. 12.7.1898 Paavola, k. 6.8.1977. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

KIVELÄ Vilho Johannes pientilallinen, s. 10.9.1907. Pso. Taimi o.s. Routtu, lapset: Antti, Alpo, Aino. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtualla. Sotamies.

KORPI Onni maanviljelijä, s. 27.2.1919 Paavola. Pso. Aira o.s. Patokoski, lapset: Tuula, Sakari, Pirjo. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Karjalan kannaksella.

Haavoittui 22.6.1942 Valkeasaareissa. Tykkimies.

KORSU Johan Simon maanviljelijä, s. 6.1.1902 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

KORSU Yrjö Aadolf s. 12.5.1895 Paavola. Tst: talvisodassa JV koulutuskeskus 5:ssa. Sotamies.

KOSKI Frans Aadolf maanviljelijä, s. 4.10.1912 Paavola, k. 9.5.1961. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Vasoväärassa, Latvajärvellä ja Ponkalahdella, Lapin sodassa. Haavoittui 20.

2.1944 Uhtualla. Alikersantti.

KOSKI Johan Henrik maanviljelijä, s. 18.4.1902 Paavola, k. 14.3.1959. Pso. Venla o.s. Haarala, lapset: Kaarlo -28, Aino -30, Antti -31, Tauno -33, Teuvo -35, Toivo -35, Matti -37, Paavo -39, Kerttu

-41, Taimi -45, Terttu -45, Ahti -48. Tst: talvisodassa koulutuskeskuksessa Noormarkussa. Sotamies.

KOSKI Otto Julius maanviljelijä, s. 13.4.1910 Paavola, k. 11.6.1973. Pso. Tyyne o.s. Vilmusenaho. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa. Sotamies.

KOSKI Uuno Sakari maanviljelijä, s. 2.2.1920 Paavola, k. 29.10.1988. Pso. Orvokki o.s. Aalto, lapset: Jorma, Aino. Tst: jatkosodassa Länsikannaksella. Korpraali.

KOSKI Väinö Ilmari työnjohtaja, s. 27.10.1914 Paavola. Pso. Taimi, 1 lapsi. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Kiestingin ja Uhtuan suunnilla ja Karjalan kannaksella. Ylikersantti.

KOSKI Yrjö Iisak maanviljelijä, s. 15.8.1910 Paavola. Pso. Taimi o.s. Hemmi, 6 lasta. Tst: talvisodassa Vuosalmessa. Sotamies.

KOSUNEN Tauno Heikki Ilmari maanviljelijä, s. 5.11.1916 Muhos. Pso. Eeva o.s. Ojantakanen, lapset: Timo, Matti, Anja-Riitta. Tst: talvisodassa Kuhmossa, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla ja Karjalan kannaksella. Haavoittui 25.11.1941 Uhtualla. Sotamies.

KOTAJÄRVI Eino Matias maanviljelijä, s. 2.6.1907 Lapua. Pso. Sigrít Elisabet o.s. Vilmusenaho, lapset: Eino -27, Kerttu -29, Eero -31, Reino -36, Heino -39, Onni -41, Veikko -47, Kalevi -53. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella. Haavoittui 28.2.1940 Kämärässä. Korpraali.

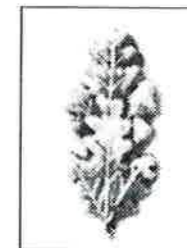
ja Kajaanissa. Tykkimies.

KOTAJÄRVI Kaarlo Aaprami maanviljelijä, s. 14.8.1913 Paavola. Pso. Saima o.s. Aho, lapset: Sauli, Eero, Rauha, Marjatta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa. Sotamies.

KOTAJÄRVI Niilo vaatturi, s. 8.11.1919 Paavola. Pso. Eeva o.s. Kylmänen, lapset: Kirsti, Seppo. Tst: talvisodassa koulutuskeskuksessa, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla. Kersantti.

KOTAJÄRVI Reino Jaakoppi maatyömies, s. 23.12.1914 Paavola. Pso. Kerttu. Tst: talvisodassa Kuhmossa, jatkosodassa Kiivissä ja Leppäjoella. Ylikersantti.

KOTAJÄRVI Väinö Johannes pienviljelijä, s. 11.9.1905 USA. Pso. Maria o.s. Keikkala. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Kemissä. Korpraali.

KOVALAINEN Väinö Johannes maanviljelijä, s. 9.4.1924 Paavola. Pso. Rauha o.s. Vesterinen, lapset: Matti -49, Irma -51, Raili -53, Markku -55. Tst: jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla ja

Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Kemissä ja Rovaniemellä. Haavoittui 12.6.1944 Kivennavalla. Sotamies.

KRAMSU Eljas Gabriel työnjohtaja, s. 6.12.1916 Paavola. Pso. Anna Sofia o.s. Kursula, lapset: Paavo, Terttu, Mauri. Tst: talvisodassa Muolaassa ja Vuokselassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla.

Haavoittui 2.10.1941 Röhössä. Kersantti.

KRAMSU Toivo Henrik työnjohtaja, s. 1.1.1917 Paavola. Pso. Tyyne Maria o.s. Patja, lapset: Matti, Ensio. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla.

KRAMSU Urho Alfonso autokorjaamon omistaja, s. 27.5.1912 Paavola. Pso. Vappu, 3 lasta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Korpraali.

KUIVALA Alpo Armas työmies, s. 22.3.1917 Paavola. Pso. Laura, 2 lasta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Pohjois-

Suomessa. Korpraali.

KUIVALA Eino Alfred maanviljelijä, s. 16.8.1907 Haukipudas. Pso. Helli, 6 lasta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 18.7.1941 Korpijärvellä. Sotamies.

KULHA Väinö Armas koneenhoitaja, s. 27.6.1922 Revonlahti. Pso. Emmi o.s. Seppänen, lapset: Mirja -46, Teuvo -55, Anna-Liisa -56, Veikko -58, Kari -60, Vilho -66. Tst: jatkosodassa Uhtuan pohjoispuolella ja Keskekannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Laurilassa ja Rovaniemellä. Korpraali.

Haavoittui 8.1.1942 Uhtualla. Korpraali.

KUOPPALA Iisakki maanviljelijä, s. 22.8.1902 Temmes. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 8.1.1942 Uhtualla. Korpraali.

KUPSALA Paavo Elmer opettaja, s. 2.5.1925 Paavola. Pso. Hilja o.s. Nokela, lapset: Aila, Leila, Matti. Tst: jatkosodassa Rukajärvellä, Lapin sodassa Torniossa ja Palojokisuulla. Alikersantti.

KUPSALA Pauli Henrik s. 3.5.1920 Paavola. Tst: talvisodassa Suomussalmella, Raatteessa ja Kuhmossa, jatkosodassa Karjalan kannaksella. Sotamies.

KUPSALA Pentti Johannes s. 17.3.1922 Paavola. Sotamies.

KURIKKA Olavi työmies, s. 23.10.1924 Paavola, k. 22.3.1966. Pso. Elsa o.s. Lahti, lapset: Mirja -53. Sotamies.

KURSULA Kaarlo Matias maanviljelijä, s. 31.8.1924 Paavola. Pso. Seidi o.s. Rantapelkonen. Tst: jatkosodassa, Lapin sodassa Rovaniemellä. Haavoittui 11.6.1944 kannaksella. Sotamies.

KURSULA Reino Eelis työmies, s. 18.11.1913 Paavola. Pso. Thelma. Tst: talvisodassa Pelkosenniemiellä, Savukoskella ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Luton suunnalla. Korpraali.

KURSULA Tauno Iisakki metsätyömies, s. 14.12.1918 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

KURSULA Yrjö Johannes sekatyömies, s. 4.6.1920 Paavola. Pso. Sanni, 5 lasta. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella ja Petroskoissa, Lapin sodassa Torniossa ja Muoniossa. Korpraali.

KUURLUND Ahti Antero maatyömies, s. 20.3.1922 Rantsila. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

KUURLUNTI Kaarlo Henrik maanviljelijä, s. 25.3.1914 Rantsila. Tst: talvisodassa Pelkosenniemiellä, Joutsijärvellä ja Vilajoella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

KUURLUNTI Sulo s. 7.2.1916 Rantsila. Tst: talvisodassa Sallassa, jatkosodassa Karhumäessä. Sotamies.

KUURLUNTI Toivo Akseli työmies, s. 20.10.1919 Rantsila. Naimisissa, 1 lapsi. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

KUUSIRATI Heikki maanviljelijä, s. 6.2.1907 Paavola. Pso. Aune o.s. Anttila, lapset: Heimo -44, Toivo -47, Aino -49, Annikki -52. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

KUUSIRATI Jahvetti maanviljelijä, s. 1.2.1903 Paavola. Pso. Hilma o.s. Äijälä, lapset: Veikko, Sisko, Voitto, Siiri, Silja, Väinö, Viljo, Salme, Vesa, Jouni. Tst: talvisodassa Kuhmon suunnalla, Suomussalmella, Raatteessa ja Oulaisissa. Sotamies.

KUUSIRATI Kalle Johannes maanviljelijä, s. 5.10.1906 Vihanti. Pso. Anni o.s. Mäki. Tst: talvisodassa Kyyrölässä, Muolajärvellä ja Vuokselassa, jatkosodassa Uhtuan länsi- ja pohjoispuolella. Sotamies.

KUUSISALO Aarne Vilhelm ratatyömies, s. 28.10.1912, k. 26.1.1990. Sotamies.

KYLMÄPERÄ Antti kirvesmies, s. 8.4.1911 Simo. Pso. Aino Mimmi o.s. Parkkila, lapset: Voitto, Anna-Liisa, Vieno. Tst: talvisodassa, jatkosodassa ja Lapin sodassa. Sotamies.

KYRÖLÄINEN Reino Aleksanteri jalkine-työntekijä, s. 8.4.1911 Paavola. Pso. Anna, 4 lasta. Tst: jatkosodassa Kiestingin ja Uhtuan suunnilla. Sotamies.

KYRÖLÄINEN Väinö Viljam maalari, s. 9.11.1920 Paavola. Pso. Annikki o.s. Fingerroos, lapset: Reijo, Regina, Reima, Riitta, Rauli, Risto, Raakel, Riku, Erkki, Eija. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä ja Muoniossa. Korpraali.

KYTÖAHO Vieno Ernesti Henrikki sepä, s. 3.6.1911 Revonlahti. Naimisissa, 8 lasta. Tst: jatkosodassa Laatokan luoteispuolella ja Karjalan kannaksella. Kersantti.

KYTÖAHO Veikko Olavi maatyömies, s. 3.12.1922 Paavola. Pso. Kerttu, 4 lasta. Tst: jatkosodassa Rukajärvellä. Sotamies.

KYTÖAHO Viljo Armas autoilija, s. 7.12.1918 Paavola. Pso. Hilda o.s. Kämäräinen, lapset: Pirkko -52, Pekka -55, Mirja -57, Matti -59, Raija -66. Tst: jatkosodassa Karhumäessä, Syvärillä ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Pudasjärvellä, Rovaniemellä ja Ivalossa. Haavoittui 5.12.1941 Karhumäessä. Korpraali.

KÄHKÖLÄ Aarne Johannes työnjohtaja, s. 24.10.1925 Paavola. Pso. Raija Helena o.s. Vartio, lapset: Anitta, Aila, Anja. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella. Korpraali.

KÄHKÖLÄ Erkki Markus maanviljelijä, s. 24.2.1924 Paavola. Pso. Salli Annikki o.s. Latomaa, lapset: Liisa, Hannu, Maija. Tst: jatkosodassa Itäisellä Suomenlahdella, Lapin sodan aikana Suursaaressa. Ylimatruusi.

KÄRKI Esko Uolevi työmies, s. 2.5.1924 Paavola, k. 2.4.1985. Pso. Eila Esteri o.s. Pyykkö, lapset: Esko -47, Veikko -48, Erkki -50, Ulla -53, Markku -55, Kari -56, Timo -58. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Kemissä ja Torniossa. Sotamies.

KÄRKI Heikki työmies, s. 17.5.1903 Paavola. Tst: talvisodassa Pelkosenniemellä, Savukoskella, Märkäjärvellä, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Ihantalassa, Vuosalmella, Lapin sodassa Torniossa ja Rovaniemellä. Sotamies.

KÄRKI Matti työmies, s. 26.9.1912 Paavola. Pso. Impi o.s. Taka-aho, lapset: Aili -39, Pentti -42, Martti -46, Heikki -48, Hannu -53, Jouko -55. Tst: talvisodassa Pelkosenniemellä, jatkosodassa Uhtuan länsi- ja pohjoispuolella. Haavoittui 15.11.1939 Pelkosenniemellä ja 30.6.1944 Karjalan kannaksella. Alikersantti.

KÄRKI Veli Ahti Henrikki työmies, s. 16.3.1921 Paavola, k. 12.10.1987. Pso. Mirjam Annikki o.s. Siponmaa, lapset: Leena -50, Anna-Liisa -52, Veli-Matti -54. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Vuokkiniemessä, Tolvajärvellä ja Vuontelessa, Lapin sodassa. Lääkintämies.

KÄRKI Vilho Johannes maanviljelijä, s. 20.8.1915 Paavola. Pso. Elsa o.s. Vähäkuopus, lapset: Erkki -44, Elvi -46, Eeva -47, Jussi -48, Raija -51, Kauko -54, Antti -57, Sirkka -60. Tst: talvisodassa Muolaassa ja Vuokselassa, jatkosodassa Uhtuan länsipuolella, Lapin sodassa Suomussalmella. Alikersantti.

KÄRNÄ Anssi Armas asemapäällikkö, s. 8.5.1906 Raahe. Pso. Lempi o.s. Santa, lapset: Antti, Marjatta, Liisa, Annikki, Leena. Tst: talvisodassa rautatieupseerina Seinäjoella, Oulussa ja Rovaniemellä, jatkosodassa Sallassa, Lapin sodassa Sallassa. Kapteeni.

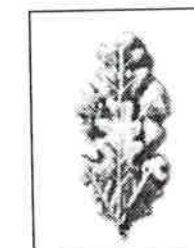
KÄRSÄMÄ Niilo Einar autonkuljettaja, s. 1.11.1909 Rantsila, k. 31.12.1969. Pso. Annikki o.s. Kemi, lapset: Lea -48, Leena -50, Liisa -52, Leo -53, Leila -58, Aino -63. Tst: talvisodassa, jatkosodassa ja Lapin sodassa. Sotamies.

KÄRSÄMÄ Tauno Kustaa Mikael kirvesmies, s. 20.6.1923 Rantsila, k. 31.10.1977. Pso. Sirkka Liisa o.s. Korva, lapset: Kauko -53, Kalevi -55, Kaisa -57, Kari -58, Keijo -62, Kirsti -64. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Kemissä. Sotamies.

KÄYRÄKANGAS Veikko Mikael s. 31.3.1922 Paavola. Naimisissa, 3 lasta. Tst: jatkosodassa Kiestingissä ja Vienan kanavalla, Lapin sodassa Pohjois-Suomessa. Korpraali

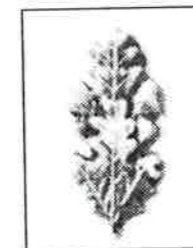
LAINÉ Veikko Joonas puhelinasantaja, s. 9.1.1925 Paavola. Pso. Hilja, 1 lapsi. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella. Sotamies.

LAINÉ Veikko Sakari työnjohtaja, s. 20.2.1922 Paavola. Pso. Eeva o.s. Tuomaala, lapset: Kari -45, Raimo -49, Markku -56. Tst: talvisodassa sotapoliisina, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 27.4.1942 Jyvälahdessa. Korpraali.

LAITINEN Aarne Ilmari s. 5.12.1924 Paavola. Pso. Sanelma o.s. Majjala, 4 poikaa. Tst: jatkosodassa Karhumäessä, Lapin sodassa Rovaniemellä. Sotamies.

LAITINEN Erkki Artturi kauppias, s. 12.1.1912 Utajärvi. Naimisissa, 5 lasta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Yliväepeli.

LAITINEN Erkki Kyösti maanviljelijä, s. 22.10.1920 Kangaslampi. Tst: jatkosodassa Karhumäessä ja Karjalan kannaksella. Korpraali.

LAMPELA Antti kirvesmies, s. 18.6.1907 Paavola. Pso. Emma o.s. Mehtälä, lapset: Pirkko, Pentti, Pauli, Paula, Pekka, Paavo. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 28.7.1941 Tetriväärassa Uhtualla. Sotamies.

LAMPELA Johan Iisakki autoilija, ulosottomies, s. 18.6.1915 Rantsila. Pso. Aili, 3 lasta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 12.10.1941 Uhtualla. Ylikersantti.

LAMPELA Niilo Ilmari kirvesmies, s. 31.1.1921 Rantsila. Pso. Anja o.s. Laine, lapset: Aila, Anneli, Arja, Alpo. Tst: jatkosodassa Lutossa, Lapin sodassa Karhujärvellä. Korpraali.

LAMPELA Oskari Jaakko maanviljelijä, s. 24.4.1911 Paavola. Pso. Helvi o.s. Pistemaa, lapset: Raili, Arja, Rauno, Rauni. Tst: jatkosodassa Hyrynsalmella ja Kuusamossa. Sotamies.

LAMPINEN Hugo lastaaja, s. 3.2.1921. Pso. Vieno o.s. Järvinen. Tst: jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla. Sairastui syyskuussa 1942 Uhtualla. Sotamies.

LAMPINEN Matias Evertti maatyömies, s. 8.7.1915 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 17.7.1941 Laskujärvellä. Sotamies.

LAMPINEN Toivo työnjohtaja, s. 5.7.1913. Pso. Martta o.s. Jämsä, lapset: Kirsti -38, Rauha -42, Irja -45, Matti -47, Marjatta -51, Pirkko -53. Tst: talvisodassa Tolvajärvellä ja Ilomantsissa, jatkosodassa Uhtuan länsipuolella. Sairastui 20.10.1942 Uhtualla. Korpraali.

LANTELA Matti Bernhard VR:n korjausmies, s. 19.4.1906 Lappajärvi. Pso. Aili Iida o.s. Kaikkonen, lapset: Erkki, Liisa, Aili, Eeli, Yrjö, Alma. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

LAPPALAINEN Toivo Olavi karjanhoitaja, s. 5.10.1921 Paavola. Naimisissa, 2 lasta. Tst: jatkosodassa Syvärillä ja Impilahdessa. Sotamies.

LAPPI Jaakko Leo s. 30.8.1904 Paavola, k. 13.7.1976.

LAPPI Kaarlo Nikolai työmies, s. 24.8.1909 Paavola. Pso. Aili Tekla o.s. Jutila, lapset: Aino -38, Aune -39, Anni -40, Pauli -40, Anneli -41, Pentti -42, Aili -44, Aila -45, Aira -48. Tst: talvisodassa kannaksella. Sotamies.

LATOMAA Eino Johannes maanviljelijä, s. 29.11.1902 Rantsila. Pso. Hilda Johanna o.s. Tuomaala, lapset: Heikki, Mauri, Mauno, Matti, Sisko, Sylvi, Markku. Tst: talvisodassa Sallassa, jatkosodassa kotirintamalla. Sotamies.

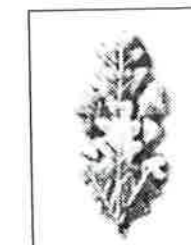
LATVANIEMI Sulo Armas maatyömies, s. 3.1.1912 Paavola. Pso. Maija. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella. Haavoittui 12.1.1940 Muolaassa. Sotamies.

LAUNONEN Arvo Aadolf maanviljelijä, s. 20.10.1922 Paavola. Pso. Meimi o.s. Vähäkangas, lapset: Ritva, Antero, Erkki, Riitta, Jari, Markku, Risto. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella. Sotamies.

LAUNONEN Väinö Johannes maanviljelijä, s. 16.2.1917 Paavola. Pso. Hilda Elviira o.s. Lämsä, lapset: Seppo, Salme, Sisko. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

LAURILA Pauli maanviljelijä, s. 18.7.1914 Vihanti. Pso. Sirkka Liisa, 5 lasta. Tst: talvisodassa Petsamossa, jatkosodassa Petsamossa, Lapin sodassa Kemissä. Korpraali.

LEHTINEN Sulo Aadolf kaupustelija, s. 29.6.1912 Paavola. Pso. Martta, 2 lasta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella. Sotamies.

LEHTO Frans Mikael maanviljelijä, s. 30.9.1902 Rantsila. Pso. Anna-Liisa o.s. Näsänen, lapset: Aino, Pauli, Aune, Eero, Pekka. Tst: talvisodassa Kuusamossa. Korpraali.

LEHTOMAA Hannes Johannes käsityönopettaja, terv. tarkastaja, s. 20.3.1901 Paavola. Pso. Sylvi o.s. Koskinen, lapset: Kaisa, Hannu, Pekka, Pirkko, Leena. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

LEHTOMAA Heikki Vilhelm maanviljelijä s. 31.3.1907, k. 10.6.1991. Pso. Helli o.s. Klemetti, lapset: Väinö, Mauno, Saara, Irja, Erkki, Jorma, Risto, Ritva, Alli, Ulla, Liisa, Reijo, Antero, Jouko. Pso. II Martta o.s. Riekkinen. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella. Sotamies.

LEHTOMAA Matti Johannes maanviljelijä, s. 2.3.1916 Paavola. Pso. Emmi Elviira o.s. Kangas. Tst: talvisodassa Viipurinlahdella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Kemissä, Rovaniemellä ja Kittilässä. Kersantti.

LEHTOMAA Vieno Vilhelm maanviljelijä, s. 17.6.1918 Paavola. Pso. Irene o.s. Ojantakanen, lapset: Elina, Juha, Sirkka, Jarmo. Tst: talvisodassa Suomussalmella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Laatokan koillispuolella. Korpraali.

LEHTONEN Urpo Einari maanviljelijä, s. 4.1.1909 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

LEINONEN Arttur Petter sekatyömies, s. 1.9.1909 Säräisniemi. Tst: Jatkosodassa Loimolan sotavankileirillä. Sotamies.

LEINONEN Kaarlo Johannes Antero piispa, s. 7.3.1916 Paavola. Pso. Lahja o.s. Poropudas, lapset: Kauko -43, Tapio -44, Marjatta -45, Erkki -, Panu -48, Sampo -51, Kullervo -52. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 18.8.1941 Kis-Kisjärvellä. Yliluutnantti.

LESKELÄ Ahti Erland metsätyönjohtaja, s. 1.11.1914 Paavola. Pso. Martta o.s. Simelius, lapset: Mauri -45, Inkeri -54. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 14.7.1941 Vuonnissa. Korpraali.

LESKELÄ Eino Elias rakennusmestari, s. 2.11.1918 Lohtaja. Pso. Anni Karin o.s. Tuomaala. Tst: talvisodassa Laatokan Karjalassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa ja Rovaniemellä. Luutnantti.

LESKELÄ Erkki Johannes autonkuljettaja, s. 18.5.1918 Paavola. Pso. Hanna Inkeri o.s. Itkonen, lapset: Matti, Heikki, Aimo, Raimo. Tst: talvisodassa vakinaisessa asepalveluksessa, jatkosodassa Karjalan kannaksella ja Rukajärvellä, Lapin sodassa Savukoskella ja Rovaniemellä. Alikersantti.

LESKELÄ Esko Ilmari autonasentaja, s. 2.6.1926 Paavola. Pso. Elsa Maria o.s. Laine, lapset: Hannu, Vesa, Päivi, Tuula. Tst: jatkosodassa ilmavoimissa Hangon suunnalla. Sotamies.

LESKELÄ Iikka maanviljelijä, s. 29.3.1897 Paavola. Pso. Lyyti Maria o.s. Rito-lehto, lapset: Erkki, Kaarlo, Veli, Yrjö, Esko, Martta, Taisto, Väinö, Maija. Tst: talvisodassa Kuhmossa, jatkosodassa Karhumäessä. Sotamies.

LESKELÄ Kaarlo Iisakki s. 9.11.1920 Paavola, k. 1955. Pso. Eeva Marjatta o.s. Häivälä, lapset: Helena, Asta. Tst: jatkosodassa Syvärillä. Sotamies.

LESKELÄ Kaarlo Johannes työnjohtaja, s. 8.7.1901 Paavola, k. 3.7.1978. Pso. Aili Johanna o.s. Kantola, lapset: Paavo -27, Kaisa -29, Anna-Liisa -31, Pentti -36, Leena -40, Lauri -43, Salli -47. Tst:

talvisodassa Kuusamossa huoltoporukassa. Sotamies.

LESKELÄ Reino Olavi veturinkuljettaja, s. 15.8.1923 Lohtaja. Pso. Vieno o.s. Passi, lapset: Ulla, Antti. Tst: jatkosodassa Seesjärvellä, Porajärvellä ja Korkeavaarassa, Lapin sodassa Pohjois-Suomessa. Haavoittui 17.7.1944 Korkeavaarassa. Jääkäri.

LESKELÄ Veikko Jaakko s. 3.4.1917 Paavola. Pso. Laina Elisa o.s. Onkamo. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, Vuokselassa, Muolaassa ja Pöläkkälässä, jatkosodassa Sallassa, Petsamossa, Uhtualla ja Tolvajärvellä, Lapin sodassa Kontiomäessä, Ristijärvellä, Posiolla ja Kemijärvellä. Ylikersantti.

LESKELÄ Veljo Antti automaalarina, s. 18.9.1922 Paavola. Pso. Lea Maria o.s. Äijälä, lapset: Anneli, Juhani. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Muolaassa ja Kivennavalla, Lapin sodassa Pohjois-Suomessa. Sotamies.

LESKELÄ Veli Johannes työmies, s. 6.12.1924 Paavola, k. 1.9.1989. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Sodankylässä. Sotamies.

LESKELÄ Yrjö Eemeli maanviljelijä, s. 9.5.1924 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

LESKINEN Niilo Väinö Henrik maanviljelijä, s. 6.12.1903. Pso. Hilja Maria o.s. Eskonsipo, lapset: Aarre, Leo, Mauno, Eeva, Teuvo, Toivo, Eila, Juhani. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella. Sotamies.

LIEVONEN Juhon Gunnar työmies, s. 30.11.1903 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

LIEVONEN Juhon Heikki maanviljelijä, s. 13.8.1899. Pso. I Jenni o.s. Huhtala, lapset: Kerttu, Maire. Pso. II Iida o.s. Eilola, lapset: Anja, Valma, Raili, Ritva. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

LIEVONEN Paavo sekatyömies, s. 17.3.1910 Paavola. Pso. Kerttu, 1 lapsi. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sairastui 6.10.1942 Uhtualla. Sotamies.

LIPPONEN Vilho Henrik panostaja, s. 19.4.1917 Iisalmi. Pso. Ensi o.s. Sakari. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Rovaniemellä ja Kittilässä. Sotamies.

LUMIJÄRVI Eino maanviljelijä, s. 22.10.1908 Vihanti. Pso. Edla Eufomia o.s. Jussila, lapset: Enni, Eini, Eila, Else, Elma, Elvi, Esa, Erkki, Eeva, Eija. Tst: talvisodassa Savukoskella ja Sallassa, jatkosodassa. Kersantti.

LUOMA Eljas Elmeri maanviljelijä, s. 28.6.1914 Alahärmä, k. 16.11.1983. Pso. Tyyne o.s. Herranen, lapset: Eeva, Anna-Maija, Sanni, Toivo, Liisa, Hilikka. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 19.10.1941 Uhtualla ja 1.1.1942 Jyvälahdessa. Sotamies.

LÄMSÄ Onni Immanuel maanviljelijä, s. 5.10.1907 Paavola. Pso. Lempi o.s. Kuusisto, lapset: Martti, Kalevi, Pauli, Tauno, Pentti, Irma, Ritva, Sauli, Eero, Ilpo. Tst: talvisodassa Kyyrölässä, Oinolassa ja Vuokselassa, jatkosodassa Vasovaarassa, Latvajärvellä ja Uhtuan suunnalla. Sotamies.

nolassa ja Vuokselassa, jatkosodassa Vasovaarassa, Latvajärvellä ja Uhtuan suunnalla. Sotamies.

MADETOJA Frans Viljo maanviljelijä, s. 31.1.1923 Paavola. Pso. Maria o.s. Korhola, lapset: Kai, Leo. Tst: jatkosodassa Krivissä, Vienan kanavalla, Kumsassa, Porajärvellä ja Lutikkavaarassa. Haavoittui 13.11.1944 Lutikkavaarassa. Korpraali.

sa. Haavoittui 13.11.1944 Lutikkavaarassa. Korpraali.

MAINIO Eino Edvard maanviljelijä, s. 6.2.1915 Paavola. Pso. Irja Marjatta o.s. Hammarberg, lapset: Terttu, Anja, Maila, Pirkko. Tst: talvisodassa Suomussalmella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja keskikannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä, Kemissä ja Kittilässä. Ylikersantti.

ja keskikannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä, Kemissä ja Kittilässä. Ylikersantti.

MANNER Lauri Johannes asemamies, s. 19.2.1924 Sievi. Pso. Kerttu o.s. Heikkinen. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa. Sotamies.

MARJAKAARTO Pauli Aadolf maanviljelijä, s. 15.9.1924 Paavola. Pso. Eevi o.s. Kuivala, lapset: Aimo, Vappu. Tst: jatkosodassa Joutsenossa. Sotamies.

MARJOMAA Kaarlo Johannes maanviljelijä, s. 26.3.1916 Paavola. Tst: talvisodassa Riihimäen koulutuskeskuksessa, jatkosodassa Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniojokivarressa ja Kemijokivarressa. Sotamies.

MARJOMAA Martti Matias kirvesmies, s. 18.1.1924. Pso. Hilma o.s. Ukkonen. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Laatokan koillispuolella. Sotamies.

MARJOMAA Vilho Arvid kirvesmies, s. 14.12.1919, k.1964. Pso. Aili o.s. Ojalehto. Tst: talvisodassa autokompaniassa kotirintamalla, jatkosodassa Kiestingissä, Karhumäessä ja Ihantalassa. Alikersantti.

MARJOMAA Väinö Henrik työmies, s. 13.7.1913 Paavola, k. 2.8.1982. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

Karjalan kannaksella. Sotamies.

MARTTILA Eino Vilhelm maanviljelijä, s. 21.10.1921 Paavola. Pso. Aino Margit o.s. Parkkila, lapset: Elma -45, Eija -46, Leo -48, Juha -48. Tst: jatkosodassa Maaselässä, Syvärillä, Aunuksessa ja

MARTTILA Johannes autoilija, s. 23.6.1916 Paavola. Pso. Aino o.s. Kurvinen, lapset: Seppo -47, Hilka -50, Sirkka -55. Tst: talvisodassa Haapasaaressa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Korp-raali.

MASTOLA Eino Oskari maanviljelijä, s. 29.7.1910 Haukipudas. Pso. Saimi Esteri o.s. Eskonsipo, lapset: Rauri, Lea, Aarno. Tst: talvisodassa Viipurinlahdella ja Vilajoella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa. Kersantti.

MATELA Pauli Henrik vartija, s. 16.9.1915 Paavola. Pso. Eini o.s. Korhonen, lapset: Kai, Kari. Tst: talvisodassa Kyyrölässä, Oinolassa ja Vuoksella, jatkosodassa Kuhmossa. Kersantti.

MATELA Tauno Kaarlo Kalevi työmestari, s. 17.10.1923 Paavola. Pso. Helka o.s. Helomaa. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa. Haavoittui 8.9.1943 Malvaisissa, 14.6.1944 Konsunkylässä ja 9.10.1944 Ylipaakkolassa. Sotamies.

MATELA Veikko Johannes maanviljelijä, s. 28.10.1909 Paavola. Pso. Elsa, 3 lasta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Alikersantti.

MATELA Väinö Johannes maanviljelijä, s. 16.10.1911 Paavola. Pso. Maija o.s. Ekoluoma, lapset: Terttu, Aarne, Kerttu, Pekka. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, Muolaassa ja Vuoksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 30.8.1941. Alikersantti.

MATINLAURI Väinö Johannes autonkuljettaja, s. 9.11.1915 Liminka. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sairastui 29.7.1941 Kis-Kis -linjalla. Alikersantti.

MEHTOMAA Arvi Nikolai sekatyömies, s. 23.4.1910 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä ja Kittilässä. Haavoittui 7.8.1942 Uhtualla. Korpraali.

MEHTOMAA Eino Heikki autonkuljettaja, s. 22.5.1925. Pso. Elli o.s. Korpi, lapset: Pirkko, Jorma, Kari. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella. Sotamies.

MEHTOMAA Esko Matias kirvesmies, s. 30.6.1924 Paavola. Pso. Klaara. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Tervolassa ja Rovaniemellä. Korp-raali.

MEHTOMAA Kalle Kustaa maanviljelijä, s. 13.7.1911 Paavola. Pso. Greetta o.s. Vilmunen, lapset: Reijo -37, Lauri -39, Tauno -42, Marja-Leena -45, Heikki -50. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Viipurinlahdella. Sotamies.

MEHTOMAA Lauri Henrik työmies, s. 24.10.1900 Paavola. Pso. Katri, 2 lasta. Tst: talvisodassa Pelkosenniellä ja Savukoskella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Korpraali.

MEHTOMAA Sakari Nikolai kirvesmies, s. 21.9.1909 Paavola, k. 8.5.1980. Pso. Hilda Sofia o.s. Taskila, lapset: Pauli -35, Lea -38, Lahja -40, Paavo -46. Tst: talvisodassa Kyyrölässä, Muolaanjärvellä ja Vuoksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Syvärillä ja Karjalan kannaksella. Haavoittui kesällä 1941. Alikersantti.

MEHTOMAA Veikko Johannes työmies, s. 4.3.1921 Paavola. Pso. Anja o.s. Hentilä, lapset: Matti -46, Liisa -52. Tst: jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla. Alikersantti.

MEHTOMAA Väinö lastaaja, s. 5.7.1923 Paavola. Pso. Margit o.s. Hägg, lapset: Elsi -45, Aino -48, Martti -49. Tst: jatkosodassa Uhtuan länsipuolella ja keskikannaksella, Lapin sodassa Torniossa Sairastui kannaksella.

ja Rovaniemellä. Korpraali.

MIETTINEN Onni Einari maanviljelijä, s. 15.4.1913 Paavola. Pso. Seidi. Tst: talvisodassa Pelkosenniemellä, Savukoskella ja Sallassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sairastui 22.8.1942 Kis-Kis-linjalla. Korpraali.

MIKKOLA Olavi maanviljelijä, s. 14.9.1917 Paavola. Pso. Maija o.s. Leskelä, lapset: Pentti -51, Esko -58. Tst: talvisodassa Suomussalmella, jatkosodassa Uhtuan länsipuolella, keski- ja länsikannaksella, Lapin sodassa Torniossa ja Alatorniossa. Haavoittui 5.10.1944 Alatorniossa. Sotamies.

MOISALA Heikki metsäteknikko, s. 1.11.1924 Paavola. Pso. Siiri o.s. Toivanen, lapset: Raija, Risto, Pekka, Rauni, Matti, Mikko. Tst: Lapin sodassa Torniossa. Alikersantti.

MOISALA Martti Iisakki nimismies, s. 21.6.1916 Paavola. Pso. Valma Irene o.s. Laitinen, lapset: Arja, Arto, Pertti, Merja, Maritta, Pirkko. Pso. II Aira o.s. Nevala. Tst: talvisodas-

sa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotainvalidi. Kapteeni.

MOISALA Pauli koulunjohtaja, talousjohtaja, s. 14.2.1926 Paavola. Pso. I Sirkka o.s. Tauriainen, lapset: Juha, Anneli, Eero. Pso. II Pirkko o.s. Korhonen, lapset: Kimmo. Tst: jatkosodassa Äänisellä ja Loimolassa. Yliluutnantti.

MOISALA Uuno Erkki valt. t. tri, konsulttijohtaja, s. 9.3.1923 Paavola. Pso. Aili Maria o.s. Keskitalo, lapset: Anita, Ilpo, Mervi, Aarni. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä ja Muoniossa. Haavoittui 30.6.1944 Kääntymässä. Luutnantti.

MOISALA Veikko myym. hoitaja, kansanhuollon johtaja, varastonhoitaja. s. 21.6.1905 Paavola, k. 4.6.1983 Lahti. Pso. Lempi o.s. Ojanperä, lapset: Kerttu, Laura, Jouko, Pirjo. Pso. II Kaarina. Tst: talvisodassa Kontiolahdessa, jatkosodassa Kontiolahdessa. Väepeli.

MONTAN Mauno Olavi viilari, s. 19.12.1914 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella. Kuollut tapaturmaisesti 8.2.1944. Väepeli.

MONTAN Pauli O. työnjohtaja, s. 12.1.1913 Paavola. Pso. Elsa Orvokki o.s. Ruotsalainen, lapset: Leena -40, Liisa -49. Tst: talvisodassa Muolaassa ja Vuokselassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 2.9.1941 Uhtualla. Korpraali.

MUSTAKALLIO Jaakko Samuel opettaja, s. 3.11.1914 Nivala, k. 16.8.1977. Pso. Elsa o.s. Honkala, lapset: Pirkko, Markku, Raija, Eija, Sakari. Tst: talvisodassa Suomussalmella, Raatteessa ja Kuhmossa, jatkosodassa Äänislinnassa ja Lotinanpellossa, Lapin sodassa Torniossa ja Muonionjokivarressa. Haavoittui 1.4.1940 Kuhmossa. Ylikersantti.

MUSTAKANGAS Eero Johannes kirvesmies, s. 31.10.1921 Paavola. Pso. Aino, 2 lasta. Tst: jatkosodassa Syvärillä, Viteleessä ja Pitkärannassa. Sairastui 8.2.1942 Maaselässä. Sotamies.

MUSTAKANGAS Matti Edvard maanviljelijä, s. 13.4.1903 Vihanti. Pso. Rauha, 1 lapsi. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

MUSTONEN Ahti Johannes osastonhoitaja, s. 23.12.1920 Paavola. Pso. Irma o.s. Askonen, lapset: Ali -46, Aki -48, Ari -52. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella. Haa-

voittui 3.7.1941 Petäjävaarassa. Alikersantti.

MUSTONEN Frans Iisakki maanviljelijä, s. 13.6.1905 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

MUSTONEN Kaarlo Samuli maanviljelijä, s. 21.2.1913 Paavola. Pso. Aune Sofia o.s. Niskanen, lapset: Antero, Anja, Aulis, Anni, Arvo, Teuvo. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Alikersantti.

MUSTONEN Lauri Johannes maanviljelijä, s. 2.5.1905 Paavola. Pso. Hanna o.s. Alahö, 8 lasta. Tst: talvisodassa, jatkosodassa. Sotamies.

MUSTONEN Sulo Toivo työmiehes, s. 29.11.1913 Paavola. Pso. Kerttu Helena o.s. Kuorilehto, lapset: Tauno -50. Tst: talvisodassa Muolaassa, Vuokselassa, jatkosodassa Laskujärvellä ja Korpijärvellä. Haavoittui 28.7.1941 Pistojoella. Sotamies.

MUSTONEN Toivo Johannes maanviljelijä, s. 16.3.1910 Paavola. Pso. Katri o.s. Riikola, lapset: Pentti -38, Anja -39, Taisto -41, Jorma -45, Anneli -46, Aino -47, Tapio -49, Markku -53. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Äänislinnassa. Haavoittui 31.12.1941 Jyväskylässä. Alikersantti.

MUSTONEN Väinö Samuli työmies, s. 1.7.1924 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Rovaniemellä. Sotamies.

MYLLY Eino Olavi uittomies, s. 18.9.1923 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

MYLLY Heimo Alfred työnjohtaja, s. 19.3.1910 Pulkkila. Pso. Siime Tuulikki o.s. Mäkinen. Pso II Marjatta o.s. Kesti, lapset: Ulla. Tst: talvisodassa Kuhmossa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa. Ylikersantti.

MYLLY Kaarlo Jaakoppi hitsaaja, s. 24.1.1920 Paavola. Naimisissa, 3 lasta. Tst: jatkosodassa Lunkulansaaressa, Mantsinsaaressa, Präässä ja Petroskoissa. Sotamies.

MYLLY Martti Olavi vahtimestari, s. 26.7.1916 Paavola. Tst: talvisodassa Kuhmossa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Syvärillä. Haavoittui 6.12.1941 Karhumäessä. Sotamies.

MYLLY Reino Aadolf autonkuljettaja, s. 22.7.1910 Paavola. Tst: talvisodassa Suomussalmella, Raatteessa ja Kuhmossa. Haavoittui 9.3.1940 Kuhmossa. Kersantti.

MYLLYNEN Lauri Aukusti maanviljelijä, s. 22.4.1907. Pso. Martta o.s. Parkkila, lapset: Aino, Iida, Elvi, Onni, Tauno, Veli, Matti, Aila. Tst: talvisodassa Vuokselassa, jatkosodassa Vasovaarassa, Latvajärvellä, Vuokkiniemessä, Ponkalahdella ja Uhtuan suunnalla. Sairastui 16.1.1942. Sotamies.

MÄKELÄ Aarne Anttoni tilallinen, s. 17.1.1922 Paavola. Pso. Rauha o.s. Roppola, lapset: Matti, Tuulikki, Heikki, Tuomo, Timo, Eija. Tst: jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä, Kittilässä ja Muoniossa. Sotamies.

MÄKI Artturi Johannes maanviljelijä, s. 15.12.1913 Paavola. Pso. Jenny Loviisa o.s. Äijälä, lapset: Aino -47, Maila -49, Oili -50, Toivo -54. Tst: talvisodassa Sallan suunnalla,

jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Suomussalmen suunnalla. Haavoittui 11.10.1944 Suomussalmella. Kersantti.

MÄKINEN Kalle Armas työmies, s. 9.10.1915 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karhumäessä ja Karjalan kannaksella. Haavoittui 1941 Pistojoella. Sotamies.

MÄLLINEN Martti Olavi koneenhoitaja, s. 25.2.1923 Paavola. Pso. Martta o.s. Pehkonen. Tst: jatkosodassa Karhumäessä ja Karjalan kannaksella. Haavoittui 28.6.1944 Ihanatalassa. Sotamies.

MÄLLINEN Matti Armas konstaapeli, s. 28.3.1914 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa sotapoliisina Kuhmossa. Sotamies.

MÄLLINEN Onni Artturi huolitsija, s. 23.8.1912 Paavola. Pso. Edit o.s. Lukinmaa, lapset: Pasi -39, Matti -41, Anja -42, Jorma -44, Pekka -47, Mirja -50, Hannu -53. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 19.10.1941 Uhtuala. Sotamies.

MÄLLINEN Pentti Otto hitsari, s. 17.7.1923 Paavola. Pso. Elvi o.s. Mehtomaa, lapset: Anja -50, Pasi -62, Hannele -68. Tst: jatkosodassa Karhumäessä ja Karjalan kannaksella. Sotamies.

MÄLLINEN Reino Viljo maanviljelijä, s. 24.11.1912 Paavola. Pso. Anni o.s. Kortekangas, 3 lasta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa ja Rovaniemellä. Kersantti.

MÄLLINEN Vesa Veli Johannes maanviljelijä, s. 13.5.1924 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Korpraali.

MÄMMELÄ Matti maanviljelijä, s. 10.6.1917 Oulainen. Pso. Hilja Sofia o.s. Okkonen, lapset: Markku, Maria. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa. Korpraali.

NENOLA Tauno Eerik työmies, s. 7.3.1920 Paavola, k. 3.12.1980. Pso. Kaisa Johanna o.s. Haataja, lapset: Kauko -51. Tst: jatkosodassa Saarivaarassa, Jänisjoella, Säämäjärvellä, Präässä, Pyhäjärvellä ja Petroskoissa. Haavoittui 13.6.1944 Kinrjärvellä. Kersantti.

NENOLA Eino Johannes työmies, s. 9. 12.1923 Paavola. Pso. Anni o.s. Viitala, lapset: Eero. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

NENONEN Tauno Olavi autonkuljettaja, s.19.3.1914 Paavola. Pso. Eine o.s. Kestilä, lapset: Tuula, Tapio, Tuomo, Kari, Päivi, Tuija, Marja. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

NENONEN Toivo Valdemar autonkuljettaja, s. 15.4.1911 Salmi. Pso. Katri, 1 lapsi. Tst: Lapin sodassa Kemissä ja Lautiossa. Sotamies.

NENONEN Tuulos Uolevi konemies, s. 25.1.1917 Paavola, k. 15.11.1973. Pso. Annikki o.s. Lopakka, lapset: Arja, Pentti, Kaisa. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

NIEMELÄ Eino Henrik sekatyömies, s. 1.7. 1906 Paavola. Pso. Amalia, 5 lasta. Tst: talvisodassa Pelkosniemellä ja Märkäjärvellä, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 30.1.1940 Märkäjärvellä. Sotamies.

NIEMELÄ Elias Yrjö maanviljelijä, s. 22.2. 1915 Paavola. Pso. Lydia, 1 lapsi. Tst: talvisodassa Pelkosniemellä, Savukoskella ja Viipurinlahdella. Haavoittui 7.3.1940 Viipurinlahdella. Kersantti.

NIEMELÄ Matti maanviljelijä, s. 2.6. 1912 Rantsila. Pso. Eeva o.s. Törmänen. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Korp-raali.

NIEMELÄ Uuno Henrik maanviljelijä, s. 10.10.1917 Paavola. Pso. I Fanni o.s. Saarela, lapset: Jussi, Elsa, Esko. Pso. II Anja Helinä o.s. Pietarila, lapset: Leena, Simo, Maritta, Tapani, Risto. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Kannaksella. Haavoittui 21.1.1940 Muolaassa, 17.7.1941 Tarajärvellä. Yliluutnantti.

NIEMELÄ Veikko Antti maanviljelijä, s. 31.12.1919 Paavola. Pso. Impi o.s. Hannula, lapset: Kaisa -46, Matti -48, Maija -52, Liisa -58. Tst: talvisodassa Suomussalmella, Kuhmossa ja Viipurinlahdella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Rovaniemellä. Haavoittui 24.9.1943 Uhtualla, 6.8.1944 Karjalan kannaksella. Luutnantti.

NIINIMAA Erkki Heino autonkuljettaja, s. 3.12.1917 Ylivieska. Pso. Emmi Rauha Sofia o.s. Mainio, lapset: Ahti, Airi, Tapani, Eino, Kauko, Risto, Raimo. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella ja Viipurinlahdella, jatkosodassa autonkuljettajana. Alikersantti.

NIKINMAA Ahti Johannes rakennusmestari, s. 30.4.1922 Paavola. Pso. Elma o.s. Ilmonen, lapset: Ritva. Tst: talvisodassa Suomussalmella ja Kuhmossa, jatkosodassa Kiestingin ja Uhtuan suunnalla ja Rukajärvellä. Haavoittui syyskuussa 1942 Uhtuan suunnalla. Korp-raali.

NIKKILÄ Aate Jaakko rautatieläinen, s. 28. 11.1905 Paavola. Tst: talvisodassa Pelkosniemellä, Savukoskella ja Säkkiärvellä. Korp-raali.

NISKANEN Reino metsäteknikko, s. 31.1. 1913 Nivala. Pso. Maija o.s. Tenhu, lapset: Helena -53, Anne -54, Pekka -57. Tst: talvisodassa Kuhmossa, jatkosodassa Uhtuan länsipuolella. Haavoittui 5.8.1941 Kis-Kisjärvellä. Ylikersantti.

NISSILÄ Eemil Mattias maanviljelijä, s. 28.10.1916 Paavola. Pso. Siiri o.s. Sipola, lapset: Anja -50. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Ylikersantti.

NISSILÄ Johan Henrik maanviljelijä, s. 1911 Paavola. Pso. Maili o.s. Saarela, lapset: Martti, Pentti, Kaisu, Pekka. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Kersantti.

NISSILÄ Matti kauppias, s. 14.2.1908. Pso. Aune o.s. Paaso, lapset: Timo, Tuomo, Kalervo, Kauko, Inkeri, Risto, Maija, Saara, Eero. Tst: talvisodassa Kyyrölässä, Oinolassa ja Vuokselassa, jatkosodassa Vuokkiniemessä, Ponkalahdessa, Pistojoella ja Korpivaarassa. Korp-raali.

NISSILÄ Väinö Jaakoppi maanviljelijä, s. 1910 Paavola. Pso. Naimi o.s. Sarkkinen, lapset: Pentti, Marjatta, Kalevi, Rauni. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui Uhtualla. Korp-raali.

NOKELA Aarne Paavali liikemies, s. 19.12. 1908. Naimisissa. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella. Alikersantti.

NURKKALA Yrjö maanviljelijä, s. 13.12. 1908 Kärämäki. Pso. Martta o.s. Hauru, 6 lasta. Tst: talvisodassa Kuhmossa, jatkosodassa Maaselässä ja Ihanatalassa. Kersantti.

NYBERG Jorma Julius kirvesmies, s. 5.9.1924 Kemi. Pso. Elvi o.s. Kerttula, lapset: Rauno -52, Jouko -54, Jukka -59, Lea -64, Timo -68. Tst: jatkosodassa Kivennavalla, Noskuassa, Vuokselassa, Vuosalmella ja Ihantalassa, Lapin sodassa Torniossa. Sotamies.

sa, Vuosalmella ja Ihantalassa, Lapin sodassa Torniossa. Sotamies.

NYBERG Tauno Arvi LVI-konttorin hoitaja, s. 9.1.1920. Pso. Hilka o.s. Tiittanen, lapset: Leena, Seija, Martti, Marjatta. Tst: jatkosodassa Aunuksessa, Syvärillä, Karhumäessä ja Stalinin kanavalla, Lapin sodassa Rovaniemellä, Sodankylässä ja Ivalossa. Haavoittui 6.12.1941 Karhumäessä, 27.6.1944 Leitimojärvellä, 23.10.1944 Ivalon Lohijoella. Korpraali.

pin sodassa Rovaniemellä, Sodankylässä ja Ivalossa. Haavoittui 6.12.1941 Karhumäessä, 27.6.1944 Leitimojärvellä, 23.10.1944 Ivalon Lohijoella. Korpraali.

NYKÄNEN Eemil Juho maatalousneuvoja, s. 10.5.1902 Kaavi. Pso. Beede, 1 lapsi. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla.

NYMAN Aaprami työmies, s. 26.10.1909 Rantsila. Pso. Hilja, 2 lasta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Kannaksella. Korpraali.

NYMAN Niilo Antti Asser kirvesmies, s. 18.3.1918 Rantsila. Pso. Valentiina, lapset: Eila, Aila. Tst: jatkosodassa Kiestingin suunnalla, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä ja Kittilässä. Sotamies.

NÄTTINEN Martti Eelis kiint. liik. omistaja, s. 15.5.1925 Paavola. Pso. Tyyne o.s. Pahaoja, lapset: Paavo, Pekka, Marjaleena, Tuula, Kari. Tst: jatkosodassa Syvärillä, Lapin sodassa Torniossa, Norjan rajalla. Alikersantti.

NÄTTINEN Toivo Nikolai maanviljelijä, s. 3.10.1914 Vihanti. Pso. Eeva o.s. Hemmi, 4 lasta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Korpraali.

OIKARINEN Joonas Aleksanteri työnjohtaja, s. 20.10.1900 Kalajokki. Pso. Amanda o.s. Ojanperä, lapset: Voitto, Taito, Valma. Tst: osallistunut vapaussootaan, jatkosodassa Itä-Karjalassa, Kis-Kis linjalla. Alikersantti.

OJALA Arvo Oskari työmies, s. 3.5.1916 Paavola, k. 27.9.1983. Pso. Veera Annikki o.s. Valtola, lapset: Irma -42. Tst: talvisodassa Kiestingin suunnalla, jatkosodassa Jyväskylällä, Raahen koulutuskeskuksessa. Sotavankeudessa Raasuvitsin nunnaluostarissa. Kersantti.

OJALA Eino Johannes maanviljelijä, s. 26.11.1912 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla, Kannaksella, Lapin sodassa Torniossa ja Kittilässä. Haavoittui 19.8.1942 Uhtuan suunnalla. Sotamies.

OJALA Juho Emil maanviljelijä, s. 11.12.1909 Alahärmä. Tst: talvisodassa Kyyrölässä, Muolaanjärvellä, Vuokselassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

OJALA Kalle Heikki seulamies, s. 25.2.1908 Paavola. Naimisissa. Tst: talvisodassa Suomussalmella ja Raateissa. Sotamies.

OJALA Lauri Esko autonkuljettaja, s. 31.10.1915 Alahärmä. Naimisissa, 1 lapsi. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Kersantti.

OJALEHTO Ahti Antton Johannes kirvesmies, s. 17.1.1922. Pso. Eine o.s. Käsmä, lapset: Marja, Pekka, Paavo, Tiina. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla ja Kannaksella, Lapin sodassa Torniossa ja Muoniossa. Haavoittui maa-

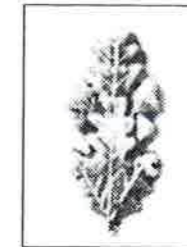
liskuussa Hevosenkengässä, 20.7.1944 Kuparisaareissa. Kersantti.

OJALEHTO Eino Jaakko Aleksanteri kauppias, s. 20.11.1923 Paavola. Pso. Aira o.s. Hartikainen, lapset: Kullervo, Kari, Seija, Sirkka, Sari. Tst: jatkosodassa Karhumäessä, Krivissä, Vienan kanavalla, Porajärvellä. Haavoittui 5.8.1944 Möhkössä. Korpraali.

OJAMAA Arttu työmies, s. 30.10.1914 Paavola. Pso. Aino o.s. Klemetti, lapset: Pekka, Raija, Pentti, Pertti, Pirjo. Tst: jatkosodassa Karhumäessä. Sotamies.

OJAMAA Jaakko perämies, s. 29.1.1922 Paavola. Lapset: Esko -56, Juha -60, Sanna -63. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Ilomantsissa, Lapin sodassa Pohjois-Suomessa. Sotamies.

OJAMAA Juho Arvid työmies, s. 23.6.1902 Paavola. Pso. Hulda, 3 lasta. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 1.1.1942 Jyväskylässä. Sotamies.

OJAMAA Mikko työmies, s. 31.7.1898 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 16.7.1941 Vuonnisissa. Sotamies.

OJAMAA Veikko
Valtteri maatyömies, s. 16.12.1922 Paavola. Tst: jatkosodassa Povensassa, Krivissä. Sotamies.

OJANPERÄ Einari
maanviljelijä, s. 7.4.1919 Paavola. Pso. Liisa o.s. Koskinen, lapset: Juhani, Helena, Pirkkoliisa. Tst: talvisodassa sotaväessä, jatkosodassa Somerissa. Sotamies.

OJANPERÄ Heikki
Johannes maanviljelijä s. 29.11.1925 Paavola. Pso. Elli Marjatta o.s. Sipola, lapset: Hannu -54, Jouko -56, Vesa -57, Hilka -60, Merja -65. Tst: Lapin sodassa Sodankylässä ja Inarissa. Korpraali.

OJANPERÄ Iisakki
kaivostyönjohtaja, s. 5.9.1923 Paavola, k. 7.3.1992. Pso. Maiju Tuulikki o.s. Puranen, lapset: Juha -64, Tero -66, Aki -68. Tst: jatkosodassa Syvärillä, Syskyjärvellä. Sotamies.

dassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella. Haavoittui 14.6.1944 Kuuterseällä. Yliväepeli.

OJANTAKANEN Kaarlo
Johannes maanviljelijä, s. 24.2.1911 Paavola. Pso. Martta o.s. Kurikka, lapset: Leo -47, Esa -48, Elo -49, Lea -50, Eeva -52, Alli -54, Ulla -55, Elli -57. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 14.7.1941 Laskujärvellä. Alikersantti.

OJANTAKANEN Veikko
Einari maanviljelijä, s. 11.4.1919 Paavola. Pso. Raina o.s. Räsänen, lapset: Anna -49, Seppo 52. Tst: talvisodassa Kuhmossa, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla, Karjalan kannaksella. Lapin sodassa Torniossa. Korpraali.

OLLANKETO Väinö
Abram maanviljelijä, s. 30.10.1914 Paavola. Pso. Siiri o.s. Anttila, lapset: Ilkka -45, Maija-Liisa -48. Tst: talvisodassa Sallassa, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Rovaniemellä. Ylikersantti.

hissa, Tolvajärvellä. Alikersantti.

OLLIKAINEN Juh
Viljami sekatyömies, s. 18.12.1911 Lumijoki. Tst: talvisodassa Suomussalmella, Raateessa, Kuhmossa, jatkosodassa Kalastajasaarenossa, Kiestingin ja Uhtuan suunnalla, Louhissa, Tolvajärvellä. Alikersantti.

ORAJÄRVI Reino
Aatami rakennusmestari, s. 30.3.1917 Turto-la. Pso. Laura o.s. Petäjämäa. Tst: talvisodassa Länsikannaksella, Nurmijärvellä, Muolaassa, Kämärässä, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Kannaksella, Noskuassa, Vuoksen lohkolle, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä ja Kittilässä. Sotamies.

PAAJALA Johan
Henrik työmies, s. 28.3.1914 Paavola. Pso. Milja Margareeta, lapset: Juhani -48. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtualla. Sotamies.

PAAKKARI Arvi
Aulis maanviljelijä, s. 28.12.1917 Paavola. Naimisissa. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Korpraali.

PAAKKARI Lauri
Edvard maanviljelijä, s. 18.8.1913 Paavola. Pso. Martta Sofia o.s. Jokilehto, lapset: Airi -42, Aini -45, Aimo -48, Arttu -50, Alpo -55, Aulikki -57. Tst: jatkosodassa Vasoväärassa, Latvajärvellä, Vuokkiniemessä, Uhtuan länsi- ja pohjoispuolella. Korpraali.

PAAKKARI Matti
Eemil maanviljelijä, s. 15.11.1909 Pattijoki. Pso. Hinni, 3 lasta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella. Alikersantti.

PAAKKARI Vilho
Erkki maanviljelijä, s. 18.3.1921 Paavola. Pso. Salli Suleima o.s. Myllykangas, lapset: Elli -47, Urho -49, Kauko -54. Tst: Jatkosodassa Kiestingissä, Ahveslammella ja Röhössä. Haavoittui 19.7.1944. Kersantti.

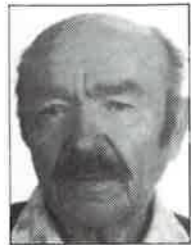
PAAKKOLA Toivo
Matias maanviljelijä, s. 26.2.1911 Paavola. Pso. Aili o.s. Niemelä, lapset: Taimi -45, Seppo -52, Leena -55, Eila -57. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

PAAKKOLA Vilho
Eemil maanviljelijä, s. 28.10.1920 Paavola. Pso. Martta o.s. Niemelä, lapset: Aulis -30, Sisko -45, Aino -47, Raili -50, Anja -53, Hannu -55, Sirkka -57, Raija -60. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella. Haavoittui 24.6.1944 Talissa. Sotamies.

PAAKKONEN Erkki
Iivari metsätyömies, s. 15.2.1924 Paavola. Pso. Aili o.s. Ranta, lapset: Ritva -52, Kallervo -53, Aino -55, Tarja -63, Pentti -64. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä ja Kittilässä. Sotamies.

PAAKKONEN Sulo Johannes maanviljelijä, s. 24.5.1917 Paavola. Pso. Rauha o.s. Koski, lapset: Anja, Esko, Kaarlo, Virve, Eero, Sulo, Rauni, Sari. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 5.7.1942 Uhtualla. Sotamies.

PAAKKONEN Tauno Verner maanviljelijä, s. 12.4.1923 Paavola. Pso. Laura Edit o.s. Vähä, lapset: Tapani, Eeva-Liisa, Osmo, Oiiva, Marketta, Jari. Tst: jatkosodassa Karhumäessä, Pirunsaarella, Stalinin kanavalla. Haavoittui 13.10.1943 Pirunsaarella. Sotavankeudessa 15.10.1943 - 22.11.1944 Arkangelin sotasairaalassa ja Tserepovitsin työleirillä. Sotamies.

PAAKKONEN Toivo Henrik v.t. sair. hoit. s. 19.2.1919 Paavola. Pso. Ida, 1 lapsi. Tst: jatkosodassa Hangon rintamalla. Kersantti.

PAAKKONEN Yrjö Johannes maanviljelijä, s. 9.12.1918. Pso. Tyyne o.s. Hyvärinen, lapset: Anja, Tauno, Aulikki, Milja, Anneli, Aini, Yrjö, Jouni. Tst: talvisodassa Suomussalmella, jatkosodassa Kiestingissä, Lapin sodassa. Sotamies.

PAALASMAA Hannu Sakari osastopäällikkö, s. 19.10.1923 Tyrväntö. Pso. Martta Annikki o.s. Rautio, lapset: Aino -51, Leea -53, Seppo -57. Tst: talvisodassa Ruukissa vartiointitehtävissä, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa ja Kemijoen länsipuolella. Haavoittui 2.11.1941 Uhtuan Kis-Kis -linjalla, 14.10.1944 Muurolassa. Sotamies.

PAALASMAA Jaakko Samuli kauppaneuvos, s. 19.12.1924 Helsinki. Pso. Ellen o.s. Taskila, lapset: Reijo, Esko, Jorma, Anja, Pekka, Eero, Mikko. Tst: talvisodassa kotirintamalla vartiointitehtävissä, jatkosodassa ilmavoimissa. Korpraali.

PAALASMAA Väinö Gunnar rovasti, s. 29.11.1889 Pirkkala, k. 2.5.1972. Pso. I Aino Aleksandra o.s. Bäckman, II Fanny o.s. Paavola, lapset: Hannu -23, Jaakko -24, Eila -26. Tst: toimi sotien aikana sotilaspappina, teki useita matkoja rintamalle Paavolan miesten luokse.

PAASOVAARA Arvo Olavi maanviljelijä, s. 16.11.1916 Kuusamo. Pso. Jenni o.s. Ronkainen, lapset: Reijo, Veijo, Eija, Keijo, Aija. Tst: talvisodassa Kuusamossa, jatkosodassa Kiestingissä. Haavoittui Kiestingissä. Korpraali.

PAHAKORPI Kalle Johannes sekatyömies, s. 15.10.1907 Paavola. Pso. Anna. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

PAHAKORPI Vilho Iisak työmies, s. 18.7.1909 Paavola. Tst: talvisodassa Kuhmossa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

PAHAOJA Tauno Martti kirvesmies, s. 13.3.1920 Paavola. Tst: jatkosodassa Syvärillä, Viteleessä ja Viipurinlahdella. Haavoittui 4.7.1941 Tuulivaarassa. Alikersantti.

PALDANIUS Alpo Johannes nipun-uittaja, s. 3.10.1923. Naimisissa, 2 lasta. Tst: jatkosodassa Krivissä, Vietnan kanavalla, Porajärvellä. Korpraali.

PALDANIUS Augusti maanviljelijä, s. 18.12.1898 Paavola. Pso. Anna o.s. Pulli, lapset: Saimi, Sylvi, Pauli, Salli, Matti, Kerttu, Antti. Tst: talvisodassa Kuhmossa. Alikersantti.

PALDANIUS Eino Henrik teurastaja, s. 16.12.1921 Paavola. Pso. Vieno Eeva Alina, 1 lapsi. Tst: jatkosodassa Maaselässä, Syvärillä, Pitkärannassa, Lapin sodassa Kemissä. Sotamies.

PALDANIUS Heikki August työmies, s. 15.6.1900 Paavola. Tst: talvisodassa Suomussalmella, Raatteessa, Kuhmossa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

PALDANIUS Reino Eemeli kauppias, s. 31.12.1915 Temmes. Pso. Aune o.s. Rantakoski, lapset: Aino -43, Marjatta -45. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Alikersantti.

PALDANIUS Valde Johannes maanviljelijä, s. 15.2.1913 Temmes. Pso. Helvi o.s. Pihlajavesi, lapset: Valde -35, Irja -37. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Korpraali.

PALDANIUS Veikko Henrik maanviljelijä, s. 16.11.1920 Paavola. Pso. Helli o.s. Kursula, lapset: Salme -40, Veli -44, Hilikka -47, Vilho -48, Elli -52. Tst: jatkosodassa Syvärillä, Lapin sodassa Ylitoriossa. Sotamies.

PALDANIUS Yrjö Iisakki työmies, s. 30.10.1902 Rantsila, k. 14.8.1981. Pso. Fanni Maria o.s. Ruotsalainen, lapset: Ulla -46, Heikki -51, Seija -52, Yrjö ja Pekka -54, Eija -56.

Tst: talvisodassa koulutuskeskuksessa, jatkosodassa Nenäpalossa, Isonselänlaessa, Tuonenvaarassa, Vuottavaarassa, Voittojoella, Alailmajoella. Sotamies.

PALDANIUS Yrjö Johannes vaatturi, talonmies, s. 14.8.1913 Paavola. Pso. Elsa o.s. Vilmunen, lapset: Jouko, Kauko, Unto, Seppo, Raimo, Maarit. Tst: talvisodassa Lauttaniemessä, Purmunjoella,

Salmenkaidassa, Vuosalmella, jatkosodassa Vasovaarassa, Vuokkiniemessä, Pistojoella, Uhtuan länsi- ja pohjoispuolella. Haavoittui 3.1.1942 Jyväskylällä. Korpraali.

PALO Viljo Matias myyntimies, s. 29.1.1923 Paavola. Naimisissa, 2 lasta. Tst: jatkosodassa Alakurtissa, Uhtuan suunnalla. Haavoittui 7.1.1944 Kuusneväjärvellä. Korpraali.

PALOKANGAS (Aate) Jaakko Aadolf maanviljelijä, s. 6.7.1914 Paavola. Pso. Anna Elli o.s. Kangasniemi, lapset: Pekka -39, Riitta -42, Seppo -44, Heli -48, Airi -49, Pentti -51, Hannu -53,

Raili -55, Pirkko -58, Risto -60, Eeva -62. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui Munakukkulan taistelussa. Korpraali.

PALOKANGAS Arvo Heikki maanviljelijä, s. 17.10.1912 Paavola. Pso. Laura Elina o.s. Nikula, lapset: Leila -41, Irma -45, Raili -47. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

PALOKANGAS Atri Iisakki kirvesmies, s. 13.3.1922 Paavola. Pso. Eeva o.s. Ekoluoma, lapset: Esa, Hannu. Tst: jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa

Torniossa. Haavoittui 9.6.1944 Kivennavalla, 3.10.1944 Torniossa. Sotamies.

PALOKANGAS Leni Johannes kirvesmies, s. 10.12.1915. Pso. Kyllikki o.s. Vilmunen, lapset: Ritva, Erkki, Leena, Pirjo. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla ja Kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Meltauksessa. Kersantti.

PALOKANGAS Martti Ilmari maanviljelijä, s. 29.8.1923 Paavola. Tst: jatkosodassa Äänisniemellä, Vienan kanavalla. Sotamies.

PALOKANGAS Matti Olavi maanviljelijä, s. 26.5.1916 Paavola. Pso. Toini Tuulikki o.s. Hirvaskari, lapset: Martti -49. Tst: talvisodassa Muolaassa, Vuokselassa, Vuosalmessa, jatkosodassa

Stalinin kanavalla, Poventsassa, Maaselässä ja Harjulassa. Kersantti.

PALOKANGAS Onni Eemeli kirvesmies, s. 30.8.1923. Pso. Tekla Orvokki o.s. Ruutikainen, lapset: Toivo, Teuvo, Henry, Heikki, Tarja. Tst: jatkosodassa Maaselän suunnalla. Sotamies.

PALOKANGAS Tauvo Olavi työmies, s. 2.2.1920 Paavola. Pso. Elviira o.s. Kämäräinen, lapset: Seppo, Raija, Tuula, Kalevi, Paavo, Pekka, Eila. Tst: jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla,

Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Röytässä, Torniossa, Rovaniemellä, Meltauksessa. Sotamies.

PALOKANGAS Veli Armas rakennusmestari, s. 12.12.1925 Paavola. Pso. Seija o.s. Manninen, lapset: Tapio. Tst: jatkosodassa Vuosalmessa, Lapin sodassa Kemistä käsivarten. Sotamies.

PALTAMÄKI Väinö Johannes ent. Paldanius maanviljelijä, s. 6.7.1904 Paavola. Naimisissa. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

PANKARINKANGAS Aarne Olavi työmies, s. 15.4.1922 Paavola. Pso. Lempi o.s. Orava, lapset: Eila, Aila, Marjaleena, Esko, Inkeri. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella. Sotamies.

PARKKILA Eino Johannes maanviljelijä, s. 4.5.1922 Paavola. Pso. Iida o.s. Taskila, lapset: Matti, Sisko, Pentti, Eija. Tst: jatkosodassa Uhtuan länsipuolella, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa

Torniossa, Rovaniemellä, Kittilässä. Korpraali.

PARKKILA Johannes Mikael sekatyömies, s. 16.9.1907 Paavola. Pso. Hilda, 3 lasta. Tst: Karjalan kannaksella. Sotamies.

PARKKILA Matti Eemeli sekatyömies, s. 26.5.1911 Haapavesi. Tst: talvisodassa Kuhmossa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Pohjois-Suomessa. Alikersantti.

PARKKILA Matti Pentti sähkömestari, s. 23.7.1923 Paavola. Pso. Anna-Liisa o.s. Perikangas, lapset: Jorma -51, Pirkko -55. Tst: jatkosodassa Äänisniemellä, Maaselän kannaksella, Ihantalassa,

Lapin sodassa Kontiomäessä, Hyrynsalmella, Puolangalla, Ranualla, Rovaniemellä ja Sodankylässä. Sotamies.

PARKKILA Pauli Johannes käyttömies, s. 5.11.1923 Paavola. Pso. Sylvi, 3 lasta. Tst: jatkosodassa Syvärillä, Syskyjärvellä. Haavoittui 31.1.1944 Pitkäjärvellä. Korpraali.

PARKKILA Uuno Heikki sekatyömies, s. 3.3.1909 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Kiestingissä. Haavoittui 14.8.1941 Kiestingissä. Korpraali.

PARKKILA Vilhelm Johannes maanviljelijä, s. 7.10.1905 Paavola. Pso. Helli Sofia o.s. Paakkonen, lapset: Salmme, Liisa, Sylvi, Jouko, Onni, Leena, Jukka, Aila, Martti. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella. Korpraali.

PARKKILA Yrjö Aukusti sekatyömies, s. 31.1.1911 Paavola. Pso. Tyyne, 1 lapsi. Tst: talvisodassa Pelkosenniellä. Haavoittui 17.12.1939 Pelkosenniellä. Sotamies.

PAULUS Kaarlo Henrik maanviljelijä, s. 18.1.1918 Paavola. Pso. Aino Alina o.s. Koivumaa, lapset: Seija, Ilkka, Vesa, Matti, Tuula. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Kemissä, Rovaniemellä. Sairastui 1942 Uhtualla. Sotamies.

PEHKONEN Eino Matias työmies, s. 12.11.1912 Paavola. Pso. Alli, 2 lasta. Tst: jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla, Sohjanassa, Kokkosalmella. Korpraali.

PEHKONEN Jaakko Aleksanteri sekatyömies, s. 1.3.1917 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 26.11.1941 Uhtualla. Korpraali.

PEHKONEN Kalle sekatyömies, s. 28.4.1911 Paavola. Pso. Helli o.s. Vesterinen, lapset: Eero, Kaarina, Osmo. Tst: talvisodassa Märkäjärvellä, Vilaajoella, Pelkosenniellä ja Savukoskella. Jatkosodassa Syvärillä, Ilomantsissa, Laskujärvellä, Pistojoella. Kiv. mies.

PEHKONEN Kalle Kustaa työnjohtaja, s. 12.4.1920 Revonlahti. Pso. Alli, 3 lasta. Tst: talvisodassa Kuhmossa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 23.7.1941 Pistojoella. Sotamies.

PEHKONEN Sulo Johannes autonkuljettaja, s. 17.2.1917 Paavola. Pso. EevaMarjatta o.s. Julkunen, lapset: Uolevi, Osmo, Markku, Risto, Pirkko. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa

essä, Ihantalassa, Lapin sodassa Sodankylässä. Haavoittui 23.12.1939 Muolaassa. Sotamies.

PEHKONEN Tauno Oskari s. 1.10.1920 Paavola. Naimisissa. Tst: jatkosodassa Korpiselässä, Aunuksessa, Petroskoissa, Poventassa, Syvärillä, Karjalan kannaksella. Lapin sodassa Pudasjärvellä, Ranualla, Rovaniemellä, Sodankylässä, Ivalossa. Haavoittui heinäkuussa 1941 Tuulosjoella. Jääkäri.

PEHKONEN Väinö Henrikki autonkuljettaja, s. 5.12.1917 Paavola. Pso. Kerttu o.s. Kellokumpu, lapset: Väinö, Sinikka, Seppo, Markku. Tst: talvisodassa Suomussalmella, Raatteessa, Pitkärannassa, jatkosodassa Sallassa, Ala-kurtissa, Karhumäessä, Ihantalassa, Lapin sodassa Ranualla, Rovaniemellä, Sodankylässä. Haavoittui Pitkärannassa 11.2.1940. Korpraali.

PEHKONEN Yrjö Isak sekatyömies, s. 6.9.1909 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sairastui 26.11.1941 Uhtualla. Sotamies.

PELKONEN Arvid maanviljelijä, s. 14.8.1901 Ylikiiminki. Pso. Tyyne. Tst: talvisodassa Pelkosenniellä, Savukoskella, Märkäjärvellä, jatkosodassa Kiestingissä, Kananiemessä, Louhissa. Sotamies.

PELKONEN Kauko Voitto Hemminki rautatieläinen, s. 18.2.1922 Paavola. Pso. Toini Sinikka o.s. Turunen, lapset: Tuula, Leena. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä ja Kittilässä. Sotamies.

PELKONEN Yrjö Hemming maanviljelijä, s. 14.12.1906 Paavola. Pso. Lempi. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Tervolassa, Meltauksessa. Korpraali.

PELTOLA Tuulos varastonhoitaja, s. 27.12.1923 Paavola. Tst: jatkosodassa Karhumäessä ja Karjalan kannaksella. Sotamies.

PELTTARI Lauri työmies, s. 14.9.1921 Paavola. Pso. Enni o.s. Kurvinen, lapset: Tuula -49, Sinikka -51, Seija -53, Tarja -55, Eija -56, Jaana -65, Sirpa -68. Tst: jatkosodassa Luttojoella, Lapin sodassa Kemissä, Ranualla, Laanilassa. Sotamies.

PERÄMÄKI Elias Väinö maanviljelijä, s. 26.5.1905 Alahärmä. Pso. Sylvi o.s. Rantapelkonen, 3 lasta. Tst: talvisodassa Viljoen rintamalla. Sotamies.

PERÄMÄKI Toivo Aarne maanviljelijä, s. 6.3.1912 Alahärmä. Pso. Elma o.s. Alaviitala, lapset: Anja. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla, Kannaksella.

Haavoittui 11.6.1944 Kivennavalla. Sotamies.

PESOLA Aatos Mattias raudoittaja, s. 18.8.1925 Ylivieska, k. 20.8.1990. Pso. Anna-Liisa o.s. Toivainen, lapset: Mailis, Eila, Eero. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella. Haavoittui 19.6.1944 Noskuussa. Jääkäri.

PESOLA Ero Johannes telakkatyöläinen, s. 22.1.1918 Alahärmä. Pso. Hilja Sofia o.s. Mäki, lapset: Jari -57. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa

Torniossa, Rovaniemellä ja Meltauksessa. Haavoittui 19.8.1941 Uhtualla, 29.12.1943 Jyväskylä. Sotamies.

PETÄJÄMAA Kaarlo Kalevi maanviljelijä, s. 13.9.1921. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella. Alikersantti.

PETÄJÄMAA Leino Vilhelm maanviljelijä, s. 1.10.1914 Paavola. Pso. Lempi o.s. Eskonpö, lapset: Heino, Irma, Rauha. Tst: talvisodassa Kyyrölässä, Oinolassa, Vuokselas-

sa, jatkosodassa Uhtuan länsi- ja pohjoispuolella, Jyväskylä, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä ja Paakkolassa. Korpraali.

PETÄJÄMAA Toivo Johannes maanviljelijä, s. 12.6.1908 Paavola. Tst: talvisodassa, jatkosodassa Ponkalahdella, Vuonnissa, Pistojoella, Vasovaarassa, Latvajärvellä, Uhtuan länsi- ja pohjoispuolella, Jyväskylä. Haavoittui 28.6.1944 Tallissa. Korpraali.

la, Jyväskylä. Haavoittui 28.6.1944 Tallissa. Korpraali.

PETÄJÄMAA Valde Herman maanviljelijä, s. 22.3.1913 Paavola. Pso. Tyyne o.s. Ollanketo, lapset: Seppo -47, Terttu -54, Jorma -58. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan ja

Kiestingin suunnilla ja Kannaksella, Lapin sodassa Kittilässä. Alikersantti.

PEURA Matti maanviljelijä, s. 5.2.1900 Paavola. Pso. Anna Elisabet o.s. Lievonen, lapset: Juhani, Kalevi, Liisi. Tst: talvisodassa Sallassa, Kuhmossa, Tetrivaarassa, jatkosodassa Kis-Kis -linjalla.

Haavoittui Tetrivaarassa. Sotamies.

PIETARILA Aarne Akseli maanviljelijä, s. 23.6.1901 Vihanti, k. 1.1.1976. Pso. Maria Sofia o.s. Ansamaa, lapset: Kauko -37, Eero -38, Irja -40, Leo -42, Anja -44, Tauno -46, Erkki -48, Eeva -50,

Simo -51, Meeri -52, Mirja -54, Saara -55. Tst: talvisodassa Suomussalmella, Raat-

teella, Kuhmossa, jatkosodassa Vasovaarassa, Vuokkiniemessä, Pistojoella, Uhtuan länsi- ja pohjoispuolella. Sotamies.

PIETARILA Aimo Johannes liikkeenharjoittaja, s. 17.7.1908 Vihanti, k. 22.11.1979. Pso. Aili Maria o.s. Haataja, lapset: Alpo -36, Aila -45, Aune -35. Tst: talvisodassa, jatkosodassa Pasovaarassa,

Latvajärvellä, Vuokkiniemessä, Pistojoella, Uhtuan länsi- ja pohjoispuolella, Viipurin lahdella. Sotamies.

PIETARILA Henrik maanviljelijä, s. 10.5.1907 Paavola. Pso. Iida o.s. Tuominen, lapset: Erkki -31, Olavi -39, Liisa -41, Heikki, Anni. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Korpraali.

PIETARILA Jaakko Isak maanviljelijä, s. 14.10.1918 Paavola. Pso. Saara o.s. Pietilä, lapset: Ilkka -47, Rauni -50, Riitta -52, Olavi -54, Raija -56, Heikki -60, Jukka -62. Tst: jatkosodassa Rautjärvellä,

Purnujärvellä. Haavoittui 29.7.1941 Purnujärvellä. Sotamies.

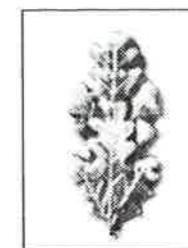

PIETARILA Kaarlo autoilija, s. 12.6.1914 Paavola. Pso. Helka o.s. Palo, lapset: Elsi -34, Voitto -38, Väinö -39, Siiri -41. Tst: talvisodassa Vuokselassa, Vuosalmella, jatkosodassa Tammisuolla,

Römpötissä, Inkilässä. Sotamies.

PIETARILA Matti Ilmari kirvesmies, s. 12.1.1914 Paavola, k. 18.5.1978. Pso. Rauha Margareta o.s. Koivumaa. Tst: talvisodassa Petsamossa, Kenetti-joella, Nautsissa, Liinahamarissa. Jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella. Ylikersantti.

PIETARILA Pentti Eerikki maanviljelijä, agronomi, s. 12.2.1915 Oulu. Pso. Kerttu. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla, Kannaksella, Lapin sodassa

Torniossa, Kemissä, Rovaniemellä. Haavoittui 20.8.1941 Kis-Kisjärvellä. Kapteeni.

PIETARILA Toivo kelloseppä, s. 8.11.1912 Paavola. Pso. Hilta o.s. Saarela. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 1941 Uhtualla. Sotamies.

PIETARILA Urho Iisakki autoilija, s. 14.11.1909 Paavola. Pso. Vilma o.s. Kärki, lapset: Anssi -52, Pasi -53, Lea -56. Tst: talvisodassa autokomppaniassa, jatkosodassa Kiestingin suunnalla. Alikersantti.

PIETARILA Veikko Johannes maanviljelijä, s. 26.5.1909 Paavola, k. 9.4.1943. Pso. Kerttu o.s. Koski, lapset: Taimi -41. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, sairastui rintamalla 1940. Sotamies.

PIETARILA Veikko Matias maanviljelijä, s. 8.5.1913 Paavola. Pso. Lempi Sylvia o.s. Ojan-takanen, lapset: Raija -53. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Muoniossa. Väepeli.

PIETARILA Veikko Matias maanviljelijä, s. 17.4.1914 Paavola. Pso. Elsa Sofia o.s. Kangas, lapset: Matti, Jukka, Maija, Lea, Elli, Kyösti, Pirkko. Tst: talvisodassa Kuhmossa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 19.12.1941 Vuokkiniemessä. Väepeli.

PIETARILA Väinö Aukusti maanviljelijä, s. 28.3.1921 Paavola. Pso. Helmi Elisa o.s. Hautala, lapset: Raija. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella, Kivennavalla, Lapin sodassa Torniossa. Alikersantti.

PIETILÄ Aarne Johannes maatyömies, s. 17.12.1911 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Kannaksella. Alikersantti.

PIETILÄ Aate Heikki suutari, s. 15.3.1905 Paavola. Tst: talvisodassa Saijassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

PIETILÄ Antti Aukusti maanviljelijä, s. 28.4.1916 Paavola. Pso. Aili o.s. Rahtula, lapset: Raija -47, Pirjo -50, Kalevi -57. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Lapin sodassa Torniossa. Sotamies.

PIETILÄ Esko Sakari toimittaja, s. 11.6.1925 Paavola. Naimisissa. Tst: jatkosodassa Sallassa, Karjalan kannaksella. Korpraali.

PIETILÄ Kaarlo Artturi haudankaivaja, s. 17.1.1913 Paavola. Pso. Anna-Liisa o.s. Kujanpää, lapset: Kauko -40, Hannu -44. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Kannaksella, Lapin sodassa Rovaniemellä. Kersantti.

PIETILÄ Kaarlo Johannes muurari, s. 25.12.1914 Paavola. Pso. Aune Inkeri o.s. Rajamäki, lapset: Marjatta -45, Aarno -47. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Alikersantti.

PIETILÄ Kalevi maanviljelijä, tal. hoitaja, s. 17.6.1915 Helsinki. Pso. Aune Sofia o.s. Delin, lapset: Matti -42, Pekka -45, Pirkko -49. Tst: talvisodassa RUK:ssa, Petsamossa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Laatokan ympäristössä. Haavoittui 1.8.1941 Kis-Kis -kukkulalla Uhtualla. Kapteeni.

PIETILÄ Martti Johannes kirvesmies, s. 12.11.1922 Paavola, k. 15.12.1981. Pso. Euli Elina o.s. Junttila, lapset: Terttu -48, Raija -52. Tst: jatkosodassa Kiestingin suunnalla, Itä-Karjalassa, Ihantalassa, Lapin sodassa Pohjois-Suomessa. Korpraali.

PIETILÄ Paavo Johannes maanviljelijä, s. 17.9.1909 Helsinki. Pso. Eeva o.s. Kulju, lapset: Annikki, Sirkka, Mikko, Terttu. Tst: talvisodassa Raatteessa, Kuhmossa, Suomussalmella. Sotamies.

PIETILÄ Veikko Johannes varastonhoitaja, s. 29.7.1921 Paavola. Tst: jatkosodassa Maaselässä ja Laatokan Syvärillä. Haavoittui 1.7.1944 Syvärillä. Sotamies.

PIETILÄ Veikko Johannes maatyömies, s. 5.2.1923 Paavola. Tst: jatkosodassa Seesjärvellä, Rukajärvellä. Sotamies.

PIETILÄ Väinö Aleksander maanomistaja, s. 16.5.1915 Paavola. Pso. Emmi. Tst: talvisodassa Kuhmossa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

PIETILÄ Väinö Iisakki muurari, s. 24.9.1922 Paavola. Pso. Hilka o.s. Saajanto. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Laurilassa, Rovaniemellä. Haavoittui 27.6.1944 Kannaksella. Korpraali.

PIHLAJAVESI Benjamin varastomies, s. 18.4.1925 Lappajärvi. Pso. Elsa o.s. Etelämäki. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa. Saksalaisten vankina 1944. Sotamies.

PIHLAJAVESI Johannes pienviljelijä, s. 22.5.1922 Lappajärvi. Pso. Kerttu o.s. Mustonen, lapset: Eila. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä, Kittilässä ja Muoniossa. Sotamies.

PIHLAJAVESI Pentti maanviljelijä, s. 11.12.1915 Lappajärvi. Pso. Laina o.s. Pahakorpi, lapset: Leena, Jorma, Liisa. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Kannaksella, Lapin sodassa Rovaniemellä ja Kittilässä. Alikersantti.

PIKKARAINEN
Manne Alpo Aadolf maanviljelijä, s. 24.1.1926 Rantsila. Pso. Eeva o.s. Karhu. Tst: jatkosodassa Nummelan lentokentällä. Sotamies.

PIKKARAINEN Väinö Viljam kirvesmies, s. 8.10.1909 Paavola. Pso. Jenny, 4 lasta. Tst: jatkosodassa Sotkassa, Onkamossa. Sotamies.

PIRINEN Aarne maanviljelijä, s. 4.3.1918 Uukuniemi. Pso. I Helvi o.s. Kangas, lapset: Marja-Liisa, Kaili, Pekka, Juhani, Reijo, Irma, Heikki, Heino, Aino, Airi, Anneli. Pso. II Saara o.s. Aikio. Tst: talvisodassa Viipurissa alokkaana, jatkosodassa Karjalan kannaksella ja Syvärillä, Lapin sodassa Oulussa, Pudasjärvellä, Rovaniemellä, Ivalossa. Kersantti.

PIRTTIMAA Arvo Johannes työnjohtaja, s. 12.1.1921 Kalajoki. Pso. Mirja Marjatta o.s. Viljamaa, lapset: Eila, Esko. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 1.11.1941 Uhtuan Malmiaisissa. Sotamies

PISTEMAA Aarne Johannes työmies, s. 8.10.1916 Paavola, k. 31.10.1991. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Kiestingissä, Kannaksella. Sotamies.

PISTEMAA Eljas Adolf maanviljelijä, s. 8.2.1903 Paavola. Naimisissa. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella. Sotamies.

PITKÄÄHO Antti maanviljelijä, s. 2.11.1919 Pulkki. Pso. Tuovi o.s. Savunen, lapset: Seija -42, Esa -44, Kaarina -45, Jukka -50, Pekka -52. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa ja Rovaniemellä. Haavoittui 10.2.1942 Uhtualla, 1944 Kannaksella. Sotamies.

PITKÄNEN Kaarlo Aabram maanviljelijä, s. 16.2.1912 Oulunsalo, k. 28.8.1982. Pso. Aune Maria o.s. Mustakangas, lapset: Eeva -38, Paavo -39, Pentti -41, Kaarlo -46, Marja-Liisa -48, Eero -50, Eila -50, Elvi -52. Tst: talvisodassa Kyyrölässä, Vuoksella, Vuosalmen lohkolla, jatkosodassa Vasovaarassa, Vuokkiniemellä, Pistojoella, Uhtuan länsipuolella. Haavoittui käteen. Korpraali.

POHJOLA Eino Johannes poliisi, s. 12.1.1916 Paavola. Pso. Laina o.s. Mäntymaa, lapset: Olli. Tst: talvisodassa Sohjanassa, jatkosodassa Kiestingissä, Kangasvaarassa, Kokkosalmella, Jelettiärvellä, Lapin sodassa Lapinmaalla. Ylikersantti.

POHJOLA Olavi Maatias vaatturi, s. 7.5.1920 Paavola, k. 12.5.1993. Pso. Lempi Maria o.s. Kursula, lapset: Rauno -46, Tuula -50, Kaisu -54, Tuomo -55. Tst: jatkosodassa Aunuksessa, Syvärillä. Haavoittui 1944. Sotamies.

POHJOLA Veikko Henrik maanviljelijä, s. 15.2.1922 Paavola. Pso. Eeva o.s. Ojanperä, lapset: Tuulikki -55, Reijo -57, Elisa -59. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä. Korpraali.

POHJOLA Veli Kaarlo Kalervo työmies, s. 25.4.1922. Pso. Anja o.s. Ohukainen, lapset: Jorma, Aila, Matti, Kalevi, Anna-Liisa, Jukka. Tst: jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä ja Muoniossa. Korpraali.

POHJOLA Yrjö Iisakki koneenhoitaja, s. 1.7.1918 Paavola. Pso. Kerttu o.s. Suorsa. Tst: talvisodassa Suomusalmeella, Raatteessa, Pitkärannassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Kemissä. Haavoittui 20.2.1940 Pitkärannassa, 25.6.1944 Noskuassa, 4.8.1944 Vuosalmella. Alikersantti.

PUIJOLA Altti Iisakki metsätalousinsinööri, s. 21.12.1920 Paavola. Pso. Eila Sinikka o.s. Mäkelä, lapset: Sointu, Marja-Leena. Tst: talvisodassa Kuhmossa, jatkosodassa Havuvaarassa, Hyrsylässä, Säämäjärvellä, Petroskoissa, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä, Ylimuoniossa. Haavoittui 11.7.1944 Tulemajoella. Kersantti.

PULLI Pauli Matias maanviljelijä, s. 3.12.1921 Paavola. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella, Syvärillä, Lapin sodassa Torniossa. Sotamies.

PULLI Pentti Vilhelm kirvesmies, s. 15.1.1923 Paavola. Pso. Hilka o.s. Vähäkangas, lapset: Rauno, Marko. Tst: jatkosodassa Karhumäessä, Ihanatalassa, Lapin sodassa Rovaniemellä. Korpraali.

PULLI Tauno Elias kirvesmies, s. 3.6.1925 Paavola. Pso. Laura Aino o.s. Junkkari, 4 lasta. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä, Inarissa. Sotamies.

PYLKÄS Otto Eudoktus maanviljelijä, s. 5.9.1905 Revonlahti, k. 1954. Pso. Valma Natalia o.s. Storlöpare, lapset: Pentti, Kauko, Urho, Onni, Raili, Eino, Anneli, Oiva, Sylvi, Reino. Tst: talvisodassa

Ruukissa hevostallilla, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

PYLKÄS Paavo Matias metallialan yrittäjä, s. 12.2.1926 Paavola, k. 21.12.1978. Pso. Elli Annikki o.s. Tervo, lapset: Juho, Paula. Tst: jatkosodassa Sallan suunnalla. Sotamies.

PÖYSKÖ Arvi Johannes maanviljelijä, s. 29.4.1918 Ylikiihminki. Pso. Elli o.s. Stark, lapset: Keijo -46, Oiva -51, Eeva -55, Kari -57. Tst: talvisodassa Suomenlahdella, jatkosodassa Kiestingissä, Uhtualla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Kemissä. Alikersantti.

RAHKAMAA Tauno Heikki konttoripäällikkö, s. 18.9.1907 Pudasjärvi, k. 2.9.1983. Pso. Kerttu Marjatta o.s. Isomursu, lapset: Timo -39, Juha -42. Tst: jatkosodassa Uhtuan länsipuolella, keskikannaksella. Haavoittui 29.7.1941 Tetriväärassa. Sotamies.

RANKINEN Aarne Johannes maanviljelijä, s. 24.6.1924 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella, Pohjois-Suomessa, Lapin sodassa Tervolassa.

Haavoittui 10.10.1944 Tervolassa. Sotamies.

RANKINEN Eino Sakari maanviljelijä, s. 13.12.1916 Paavola. Pso. Sylvi Sofia o.s. Korkala, lapset: Olavi, Heikki, Paavo, Hannu, Elli, Irja, Aimo, Anita. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, Laatokan pohjoispuolella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Taivalkoskella. Korpraali.

RANKINEN Iisakki metsuri, s. 16.9.1925 Paavola. Tst: jatkosodassa Ihantalassa. Haavoittui 27.6.1944 Ihantalassa. Sotamies.

RANKINEN Vilho Johannes maanviljelijä, s. 24.12.1907 Paavola. Pso. Aino Matilda o.s. Partala, lapset: Seija, Mauno, Kaarina, Rauha, Elina, Hilikka, Antero, Matti. Tst: talvisodassa Latvajärvellä, jatkosodassa Jyvälahdessa, Vuokkiniemessä. Sotamies.

RANTA Juho maanviljelijä, s. 4.7.1909 Paavola. Pso. Elvi Maria o.s. Suutari, lapset: Tuomo -43, Marja-Liisa -44, Kaarina -48, Risto -49, Jorma -56. Tst: talvisodassa Kyyrölässä, Muolaassa, Vuokselassa, jatkosodassa Uhtuan länsipuolella. Haavoittui 1.8.1941 Kis-Kiskukulalla. Sotamies.

RANTAPELKONEN Martti Vilho Verneri maanviljelijä, s. 20.12.1921 Paavola. Pso. Hilja Elina, 3 lasta. Tst: jatkosodassa ss-joukoissa Saksan itärintamalla, Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Rovaniemellä, Kittilässä. Haavoittui 19.6.1944 Muolaassa. Kersantti.

RANTAPELKONEN Otto Verneri maanviljelijä, s. 30.3.1914 Paavola. Pso. Martta o.s. Anttila, lapset: Erkki, Paavo, Pirkko, Elsi. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Pohjois-Suomessa. Haavoittui 1941 Uhtualla. Korpraali.

Rantapelkonen Reino Olavi maatyömies, s. 18.6.1916 Paavola. Tst: talvisodassa Pelkosenniellä, Savukoskella, Märkäjärvellä, jatkosodassa Karjalan kannaksella. Alokersantti.

Rantapelkonen Sulo Arvid kirvesmies, s. 26.3.1916 Paavola. Naimisissa, 5 lasta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Kannaksella, Lapin sodassa Pohjois-Suomessa. Sotamies.

RASILA Johan Artturi maanviljelijä, s. 8.12.1906 Paavola. Pso. Johanna o.s. Arvola, lapset: Paavo, Pentti, Maiju, Eeva, Liisa, Elli, Leena, Maila, Matti, Anneli, Kauko. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla.

RAUMA Vilho käsityöläinen, s. 2.8.1922 Paavola. Tst: jatkosodassa Maaselän kannaksella. Sotamies.

REHULA Matti Johannes kirvesmies, s. 28.7.1921 Paavola. Pso. Linda Maria o.s. Huusko, lapset: Oiva, Tapio, Aila. Tst: jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla, Lapin sodassa Kajaanissa, Ranualla, Sodankylässä. Sotamies.

RIIKOLA Tauno Johannes kirvesmies, s. 14.7.1916 Paavola. Pso. Saimi o.s. Bäckman. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

ROPPOLA Eino Valtteri autonkuljettaja, s. 15.10.1917 Paavola. Pso. Rauha o.s. Harju, lapset: Antti -44, Liisa -46, Pentti -48, Vuokko -49, Raimo -51, Hannu -54, Helena -55, Jukka -59. Tst: talvisodassa

Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Kannaksella, Lapin sodassa Kemissä, Lautiosaressa. Korpraali.

ROPPOLA Jorma Jalo Julius maanmittausinsinööri, s. 17.2.1923 Paavola. Pso. Brita Irene o.s. Holmström, lapset: Eeva, Leena. Tst: talvisodassa kotirintamalla, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Rukajärvellä. Haavoittui heinäkuussa 1944 Elovaarassa. Insinööriyliluutnantti.

ROPPOLA Kauko August Kalervo pankinjohtaja, s. 16.2.1919 Paavola. Pso. Irja Irene o.s. Turkki, lapset: Jouko -45, Tapio -48, Ilpo -54. Tst: talvisodassa Tolvajärvellä, Aittojoella, jatkosodassa Petroskoissa, Maaselässä, Karjalan kannaksella. Haavoittui 31.10.1941 Kontu-pohjassa, 6.7.1944 Ihantalassa. Kapteeni.

ROPPOLA Matti Yrjö vet. kuljettaja, s. 26.5.1923 Paavola, k. 14.10.1961. Pso. Mirja o.s. Kivelä, lapset: Helena, Sakari, Tuomo. Tst: jatkosodassa Jv. koul. keskus 16:ssa, Lapin sodassa Torniossa. Sotamies.

ROPPOLA Paavo Jaakko autoilija, s. 7.3.1924 Paavola. Tst: jatkosodassa Itäisellä Suomenlahdella, Lapin sodassa Ahvenanmerellä. Matruusi.

ROPPOLA Pentti Johannes tilanhoitaja, s. 26.5.1914 Paavola. Pso. Elsa o.s. Pohjola. Tst: talvisodassa Suomussalmella, jatkosodassa Raahen sotilaspiirissä. Korpraali.

ROPPOLA Vieno Iisakki sekatyömies, s. 30.6.1912 Paavola. Pso. Helli Sofia o.s. Lämsä, lapset: Aarne -36, Veikko -37, Aune -39, Aino -41, Anna-Liisa -44, Eila -46, Olavi -48. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

ROPPOLA Yrjö Johannes maanviljelijä, s. 1.2.1912 Paavola. Pso. Martta Aina Sofia o.s. Tolonen, lapset: Reino, Pasi. Tst: talvisodassa Vuokselassa, Muolaassa, Vuosalmella, jatkosodassa Uhtuan länsi- ja pohjoispuolella, Karjalan kannaksella. Haavoittui 19.6.1944 Heinjoella. Korpraali.

ROPPONEN Seth Nikolai liikkeenharjoittaja, s. 4.5.1903, k. 4.3.1970. Pso. Helli o.s. Lindfors, lapset: Sylvi -29, Sakari -37. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

RUOTSALAINEN Eino Edvard työmies, s. 29.7.1925 Iisalmi. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Kilpisjärvellä. Haavoittui Kannaksella. Sotamies.

RUOTSALAINEN Janne autonkuljettaja, s. 4.5.1912 Varpaisjärvi. Pso. Hilka o.s. Palo, lapset: Aki, Auli, Aila, Aarno, Anna, Antero, Arja. Tst: talvisodassa Suomussalmella, Kuhmossa, jatkosodas-

sa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Kemissä. Korpraali.

RUOTSALAINEN Reino Johannes rakennusmestari, s. 30.6.1915 Paavola. Pso. Rauha Eucenia o.s. Viitala, lapset: Juhani -43. Tst: talvisodassa panssarilaiva Ilmarisella, jatkosodassa Viipurinlahdella, Suursaarella. Väenrikki.

RUOTSALAINEN Sulo Adolf työmies, s. 18.8.1911 Paavola. Pso. Eeva o.s. Sainila, lapset: Maria-Liisa -41, Toivo -49, Kaisa -53. Tst: talvisodassa Petsamossa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä, Kittilässä. Haavoittui 16.7.1941 Uhtualla, 24.7.1944 Kannaksella. Korpraali.

RUOTSALAINEN Vilho Matias työmies, s. 5.10.1920 Paavola. Pso. Kaino Irene o.s. Vierimaa, lapset: Lea -49, Leena -50, Liisa -51, Paavo -53, Laila -62. Tst: jatkosodassa Uhtuan länsipuolella, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Rovaniemen pohjoispuolella. Sotamies.

RUOTSALAINEN Väinö maanviljelijä, s. 26.7.1918 Varpaisjärvi. Pso. Helvi Julia o.s. Junnila, lapset: Osmo, Kari, Seppo, Anna, Merja. Tst: talvisodassa Tolvajärvellä, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella. Haavoittui helmikuussa 1940 Tolvajärvellä. Sotamies.

RÄNNÄRI nyk. Ruskoaho Antti Iisakki maanviljelijä, s. 30.11.1900 Paavola. Pso. Martta Karoliina o.s. Myllysaari, 9 lasta. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

RÄNNÄRI nyk. Ruskoaho Väinö Heikki sekatyömies, pienviljelijä, s. 18.9.1907 Paavola. Pso. Hilja Maria o.s. Äijälä, lapset: Elli, Paavo. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Kannaksella. Sotamies.

SAARELA Alli työmies, s. 1.12.1900 Paavola. Tst: talvisodassa Lapissa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 17.7.1941 Laskujärvellä. Sotamies.

SAARELA Atso Aarne Sakari metsätyömies, s. 31.10.1916 Paavola, k. 24.4.1974. Pso. Laura Maria o.s. Hiltunen, lapset: Sirkka-Liisa -40, Reino -41, Martti -45, Raimo -47, Leena -48, Eeva -50, Terttu -54, Esko -60, Eero -60. Tst: talvisodassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

SAARELA Eino Mikael kirvesmies, s. 30.9.1911 Paavola. Pso. Laila o.s. Ruuskanen. Tst: talvisodassa Sallassa, Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Kannaksella. Sotamies.

SAARELA Eino Sakari maanviljelijä, s. 6.9.1917 Paavola. Pso. Martta o.s. Hökkä, lapset: Paavo -45, Hannu -49. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla,

Kannaksella. Haavoittui 22.6.1944 Noskuassa. Vääpeli.

SAARELA Jaakko Aadolf työmies, s. 6.5.1910 Paavola. Pso. Eeva o.s. Hentilä, lapset: Heikki -43, Seppo -48, Marja-Leena -64. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Korpraali.

SAARELA Jaakko Nestori maanviljelijä, s. 26.12.1912. Pso. Jenni Maria o.s. Sakari, lapset: Soile, Mauno. Tst: talvisodassa Pelkosenniellä, Savukoskella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Kersantti.

SAARELA Jafet Henrik maanviljelijä, s. 25.3.1908 USA. Pso. Sylvi o.s. Kallio, lapset: Elvi, Raili, Aino. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Korpraali.

SAARELA Johan Emil työmies, s. 24.9.1902 USA. Pso. Bertta o.s. Tikanmäki, lapset: Soile, Eino, Pentti, Reima, Jorma, Heikki, Juhani. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella. Tykkimies.

SAARELA Johannes työmies, s. 23.8.1910. Tst: talvisodassa Kuhmossa, jatkosodassa Vasovaarassa, Uhtuan suunnalla, Jyvälahdesa. Sotamies.

SAARELA Kaarlo Sakari rajavartija, s. 14.1.1917 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Rukajärven suunnalla, Lapin sodassa Rovaniemellä. Haavoittui 1.2.1942 kaukopartiossa. Ylikersantti.

SAARELA Paavo Matias maanviljelijä, s. 26.6.1923 Paavola. Pso. Toini o.s. Korkala, lapset: Leila, Tuula, Elsa, Paula, Eila. Tst: jatkosodassa Karhumäen suunnalla. Sotamies.

SAARELA Viljami työmies, s. 5.8.1905 USA. Pso. Fanni o.s. Pekuri, lapset: Pekka, Risto, Pauli. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Ratsumies.

SAARIKOSKI Matti Johan autonkuljettaja, s. 25.7.1908 Pulkkila. Pso. Jenni o.s. Alatalo, lapset: Hilka -41, Hilma -43, Heikki -44, Heino -47, Orvokki -49. Tst: talvisodassa Sallassa, jatkosodassa Laatokan pohjoispuolella. Haavoittui 4.6.1943 Laatokan pohjoispuolella. Sotamies.

SAKARI Martti Johannes maanviljelijä, s. 4.5.1919 Paavola. Pso. Aila o.s. Suorsa, 1 lapsi. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Kannaksella. Korpraali.

SAKKO Olavi Iisakki metsuri, s. 18.6.1915 Paavola. Tst: talvisodassa Vasovaarassa, Latvajärvellä, Ponkalahdella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

SALONSAARI (Hannes) Juho Emil maanviljelijä, s. 29.5.1900. Pso. Vieno o.s. Lehtiniemi, 6 lasta. Tst: talvisodassa, jatkosodassa Valkeasaarella, Aleksandrovkassa, Lapin sodassa. Sotamies.

SAMMALKANGAS Valtter Isak maanviljelijä, s. 22.4.1905 Paavola. Pso. Eeva Kaisa o.s. Kokko, lapset: Liisa, Sisko, Jorma, Matti. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Kannaksella. Haavoittui 3.8.1941 Tarvasjärvellä. Sotamies.

SARJA Martti Viljami muurari, s. 15.11.1919 Paavola. Pso. Eeva o.s. Kiimala, lapset: Sakari, Raija, Pentti, Osmo, Raili, Kari. Tst: talvisodassa koulutuskeskuksessa, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla, Karjalan kannaksella. Alikersantti.

SARKKINEN Lauri Johannes maanviljelijä, s. 11.1.1902 Haukipudas. Pso. Aune o.s. Tuohimaa, lapset: Eila -36, Väinö -37, Seppo -38, Lauri -41, Iikka -43, Ossi -44, Risto -46, Matti -49. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

SARKKINEN Yrjö Iisak maanviljelijä, s. 5.7.1906 Haukipudas. Pso. Lempi o.s. Pohjola, lapset: Terttu -30, Maija -33, Anja -35, Olavi -36, Jorma -40, Rauno -45, Irene -47, Silja -49. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Korpraali.

SATOKANGAS Erkki Olavi päälouottamismies, s. 31.8.1923 Paavola. Pso. Maija o.s. Korhonen, lapset: Tuula -48, Risto -51, Merja -52. Tst: jatkosodassa Maaselässä. Haavoittui 7.1.1943 Maaselässä. Sotamies.

SATOKANGAS Väinö Heikki autonkuljettaja, s. 1.4.1920 Paavola, k. 25.2.1952. Pso. Aino Elisabet o.s. Jurvakainen, lapset: Yrjö -44, Pekka -47, Eeva-Liisa -50. Tst: jatkosodassa Hangossa. Haavoittui Hangossa. Sotamies.

SATOKASKI Juhon Aukusti maanviljelijä, s. 26.12.1904 Kuhmoisten. Pso. Linda o.s. Kuivalainen, lapset: Mirjami, Pekka. Tst: talvisodassa merivoimissa Suursaaren alueella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Alikersantti.

SCHRODERUS Allan Frans maanviljelijä, s. 17.2.1908 Kemi, k. 30.8.1988. Pso. Alli Johanna o.s. Palokangas, lapset: Elsa. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, Kollaanoella, Viipurinlahdella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Korpraali.

SEPPI Frans Johannes maanviljelijä, s. 27.3.1924 Kauhajoki. Tst: jatkosodassa Kuhmossa. Sotamies.

SEPPI Eino Antero maanviljelijä, s. 7.12.1914 Kauhajoki, k. 28.4.1965. Tst: talvisodassa Kuhmossa, jatkosodassa Kuhmossa. Kersantti.

SEPPI Martti Eelis maanviljelijä, s. 5.6.1916 Kauhajoki. Pso. Aune Eedit o.s. Ojala, lapset: Eila, Aino, Pentti, Eino. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Vuokkiniemessä. Haavoittui 19.8.1941 Uhtualla. Sotamies.

SIITONEN Toivo Mattias kansakoulunopettaja, s. 26.2.1906 Sortavala. Pso. Irja o.s. Sievä, lapset: Hannu -39, Heikki -41, Tuomo -44, Teuvo -45, Leena -48, Liisa -49. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Vasoaraassa, Latvajärvellä, Vuokkiniemessä. Lapin sodassa Kemissä, Torniossa. Korpraali.

SILTALA (Valtu) Valtu Valio maanviljelijä, s. 28.8.1915 Rantsila. Pso. Taimi o.s. Kinnunen, lapset: Matti -44. Tst: jatkosodassa Kis-Kis -linjalla, Poventsassa, Ihantalassa, Lapin sodassa Pohjois-Suomessa. Korpraali.

SILTALA Viljo Martti maanviljelijä, s. 27.2.1924 Paavola. Pso. Laura Sisko Marjatta o.s. Lehtiniemi, lapset: Raimo -48, Pirjo -53. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karhumäessä, Ihantalassa, Lapin sodassa Rovaniemellä, Sodankylässä. Sotamies.

SIMELIUS Juhon Leonard metsätyönjohtaja, s. 8.7.1919 Pulkkila. Pso. Tyyne o.s. Lotvonen, lapset: Marja-Liisa -44, Markku -48. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Karjalan kannaksella. Väepeli.

SIMILÄ Aaro Antti maanviljelijä, s. 8.5.1923 Paavola. Pso. Elsa Katri Onnia o.s. Roppola. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella. Sotamies.

SIMILÄ Kaarlo Johannes vanh. konstaapeli, s. 4.10.1915 Paavola. Pso. Martta Maria o.s. Mällinen, lapset: Lea. Tst: talvisodassa Laatokan koillispuolella, jatkosodassa Karhumäessä. Ylikersantti.

SINIVAARA Toivo Iisakki kirvesmies, s. 4.10.1920 Paavola. Pso. Anni o.s. Kärki, lapset: Liisa, Irma, Pirjo. Tst: jatkosodassa Rukajärvellä, Pitkärannassa. Sotamies.

SINIVAARA Vieno Armas maanviljelijä, s. 18.10.1910 Paavola. Pso. Liisi o.s. Niemelä, lapset: Simo -37, Niilo -38, Eeva -41, Esko -43, Aili -46, Aune -49, Hannu -48, Sirkka -53. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 11.7.1944. Korpraali.

SIPOLA Eino Armas maanviljelijä, s. 1.12.1921 Paavola, k. 18.7.1958 sotavammaan. Tst: jatkosodassa Kiestingissä, haavoittui 11.5.1942 Kiestingissä. Sotamies.

SIPOLA Mauno Ilmari maanviljelijä, s. 29.11.1925 Paavola. Pso. Maila o.s. Klemetti, lapset: Marja-Liisa, Auli, Riitta. Tst: jatkosodassa Inossa, Seivästössä, Heinjoella, Vuosalmessa, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä, Kittilässä, Muoniossa, Enontekiöllä. Haavoittui 17.7.1944 Vuosalmessa. Alikersantti.

SIPOLA Olavi Armas Aadolf seppä, s. 5.2.1923 Paavola. Pso. Veera o.s. Leskelä, lapset: Anneli, Salme, Ellen, Hilka, Raili, Marketta. Tst: jatkosodassa Äänisjärvellä, Vienan kanavalla, Hiisjärvellä, Ihantalassa. Korpraali.

SIPOLA Veikko Iisakki puutavaranmyyjä, s. 15.9.1923 Paavola. Pso. Siiri o.s. Jaakola, lapset: Raili, Rauni, Pekka. Tst: jatkosodassa Stalinin kanavalla, Hiisjärvellä, Poventsassa, Tapponiemessä, Ihantalassa. Lapin sodassa Kajaanissa, Sodankylässä, Vuotsossa. Sotamies.

SUORSA Jaakko maanviljelijä, s. 5.1.1903 Oulainen. Pso. Aino o.s. Mällinen, lapset: Jaakko -29, Aila -31. Tst: talvisodassa kotirintamalla, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä. Korpraali.

SVENSK Johan Iisakki VR: n korjausmies, s. 18.8.1901. Tst: talvisodassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Korpraali.

SVENSK Yrjö Akseli maanviljelijä, s. 1.3.1911 Paavola. Pso. Aune Anna o.s. Kalijärvi, lapset: Iikka, Aarne, Veikko, Irja, Pirjo, Sirkka, Kari. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, Muolaassa, Vuokselassa, Salmenkaidassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Sodankylässä. Haavoittui 30.12.1941 Jyväskylä. Kersantti.

SYRJÄPALO Urho Antero seppä, s. 1.12.1921 Liminka. Pso. Aune o.s. Mankinen, lapset: Annikki -41, Pentti -46, Pekka -52. Tst: jatkosodassa Kiestingissä, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Kemissä, Muoniossa. Alikersantti.

TAAVETTI Seppo Ilmari maanviljelijä, pankinjohtaja, s. 14.11.1921 Paavola. Pso. Aino Maria o. s. Seppi, lapset: Terttu -43, Aino -47, Hilka -49, Riitta -51, Juha -53, Tiina -58. Tst: talvisodassa Kuhmossa, Löytövaarassa, jatkosodassa Syvärillä, Aunuksen kannaksella, Impilahdessa, Maaselässä. Alikersantti.

TAAVETTI Veikko myymälänhoitaja, s. 4.1.1925. Pso. Hilja o.s. Tolonen, lapset: Heimo, Irene, Arja, Ensio. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, käsi-varressa. Korpraali.

TAAVETTI Veli Väinö peruskoulun opettaja, s. 4.1.1925 Paavola. Pso. Inkeri o.s. Auer, lapset: Pentti, Tuulikki, Matti. Tst: jatkosodassa Rukajärvellä, Lapin sodassa Kemissä. Sotamies.

TABEL Kaarlo Osvald s. 23.2.1925 Paavola. Pso. Sirkka Irene o.s. Miettinen, lapset: Maritta -55, Matti -56, Maija -57, Mauri -58, Marja-Leena -60. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Kemissä, Torniossa. Sotamies.

TABEL Olavi Matias työmies, s. 2.7.1921 Paavola, k. 10.12.1950. Lapsi: Jorma -48. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella. Lapin sodassa. Haavoittui Ihanatalassa. Sotamies.

TABEL Osmo Nestori myyjä, s. 30.1.1923 Paavola, k. 25.8.1975. Pso. Meeri Annikki o.s. Jyrkäs, lapset: Markku -48, Sisko -49. Tst: jatkosodassa Äänislinnassa, Päätenessa. Sotamies.

TAKAKAARA Vilho Leander maanviljelijä, 8.11.1913 Paavola. Pso. Olga o.s. Pihlajavesi. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Rukajärvellä. Sotamies.

TAKALO Aapo Osvald maanviljelijä, s. 10.10.1903 Paavola. Pso. I Tyyne o.s. Pohjola, Pso. II Kerttu o.s. Heikkinen, lapset: Heikki -40, Anna-Kreetta -42, Matti -45, Pasi -46. Tst: talvisodassa Suomussalmella, Kuhmossa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä. Sotamies.

TAKALO Toivo Eino maanviljelijä, s. 14.8.1922 Alavus. Tst: jatkosodassa Kiestingissä, Ahvenlammella, Uhtuan länsipuolella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä, Kemissä, Kittilässä. Sotamies.

TASKILA Arvi maanviljelijä, s. 1.2.1912 Helsinki. Pso. Tyyne o.s. Kauranen, lapset: Teuvo -56, Reijo -59, Ritva -61. Tst: jatkosodassa Uhtuan länsipuolella. Haavoittui 28.7.1941 Pistojoella. Sotamies.

TASKILA Erkki Esa-jas työmies, s. 17.10.1913 Paavola. Pso. Salli o.s. Kants, lapset: Elsa, Sirkka, Pekka. Tst: talvisodassa Tolvajärvellä, Ägläjärvellä, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella. Korpraali.

TASKILA (Hannes) Johan Henrik työmies, s. 25.2.1903. Pso. Helmi o.s. Ahonen, lapset: Asta, Erkki. Tst: talvisodassa kotirintamalla, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

TASKILA Väinö Mikkael kirvesmies, s. 4.6.1910 Vihanti. Pso. Elsa o.s. Similä, lapset: Tapani -45, Laila -48, Eero -51, Hannu -54, Kaarina -58. Tst: talvisodassa Jäniskoskella, Inarinjärvellä, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä, Kittilässä. Korpraali.

TERVO Kaarlo Sakari päälouottamusmies, s. 6.9.1925 Paavola. Pso. Impi o.s. Mustonen, lapset: Hannu -48, Veijo -51, Arto -62. Pso. II Terttu o.s. Pihlava. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Ranualla, Rovaniemellä, Ivalossa. Panssarijääkäri.

TERVO Tatu Kalevi maanviljelijä, s. 9.7.1921 Paavola. Pso. Katri o.s. Ala-aho, 7 lasta. Tst: talvisodassa Suomussalmella, jatkosodassa Kiestingissä, Karhumäessä, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Rovaniemellä, jäämerentiellä. Alikersantti.

TERVO Timo Olavi agrologi, maatalousneuvoja, jaostopäällikkö KELA, s. 24.6.1920 Paavola. Pso. Helmi Siiviä o.s. Penttinen, lapset: Vesa, Arhi, Tiina. Tst: talvisodassa Suomussalmella, jatkosodassa Kiestingin ja Uhtuan suunnilla, Karjalan kannaksella. Yliluutnantti.

TIAINEN Heikki toimitusjohtaja, s. 2.5.1917 Uukuniemi. Pso. Elsa o.s. Vilmusenaho, lapset: Marja-Leena -41, Pekka -44, Vuokko -46, Seppo -53. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa. Luutnantti.

TIAINEN Otto maanviljelijä, s. 2.4.1911. Pso. Elli o.s. Laak, lapset: Otto, Anja. Tst: talvisodassa Tohmajärvellä, jatkosodassa Rukajärvellä. Korp-raali.

TIHINEN Ahti s. 21.3.1926 Saloinen. Tst: jatkosodassa lentorykmentissä Mensu-vaarassa. Sotamies.

TIRI Matti maanviljelijä, s. 12.12.1922 Kiiminki. Pso. Annikki o.s. Yrjänä. Tst: jatkosodassa Uhtuan pohjoispuolella, keskikannaksella. Haavoittui 17.6.1944 Kannaksella. Sotamies.

TIRI Toivo Johannes maanviljelijä, s. 8.6.1921 Kiiminki. Tst: jatkosodassa Kiestingin suunnalla, Karhumäessä, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Hyrynsalmella, Sodankylässä. Haavoittui 1.7.1943 Vienan kanavalla, kesällä 1943 Poven- sassa. Alkiersantti.

TOLONEN Veikko Johannes maanviljelijä, s. 31.3.1922 Paavola. Pso. Kirsti, lapset: Mauri -42, Marja-Terttu -45, Markku -50, Maire -51. Tst: jatkosodassa Syvärillä. Sotamies

TONTERI Aarne Johannes rautatieläinen, s. 19.8.1921 Alahärmä. Tst: jatkosodassa Kiestingissä, Äänisniemessä, Vienan kanavalla, Mikkelin päämajassa. Haavoittui marraskuussa 1943 Vienan kanavalla. Sotamies.

TONTERI Eino Stefan työnjohtaja, s. 11.11.1919 Alahärmä. Pso. Kerttu Maria. Tst: jatkosodassa Rukajärven suunnalla. Korp-raali.

TONTERI Esko Matti pienviljelijä, s. 5.12.1917 Kirvu. Pso. Hilda o.s. Hiltunen, lapset: Arvo, Erkki, Esko, Risto, Kaarina, Pirjo. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 1942 Röhössä. Alikersantti.

TURULA Altti Eljas maanviljelijä, s. 31.12.1915 Paavola. Pso. Salli Elina o.s. Koukkari, lapset: Eero, Ritva, Marja-Leena, Jorma, Markku, Helinä. Tst: talvisodassa Raateessa, Kuhmossa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 31.7.1941 Munakukkulalla. Ylikersantti.

TURULA Väinö Johannes maanviljelijä, s. 17.9.1914 Paavola. Pso. Tyne o.s. Nokela, lapset: Hannu -46, Mirja -50, Rauno -52. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella. Haavoittui 26.6.1944 Heinjoella. Kersantti.

TURUNEN Heikki maanviljelijä, s. 9.11.1906 Pyhäntä. Pso. Maria o.s. Koski, lapset: Aili, Taimi, Tauno, Ilmari, Aune, Raili, Heimo, Irma, Martti. Tst: talvisodassa Luumäellä, jatkosodassa, Lapin sodassa Simossa. Sotamies.

TURUSENAHO Kaarlo Johannes piirisihteeri, s. 5.1.1923 Paavola, k. 7.2.1988. Pso. Hilja o.s. Tiikkaja, lapset: Ahti -47, Aini -51, Arvo -54, Arto -64. Tst: jatkosodassa Maaselän kannaksella, Ihantalassa. Sotamies.

TURUSENAHO Otto Jalmari pienviljelijä, s. 26.2.1899 Rantsila. Pso. Saimi Maria o.s. Saarela, lapset: Pentti, Aili, Aune, Eevi, Pauli, Aila, Veikko, Yrjö, Jorma, Aino. Tst: talvisodassa kotirintamalla, jatkosodassa Kontiolahdessa, Viipurissa. Sotamies.

TURUSENAHO Pentti Jalmari pienviljelijä, metsuri, s. 22.5.1923 Paavola. Pso. Helli Irene o.s. Henttunen, lapset: Eila, Veikko, Eero, Reijo. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä, Kittilässä. Sotamies.

UHRE Erkki Basilius asemamies, s. 29.5.1924 Paavola. Pso. Helga o.s. Joki, lapset: Leila, Erkki, Pentti, Irja. Tst: jatkosodassa Helsingin laivastoasemalla, tykkivene Karjala.

UHRE Matti Einari työmies, s. 4.5.1895 Paavola. Pso. Fanni o.s. Laine, lapset: Eeva -29, Elsa -31, Elna -34, Elma -37, Seppo -42, Annikki -45. Tst: talvisodassa. Sotamies.

UKONAHO Onni Toivo Matias työnjohtaja, s. 31.3.1924 Paavola. Pso. Bertta o.s. Kekkonen, lapset: Eero -52, Sakari -57, Kaisa -59. Tst: jatkosodassa itäisellä Suomenlahdella. Matruusi.

UUTINEN Aarne Johannes työmies, s. 29.5.1904 Paavola, k. 24.8.1972. Pso. Tyyne Maria o.s. Jatkola, lapset: Helga -31, Helli -33, Heikki -37, Helvi -39, Hannu -41, Heino -45, Helge -48. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

VAHTOLA Tauno Johannes työnjohtaja, s. 15.7.1910 Ii. Pso. Ruth o.s. Stråhlmann. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, ilmatorjuntakompaniassa Kotkassa. Korpraali.

VANHARANTA Aaro Johannes maanviljelijä, s. 18.1.1922 Paavola. Pso. Aili Maria o.s. Elovaara, lapset: Lea -49, Leila -53, Mauno -56. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Pohjois-Suomessa. Korpraali.

VANHARANTA Matti Einari työmies, s. 1914 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella. Haavoittui 18.1.1940 Muolaassa. Sotamies.

VANHARANTA Otto Ilmari maanviljelijä, s. 16.4.1917 Paavola. Pso. Lempi Lahja o.s. Pohjalainen. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 21.2.1940 Kämärässä, 14.8.1941 Malviaisissa. Korpraali.

VESTERINEN Antti Eelis, s. 18.6.1914, k. 26.7.1944 sodassa saamaansa sairauteen. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

VIITALA Antti työmies, s. 12.7.1912 Paavola, k. 27.6.1976. Tst: jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla. Sotamies.

VIITALA Leo Artturi kirvesmies, s. 15.4.1913. Pso. Aila o.s. Tassala, lapset: Tuula, Leena, Reijo. Tst: jatkosodassa Maaselässä, Aunuksessa, Syvärillä. Sotamies.

VIITALA Väinö Henrik kirvesmies, s. 6.2.1907 Paavola. Pso. Toini Esteri o.s. Tiisanen, lapset: Reino -42, Aune -44, Jaakko -48, Matti -48. Sotamies.

VIITALA Yrjö Iisakki työmies, s. 10.3.1915 Paavola. Pso. Erna Eliisa o.s. Kotilainen, lapset: Erkki -45, Liisa -48, Matti -52. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Rovaniemellä. Sotamies.

VIKMAN Matti työmies, s. 23.5.1905, k. 10.7.1958. Pso. Hulda Eedla o.s. Kiviniemi, lapset: Aune -29, Pentti -35, Taimi -36, Pauli -38, Eeva -41, Tauno -43, Seija -44, Teuvo -48, Risto -49, Anja -51, Eila -51. Tst: talvisodassa Suomussalmella, jatkosodassa Uhtuan länsipuolella, Länsikannaksella. Sotamies.

VILMUNEN Pentti seppä, s. 17.10.1923 Paavola. Pso. Jenny Maria o.s. Parviainen, lapset: Pekka, Paavo, Kaisu. Tst: jatkosodassa Karhumäessä, Ihanatalassa, Lapin sodassa Kontiomäessä, Rovaniemellä, Sodankylässä. Sotamies.

VILMUSENAHO Aarne ratatyömies, s. 23.5.1911 Paavola. Pso. Ida o.s. Huhtakangas, lapset: Airi -36, Aila -40, Timo -43, Risto -52. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla. Kersantti.

VILMUSENAHO Eino Väinö Johannes laitostyöntekijä, s. 16.10.1925 Paavola. Pso. Marjatta o.s. Säilä, lapset: Sirpa, Seija, Susanna, Petteri. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Korpraali.

VILMUSENAHO Heino Johannes piiri-esimies, s. 10.5.1902 USA. Pso. Milka o.s. Hämet, lapset: Maija, Pentti, Leena. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karhumäessä. Korpraali.

VILMUSENAHO Lauri Einari maanviljelijä, s. 3.1.1906 Paavola. Pso. Iida Alina o.s. Äijälä, lapset: Paavo, Terttu, Helka, Seija, Lauri, Sirkka, Sointu, Ritva, Rauni, Raija. Tst: talvisodassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella. Alikersantti.

VILMUSENAHO Väinö Matias liikemies, s. 6.11.1903 USA. Pso. Tyyne o.s. Ojala, lapset: Eino, Martti, Rauni, Heikki. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

VIRSU Martti Kustaa tuotannosuunnittelija, s. 28.7.1924 Revonlahti. Pso. Hilda Inkeri o.s. Karhu, lapset: Eija -53, Jukka -56, Päivi -63, Jouni -67. Tst: jatkosodassa Uhtuan länsipuolella, keskikannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Kittilässä, Rovaniemellä. Sotamies.

VIRSU Olavi Arvi puuseppä, s. 27.1.1921 Revonlahti, k. 1953. Pso. Laura o.s. Kukonlehto, lapset: Risto -49, Maija-Liisa -51, Matti -53. Tst: jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä ja Kittilässä. Sotamies.

VIRTA Oskari kauppias, s. 6.4.1896 Uhtua. Pso. Toini Elisabet o.s. Härkönen, lapset: Irja-Liisa -37. Tst: talvisodassa Kuhmossa. Alikersantti.

VUOLUKKA Abel Zeth Enok työmies, s. 3.1.1909 Lieto, k. 4.7.1972. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui elokuussa 1941 Uhtualla. Sotamies.

VUOLUKKA Eino Artturi työmies, s. 11.2.1901 Lieto. Pso. Fanni o.s. Satokangas, lapset: Anja, Esko, Raili, Reijo, Eino. Tst: talvisodassa Suomussalmella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella. Korpraali.

VUOLUNPARRAS Yrjö Antero työmies, s. 9.6.1914 Paavola. Pso. Aino o.s. Lammasaari, lapset: Rauno, Elma. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla. Haavoittui kesällä 1942 Uhtualla. Korpraali.

VUOTI Ensio Juhon maanviljelijä, s. 21.4.1924 Paavola. Pso. Kaarina o.s. Pohjola, lapset: Pirkko -51, Pekka -56. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa. Haavoittui 7.10.1944 Alavojakkalassa. Sotamies.

VUOTI Heino Rikhard työmies, s. 31.3.1913 Pyhäjoki. Pso. Aune Emilia o.s. Sipola, lapset: Kaisu -44, Seppo -47. Tst: talvisodassa Raatteessa, Kolllaalla, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Alikersantti.

VUOTILA Kaarlo Johannes maanviljelijä, s. 6.1.1916 Paavola. Pso. I Fiia o.s. Hiltunen, Pso. II Eila o.s. Tanskanen. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Kannaksella. Haavoittui 1.8.1941 Uhtualla. Kersantti.

VUOTILA Väinö maanviljelijä, s. 11.12.1922 Paavola, k. 21.2.1991. Pso. Kirsti o.s. Heikkinen, lapset: Raili ja Jorma. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Pohjois-Suomessa. Haavoittui 14.10.1944 Pohjois-Suomessa. Sotamies.

WÄGHALS Johannes Aukusti työmies, s. 12.6.1906 Rantsila, k. 3.1.1987. Pso. Iida Katariina o.s. Siipola, lapset: Teuvo -39, Terttu -41, Tuulikki -48, Tauno -51. Sotamies.

VÄHÄSARJA Eino Olavi Henrikki työmies, s. 21.2.1922 Paavola, k. 9.11.1983. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla.

VÄÄNTTILÄ Niilo Iisak sorvaaja, s. 24.9.1920 Paavola. Pso. Maria o.s. Kosonen, lapset: Pirkko -48, Kalevi -50. Tst: jatkosodassa Kiestingissä, Äänisniemellä, Maaselän kannaksella, Ihantalassa, Lapin sodassa Kajaanissa, Rovaniemellä. Haavoittui 10.11.1941 Kiestingissä. Sotamies.

VÄÄNTTILÄ Vilho Henrik tehdastyöläinen, s. 27.1.1917 Oulunsalo, k. 25.3.1952. Tst: talvisodassa Nurmijärvellä, Muolaassa, Kiteellä, Kämärässä, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Korpraali.

VÄRTTÖ Niilo Iisakki työmies, s. 7.1.1908 Rantsila, k. 12.10.1991. Pso. Betti o.s. Lampela, lapset: Pentti. Pso. II Olga o.s. Ammunet, lapset: Airi, Leo, Sauli, Seppo, Seija, Sakari, Eero. Tst: talvisodassa Kyyrölässä, Muolaanjärvellä, Vuokselaassa, jatkosodassa Vasovaarassa, Latvajärvellä, Vuokkiniemessä, Pistojoella. Sotamies.

YLIKULJU Heikki työnjohtaja, s. 3.12.1924 Oulainen. Pso. Eila Marjatta o.s. Kailio, lapset: Arto ja Jorma. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karhumäessä, Ihantalassa, Lapin sodassa Rovaniemellä, Sodankylässä. Sotamies.

YLIKULJU Kauno maanviljelijä, s. 13.8.1916 Oulainen. Pso. Helli o.s. Määttä, lapset: Ritva -44, Pauli -46, Kirsti -53, Arja -54, Irma -60. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan länsipuolella. Kersantti.

YLIKULJU Väinö maanviljelijä, s. 26.1.1922 Oulainen. Pso. Tyyni o.s. Heinonen, lapset: Aarni -47, Alpo -48, Merja -56. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Laatokan koillispuolella. Sotamies.

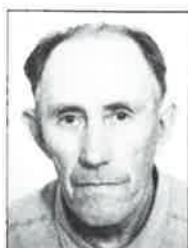
ÅMAN Atte Johannes maanviljelijä, s. 23.12.1908 Sonkajärvi. Pso. Anna Aune o.s. Laakko, lapset: Annikki -36, Aino -41, Seppo -52. Tst: talvisodassa Repolassa, jatkosodassa Rukajärven suunnalla. Ylikersantti.

ÄIJÄLÄ Kaarlo Johannes maanviljelijä, s. 15.9.1918 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella, sairastui 1942 Uhtualla, 1944 Suomenlahden saarissa. Alikersantti.

ÄIJÄLÄ Kuuno Mikael maanviljelijä, s. 23.10.1912 Paavola, k. 14.12.1978. Pso. Elma Esteri o.s. Kangas. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, sairastui rintamalla. Korpraali.

ÄIJÄLÄ Paavo Aukusti kirvesmies, s. 30.10.1924 Paavola. Pso. Martta o.s. Taskila, lapset: Liisa -48, Pekka -50, Raija -52, Heikki -53, Leena -54, Maritta 56, Tapani -58, Anna-Maija -60, Jukka

-61, Jaana -64, Juha -64. Tst: jatkosodassa Rukajärvellä, haavoittui 4.6.1944 Rukajärvellä. Sotamies.

ÄMMÄLÄ Väinö Hannes myymälänhoitaja, s. 16.12.1913 Seiskari. Pso. Anna-Lyydia o.s. Europaeus, lapset: Matti -39, Jouko -40, Anja -41, Ilpo -48, Ilkka -49, Väinö -52. Tst: talvisodassa Karjalan

kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Kannaksella. Ylikersantti.

ÄIJÄLÄ Veli Johannes maanviljelijä, s. 4.9.1917 Paavola. Pso. Jenni o.s. Keskitalo, lapset: Elli -43, Unto -47, Rauno -51. Tst: talvisodassa Suomussalmella, Raatteessa, Pitkärannassa, jatkosodassa

Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Meltauksessa. Haavoittui 9.3.1940 Pitkärannassa, 19.8.1941 Uhtuan suunnalla. Korpraali.

ÄNGESLEVÄ Kauko Kalervo kansakoulunopettaja, s. 26.1.1913 Keitele. Pso. Elli o.s. Mannermaa, lapset: Marjatta -41, Tellervo -43, Jorma -45. Tst: talvisodassa Vuoksella, Vuosalmella, jatkosodassa

Korpijärvellä, Länsi-Syvärillä, Karjalan kannaksella. Kapteeni.

Jatkosodan viimeinen palvelukseen kutsuttu ikäluokka oli vuonna 1926 syntyneet. Osa heistä on saanut rintamasotilastunnuksen ja he ovat edelläolevassa jo esitelty. Mutta suurin osa oli vielä koulutuskeskuksissa ja he eivät ehtineet rintamalle ennen aselepoa. Tässä allaolevassa luettelossa voi olla myös tunnuksen saaneita.

	synt. aika		synt.aika
Eskelinen Väinö Elias	14.1.1926	Mäki Kalevi Johannes	30.7.1926
Flink Eelis Antero	13.2.1926	Nikinmaa Heikki Samuli	9.10.1926
Heilala Veikko Sakari	7.5.1926	Nyman Onni Kosti	29.6.1926
Heiskanen Eino Johannes	27.12.1926	Paakkola Leo Jouko	14.12.1926
Hellman Erkki Eelis	23.5.1926	Peltonen Urho Eljas	1.4.1926
Hyvönen Tauno Allan	3.10.1926	Pietilä Martti Valdemar	25.12.1926
Kokko Pentti Hiskias	9.5.1926	Pohjola Erkki Leo Valdemar	4.6.1926
Korte Eero Juhani	13.4.1926	Rehula Martti Olavi	2.1.1926
Korsu Alpo Yrjö	31.10.1926	Roppola Karma Kaino Kalevi	7.2.1926
Laine Alpo Olavi	3.8.1926	Salminen Arne Valtteri	9.10.1926
Leppälä Veikko Einari	6.9.1926	Salonen Jouko Kalervo	31.7.1926
Lukinmaa Kauko Johannes	10.5.1926	Tapanila Oiva Pietari	24.1.1926
Manner Leo Ilmari	13.9.1926	Vanhakangas Toivo Johannes	6.7.1926
Mäkelä Kaarlo Eerikki	4.4.1926		

Sanan tullessa

*Sydän onnesta vavahtavana
sain kutsun synnyinmaan.
Vapauttava, ihana sana:
Myös Sinua tarvitaan.*

*Oli äkkiä niin kovin pieni
koko elämä entinen.
Nyt tiesin työni ja tieni -
sitä aamua unohda en.*

Mika Valtari
Lainaus: Suomen Runotar

LOTAT

CASTRÉN Maija-Liisa o.s. Taavetti Yo. merkonomi, s. 15.2.1923 Paavola. Pso. Pentti Jaakko Castren, lapset: Raija -49, Risto -51, Hannu -53, Mika -66. Jatkosodassa sotilaskotisisarena Hyryn-salmen asemalla ja sotilassairaalassa, lottana Kannaksella R:n esikunnassa.

FLINK Siiri Eliisa o.s. Mestari kassanhoitaja, s. 30.5.1924 Raahe. Pso. Ensio Flink, lapset: Marja, Anne. Jatkosodassa Karhumäessä ja Äänislinnassa.

HAARALA Aune o.s. Kahelin s. 4.3.1917 Pihlupudas. Talvisodassa Luohuan lottakahvilan pääemäntänä.

HALONEN Tellervo o.s. Lehtiniemi emäntä, s. 30.12.1920 Paavola. Pso. Veli Halonen, lapset: Pentti -46, Kalevi -47, Paavo -47, Olavi -53. Jatkosodassa lääkintälottana Kiestingin, Sohjanan ja Kananaisen sotasairaaloissa, Myrskyn kenttäsaaralassa.

HEIKKILÄ Lucia Margareeta o.s. Vuoti emäntä, s. 21.3.1926. Pso. Pentti Heikkilä, lapset: Jorma, Jouko, Kari, Tuulikki. Jatkosodassa ilmavalvonta-, muonitus ja evakkokarjanhoitotehtävissä Paavolassa.

HEIKKILÄ Meeri Katariina o.s. Somppi emäntä, s. 16.2.1901 Alahärmä. Pso. Arvi Heikkilä, lapset: Pentti -29, Leo -36, Eila ja Mauno -41. Vapausso-
dassa Tampereella.

HEIKKINEN Aune Johanna o.s. Koivumaa myyjä, s. 1.5.1922 Paavola. Pso. Eero Heikkinen, lapset: Markku, Pekka, Hannu, Aulikki, Tuula, Ulla. Talvisodassa kotirintamalla, jatkosodassa kenttäsaaralassa.

HEISKARI Linnea o.s. Ansamaa s. 3.3.1923 Pyhäjoki. Pso. Matti Heiskari, lapset: Pirkko, Juha, Jouni. Jatkosodassa kenttäsaaraloissa Kuusamossa, Tuhkalassa, Kananaisissa, Sohjanaisissa ja Juntusrannassa.

HILAKIVI Lea Frederika o.s. Vuoti kauppias, s. 21.3.1926 Paavola. Pso. Olavi Hilakivi, lapset: Aimo -49, Ella -52, Ulla -55. Talvi- ja jatkosodassa ilmavalvonta- ja muonitustehtävissä Paavolassa.

HIRVILAMMI Anna Ines o.s. Pohjola kotirouva, s. 29.11.1917 Paavola. Pso. Matti Hirvilampi, lapset: Ilkka, Kaisu. Kotirintamallottana.

HUUMONEN Aino Kirsti kodinhoitaja, s. 31.7.1902 Paavola. Lapsi: Elias -35. Talvisodassa ilmavalvontaja muonitustehtävissä kotirintamalla.

HUUMONEN Jenny Margareta kansakoulun opettaja, s. 5.1.1898 Paavola. Talvisodassa ilmavalvonta- ja muonitustehtävissä kotirintamalla, jatkosodassa muonitustehtävissä Kemijärvellä.

HÄMÄLÄINEN Elna Elna o.s. Laine kotirouva, s. 23.10.1918 Paavola. Pso. Vilho Hämäläinen, lapset: Leena -41, Martti -43, Vilho -46, Kari -55. Jatkosodassa Karhumäen suunnalla.

KALLINEN Verna Henrika o.s. Merikalio s. 13.7.1894 Oulu. Pso. Kallinen Lauri, lapset: Aarni -18, Paavo -21, Jorma -22, Risto -25, Eero -35. Ruukin lottien puheenjohtajana ja muonituspäällikkönä 1919 - 1944.

KALLIOINEN Maija Katariina o.s. Roppola myyjä, s. 28.2.1920 Paavola. Jatkosodassa Sortavalassa, Keuruulla, Mikkelissä.

KANANEN Eeva Maria Katariina o.s. Kiljo emäntä, s. 1926 Paavola. Pso. Veikko Kananen, lapset: Kalervo, Elli, Tuula. Jatkosodassa Oulaisten sotasairaalassa.

KANGAS Eeva Sylvania Osuuspankin johtaja, s. 29.8.1912. Lottakahvilan rakennustoiminnassa, lottakahvilan hoitajana, lottatehtävissä.

KANGAS Helvi Katariina emäntä, s. 25.5.1919 Paavola. Pso. Aarne Kalervo Pirinen, lapset: Marja -45, Raili -47, Pekka -49, Juhani -50, Reijo -52, Irma -53, Heikki -55, Aino -56, Heino -58, Airi -61. Jatkosodassa Aunuksessa, Äänislinnassa, Syvärillä ja Jossoilassa.

KANGAS Tyyne Maria hoitaja, s. 1.12.1910 Paavola. Sairaanhoitajana sotasairaaloissa.

KARHU Elna Maria postinhoitaja, s. 18.12.1918 Paavola. Talvisodassa puhelinkeskuk- sen hoitajana Paavolas- sa.

KARHUMAA Tyyne Esteri peruskoulun opettaja, s. 1.10.1917 Paavola. Pso. Eljas Karhumaa, lapset: Kai- sa, Liisa, Kyösti. Jat- kosodassa opettajana Kotkatjärvellä -43-44, kenttäsairaalassa Soh- janaisissa ja Kanalaisissa.

KASTELLI Laina El- len emäntä, s. 12.12.1920 Haukipudas, k. 12.5.1976 Pattijoki. Pso. Eino Ilmari Kas- telli, lapset: Soile -48, Auvo -51, Jouko -59. Jatkosodassa Kannai- sissa, Juntusrannassa ja Kiestingissä sotasairaalassa.

KERTTUNEN Esteri o.s. Myllylä kotirouva, s. 23.4.1911 Piippola. Pso. Karl Kerttunen, lapset: Matti -39, Anna- maija -41, Kaisu -44, Eeva-Liisa -46, Vappu -47. Talvi- ja jatko- sodassa muonitustehtä- vissä kotirintamalla.

KESTI Kirsti Elisabet o.s. Kokko emäntä, s. 22.2.1922 Paavola. Pso. Arvo Kustaa Kes- ti, lapset: Tapio, Timo, Teuvo. Muonituslotta- na Lapin koululla ja asemalla.

KLEMETTI Elma o.s. Turula ompelija, pitokokki, s. 28.10.1910 Paavola. Pso. Veikko Klemetti, lap- set: Maila -36, Mirja -44, Markku -48. Muo- nitustehtävissä Ruukin nuorisoseuralla.

KNUUTINEN Eeva Maria o.s. Rytinen maanviljelijä, s. 5.4.1921 Pyhäntä. Lapset: Keijo ja Veli -48, Oiva -53, Ritva -54, Hilma -55, Pekka -58. Jatko- sodassa Hangon ran- nikkotyöstörykmentis- sä.

KOSKI Aune Elisabet o.s. Äijälä maanviljeli- jä, s. 9.8.1918 Rantsila. Pso. Yrjö Jooseppi Koski, lapset: Marja- Liisa -45, Pekka -46, Sinikka -49, Risto -51. Talvi- ja jatkosodassa muonitustehtävissä Ruukin nuorisoseuralla, asemalla lypsy- tehtävissä, ilmailvontatehtävissä.

KRAMSU Tyyne Ma- ria o.s. Patja keittäjä, s. 15.1.1917 Sortavalan maalaiskunta. Pso. Toi- vo Kramsu, lapset: Matti. Jatkosodassa Saimaan linnoitustyö- maalla, Kontiolahden varuskunnassa, Liek- san ja Kajaanin rajavartioasemilla, Kan- naksella, Elisenvaarassa ja Rukajärvellä.

KUPSALA Hilja Ma- ria o.s. Nokela pos- tinhoitaja, s. 2.7.1922 Haapavesi. Pso. Paavo Kupsala, lapset: Aila -50, Marke -54, Matti -56. Muonitustehtävis- sä Ruukissa, ilmail- vonnassa, leipoi ja val- misti lumipukuja.

KUUSIRATI Salli ta- lonmies, s. 16.11.1913 Vihanti. Huolehti koti- rintamalla siirtoväestä, nuorisovalvonta.

KYNTÄJÄ Elsa Sofia o.s. Moisala, s. 6.8.1918 Paavola. Pso. Pekka Lauri Kyntäjä, lapset: Timo, Lea. Jat- kosodassa Räisälän so- tavankileirillä ja lento- rykmentti 1:ssä Aunuk- sessa.

KÄHKÖLÄ Salli An- nikki o.s. Latomaa emäntä, s. 14.12.1924 Paavola. Pso. Erkki Kähkölä, lapset: Liisa, Hannu, Maija. Muoni- tuslottana Lapin kou- lulla, sotilasleipomossa Ruukissa, karjanpalau- tuskuljetuksissa Sotkamoon.

KÄRKI Elsa Matilda o.s. Vähäkuopus emän- tä, s. 18.8.1920 Pudas- järvi. Pso. Vilho Kärki, 8 lasta. Talvisodassa muonitustehtävissä Taivalkoskella, jatko- sodassa muonituslotta- na Raahessa ja lääkin- tälottana kenttäsairaalassa Karhumäen Mäntyselässä.

KÄRKKÄINEN Aune Ilta kotirouva s. 13.12.1911 Paavola. Lapset: Esko -44. Jat- kosodassa Äänislinnas- sa ja Karhumäessä.

LAAKKO Olga o.s. Väisänen myymälän- hoitaja, s. 10.7.1904, k. 24.5.1993. Muonitus- tehtävissä, siirtoväen vastaanotossa ja huol- lossa sekä edelleenoh- jauksessa, SPR:n yh- dyshenkilönä Ruotsiin ja Tanskaan sijoitetuille sotilapsille.

LAITINEN Hilda o.s. Lohi korirouva, s. 27.11.1900 Ranua, k. 10.4.1994. Pso. Yrjö Laiti- nen, lapset: Aaro -26, Airi -29. Kotirintamal- la varusjaostossa, Paa- volan paikallisosaston johtokunnassa.

LEHTOMAA Emmi o.s. Kangas emäntä, s. 4.8.1914 Paavola. Jat- kosodassa kenttäsai- raala 52:ssa.

LEHTONEN Viivi Dagmar ent. Siira o.s. Väisänen. kotirouva, s. 2.12.1896 Oulainen. Kotirintamalla huolto- työssä, varusjaostossa.

LEINONEN Nanni Agnes Tuulikki merkonomi, s. 5.11.1919 Paavola. Talvisodassa kenttäsairaaloissa Rovaniemellä ja Säkijärvellä, jatkosodassa kenttäsairaaloissa Suvannossa, Tuhkalassa, Kananaisissa.

LESKELÄ Martta Katariina o.s. Simelius kotitalousteknikko, s. 19.9.1922 Pulkila. Pso. Ahti Erland Leskela, lapset: Mauri -45, Inkeri -54. Muonituslottana Ruukissa.

LINDHOLM Annikki Katariina o.s. Koivumaa tarjoilija, s. 26.11.1921 Paavola. Jatkosodassa sotilaskötisarena Hanhikoskella, Rajajoosepissa ja Ivalossa.

LOUHIMO Kerttu Maria o.s. Mainio s. 1.8.1924 Paavola. Pso. Olavi Louhimo, lapset: Mika. Jatkosodassa Aunuksessa ja Äänislinnassa.

MEHTOMAA Elli Siiri o.s. Korpi keittäjä, s. 19.8.1922 Paavola. Pso. Eino Mehtomaa, lapset: Pirkko, Jorma, Kari. Jatkosodassa muonituslottana Mikkelin viestintäpataljoonan esikunnassa ja Äänislinnassa.

MERILÄINEN Elli Sofia o.s. Launonen s. 17.8.1922 Paavola. Pso. Mauno Antero Meriläinen, lapset: Hannu -47, Leena -54. Ruukin lottakahvilassa ja matkustajakodissa.

MOISALA Aili Maria o.s. Keskitalo merkonomi, s. 24.3.1922 Särsänsniemi. Pso. U.E. Moisala, lapset: Anita, Ilpo, Mervi, Aarni. Jatkosodassa viestintälottana lentorykmentti I:ssä Nurmoilassa Aunuksessa.

MYLLYS Sylvi Katariina o.s. Junnilla s. 30.1.1917 Paavola. Pso. Aaro Johannes Mylly, lapset: Reijo, Pirjo, Sirpa, Raimo, Jouni. Jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Vuonnissa, Aunuksessa ja Mäkäriässä.

MÄNNISTÖ Vendla Katariina o.s. Kempainen kotirouva, s. 31.7.1903 Paavola. Pso. Janne Männistö, lapset: Kirsti. Kotirintamalla muonitus- ja siirtoväen huoltotehtävissä, Paavolan paikallisosaston johtokunnassa.

NIINIMAA Emmi Rauha Sofia o.s. Mainio kotirouva, s. 29.7.1920 Paavola. Pso. Erkki Heino Niinimaa, lapset: Ahti, Airi, Tapani, Eino, Kauko, Risto, Raimo. Jatkosodassa sotasairaala- apulaisena Uhtuan suunnalla.

NISSILÄ Sylvi Brita Tehilla merkonomi, s. 11.12.1921 Paavola. Jatkosodassa kenttäsairaalassa Uhtualla ja Aunuksessa.

NOKKOUDENMÄKI Tyne o.s. Turula emäntä, s. 1.11.1909 Paavola, k. 19.5.1994. Pso. Jussi Nokkoudenmäki. Talvi- ja jatkosodassa sairaala- apulaisena kenttäsairaaloissa Karjalan kannaksella, Äänislinnassa ja Uhtualla.

OJALA Rauha Maria ravintolan emäntä, s. 6.2.1922. Talvisodassa kotirintamalla Sotkamon urheiluopistolla, jatkosodassa Luohuan lottakahvilassa.

PAALASMAA Ellen Elin o.s. Taskila s. 23.9.1926 Paavola. Pso. Jaakko Paalasmaa, lapset: Reijo, Esko, Jorma, Anja, Pekka, Eero, Mikko. Jatkosodassa il-mavalvonnassa Paavolassa.

PALVA Enni Sylvania o.s. Mustonen kotirouva, s. 19.12.1919 Paavola. Pso. Niilo Palva, lapset: Veikko -45, Kari -49. Jatkosodassa Karhumäen suunnalla.

PENTTILÄ Irja Kyllicki o.s. Teerikko vanh. lehtori, s. 28.1.1910 Oulu. Pso. Martti Oskari Penttilä, lapset: Ilkka, Jouko, Matti, Marja, Kaija. Lotta-Svärdin Paavolan paikallisosaston puheenjohtaja -38-41, tulkki.

PETÄJÄMAA Tyne Maria o.s. Ollanketo emäntä, s. 19.7.1916 Paavola. Pso. Valde Petäjämäa, lapset: Seppo -47, Terttu -54, Jorma -58. Talvisodassa muonitus-, il-mavalvonta- ja siirtoväensijoitustehtävissä kotirintamalla.

PIETARILA Elsa Sofia o.s. Kangas emäntä, s. 5.1.1920 Paavola. Pso. Veikko Matias Pietarila, lapset: Matti, Jukka, Maija, Lea, Elli, Kyösti, Pirkko. Jatkosodassa Kiestingin suunnalla.

PIETARILA Lempi Sylvania o.s. Ojantakainen emäntä, s. 11.2.1912 Paavola. Pso. Veikko Pietarila, lapset: Raija -53. Talvi- ja jatkosodassa muonitus- ja viestintätehtävissä kotirintamalla.

PIETILÄ Aune Sofia o.s. Delin emäntä, s. 29.11.1913. Pso. Kalevi Pietilä, lapset: Matti -42, Pekka -45, Pirkko -49. Talvisodassa Paavolan puhelinkeskikuk- sen hoitajana, talvisodan jälkeen muonitus- tehtävissä.

POHJOLA Maria Kyllikki postivirkailija, s. 15.2.1920 Paavola. Jatkosodassa Rukajärvellä ja Äänislinnassa.

ROPPOLA Iisa Irja Inkeri lehtori, s. 9.5.1924 Paavola. Talvisodassa pikkulottana Paavolan siirtoväen huollossa, jatkosodassa 32. sotasairaalan kanslistina.

ROPPOLA Irja Irene o.s. Turkki kotirouva, s. 3.2.1923 Revonlahti. Pso. Kauko Roppola, lapset: Jouko -45, Tapio -48, Ilpo -54. Talvisodassa Revonlahdella puhelinkeskustelussa ja Ruukissa muonitustehävissä, jatkosodassa lottatehtävissä Paavolassa.

ROPPOLA Tyyra Tuulikki Tellervo rautatievirk. s. 20.12.1920 Paavola. Talvisodassa lottatehtävissä Paavolassa, jatkosodassa lottatehtävissä Ruukissa ja Oulussa.

RUOTSALAINEN Helvi o.s. Junnila s. 24.8.1922 Paavola. Pso. Väinö Ruotsalainen, lapset: Osmo, Kari, Seppo, Annakaisa, Merja. Jatkosodassa Karhumäessä.

SANTAKARI Eila Mirjam o.s. Paalasmaa tekstiilitaiteilija, s. 2.12.1926 Turku. Pso. Esa Santakari, lapset: Tuuli -55, Martti -57, Sami -58, Minna -60. Pikkulottana muonitus- ja ilma- ja valvontatehtävissä, pääesikunnan revisiotoimistossa -43-44.

SIMILÄ Elsa Onnia Katri o.s. Roppola emäntä, s. 21.11.1918 Paavola. Pso. Aaro Similä, lapset: Heikki, Antti, Pertti, Terttu, Irmeli, Iris, Inkeri. Jatkosodassa Hanhikoskella, Luttojoella ja Lahden sotasairaalassa.

SIRVIÖ Kerttu Elisabet o.s. Lukinmaa kutoja, s. 9.8.1922 Paavola. Pso. Aarne Sirviö, lapset: Rauno, Kauko, Anja. Jatkosodassa Uhtuan suunnalla kenttäsaairaala 52:ssa.

SUORSA Anni ompelija, s. 30.12.1904 Oulainen. Jatkosodassa Uhtualla ja Sallassa sotilaskodeissa.

TAAVETTI Aino Maria o.s. Seppi galluphaastattelija, s. 5.2.1922 Kauhajoki. Pso. Seppo Taavetti, lapset: Terttu -43, Aino -47, Hilikka -49, Riitta -51, Juha -53, Tiina -58. Jatkosodassa sotilaskotisirena Juntusrannassa ja Hanhikoskella.

TAKALO Helvi o.s. Siira pääkirjanpitäjä, s. 12.12.1917 Tornio. Pso. Ahti Armas Takalo, lapset: Tapio -44. Talvisodassa kotirintamalla, jatko- ja Lapin sodassa lääkintälottana Oulaisten sotasairaalassa ja kansliatöissä Ruukissa ja Revonlahdella.

TELA Hilja o.s. Haapala postivirkailija, s. 28.4.1910 Ruukki. Pso. Jalmar Tela. Talvi-, jatko- ja Lapin sodassa kotirintamalla muonitus- ja huoltotehtävissä, paikallisosaston johtokunnassa.

TERVO Aino o.s. Kallinen kirjanpitäjä, s. 29.12.1901 Haukipudas. Pso. Hannes Tervo, lapset: Maija -28, Kaija -29, Leena -32, Liisa -36, Jukka -37, Pekka -40. Kotirintamalla Paavolan paikallisosaston sihteeri ja rahastonhoitaja, Lottalan vastuuhenkilö, puhelinpäivystäjä.

TERVO Impi Aleksandra o.s. Mustonen emäntä, s. 22.6.1922 Paavola. Pso. Kaarlo Tervo, lapset: Veikko -48, Veijo -51, Arto -62. Jatkosodassa Karhumäen suunnalla.

TIAINEN Elsa o.s. Vilmusenaho kotirouva, s. 20.11.1915 Ruukki. Pso. Heikki Tiainen, lapset: Marja-Leena -41, Pekka -44, Vuokko -46, Seppo -53. Kotirintamalla muonitustehävissä, lottakahvilassa.

TURULA Ellen Maria o.s. Koski opettaja, emäntä, s. 30.1.1898 Kauhajoki. Pso. Heikki Turula, lapset: Tauno, Paavo, Antti, Matti, Eeva, Aune. Kotirintamalla lottatehtävissä.

TURULA Elsi Katriina o.s. Pohjola konttoristi, emäntä, s. 28.5.1924 Paavola. Pso. Matti Turula. Jatkosodassa Rukajärvellä ja Äänislinnassa.

VAHTOLA Ruth o.s. Stråhlmann toimistopulainen, s. 20.2.1909 Vihanti. Pso. Tauno Vahtola. Kotirintamalla evakkojen vastaanotossa ja edelleenohjauksessa, muonitustehävissä.

VILMUSENAHO Ida Rauha o.s. Huhtakan-gas emäntä, s. 19.2.1913 Ylivieska. Pso. Aarne Vilmusenaho, lapset: Airi -36, Aila -40, Timo -43, Risto -52. Talvi- ja jatkosodassa muonitustehävissä Ruukin nuorisoseuralla.

VILMUSENAHO Milka o.s. Häme kotirouva, s. 8.4.1905 Paavola. Pso. Heino Vilmusenaho, lapset: Maija-Liisa -30, Pentti -33, Leena -42. Kotirintamalla Ruukin puhelinkeskuksessa ja muonitustehävissä.

Paavolan paikallisosaston lotat, joista ei ole tarkempia tietoja

Aho Alli, Aho Anna, Aho Annu, Aho Elsa, Ahola Taimi, Alasakari Elsa, Alatalo Aili, Alatalo Aune, Alatalo Edit, Alatalo Sanna, Ammunet Anna, Ansamaa Laura, Ansamaa Lydia, Aro Aune, Auer Inkeri, Aunonen Maija, Autio Jenni, Auvinen Bertta.

Blomroos Taimi, Bäckman Anni, Bäckman Saimi.

Castrén Hanna, Castrén Lyydia.

Dahl Helly.

Ekoluoma Maija, Ekoluoma Sisko, Eskonsipo Esteri, Erkkilä Sonja, Ervasti Jenni, Eskelinen Hilikka, Eskola Katri.

Finne Emma, Flink Anni.

Grönroos Maija

Haataja Esteri, Haikara Salme, Haikonen Kerttu, Halio Aune, Halmetoja Aili, Halmetoja Aune, Hannila Martta, Hassi Suoma, Heikkinen Kerttu, Heikurinen Elsa, Heilala Aino, Heilala Aura Maria, Heilala Hanna, Heilala Olga, Heilala Saima, Heinonen Jenny, Helkkola Hanna, Hellevara Lilly, Hentilä Eeva, Hentilä Elsa, Hiillos Kerttu, Hillilä Aune, Hituri Laina, Hituri Senni, Holma Helmi, Honkamaa Iina, Hovi Lyyli, Huovinen Elsa, Huuhka Laila, Huumonen Maija, Huuskonen Iida, Hynninen Helmi, Hynninen Ritva, Hynnä Hilja, Hyrylä Aino, Häkkinä Bertha, Häme Suoma, Hämäläinen Anna, Höcman Judith.

Ilander Edith, Ilmonen Eeva, Ilmonen Elma.

Jalas Katri, Jauheala Hanna, Jolanki Saima, Juntila Paula, Jylhä Tyyne, Jylhä-Ollila Anni, Järvelin Greta, Järvenpää Edit.

Kallinen Martta, Kangas Elma, Kanniaainen Hilja, Kanniaainen Jenny, Kantola Aira, Karhu Rauha, Karhu Siiri, Karhumaa Anni, Karhumaa Elsa, Karhumaa Saimi, Karhumaa Senja, Karppinen Aino, Karttunen Esteri, Karvo Eeva, Kauppi Hilja, Kaurala Irja, Kemi Tyyne, Kerkelä Aili, Kerppola Ingrid, Kiimala Anna, Kiimala Eeva, Kiimala Lempi, Kiiski Elsa, Kilpeläinen Hilda, Kilttilä Laina, Kiviniemi Lempi, Kiviniemi Saimi, Klaavu Aino, Klemetti Aino, Koivu Aune, Koivumaa Aune, Koivumaa Rauha, Koivumaa Ida Sofia, Kokko Martta, Konola Eeva, Kontinen Annikki, Kontturi Meimi, Korhonen Saimi, Korkala Maija, Korkala Sylvi, Korsi Edit, Korsi Elli, Koskelo Vera, Koski Laura, Koski Martta, Koski Tyyne, Kosonen Kaino, Koukkari Helga, Kourala Irja, Kramsu Edit, Kramsu Maila, Krokfors Elsa, Kupsala Betty, Kurikka Eila, Kärki Hilikka, Kärnä Lempi.

Lahtinen Elli, Laine Eeva, Laine Elli, Laine Hilja, Laine Rauha Annikki, Laine Saida, Laitala Aune, Laitinen Aune, Laitinen Valma, Lamminaho Kirsti, Lassila Rauni, Launonen Aili, Launonen Hilja, Lehtinen Martta, Lehtiniemi Aino, Lehtiniemi Marjatta, Lehtomaa Saima, Lehtomaa Sylvi, Leinonen Anni, Leminen Aili, Leminen Hilikka, Leskelä Aili, Leskelä Aino, Levänen Kerttu, Lievonen Jenni, Lippinen Elvi, Lunke Suoma, Luukko Olga, Lämsä Hilda, Lötjönen Martta.

Maaranto Vilma, Madetoja Helli, Maijala Sirkka, Mainio Annikki, Mainio Hanna, Mainio Iida, Mandelin Ester, Manner Anna-Liisa, Manner Helmi, Mannermaa Hellä, Marjomaa Aino, Markuksela Enni, Marttinen Fanny, Matela Martta, Matela Vieno, Matinlauri Anni, Mattila Laina, Mattila Vieno, Melartin Elsa, Melartin Hanna, Melartin Linda, Mestari Lilja, Mestari Vieno, Miettinen Hillevi, Mikkonen Ella, Mustonen Aili, Mustonen Elvi, Mäkelä Helli, Mäkelä Sylvi, Mäkinen Elli, Mälli-

nen Rauha, Männistö Hilikka, Männistö Kirsti, Mänty Miila, Määttä Anna, Määttä Sirkka.

Niemelä Aini, Niemelä Elma, Niemelä Olga, Niemi Aili, Niemi Helmi, Nieminen Evi, Nieminen Martta, Niemistö Hilma, Nikinmaa Anna, Nikinmaa Annikki, Nikinmaa Kyllikki, Nissilä Martta, Nousiainen Tyyne, Nuorvaara Vappu, Nurminen Linda, Nylander Vappu, Nättinen Kerttu.

Ojala Helmi, Ojala Raakel, Ojala Soidi, Ojala Tyyne, Ojantakanen Anna, Orajärvi Jenny.

Paavola Alli, Paavola Fanni, Paldanius Anita, Paldanius Fanni, Palokangas Hanna, Palokangas Lempi, Palokangas Sirkka, Parkkila Katri, Parkkonen Eini, Parkkonen Helga, Paulaharju Aili, Pelttari Anna, Penttilä Elsa, Penttilä Hilma, Petäjämäa Laura, Pietilä Anna-Liisa, Pietilä Eeva, Pietilä Kaisa, Pietilä Mimmi, Pietilä Paula, Pirinen Elsa, Pirkkanen Kaarina, Pisilä Vieno, Pitkänen Kerttu, Pohjola Aino, Pohjola Elsa, Pohjola Ines, Pohjola Maija, Poutanen Eeva, Puupponen Olga, Puusaari Anni, Puusaari Sirkka, Pylkäs Aino Maria, Päätaalo Linnea.

Rahkonen Kerttu, Rahtula Saima, Raitti Helvi, Rajaniemi Eeva, Rantapelkonen Helvi, Rauhala Helmi, Rantapuuskari Kaarina, Rantapuuskari Mirjam, Rautio Kerttu, Rautio Terttu, Rautio Vieno, Reinilä Vilma, Riekkö Siiri, Riepas Maikki, Riikonen Alli, Riikonen Hanna, Riikonen Iris, Rimpelä Irja, Rinne Siiri, Riutamäki Helli, Rohturi Esteri, Ronkainen Eeva, Roppola Aino, Roppola Emmi, Ruotsalainen Tyyne, Ruutikainen Vieno, Räihä Sirkka-Liisa, Rönty Maija.

Saarela Elsa, Saarela Hilikka, Saarela Martta, Saarela Taimi, Saari Tyyne, Saari Illy, Saarinen Lea, Saarinen Saimi, Saario Aili, Sakari Aino, Sakari Jenny Maria, Sakari Martta, Salmela Aino, Saloranta Taimi, Sarkkinen Aune, Sarkkinen Irja, Sarlin Kyllikki, Satokangas Annu, Savilampi Aira, Savilampi Toini, von Schantz Emmy, Siitonen Irja, Sillanpää Irja, Siltala Hilja, Simelius Aili, Simelius Aino, Similä Anna, Similä Rauha, Sipilä Anna, Sipilä Anni, Sipola H. Skog Tyyne, Stenroos Aino, Ståhlberg Elsa, Stråhlmann Fanni, Stråhlmann Rhea, Suviranta Naimi, Säisä Katri.

Taipaleenmäki Aili, Taipaleenmäki Aino, Taivalsaari Esteri, Takalo Ellen, Takalo Kirsti, Tarkkonen Helga, Toivanen Kerttu, Toppinen Ellen, Torkkola Lyydia, Tuikkala Vieno, Tuomikoski Elsa, Tuominen Lyydi, Turula Ellen, Turula Ester, Turula Hilja, Turusenaho Aili, Turusenaho Saara, Tuura Aino, Tuuvanani Elviira.

Ungbom Astrid, Untolahti Impi, Uusi-Hallila Helmi, Uusitalo Elsa, Uusitalo Eva.

Vahtola Alli, Vainio Martta, Vakkuri Anni, Vasala Maria, Vauhkonen Aili, Vesa Aino, Wickström Kerttu, Vickström Meeri, Viljanen Elli, Vilppola Maria, Virkberg Elma, Virri Martta, Virsu Edith, Virta Liisa, Virta Toini, Vähänmaa Anja, Vähänmaa Hilikka, Väyrynen Aino.

Ylikulju Hilda, Yliluoma Sylvia.

Ängeslevä Elli

”Heille kiitosta ja kunniaa”

Painon aikana tulleet tiedot

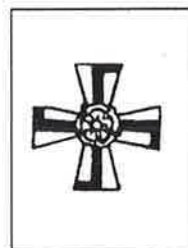
AHOSOLA Aimo Olavi maanviljelijä, s. 21.6.1923 Polvijärvi. Pso. Aune Mirjami o.s. Tanskanen, lapset: Rauha -47, Raija -49, Esa -51, Sirpa -53, Urpo -62. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella. Pioneerii.

BÄCKMAN Arvi Efrem maanviljelijä, s. 31.8.1921 Pyhäjoki. Tst: jatkosodassa Vietnamin kanavalla, Poentassa. Katosi 13.3.1944, julistettu kuolleeksi, siunattu Pyhäjoen sankarihautaan.

HELTUNEN Janne maanviljelijä, s. 26.7.1919 Suomussalmi. Pso. Hilda o.s. Halonen. Tst: talvisodassa Suomussalmella, jatkosodassa Hangossa, Syvärillä, Lapin sodassa Kemissä. Tykkimies.

HUHTALA Eino työmies, s. 6.10.1911 Merijärvi. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, sairastui sodassa ja kuoli sotavammaan 4.4.1946. Sotamies.

KÄRKINEN Uno Herman s. 11.4.1924 Rautio. Pso. Signe Ofeilia o.s. Polvi, lapset: Aulis, Unto, Alpo, Marja-Leena. Tst: jatkosodassa Aunuksen suunnalla, Lapin sodassa Torniossa, Muoniossa. Sotamies.

LAURONEN Väinö Olavi maanviljelijä, s. 18.6.1922 Suomussalmi. Pso. Aune o.s. Putamaa, lapset: Anna-Liisa -63, Lea -68, Paavo -70. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä, So-dankylässä. Sotamies.

LESKINEN Aarre maanviljelijä, s. 3.5.1926 Paavola. Tst: jatkosodassa Nummelan lentokentällä.

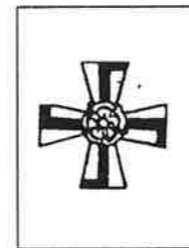
MADETOJA Johan Kustaa Leonard kansakoulunopettaja, s. 26.7.1913 Paavola. Pso. Laura, 2 lasta. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä, Muoniossa. Ylikersantti.

MANNINEN Eino maanviljelijä, s. 26.9.1909 Toivakka. Pso. Aino Pauliina o.s. Oksanen, lapset: Kalevi -31, Kalervo -36, Terttu -41, Maila -44. Tst: talvisodassa Taipaleessa, Karjalan kannaksella, jatkosodassa Kuuterselässä, Kannaksella. Haavoittui 26.12.1939 Keljassa. Väepeli.

MERILÄINEN Antti Ensio tilanhoitaja s. 8.7.1917 Sotkamo. Pso. Lyyli o.s. Hiltunen, lapset: Liisa, Reijo. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, haavoittui talvisodan aikana. Ali-kersantti.

NIEMINEN Kalle Aleksi työmies, s. 8.6.1908 Korpilahti. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 10.7.1941 Laskujärvellä, kuoli vammoihinsa 1.8.1941. Sotamies.

OHUKAINEN Arvo suutari, s. 16.6.1908 Kempele, k. 1946 sotavammaan. Pso. Martta o.s. Sirvelius, lapset: Anja, Arvo. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla.

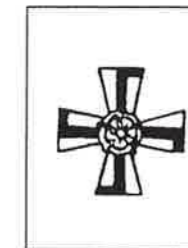
OJAMAA Jaakko Henrikki maatyömies, s. 26.6.1920 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sairastui 28.6.1943 Uhtualla. Sotamies.

OJAMAA Johan Mikael sekatyömies, s. 7.10.1903. Pso. Helga, 4 lasta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Laurilassa, Rovaniemellä. Korp-raali.

OVASKA Juho työmies, s. 8.11.1902. Pso. Martta o.s. Kärki. Tst: talvisodassa autokomppaniassa.

PEHKONEN Akseli s. 26.5.1912 k. 26.4.1946. Kuollut sotavammaan sodan jälkeen ja laskettu sankarihautaan. Sotamies

PEHKONEN Urho Emil autonkuljettaja, s. 20.5.1918 Paavola. Naimisissa, 3 lasta. Tst: jatkosodassa Kuolajärvellä, Maaselässä, Ihantalassa. Kersantti.

PIETIKÄINEN Joonas Gregorius autoilija s. 23.5.1913 Paavola. Pso. Hilka o.s. Pytynen, 2 lasta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Kiestingissä. Sairastui 29.10.1941 Pääjärvellä. Korp-raali.

POHJOLA Veikko Johannes työmies, s. 7.5.1920 Paavola, k. 31.3.1988. Tst: jatkosodassa Poentsassa, Vietnan kanavalla, Maasselässä, Kannaksella. Sotamies.

PÖKKYLÄ Aappo Iisakki maanviljelijä, s. 7.12.1904 Paavola. Tst: talvisodassa 10. tienkorjauskompaniassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

PULJOLA Väinö Matti kauppias, s. 8.8.1905 Paavola. Pso. Taimi, 2 lasta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella. Korpraali.

RANKINEN Eino Mikael maanviljelijä, s. 21.7.1910 Vihanti. Naimisissa. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 11.3.1940 Uudessakylässä, 12.11.1941 Uhtualla. Korpraali.

PULLI Väinö Johannes työmies, s. 15.3.1914 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Kannaksella. Sotamies.

RANTA Eero Eenokki työmies, autonkuljettaja, s. 3.1.1914 Paavola. Pso. Aino, 1 lapsi. Tst: talvisodassa 1/11 kenttäsairaalassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

PUUSTINEN Eino August työmies, s. 26.5.1899 Rantasalmi. Pso. Martta o.s. Routtu. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

RANTA Eino Sakari liikevaihtoverotoimiston johtaja, s. 23.8.1914 Paavola. Pso. Sirkka, 4 lasta. Tst: jatkosodassa Porajävellä, Möhkössä, Aittojoella, Tolvajärvellä. Sairastui 20.10.1943. Luutnantti.

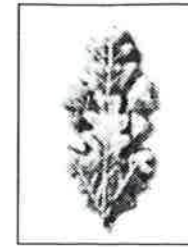
PYLKÄS Jaakko maanviljelijä, s. 31.10.1905 Tynävä. Pso. Elna, 5 lasta. Tst: jatkosodassa 16. kenttävossairaalassa Äänislinnan suunnalla. Sotamies.

RANTAPELKONEN Tauno Kalevi maanviljelijä, s. 5.5.1922 Paavola. Pso. Hilma o.s. Kärkkäinen, 7 lasta. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella, Lapin sodassa. Korpraali.

RANTAPELKONEN Veikko Viljo Henrikki sekatyömies, s. 26.12.1913 Paavola. Tst: talvisodassa Kollaarjoella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

REHULA Sulo Iisakki sekatyömies, s. 24.12.1913 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

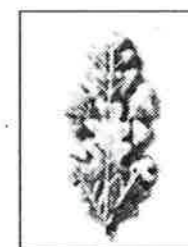
RANTAPELKONEN Veikko Kalevi autoilija, s. 31.7.1922 Paavola. Pso. Siviä, 3 lasta. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Korpraali.

RIEKKI Aimo Akseli työmies, s. 19.11.1923 Paavola. Tst: jatkosodassa jv. koulutuskeskuksessa Oulussa. Sotamies.

RAUTIO Aarne Jaakko kirvesmies, s. 4.8.1910 Paavola. Pso. Helmi, 4 lasta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 23.4.1941 Uhtualla. Kersantti.

RIEKKI Esko Kalevi autonkuljettaja, s. 10.11.1915 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sairastui 27.3.1942 Uhtualla. Sotamies.

RAUTIO Armas Aleksanteri maanviljelijä, s. 15.5.1914 Paavola. Pso. Taimi o.s. Niemelä, 5 lasta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Kannaksella. Väepeili.

RIEKKI Olavi Abram työmies, s. 26.6.1921 Paavola. Pso. Vieno, 3 lasta. Tst: talvisodassa Kuhmassa. Sotamies.

RAUTIO Väinö kantaliupseeri, s. 8.8.1917 Revonlahti. Pso. Eeva, 2 lasta. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 19.8.1941 Uhtualla. Yliväpeili.

RIIKOLA Veikko Heikki maanviljelijä, s. 5.10.1923 Paavola. Naimisissa. Tst: jatkosodassa Maasselässä, Karjalan kannaksella, Summassa. Haavoittui 26.6.1944 Kannaksella. Alikersantti.

ROPPOLA Aate Yrjö työmie, s. 4.3.1906 Paavola. Pso. Anna, 1 lapsi. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Jyvälahdessa. Sotamies.

ROPPOLA Kaarlo Aleksanteri sekatyömie, s. 25.9.1913 Paavola. Pso. Aino. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Lutossa, Lapin sodassa Kemissä. Korpraali.

ROPPOLA Antti Valtteri työmie, s. 19.4.1903 Paavola. Pso. Tyyne, 6 lasta. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

SAARELA Paavo Johannes sekatyömie, s. 16.7.1920 Oulu. Tst: jatkosodassa Koiriväärassa. Haavoittui 15.7.1941 Kypärälammella. Korpraali.

SAARELA Veikko Matti sekatyömie, s. 20.9.1908 Paavola. Pso. Elsa, 3 lasta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 19.7.1941 Uhtualla. Ylikersantti.

SALMINEN Veikko Anselm teleinsinööri, s. 8.2.1924 Paavola. Pso. Hilkka-Liisa. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Metsäkylässä, Kivennavalla, Muolaassa, Vuosalmella. Haavoittui 19.6.1944 Muolaassa. Ins. Kapteeni.

SALMINEN Vilho Heikki autonkuljettaja, s. 30.4.1925 Paavola. Tst: Lapin sodassa Kittilässä, Enontekiöllä, Kilpisjärvellä. Alikersantti.

SALONEN Aarne Yrjö Kullervo hitsaaja, s. 21.11.1919. Pso. Maisa, 6 lasta. Tst: jatkosodassa Sohjanassa, Uhtuan ja Kiestingin suunnalla, Louhissa, Karjalan kannaksella. Ylikersantti.

SAMMALKANGAS Veikko Urho maanviljelijä, s. 17.6.1914 Oulu. Pso. Elma. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä, Kittilässä. Haavoittui 28.4.1942 Ylä-Mustajärvellä, 26.6.1944 Ala-Noskuassa. Korpraali.

SARKKINEN Reino Alfred metsäteknikko, piiriesimies, s. 1.6.1914 Paavola. Pso. Kyllikki, 3 lasta. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella. Yliluutnantti.

SATOKANGAS Eino Johannes sekatyömie, s. 27.11.1907 Paavola. Pso. Aune. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

SILTALA Eino Johannes palosotilas, s. 24.3.1922 Oulu. Naimisissa, 5 lasta. Tst: jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä, Kittilässä. Haavoittui 10.7.1943 Uhtualla, sairastui 9.5.1942 Kiestingissä. Alikersantti.

SILTALA Martti Juho rakennusmie, s. 20.7.1918 Revonlahti. Pso. Elli, 4 lasta. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella. Alikersantti.

SILTALA Veikko Viljami kirvesmie, s. 12.8.1918 Rantsila. Tst: talvisodassa Kainuussa, jatkosodassa Ontrosenvaarassa, Outajärvellä, Outajoella. Haavoittui 23.2.1940 Kuhmossa, 6.8.1941 Ontrosenvaarassa, sairastui 22.10.1942 Outajoella. Sotamies.

SILTALA Veli Ilmari maanviljelijä, s. 16.3.1921 Rantsila. Naimisissa. Tst: jatkosodassa Kanavan lohkolla, Maaselässä, Ihantalassa. Sotamies.

SIPOLA Johannes (Hannes) maanviljelijä, s. 21.6.1897 Paavola. Pso. Hilja Susanna o.s. Rieki. Tst: talvisodassa Kuhmossa. Sotamies.

SIPOLA Matti suutari, s. 2.1.1906 Paavola. Pso. Maikki, 1 lapsi. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

SKARP Aarne Henrik työmie, s. 18.8.1900 Revonlahti. Pso. Fiinu, 4 lasta. Tst: talvisodassa Pelkosenniellä, Savukoskella, Säkkijärvellä. Haavoittui 6.3.1940 Säkkijärvellä. Sotamies.

SORTTI Pauli Fredrik autonasentaja, s. 13.12.1916 Paavola. Naimisissa, 1 lapsi. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella. Sotamies.

SOLARANTA Väinö Johannes s. 17.9.1925 Paavola. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Rovaniemellä, Käsi-varren suunnassa. Sotamies.

SUNI Uno Aadolf maanviljelijä, s. 6.7.1916 Revonlahti. Naimisissa. Tst: talvisodassa Uuraassa, Tervajoella, jatkosodassa Soravaarassa, Kumsassa, Porajärvellä. Alikersantti.

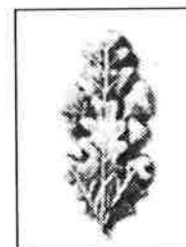
SUUTARI Kaarlo Henricki maanviljelijä, s. 17.1.1925 Rantsila. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella. Sotamies.

SUURINKEROINEN Vilho maanviljelijä, s. 21.1.1900 Kirvu. Pso. Hellin, 3 lasta. Tst: talvisodassa Kuhmossa. Kersantti.

SÄRKINIEMI Jouko Johannes maatyömies, s. 14.12.1914 Paavola. Naimisissa. Tst: talvisodassa Suomussalmella, Kuhmossa, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä, Kittilässä. Korpraali.

SÄRKINIEMI Voitto Osvald metsätyömies, s. 14.12.1919 Paavola. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella. Sotamies.

TASKILA Aulis Olavi korjausmies, s. 21.7.1920 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Kersantti.

TASKILA Jaakko Vihtori s. 2.8.1911 Paavola. Pso. Tyyne. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella. Haavoittui 21.8.1944 Kannaksella. Korpraali.

TASKILA Reino Aadolf työmies, s. 22.6.1910 Paavola. Naimisissa, 2 lasta. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä, Kittilässä. Sairastui 13.6.1944 Kannaksella. Korpraali.

TASKILA Vilho Fredrik suutari, s. 4.5.1912 Vihanti. Pso. Rauha, 8 lasta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella. Korpraali.

TASKINEN Armas Johannes maanviljelijä, s. 16.9.1911 Paavola. Pso. Helmi, 2 lasta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Kannaksella. Kersantti.

TASKINEN Kalle Iivari kirvesmies, s. 17.5.1907. Pso. Aune. Tst talvisodassa Suomussalmella, Lapin sodassa Pohjois-Suomessa. Korpraali.

TERVO (KIIMALA) Kaarlo Iisakki maanviljelijä, s. 29.1.1908 Paavola. Pso. Nelly o.s. Lehto, lapset: Irma, Orvokki. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella. Haavoittui 1.8.1941 Uhtualla. Korpraali.

TERÄS Martti Fridolf maatyömies, s. 27.6.1916 Vihanti. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

TIMONEN Eino Os-kari autonkuljettaja, s. 8.7.1913 Oulunsalo. Pso. Martta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Syvärillä, Karhumäessä. Sairastui 19.6.1942 Karhumäessä. Sotamies.

TOKOLA Oiva Olavi maanviljelijä, s. 7.10.1917 Kannus. Pso. Aili, 4 lasta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Kannaksella, Syvärillä, Lapin sodassa Kemissä. Korpraali.

TOLONEN Kaarlo (Kalle) Samuli s. 10.10.1919. Pso. Elsa Maria. Tst: jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla. Sairastui 29.5.1942 Kiestingissä. Korpraali.

TOLONEN Jussi Esaias sahatekn. työnjohtaja, s. 10.8.1923 Oulainen. 2 lasta. Jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä, Kittilässä. Haavoittui 7.8.1943 Uhtualla, 17.6.1944 Heinjoella. Sotamies.

TORVELA Kusti Erkki pienviljelijä, s. 31.3.1906 Haukipudas. Pso. Fanni, 2 lasta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Kannaksella. Alikersantti.

TUOHIMAA Aate Iisakki maanviljelijä, piiriesimies, s. 31.12.1912 Paavola. Naimisissa, 6 lasta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Kannaksella, Lapin sodassa Pohjois-Suomessa. Haavoittui 9.3.1940 Kollaanoella. Kersantti.

TURULA Tauno Sameli maanviljelijä, sähköasentaja s. 1.8.1925 Paavola. Pso. Maija-Liisa o.s. Taskila, lapset: Risto -50, Raimo -53, Mauri -62, Markku -64. Tst: Lapin sodassa Pohjois-Suomessa. Kersantti.

TURUSENAHO Eelis Alfred työmies, s. 29.11.1915 Paavola. Pso. Sofia, 2 lasta. Tst: talvisodassa Pelkosenniellä, Savukoskella, Märkäjärvellä, jatkosodassa Karjalan kannaksella. Alikersantti.

TURUSENAHO Frans Mikael sekatyömies, s. 9.8.1905 Paavola. Tst: talvisodassa Kuhmossa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

TURUSENAHO Toivo Matias työmies, s. 27.5.1912 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla, Ahvenlahdella. Sairastui 10.12.1943 Uhtualla. Korpraali.

TÖRMÄNEN Juho Heikki suutari, s. 27.8.1907 Paavola. Pso. Aune, 1 lapsi. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Kannaksella. Haavoittui 18.8.1941 Uhtualla. Sotamies.

UHRE Esko Johannes autonkuljettaja, s. 17.4.1923. Naimisissa, 2 lasta. Tst: jatkosodassa Maaselässä, Krivissä, Perkjärvellä, Leipäsuolla. Sotamies.

UKONAHO Pauli Johannes työmies, s. 4.3.1919 Vihanti. Tst: jatkosodassa Kolvasjärvellä, Repolassa, Omeliassa, Rukajärvellä. Sairastui 11.5.1942 Ondajoella. Sotamies.

UHONAHO Ville Adolf sekatyömies, s. 4.2.1906 Paavola. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella. Sotamies.

VAUHKONEN Leo myymälänhoitaja, s. 6.7.1906 Pieksämäki. Pso. Aili, 2 lasta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Alikersantti.

VESTERHOLM Kaarlo Frans maanviljelijä, s. 21.6.1913 Oulujoki. Pso. Hilja. Tst: talvisodassa Pelkosenniellä, Savukoskella, Sallassa, Karjalan kannaksella, jatkosodassa Ilomantsissa, Hiisjärvellä, Lempäälässä, Viipurinlahdella. Haavoittui 14.7.1941 Lonkivaarassa. Kersantti.

VIINIKKA Taisto Olavi hitsaaja, asentaja, s. 22.2.1922 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla. Sairastui 28.1.1942. Sotamies.

VIINIKKA Usko Uljas sekatyömies, s. 1.6.1914 Paavola. Pso. Saimi, 3 lasta. Tst: talvisodassa Petsamossa, jatkosodassa Sallassa. Sairastui 18.7.1941. Sotamies.

VILMUNEN Aarne varastonhoitaja, s. 3.12.1915 Paavola. Pso. Hilja, 3 lasta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Korpijärvellä, Karhumäessä, Poventsassa, Maaselässä, Uhtualla. Haavoittui 18.8.1941 Röhössä. Korpraali.

VILMUNEN Kalle sekatyömies, s. 19.5.1908 Paavola. Tst: jatkosodassa Nuosjärvellä, Nirkassa. Korpraali.

VILMUNEN Matti Oskari työmies, s. 20.2.1903 Paavola. Pso. Maria, 6 lasta. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sairastui 1.8.1941 Uhtualla. Sotamies.

VILMUSENAHO Eino Artturi metsätyönjohtaja, s. 27.9.1920 Ylivieska. Pso. Heinikki o.s. Pirttipera, 4 lasta. Tst: talvisodassa Suomussalmella, Kuhmossa, jatkosodassa Salmissa, Aunuksessa, Syvärillä, Äänislinnassa, Karhumäessä. Haavoittui Karhumäessä. Jääkäri.

VILMUSENAHO Yrjö Ilmari uutispäällikkö, s. 15.3.1918 Paavola. Tst: jatkosodassa Repolassa, Omeliassa, Ontrosenvaarassa, Rukajärvellä, Ondajoella, Ilomantsissa. Ylikersantti.

VUOLUNPARRAS Vilho Kalervo sekatyömies, s. 2.12.1906 Haapavesi. Pso. Anna. Tst: talvisodassa Sallassa, Säkijärvellä. Sotamies.

VUOTILA Aarne Adolf maanviljelijä, s. 27.5.1912 Paavola. Pso. Oili o.s. Rahkola, lapset: Aili, Anni, Anja. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Tolvajärvellä. Korpraali.

VUOTILA Väinö Henrikki s. 2.1.1902 Paavola, työmies. Tst: jatkosodassa Vasovaarassa, Vuokkiniemellä, Pistojoella, Uhtuan länsipuolella, Lapinsodassa Torniossa ja Rovaniemellä. Tykkimies.

VÄHÄMAA Jouko Kalevi apteekkari, s. 29.2.1916 Kauhava. Naimisissa, 3 lasta. Tst: jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 16.7.1941 Laskujärvellä. Luutnantti.

VÄHÄMAA Kauko Kalervo metsänhoitaja, s. 14.7.1922 Paavola. Tst: jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla, Ilomantsissa, Lapin sodassa Torniossa, Muonionjokivarressa. Sairastui 12.

6.1943 Pertjärvellä. Yliluutnantti.

VÄHÄSARJA Yrjö Erkki sekatyömies, s. 6.10.1914 Paavola. Pso. Aune, 2 lasta. Tst: talvisodassa Laatokan koillispuolella, jatkosodassa Aunuksen kannaksella, Laatokan karjalassa. Alikersantti.

ÄIJÄLÄ Iisak Kustaa Adolf metallimies, s. 14.6.1922 Rantsila. Naimisissa, 2 lasta. Tst: jatkosodassa Lempäälässä, Lumisuolla, Äyräpäässä, Vuosalmella. Alikersantti.

ÄÄNISEN AALLOT

*Lyö aallot Äänisen aavan
ne keinuu näin kertoen
on uuden huomenen saava
maa Vienan ja Aunuksen.
He kuuli soresan soiton,
min taiston temmellys toi,
nyt joukko horjumaton
sen rantoja taas vartioi.*

*Lyö aallot Äänisen aavan
ne keinuu näin kertoen,
toi heimo Karjalan maahan
nyt uuden jo kanteleen.
He kulki voitosta voittoon
ja löivät vihuripäin,
siks' kunnes koskematon
ja ihana maa tänne jäi.*

*Hiljaa tuutii Ääninen aaltojaan
uupuu rantaan satujen saarelmaan.
Sua kaukaa armain täällä muistelen
kerran noudan onnemme venheeseen.*

ÄIJÄLÄ Matti Vilhelm maanviljelijä, s. 7.10.1902 Paavola. Pso. Helmi o.s. Keski-talo, 8 lasta. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

ÄIJÄLÄ Veikko Olavi s. 25.10.1925 Paavola, autonkuljettaja. Pso. Liisa o.s. Aho, lapset: Hannu -53, Liisa -54, Seppo -57. Tst: Lapin sodassa. Sotamies.

ÄIJÄLÄ Väinö Johannes sekatyömies, s. 10.9.1908 Paavola. Tst: jatkosodassa Kolvasjärvellä, Repolassa, Omeliassa. Haavoittui 23.7.1941 Omeliassa. Alikersantti.

KOTIIN KARHUMÄESTÄ

*On ollut Karhumäessä iltahetki.
Käy päivän kultakehrä metsän taa.
Jo tuolla vaarain yllä lintusetkin
Yön laulun kaiuttaa.
Mä kuljen korpitiellä mietemielin,
sä aina eessäin väikyt vaan.
On aatos armahin ja toive kallehin
sun milloin taas nähdä saan.*

*Kotiseutu on se paikka parhain,
jonne päivin öin käy aatos varkain
Armahani sua mä aina muistan
päivät lasken vaan kun kohdataan.
Loma kaunis on tuon onnen tähden
kunnes hetki lyö ja pois mä lähden.
Karhumäen tie on pitkä silloin,
kun sydän jäi luo sinun, josta unelmoin.*

Sävel: Kerttu Mustonen
Sanat: Josef Kaartinen

Sota-ajan laulelmiä – kenttäpostia ”sieltä jostakin”

Rintamakertomuksia ja sotapäiväkirjoja täydentämään otamme tähän mukaan sen ajan laulelmiä. Ne olivat osa hetkiä, jotka toivat iloa arjen harmauteen ja yhä edelleen ne ”ottavat mukaansa” silloin harvoin, kun niitä kuulemme.

Säilyköön nämä laulut tässä kirjassa muistoina sodan päiviltä.

SILLANPÄÄN MARSSILAU LU

*Kotikontujen tienoita tervehtien
tämä laulumme kaikukoon
yli peltojen vetten ja tunturien
aina Hangosta Petsamoon.
Sama kaiku on askelten,
kyllä vaistomme tuntee sen,
kuinka kumpujen kätkestä mullasta
maan isät katsovat poikiaan.*

*Sinä tiedäthän veikko mun vierelläin,
mikä retkemme tänne toi.
Ilomielin me riensimme sinnepäin,
mistä yhteinen kutsu soi.
Tapa tuttu jo taattojen
nyt on hoidossa poikasten:
Kun on vaaralle alttiina syntymämaa
kotia skareet jäädä saa.*

*Mitä lieneekin aarteita Suomessa,
toki kallehin on vapaus.
Tääl' on suorana seistä ja kaatua
joka miehellä oikeus.
Siis te lapset ja vanhukset
ja te äidit ja morsiamet:
Niin kauan teillä on suojattu lies
kun on pystyssä ykskin mies.*

Frans Emil Sillanpää

LIISA PIEN'

*Kasarmimme eessä suuri portti on,
mi illan pimetessä jää lyhdyn valohon.
Sen eessä jälleen kohdataan
ja lyhdyn alla haastellaan
kuin ennen Liisa pien'
kuin ennen Liisa pien'.*

*Huomas' kaikki heti meitä katsoissaan
ett lempi yhteen veti kun yks' jäi varjo vaan.
Sen nähdä kaikki kyllä saa,
jos lyhdyn alla armastaa,
sun kanssa Liisa pien'
sun kanssa Liisa pien'.*

*Iltahuudon hetki liian pian sai,
vois tulla kallis retki, siks' nyt jo lähden kai.
Sulle nyt lausun näkemiin,
vaikk' tahtoisin mä kaupunkiin
sun kanssa Liisa pien'
sun kanssa Liisa pien'.*

*Askeleesi tiellä kauniin käyntis myös
ne tuntee lyhty siellä mi jälleen loistaa yös'.
Jos en mä enää palaa lain
ken lyhdyn alla seisoo ain'
sun kanssa Liisa pien'
sun kanssa Liisa pien'.*

*Kaikki sumuun häipyä, maa ja taivaskin
huulillasi väikkyy nimi rakkahin.
Luokses' mä unelmissain saan
taas lyhdyn alla kohdataan
kuin ennen Liisa pien'
kuin ennen Liisa pien'.*

Hans Leip', suom. Vuokko

Suomen itsenäistyminen ja vapaussota

Kaukaa keskiajalta alkaa Suomesta hahmottua kokonaisuus. Pohjoisen Itämeren rannikoilla on rauhatonta aikaa 1100- luvun lopulla. Ruotsi on kiinnostunut kaupankäynnistä Suomeen, mutta samoin myös Novgorod. Ruotsalaisten tekemät sotaretket tunnetaan ristiretkinä pakanoita vastaan. Novgorod puolestaan tärkeänä kauppakeskuksena tekee sotaretkiä valta- asemansa laajentamiseksi samoille alueille. Vähitellen Ruotsin vallan asema vahvistuu lännessä ja Suomi vakiintuu Itämaa nimiseksi kokonaisuudeksi Ruotsin yhteyteen. Idän ja lännen valtataisteluiden välikappaleena sen asema korostuu Ruotsiin kuuluvana hiippa- ja laamannikuntana. Ensimmäinen virallinen itäraja vedetään Pähkinäsaaren rauhassa 1323.

1500- luvun jälkipuoliskolla Kustaa Vaasa antaa Suomen Juhana pojalleen herttuakunnaksi ja Juhana johtaa Suomea hyvin itsenäisesti. Myöhemmin valtaistuiriitojen kaudella ja verotuksen lisääntyessä Suomi ajautuu sisällissotaan ja tuohon Nuijasotana tunnettuun kahakkaan Suomen erikoisasema romahtaa. 1700- luvun lopulla haaveillaan jo itsenäisestä Suomesta, joskin kansallinen tietoisuus on vielä heikoilla. Suomalaiset osallistuvat Ruotsin sotaponnistuksiin suurvallan rakentamiseksi.

Keisari Napoleonin ja tsaari Aleksanteri I:n Englantia vastaan solmiman mannermaasulkemuksen seurauksena vastahakoinen Ruotsi joutuu Venäjän hyökkäyksen kohteeksi ja ns. Suomen sodan seurauksena Suomi siirtyy Venäjän alaisuuteen 1809 vallattuina lääneinä. Maakuntiin jää venäläinen sotaväki ja korkein lainsäädäntö on yksinvaltiaan keisarin/tsaarin vallassa. Tunnettu Runebergin kirjoittamat Vänrikki Stoolin tarinat Suomen sodan ajoilta ja silloin kansallinen tietoisuus ja itsetunto alkavat vahvistua.

1800- luvun puolivälin jälkeen saavutetut erioikeudet suuriruhtinaskuntana vahvistavat kansallista identiteettiä. Mutta Venäjän ote tiukentuu, kun N.I. Bobrikovista tulee Suomen kenraalikuvernööri. Suhtautuminen venäläistämiseen jakaa suomalaiset. 15.2.1899 Nikolai II allekirjoittaa helmikuun manifestin, joka aloittaa ns. ensimmäisen sortokauden. Sen aikana venäläistämistoimenpiteet koetaan sortona ja ne antavat sysäyksen itsenäistymispyrkimysten käynnistymiselle. 1900- luvun alussa Venäjällä on paljon vallankumousliikkeitä ja ne leviävät myös Suomeen. Suurmielenosoitukset ja lakot ovat toistuvia ja vuoteen 1914 mennessä yhä useammalle suomalaiselle on käynyt selväksi, että kuuluminen Venäjän alaisuuteen merkitsisi ajanmittaan täydellistä sulautumista siihen.

Rohkeiden suomalaisuusmiesten karkoitukset Siperiaan vain vauhdittivat itsenäisyyden valmistelua. Maassamme alkoi nuorten värväys Saksaan sotilaskoulutukseen. Vuodesta 1914 alkaen n. 2000 vapaaehtoista lähtee eri etappiteitä myöten ja venäläisten santarmien jäljestäminä Ruotsin kautta Saksaan ja heistä muodostetaan Jääkäripataljoona 27. Se osallistuu koulutuksen jälkeen Itärintaman taisteluihin Baltiassa, vedetään sitten takaisin koulutukseen ja niin siitä muodostuu yhtenäinen ja toimintakykyinen joukko.

Samoihin aikoihin 15.3.1917 tapahtuu Venäjällä vallankumous ja se leviää Suomeenkin. Olot muuttuvat sekaviksi ja levottomiksi. Jo aikaisemmin oli monin pai-

koin punakaarteja, joita myös järjestyskaarteiksi kutsuttiin ja vastaavasti suojeluskuntia vapaaehtoisen palokunnan nimellä. Maaliskuussa aktivistit vaativat irtautumista Venäjästä. Kevään ja kesän lakkotaistelut kasvattivat juopaa yhteiskuntaluokkien välille. Vihollisina nähdään Venäläiset joukot, mutta vapaustaistelu muuttuu kansalliseksi tragediaksi.

Heinäkuun 18. päivänä 1917 eduskunta hyväksyy valtalin, jonka mukaan lakien säätäminen on suomalaisten asia. Mutta Venäjä toi lisää joukkoja Suomeen ja elokuussa niitä oli n. 100.000 miestä. Marraskuun 14. päivänä alkaa Suomessa suurlakko. Punakaartit ja suojeluskuntalaiset ottavat yhteen monin paikoin. Uusi eduskunta päättää ottaa korkeimman vallan itselleen ja se merkitsee Suomen ja Venäjän yhteyden purkautumista ja enteilee itsenäisyysjulistusta.

Joulukuun 6. päivänä 1917 eduskunta hyväksyy äänestyksen jälkeen senaatin antaman itsenäisyysjulistuksen. Syksyn jälkeen venäläisiä joukkoja oli vähennetty Suomessa, mutta vuoden lopulla maassa on n. 40.000 miestä. Itsenäisyysjulistuksen jälkeen laillisella hallituksella oli vastassaan maassa olevat venäläiset sotilasjoukot. Levottomuuksien lisääntyessä eduskunta valtuutti senaatin ryhtymään toimiin järjestyksen luomiseksi Suomeen ja antoi tehtävän Suomeen palanneelle kenraaliluutnantti Carl Gustav Emil Mannerheimille. Näin oli syntynyt laillisen hallituksen vapaussota venäläisiä vastaan. Pohjanmaalla alkaa vapaussota 28.1.1918, kun suojeluskuntalaiset riisuvat aseista venäläiset Vaasassa, Seinäjoella ja Lapualla. 25.2.1918 jääkärien pääjoukko saapuu Vaasaan ja samalla se merkitsee yhtenäisen sodanjohdon perustamista.

Sodan syttyessä Pohjois- ja Keski- Suomi ovat hallituksen vallassa, mutta Etelä-Suomessa on paljon venäläisiä joukkoja. Taisteluja ei voida välttää ja niin vallataan Tampere 6.4, Helsinki 14.4. ja Viipuri 29.4. Lopullisesti sota päättyy, kun valkoiset joukot miehittävät venäläisten räjäyttämän Inon linnoituksen. Voitonparaati pidetään Helsingissä 16.5. ja Tarton rauhassa 14.10. sovitaan Suomen rajat.

Vapaussodan aika Paavolassa ja Revonlahdella

Kesä 1917 oli levottomuuksien aikaa, lakkoja ja työnseisauksia. Kysymyksessä olivat taloudelliset uudistusvaatimukset: päivän työaika 10 tuntiin ja palkkaehtojen parannuksia. Marraskuun suurlakon jälkeen tilanne kiristyi, perustettiin järjestyskaarteja (punakaarteja) ja vastaavasti vapaaehtoisia palokuntia (suojeluskuntia). Kuitenkaan kaikki työläiset eivät kannattaneet aseellista toimintaa ja esim. Ruukin sahat toimivat koko vapaussodan ajan. Malttia riitti. Aluksi työväki riisui poliisit aseista ja asetti omat järjestysmiehet tilalle, samoin vartijat puhelinkeskuksiin, rautatieasemille ja silloille. Myös kunnanvaltuuston kokous hajoitettiin. Varsinaista taistelua ei paikallistasolla käyty, ainoa kahakka, jossa ihmishenki oli kyseessä, tapahtui seuraavasti: (lainaus Risto Vilmusenahon kirjasta Siikajokilaakson historia II)

”Tilanne pysyi kuitenkin äärimmäisen jännittyneenä. Punakaartin keskuuteen oli levinnyt huhu, että Heilalansaaren Hämeenahon talossa olisi kätkeytyä Etelä- Pohjanmaalta tuotuja aseita. Tammikuun 30. päivänä aseita lähti etsimään yli satapäinen työläisjoukko, mukana myös kirkonkylän työväkeä. Joukolla oli aseina muutamia kivääreitä, haulikoita ja seipäitä. Kun Hämeenahon talo tuli näkyviin, ryhtyi hajallaan edennyt työläisjoukko järjestäytymään. Tällöin kajahti laukaus ja työmies

Sako Satokangas tuupertui maahan pahoin haavoittuneena. Hän menehtyi paria päivää myöhemmin vammoihinsa. Laukesiko jonkun punakaartilaisen ase vahingossa, vai ammuttiinko laukaus Hämeenahosta, on jäänyt aukottomasti selvittämättä.”

Samaan aikaan Oulussa taistellaan. Venäläisten komentaja haluaa pitää joukkonsa erillään taisteluista. Kuitenkin suojeluskuntalaisten ensimmäinen valtausyritys lyödään takaisin venäläisten avulla. Silloin Mannerheim lähettää Vaasasta n. 650 miehen retkikunnan avuksi. Juna pysähtyy Ruukin asemalle ja vastaan tulee Oulusta veturilla punaisten neuvottelijana Yrjö Kallinen, esityksensä, ettei taistella vaan heitetään aseet Oulujokeen. Neuvottelut venyvät ja Mannerheim lähettää lisää joukkoja ratsumestari Ignatiuksen johdolla valtaamaan Oulua. Oulu vallataan 3.2. ja venäläiset riisutaan aseista. Ruukissa odotellessa kävi n. 250 miehen joukko Raahessa ja riisui siellä venäläiset joukot aseista ja palasi Ruukkiin tappioitta. Niin Paavolassa kuin Revonlahdellakin tämä Ruukin asemalla pysähtynyt sotajoukko ei aiheuttanut paikallisia kahakoita, se oli vain yksi ohimenevä hetki sodankulussa. Sen jälkeen kun vapaustaistelurintama siirtyi Etelä- Suomeen, pitäjässämme ei taisteltu, vain yksi harhaluoti teki tehtävänsä.

Paavolan ja Ruukin naiset lahjoittivat eteläpohjalaisille joukoille vaatevaraston sukkaa ja käsineitä myöten. Samoin he huolehtivat suojeluskunnan ja punavankien muonituksesta. Paavolasta lähti n. 50 miehen vapaaehtoisjoukko etelään, jossa suojeluskuntalaisia kaatui neljä miestä. Vastaavasti punaisten joukkoja joutui vankileirille ja heitä menehtyi siellä toistakymmentä leirien kurjuuteen, punatautiin ja nälkään.

Taistelut ja vankileirien huonot olosuhteet aiheuttivat pitkäaikaista kahtiajakoa kansan keskuuteen. Aikaa myöten elintason parantuessa parani myös yhteenkuuluvuuden tunne 1930- luvun loppupuolella. Vaikka osalle meidän sukupolvestamme kodit eivät olisikaan pystyneet antamaan isänmaallista elämäntunnetusta, niin lapset saivat sitä koulussa, jonka osuus kansan ja sen nuorison isänmaallisessa kasvatuksessa on ollut arvaamattoman suuri, eikä kansamme historian tuntemus ollut mennyt ohitse vaikutuksia jättämättä. -30 luvun nuoriso tiesi, että isänmaan vapaus voi vaatia myös uhreja. Asevelvollisuus oli kansamme keskuudessa suuressa kunnia. Armeija koettiin turvana ja se sulki piiriinsä koko miespuolisen väestön. Kansan eheys tuli julkiseksi talvisodan 105 kunnian päivinä, jolloin entiset valkoi- set ja punaiset taistelivat rintarinnan vapaan Suomen puolesta.

Kalevi Roppola

Paavolan vapaussotureita lähdössä Satakunnan rintamalle 1918.

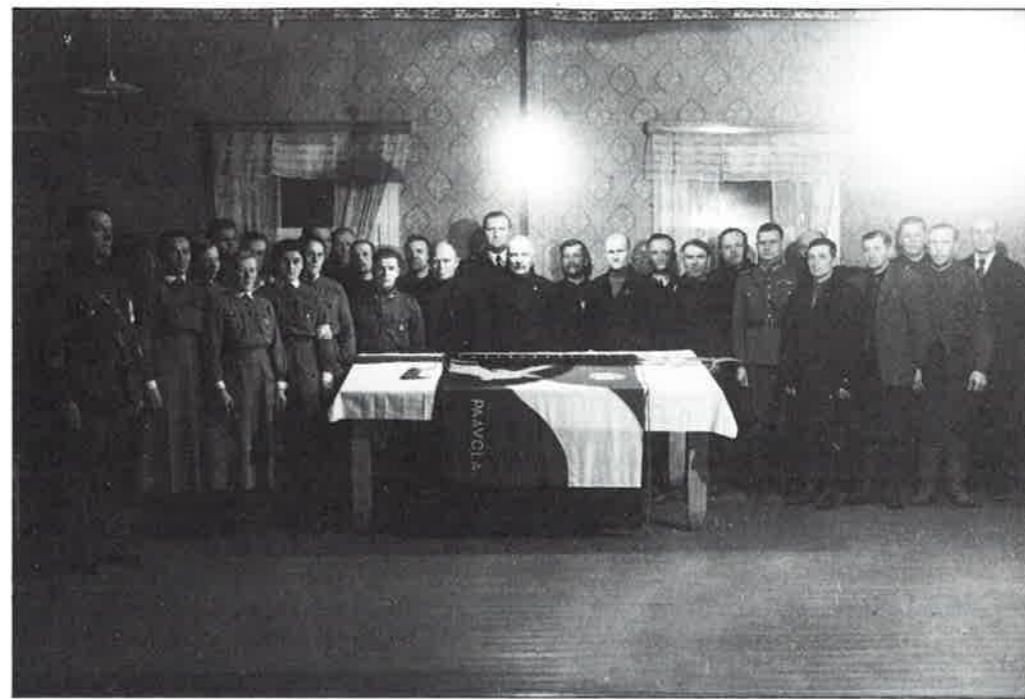
Paavolan vapaussotureita: yläriivi vasemmalta: Kangastalo Aate, Niemelä Yrjö, Kursula Veeti, Mustonen Antti, Kuumala Sako ja Hyrylä Kalle. Alarivi vasemmalta: Laurinperttu Kalle, Launonen Väinö, Korpi Iikka ja Viitamaa Aate.

Räjätettyjä Inon linnoituksia, v. 1918 vapaussodan viimeinen valtaus.

Vapaussoturit sankarihaudalla kunniavartiossa.

Vapaussoturit saavat oman lipun.

Paavolan vapaussotureita lähdössä Helsinkiin 16. 5. 1938 vapaussodan päättymisen 20-v. juhlille.

Esitetty vapaussodan sankaripatsaan paljastustilaisuudessa 1920

*HUOMIO ! Haudalla vainajien kun seisomme tässä,
surra me emme nyt voi,
siksi on syämemme onnea täysi ja riemukas mieli
töistämme vainajat nyt.*

*Kummulla paasi nyt muistoksi Teidän seisovi tuossa.
Ylpeillä syyllä se voi,
ei tosin loistolla, muodoilla ei, mutta maineella muulla;
muistolla sankarien.*

*Synkkä ja pilvinen, muistatte kai, oli talvi se tuima,
josta nyt vuosia kaks',
tauti kun kauhea vierahan laittama, raivosi meillä,
sairasti kansa ja maa.*

*Sairasti kansa ja puoskarinaan piti vierasta valtaa,
loitsuja kuunnellen sen;
loitsuja, jotka jos jatkua saivat, uhkasi saattaa
kuoleman kynsihin maan.*

*Pohjassa pohjolan maan vaan pilkotti hiukkasen päivä,
mustana muu oli maa,
toivoa, uskoa, avun saantia – miehuutta myöskin
muualla kaivattiin.*

*Pohjasta pohjolan maan toki laajeni valkoinen valta,
meillekin saatiin se;
kestänyt kauan nyt ei – pian paistavi pilvetön päivä
ympäri pohjolan maan.*

*Ilo muistella, miten meiltäkin riemuisasti miehet
joukkohon lähtevien;
avuks' ehtivät - he, sekä muiden miehien lailla
oppivat taistelemaan.*

*Patsahan alla nyt tuossa ystävät, meillä on neljä
urhoa syntymämaan.
Kentälle kunnian he siellä kaatuivat – puolesta maansa,
henkensä uhraten sai.*

*Haihtua muistomme ei voi, sankarit mielistä meidän,
Aina se säilyvä on,
kirkasna säilyvä on – niin kauan kun laulukin kaikuu,
kunniaks' syntymämaan.*

Mikko Pietilä

VAPAUSSOTURI patriootti VÄINÖ LAUNONEN

In Memoriam

Sana vapaussoturi paljastaa välähdyksenomaisesti mistä sodasta on kyse.

Vuosi 1918 alkoi tässä maassa suuren epävarmuuden ja sekasorron tilassa. Venäjän silloinen hallitus oli tosin vuoden 1917 viimeisenä päivänä tunnustanut Suomen itsenäisyyden, mutta 40.000 miehitysjoukkoja oli edelleen maassa ja vallankumous jatkui, osa kansastamme veljeili venäläisten kanssa. Turvattomuus, ryöstöt ja murhat jatkuivat. Suomi oli kuolemanvaarassa.

Senaatin julistettua Suojeluskunnat hallituksen joukoiksi ja Mannerheimin ylipäälliköksi alkoi Vapaussota 27.1.1918. Noin viikkoa aikaisemmin oli Karjalassa ja toiminta aloitettu. Valmistelut maan vapauttamiseksi olivat käynnissä koko I maailmansodan ajan mm. Jääkäriateen takana oli koko kansa, myös työväen johto.

Mannerheim sanoo päiväkäskyssään: Teitä on kourallinen huonosti aseistettuja miehiä, jotka pelkäämättä lukuisaa vihollista aloitti vapaustaistelun Pohjanmaalla ja Karjalassa. Lumivyöryn tavoin on Suomen armeija sitten kasvanut voittokulkunsa aikana etelää kohti! Tähän lumivyöryyn kuului myös nuori vapaussoturi Väinö Launonen. Oulussa perustetun hiihtojoukon mukana hän joutui Satakunnassa muodostettuun kenraali Lindenin komentamaan länsiarmeijaan ja osallistui Tampereen valtaukseseen. V. 1919 syntyi Suomessa voimakas kansaliike, joka tähtäsi Aunuksen ja Vienan vapauttamiseen. Kalevalan laulumaat kutsui myös Väinö Launosen Aunuksen retkelle. -39 syksyllä vainolainen hyökkäsi - ja itsestään selviö oli, että hän oli siellä missä miehiä tarvittiin. Sillä "mitä lieneekin aarteita Suomessa Toki Kallehin on Vapaus. Täällä suorassa seistä ja kaatua, joka miehel' on oikeus." Jatkosota ei tehnyt poikkeusta jälleen taistontie vei tuohitorven maille.

Tänä päivänä olemme lujasti tietoisia siitä, että uhrin ansiosta lippu liehuu. Tämä itsenäinen, vapaa sinivalkoinen Suomi on maailmankartalla siksi, että Suomen miehet kuulivat Isänmaan kutsun ja täyttivät valansa velvoitteen aina kuolemaan saakka.

Tänään lasketaan rakastamansa Isänmaan helmaan Vapaan maan soturi - Hän on meille esimerkki ajasta aikaan ja polvesta polveen.

Kaikkivaltias iankaikkinen Jumala siunatkoon Sinun työsi ja toimesi ja antakoon Sinulle iankaikkisen rauhan.

P.K. Tupala
Musta Eskadroona

Rajalla

*Raja railona aukeaa.
Edessä Aasia, itä.
Takana länttä ja Eurooppaa;
Varjelen, vartija sitä.*

*Takana kaunis isänmaa
kaupungein ja kylin.
Sinua poikas puolustaa
maani, aarteista ylin.*

*Öinen, ulvova tuuli tuo
rajan takaa lunta.
– Isäni, äitini, Herra suo
nukkua tyyntä unta.*

*Anna jyviä hinkaloon,
anna karjojen siitä.
Kätös peltoja siunatkoon.
– Täällä suojelen niitä.*

*Synkeä, kylmä on talviyö,
hyisenä henkii itä.
Siell' ovat orjuus ja pakkotyö;
tähdet katsovat sitä.*

*Kaukaa aroilta kohoaa
Iivana Julman haamu.
Turman henki se ennustaa:
verta on näkevä aamu.*

*Mut isät armaat haudoistaan
aaveratsuilla ajaa:
karhunkeihäitä kourissaan
syöksyvät kohti rajaa.*

*– Henget taattojen autuaat,
kuulkaa poikanne sana –
jos sen pettäisin saapukaat
koston armeijana –.*

*Ei ole polkeva häpäisten
sankarileponne majaa
rauta- antura vihollisen, –
suojeleen maani rajaa.*

*Ei ota vieraat milloinkaan
kallista perintöänne.
Tulkoot hurttina aroiltaan:
mahtuvat multaan tänne.*

*Kontion rinnoin voimakkain
ryntään peitsiä vasten
naisen rukkia puolustain
ynnä kehtoa lasten.*

*Raja railona aukeaa.
Edessä Aasia, Itä.
Takana länttä ja Eurooppaa;
Varjelen, vartija sitä.*

Uuno Kailas

Paavolan suojeluskunnan toiminnasta

Suomen suojeluskuntain aikakausi on unohdettu. Sen syntyhän tapahtui Venäjän vallan aikana, itsenäisyystaistelumme aattona. Venäläistämistoimenpiteet 1900-luvun alussa, tuomiot Siperiaan, lakot ja suurmielenosoitukset nostattivat isänmaallisen väestön vastatoimiin vierasta valtaa ja yhteiskunnan häiritsemiä vastaan.

Maahamme perustettiin järjestystä valvomaan ”vapaaehtoisia palokuntia” ja niiden määrä lisääntyi keväällä -17 Venäjän vallankumouksen 15.3.1917 jälkeen. Maassamme oli venäläinen sotaväki ja se mellasteli ilman kuria ja sai pienen osan kansaa mukaansa levottomuuksiin.

Paavolaan perustettiin syys/lokakuun vaihteessa 1917 ”palokunta” järjestyksen turvaamiseksi. Sen ryhmiä oli eri kylillä ja revonlahtisetkin kuuluivat siihen. Eräillä kylillä jouduttiin järjestämään yöpartioita käsiasein varustettuna estämään varkauksia, hulinoitua ja aina koteihin väkivalloin tunkeutujien mielivaltaa vastaan. Oulun valtauksen meneviltä valkoisilta joukoilta suojeluskunta sai aseita ja sen jälkeen kotirauhan häiritsemiset loppuivat. Vapaaehtoisia lähti Satakunnan rintamalle n. 50 miestä ja myöhemmin kutsunnan kautta n. 100 miestä. Jääkärien johdolla suojeluskuntalaisista muodostui hallituksen joukot, valkoinen armeija.

Pöytäkirjojen mukaan Paavolan suojeluskunnan esikuntaan oli 22.3.1918 valittu maanviljelijä J.J. Roppola, A. Harjanne, Kalle Tuomola, B.E. Kujanpää ja Hannes Eskolan lähtiessä rintamalle, hänen tilalle Mikko Pietilä. Revonlahdelta Kalle Kesti ja Matti Nahkala. Kun asetus 2.8.-18 suojelukunnista vahvistettiin, erosivat revonlahtiset itsenäisiksi ja Paavolan suojeluskunta perustettiin virallisesti 25.8.1918. Paikallispäälliköksi valittiin aliupseeri Heikki Sipola Tornion rajavartiopataljoonasta. Jäsenkeräys pantiin välittömästi toimeen ja vuoden lopulla oli jäseniä 236 miestä jaettuna kahteen komppaniaan. Näin alkoi varsinainen jäsenistön koulutus, jonka päätoimintoja olivat sotilaalliset maasto- ja sulkeisharjoitukset, suunnistus, ammunta ja eri urheilulajit. Vastasaadun itsenäisyyden innoittamana luotiin joukkoon henkisellä ja aineellisella koulutuksella uhrautuva maanpuolustushenki ja hyvä kansalaisyhteisö.

Toimintaan tarvittiin varoja ja niitä hankittiin mm. näytelmäiltamien järjestämisellä, ”Pohjalaisia” näyteltiin eri kylillä. Paavolan naiset järjestivät keräystoimintaa ja lahjoittivat varat. Myös kunta antoi avustusta ja niin pystyttiin ostamaan suojeluskuntatakit ja lakit jäsenistölle. Huhtikuussa 26.p:nä -18 haudattiin kaatunut vapaussoturi Mällinen suurin muistojuhlallisuuksin. Seuraavana vuonna laitettiin haudoille valkoiset puuristit, pidettiin kesäjuhlat ja vihittiin samalla lottien lahjoittama lippu tarkoitukseensa. Kunta kustansi graniittisen sankaripatsaan ja suojeluskunta paljasti sen suurin juhlallisuuksin 15.8.1920. Maasto- ja ampumaharjoitusten ohella urheilutoiminta oli hyvin voimakasta. Hiihto, pesäpallo ja viestijuoksu olivat paavolalaisten valtteja Raahan suojeluskuntapiirin kilpailuissa. Hiihdon kiertopalkinnoksi hankittiin ”Paavolan pytty” ja kansakoulujen hiihtokilpailuihin ”Kilpi”. Molemmat olivat hyvin arvostettuja ja haluttuja palkintoja. Harrastusmerkkejä jaettiin osallistumisesta ja hyvistä suorituksista. Paavolan suojeluskunnan urheilijat menestyivät piirin kärkisijoille ja esim. Paavolan sk. pesäpallojoukkue kulki piirin edustusjoukkueena aina etelä-Suomea myöten hyvällä menestyksellä. Mukaan saatiin

runsaasti nuorisoa ja alle 17- vuotiaille perustettiin poikaosasto. Käytiin valtakunnallisella sk- urheilujuhlla ja otettiin osaa kilpailuihin. Naiset taas perustivat Lotta- paikallisosaston ja heidän toimintansa oli hyvin menestyvää. Ruukki Oy rakens ampumaradan Ruukkiin ja lahjoitti sen 14.10.1923 ampumakilpailujen yhteydessä suojeluskunnalle. Talkoita ja puukeräyksiä järjestettiin urheilukentän kunnostukseen. Siihen saatiin myös Opetusministeriöltä avustusta ja kenttä olikin piirin parhaita tiilimurskaratoineen.

Siikajokilaakson Metsä Oy lahjoitti suojeluskunnalle oman talon Ruukissa. Siihen hankittiin äänielokuvalaitteet ja talon läheisyyteen rakennettiin hyppyrimäki. Harrastus- ja huvipaikkoja oli tarjolla, toiminta oli laajaa ja innostunutta. Kyläosastojen käytössä olivat nuoriso-, ym. valistusseurojen talot, olivathan jäsenet yhteisiä. Myös kunnantaloa käytettiin.

V. 1927 hyväksyttiin eduskunnassa suojeluskunnan asema lailla ja siinä sanotaan, että suojeluskunta kuuluu osana tasavallan sotavoimiin. Kaikkinensa toimintaa oli hoidettu menestyksellisesti, olihan -30 luvun lopulla suojeluskunnalla oma talo, urheilukenttä, kolme ampumarataa (Ruukissa, Lapissa ja kirkolla), kaksi hyppyrimäkeä (Ruukissa ja Luohualla). Ja oli myös menestynyt pesäpallojoukkue, hyvät hiihtäjät ja innokas poikaosasto. Esikuntaan olivat edellämainittujen lisäksi eri aikoina kuuluneet mm. Lauri Kallinen, Heikki Sipola, Heikki Mainio, L.H. Vesa ym. Epäilemättä onnistuneesta toiminnasta oli työn iloa mukanaoleville.

Elettiin silloin toisen maailmansodan aattovuosia, suursodan merkit ovella, ikuista rauhaa ei oltukaan saavutettu. Kesällä -39 käytiin suurin joukoin vapaaehtoisena viikon tai kahden aikana Karjalan kannaksella linnoitustöissä. Siellä tehtiin puolustuslinjoja ja panssariesteitä suurista kivenjätkäleistä ja ei mennytkään kauan, kun niitä tarvittiin.

Noiden panssariesteiden takaa vihollinen hyökkäsi vielä samana vuonna 30.11.1939. Tarvittiin sitä osaamista, jota suojeluskunnat olivat kaksi vuosikymmentä antaneet. Silloin suojeluskuntakoulutuksen saanut mies oli valmiimpi rintamantehtäviin. Sodanaikainen taival oli sama, mitä sotahistoriassa ja -kirjoissa kerrotaan armeijasta. Vähäistä ei ollut myöskään sk- veteraanien ja sotilaspoikien vartiopalvelukset kotirintaman joukoissa.

Sodat menivät, säilytimme itsenäisyyden ja vapauden, mutta suojeluskunnat kaatuivat sen puolesta. Valvontakomission määräyksestä suojeluskunnat oli lakkautettava 16.11.1944. Ne olivat toimineet uhrautuvasti 27 vuotta isänmaan hyväksi ja jättäneet arvokkaan muiston jälkipolville.

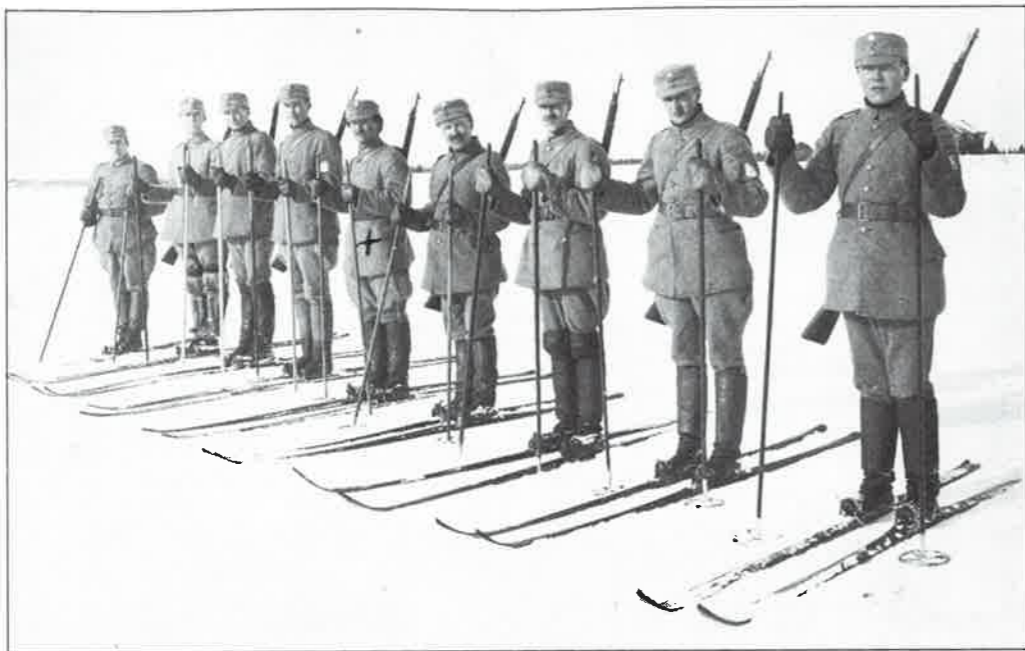
K.R.

Paavolan suojeluskunnan esikunta v. 1920. Istumassa v-o Hannes Eskola, Juho Roppola, Mikko Pietilä. Seisomassa: Aappo Kiimala, Iikka Ojantakanen, L.J. Kauppi, Alekski Pietilä.

Paavolan Sk 6.12-32 kunnantalon pihalla.

Suojeluskuntalaisia ampumarjoituksissa.

*Suojeluskuntalaisia ampumamajallaan Ruukissa vappuna 1938.
Lotat: Aune Halio ja Aino Tervo.*

Sankarihaudalla. Raunio puhuu.

*Suojeluskunnan kurssilaisia muonittajineen Ruukin nuorisoseuralla lokakuussa 1928.
Edessä vasemmalla paikallispuhlittä Heikki Lunki, Fanny Strählmann, Ruth Strählmann,
Lilja Mestari. Lapset: Kauko Vähämaa sekä Siiri ja Vieno Mestari.*

Paavolan suojeluskuntalaisia. Edessä vasemmalta: Heikki Sipola, Heikki Mainio, Kaarlo Castren, Hannes Eskola.

Paavolan suojeluskunnan esikunta 2.9.1932 Ruukissa konttorisaarella (nyk. Kreivinsaari). Istumassa v-o: Heikki Sipola, J.J. Roppola ja Heikki Vesa. Seisomassa Heikki Mainio, Lauri Kallinen, B. Kujanpää ja Lauri Riikonen.

Paavolan sotilaspoika- osaston toiminnasta

Ennen sotia ja sotien aikana toimi mm. Paavolassa suojeluskuntajärjestön ohessa lotta-, pikkulotta- ja sotilaspoikaosastot.

Kun televisioita ei silloin vielä ollut, eikä monta radiotakaan, täytyi nuorten omatoimisesti keksiä jotain toimintaa. Meille pojanvesseleille sopi luonnostaan sotilaspoikatoiminta. Se oli tuollaista leikkimielistä yhdessäoloa ja puuhailua. Koontumispaikkana oli kirkolla kunnantoimiston kuntakokoushuone, josta oheinen valokuvamme on otettu. Kuten kuvasta näkyy, harjoiteltiin mm. asentoa, jotta olisi helpompaa alokkaana armeijassa. Maastoharjoituksissa opittiin käyttämään maastoa. Aseina oli vain puupysyviä. Vastapuoli tuhottiin huutamalla ”puks”. Pareista valmistettiin jänisräikkiä, joista lähti räitisevä ääni.

Sodan aikana oli usein sankarivainajien hautaustilaisuuksia. Siellä oltiin omana osastona kunniavartiossa. Vartiotehtäviä oli mm. silloilla. Eräs tällainen Ohtuanojan rautatiesilta Ruukin ja Lapin (nykyisen Tuomiojan) välillä.

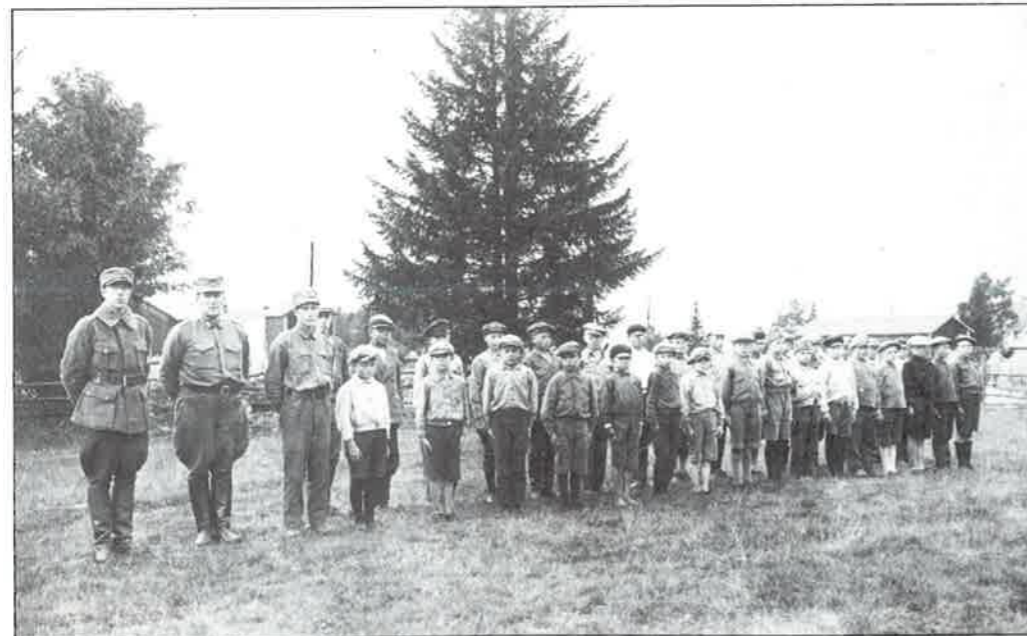
Paikallistoiminnan lisäksi oli alueen ja piirin koulutustilaisuuksia. Muistan erään koulutustilaisuuden Ruukista, jossa oli poikia kaikkiaan noin neljäkymmentä. Raahesta oli sellaiset pojat kuin Matti Lukkarinen ja Olavi Asukas. Kouluttajia oli kolme, ylimpänä aluepäällikkö Kerttula. Paikallispäälliköistä jäivät mieleen Heikki Lunki ja Janne Männistö, myöhemmin asemapäällikkö Eino Lukkarinen, koulun johtajat Rautio Lapista ja Penttilä Ruukista. Lotista muistan suurella kunnioituksella rouvat Tervon ja Penttilän.

Pauli Moisala

Sk- poikaosasto leiripäivillä Ruukissa 1929.

Suojeluskunnan poikaosasto harjoituksissa Paavolan kansakoulun pihalla -30 luvulla.

Paavolan Kisan pesäpallojoukkue (joka oli myös Paavolan suojeluskunnan ja Ruukin NS:n joukkue) lähdössä Rantsilaan (36 km) pelaamaan 15.6.1941. Nimismiehitä tuli kuitenkin peruutuskäsky ja pian sen jälkeen kaikille lähtö jatkosotaan.

Edessä v-o pelaajat: Unto Heinonen, Jorma Kallinen, Leo Castren, Yrjö Aalto, Eino Mäinio, Eino Aho, Tauno Aho ja Kalevi Vähämaa. Varsinaisesta joukkueesta puuttuvat Urpo Heinonen ja Paavo Kallinen, jotka olivat asevelvollisuuttaan suorittamassa sekä Niilo Koi-vumaa, jonka piti liittyä mukaan matkan varrelta.

Takana "saattajat" v-o: Uuno Leskelä (PK:n pj) ja Erkki Aalto.

Kuva on otettu silloisen "Lottalan" (lottien pitämän matkustajakoti/ruokala) edessä.

19.6.1941 perustettiin ilmansuojelukomppania. Komppanian II joukkue.

Sk- poikaosasto leirillä Paavolassa -36.

Paavolan sotilaspoikia kunnantoimistolla 1940.

YLIPÄÄLLIKÖN PÄIVÄKÄSKY

No. 136

Eduskunta on Hallituksen esityksestä päättänyt kumota Suojeluskuntajärjestöstä 22. 12. 1927 annetun lain siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen. Suojeluskuntajärjestö on tämän kautta lakkautettu.

Entiset suojeluskuntalaiset!

KA ennenä kohtalokkaina aikoina kansalaisten omasta oloitteesta syntyneinä, ilman vierasta esikuvaa, ovat maamme suojeluskunnat yli neljännesvuosisadan kuluessa suorittaneet vapaehtoisen työnsä. Solmittu välirauha ja sen takana hämmöttävä lopullinen rauha vaativat ponnistamaan kaikki voimamme lannistumattomaan työhön elämämme kaikilla oloilla. Tämä tehtävä vaatii koko huomiomme ja kaikki käsivartemme. Näin ollen tulee tästä lähtien koko sotilaallinen koulutus työ keskittymään ja rajoittumaan yksinomaan puolustuslaitoksen piirteissä tapahtuvaksi. Suojeluskuntien synty aiheutui yleisistä isänmaallisista vaikutteista, ja tämä tosiseikka samoinkuin vuosikymmenien uhrattava toiminta oli sodan aattona vienyt siihen, että tämä myös yleisesti tunnustettiin. Kun suojeluskunnat nyt ovat suorittaneet tehtävänsä loppuun tervehdän Teitä, eri sukupolvien entisiä suojeluskuntalaisia, komenta jasta alkaen nuorimpaan rivimieheen saakka, kiittäen liikuttuneena epäitsekästä harrastuksestanne ja vutterasta menestyksellisestä työstänne.

Ääkkään kunniapäällikkönne viimeinen päiväkäsky palvelusalttiuden ja uhrimielen etummissä mukana olleille asetovereilleen, sotien ja rauhan päibiltä, päättyköön siihen tunnukseseen, joka on Teitä johtanut:

KAIKKI ISÄNMAAN PUOLESTA!

Mannerheim

Vapaaehtoinen maanpuolustusjärjestö, suojeluskuntajärjestö, lakkautettiin 16. marraskuuta 1944 välirauhansopimuksen nojalla.

Lotta Svärd Raahen piirin Paavolan paikallisosasto R.Y.

”Muista menneitten sukupolvien työ!

Kunnioita vanhuksia, he ovat tehneet enemmän kuin me!”

Nuo Lotta Svärdin Kultaisten sanojen ohjeet ovat velvoittavia vielä tänäänkin. Erikoisesti nyt, kun ihmeeksemme olemme saaneet elettäväksemme ajan, jolloin lotista ja heidän työstään voidaan jälleen puhua oikeudenmukaisesti. Lähes viisikymmentä vuotta on oltu hiljaa sen jälkeen kun Lotta Svärd- järjestö syksyllä 1944 lakkautettiin ”vaarallisena”.

Monet nuoremmat suomalaiset ovat saaneet vääristyneen kuvan lotista tai he eivät tiedä heistä mitään. On siis hyvä kertoa, mitä Lotta- Svärd järjestö aikoinaan teki ja mikä oli sen toimintaperiaate. Se oli täysin vapaaehtoinen suomalaisten naisten ainoalaatuinen maanpuolustusliitto. Järjestö koulutti jäseniään monipuolisesti toimimaan suojeluskunnan apuna rauhan aikana kaikilla niillä aloilla, joilla naisten työtä tarvittiin. Sodan varalta heille annettiin valmius ennenkaikkea muonitustyöhön, sairaanhoitoon sekä ilmavalvontaan.

Lottatyö yhdisti eri yhteiskuntapiirejä. Varoja hankittiin mm. isänmaallisia juhlia järjestämällä. Lotilla oli asunaan harmaa puku ja he toimivat tiukan kurin ja ohjesäännön alaisina, mutta eivät armeijan lailla aseellisesti. Heidän aseensa oli auttava käsi ja johtoajatuksensa koti, uskonto ja isänmaa.

Sotien jälkeen lottien mainetta häpäistiin ja heidän arvokasta ja epäitsestä työtään mitätöitiin ja vääristettiin. Hajatapauksina esiintyneiden jäsenten huonoa mainetta ei saa yleistää. Valtaosa lotista noudatti annettua lottalupausta ja toimi kiitetävän kunniallisesti ja arvokkaasti. Nyt on tullut aika palauttaa Suomen lotille julkisesti se kunnia, jonka he ansaitsevat ja jota jo Runeberg kuvasi sanoin:

”Helmi hän oli tuo eukkonen, helmipä kalliskin,
jos naurua sietikin hiukkasen, toki arvoa runsaammin.”

Historiatietojen mukaan Lotta- Svärd yhdistyksen Raahen piirin Paavolan paikallisosaston perustamiskirjan ovat 16.4.1920 allekirjoittaneet Suoma Lunki, Venla Männistö ja Kirsti Lamminaho. Lottatyön voidaan kuitenkin katsoa alkaneen Paavolassa epävirallisesti jo vapaussodan alussa. Tällöin valkoiset naiset muonittivat ja vaatettivat Ruukin asemalle kolmeksi vuorokaudeksi pysähtyneitä joukkoja, jotka olivat matkalla valloittamaan Oulua. Paavolan ja Revonlahden maanviljelijät lahjoittivat joukoille ruokatarvikkeita. Ruukinkylän naiset pitivät myös vakituista huolta paikkakunnan suojeluskunnan samoin kuin siellä olevien punaisten vankien muonittamisesta. Ohikulkeville valkoisille joukoille tarjottiin asemalla voileipiä ja kahvia.

Aivan samanlaista huoltotyötä kuin vapaussodan aikana tehtiin parikymmentä vuotta myöhemmin talvi- ja jatkosodan vuosina. Koska Ruukki sijaitsee pääradan varrella, muodostui lottien tärkeimmäksi työmuodoksi sotien aikana Ruukissa ja Lapinkylällä tänne sijoitetun ja täältä edelleen kulkevan siirtoväen ja heidän kargansa vastaanotto ja huolto.

Lotta-Svärd Paavolan paikallisosasto jakaantui neljään kyläosastoon: Lappi, Luohua, Paavola ja Ruukki. Kullakin heistä oli oma työmuotonsa, mutta he olivat

toiminnastaan vastuussa paikallisjohtokunnalle. Mitenkään vähättelemättä muita kyläosastoja jouduin keskittymään lähinnä Ruukin kylälle.

Yrityksistäni huolimatta olen saanut vain hyvin vähän virallisia tietoja paikallisosaston toiminnasta. Vanha nimilista täällä eri aikoina järjestöön kuuluneista lotista on hämmästyttävän pitkä. Surumielisenä olen nyt lukenut noita nimiä. Miten voisin minä vähäinen pikkulotta kertoa oikein ja tasapuolisesti noista naisista, joista enin osa on minulle aivan vieraita? Lisävaikeutena on kun hyvin moni Ruukin entisistä lotista on paikkakunnan elinkeinoluonteiden vuoksi muuttanut muualle vuosikymmeniä sitten, eikä heidän omaisistaankaan ole tietoa. Suuri osa vanhemmista lotista on jo siirtynyt ajan rajan taakse. Valitettavan moni lotta jää siis unohduksiin.

Ne harvat lottaveteraanit, jotka olen tavoittanut, ovat vointinsa mukaan antaneet apuaan paikallishistorian tallentamisessa. Heiltä olen myös saanut vanhoja valokuvia, jotka kertovat lottiemme työstä ja harrastuksista. Lämpimästi kiitän Oulussa nykyisin asuvaa Ruth Vahtolaa, paikallisosaston viimeistä sihteeriä, jonka kanssa olen saanut monet kerrat muistella lottatyötä Ruukissa. Oli ilo tavata myös vuosien 1938-41 puheenjohtaja Irja Penttilä Oulaisissa. Yhdessä olemme todenneet muistojen keruun vaikeuden. Tämä työ olisi pitänyt tehdä paljon aikaisemmin.

Erikoisen suurta kunnioitusta tunnen niitä edesmenneitä lottia kohtaan, jotka eivät saaneet nähdä tätä aikaa, jolloin lottajärjestön mainetta puhdistetaan. He tekivät aikaan urheasti ja uhrautuvasti auttavaa työtään. Hiljaa he sitten kärsivät sen tuskan kun sodan jälkeisiä rauhanetoja täytettiin.

Vastuulotat saattoivat loppuun kipeät lakkautustyöt ja tilittävät vapaaehtoistyöllä hankkimansa varat valtiolle viimeistä penniä myöten. Lakkautetun Lotta-Svärd Paavolan paikallisosaston viimeisen johtokunnan puolesta loppuraportin selvitysmiehille allekirjoittivat seuraavat lotat: Elsa Penttilä, Elsa Krokfors, Hilja Haapala, Hilda Laitinen, Aino Tervo, Venla Männistö, Ruth Vahtola ja Helly Dahl. Tätä kirjoitettaessa nämäkin lotat ovat lähes kaikki jo siirtyneet ajasta ikuisuuteen.

Ruukissa kesäkuussa 1994

Kaija Tervo, ent. pikkulotta

Lotta Paavolan
kunnantoimiston
portilla -30 luvulla.
Vas. Helmi Kaartinen,
Helmi Hynninen,
Anna Joutsenkoski,
Aino Tolonen,
rva Sillman ja
Sylvi Suomi.

Lottalupaus

Piirit pitivät ympäri maata kursseja joiden päätteeksi annettiin juhlallinen ja velvoittava lottalupaus. Järjestön 1941 vahvistettujen sääntöjen mukaan lotat antoivat seuraavan lottalupauksen:

”Minä N.N. lupaan kunniasanallani, että rehellisesti ja omantunnontarkasti avustan suojeluskuntajärjestöä sen puolustaessa uskontoa, kotia ja isänmaata ja täytän minulle uskottu maanpuolustustehtävät noudattaen Lotta Svärd -järjestön sääntöjä.”

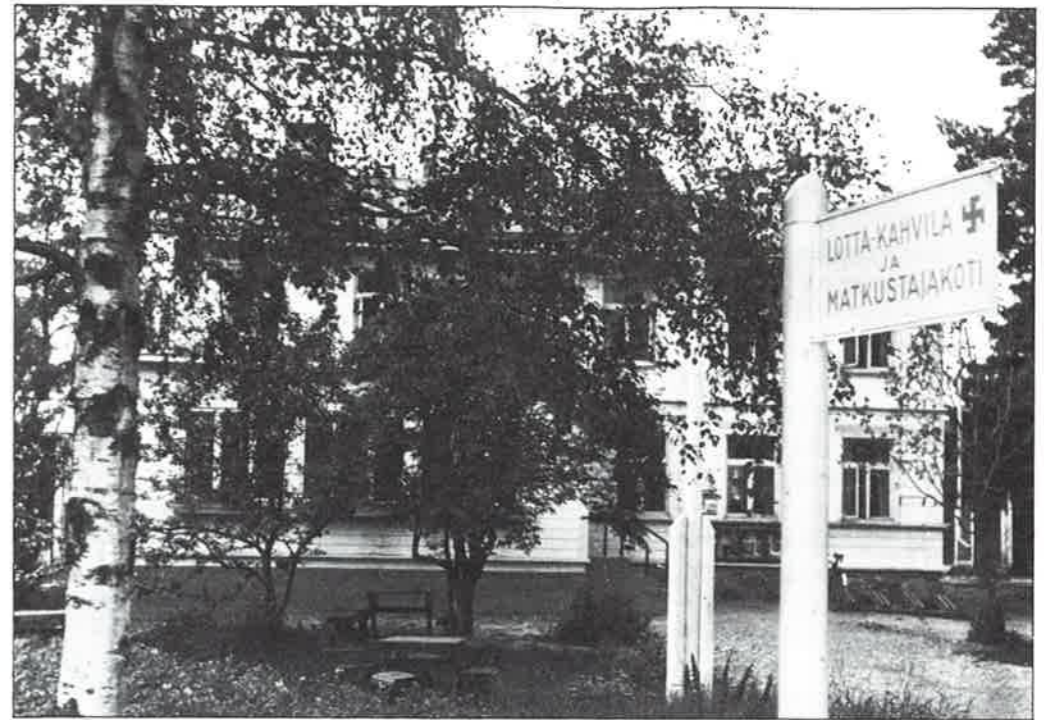
Kuvassa lottalupauksen antotilaisuus Paavolan kirkossa 16.5.1934.

Ruukin lottakahvila ja matkustajakoti

Ruukin keskustaan v.1888 rakennettu Askola- niminen kiinteistö tuli 30- luvun lopulla Lotta- Svärd ry:n Raahen piirin Paavolan paikallisosaston omistukseen ja lotat laittoivat siihen kahvilan ja matkustajakodin.

Tätä varten tuo komea kaksikerroksinen talo kunnostettiin ja varustettiin mm. keskuslämmityksellä. Pääsisäänkäynnin jatkeeksi pohjoissivulle tehtiin vilpola, joka tarjosi kesäaikana miellyttävän oleskelupaikan vieraille. Vilpolan kautta men-

tiin varsinaisiin kahvilahuoneisiin joita oli kaksi. Keskellä olevan huoneen sivussa oli kanttiini, josta sai ostaa makeisia ja virvokkeita. Keittiön vieressä oli emännän kamari, yläkerrassa oli kuusi viihtyisää huonetta matkustajille sekä tilava aula jossa Ruukin lotat pitivät ompeluiltoja ja kokouksia.

Lottapukuiset nuoret naiset palvelivat asiakkaita, joita riitti aamu kahdeksasta ilta puoli yhteentoista. Emäntälottana toimi koko Lottalan toiminta-ajan Elli Viljanen, emäntäkoulun käynyt henkilö, joka laittoi pula-aikanakin hyvää ruokaa. Lottalan kirjanpidosta ja muustakin toiminnasta vastasi lotta Aino Tervo, Paavolan paikallisosaston monivuotinen sihteeri.

Kahvileipä leivottiin itse. Sen valmistamisesta huolehti aluksi emäntä- Elli, loppuvuosina lotta Senni Hituri. Pullat ja leivät paistettiin piharakennuksen pirtin uunissa. Tämän rakennuksen kahdessa kamarissa asuivat ne henkilökuntaan kuuluvat lotat, jotka eivät asuneet kotonaan.

Emännän nimi oli, kuten sanottu Elli. Sattui niin mukavasti, että samanaikaisesti talossa työskenteli kolme muutakin Elliä eli Elli Launonen, Elli Mainio ja Elli Pajaniemi. Edellä mainittujen lisäksi kuuluivat talon henkilökuntaan eri jaksoina ainakin seuraavat lotat, aakkosjärjestyksessä: Aune Delin, Helmi Palo, Sylvi Pääskynen, Helmi Rauhala, Aino Satokangas ja Elsa Vilmusenaho. Pyykinpesusta huolehti Anna Poutanen.

Ruukin Lottalassa asui 20.10.1939-13.5.1940 Kotihevossairaala 3:n esikunta. Eläinlääkäreitä oli Suomesta, Ruotsista, Tanskasta ja Norjasta. Lisää kansainvälisyyttä taloon toivat välirauhan aikana paikkakunnalle majoitetut puolalaiset upseerit.

*Lottalan Ellit v. 1941.
Oik. Elli Viljanen, Elli Mainio,
Elli Pajaniemi ja Elli Launonen.*

*Ruukin Lottakahvila - matkusta-
jakodin lotat kesällä 1941.
Istumassa vas. Elli Viljanen,
Helmi Rauhala, Elli Mainio,
Elli Launonen.
Takana Senni Hituri ja Elli
Pajaniemi.*

Kotirintama kesti

Sotien aikana miehet olivat siellä jossakin ja kotirintaman monet työt oli hoidettava naisten, vanhusten, vammaisten ja lasten voimin. Talvisodan alkaessa sotaan lähtijöiden varustus oli puutteellista. Tällöin tarvittiin naisten näppäryyttä ja neuvokkuutta. Tuskinpa oli ainuttakaan kotia, jossa ei olisi kudottu rintamamiehille lämpimiä sukkia, lapasia, kaulureita jne.

Ruukki ympäristöineen säästyivät sodan tuhoilta. Pommituksiakaan ei ollut, mutta ilmavalvontaa ja valmius pahimpaan oli olemassa. Suurin pelko ja huoli oli niiden puolesta, jotka olivat rintamalla. Monet kodit joutuivat antamaan raskaimman uhrin isänmaan alttarille. Lähiomainen ei palannutkaan sodasta tai hän tuli sieltä vammaisena. Sankarivainajien omaisten tuskaa emme pysty mittaamaan, mutta hekin kestivät urheasti.

Olga Laakko muisteli ihastellen ja ihmetellen kotiseutunsa väestön uhrautuvaa ja yksimielistä yhteistyötä sotien aikana. Auttamishalu oli yleistä ja pyyteetöntä. Tästä hyvänä esimerkkinä oli, kun rintamamiesten omaisille saatiin järjestymään ilmainen keittoruoka joka päivä talvisodan aikana. Maanviljelijät ja kauppiat toivat lihat, perunat ym. tarvikkeet, lotat keittivät muuripadassa.

Vaikeina aikoina ihmisten kestävyys kasvoi. Monelta taholta Ruukkiinkin saapuvat evakot olivat säällittäviä jouduttuaan lähtemään kodeistaan vähäisin ja puutteellisin varustein. Heidän muuttonsa oli vaikea ja raskas ennenkaikkea evakoille itselleen. Mutta vastaanotto, huolto ja väliaikaisiin majoituspaikkoihin sijoitus vaati työtä ja uhrimieltä kotirintamallakin. Ruukin ja Lapin asemalle laskeutui syksyjen 1939 ja 1944 välillä siirtoväkeä idästä, etelästä ja pohjoisesta. Kaukaisimmat tulivat Inkerin maalta. Lotat ja suojeluskuntalaiset olivat asemalla vastassa antamassa ”ensiapua” päivin ja öin. Kokonaisia vanhainkotejakin avuttomine hoidokkeineen oli siirrettävä sodan jaloista turvallisemmille seuduille. Evakoiduilta alueilta siirrettyjä kotieläimiä jouduttiin myös huoltamaan. Lehmät oli lypsettävä ja ruokittava. Osa evakkojunista vain pysähtyi asemalle, mutta lotat olivat tarjoamassa ruokaa ja juomaa näille muualle menijöillekin.

Siirtoväki oli pääasiassa naisia, lapsia ja vanhuksia. Heidän ensimmäinen huoltopaikkansa Ruukissa oli lähinnä nuorisoseuran talo, Lapin kylällä kansakoulu, joista heidät siirrettiin mahdollisimman pian pitkin pitäjää koteihin ja muihin sijoituspaikkoihin. Joskus oli uusi kansalainen syntynyt matkalla härkävaunussa. Nykyihminen ei voi edes kuvitella moista eikä sitäkään puutteellista hygieniaa, mikä tilapäisessä yhteismajoituksessa vallitsi.

Siirtoväen huollon lisäksi kotirintaman naiset Ruukissa niinkuin muuallakin Suomessa joutuivat sotavuosina kantamaan päävastuun maatalous- ym. töistä sekä korvaamaan miehiä teollisuudessaakin. Elettiin niukoilla korttiannoksilla, tehtiin monenlaisia talkootöitä mm. halkomotteja pystymetsästä. Yhteen hiileen puhaltamalla ponnisteltiin sota-ajan vaikeuksien yli. Yhteistyö oli voimana kotirintamalla.

K.T.

Pikkulotan muisteloita

Sain liittyä Ruukin pikkulottiin 28.3.1938, jolloin olin 9-vuotias koululainen. Noilta rauhan ajoilta muistan erikoisesti kesäleirin Tauvossa. Meitä pikkulottia ja sotilaspoikia oli siellä paljon.

Sitten syttyi talvisota. Isäni, suojeluskuntalainen Väinö Vilmusenaho, lähti sinne muiden mukana. Kirjoitin hänelle kenttäpostia rintamalle. Koska olin innokas lausumaan runoja lottien järjestämissä juhlissa, pyysin isääni kirjoittamaan minulle sopivan runon. Näin isä sitten rintamalta kirjoitti:

Koulutyttö, se on totta,
sinäkin voit olla Pikku-lotta.
palvella isänmaatasi voimaisi mukkaan,
siinä sun työsi ei mene hukkaan.
Kutoa reserviläisten lapsille lämpöisiä sukkiä,
muistaa muutenkin noita pieniä pellavatukkiä.
Sillä niistä se meidän tulevaisuus riippuu,
jos vain itsenäisyytemme vaarassa kiikkuu.
Kyllä ne isot lotat neuvoja antaa,
ja yhdessä voimin kuormamme kantaa.
Siunauksen saamme me tästä työstä,
kun ei tarvitse olla sortajan yössä.

Parhaiten on mieleeni sotavuosilta jäänyt evakkojen muonitus Ruukissa nuoriso seuralla. Isojen lottien avuksi sinne otettiin mukaan aina pikkulottia. Castrenin Einen ym. kanssa olin mukana yölläkin Ruukin asemalla vastaanottamassa evakkojuna. Muistan, että evakkojen lisäksi lotat muonittivat myös puolalaisia pakolaisia. Lotat ruokkivat venäläisiä vankejakin, jotka työkseen keräsivät Ruukin tervatehtaalle kantoja.

Isän sisar, Tyyne-täti (Koski) oli kiinteästi mukana lottien muonitustyössä ja erikoisesti vastuussa leipomisesta. Hän se minutkin isän nuorimman sisaren Aino Vilmusenahon kanssa veti aina mukaan ja sanoi: "Te olette jo niin isoja, että pystytte tulemaan." Niin olimme usein Lottalan pikkupuolella, jossa leivottiin mm. kiintiöleipiä. Se oli eri paikkakunnilla määräjain tehtävä leipämäärä armeijan käyttöön.

Pääsin minä Ainon kanssa mukaan ilmavalvontaankin ja sain siihen kurssitustakin. Aivan kotini lähellä olevan Ruukin hyppyrimäen tornissa oli ilmavalvonta-asema. Sinne mentiin aina kun annettiin hiljainen hälytys. Muina aikoina tornin puhe- lin oli meillä kotona säilössä.

Opettaja Elsa Penttilä, ihana pikkulottien ohjaaja, oli hyvä kannustamaan meitä työhön. Hän käytti aina Lotta-Svärdin kultaisista sanoista ohjetta: "Vaadi aina eniten itseltäsi"! Hän opetti meitä muutenkin olemaan rehti ja reipas sekä säilyttämään ryhti hyvänä. Pidin tästä innostavasta ja iloisesta opettajasta ja ohjaajasta hyvin paljon.

Elsa Penttilän toimesta muutamat meistä pikkulotista lähetettiin sitten ihan oikealle komennuksellekin. Syksyllä 1944 oli Kainuusta evakoitujen karjaa jäänyt sotatoimialueelle. Tämä karja oli sitten koottu ja nimetty muistaakseni Suomussal-

melle, josta se piti hakea ja kuljettaa Utajärvelle maanteitä pitkin ja sieltä junalla Ruukkiin.

Saimme luvan vanhemmiltamme ja aluepäällikkö Heikki Mainion allekirjoittaman litteran. Meitä pikkulottia lähti matkaan 3-4 sekä yksi iso lotta. "Oppaana" oli siirtolaistyttö Kerttu, jonka kotiväen karjaa oli siinä laumassa jota menimme hakemaan. Menomatka tehtiin armeijan kuorma-autolla, jonka lavalla pressun alla olimme. Reippaasti laulaen matkattiin. Yksi vuorollaan pääsi aina kuljettajan koppiin lämmittelemään. Kuski sanoi, että tulokuorma oli ollut "hiljainen". Tästä epäilimme (kuvittelimme) hänen tuoneen Paavolaan sankarivainajia.

Paluumatka karjan kanssa oli sitten hidasta vaellusta. Yöpymis- ja ruokailupaikat olivat etukäteen varatut eli retki kaiken kaikkiaan oli hyvin suunniteltu. Yksi pieni vasikka ei jaksanut kulkea mukana, vaan se oli myytävä. Utajärvellä karja ja sen saattojoukko lastattiin härkävaunuihin ja ajettiin loppumatka junalla Ruukkiin, jossa vastaanottajat olivat jo odottamassa. Eri porukka siivosi vaunut, jotka lähtivät heti hakemaan uutta lastia.

Meidän ikäkaudellamme oli erilainen lapsuus ja varhaisuoruus kuin nykyisillä suomalaisilla. Oli työtä ja puutetta, mutta jännitystäkin. Mukava tuota aikaa on nyt isoäitinä muistella ja siitä kertoa uusille sukupolville.

Vaajakoskella kesällä 1994

Rauni Vilmusenaho-Sauriala,
ent. pikkulotta

Lotta ja pikkulottia talvisodan jälkeen sodan päättymisjuhlassa.

Paavolan lotat vapaussodan sankaripatsaalla 1930- luvulla.

Puhelinkekus on lotan tunnollisessa hoidossa.

**Lotta-Svärd Raahen piirin
Paavolan paikallisosaston johtokunnan jäseniä.**

*Ruukin Lottalan portailla
tammikuussa 1942.
Edessä vas. Elsa Penttilä,
Irja Penttilä (puh.joht.),
Aino Tervo (siht.).
Takana vas. Hilja Haapala,
Hilda Laitinen ja Lilja Mestari.*

*Luohuan
Lottakahvilassa
16.8.1942. Edessä
vas.
Lilja Mestari,
Venla Männistö,
Elsa Penttilä
(puh.joht.),
Aino Tervo (siht.).
Takana vas.
Aili Vauhkonen,
Hilda Laitinen,
Irja Siitonen ja
Hilja Haapala.*

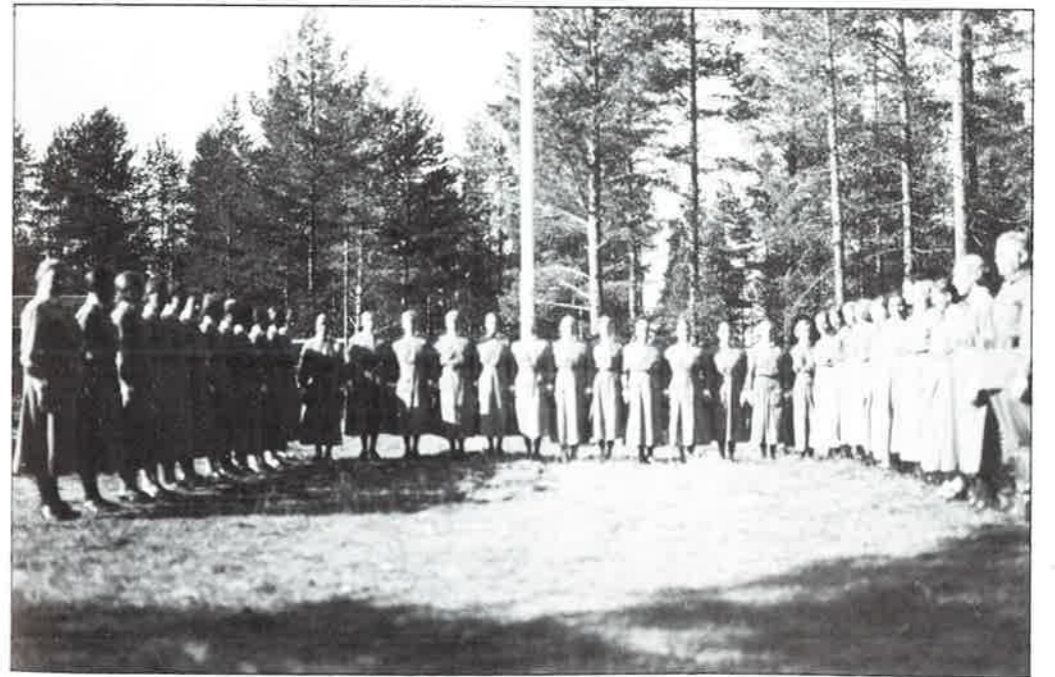
Luohuan lottia lähdössä lottalupauksen antamistilaisuuteen Paavolan kirkkoon 19.9.1937. Lotat vasemmalta Emmi Kangas, Eeva Kangas, Tyyne Kangas, Lempi Eskonsipo, Greetta Turula, Olga Sipola, Martta Maikkola, Aili Vauhkonen, Hilda Petäjäniemi, Esteri Eskonsipo, Hanna Helkkola, Betty Kupsala, Anni Väyrynen, Tyyne Nokela, Tyyne Turula ja Elna Karhu. Takana paikallispuhallikko Heikki Sipola ja autoilija Veikko Karhu.

Luohuan kyläosaston lotat vuosikokouksessa 30- luvulla.

Ruukin lottakuoro 1930- luvun alussa. Kuoro esiintyi isänmaallisissa juhlissa. Lotat edessä oik. kuoronjohtaja Hilikka Lamminaho, Helly Dahl, Elli Turula, Elsa Hentilä, Suoma Lunki, Venla Männistö, Hilja Turula. Takana oik. Tyyne Koski, Milka Vilmusenaho, Verna Kallinen, Helmi Järvinen, Aino Vähämaa ja Ruth Vahtola.

Ruukissa pidettiin 3.-17.9.1937 lääkintä- ja muonitusjaostojen iltakurssit. Kuvassa kurssilaiset "ruodussa" 12.9.1937.

*Lottaperhe Luohualta. Istumassa lotta-äiti Marja Kangas.
Tytöt oikealta: Tyne, Eeva, Kaija, Emmi ja Elsa 24.6.1942.*

Paikallisosaston 2.-17.9.1940 Paavolassa järjestämän Mj. ja Kj. kurssin osanottajat.

*Ruukin pikkulotat 1.2.1942. Vasemmassa reunassa opettaja Elsa Penttilä,
oikealla opettaja Elsa Krokfors.*

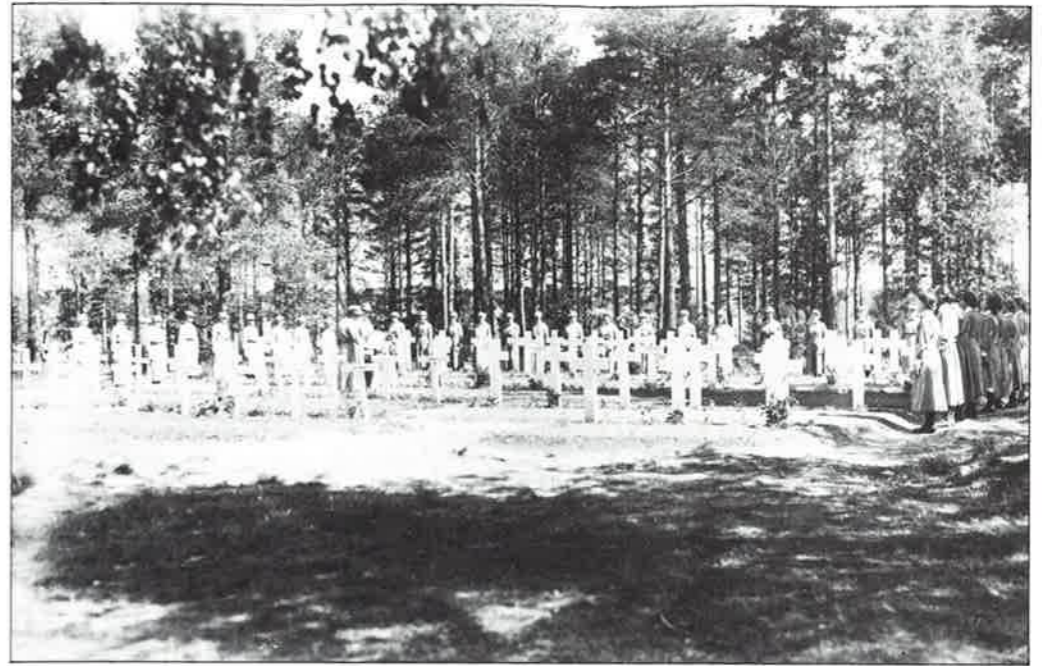
Paavolan kirkonkylän lottia ja pikkulottia siirtoväen juhlassa 30.6.1940.

Ruukissa heinäkuussa 1944 pidetyn ilmailukurssin osanottajat. Lotat etualalla oik. Liisa Castren, Aino Tervo, Milka Vilmusenaho, Senni Hituri, Sylvia Yliluoma ja Eeva Ronkainen.

Paavolan koulun portailla -43 juhlan emännät: Vasemmalta takaa Liisa Härkönen, Toini Riekkö, Hanna Palokangas, Meimi Kontturi, Saimi Bäckman. Edessä pikkulotat Elsi Ylitalo, Kaarina Roppola.

Lotat kunniakäynnillä sankarihaudoilla Vj-kurssien päätteeksi 12.7.1942.

Vj-kurssille 28.6.-12.7.42 osallistuneet lotat. Edessä oik. Aino Pohjola, Impi Mustonen, Hilda Laitinen, kurssinjohtaja, Elsa Penttilä, Elsa Kärki, Liisa Virta. Keskirivi oik. Liisa Kailio, Elsi Pohjola, Sylvia Yliluoma, Liisa Manner, Elma Suutari, Anni Puusaari. Takarivi oik. Venla Männistö, Hellä Mannermaa, Aili Niemi, Meimi Kontturi, Kirsti Männistö, tunnistamaton, Sirkka Puusaari, tunnistamaton, Aili Ilola, Ritva Hynninen, Aili Kerkelä, Iines Hirvilampi.

TALVISOTA

105 kunnian päivää

30.11.1939 - 13.3.1940

Talvisotaan lähtö

*Kait muistat vielä hetken kun silloin
käskyn sain reservihin.
Oli sateinen lokakuun ilta
ja me mentiin juur levarihin.
Kun kortti se lykättiin mulle
ja huudettiin kiirettä hei.
Minä suukon vaan tyrkkäsin sulle
ja junahan se jonnekin vei.*

*Me tulimme niin Kannakselle
oli eessämme Karjalan maa.
Kapteeni selitti meille
Tätä pojat te puolustakaa.
Ja me korsuihin vedimme luumme
ja taloksi pistimme niin.
Usein sai yö haaveiluumme
tuo tyttö mi jäi siviiliin.*

*Taistelu ryskää ja riehuu
ja se kiirettä kaikillen tuo.
Korvike korsussa kiehuu
ja se kotoisan tunnelman luo.
Ja jos nukahtaa ehdimme milloin
kun tykit soittaa lauluansa.
Sä luonani olet vain silloin
kanssani aatoksissain.*

Paavolassa 27.8.1994
Toivo Mustonen

Muistelma JR 26:n I pataljoonan vaiheista talvisodassa

Lkp. määräys tuli minulle opiskelupaikkaani Helsinkiin 12.10.1939. Lähdin junaan Raaheen, kotikaupunkiini, ja sieltä Ouluun jossa yksikköni esikuntakomppania (olin aluksi lähettiupseeri) ja joitakin muita pataljoonamme komppanioita koottiin ja varustettiin Kajaaninkadun kansakoululla. 2-3 päivän kuluttua lähdettiin junaan, joka kuormattiin Oulun asema- alueella Lyötyllä, miehet, hevoset ja kärryt. Matka suuntautui ensin itäänpäin Kontiomäelle ja sieltä Karjalan rataa Kannakselle. Kuri matkan varrella oli tarkka: ei saanut poistua junasta, mitä tavaravaunuissa, ”härkävaunuissa”, matkanneet miehet eivät tahtoneet ymmärtää, kun tahdottiin käydä radan varrella tarpeella. Matkan varrella alkoi esikunnalle ja komppanianpäälliköille, mm. kapteeni Kalle Kerttuselle (paavolalaisten 3. komppanian päälliköille) selvitä, että pataljoonan komentaja majuri Toivanen oli selvästi ylivireinen, ei nukkunut koko matkalla Oulusta Karjalan kannakselle, vaan ”soti” koko ajan antaen enemmän tai vähemmän merkillisiä käskyjä. Tähän tilaan hän oli joutunut ankaran pariviikkoisen lkp. työskentelyn aikana Oulussa. Kannakselle Räisälään saavuttuamme hänet lähetettiin pois. Myöhemmin kuulin, että hän oli toipunut levon jälkeen täyteen työkuuntoon. Pataljoonan komentajaksi tuli kapteeni P. Ojanperä, Isojoen aluepäällikkö Etelä- Pohjanmaalta. - Muutto Kannakselle sujui muuten ilman komelluksia. Matkaselän aseman seutuvilla täytyi miesten kuitenkin hypätä junasta työntämään sitä mäen päälle, kun se oli tavallista raskaammin kuormattu. Kannaksella poistuimme junasta Sairalan asemalla, josta alkoi maantiematka Räisälään. Pohjois- Pohjanmaan hevoset eivät olleet tottuneet mäkiin, varsinkaan jyrkkiin alamäkiin, joissa raskaitten kuormien jarruttaminen oli niille aluksi hankalaa.

Räisälässä majoituimme taloihin ja teltoihin. Myöhäissyksy oli vielä verraten lämmin. Saimme nauttia omenapuitten runsaasta sadosta. Minusta tuli pataljoonan adjutantti. Lähettiupseeriksi tuli tilalleni luutnantti, sittemmin kapteeni Antti Robert Torvinen, jo ikämies kuten talouspäällikkö luutnantti Heikki Bäckströmkin (hänkin kapteeniksi kesällä 1940). Pataljoonaan kuului talvisodan aikana kaksi lääkäriä (mutta ei pastoria, kuten jatkosodassa, jolloin lääkärejä oli vain yksi). Vanhempana lääkärinä oli Paavolan kunnanlääkäri, lääkintäluutnantti, sittemmin lääkintäkapteeni Hannes Heilala ja nuorempana lääkärinä lääket. kandidaatti Hanen Helsingistä. 1. komppanian päällikkönä oli aluksi luutnantti Arvo Rounaja, joka jo ennen sota-toimien alkua sai luovuttaa paikkansa vakinaisen väen luutnantti Suormalalle.

Joukkueenjohtajista muistan vain vänrikki Anttilan, metsänhoitajan Haapavedeltä. 1. komppaniassa oli pyhäjokisia, 2. komppaniassa oli rantsilalaisia, komppanianpäällikkönään luutnantti Lahdensuu, jo ikämies hänkin (sen ajan mittapuun mukaan olivat armeijassamme ikämiehiä ainakin yli 40- vuotiaat). Joukkueenjohtajista muistan vänrikki Paavo Kiviharjun. 3. komppanian päällikkö oli kapteeni Kalle Kerttunen ja joukkueenjohtajina vänrikki Sakari Helle, luutnantti Arvi Heiskanen Helsingistä, vänrikki Matti Riala ja vänrikki Simo Syrjänen. Miehet olivat Paavolasta. Tottumukset leivänsyöntiin olivat eri seutujen miehillä erilaiset. 1. komppaniassa (pyhäjokiset) leipä loppui aina kesken niin, että epäiltiin jo miesten syöttävän paljon leipää hevosille. Tämä ei kuitenkaan pitänyt paikkaansa. Sensijaan 3. komp-

panialta (paavolalaiset) ei kaikki annosleipä kulunutkaan. Silloin sovittiin näitten komppanioiden kesken, että paavolalaisten leipää annettiin pyhäjokisten nälkään. Ilmeisesti pyhäjokiset olivat siviilissä tottuneet runsaampaan kuivaan muonaan mm. kalastusmatkojensa takia. - Konekiväärikomppaniassa oli päällikkönä luutnantti, sittemmin kapteeni Arvo Takalo ja joukkueenjohtajina luutnantti Jussi Siipola, vänrikki Matti Viitanen Pyhäjoelta ja vänrikki, sittemmin kapteeni Martti Moisala Paavolasta. Pataljoonan esikunnassa oli vielä kss. upseerina luutn. Allan Uitto Oulusta sekä viestiupseerina luutnantti Matti Ytti Huittisista. Konekiväärikomppaniassa ja esikuntakomppaniassa oli miehiä Raahesta ja Saloisista, osittain myöskin Pattijoelta ja Paavolasta.

Räisälässä harjoiteltiin jo uhkaavaa sotaa varten. Marraskuun puolella siirryttiin Vuoksenrantaan, jossa ollessamme sitten sota syttyi 30.11.39. Se näkyi ensimmäisenä karjalaisen siirtoväen kulkemisena manner-Suomeen. Pataljoona siirtyi Vuoksenrannasta Vuoksen Uuteenkylään. Täältä meidät lähetettiin 4.12. kiireesti Pikku- Vuoksen yli Kiviniemeä kohti, jossa heti sodan alussa riehuvat kiivaat taistelut. Ne rauhoittuivat kuitenkin ennenkuin ehdimme perille ja pataljoona palasi takaisin Uuteenkylään.

Vuoksen Uudestakylästä menimme ennen joulua Vuosalmen yli Pölläkkälään. Sitä ennen, joulukuun 21. päivänä saimme tähystellä taivaalle valtavan vihollisen pommikonearmadan lentoa ylitemme koti-Suomeen Stalinin 60- vuotispäivän merkeissä. Joulupäivänä siirryimme Muolaan- Ysk. järven kannakselle, ensin Kyyrölän venäläiskylän takamaastoon, jossa värjöttelimme yli -30 asteen pakkasessa taivasalla, valmistellen majoitusta, lähinnä pahviteltoja rakennellen ja samalla piilotellen vihollisen lentotähystystä. Etulinjassa oli vasemmalla majuri Pöyryn pataljoona, jonka kyyröläläisellä miehistöllä oli puhekielenä venäjä. Etulinjassa piti liikkua varovasti, ettei saanut tulla niskaansa. Lohkomme oikealla siivellä Oinalassa, kunnalliskodin tukikohdassa, joka oli muistaakseni kk.joukkueen miehittäjä, oli tilanne tiukin. Sieltä tukikohdan edestä sieppasi venäläinen partio pataljoonan miehen Uno Karhun ja alkoi kuljettaa häntä yli Muolaanjärven Taaperniemeen omalle puolelleen. Syntyneessä tulituksessa Karhu kuitenkin haavoittuneenakin hyppäsi pois ahkiosta ja juoksi omalle puolelle siten pelastautuen. - Pahviteltat saivat osuvia, jotka aiheuttivat useita hengenmenoja. Pakkanen oli kovaa silloin vuodenvaihteessa. Hevoset, jotka seisovivat matalissa poteroissa puihin sidottuina, kasvattivat parissa viikossa paksun karvan ollen isojen villakoirien näköisiä. 16.1. luovutimme rintamavastuun eversti Jussi Sihvon rykmentille. Myöhemmin pojat kertoivat luovutuksen aikana havainneensa erään Korelin- nimisen Kyyrölän venäläisen miehen, joka oli nähty kerran pistäytyvän pataljoonamme esikuntakorsussakin, tulemassa vihollisen puolelta vihollispartion saattamana. Mies oli heti hirtetty puunoksaan. Pataljoonamme siirtyi vihollisen tykkitulensaattamana Salmenkaidalle muutamaksi päiväksi, jotka olivat meidän kohdaltamme talven kylmimmät, -46 astetta. Jouduin ratsain ottamaan silloin yhteyttä noin 10 km päässä olevaan divisioonan esikuntaan Pölläkkälään. Rukkisen alle 4- vuotias Apu- niminen tamma Luohualta oli vireä ravaamaan ja laukkaamaan. Kuivas mannerilmassa ei pakkaneen tuntunut, mutta seurauksena ratsastuksen vauhdista jäättyivät sylkirauhaset poskien läpi ja paisuivat muutamaksi päiväksi kananmunan kokoisiksi.

Noin 20.1.40 pataljoonamme palasi Vuoksen Uuteenkylään, jossa vastuuta etulinjasta tuli läheltä Vuosalmea Vasikkasaaresta aina Vuoksen kapeikon, Oravaniemen itäpuolelle. Täällä talvi kului kääntyen vähitellen kevättä kohden. Partiointia Vuoksen yli tapahtui ilman meikäläisten tappioita. Etulinjassa oli suhteellisen

rauhallista. Länsi-Kannakselta tuli viestejä kovista taisteluista. Pataljoonamme odotti tunnetun pyhäjokisen korteista ennustaja Hourulan ennustuksen täyttymistä. Hän oli ennustanut jo syksyllä 1939, että sota päättyy helmikuun 12. päivänä kello 11. Tuolla kellonlyömällä osui vihollisen tykistötuli etulinjan takana olevaan Kokkoahon taloon, jossa Hourula majaili ja silloin sota tosiaan päättyi hänen kohdallaan.

Talven käännyttyä maaliskuulle murheelliset taistelu-uutiset Länsi-Kannakselta jatkuivat. Olimme edelleen etulinjassa vanhoilla paikoillamme Vuokselassa. Muuten oli kohdallamme rauhallista, mutta Vuosalmella lohkomme oikealla reunalla taistelut alkoivat kiihtyä ja ulottuivat meidänkin kohdallamme Vasikkasaareen.

13.3.40 kello kahdeksan maissa aamulla ministeri Väinö Tanner ilmoitti radiossa, että välirauhansopimus oli tehty Moskovassa ankarin ehdoin, jotka tuntuivat aivan uskomattomilta. - Sotatoimet päättyivät kello yksitoista, jolloin viimeiset vihollisen hävittäjät kiirehtivät kiivaasti tulittaen takaisin omalle puolelleen. Istuin silloin riu'ulla käymälämontussa tulisuojuksessa, enkä voinut sieltä nousta ennenkuin välirauha oli astunut voimaan.

Alkoi vetäytyminen sovitetun välirauhanrajan omalle puolelle. Ensireaktiomme rauhan tultua oli se, että lähdimme heti tutuiksi tulleista lämpimistä korsuistamme ja siirryimme takanaoleviin kylmiin taloihin yhdeksi yöksi. Seuraavana päivänä siirryimme Räisälän kirkolle. Nukuttuamme siellä yhden yön jatkoimme matkaa Kirvuun, jossa joimme vatsamme kipeiksi pitkästä ajasta tarjolla olevasta maidosta, jota taakse vaeltava siirtolaisväki tarjosi ilmaiseksi mukanaan kuljettamista lehmistään lypsettynä. Lehmät muuten sairastuivat niitä taaksepäin ajettaessa pakkasessa. Immolaan saavuimme ennen 20.3.40. Sieltä siirryimme viimeisillä rekikeleillä 30.3.40 Parikkalan kautta Ruokolahdelle kulkién kirkonkylän kautta Syyspohjaan Hölmön talon seutuville osan majoituksessa pohjoisemmaksi Syyspohjan keskuksen maisemiin.

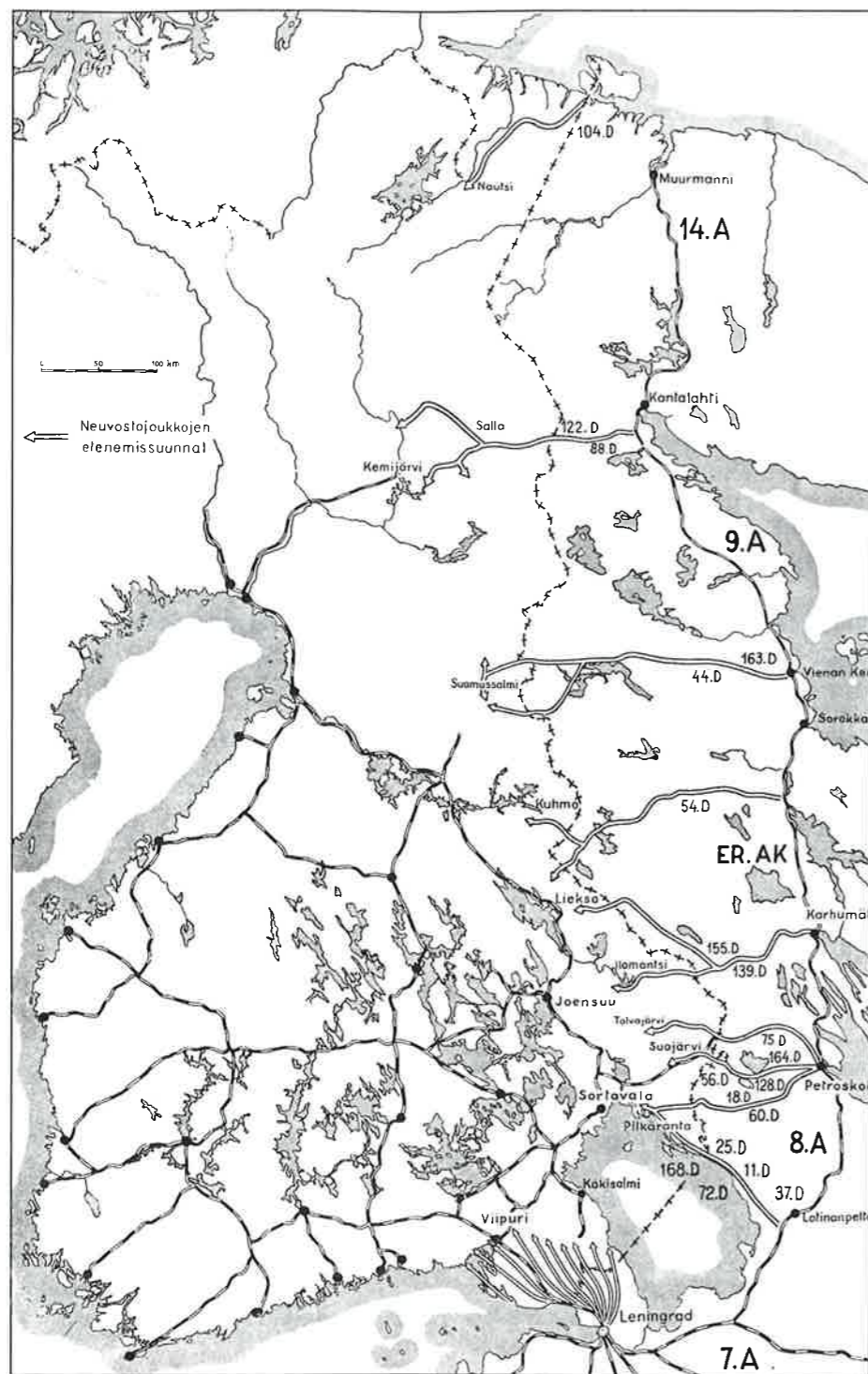
"Jälki-YH" alkoi majoituksen järjestämisellä ja koulutustoiminnalla. Ensimmäiset harvat pääsivät jo kotilomille. Pataljoonamme komentaja, joka oli koko sodan ajan toiminut moitteettomasti, innostui ilmeisesti koti-Suomessa käydessään käyttämään voimallisesti alkoholia, minkä vuoksi hän ei osannut enää palata takaisin yksikköön. Uudeksi pataljoonankomentajaksi ilmaantui jonkin ajan kuluttua kapteeni Niilo Visuri, kadettikurssinsa priimuksena tunnettu lahjakas mies.

Kevät tuli huhtikuun lopulla jo täydellä voimalla, joka oli meille pohjois-pohjalaisille uusi kokemus. Muutamia harvoja kotiutettiin jo toukokuussa, pääosa heinäkuun lopussa. Oma kotiuttamispäiväni oli 21.7. Tätä ennen oli kesä-heinäkuun aikana tullut majoitusalueellemme myöskin alokkaita.

Kaiken kaikkiaan nousivat pataljoonamme tappiot talvisodan aikana noin 30 kaatuneeseen, mikä oli verraten pieni luku moniin muihin Kannaksella taistelleihin joukkoihin verrattuna. Meidät oli heitetty pari kertaa vaikeisiin paikkoihin, Kiviniemen suuntaan ja Muolaan-Yskjärven kannakselle, mutta tilanne siellä ehti jo rauhoittua sinne saapuessamme. Tasan eivät käy onnen lahjat. Vertailun vuoksi mainitsen, että jatkosodassa 26.6.1944 kärsi silloin johtamani panssarirykmenttikomppania Karjalan kannaksella Ala- Noskualla yhtenä päivänä samansuuruiset tappiot kuin pataljoonamme koko talvisodan aikana.

Raahessa heinäkuun 15. päivänä 1994

Yrjö Reinilä

Neuvostojoukkojen keskitys ja hyökkäys Suomea vastaan talvisodassa.
Kuva teoksesta "Viisi sodan vuotta".

Paavolan miehet talvisodassa Karjalan kannaksella JR 26.

Otteita sotapäiväkirjasta

22.11.39 Esik. K. kenttälinnoitustöissä. Omia lentokoneita lensi työmaa- alueen yli 2 kpl n. klo 14.30 palaten takaisin suunnasta etelä- pohjoinen n. klo 14.50.

Patl. upps. luennolla, jonka piti klo 19.00 res. vänr. M. Ytti rykm. viestirunko. Saimme uusia varusteita. Saippuaa, peilejä y.m. kulutustavaraa saatiin myös.

23.11.39 Kenttälinnoitustöitä. Lunta maassa edelleen. Pakkasta ja kylmää tuulta.

Esikunnasta lähtevät lomalle: talous-, kss.- upseerit ja el.lääkäri. Loman pituus n. 10 vrk.

24.11.39 Kenttälinnoitustöitä.

25.11.39 Kenttälinnoitustöitä.

26.11.39 Valistustilaisuus esik. kompp:lla. Ohjelma res. läisten suorittama. Illalla marssi ja majoittuminen Karkialasta-Vuoksenrantaan. Suoritus sujui hyvin.

27.11.39 Majoituksen järjestelyä ja kunnostamista. 15 miestä iltapäivän linnoitustöissä. Koko päivän lumiräntäsadetta.

28.11.39 Kenttälinnoitustöitä. Räntäsadetta. Ryssä sanonee irti h- sopimuksen.

29.11.39 Sama kuin yllä. Vesisadetta. Ryssä sanonut irti h- sopimuksen. STT:n uutiset ilmoittivat, että Suomen hallitus on antanut vastanootin ryssälle.

30.11.39 Ryssä katkaissut diplomaattiset suhteensa Suomeen. Vihollinen ylitti rajan klo 6.45 Metsäpirtin ja 7.00 Raudun alueella.

I lk.n hälytysvalmius, lomat peruutetaan.

2 vihollisen konetta pudotettu alas. Toinen Sakkolassa. Vih. lentoase vilkkaassa toiminnassa.

Nuikuimme yömmä rauhassa -
jatkamme huomenna.

1.12.39 Kenttälinnoitustöitä jatketaan.

Vihollisen ilmatoiminta vilkasta. Useita koneita pudotettu alas.

Sotilaskarkuri A. Soukkula Esik. K/I/JR 26 palasi komppaniaansa.

Miehistön mieliala reipas ja taisteluhaluinen.

Yö rauhallinen.

2.12.39 Kenttälinnoitustöitä. Ilmavalvontaa tehostettu. Työmaalla it. torjunta palvelus jatkuvaa. Asemassa 10 kk.

Klo 10.20 oma kone lensi alueemme yli pohjoiseen.

Klo 12.15 alkoi lumisade jatkuen klo 22.00. Lunta nyt n. 15 cm.

Klo 12.30 hevonen kuljettamaan 2 vanhaa naishenkilöä Andreaan.

Rykm:in A kolonna saapui illalla klo. 23.00.

Yö rauhallinen.

3.12.39 Kompp:lla tarkastuksia. Klo 13-15.00 kenttähartaus ja pikkujoulu sk-talossa.

Vihollisen lentokoneita ei ole näkynyt. On sunnuntai rauhaa. Odotamme. Rintamalla rauhallista. Ryssä haluaa juonitella.

9.12.39 Järjestelyitä patl. alueella. Esik./K. siirtyi Myllyojan maastoon, josta se kuitenkin heti vedettiin takaisin ja marssi kompp. ylittäen Vuoksen klo. 17.00 suuntana Vuoksela-Virkkilä-Uusikylä.

Vihollinen ei ole tänään erityisen toimelias. Olemme saaneet pakkasta -10-15 astetta. Patl. saapui entisiin aseisiin klo 23.00.

19.12.39 Lentotoiminta vilkasta. Osa joukoistamme osallistunut it. torjuntaan. Omat hävittäjät ampuivat tuleen linjojemme yläpuolella 2 konetta. Toinen putosi Vuoksen pohjois-toinen eteläpuolelle.

Tykistötulta. Lentopommituksen kohteena Vuosalmen lossi. Patl. komentaja sai käytettäväkseen h-auton.

20.12.39 Lentotoiminta vilkasta. Pommitusta ja tykistötulta. Sää muuttui kylmäksi. Yö rauhallinen. Terveystilanne hyvä.

23.12.39 Pakkasta n. -20. Aamupäivällä lentotoiminta vilkasta. Iltapäivällä alkoi lumisade. Rumputululta lounaasta ja etelästä.

24.12.39. Sunnuntai jouluaatto. Hyvin rauhallista. Ei vih. lentotoimintaa, vaikkakin sää mitä parhain. Omat laivueemme liikkeellä. Illalla hetken vih. lähetti muutamia kranaatteja. Tuntemattoman sotilaan paketteja sai patl. 691 kpl. Vietimme jouluaaton majapaikoittain virren veisuulla, laululla sekä lukemalla Jumalan sanaa. Yö rauhallinen kuten jouluyö ainakin.

25.12.39 Valmistelimme menoa eteenpäin. Pakkasta n. -23. On joulupäivä. Vihollisen pommitukset kk.- tulella häiritsivät patl:aa. 2.K. joutui Pölläkkälässä klo 15.30-16.30 ilmapommituksille alttiiksi. Ketään ei haavoittunut. Kompp. jatkoi marssiaan lyhyen keskeytyksen jälkeen Muolaan tien risteykseen. Klo 17.00 marssi patl. kolmena osastona tietä Salmenkaita-Muolaa-Yläkuusaa-Sudenoja-Kyyrölä, jossa yöpyi ottaakseen vastaan etulinjan miehityksen. Varmistus järjestettiin.

13.1.40 Yö rauhallinen. Stm. Perttula Veikko haavoittui 3.K:sta. Stm Rasi Onni kuoli vaikeasti haavoittuneena kenttäsairaalassa.

2.K. sai sotasaalista: 1 ahkion, 1 kiväärin ja joukon suksia, jotka edellisellä yönä partiokahakassa jäivät etumaastoon viholliselta.

Heikkoa tykistötulta lohkolle, muuten ei erikoisempaa. Lumisadetta.

14.1.40 Sunnuntai. Sää lunta. Yö oli rauhallinen. Päivä jokseenkin rauhallinen.

15.1.40 Pakkasta -35. Tykistöiskuja koko lohkolle. Klo 16-22.00 rumputulit tuhoavana. Pikatykkitululta tukikohtien eteen lakkaamatta. Epäsuoraa kiv. ja kk. amuntaa saimme lohkollemme läpi vuorokauden. Klo 17.00-23.00 suoritettiin asemien vaihto Er.P1. kanssa. Vihollisen tykistötuli häiritsi kiihkeänä vaihtoa. Patl. kärsi ase- ja kalustotappioita. Patl. suoritti marssin Sudenoja-Yläkuusaa-Salmenkaita-Variksenkylä n. 25 km, jossa otti varmistuksen vastaan III/JR 5 klo 4.30. Patl. alkaa Salmenkaita linjan varustustyöt.

16.1.40 Patl:lla majoituksen järjestelyä, lepoa ja saunomista. Pakkanen kiristyy.

17.1.40 Pakkasta -42. Ei paleltumisia. Hevoset onnistuttu sijoittamaan sisämaajoitukseen.

Kovan pakkasen vuoksi lepoa ja aseiden puhdistusta. Yö rauhallinen.

18.1.40 Pakkasta -36. Vihollisen lentotoiminta koko päivän vilkasta. Muuten ei erikoista. Patl. marssi Salmenkaita- Uusikylä.

19.1.40 Pakkasta -35. Patl. Ievossa. Patl. siirtyi uuteen asemaan n. 20 km neljästä tunnissa.

20.1.40 Pakkanen jatkuu n. -30. Patl. Ievossa edelleen.

2.3.40 Ilmatoiminta sangen vilkasta. Pommikoneet pudottivat pommeja päivän kuluessa Tervakankaaseen, Aholaan ja Pulkkilan taloon. Ei vaurioita. Hävittäjät pitkin päivää ahdistelivat liikkujia ja maastoa tulittaen lohkollemme. Yöllä 3/JR26 loholla yritti n. 20- 30 miehinen vih. partio tunkeutua linjojemme eteen, mutta lyötiin takaisin. Iltayö rauhallinen.

4.3.40 Vihollisen tykistö- ja krh- tuli häiritsi läpi yön toimintaamme. Vihollinen käyttää jatkuvasti erilaisia valaisukeinoja hyväkseen. Partiomme eivät onnistuneet tunkeutumaan vih. aseisiin. Vih. jatkaa varustelutöitään Oravaniemessä. 2/JR26:sta haavoituivat res. kers. Reinikka Eelis ja stm Niva. Päivä lentotoimintaan verraten rauhallinen. Yläpuolella liikkuu n. 23 konetta. Muutamia ryhmiä tykistö- ja krh- tulta Tervakankaaseen. Lumisadetta iltapäivällä. Muuten rauhallista.

5.3.40 Yöllä vihollinen työskenteli pitkin vastarantaa. Partiomme tunkeutui Ieri-kanniemessä vih. aseisiin. Vih. avasi 1 kk:lla ja 1 kp:lla tulen. Klo 15.15 alkoi vih. n. 1,5 kompp. vahvuisena hyökkäyksen Päiväkiven maastoa kohden. 3/JR26 avasi tulen. Oma tykistö ja krh ampuvat sulun Vuoksen jälle. Klo. 16.40 hyökkäys tyrehtyi. Vihollinen jätti jälle kaatuneina n. 50 miestä. Tykistö taistelu.

13.3.40 Yö rauhallinen. Klo 6.15 alkoi vih. tykistökeskitys. JR/56. Rauha tulisi voimaan klo 11.00. Puh. sanoma annettu klo 6.25. Vielä vahvistamattoman rauhansopimuspytäkirjan mukaan tulisi KA:n etumaiset joukot kaikkialla vetää 1 km päähän siitä, missä vihollisen joukot 13.3. klo 11.00 ovat. Tämän vetäytymisen tulisi tapahtua 1 tunnin kuluessa siitä, kun sotatoimet päättyvät, minkä taasen tulisi tapahtua klo 11.00. Kaikki tapahtuu ehdolla, että rauhansopimus sitä ennen on vahvistettu, mistä 8.DE erikseen tiedottaa. Hävitystöitä ei saa sen jälkeen suorittaa. Tähän samoinkuin tietojen nopeaan perille saattamiseen on 8.DE: n kaikkien portaitten valmistauduttava. Vetäytymisen aikana noudatettava kaikkea sotilaallista taisteluvälmiutta ja valittava maastokohdat sen mukaisesti. Kaiken mahdollisen materiaalin, erikoisesti aseiden mukana kuljetus varmistettava. Lähemmät ohjeet seuraavat.

Verta talvisodan hangilla

Muisteli: Kauko Roppola

Tammikuussa 1939 astuin vapaaehtoisena suorittamaan asevelvollisuuttani Pohjan Rykmenttiin Kuopioon, jonne näistä pitäjistä jalkaväkeen määrätty valtaosaltaan joutuivat. Tuossa ikäluokassa oli meitä paavolalaisia ja revonlahtisia useita, mm. Unto Heinonen ja Olavi Mehtomaa Ruukista sekä Nestori Toppinen Luohualta.

Alokkaan talvi meni leppoisasti kuriin totutellessa. Keväällä jouduimme kaikki aliupseerikouluun, joka oli totisempaa hommaa. Toukokuun 16. päivänä oli Kuopion torilla vapaussotureiden suuri paraati, johon osallistuimme. Tuosta päivästä muistan, että vapaussoturi Aleksi Pietilä Paavolasta kävi meitä kasarmilla tervehtimässä.

Elokuussa 1939 olimme korpraaleina mukana suurissa sotaharjoituksissa Karjalan kannaksella. Siellä hiki virtasi, sen tietää jokainen, joka on joutunut raahaamaan konekiväärin varsinaista tai jalustaa vaikeakulkuisessa maastossa. Emme aavistaneet silloin, että nuo maisemat Vuoksen varrella runsaan kolmen kuukauden kuluttua olisivat järkyttävien taistelujen kenttänä.

Sotaharjoitus päättyi Viipurissa paraatiin ja ohimarssiin, jonka aikana näimme marsalkka Mannerheimin väsyneenä istuvan ratsunsa selässä, pääministeri Cajanderin vuorotellessa vastaanottajana. Päivä oli aurinkoinen ja olo hikinen. Muutamat pyörtyilivät ja meitä totisesti janotti. Kunnan viipurilaiset yrittivät tarjota juomavettä katujen varsilla, mutta emme saaneet poistua marssirivistöstä. Sotilaan kasvatusta pyrkii kurinalaisuuteen.

Syyskuun 1. päivänä 1939 päättyi osaltani yhteys Pohjan Rykmenttiin, kun tuli komennus Reserviupseerikouluun Haminaan. Sen jälkeen en Paavolan poikia sotatehtävissä tavannut.

Kurssini aikana syntyi talvisota 30.11.1939. Tuossa sodassa tapasi matkansa pään alikersantti Olavi Mehtomaa, jonka viime vaiheista on Kansa taisteli-lehdessä kirjoittanut hänen aseveljensä, pyhäjokelainen Pauli Haapakoski. He palvelivat talvisodassa JR 64:ssa, jossa pataljoonan komentajana oli kapteeni Paavo Simelius, entinen komppanian päällikkömme Kuopiosta. On aihetta lainata tähän osia Haapakosken kertomuksesta:

”JR 64 siirrettiin tammikuussa 1940 Suomussalmen Raatteesta Laatokan rannalle Pitkärantaan. Siellä oli Kitelän alueella motissa venäläinen 168. divisioona, jonka ainoa huoltotie kulki Laatokan jään yli, suomalaisten hallussa olevien ranta- ja saaritukikohtien välitse. Avoimella jäälakeudella, hyytävässä pakkasessa, syntyi viikkoja kestävä katkera taistelu suomalaisten yrittäessä estää vihollisdivisioonan huollon.

Haapakosken ryhmä hupeni vähiin ja eräässä vaiheessa sen avuksi lähetettiin rykmentin hiihtopartiomiehiä, joiden joukossa oli alikersantti Olavi Mehtomaa.

Yöllä 3. päivänä maaliskuuta 1940 venäläiset yrittivät jälleen päästä hevosillaan läpi. Ne ajoivat täyttä laukkaa päälle joka puolelta, joten oli vaikeuksia niiden tuhoamisessa.

Muuan parivaljakko - suuria, mustia hevosia - ajoi suoraan Haapakoskea kohti, mutta tämä ehti viime hetkessä ampua aseellaan sarjan, jolloin ajomies kaatui, mut-

ta haavoittuneet hevoset vielä kumollaankin liukuivat kohti suomalaisia - ajoreki perässä.

Kahakan hiljennettyä - Haapakosken varottelusta huolimatta - Mehtomaa meni katsomaan rekeä, joka oli erityisen komea ja jossa hän arveli olevan jotain erikoista. Siellä oli vielä hengissä venäläinen upseeri, joka ampui tulijaa pistoolilla rintaan. Olavi äännähti, painoi rintaansa ja kaatui hengettömänä jälle.”

Niin poistui voimiltaan väkivahva taistelija, joka edellisenä talvena oli ollut armeijan parhaita hiihtäjiä. Hän oli juuri sodan alussa mennyt kihloihin.

Paavolan sankarihautaan siunattiin talvisodassa seitsemän muuta soturia. Jatkosodassa Olavia seurasivat alikersantti Nestori Toppinen heinäkuussa 1941 ja kersantti Unto Heinonen kesäkuussa 1944.

Palaan vielä omaan vaellukseeni RUK:ssa. Sodan sytyttyä me kk-oppilaat suoritimme it- vartiointia Haminan sotilaskodin katolla. Sieltä näin viimeisen kerran vanhemman veljeni Jouko Roppolan, joka kotkalaisen tykkipatterin vänrikkinä oli mukana kolonnassa, joka pitkänä letkana aloitti marssinsa kohti Karjalan kannasta. Veljeni maallinen vaellus päättyi tykistötulessa Vuosalmella 10. päivänä maaliskuuta 1940.

Kurssimme siirtyi itsenäisyyspäivän tienoilla Niinisaloon, jossa koulutus loppui 21. päivänä joulukuuta 1939. Emme päässeet takaisin omiin joukko-osastoihimme, vaan jo samana yönä kuljetusjuna lähti viemään meitä niille rintamalohkoille, joissa oli ollut suurimmat tappiot. Vänrikiksi ylennettynä kuusi meistä ilmoitautui Värsilässä Ryhmä Talvelaan, joka vastikään oli saattanut voitolliseen päätökseen Tolvajärven taistelut, talvisodan ensimmäisen suuren voiton.

Hinta oli ollut kova; yli 600 kaatunutta ja kadonnutta, yli 1.300 haavoittunutta. Vastapuolella oli kaatuneita n. 4.000 ja vangiksi joutuneita 600.

Värsilässä saimme kentältä kerättyä varustäydennystä. Saamani kenttäpakki oli vielä entisen omistajansa veressä. Jouluaaton vietimme erään omakotitalon perhepiirissä, jossa lattialla maatesamme kuuntelimme läpi yön tykinjyskettä Aittojoelta, jonne rintama oli pysähtynyt.

Joulupäivänä jouduin täydennysryhmään, joka määrättiin Osasto Pajariin. Kuorma-autoihin tuli mukaan aliupseereita ja sotamiehiä, joista monilla oli sotilasvaatetusta vain lakki, kokardi, vyö ja kumisaappaat. Pimennetyin valoin ajoimme iltayöstä läpi Tolvajärven ja ohi kuuluisan matkailumajan, ohi Shemeikkain ja Vornasten runonlaulajapatsaan, läpi Ägläjärven. Yön aamutunneilla ilmoitaudivimme Aittojoen Lammassärkässä III/JR 16:n patalj. komentajalle jääkärimajuri Jussi Leimulle. Jouduin 3. KKK:n kk-joukkueenjohtajaksi. Siinä tehtävässä osallistuin etuvartiotaisteluihin Aittosillassa, hyökkäykseen Viitavaarassa ja loppusotaan puolustaisteluissa Aittojoella.

Tuo aika kaukana Suojärven erämaassa on kokonaisuutena kuin painajaisunta, valvottuja öitä ja turtunutta väsymystä, kovaa pakkasta, vihollistykiä ja ilmavaaran pelkoa, kaatuneita ja haavoittuneita aseveljiä.

Pahin oli 22. päivänä tammikuuta 1940. Emme tienneet alaportaassa, että venäläinen yritti silloin koko Aittojoen rintaman motittamista pihtikoukkauksilla: etelästä Kollaan suunnalta rynnistivät tuoret voimat, keskeltä Aittosillan kohdalla oli vain sitomistaisteluja, mutta pohjoisempana itäisen ja läntisen Viitavaaran suunnalla ryntäili kuusi vihollisrykmenttiä.

Meidän pataljoonamme, joka silloin oli reservissä, sai käskyn vastahyökkäykseen. Tulos oli masentava, me ruhjouduimme venäläismassaan!

Itäisessä Viitavaarassa pääosa pataljoonasta joutui aavassa suomaastossa konekiväärien ristituleen ja hajosi suurin tappiain. Sen johdossa ollut majuri Leimu haa-

voittui, yritti raahautua suksiensa päällä paluusuuntaan, mutta ei ehtinyt pelastautua, vaan joutui vangiksi. Sotavankitietojen mukaan hän menehtyi välittömästi vihollisen Jsp:llä. Tuossa pääjoukossa oli mukana vapaaehtoisina tulleita, nuoria koulupoikia Tampereelta. Voimme kuvitella lohdutonta näkyä pakkashuurteisessa talviyössä verisellä taistelukentällä... Hyökkäyspäivän aamuna oli tykistön tuliase-massa mitattu 46 pakkasastetta!

Oma kk- joukkueeni oli alistettu sille jv- komppanialle, joka operoi läntisessä Viitavaarassa. Törmäsimme lujasti varustettuun, korkella vaaralla sijaitsevaan tukikohtaan. Ilman tykistötukea ei yllätys onnistunut, vaan jouduimme varustettujen tuliase-mien eteen, lähimpiin pesäkkeisiin oli matkaa vain n. 20 m.

Komppanian päällikkö haavoittui kuolettavasti heti alkuun ja useita miehiä kaatui pitkin ketjua. Haavoittuneiden avunhuudot olivat järkyttäviä, kuljetusta Jsp:lle ei voitu järjestää. Siinä yli metrisessä lumihangessa vastasimme vihollistuleen koko päivän ja pystyimme pitämään puolellemme ehkä vain siitä syystä, että olimme liimautuneet niin lähelle vihollisia, ettei se uskaltanut käyttää tykistöään. Takanamme oli aava suo, joten paluuta ei voinut ajatella.

Armottoman erämaan punertuneessa lumessa makasimme talvisen päivän valois-an ajan. Vasta illan pimetessä pääsimme vähitellen irtautumaan ja hiihtämään takaisin pääpuolustuslinjalle.

Tuona päivänä ja tuona yönä ihminen totisesti tunsu oman pienuutensa.

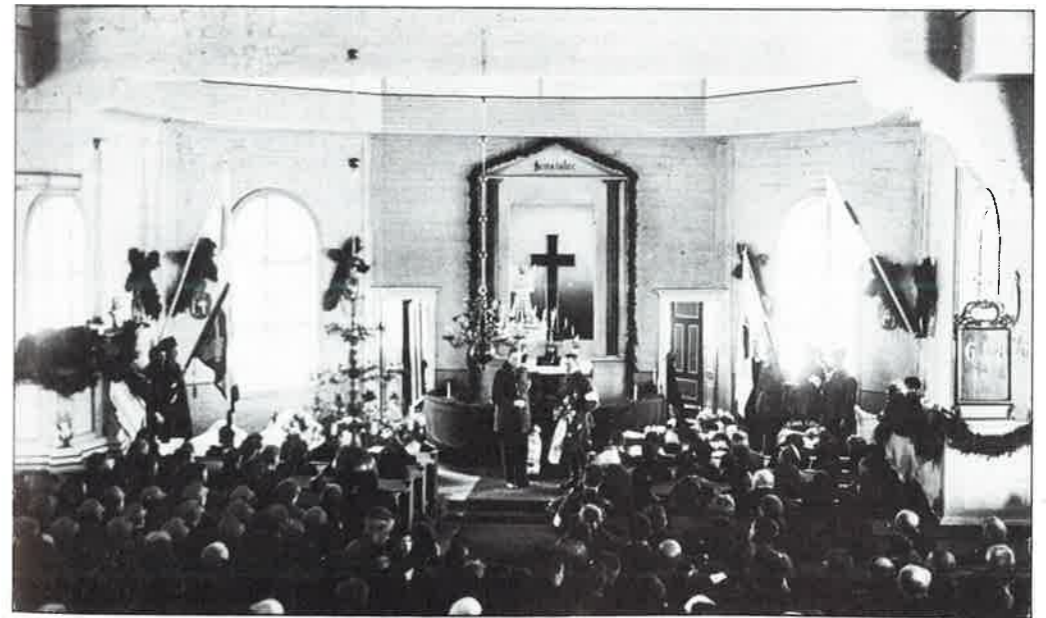
Aittojoen-Viitavaaran rintamaseudut

Sodan surusanomat

Sotien aikana tuotiin kaikki kaatuneet kotipitäjän multiin. Talvisodan aikana haudattiin kaatuneet sitä mukaa, kuin heidät oli lähetetty kotipitäjään. Sodan kulun mukaan saattoi samanaikaisesti olla useamman kaatuneen hautaus. Tapana oli siihen aikaan, että vainaja valkeassa arkussaan säilytettiin kotona aitassa hautajaispäivään saakka. Lähtöhetkellä arkku oli pihalla pienten kuusten ympäröimänä, veisattiin lähtövirsi ja lähdettiin kirkkoon saattoväen seurassa perässä. Siunaus ja hautaus tapahtui sotilaallisin kunnianosoituksin. Kirkko oli ääriään myöten täynnä saattoväkeä.

Maaliskuussa: sankarivainaja arkussaan kotipihallaan, josta lähtövirren jälkeen siirryttiin kirkkoon.

Siunaustilaisuus kirkossa maaliskuussa 1940. Seppeleenlasku käynnissä kuudelle valkoiselle arkulle.

Hyvä Veli!

Otin kynän ja piirrän muutaman rivin tähän valkoiseen paperiin tervehdykseksi sinulle täältä Kannaksen rintamalta. Olen ollut terveenä täällä koko ajan eikä muutakaan erikoista ole tapahtunut minulle. Täällä on niin harvinaisen ankaraa ollut talvi, että tuskin muistettanees miesmuistiin olleen sellaista. Luntakin on aika paljon ja pakkasia on ollut lakkaamatta. Pakkasia on ollut 40-45- ja aina 47:ään asteseen asti, ja lisäksi ne on täällä vielä viimaisia ja kosteita, ne on niin ottavia. Kyllä nyt on yli Euroopan kovat ilmat, niin kuin muutkin kovat kohtelemukset.

Kuinkas siellä päin on talvi ankaraa? Lehdistä kyllä on näkynyt, että sielläkin Pohjolassa on kova talvi. Sotatoimet on olleet tätä nykyä vähän laimeampaa niin kuin olet varmaan lehdistä nähnyt. Paitsi nyt pari päivää on ollut aivan yhtä jyrkkää. Siellä Itärintamalla on Suomussalmella ollut kova taistelu. Ja se suomalaisten voittohan on kerrassaan suurenmoinen ja ilahduttava. On se ollut kova taistelu, kun koko divisioona on lyöty aivan kokonaan viholliselta, tuskin lienee päässyt juuri yhtään omalle puolelleen.

Täällä tosin ei ole mitään kertomista sotatoimista, sillä sen paremmin näkee lehdistä kaiken mitä tapahtuu, ja muuten se ei ole tarpeellista eikä soveliaista niistä kirjeissä kertoa. Olen kuullut että sinäkin olet jossain. Ensin en kuullut missä päin olet, mutta sitten myöhemmin kuulin, että sinä olet Ruukissa. Oili kirjoitti sinun käyneen kahdesti lomalla kotona pyhän aikana ja käyneen sinun hänenkin tykönsä. Minä olisin kirjoittanut sinulle monta kertaa jo aikoja sitten, mutta kun en ole saanut sinun osoitetta. Enkä tiedä kummalla, siviili- vai sotilasosoitteellako olisi parempi kirjoittaa, vaan kun en tiedä varmaa osoitetta niin kirjoitan jonkinlaisen osoitteen.

Entä onkos siellä Ruukissa paljon sotaväkeä ja minkälaista toimintaa siellä on? Missä sinä ja te muut jotka olette siellä olette majoitettuna? Onkos siellä hyvä aseistus muuten, koska se on tärkeä paikka rautatiesillan ja muunkin puolesta. Onkos sieltä Luohualta viety nostoväen miehet ja yleensä Paavolasta? Onkos Kallea viety mihinkään? Entäs työpalvelusmiehiä, onko niitä viety jo mihin päin, kun olen sitäkin kuullut. Sieltä on Luohualta tainnut mennä paljon vapaaehtoisia rintamalle. Jussi se taitaa saada olla tietenkä kotona, kun hän on jo siksi vanha ja muuten tietysti se yksi mies saa olla kotona, kun hän on ollut jo ennemmin rintamalla.

Kuinkas se muuten Luohualla hurisee? Siellä Luohualla on paljon evakoituja pakolaisia. Onkos niitä kotona kuinka paljon? Siellä Luohualla tehdään armeijallekin leipää. Onko kotoa viety hevosta ja otettu muuta elintarpeita. Miten se pakolaisten huolto on? Se taitaa olla talon yhteydessä ja sitten saa kunnalta ja edelleen valtiolta maksun. Mitenkäs siellä muut kotona pärjäävät, onko kaikki olleet tervennä ja miten Äiti voi, onko hän entisessä voinnissa?

Kirjoitapa nyt minulle ja pane oikea sotilasosoite, kun en tiedä sitä. Onkos luohualaisia ketään kaatunut? En ole kuullut, vain paavolalaisiahan on kait kaatunut joitakin. Minä kirjoitan tähän siviiliosoitteen sinulle, kun se ei mene jos panee sotilasarvon ja muuten siviiliosoitteen. Saa nyt nähdä kuinka kauan tämä sota rupiaa kestävä, sitä ei tiedä vielä ollekaan.

No niin, porisen yhtä ja toista tässä. Sinä olet käynyt katsomassa minun muijakin aina, sehän on mukava että käypi aina puhelemassa hänelle. Se on meilläkin Oilin kanssa nyt pieni tyttö. Oletko käynyt katsomassa tytön mallia? Siellähän on Oililla oikein sievä tyttö ja muuten hyvin terve ja rauhallinen. Kyllä se olisi kiva asia, kun pääsis katsomaan omaa tyttöä. Minä olen koettanut kirjoittaa Oilille, että hommata jonkinlaisia todistuksia, että pääsis lomalla käymään, mutta hän kirjoittaa, ettei hän saa todistuksia, kun se on niin huono niitten todistusten saanti. Minä tahoin Oililta, että ottaa papilta ja lääkäriltä ja kunnan miehiltä todistuksia vaan eihän ollut saanut. Olisin ristiäisten nojalla sitten koettanut anoa lomaa. Sille pikku raukalle on pantukin jo nimi Aili Orvokki.

Kyllä se tuntuu iloiselle ja hauskalle kun saa olla Isä, mutta kun pitää niin kaukana olla ja vielä sodassa.

Tästä meidän ryhmästä lähtee lomalle yksi Revonlahden poika, panenkin tämän kirjeen hänen mukaansa, että pistää Ruukissa postilaatikkoon, vain tämä kyllä menee kotia. Tällä pojalla on kuollut sisko ja hän pääsee lomalle. Sitä saadaan nyt 10 markkaa päivältä toistaiseksi. Minäkin olen lähettänyt vähän rahaa Vaimolle, kun täällä ei tarvitse olla paljon rahaa. Ja lähetän jatkuvasti aina rahan kerrallaan muijalle.

No, oletko ollut tervennä koko ajan. Kyllä kait mahtaa olla vähän puutetta tyväestä kotona, kun sinäkin olet nyt poissa, mutta kyllä kai niistä pakolaisista saa aina työn apua.

No taidankin lopettaa taasen, kirjoitan toiste lisää, kun saan oikean osoitteen. Olepa hyvä ja vastaa tähän. Kun satut käymään kotona lomalla, käy Oilin tykönä ja sano terveisiä, että kirjoittaa vähän useammin.

Usko ja toivo Jumalaan ja varmaan voittoon, jäämme muistelemaan terveisin aseveljet toisiamme. Lämpimin terveisin piirteli Aarne veljesi.

Osoite: Res. Vuotila Aarne
Kev.Kol/JR 26

Kenttäpostikonttori N:6

Terveisiä kaikille tutuille ja pakolaisille kotona.

JATKO- ja LAPINSOTA

25.6.1941 - 27.4.1945.

Ylipäällikkö Mannerheimin vetoamus sotilailleen Jatkosodan alussa

” Aseveljet! Seuratkaa minua vielä viimeisen kerran ”.

Pojat Paavolan Vihannin kahden, aseveljinä vierekkäin ---

Viiden vuosikymmenen takaiset tapahtumat, jotka kuuluvat olennaisena osana Suomen itsenäisyyden historiaan, palaavat usein sodat kokeneen sukupolven miehiin. Kesäkuussa 1941 koottiin Raahessa mm. Jalkaväkirykmentti 32:n II pataljoona, jonka miehistö oli silloisen Raahen sk. piirin alueelta ja suurelta osalta Paavolan ja Vihannin kunnista. Siitä johtui tuo otsikossa oleva sanonta Erkki Tiesmaan tunnetusta Rykmentin marssilaulusta "Vanaväylillä Vesaisen" hänen kuvatessaan tämän pataljoonan etenemisen vaiheita. Pataljoonahan osallistui 3. divisioonan taisteluihin Uhtuan suunnalla Raateen tieltä aina "Uhtuan porteille" saakka, kunnes pataljoona uudelleenjärjestelyjen ja kotiuttamisten takia keväällä 1942 purettiin.

Raateen tieltä pataljoona eteni Vasovaaran, Latvajärven ja Vuokkiniemen kautta Keski- Kuittijärven rantaan, mistä suoritettiin pioneerien vieläkin mainostama Suomen suurin ylimeno vihollisen puoleiselle rannalle. Tästä eteneminen jatkui taistellen louhikkoista korpea myöten Pistojoen itäpuolelle. Tällä matkalla joutui pataljoona mm. vihollisen vastahyökkäyksen kohteeksi.

Joukkueen varajohtajana toiminut Uno Niemelä on artikkelissaan Kalevassa 1987 kuvannut tätä tilannetta mm. seuraavasti: "yht'äkkiä rikkoutui kesäyön rauha, oli kuin olis helvetti auennut, alkoi mahtava sadoista kurkuista lähtevä urahuuto ja samalla vihollisen konekiväärit alkoivat kestotulella syyttää nikkeliä kalliolle." -- "Vieressä kalliolla makasi konepistoolin kanssa korpraali Heikki Vaskuri Revonlahdelta. -- Siinä lähimpänä oli sotamiehet Paltamäki ja Petäjämä, annoin heille komennon täyttämään nopeasti lippaita. -- Kallion oikealla laidalla ampui sotamies Ruskoaho pikakiväärillä, samoin pikakiväärillä Saarela ja konepistoolilla Valkama. -- Huomasin vasemmalla pienoisen syvennyksen, ryömin siihen ja aloin polvillaan ollen heitellä munakranaatteja urahuutajien sekaan. -- Kun Vaskuri aloitti kuudennen lippaan, alkoi urahuuto heiketä loppuakseen kokonaan. Saimme myöhemmin vangilta kuulla, että venäläisiä oli ollut siinä vastaiskussa 300 miestä."

Näihin ylimenen jälkeisiin taisteluihin liittyvät Erkki Tiesmaan laulun sanat:

Meille korpinen taival on tuttu
läpi liejun ja louhikkojen,
oli mustana armeijan nuttu
keloroihuista vihollisen.
Savu sankkana seurasi meitä
tuliryöpyissä rynnättihin,
oli aamu kun torrakkoteitä
me Pistolle saavuttihin.

Sodanaikaisen III:n armeijakunnan rintamalehdessä, nimeltään Pohjan poika, TK- mies Niilo Hentola, myöhemmin opetusneuvos ja Markkinointi-instituutin rehtori, kuvasi erästä toista Uhtuan suunnalla käytyä taistelua, joka liittyy juuri tämän pataljoonan vaiheisiin kesällä 1941.

Artikkelissa kuvattu taistelu käytiin 19.8.1941 niinsanotun Malviaistentien maastossa lähellä Uhtuan-Röhön tietä. Alkuperäisessä tekstissä ei sodanajan tapaamisen henkilöiden ja paikkojen oikeita nimiä, jotka olen nyt omiin merkintöihin perustuen lisännyt kirjoitusten sitaatteihin.

Pataljoona oli mainittuna päivänä edennyt kärjessä ja joutunut pysähtymään lujaan vastarintaan. Pataljoonan lähettiupseeri luutnantti Heikki Alikoski oli muutamia minuutteja ennen kuvauksen kohteena olevaa ajankohtaa haavoittunut vatsaan juostessaan pataljoonan komentajan kapteeni Ville Rajakaltion ja adjutanttin vänrikki Aarne Helteen rinnalla. Ville Rajakaltio oli tullut pataljoonan komentajaksi jokunen viikko aikaisemmin alkuperäisen komentajan majuri Kosti Wigrenin tilalle. Ville Rajakaltio kutsui Niilo Hentolan lähettiupseeriksi haavoittuneen Heikki Alikosken tilalle, joka muuten selvisi haavoittumisestaan kuin ihmeen kautta ja saattoi sodan jälkeen palata tähtitieteen pariin Turkuun.

Siteeraan Hentolan tuolloista tekstiä: "Olemme tällä kohdalla päässeet pisimmälle eteenpäin. Etulinjamme on noin 50 metrin päässä tuhotusta pesäkkeestä. Siellä näkyy 4.komppanian päällikkö kapteeni K. Kerttunen muutaman miehensä seurassa korsun jäännösten suojassa. Adjutantti, joka ennen puhelinyhteyden vetämistä on mennyt sinne selostamaan tilannetta, ei vielä ole päässyt lähtemään takaisin. Hän ilmeisesti odottaa pientä tulitaukoa. -- Rikotusta korsusta muutaman metrin vasemmalle makaavat kersantti Vaara ja alikersantti Rantala. Joukkueensa etunenässä oli Vaara aikonut yllättää seuraavan korsun, mutta tehtävä oli toistaiseksi ollut ylivoimainen. Kaksi kaikkien kunnioittamaa soturia oli jälleen siirtynyt ajasta iäisyyteen. Oikealla suuren hongan juurella nukkui ikuista untaan alikersantti Aarni Juhani Kallinen, liiankin urhea viestipoika. Hän oli seisaaltaan tahtonut koetella uuden itsehankkimansa puoliautomaattikiväärin tarkkuutta. Ei sallinut kuitenkaan rysä tällaista yltyöpäisyyttä. Vasemmalla eturinteessä viruu haavoittuneena alikersantti Franssila. Kuusi miestä on yrittänyt käydä pelastamassa häntä. Kukaan ei ole kuitenkaan päässyt hänen luokseen. Viisi on tullut haavoittuneena takaisin ja kuudes, loppuun saakka velvollisuutensa tovereidensa varoituksesta huolimatta täyttännyt lääkintäalikersantti Otsamo jäi sinne."

Hyökkäystä tukemaan saatiin parin tunnin odotuksen jälkeen saksalaisen panssarivaunuosaston pari vaunua. Kun näiden hyökkäyksen tuli alkaa ja meikälaisten joukko osoittaa niille valopistoolimerkein suuntaa, huomattiinkin valopistoolien jääneen komentopaikan luo.

Hentola jatkaa kuvaustaan. "Taistelulähettiupseeri kersantti Issakainen sieppaa ne ja lähtee juoksemaan kapteeni Kerttusen luo. Kuulemme hänen huudahtavan ja näemme miehen makaavan maassa. Hän ryömi takaisin olkapää veressä. Issakainen oli yksi niitä harvoja, jotka olivat selviytyneet talvisodan Kollaalta naarmuitta. Täälläkö tarkka-ampujan luodista hän nyt löysi loppunsa? Kuulen myöhemmin, että haava ei ollut kovin vaarallinen. Vikkelä vänrikki Veli Liljeblad lähtee empimättä Issakaiselta kesken jäänyttä tehtävää jatkamaan. 50 metrin juoksu ei vaadi monta sekuntia, mutta minusta ehtii kulua kokonainen iäisyys ennenkuin tiesin Liljebladnin olevan varmasti perillä."

Hyökkäysvaunujen avulla vastustaja ajettiin pakosalle ja eteneminen saattoi jatkua. Hentola jatkaa: "Olimme sittenkin voittaneet ja päässeet eteenpäin. Emme olleet valloittaneet mitään tunnettua paikkakuntaa, emme voi myöskään kerskua suurilla maa- alueitten valtaamisilla. Olimme hyökkäyksellämme vain varmistaneet joukkojemme aseman alueellamme. Jos hyökkäyksemme olisi jäänyt pysähtyneeseen vaiheeseen, olisimme tunteet itsemme hävinneeksi. Suurimpana voittona väijyi kuitenkin mielessäni alikersantti Franssilan pelastuminen. Hän oli koko päivän

maannut haavoissaan samalla paikalla, mihin hän oli aamulla jäänyt. Kun sairaankantajat etenemisemme jälkeen noutivat hänet pois, hän oli vielä tajuissaan. - Tiesin että toverit noutavat minut illalla. Siksi olin koko päivän turvallisella mielellä. - Näillä sanoilla hän ilmaisi uskonsa pelastumiseensa. Olin onnellinen siitä, että Franssilan ei ollut tarvinnut pettyä uskossaan.”

Taistelua seuraavana päivänä löytyi myös suurimmat tappiot aiheuttaneen tarkka-ampujan asema. Paksuun honkaan, joka oli osittain kulon kovertama, oli tyveen tehty reikä ja sen juurelle oivallinen ampumakuoppa. Tästä on ampuja vajaan 100 metrin etäisyydeltä pystynyt tulittamaan juuri pataljoonan komentopaikkaa ja sieltä eteenpäin johtavaa aluetta. Kaatuneista vihollisista selvisi, että vastassa oli ollut rajavartiostolaita.

Hentola päättää kuvauksensa: ”Monta miestä on jälleen saanut uhrata henkensä. Ajatukseni siirtyvät kuitenkin omiin kaatuneisiimme. Monta on meistäkin mennyt. Paavolassa ja Vihannissa tunnetaan vielä kauan aikaa tämä taistelu senkin jälkeen, kun sotamme on päätynyt. Tämän hetken uhrat ovat kuitenkin pieniä historian taustaa vasten. Tällä kertaa tunnen ne kuitenkin suunnattoman suurina ajatellessani heitä, jotka odottavat kotona.”

Tässä kuvattuun elokuun 19. päivän taisteluun osallistuivat myös pataljoonan muut osat, vaikka tässä on selostettu vain kapteeni K. Kerttusen johtaman 4. komppanian toimia. Raahesta lähdettäessä 5. komppanian päällikkönä oli luutnantti Arvo Vaismaa ja 6. komppanian luutnanttina Pekka Karikoski. Pataljoonan lääkärinä oli Hannes Heilala ja esikuntaväepäällikönä Veikko Pietarila. Kk. komppanian joukkueen johtajina olivat Martti Moisala, Nikolai Vaara ja Vilhelm Noschis.

Pataljoonan eräänä viimeisistä merkittävistä taisteluista oli osallistuminen ns. os. Sakun retkelle 1.-3.9.1941. Tälle retkelle osallistui myös JR32:n I pataljoona kapteeni, opettaja A. Pietarilan johtamana. Tätä hyökkäystä on pidetty viimeisenä Uhtuan valtausyrityksenä. Sitä on yksityiskohtaisesti kuvannut insinööri Uno Niemi artikkelissaan Sotaveteraani-lehdessä 1991. Myöskin Hannes Heilala on kuvannut tätä retkeä kirjassaan Eldanka, tosin toisten kertomuksiin perustuen, mistä johtuen siihen sisältyykin epätarkkuuksia ja jopa virheitäkin.

Tämän kirjoittajan mieleen on noilta päiviltä painunut pysyvästi kahden paavolalaisen haavoittumiset. Taistelulähettimme Pauli Montán sai vierellämme maatesaan luodin otsaansa ja pidimme hänen kohtaloaan tuolloin selvänä. Onni oli kuitenkin matkassa ja hän sai elää vielä pitkään.

Toinen tapaus oli samoin taistelulähettimme Toivo Pietarilan kohtalo. Saatuaan ilmeisesti räjähtävän luodin toiseen olkapäähänsä hän oli aivan viimeisten joukossa, ellei suorastaan viimeinen, kun vetäytyminen Rego-järven eteläpäässä oli alkanut. Hänet saatiin kuin saatiinkin kuitenkin ajoissa Jsp:lle saamaan ensiapua ja sitten viedyksi taakse päin. Hänen paikkansa lähettinä täytti sitten nuorempi Matti Pietarila.

Merkittävä tapahtuma pataljoonallamme oli vielä ennen sen purkautumista osallistuminen vihollisen karkoittamiseen Jyväskylästä vuosien 1941 ja -42 vaihteessa.

Vanhimpien ikäluokkien kotiuttamisen jälkeen muut osallistuivat sotatoimiin sodan loppuun saakka eri joukko-osastoissa aina Lapin sotaa myöten.

Suomalaisten ja saksalaisten hyökkäyksen pääsuunnat asemasodan linjoille saakka. Kuva teoksesta ”Viisi sodan vuotta”.

Otteita II/JR 32:n sotapäiväkirjasta jatkosodan alusta

- 16.6.41-
17.6.41 Patl. yksiköiden perustaminen Raahessa. Esikunta, 4.K, 5.K, 6.K seminaarilla. 2.KKK Pattijoen kansakoululla. Krh.joukkue Raahen elokuvateatterissa.
- 18.6.41 klo 10.00 Lähtö asemalle (p. 6.K).
klo 13.00 Lastaus alkoi. Kuljetuksen johtaja kapt. Kerttunen.
klo 15.00 Lähdön määräaika.
klo 19.05 Pääsi juna lähtemään.
klo 23.15 -
- 19.6.41 klo 1.00 Oulussa, jossa tee.
n. klo 13.00 Kuljetus Hyrynsalmella, jossa käsky marssia Suomussalmelle Hietajärven maastoon. Heti jääk.joukkue ja vänr. Savolainen majoitustiedusteluun autoilla.
klo 23.50 Pataljoona (p. 6.K) perillä Hietajärven maastossa.
- 20.6.41 klo 3.00 Saapui 6.K + III/2.KKK Hietajärvelle (tulleet omana kuljetuksena). Päivällä aseiden puhdistusta, käsittelyä ja tarkuuttamista. Huoltotäydennystä.
- 22.6.41 klo 10.00 Patl. kom. suullinen käsky yksiköitten päälliköille ilmatähystyksen ja -torjunnan järjestämisestä.
klo 10.10 Ryhmä F:n adjutanttin ilmoitus:
II/JR 32 on suoraan ryhmä F:n alainen.
Luutn. Salmi T. ilmoittautui Raahen sk.piirin esikunnasta 2.KKK:n päälliköksi.
Kadetti Saario, L.A. ilmoittautui kss.ups:ksi.
klo 19.20 Ilmoittautui luutn. Salonsaari myöhästyneiden 27 miehen kanssa.
- 23.6.41 klo 16.00 Ilmoitti maj. Tenhunen (os. 2:n pääll./ryhmä F) puhelimitse, että krh.joukk./IIJR 32:sta alistetaan 25.RajaK:lle, mitä varten sen on ilmoitauduttava 24.6.41 klo 9.00 Ruukin kasarmilla kapt. Haloselle.
- 24.6.41 klo 7.00 Lähti krh.joukkue ed.n komennukselle. Yksiköillä harjoituksia uuden JO:n mukaan.
- 25.6.41 Harjoituksia.
26.6.41 Harjoituksia.
klo 14.00 saapui ryhmä F:n hyökkäyskäsky.
klo 20.00 EM huollosta edelliseen käskyyn.
klo 22.00 Käsky siirtymisestä valmiusasemiin 28.6.41 kuluessa.
- 27.6.41 klo 9.20 Käsky komp.päälliköille valmistautumistoimenpiteistä lähtöä varten.
klo 20.00 Patl. marssikäsky komppanioille (liite).
- 28.6.41 klo 9.20 Liikkeellelähtö. Kulkutie: Hietajärvi-Haukipera-Kuivasjärven eteläpuolta kulkeva tie - Kuivassalmen silta-Raatteentie-Matero.
klo 11.30-12.40 Ruokailu Kuivasjärven eteläpuolella.

- klo 16.20 Pataljoona perillä Materon maastossa Kokkojärven luoteispäässä.
- klo 17.10 Ilmoitus saapumisesta E/ryhmä F:änä.
klo 20 Läh.ups. yhteyttä ottamassa Linnoituspataljoona 14:n komentajaan kapt. Jussilaan. L.T.P.14 alistettu maj. Wigrenille, joka ryhmä F:n reservin päällikkö.
- 29.6.41 Varusteiden kunnostelua, jalkojen hoitoa.
klo 13- Komentaja käskynotolla E/ryhmä F:ssä.
klo 19- Komentaja + Lt. P.14:n kom. maastotiedusteluissa Parvavaaran maastossa.
- 30.6.41 klo 9.40 Käskynjako yksiköitten päälliköille:
1) Tunnukset
2) Viime tiedot vihollisesta
3) Tunnus sanat
4) Lentokoneiden merkit
5) Viestiyhteyksien tuhoamisen välttäminen
6) Siirtyminen Parvasaaren maastoon
- klo 12.20 Liikkeellelähtö.
klo 13.30 Eversti Fagernäsin suullinen käsky välimatkojen pidentämistä eri yksiköitten ja kuormastojen välillä.
klo 14.00 Ryhmän tykistömuodostelmat saamansa kirjallisen siirtymiskäskyn vastaisen käskyn nojalla lähtivät liikkeelle tunkeutuen useissa kohdissa patl.:n väliin.
klo 14.15 Kapt. Mäkinen (Tsto.II:n pääll.) toi käskyn, jonka mukaan II/JR 32 pysähtyy ja odottaa kunnes tykistö on marssinut ohi.
klo 16-18 Saavuttiin Parvavaaran maastoon, jonne majoituttiin.
klo 21.25 Puhuttelu yksiköitten päälliköille:
1) Tulen teko kielletty ulkosalle
2) Naamiointi järjestettävä
3) Miehistön poistuminen telta-alueelta kielletty
4) Hälytysvalmius mahd. suuri
5) It:n järjestää konekiv. kompp.
6) 5.K asettaa kenttävartion Hallalammen kannakselle
7) Ryhmä F:n hyökkäyskäskyn selostus
- klo 23.45 Komentajan käsky:
4.K (luutn. Pellinen) tiedustelee etenemistien pohjoispuolitse ja 6.K (luutn. Salonsaari) eteläpuolitse mahdollisen sivustaetenemisen varalta.
klo 24.00 Käsky asettaa 1+10:n VKerP:n päällikön käyttöön.
- 1.7.41 klo 2.20-2.40 Oma tykistömme aloitti tulivalmistelun.
10.7.41 klo 17.00 Patl. kokonaisuudessaan Ponkalahden Mölkön tienhaaran maastossa.
klo 20.00 Kom. ja läh. ups. autolla Mölkköön katselemaan paikkoja. Vänr. Saario oli käynyt toisenkin reissun lahden toisella puolen ja olivat saaneet kosketuksen ryssän vartioon.
- 11.7.41 Majoituspaikan kohdalla tietöitä. Kampeiden kunnostelua. Kom.adj. ja läh.ups. käynti Mölkön tähytyskukkulalla.
- 12.7.41 Saatiin valmistava käsky seuraavasta toiminnasta: ylimenon suorittaa p. Vuokko, johon kuuluvat patl:t Wigren ja Veijola sekä psts. Alm, esik:na E/fK 12, ylimenon teknillisen puolen

- huolehtii Pion.P 14, minkä takia sen komentaja luutn. Pyyry oli ottamassa yhteyttä meihin. Yöllä saapui ev.luutn. Vuokko esik.
- 13.7.41 klo 17.00 lähtö ylitysalmiusasemiin.
klo 19.00 Oli patl. Mölkön harjanteella valmiina ylimenoa varten. Hyvin kaunis ilma, melkein tukalan lämmin.
- 14.7.41 klo 2.00 Alkoi ylimeno. Käytävissä oli 10 kpl syöksyveneitä ja 10 kpl ruuhia, joihin kuhunkin mahtuu 10 miestä. Aluksi moottorit stuikkailivat, koska niitä ei saalaamissyistä oltu voitu kokeilla, mutta pian sujui liikenne normaalisti, varsinkin sen jälkeen kun oli otettu ponttoonit käyttöön, näitä sidottiin 2 kpl yhteen ja syöksyveneiden moottori perään. Ryssää ei näkynytkään ja päästiin onnellisesti toiselle puolen. Vesimatka oli n. 2 km.
klo 3.10-3.25 Kom. + esik. + tjue kaksoisponttoonilla yli.
klo 3.50 Patl. kokonaisuudessaan Yläkuittijärven pohjoispuolella.
klo 9.45 Patl. alkupää, 4.K, saavutti ensimmäisenä välitavoitteena olleen joen Rukajärvi - Ylä-Kuitti. Yhtään ryssää ei tavattu. Joki n. 6-7 m leveä ja niin syvä ettei uudessa pohjannut. Heti lähetettiin joen yli partioita.
1) vänr. Liljeblad joukkueineen luoteeseen
2) vänr. Hemmi II ryhmänsä ja 1 pion. ryhmän kanssa tavoitteen tie (sähkölinja).
3) vänr. Sohlen II ryhmän kanssa varmistamaan lasku- ja Rujajärvien kannasta.
4) Rykm. jääk.joukkue (vänr. Ängeslevä)
Liljebladin joukkue sai tulta varustetuista asemista, yksi kaatui ja 6 haavoittui. Ryssän aseisiin tykistökeskitys.
- klo 15.10 Vänr. Hemmin partio palasi, ei ollut päässyt linjalle (luultavasti Liljebladin saamat laukaukset).
- klo 15.20 Hyökkäys Liljebladin kohtaamaa tukikohtaa vastaan. Karikoski (6.K) vasemmalla ja Kerttunen (4.K) oikealla. Kerttusen oli määrä koukata oikealta, mutta kun hän ei ollut päässyt suunnitelman mukaisesti etenemään lähetettiin 5.K (Vaismaa) 6.K:n ja 4.K:n väliseen aukkoon, josta kuulemma osa ryssiä oli päässyt livistämään. Rajuilma, joka oli puhjennut juuri taistelun alkaessa, pimenevä ilta ja synkkä korpi aiheuttivat jonkin verran sekavuutta tilanteeseen, mutta siitä huolimatta saatiin Rukajärven pohjoispuolinen maasto linjalle Oz - Laskujärvi (= x-kood. viiva 7226) saakka puhdistetuksi vihollisista. Tällä linjalla oli ryssän korsuja taas vastassa.
Vankeja otettiin 5 kpl. Nämä kertoivat avomielisesti oloista. Vastassamme ollut n. 300 miehinen ryssän komppania.
Puolen yön tienoissa tuli Vaismaa vänr. Vähämaan joukkueen kanssa kertoen järkyttyneenä, että kompp. oli saarrettu ja muita ei päässyt pois. Tämän johdosta ev.luutn. Vuokko käski koota patl:n takaisin hyökkäysvalmiusasemiin Ruhojoen kaakkoisrannalle. Tällöin todettiin, että 5.K oli ainoa, jolla ei ollut ollenkaan tappioita. Kokonaistappiot: 5 kaatunutta, 11 haav. ja joitakin kateissa.
Yö vietettiin nuotioilla viluisina kuivaillen läpimärkiä vaatteita.

- 15.7.41 Patl. Veijola (II/JR 11) sai tehtävän jatkaa siitä mihin olimme jääneet.
klo 10.30 Pataljoona lähtövalmiina. Ei vielä lähtöä.
klo 11.30 Tykistökeskitys ryssien korsumaastoon. Eilisiltä taistelupaikoilta olivat ryssät häipyneet ja os. Veijola jatkoi etenemistä puh.linjan suuntaan. Kova vesisade. Jäätiinkin koko päiväksi samoille paikoille nuotioiden äärille. Yöksi jääkärit rakensivat havulaavun ja rakovalkean, mutta sittenkin tahtoi tulla kylmä.
- 16.7.41 klo 6.00 Käsky liikkeellelähdistä. Järjestys: 5.K, 6.K, esik., pion.J.Kk. alistettuina. Lähtövalmis klo 8.
klo 8.30 Lähtö. Edettiin patl. Veijolan jälkiä, joka saavutettiin n. klo 12. Tällöin määrättiin patl.:mme jälleen kärkeen. Käskyllä edetä pohjoista kohti, missä Veijolan miehet olivat joutuneet kosketukseen vihollisen kanssa.
klo 13.00 Käskynanto: Etenemistä jatketaan järjestyksessä 5.K, 6.K, pion.joukkue, esik., jääk.joukkue, kom. ja kss.r, v.joukk, joka vetää 1/2 k, lääk.r., 4.K. Aluksi merkitään suuntansa kunnes tullaan parakkimaastosta tulevalle tielle, jota lähdetään jatkaamaan koilliseen.
klo 15.10 Lähdettiin liikkeelle. Kun tie saavutettiin huomattiinkin sen lähtevän vain hiukan pohjoissuunnasta itään muutamia satoja metrejä Laskujärven kautta kulkevasta pohj. etelä -linjasta itään. Tie oli tuoreesta pilkoituksesta päätellen aivan vasta rakennettua ja suunniteltua Pistojoen linjan puolustuksen huoltotietä. Sen suunnassa jatkettiin etenemistä kaikessa hiljaisuudessa.
klo 16.20 Kajahtivat ensimmäiset 4 kiv.laukausta ja pian sen jälkeen alkoi kiivas kiv.-, kp.- ja pk.tuli. Eteneminen jatkui tästä huolimatta aluksi leikiten, sillä ryssä perääntyä jatkuvasti aina ensin hiukan tulitettuaan.
Pisteen (7228,6384) tienoilla sijaitsevien kahden pikku lammen pohjoispään korkeudella ryssän tuli kiihtyi ja kärjen eteneminen pysähtyi. Kärjen johtajana toiminut vänr. Vähämaa haavoittui jalkaan. 5.K levittäytyi, mutta ei päässyt eteenpäin.
klo 19.55 Komppanioille käsky, jonka mukaan 6.K lähtee hyökkäämään 5.K:n vasemmalla sivustalla.
klo 20.30 Alkoi hyökkäys. Arvaamatta saatiin vasemmalta kiivasta tulta heti alussa. Luutn. Karikoski haavoittui kaulaan. Vänr. Nygren haavoittui vasemman käden yhteen sormeen lievästi. Hiipi Jsp:lle. II/JR 11 krh.j. meille alistettuna ja tulitti ryssää, mutta tarkka maalien ja ammunnan tähystäminen erittäin vaikea tiheään aluskasvillisuuden vuoksi.
klo 22.00 Lähetettiin 4.K:sta luutn. Pellisen ja vänr. Hemmin joukkueet oikealle luutn. Vaismaan avuksi tehtävällä hyökätä tavoitteena alkuperäisen purotavoitteen Isva- järven puoleinen pää. Samaan aikaan saatiin tieto pastorimme Paavo Martikaisen kaatumisesta. Hän oli palattuaan etsimästä 14.7.41 kaatuneiden ruumiita liittyntä hyökkäykseen lähtevän 6.K:n matkaan, jolloin luoti tapasi hänet vatsaan osuen. Hänessä menetti pataljoona kultasydämissen, aina auttamaan valmiin veljen.
klo 23.20 Kevyt t.jue, luutn. Talvingon johdolla ilmoitautui. Vain raskas

- psto. kykeni ampumaan tänne ja sitä nyt ryhdyttiin valmistelemaan, mikä kuitenkin kesti anteeksiantamattoman kauan.
- klo 23.50 Kapt. Oikarisen komppania II/JR 11:sta alistettiin myös meille. Tja lähti krh:n tjp:n kautta töihinsä ja kapt. Oikarisen komppania sai käskyn majoittua metsäpaloharjun maastoon valmiina hyökkäämään 6.K:n vasemmalla puolen harjujonoa pitkin. Komp:sta lähetettävä heti tiedustelupartio tutkimaan harjujono- maaston miehitystä ja varustusta.
- 17.7.42 klo 1.00 Ylik. Tolosen partio (2 + 7) lähti tutkimaan 6.K:sta vasemmalla olevaa kukkulamaastoa ja ottamaan yhteyttä parakkialueella olevaan Veijolan komppaniaan.
- klo 1.40 Lähti vänr. A. Pietilän partio -kaksi jääk.ryhmää tutkimaan tien ja sähkölinjan Laskujärvi-Latvajärven länsipää- siitä koilliseen pieni Oz tienoita.
Tykistö ei ammuttansa vuoksi ollutkaan päästänyt Tolosen partiota läpi. Kylmä ja märkä yö. Raskas tykistö pehmitti koko pst:lla kukkulalla (29.84) olevia ryssän varustuksia. Keskitys päättyi klo 4.00, jolloin eilen käsketty hyökkäys jatkui. Vihollinen vetäytynyt kukkulalta pois. Kukkula miehitettiin laukausta- kaan ampumatta, samoin vielä kukkula (2950,8350), jolle saavuttiin klo 6.30.
Lämmin aamu, auringon paiste, koko patl. ihan raukeana ja py- sähtyi edettyään n. 1 km. verran. Asetuttiin tilapäiseen puolus- tukseen 6.K tien länsi- ja 5.K itäpuolella, 4.K takana.
- klo 9.00 5.K:n partio seurannut tietä myöten n. 1-2 km ja ilmoitti seuraa- vaa: Tie kääntyy vähitellen itäänpäin ja ylittää suon (lavoitettu tie) suunnilleen Ozero-sanan kohdalle. Suon takana olevalla kukkularinteellä kivistä rakennettuja pk.- ja kk.pesäkkeitä, jotka miehittämättä. Partio ajoi takaa perääntyviä ryssiä, mutta ei jaksanut seurata, koska ei ollut nukkunut moneen päivään tuntiakaan eikä saanut keittoruokaa. Suontakaiset asemat miehittiin.
- klo 9.20 Lähetettiin luutn. Moisalan kk.joukkue + 1 pst.kiv. miehittämään pesäkkeet ja vänr. Koskelan joukkue (+ vänr. Liljebladin kp:t) ajamaan takaa peräytyviä ryssiä ja varmista- maan pesäkkeiden itäpuolisen maaston. Ilmoitus Koskelalta: Ozero-sanan tasalla olevan kukkulan rinteestä sai os. vastaansa konetuliaseutulta, ei jatkanut etenemistä, vaan jäi puol.asemiin. Sai yhden vangin.
- klo 15.05 Käsky os. Nuokolta: Heti kun kapt. Oikarinen on päässyt Ozeran tasalla oleville kukkuloille otetaan suon takana sillan- pääasemat. Joukot: 2.kiv.j. + 1 kk.j. + pst.kiv., krh.j., pion.j. Valtauksen johtaa kapt. Kerttunen. Hyvin kaunis aurinkoinen päivä. Muutamia kranaattikeskityksiä väkeemme.
- klo 18.50 Palasi ylik. Tolosen partio. Oli käynyt parakkimaastossa, saanut n. klo 15 yhteyden sissiP 3:n kom:aan, joka marssilla parakkien väliselle rantakaistaleelle, josta 4/JR 11 siirtyy pois. Vänr. Saario lähti ottamaan yhteyttä linjaa pitkin kapt. Oikari- seen. Kun häntä ei kuulunut takaisin lähti kom. kkk:n päällä. ja läh.ups. kapt. Oikarisen luo järjestelemään Ozero-sanan kohdal-

- la olevan kukkulan valtausta. Matkalla löytyi vänr. Saario, joka huomaamatta oli livahtanut ryssän puolelle, mutta kuitenkin havaittuaan erehdyksen pääsi pois. Oikarisen kukkulalta näki maastoon hyvin ja saattoi sen mukaan tarkastaa paikan kartasta. Yön hämärtyessä alkoi ryssän aika kiivas tyk.keskitys, joka suuntautui asemiamme vastaan. Mm. Jsp:mme sai osakseen mitä ankarimman kranaattisateen, minkä takia Jsp siirrettiinkin n. 300 -400 m taakse. Heti tykistökeskityksen jälkeen alkoi ryssän hyökkäys. Tien suunnassa varmistamassa ollut osastomme jou- tui vetäytymään, jolloin 1 mies, stm. Kokko, jäi ryssille. Varsinaisiin puolustusasemiimme eivät ryssät saaneet minkään- laista murtumaa vaan pakoitettiin pysähtymään n. 100-200 m päähän asemistamme, missä ne sitten paukuttelivat ja huusivat hirveästi. Tien länsipuolella, kapt. Oikarisen miehittämällä kukkulalla, kehittyi tilanne vähän toisin. Tykistötulen ja osit- tain tien suunnasta kuuluvan kovan metelin vuoksi alkoi komp- pania osoittaa vetäytymisen merkkejä. Lähettiupseerimme luutn. HA Alikoski otti yhteyden kapt. Oikariseen, joka ilmoitti anta- neensa vetäytymiskäskyn, jota hän ei luutn. Alikosken huomau- tuksista huolimatta suostunut peruuttamaan.
- 18.7.41 Yhtä aliupseeria kolmimiehisine ryhmineenhän (Alikoski) ei päästänyt pois ja kun kukkulalla alkoi tuntua kovin hiljaiselta, lähetti luutn. Alikoski yhden aliupseerin kiertämään kukkulaa, jolloin tämä havaitsi koko kukkulan olevan vapaa niin meikä- läisistä kuin ryssistäkin. Koska kukkulalla oli nyt vain enää 8 miestä katsoi luutn. Alikoski parhaaksi vetäytyä pois tältä n. 1 km muiden etupuolella olevasta maastokohdasta, vaikka- kaan ryssä ei ainakaan silloin sinne pyrkinyt. Luutn. Alikosken päästyä takaisin kom.paikalle sai hän lähteä luutn. Isolan (II/JR 11:sta) mukaan ottamaan kukkulan takaisin; nyt kuitenkin sen 1.5 tunnin aikana oli ryssä miehittänyt kukkulan, jonka ryssät kuitenkin lyhyen laukausten vaihdon jälkeen ...
- 29.7.41 Asemissa.
- 30.7.41 SissiP 3 pääsi etenemään ja yleinen eteneminen jatkui I/JR 32 siirtyi ensimmäiseksi.
- klo 11.00 Käsky Vuokolta: Liikkeellelähtö heti, etäisyys Haloseen 500 m. Varmistuspartiot sivuille.
- klo 11.05 Käsky patl:lle: etenemisjärjestys.
- klo 12.30 Patl. esik. lähti liikkeelle.
- klo 14.00 Saavutettiin SissiP 3, joka oli Eldankajärven keskustan kohdalla. Marssittiin sen läpi.
- klo 16.20 Saavuttiin Barakilammen suvantoon.
- klo 17.50 Kapt. Rajakaltio otti vastaan pataljoonan. Maj. Wigren lähti ryhmä F:ään.
- klo 18.35 Vaihto suoritettu. Adjutantti KS:n (kuume) tilalle vänr. Saario.
- klo 22.00 Patl. siirtyi eteenpäin ottaen vastaan I Patl:n 3 K:n asemat. Miehitti tien eteläpuolen. Miehitys: tien vieressä 6.K, siitä edelleen 5.K (40.02) kannaksella jääk.joukkue varmistamassa. 4.K reservissä "0 3":sta n. 500 lounaaseen.
- 31.7.41 klo 2.50 RE:sta käsky tiedustella pisteen 154.7 kukkulalle saakka.

- Lähetettiin sinne jääkärijoukkue.
- klo 12.15 Käsky komp.päälliköille etenemisestä Kis-Kis vesistölinjalle. Tien suunnassa 6. ja 5.K. 4.K viidennen takana. 1 pst.kivääri jokaiselle komppanialle. H=13.15.
- klo 12.40 Palasi jääk.jouk. tiedustelusta.
- klo 13.15 Alkoi hyökkäys. Patl. tien oikealla puolella, I/JR 32 tien vasemmalla puolella. Hyökkäys eteni noin 1 km. Edessä suon takana jyrkkä rinne, joka raivattu. Siellä näkyi ryssiä.
- klo 21.00 Tykistökeskitys rinteeseen.
- klo 21.30 Alkanut hyökkäys lyötiin takaisin. Vain Pietilä haavoittui. Krh. vänr. Hautamäki haavoittui kuolettavasti.
- 1.8.41 Yö asemissa. Edessä oleva komentopaikka sai voimakkaan tuliryöpin. Halonen (I P) valtasi Makkarakukkulan. Koko päivän käytti pataljoona hyökkäysvalmisteluihin. Edessä olevalle kukkulalle tuli voimakas tyk.keskitys, mutta siitä huolimatta
- klo 17.30 hyökkäyksen alettua se lyötiin takaisin.
- 31.8.41 H-hetki, jolloin os. Rajakaltion alkupää ylittää puron sillan. Se on 1.9. klo 4.00.
- klo 18.00 Kapt. Rajakaltio antoi patl. hyökkäyskäskyn. Se oli seuraavan sisältöinen: Ryhmitys: Ensimmäisenä 5.K. tehtävänä haravoida kulkusuunnassa 200 m:n leveydeltä. Komppaniaa seuraa sekä pataljoonan että os. Sakun heittimien tulenjohtajat. Tämän jälkeen seuraavat patl. esikunta, tyk.tulenjohtajat, savutusjoukk. joht., 4K ja 6K. 2KH:tta seuraa kutakin komppaniaa, 1 pst.kiv. seuraa 5 K:aa ja 2 pst.kiv. seuraa 6K:aa. Krh:t 4K:n jäljessä. Ensin pataljoonan, sitten os. Sakun savunheittimet krh:ien jäljessä. Huoltojoukk. (ilman hevosia) seuraa 6K:a. Lääk.ryhmä patl. Pietarilan jäljessä, joka perustaa Jsp:n. Ylimääräisistä sairaankantajista alistetaan 5K:lle 8, 4K:lle 8 ja 6K:lle 4. 5K ylittää hyökkäyslähtölinjan klo 14. 6K liittyy suoraan nykyisistä asemistaan 4K:n jälkeen. Kaikkien alijohtajien kiinnitettävä erikoisesti huomionsa tulikuriin. Ilta kului valmistautuessa hyökkäykseen.
- 1.9.41 klo 4.00 Ylitimme hyökkäykseenlähtölinjan.
- klo 5.45 Saimme Saarijärven näkyviin.
- klo 7.00 Tauko ensimmäisen ja toisen tavoitteen välillä. Tähän mennessä oli kaksi miestä mennyt ryssän miinaan, mutta ei tullut vahinkoja. Etenemisen aikana oli alkanut tihkusade.
- klo 7.45 Pysähdyimme pitemmäksi aikaa, toisen tavoitteen toteamiseksi.
- klo 11.00 Pysähdyimme hetkeksi orientoituaksemme. Läheisyydessä ampui ryssän haupitsipatteri. Samoihin aikoihin tuli tieto, että miehet olivat huoltotiemme varrella kohdanneet vihollisen partion.
- klo 12.00 Hyökkäys lähti liikkeelle. Toista tavoitetta etsiessämme olimme menneet sen verran harhaan, että nyt kolmanteen tavoitteeseen edetessämme jouduimme järven rantaan n. klo 14.00 100-200 m järven eteläkärjen pohjoispuolelle. Rantaa pitkin kaarsimme järven eteläkärjen ohi länteen ja kohtasimme hyvin jyrkkänouisen kukkulun. Jäimme kukkulalle odottamaan maj. Tenhusta joka seurasi patl. Pietarilaa. Patl. Pietarila oli jo kuitenkin aja-

- nut vasemmalta meidän ohi. Jatkoimme näin edelleen länteen tietä kohti.
- klo 16.35 Kuulimme ensimmäiset kiväärinlaukaukset tien suunnasta. Pietarilan kärki oli maantiellä kohdannut vihollisen vikapartion (6-7 miestä). Saatiin yksi vanki, joka osasi selostaa haupitsipatterin ja heittimien aseman. Hän tiesi lisäksi kertoa, että patterin alueella oli parhaillaan eräs viestikomppania tilapäisesti ja että sen vahvuus oli pitkälle toistasataa miestä. Patl. Pietarila sai käskyn osalla varmistaa tie etelään päin ja osalla edetä haupitsipatteria kohti. Me jatkoimme suoraan tielle, jossa ensimmäiseksi pantiin poikki vihollisen...
- 17.10.41 klo 20.05 Käsky div.esikunnasta: 5082 alistaa yhden kiv.joukkueen 5066:n käyttöön jatkuvaa erillistehtävää varten. Ilmoittauduttava 5066:n komento-paikassa 18.10.41 klo 9.00.
- Käskystä
R.R. Nummi
esik. pääll.
- 18.10.41 klo 8.30 Patl.kom. henkilökohtaisesti lähti viemään em. käskyssä mainitun joukkueen 5.rykm. kom.paikalle, jossa sai käskyn viedä joukkue Röhön tien varteen puoliväliin Röhön ja omien linjojen päästä. Joukkueessa oli 1 kiv.joukk. 5.K:sta vänr. Tiaisen johdolla.
- klo 12.15 Komentaja palasi e.m. tehtävää suorittamasta.
- 19.10.41 klo 10.00 Jumalanpalvelus.
- 20.10.41 klo 13.00 Kapt. Rajakaltio otti vastaan pataljoonan.
- klo 14-15 Käynti rykm. kom:n luona.
- klo 17.00 Pastori Seppo saapui lomalta mukana Paavolan kirkkoherra Paalasmaa sekä muuan lotta mukanaan paljon tuliaisia Paavolan pojille. Paavolalaisille kotiseudun pullakahvit.
- 21.10.41 Rakennustyöt jatkuivat.
- 22.10.41 klo 6.00 Kkhra. Paalasmaa, past. Seppo ja vänr. Helle lähtivät 4.K:aan Jyvälahteen.
- 19.12.41 Rakennustöitä. Kkhra Paalasmaa ja maanvilj. Nissilä saapuivat tapaamaan poikia.
- 20.12.41 Maanvilj. Nissilä Jyvälahdessa. Rakennustöitä ja hiihtoa.
- 21.12.41 Kkhra. Paalasmaa paluumatkalle.
- klo 12.30 Kom. ja läh.ups. rykm.kom. paikalla tarkastaen samalla selusta-asemat.
- 22.12.41 Jouluohjelman valmisteli vänr. Ojanen, Savolainen ja Mattila.
- klo 13.30 Komentaja III P:n komentopaikalla.
- 23.12.41 Past. Seppo ja luutn. Moisala lomalta.
- 24.12.41 Koko patl. kylpi uudessa saunassa.
- klo 12.30 Komentaja div.kom. luona.
- klo 15.00- Esikunta kiertokäynneillä yksiköissä. Joulunviettoohjelma liitteessä.
- 25.12.41 Kom. tarkasti linjat div.kom. J:n luona. Pastori piti samalla hartaushetkiä teltoissa. Kunniamerkit jaettiin.
- 27.12.41 Komentaja vänr. Juuti lomalle. Kapt. Kerttunen kom:ksi.
- klo 11.00 Ilmoitus div. komentopaikalta hälytysvalmiudesta sekä 12

- km.auton lähettämistä maj.paikalle.
- klo 12.30 Saapui 8 km.autoa.
- klo 16.20 Käsky div. esik. pääll:ltä yhden kiv.kompp:n ja 1 kk.joukkueen lähettämistä Jyvälahteen.
- klo 17.30 Lähti 7.K luutn. R. Johanssonin johdolla autoilla Jyvälahteen. Muulla osalla hälyytysvalmius jatkui. Johansson perillä 20.15.
- 28.12.41 klo 1.00 Esik. pääll. hälyytti lisää voimia Jyvälahteen.
- klo 3.00 Lähti jääk.joukkue ja 1kk.joukkue luutn. Moisalan johdolla.
- klo 12.30 Saapui luutn. Huotari div. esik:sta tarkastamaan patl. henk. kortistot.
- klo 19.20 Käski esik. pääll. 6.K:n ja kk.joukkueen valmistautumaan.
- 12.3.42 klo 6- Toisen asevelitalon kuormaus samaten Päävolaan.
- 13.3.42 klo 8.30 Tieto ikäluokkien 1905,-06,-07 kotiuttamisesta sekä siitä, että patl. vaihtaa I P:n lohkon etulinjasta. Kapt. Kerttunen, luutn. Nori, viesti- ja krh.jouk. johtajat tutustumaan I P:n lohkoon.
- 14.3.42 Käsky I/JR 32:n irrottamisesta päävostarinta-aseamista. Luutn. Karikoski saapui Jyvälahdesta. 7.K:n siellä olleen joukkueen kanssa.
- 15.3.42 Kk.joukkue ja krh.joukkue siirtyivät jo I P:n lohkolle. Kompp. pääll. ja joukk.johtajat 7 K:sta tutustumassa vastaanotettavaan lohkoon. Käsky rykm:stä ikäluokan 1905 sekä Raahen sk.piirin ikäluokkien 1906-07 kotiuttamisesta. Kompp. Syrjänen otti vastaan Myrskyn puol:n.
- 16.3.42 klo 16.00 70 miestä I P:sta siirrettiin patl:aan. Saapui myös komppania Pietarila patl.leirialueelle.
- 17.3.42 klo 7.00 Lähti 7.K, joka sisälsi kolme joukkuetta: vänr. Hynnisen, vänr. Tolkin ja Mettomäen, joista Mettomäen siirretty 6/K:sta, Hynnisen ja Tolkin joukkueet täydennetty I P:sta saaduilla miehillä. 7.K + III/8.K otti vastaan I P:n lohkolta 2.K:n lohkon.
- 16.5.42 ... Ryssä vastasi tuleen ja ampui 15 kranaattia Krh:lla, 30 kranaattia RK:lla ja 30 laukausta pst-tykillä, jolloin haavoittui
- klo 10.10 korpr. A.Komula vaikeasti kranaatin sirpaleista vatsaan ja olkapäähän ja kuoli klo 11.00 matkalla KS:aan.
- klo 11.20 haavoittui jääk. S.Hakkio vasempaan käsivarteen kiväärin luodista.
- Iltapäivä rauhallinen
- 17.5.42 klo 1.00-2.00 Ampui oma Krh. 10 kranaattia häirintätulta vasemmalle.
- klo 11.30 Haavoittui korpr. A.Lankinen olkapäähän kiv.luodista.
- klo 16.20 Oma Krh. ampui 4 kranaattia vasemmalle tarkistusammunaa. Tarkka-ampuja ilmoitti ampuneensa 3 ryssää kiikarikiväärillä.
- 18.5.42 Koko päivä erittäin rauhallinen.
- 19.5.42 Rauhallista.
- 20.5.42 klo 15.30 Ampui oma Krh. 15 kranaattia vasemmalle häiriten vihollisen varustelutöitä.
- klo 23.30 Ampui oma Krh, 8 kranaattia keskelle häirintätulta.
- 21.5.42 klo 10.20 Ampui ryssä vasemmalle (Peräkorpeen) 5 kranaattia
- klo 13.30 ja RK:lla 15 kranaattia Aittaaan.
- klo 21.45 Ampui ryssä 3 kranaattia vasemmalle.
- klo 22.00 Oma Krh. ampui 7 kranaattia vastaan.
- 22.5.42 klo 16.00 Oma Krh. ampui 8 kranaattia keskelle häirintätulta.

- klo 19- Ampui ryssä pienoishetimitellä 10 kranaattia vasemmalle (Peräkorpeen). Ei vahinkoja. Tarkka-ampuja ilmoittaa 2 todettua täysosumaa.
- 23.5.42 klo 12.30 Ampui ryssä 15 kranaattia vasemmalle.
- klo 18.10 Oma krh. ampui 6 kran. vasemmalle häirintätulta.
- klo 20.00 Ampui ryssä pienoishetimitellä 10 kranaattia vasemmalle (Peräkorpeen).
- klo 20.30 Oma krh. ampui 8 kranaattia vastaan.
- klo 23.00 Antoi ryssä kovaäänisellä propagandaa oikealle.
- klo 23.40 Krh. häiritsi tehokkaasti propagandalähetystä ampumalla 30 kranaattia.
- 24.5.42 klo 14.45 Kaatui stm. A. Rätty kiv.luodista rintaan.
- klo 19.00 Ampui oma krh. 28 kranaattia oikealle häirintätulta.
- klo 20.50 Ampui vihollinen 4 kranaattia vasemmalle, johon
- klo 21.00 oma krh. ampui 7 kranaattia vastaan.
- klo 23.00 Antoi ryssä propagandaa kovaäänisellä, jota oma krh. häiritsi ampuen 34 kranaattia (Peräkorvessa).
- 25.5.42 klo 1.00 Ampui oma krh. 15 kranaattia oikealle eräseen pst.-tykin asemaan.
- klo 14.00 Ampui ryssä RK:lla 5 laukausta välimaastoon.
- klo 22.00 Ampui oma krh. 8 kranaattia oikealle.

KUVAT KERTOVAT:

Kapulasiltaie lähellä Eldankajärveä.

*JR32:n II
pataljoonan
ensimmäiset
kunniamerkkien
saajat.*

*Pistojoelta taistelun
jälkeen.*

*II/JR39:n töpinää
menossa Jyvälahteen,
Kuittijärvellä.*

Pistojoen silta.

*Kenttäkeittiön äärellä
Vuokkiniemessä.*

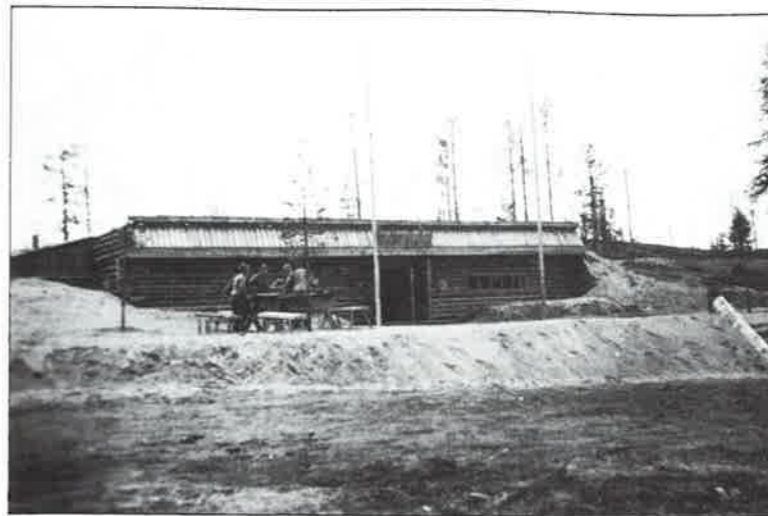
*Kapulatien tekoa
Vuonniseen.*

*Joukkosidonta-
paikka syksyllä -41
lähellä Uhtuaa.*

*Lentopommin
jälkeä, täällä kuoli
mm. Valtteri Kärki.*

*Juttutuvan
edessä Puumalan
kankaalla.*

*Lottakanttiini
Uhtuan suunnalla,
linjat 3 km päässä.*

*Suomalaisten väli-
aikainen hautaus-
maa syksyllä -41
Uhtuan suunnalla.
Talvella siirrettiin
kotipitäjään.*

*Mustajärven
hautausmaa
syksyllä -41, Jorma
Kallinen veljensä
Aarnin haudalla.*

Saksalaisten
hautausmaa
Uhtuan suunnalla
SS joukot.

Saksalaisten
hautoja
Wehrmacht.

Jyvälahdessa -42.
Matti Lehtomaa
oikealla.

Vanaväylillä Vesaisen

Rajapuomi, kun raukes, se alkoi
raju rynnistys ryssiä päin.
Rajajääkärit korpia halkoi
joista vasta vain unta mä näin.
Oma rykmentti Lonkasta lähti
osa Raatteesta raivasi maan,
Vasovaarasta Latva ja Vuokki
- yli kenttien kunniakkaan.

Työ tiuheni - laannut ei taisto
läpi louhikon taajeni tie.
Oli miehissä metsien vaisto,
se Melkajalahdelle vie.
Oli Kuitilla aamun jo koitto,
kun riensimme rantamaan,
oli taattava Vuonnisen voitto,
eikä tauosta tuntoakaan.

Yli seljän me laineilla lahden
suin syöksyimme rantoja päin.
Pojat Paavolan, Vihannin kahden
aseveljinä vierekkäin.
Pikapurtemme kohtasi niemen
vanaväyliltä Vesaisen,
iti mielessä surman jo siemen,
joka ainoa tunnusti sen.

Meille korpinen taival on tuttu
läpi liejun ja louhikkojen,
oli mustana armeijan nuttu
keleroihuista vihollisen.
Savu sankkana seurasi meitä,
tuliryöpyissä rynnättihin,
oli aamu kun torrakkoteitä
me Pistolle saavuttihin.

Tulitaistossa Pistolla ilkkui
iva hornan ja helvettien,
valojuovia ilmassa vilkkui
siellä pauhussa patterien.
Rivit Raahen ja rannikon nousi
joka tuumasta taistelemaan,
monen kirposi kädestä jousi
sotatanhuilta maan Tuonelaan.

Itä vaipui jo armojen alle,
varas Tetrille pian pakotien,
ja kalpaten käy katalalle,
joka nostatti miehisen hien.
Löi Ritolan nyt suku tulisesti,
sadat sarjansa Oulaisten vyöt,
vasta Uhtuan porteilla esti
vihavirtamme Kis-Kissin yöt.

Nyt tiellämme tihkui lunta,
mutta kesällä poltteli maa.
Se on rykmentin uljasta unta
ja taistoihin kannustavaa.
Nyt vartiopaikalla vahti
käy silmäten yön hämärään,
ja viell' kotikontujen mahti
käy äärille Äänisen jään.

Erkki Tiesmaa

Millainen sotilasyksikkö oli Paavolan poikien 3. D kannaksen suurtaistelussa kesällä 1944?

Jatkosotaan kesällä 1941 lähdettäessä 3. divisioonan joukot muodostuivat Pohjois-Pohjanmaan sotilasläänin alueelta. JR 11, JR 32, JR 53, KTR 16 sekä kevyt Os 5 olivat sen perusyksiköjä. Jatkosodan kestäessä henkilösiirrot, tappiot yms. sekoittivat tätä pohjaa, mutta perusrunko säilyi.

3. Divisioona luovutti Uhtuan suunnalla olleet linjansa keväällä 1944 saksalaisille ja siirrettiin Karjalan kannakselle. Silloisen Neuvostoliiton suurhyökkäyksessä sen kärkijoukot olivat VT- asemalta mukana lähes alusta alkaen. Divisioona menetti viivytysvaiheessa VT- asemansa, mutta kesti VKT-linjalla osana IV armeijakunnan vasenta sivustaa. Osa joukoista oli vielä rajuissa Vuosalmen taisteluissa heinäkuun puolivälissä.

3. D kannaksen torjuntavoiton osana

Millainen divisioona oli sitten sotilaiden taistelutahtotekijäin valossa Kannaksella kesällä 1944? Miten koko porukka ja Paavolan pojat kokivat suurhyökkäyksen? Mitä erityisiä piirteitä heistä löytyi? Tällaisia taistelutahtotekijäin vastauksia on haettu koko suurhyökkäyksen osalta vuosina 1988-1989 valmistuneessa veteraanitutkimuksessa "Kun hyökkääjän tie suljettiin"¹.

Suoritettuna tarkastelun valossa ja kaikkiin muihin Karjalan kannaksella 1944 taistelleisiin joukkoihin verrattuna divisioonallamme ei ollut todella merkittäviä erityispiirteitä, ei hyvässä eikä pahassa. 3. D:llä ei siis ollut panssaridivisioonan hehkoa, mutta ei myöskään esim. 10. D:n tai 20 Prikaatin katkeria jälkimaininkeja. Se kuuluikin veteraanitutkimuksen valossa Keski-Pohjanmaalta kotoisin olleen 11. D:n ja Satakunnasta olleen 15. D:n kaltaisiin "normaaleihin" divisiooniin.

Divisioonan sisäiset poikkeamat muista ja tutkimuksissa näkyneet ongelmat olivat ensisijaisesti joukkotaistelujen kuriin tottumisen ja suhtautumisen alueella. Maan- ja luonnonläheiselle maalaispojalle kovan kurin vaatiminen ja sen totuuteen alistuminen oli vierasta. Siitä ei erikoisemmin pidetty eikä ehkä silti kokonaisuutena ylletty huippusuorituksiin, mutta hommia hoidettiin vakaasti, ajallaan ja vähän omaan tyyliin.

Kannaksen torjuntavoiton kokonaiskuvasta

Mihin sitten Karjalan kannaksen joukot kokonaisuudessaan uskoivat? Mihin eri tekijöihin torjuntavoittoon päättäneet taistelut perustuivat? Me siellä olleet haimme yhtenä tärkeänä tekijänä voimaa maan miehittämisen pelosta ja Stalinin ehdoitta antautumisen vaatimuksesta. Eli olimme siis sananmukaisesti Kannaksella asti koti-seutumme vartiomiehinä. Emme halunneet vihollisen pääsevän koteihimme asti. Varsinaisia mahdollisuuksia tappelemiseen meille antoivat sotilaalliset tekijät eli ty-

¹ U.E. Moisala - Pertti Alanen: Kun hyökkääjän tie suljettiin. Neuvostoliiton suurhyökkäys kesällä 1944 Karjalan kannaksella veteraanitutkimuksen ja neuvostolähteiden valossa. Sotatieteen laitoksen julkaisusarja XXVI. Helsinki 1988.

Toinen painos Otava Keuruu 1989.

kistön teho ja tuki kokonaisuudessaan, Saksalta saadut taistelukoneet kuuluisine Kulmeyn laivueineen sekä modernit panssariaseet tykkeineen ja nyrkkeineen.

Kuri sisäistettiin varsinaisten torjuntataistelujen alkaessa välttämättömyydeksi ja sisäiseksi pakoksi. Taustalla väikkyi Mannerheimin sotilaille antama ja jaettu päiväkäsky velvoittamassa kaiken peliin panemiseen. Ensimmäiset tiedot hyökkäyksen torjunnasta toivat vielä lisävoimaa eikä kukaan halunnut olla toisia aseveljiä huonompi. Pelko yksittäiseksi pelkuriksi joutumisesta porukan silmissä pitikin meidän omalta osaltaan poteroissa odottamassa vihollisen jalkaväkeä tai antoi jaloille voimaa eteenpäin vastahyökkäyksissä. Viimeisenä, vaikka ei vähäisenä taistelutahtotekijänä oli lisäksi se, että totuttiin Stalinin urkuihin ja maataistelukoneisiin, turuttiin yhä syvemmälle sodan arjessa ja tehtiin senhetkistä sotilaan arkityötä. Se oli raakaa ja armotonta.

Lopputulos oli loistava

Karjalan kannas ja Ilomantsin taistelut kestivät meille rivimiehille ikimuistoisena kesänä 1944 - ja Suomi on tänäänkin vapaa maa, oma isänmaa. Kestetyt talvisota, jatkosota ja niiden aikana maailmalle osoitettu puolustustahto ovat edelleen nykyisen puolustusvoimiamme komentajan mukaan ne tekijät, joihin Suomen sotilaallinen arvostus maailmalla perustuu.

Vielä on muistettava, että Karjalan kannaksen suurhyökkäys oli toisessa maailmansodassa samalla ainoa liittoutuneiden strateginen isku, joka ei johtanut toivottuun tulokseen. Tämän tosiasian toivoisi tänään välittyvän myös kaikkialle maassa kouluihin ja koteihin, lastenlapsillemme ja pitkälle kansamme huomiseen.

U.E. Moisala

Muistikuvia Tornion maihinnoususta ja Lapin sodasta

Kun aselepo tehtiin Suomen ja Neuvostoliiton välillä 4.9.1944 ja välirauha 19.9.1944 olin JR 11 Ihantalan rintamalohkolla ja palvelin III pataljoonan 3. kompaniassa.

22.9. lähdettiin linjasta ja meidät marssitettiin Simolaan, josta matka pohjoiseen härkävaunuissa alkoi.

Kahden vuorokauden päästä olimme Oulussa ja majoituimme Korvensuoran Oulunpuoleiseen päähän metsikköön. Olomme siinä kesti 3 vrk, välillä marssimme mutkan Toppilassa, jossa meille ilmoitettiin merenkäynnin olevan niin kovan ettei ole viisasta lähteä, mutta toinen kerta sitten lähdettiin. JR 11. lastattiin laivoihin ja matka alkoi.

Laivassa saimme päiväkäskyn jossa tehtävämme selvitettiin. Siitä selvisi, että se ensimmäinen yritys peruttiin, oli tarkoitus nousta maihin Kemissä, koska päiväkäskystä oli Kemi viivattu yli ja tilalle pantu Tornio.

Vähän ennen Röyttään tuloa saimme kuulla, että saksalaisia ei ole satamassa. Maihinnousu 1.10. sujui hyvin, nousimme junan avovaunuihin ja veturi alkoi pus-

kea Torniota kohti.

Ensimmäinen kosketus oli ollut Röytän ja Tornion välisen sillan luona, jossa oli saksalaisten vartiotelttä. Vartiomiehestä tuli ensimmäinen kaatunut Torniorintamalla.

Sitten alkoi Tornion sota. Vastarinta oli kova, menetykset olivat suuret molemmilla puolilla.

1.10. Ruotsin puolella loistivat värivalot. Illan hämärtyessä jossain terassilla tanssittiin ja pidettiin hauskaa, me katselimme hyvin kaihoisesti sitä menoa koska meidän puolella vinkui luodit ja räntää satoi. Kuulimme että oli neuvoteltu, josko vielä annetaan yhteys Tornion ja Keminsuunnan saksalaisjoukoille. Näin ei kuitenkaan tapahtunut. Sota jatkui, saatiin lisää joukkoja JR 53-50 ERP 13. Muistaakseni JR 50 katkaisi Tornionjokivarren tien ja niin kuuluisa Torniomotti oli valmis.

Siihen mottiin jäi valtava määrä miehiä ja saksalaisten sotavarustusta sekä kalustoa monen kilometrin matkalla. Mottia laukaistessa vastarinta oli kova, paljon kaatui ja haavoittui. Moni saksalainen sotilas päätti päivänsä räjäyttämällä käsikranaatin rintansa alla.

Tämän jälkeen pataljoonamme siirtyi Kemin suunnalle ja edelleen Rovaniemelle, saavuttuamme kauppalan laitamille oli Rovaniemi liekkien vallassa, sillat räjäytetty, vain muutama talo oli jäänyt palamatta.

Etenimme Kittilän tietä, pieniä kahakoita oli silloin tällöin. Meltauksen lossille saavuttuamme tuli tieto, että 1924 ja 1925 syntyneet jäävät aseisiin ja toiset kotiutetaan. Kyllä katselin pitkään lähtijöiden perään, tuli mieleen mitenkähän me nuoret pojat nyt pärjäämme, olimmehan vasta 20-vuotiaita, jäihän meille kuitenkin kokeneempia upseereita ja aliupseereita.

Täydennykseksi tuli sentään nuoria poikia, ensi kertaa oikeaan sotaan. Saksalaisten aiheuttama tuho oli täydellinen, yhtään taloa tienvarsilla ei jäänyt polttamatta, ei ainuttakaan siltaa, rumpua, puhelinpylvästä jäänyt tuhoamatta.

Minun pohjoisen sota päättyi Ylimuonioon, mutta toiset jatkoivat Norjanrajalle. Sieltä minulla ei ole kerrottavaa.

Tuli siinä kävelymatkaa, Tornioista Kemiin, siitä Rovaniemelle-Kittilään-Ylimuonioon ja takaisin Tornionjokivartta Tornioon.

Minun siviilini koitti 22.11.1944.

Näitä muistikuvia kirjoittaessa minua on auttanut aseveli Ensio Flink, entinen ruukkilainen, kiitokset hänelle.

Martti Junnila

Muistikuvia jatkosodan ajalta

Olin asumassa Remeksellä kesäkuun alussa 1941. Meneillään meillä oli uuden navetan rakentaminen. Rakennustyössä oli muurarina Toivo Ekoluoma ja hänen apumiehensä Aarne Ek. Vaimoni isä ja veli sekä minä teimme kaikkea työhön liittyviä tehtäviä.

Illalla 14.6. tuli lkp. kortin tuoja taloon. Korteista ilmeni, että meidän tuli seuraavana aamuna lähteä Ruukin Ns.seuran talolle. Navetan rakentaminen keskeytyi, koska meidän kaikkien muiden paitsi vaimoni isän tuli lähteä Ruukkiin. Ruukkiin kokoonnuttuamme meidät vietiin junalla Raaheen, jossa meidät ohjattiin seminaa-

rin tiloihin. Siellä meidät järjestettiin komppanioittain eri rakennuksiin. Komppania, johon minä jouduin oli II JR 32:n 5. komppania, jonka 3. joukkueen johtajaksi minut määrättiin. Meille jaettiin kaikki varusteet ja aseet samana päivänä ja illan suussa meidät vietiin jälleen junaan ja niin junamatka alkoi, mutta pysähtyi Ruukkiin, jossa se viipyi muistaakseni puoli vuorokautta. Meille ei ilmoitettu mitään, mihin meitä lähdetään junalla viemään. Arveltiin monenlaisia mahdollisuuksia siitä, että onko tulossa sota vai viedäänkö meitä vain varmuuden vuoksi johonkin vartiointitehtäviin.

Pitkän odotusajan jälkeen meidät kuitenkin komennettiin vaunuihin ja juna lähti liikkeelle. Pohjoiseen päin se juna sitten lähti. Saavuttiin Ouluun ja sieltä juna lähti itään ja saavuttuamme Kontiomäkeen, junan suunta muuttui pohjoiseen. Saavuimme Hyrynsalmelle, jossa laskeuduimme junasta ja järjestäydyimme marssijärjestykseen ja lähdimme kohti Suomussalmia. Saavuttuamme Suomussalmelle lossille, oli siellä jo paljon muitakin yksiköitä. Tarkoitus oli viedä meidät lossilla yli järven Suomussalmen kirkolle, mutta lossin suorituskyky oli niin hidasta, että meidät järjestettiin marssirivistöön ja niin jouduimme marssimaan parinkymmenen kilometrin ylimääräisen lenkin. Marssi jatkui Raatteen tielle rajan pintaan, jossa pysähdyimme n. 5 km rajasta jonkun järven rannalle, jonne leiriydymme ja jossa saimme levätä ja peseytyä sekä ruokailla.

Raatteen tie oli suora ja sen ylitse oli molemmiin puolin kasvavien pitkien puiden latvoihin kiinnitetty kuusen ja koivun oksista tehtyjä ”köynnöksiä” vihollisen näköesteiksi. Silloin tiesimme jo kyselemättäkin, että ollaan menossa N-liittoon rajan yli. Ollessamme levähtämässä meille jaettiin kaasunaamareita ja selostettiin niiden käyttöä. Ne olivat aika painavia vekottimia. Pojat olivatkin niistä kahta mieltä: tullaanko niitä tarvitsemaan vai ei. Kantopainoa ne ainakin lisäsivät aseiden ja muiden varusteiden lisäksi aika paljon.

Kaksi-kolme päivää siinä viivyimme. Sain käskyn lähteä komppanian päällikömmä puhutteluun. Siellä annettiin käsky järjestäytyä etenemiseen rajan yli lähimpänä tavoitteena Latvajärven kylä ja edelleen Vuokkiniemi ja Uhtua, sekä edelleen Vienanmeren rannalla oleva Kemin kaupunki. Silloin se sitten valkeni, että olimme lähdössä hyökkäyssotaan N-liittoon.

Etenimme vuoronperään toisten joukkojen kanssa. Saavuimme Vuokkiniemeen ja edelleen Ponkalahteen. Meidän komppaniamme ei sinne mentäessä vielä joutunut taisteluihin vihollisen kanssa. Ponkalahtessa toi pataljoonan lähetti minulle käskyn saapua pataljoonan Esikuntaan komentajan puhutteluun. Siellä esikunnan adjutantti H. antoi seuraavan käskyn. ”Otatte joukkueenne komentoonne ja lähdette partioon Venejärven kylään, joka on tästä n. 10 km päässä Suomen rajaa kohti, tutkimaan, onko siellä vihollisen osastoja, josta käsin ne hyvin voisivat tehdä hyökkäyksiä joukkojemme sivustaan edetessämme Vuonniseen pohjoista kohti.”

Sitten hän antoi tehtäväksi luetteloida kylän asunnot, mahdollisesti kylään jääneet siviili-ihmiset, eläimet ym. Mukaan saatte hevososen karrineen kuljettamaan varusteita ja ampumatarvikkeita. Kylään johtaa hevosella kuljettava tie. Aikaa tehtävää varten 3 vrk, jonka jälkeen ilmoitus esikuntaan ja jos vihollisia löytyy, ilmoitus niistä niin pian kuin mahdollista. Onko kysyttävää? Sanoin, että ei ole. Käsky tuli heti. Toimikaa!

Menin joukkueeni luo ja kutsuin ryhmänjohtajat luokseni ja selostin saamamme tehtävän. Annoin käskyn joukkueelle valmistautua partioiretkelle. Lähdimme matkaan. Hevosmies tuli ja ilmoittautui. Tien alku Venejärvelle löytyi pian. Määräsin kaksi miestä tunnustelijoiksi ja hevosmiehelle tueksi kaksi konetuliaseilla varustettua miestä, ettei meitä päästäisi yllättämään. Etenemisen aikana määräsin joukku-

een välttämään kovaa puhelemista ja että etenemisen tulee edetä hiljalleen koska meillä oli tehtävän suorittamiseen aikaa 3 vrk. Tie Venehjärvelle oli hiekkatietä, joten hevostärryjen menokaan ei paljon ääntä antanut. Tie kulki pitkän matkaa kahden järven välistä kannasta, joka oli kuin olisi ollut Punkaharjulla. Kaunista!

Kylää lähestyessä yritimme edetä hiljaisesti. Mutta kylässä olivat olivat kuulleet tai vaistonneet tulomme. Mutta se oli meille myönteinen yllätys. Tulomme vaistonneet olivatkin koiria, jotka alkoivat haukkua meitä kovasti. Niitä oli aika paljon. Pii-ritimme kylän, mutta sotilaita eikä asukkaita ilmaantunut näköpiiriimme. Sen sijaan kyläaukiolla näkyi paljon lehmiä, lampaita ja sikojakin. Annoin käskyn edetä ryhmittäin, vuorotellen. Mitään vastarintaa ei kuitenkaan ilmaantunut. Etenimme kylän läpi järven rantaan. Asetin vartijat eri puolille kylää, jonka jälkeen ryhdyin suorittamaan tehtävää asuntojen ja eläinten osalta. Kylässä oli pieniä asuntoja 30-40, iso kolhoosinavetta, lehmiä n. 100, lampaita parikymmentä ja sikoja puolikymmentä. Noin 2 tunnin kuluttua tuli luokseni yksi vartiomies ja selosti, että järveltä kuuluu veneen soutamista. Määräsin miehiä sinne vartioon ja menin sinne itsekkin. Noin 200 metrin päästä ilmaantui kaksi venettä ja ne tulivat meitä kohti. Niiden lähestyessä havaitsimme kiikarilla katsottaessa, että veneessä oli vanhoja naisia, miehiä sekä lapsia. Veneiden lähestyessä huusimme, että tulkaa rantaan, ei me tehdä teille mitään pahaa. Olemme suomalaisia. Veneet tulivat rantaan. Ihmiset nousivat pelokkaan näköisinä maihin. Kun huomasi meidän ystävällisen käyttäytymisen, heidän käyttöksensä muuttui.

Siitä sitten alkoi keskustelu. Ymmärsimme toisiamme hyvin, vaikka heidän Karjalan murteensa vähän vaikeuttikin keskusteluamme. Aloin kysellä jokaisen nimeä tehtäväni mukaisesti. Joukossa oli myös yksi nuorenlainen mies. Kysyessäni häneltä, miksi hän ei ole sotilastehtävissä, hän kertoi olevansa sairas ja sen vuoksi vapautettu sotapalveluksesta. Ihmettelin sitä vähän, kun mies näytti terveen näköiseltä. Asia jäi kyllä kaivamaan mieltäni, kun hän sitten sanoi meille, että ette tule pääsemään koskaan Uhtualle, kun kuuli, että olemme menossa siihen suuntaan. Toinen taistelulähettäni sanoi heti miehelle, että ole hiljaa. Me olemme pian siellä.

Asia jäi siihen, koska pojat alkoivat kysellä, että onko noissa lehmissä sellaisia, joita olette lypsäneet. Ja niin naiset lähtivät näyttämään pojille viittä lehmää, joita he ovat lypsäneet. Pojat hakivat heti kenttäkeittoastioita ja menivät lypsämään lehmiä ja niin saatiin maitoa pitkältä aikaa. Pojat kysyivät sitten minulta, että eivätkö he saa teurastaa yhden lampaan, että saataisiin tuoretta lihaa. Annoin siihen luvan ja kun lamma oli teurastettu, alkoi nuotion teko ja lihan paisto. Suolaa saimme yhdestä asunnosta. Lihaa jäi paluumatkaakin varten. Lähetin tunnustelijoita eri suuntiin. Sieltä kaikki palatessaan tehtävistään ilmoittivat, että mitään merkkejä ei vihollisesta olleet kuulleet eikä havainneet. Pojat pyysivät sitten, että saisivatko he lämmittää saunan ja kylpeä siinä. Annoin luvan siihen. Yövyimme kylässä asunnoissa ja kuka missäkin, ulkonakin. Yö oli rauhallinen. Vartiomiehet valvoivat kuitenkin vuorotellen kaiken varmuudeksi.

Aamulla lähdimme paluumatkalle. Me kehoitimme asukkaita pysymään rauhallisina. Minä tutkin asunnot ja paikat, ettei siellä olisi missään radiolaitteita ajatellen sitä, että jos se nuori mies olisi jätetty vakoojaksi. Mitään merkkejä sellaisesta ei löytynyt. Asunnot haisivat kyllä kovin mahorkalle ja olivat pahassa siivossa, josta havaitsin, että vihollisen yksiköitä oli siellä kyllä majoillut. Asukkaat eivät kyllä kysyttäessä niistä alkaneet kertoa mitään.

Paluumatka Ponkalahteen sujui rauhallisesti, vihollisesta ei havaittu jälkeäkään. Tiedustelupartioiretki kävi kuin lomasta tai levosta pitkien marssien jälkeen.

Ponkalahteen saavuttuamme löysimme pian yksikkömme ja minä vein raportti-

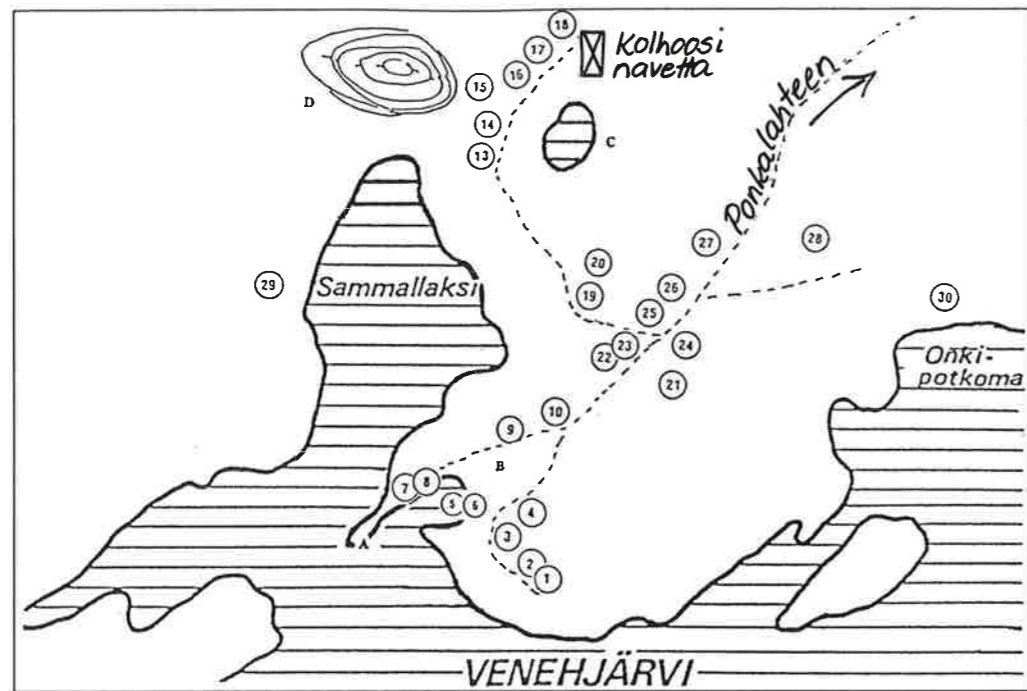
ni tiedusteluretkestä pataljoonan esikuntaan.

Kohta tämän jälkeen tuli kutsu joukkueen johtajille komppanian päällikön puhteluun, jossa tämä selosti, että pioneeriosastot ovat salaisesti kuljettaneet Mōl-kōnlahteen syöksyveneitä ja lauttoja ja että meidän tulee yöllä aamuun mennessä järjestäytyä hiljaa ja melua pitämättä veneiden luo, joilla ylitetään Kuittijärvi ja sen ylitettyämme mennä katkaisemaan vihollisen selusta Pistojoen suistoon. Tiedustelemalla oli saatu tietää, että vihollisosastoja ei ole vastapäisellä rannalla. Niin tehtiin ja yöllä lähdettiin menemään järven yli. Meitä ylimenijöitä oli kaksi pataljoonaa. Järven yli päästyämme ryhmittäydyimme etenemistä varten. Noin viiden kilometrin päässä oli vihollinen vastassa ja avasi tulen meitä vastaan. Meidän pataljoonastamme kaatui ja haavoittui useita paavolalaisia. Vihollinen ampui meitä räjähtävillä luodeilla ja ne kun osuivat puihin räjähtäen ylhäällä, luulimme että olemme saarroksissa. Pataljoonamme 4. komppania ja osa meidän 5. komppaniasta sai pakokauhun ja alkoivat juosta pakoon taakse. Välillä oli leveä puro, jonka yli monet olivat joutuneet uimaankin, kun eivät muuten päässeet yli. Kohta tämän jälkeen alkoi kova ukkosenilma ja rankkasade ja tilanne rauhoittui. Yritimme tehdä nuotioita ja kuusen oksista klaavuja, että pysyisimme kuivina. Vihollisen puoleltakaan ei kuulunut mitään ääniä. Sateen loputtua järjestäydyimme uudelleen ja eteneminen jatkui. Maasto oli vaikeakulkuista, joten eteneminen oli hidasta ja kun vihollinen oli aina vastassa tehden useita vastaiskuja, joissa miehiämme kaatui ja haavoittui useita. Eri yksiköiden menetyksistä ei silloin saanut aina tietoja. Miehet olivat tosiaan väsyksissä. Helpottaakseen etenemistä monet miehet olivat heittäneet kaasunaamareitaan metsään. Oli onni, ettei niitä tarvittukaan koko sodan aikana. Emme ehtineet vihollisen selustaan Pistojoelle. Siellä olivat joukkomme ylittäneet Pistojoen, joskin menetykset olivat olleet varsin suuret.

Pataljoonamme järjestäytyi sen jälkeen etenemiseen kohti Uhtuaa. Yhteenottoja vihollisen kanssa oli jatkuvasti. Saavuttuamme lähelle Kis-Kis- kukkulaa, kutsui komppaniamme päällikkö joukkueenjohtajat käskynjaoille, jossa hän selosti komppaniamme järjestyksen hyökkäystä varten Kis-Kis- kukkulalle. Hän kertoi, että ensin annetaan 2 tuntia kestävä tykistökeskitys vihollisen aseisiin ja sen jälkeen aloitetaan eteneminen. Niin tehtiin. Silloin oli heinäkuun 31:n päivän ilta. Kun lähdimme etenemään, aloitti vihollinen kovan tulituksen ja ampui pienoiskranaatinheittimillä, joiden sirpaleista minä haavoituin. Annettuani joukkueen varajohtajalle tiedon tästä saapuivat haavoittuneiden kantajat paareineen luokseni, sitoivat haavani ja lähtivät kuljettamaan taaksepäin. Tiheässä metsässä he kuitenkin eksyivät ja kantoivat minua aina aamuun asti uupuneina, osuen kuitenkin viimein oman tykistömme aseisiin, josta minut sitten kuljetettiin Vuonnisen kenttäsairaalaan. Olin tajuisani koko pitkän kantamatkan. Kenttäsairaalaan saavuttuani toi lotta minulle kuikan kehottaen minua pissamaan siihen. Silloin menetin tajuntani ja heräsin siihen, kun minulle hoitajat sanoivat antavansa toista verensiirtoa, koska olin vaikeassa leikkauksessa menettänyt paljon verta. Minulta oli poistettu toinen munuainen, jonka sirpale oli lävistänyt ja toinen sirpale poistettu vatsaontelosta. Leikkaus oli kestänyt useita tunteja. Hoitajat kertoivat minulle hyvän kuntoni tehneen sen, että kestin leikkauksen ja myös sen, että jos toinen sirpale olisi osunut 4-5 mm lähemmäksi selkärankaan, olisi seurauksena ollut halvaantumisen.

Hyökkäyksessä, jossa haavoituin, kaatui joukkueeni 2 Paavolan poikaa, joista toista Pauli Takakaarta ei oltu saatu pois hyökkäyksen pysähtyessä kovaan vastarintaan. Nämä tiedot sain vasta sodan jälkeen, koska haavoittumiseni oli niin vaikeaa, etten voinut enää palata yksikköni.

Minua hoidettiin Vuonnisen kenttäsairaalassa kaksi viikkoa, koska huonon kun-

toni vuoksi minua ei uskallettu lähteä kuljettamaan sotasairaalaan. Välillä olin kenttäsairaalassa tajuissani ja väliin tajuttomana. Yhtenä yönä heräsin siihen, kun vierisellä petillä makasi eräs Paavolan poika lääkäreiden ympäröimänä kovissa tuskissaan valittaen, mutta voimien loputtua yöllä aseveli kuoli.. Monina öinä kuului kovia valituksia ympäriltäni. Parakissani oli kait noin 20 haavoittunutta.

Eräs Paavolan poika oli haavoittunut vaikeasti vatsaan. Hän huusi aina kovasti, että antakaa vettä, antakaa edes vähääkään. Hoitajat koettivat poikaa rauhoitella, että sinulle ei saa antaa vettä haavojen vuoksi, ei mitään nestettä. Eräänä yönä, ollessani valveilla, huomasin, kun tämä poika nousi vuoteestaan ja lähti kävelemään kohti vesiastiaa. Silloin minä huusin niin kovaa kuin vain voin, että hoitaja. Ääneni kuuli joku hoitaja tai lotta ja meni pelastamaan pojan vuoteeseensa aivan viime tipassa. Poika oli jo tuupertumaisillaan lattialle. Kahden viikon kuluttua minua lähdettiin kuljettamaan vesitasoon ja viemään sillä Kajaaniin SotaS 31:een. Pysyin tajussani koko lennon ajan. Kesken matkan kuitenkin vihollisen hävittäjä oli havainnut koneemme, jossa ei ollut kuin kuljettaja ja minä paarella koneen lattialla ja kk. ampuja aseineen yläpuolellani koneen sisääntuloaukossa. Ohjaaja sai kuitenkin koneen ohjattua metsien ja kumpujen välistä niin, että vihollisen hävittäjä eksyi meistä. Kk. ampuja selosti minulle tilannetta koko ajan. Tällöin sain ikuisen pelon lentää lentokoneella. Kajaaniin saavuttiin lopulta hyvin.

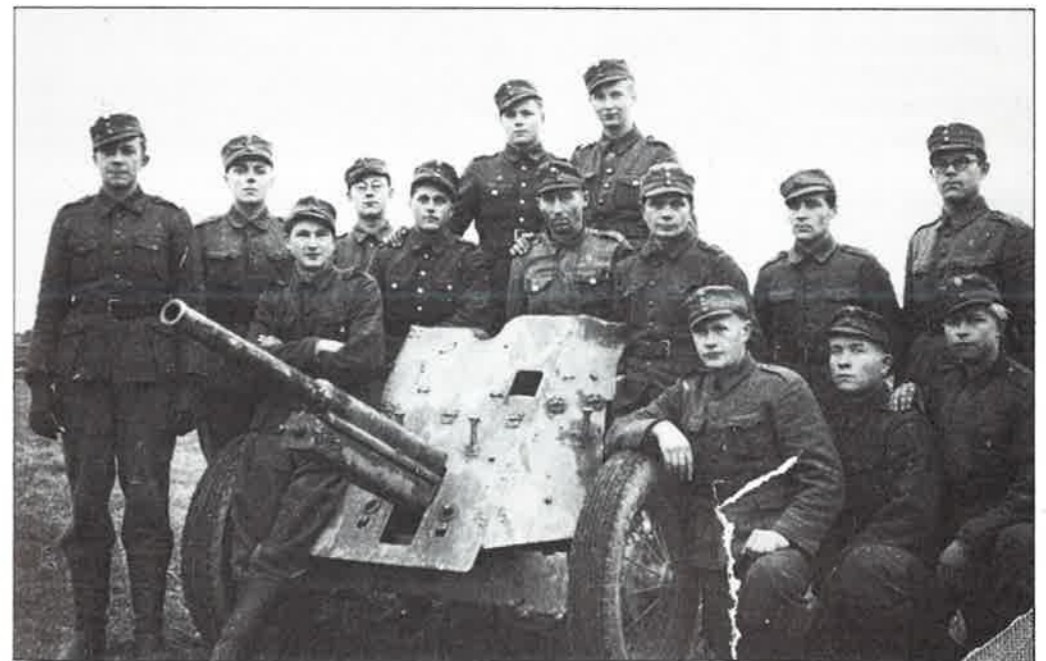
Siirrettäessä minua koneesta ambulanssilla sairaalaan, oli siellä vastassa todennäköisesti sairaalan talonmies, joka sanoi, että sieltä se kadonnut lammas tulee. Varrusteeni oli lähetetty sinne sairaalaan Vuonnisen kenttäsairaalaan jo 2 viikkoa sitten, josta tämä miehen toteamus johtui. Tervetuloivotus oli kuitenkin hyvin ystävällinen. Sairaalassa jouduin 2 hengen huoneeseen, jossa toisena oli kajaanilainen vänrikki, jolta oli ammuttu toinen jalka säärestä aivan mäsäksi. Hän kärsi kovia tuskia lääkityksestä huolimatta. Sairaalan toisella puolella jossain huoneessa oli potilaana nuori vapaaehtoisena sotaan lähtenyt poika, jolta oli molemmat jalat pitäneet

amputoida polvien alapuolelta. Hän, joko tuskissaan, tai ajatellen jalkojensa menetystä, huusi kaiken aikaa: "Auttakaa auttakaa!" Pari viikkoa tätä ääntä kuului, jolloin se loppui. Lieneekö poika viety jonnekin muualle vai oliko kuolema tullut pojalle. Kuulin myös, että Hannes Leinonen oli samassa sairaalassa 18.8. vaikeasti haavoittuneena keuhkoihin, kasvoihin ym. Hänen 29.6. vihitty vaimonsa Lahja oli valvomassa ja seuraamassa Hanneksen toipumista haavoistaan. Hanneshan oli koulutoverini ja sittemmin Oulun HPK:n piispa. Mieleni teki päästä häntä terveittämään, mutta kun olin niin huonokuntoinen, käynti jäi tekemättä. Oopperalaulaja Anna Mutanen kävi huoneessani laulamassa "Jo Karjalan kunnailla" jne. ja jonkin toisenkin laulun. Kenraali Hägglund kävi luovuttamassa 4. luokan Vapaudenristin haavoittumisen johdosta. Kaikista näistä kertomisistani minun aivoihini iskostui ajatus, että jos minä tästä paranen työkykyiseksi, tulen ottamaan elämäntehtäväkseni sotainvalidien auttamisen. Ja vielä siellä maatesani ajattelin, että kuinka suuren virheen olin tehnyt siinä, etten ottanut Venehjärvellä sitä nuorta miestä tutkittavaksi, joka sanoi, että ette ikinä pääse Uhtualle. Siellä nopeasti edetessämme ja taistelllessamme se ei tullut mieleeni, mutta jälkepäin se on aina mieltäni vaivannut. Loppusodan ajaksi tervehdyin vielä niin hyvin, että minut komennettiin Laatokan rannikopuolustusporukkaan valvomaan vihollisen mahdollisesti yrittämiä maihinnousuyrityksiä ja lentokoneista laskettavia desantteja tuhoamaan.

Rauhan tultua Neuvostoliiton kanssa minut komennettiin päämajaan ja sieltä Raahen sotilaspiiriin ja erilaisiin tehtäviin.

Paavolassa 29.5.1994
Kalevi Pietilä

KUVAT KERTOVAT:

PST tykki, Mauno Karhumaa keskellä ylinnä.

Jyväskylän kanttiini -43.

II/JR32 marssilla talvella -42.

Partio lähdössä jäljittämään.

"AHVEN" liikennöi Vuonnisesta Jyväskylän Ylä-Kuittijärvellä. Kuvassa taisteluosasto Metson pesäpallojoukkue.

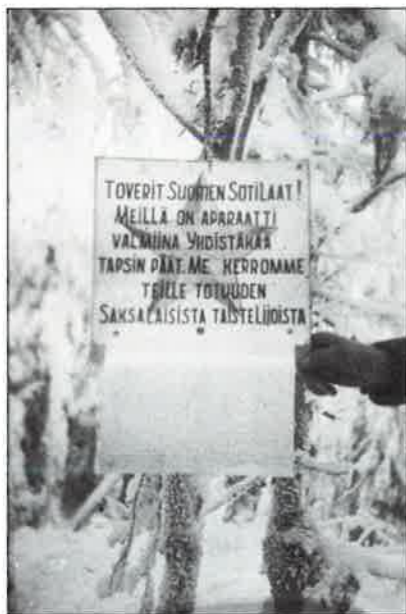
42-43 lähetettiin kotirintamalle asevelitaloja, mm. Paavolaan 3.

Krh:n tuliasema Uhtuan korvessa.

JR 12 Äänisen rannalla Marsin niemessä -43. Kuvassa Erkki Anttila.

Vihulaisen sotapropakandaa.

Pioneerien rakentama silta siellä jossakin.

Luohuanylipääläisiä Puumalan kankaalla Uhtuan seudulla -41 vas. Väinö Taskila, Matti Lehtomaa, Martti Moisala, Veikko Pietarila ja Vieno Lehtomaa.

Tähystäjä Kengän maastossa Uhtuan suunnalla.

Piiskatykki ja Paavolan poikia Uhtuan suunnalla talvella 1943.

*Korsun edessä
Uhtuan suunalla,
vas. edessä Mauno
Karhumaa,
vieressä Pentti
Kupsala.*

*Kiestingissä kesällä
1942 viihdytyskier-
tueen ohjelmaa
katsomassa, edessä
siviileitä ja
sairaalan lottia
Paavolasta.*

*Kaunista
Jyvälahtea.*

*Jyvälahden
kylää 1942.*

*Tykistön tulen-
johtueen tähystäjä puun
latvassa Jyvälahdessa.*

*Jyvälahden
laineilla
syöksyvene
hinaa
soutuvenettä.*

*Vanha ranskalainen
tykki, hyppyheikki.*

Uhtuan koukkausreissu

Oli sateinen syyskuun varhainen aamu, kun JR 32. lähti niin sanotulle koukkausreissulle. Pataljoona oli tapellut kesän ja oli vajavainen vahvuudeltaan. Operaatiota oli armeijakunnasta määrätty johtamaan majuri Tenhunen. Hän jäi sille reissulle. Näin jäljестäpäin aatellen sinne olisi pitänyt lähteä paljon aikaisemmin, että ne olisivat olleet vielä nukkumassa.

Ensinnäkin kun tie saavutettiin, tehtiin sellainen virhe; ryssä oli menossa muonan hakuun Uhtualta, joku ampui varoituslaukauksia ja otettiin vangiksi. Sitä ei olisi pitänyt tehdä, vaan meitähän on niin moneksi. Toiset rupesivat hakkaamaan puhelinyhteyttä poikki, että saadaan puhelinyhteydet katkaistua, vaan eihän se kaatunut, kun oli toistakymmentä lankaa. Ei mennyt kuin vähän nojalleen, piti nousta kuitenkin pylväseen ja vedellä langat poikki. Sitten edettiin pienen lammen vastarannalle, missä tykistö oli. Ryssät juoksivat talleille hevosia irti päästämään. Tuli käsky, että ei saa ampua, että ryssät antautuu. Mutta eihän ne mitään antautuneet.

Meillähän oli myös pienoisheitin matkassa. Minä kerron tässä omasta näkemyksestäni kaikinpuolin. Me kun makasimme siinä lammen toisella puolella selällään reppu päällä, ainakin minä ja eipähän siinä ollut ainakaan maalitauluna, siksi lähellä oltiin vihollista. Siinä takana oli aivan lähellä meidän pienoisheitin, jonkun sadan metrin päässä. Se löi nakuja putkeen, kuului aina lähtölaukaus. Minä havaitsin aina kun ranu nousi lakipisteeseen ja lähti putoamaan sinne naapurin tykistölle. Minä koetin kavereille sanoa, että näettekö, vaan ei sitä muut huomanneet. Meille jaettiin edellisenä päivänä mantteleitakin, kun alkoi kesä muuttua syksyksi, eikä ollut kuin pusakka paidan päällä. Ja minäkin sain, kun oli sateinen aamu, se oli tarpeen.

Minäkin jouduin reserviin seuraavaksi yöksi, se oli vähän sellainen tuhrainen yö. Ryssä räjäytteli koko yön, en tiedä mitä. Ja huolto toimi ainakin ryssä, se ajaa koluutteli koko yön sieltä kankaita myöten. Sen olisi pitänyt olla Järvikangas eli kanas. Meillä oli sittenkin liian pieni porukka, olisi pitänyt pystyä miehittämään kahdalle päin, vaan ei riittänyt niin paljon miehiä. Ryssälle oli tullut juuri pari päivää ennen Uhtualle au- oppilaita, jotka olivat meitä vastassa. Me kun tehtiin vastaisku ja saatiin kosketus, komppania levittäytyi aseisiin. Komppanian päällikkö lähti tarkastamaan asemia ja se hiljeni. Minä olin pk- ampuja ja Franssilan Altti oli apulainen, sitten oli joku Muhoksen poika, nimeä en muista. Niin he rupesivat sanomaan, että onkohan täällä enää ketään. Ei ollut ketään, kaikki olivat menneet.

Ja mekin lähdimme harhailemaan taaksepäin siellä metsässä. Ja olimme yhdellä kallion kielekkeellä metri, toista korkea, niin huomasi, kun yhden kannon takana makasi ryssä reppu selässä. Sanoin: "Tuollakin makaa yksi", niin pojat sanoivat ettei se ole enää elävä. Niin minä sanoin, ettäkö te näe, kun reppu heiluu kun se hengittää ja koitin pikakiväärillä vapaalla kädellä ampua mutten osunut siihen. Pojat sanoivat taas, ettei se oo elävä, niin minä sanoin sille Muhoksen pojalle, että anna tänne se kivääri. Poika kirosi ja sanoi: "No saatan kai sitä minäkin ampua", niin minä sanoin, että katohan päähän. Ja kun hän laukaisi, niin sorkat pikkuisen nytkähti, niin minä sanoin, että kattokaa nyt, olihan se elävä.

Sitten me menimme hänen luokseen, niin aivan tuliterä kampeet kivääriä ja pakkia myöten. Kiväärin me otimme, eikä mittään muuta tarkasteltu. Ja sitten kun me lähdimme taasen harhailemaan taaksepäin siellä metsässä, niin yhdellä mättääl-

lä oli leipälaukku ja pistooli. Minä tunsin ne meidän komppanian päällikön vehkeiksi ja sanoin pojille että nuo minä otan, vaikka itselläkin oli raskas kantamus ainakin patruunoista. Niitähän piti ottaa tuhatkunta yhteensä apulaisen kanssa. En tiedä, minkälainen oli tapaus, pitkö ruveta tarpeilleen ja oliko niin hermostunut, että ne unohtuivat sinne mättäälle. Siinäkin meillä oli vaara eksyä sinne korpeen ja olen jo toisen kerran jäänyt loppusodan vaiheissa Salmassa perääntymisvaiheen aikaan Tulemajoelle, vaan siitä toisessa yhteydessä.

No aikamme harhailtuamme osuimme pataljoonan komentopaikalle. Pietilän Kalle oli sähköttämässä, hän kun oli radisti. Meidän komppania oli hyökkäysvalmiukseen lähdessä, niin minä menin komppanian päällikön luokse ja sanoin, että minä löysin nämä tuolta mättästä. Komppanian päällikkö sanoi, että olipa hyvä kun toit. Niin silloin päällikkö meni komppanian keulaan ja sanoi että tulkaa pojat perässä, silloin komppania lähti taas vastaiskuun.

Komppania eteni hevosenkengän muotoiseen ketjuun ja meidän joukkue oli siinä keskivaiheilla ja minä jouduin aivan komppanian kärkeen. Edettiin aivan maantien laitaan ja siinä oli suora tieosuus sillä kohdalla. Ja sattui kuin tilauksesta, että siinä oli valmiiksi kaivettu niin pitkä monttu, että siihen kaksi miestä hyvin mahtui rinnakkain ja syvyyttä oli 60-70 cm. Minä hyökkäsin sinne, vaan apulaista en saanut, en millään. Hän oli Franssilan Altti. Niin joukkueen johtaja vänrikki Sjöblum tuli apulaiseksi ja hänellä oli aseena kp. Ja kun yö oli valvottu ja sadekin oli ohi ja aurinkokin aika ajoin näyttäytyi, Sjöblum nukahti jo siinä, vaan minua ei nukuttanut. Ryssä valmisteli hyökkäystä, löi nakuja putkeen ja puhalteli pilliin. Siinä meidän kohdalla oli aika isoa tiheää taimikkoa ja jokunen isompi petäjä siellä täällä.

Niin alko näkyä kun miehiä syöksyi siellä taimikossa meitä kohti. Jonkun 40-50 metrin päässä oli iso petäjä ja siinä oli myös pihlajapensas, minkä taakse syöksyi mies. Minä en nähnyt ampua asemista, niin minun täytyi nousta seisomaan ja ampua vapaalta kädeltä. Minä päästelin sarjoja kahta puolen petäjää. Kun minä odotin vähän aikaa, niin aina alkoi pensas heilua. En tiedä, paranteliko se asemaansa. Sjöblumilla oli konepistooli, niin minä sieppasin sen häneltä ja sillä kun minä päästin sarjan, niin jopahan lähti syöksymään takasin päin ja siihen kun minä päästin, niin johan tuiskahti nokalleen.

Siinä ei joutanut kuin syöksyviä tulijoita torjumaan. Minulle suollettiin koko ajan takaa täytettyjä lippaita. Suunnilleen sadan metrin päähän vasemmalle tuli ryhmän verran miehiä tielle töllistelemään ja minä nousin jälleen seisomaan ja vapaalla kädellä päästin keuhkolellä menemään, niin kyllä lakosi.. ja kohta tuli toisaalta päin samanlainen ryhmä, niin ei muutakuin samalla lailla..

Minulla oli niin kiire, etten siinä hommassa joutanut seuraamaan mitä komppania tekee. Vasta kun joukkueen johtaja sanoi, että komppania perääntyy ja sieppasi reppunsa ja lähti juoksemaan. Minä vilkaisin taakseni, niin siellä oli viimeiset miehet jonkun sadan metrin päässä juoksemassa. Minä kerkesin ajatella että mitä otan mukaan, reput kun olivat siinä montun reunalla. Minäkin olin saanut repun tälle reissulle lähtiessämme sekä manttelin. Käsikranaatit olivat myös siinä edessämme varmistimet poistettuina heittovalmiina. Jouduin jättämään siihen kaiken muun paitsi pikakiväärin ja lipaspussin, jossa ei ollut kuin tyhjiä lippaita. Minulla oli siinä repussa manttelin lisäksi aika paljon tupakkaa, evästä ja jotakin muuta, ehkä sukia ym.

Minä lähdin juoksemaan toisten perään ja kyllä kai pistelin parastani enkä lyönyt maihin vaikka ryssät ampuivat ja huusivat uraata, joka soi korvissa monta päivää. Jonkin matkaa juostuani huomasi maassa repun ja manttelin jotka oli joltakin siihen jääneet ja siinä juostessani sain ne haalittua selkääni. Vähän kauemmaksi

juostuani näin maassa toisen isomman repun, mutta en jäänyt sitä vaihtamaan kun olin saanut sen ensimmäisen repun selkääni. Ja kun pääsin kuolleeseen kulmaan, niin siellä oli vastassa pataljoonan lähettiupseeri luutnantti Noschis. Hän käski minua viivyttämään, mutta minä sanoin ettei minulla ole panoksia muualla kuin lippaassa kiväärin alla. Niin Noschis pistoolilla minua tähdäten sanoi, että se on jäätävä ja itse lähti juoksemaan. Olihan minulla sen verran patruunoita, että hänetkin olisin voinut ampua, jota kerkesin jo ajatella, vaan en kuitenkaan sitä tehnyt. Olisi hän voinut sanoa, että jäädään yhdessä, sehän olisi ollut miehen työ. Tuollasia kouhoja niitä oli, jotka ampuivat omia miehiä, minäkin kun olin pakokauhun vallassa ja paljon jäljessä omista joukoista. Vaan minä otin suunnan suoraan oikealle jonkin 50 m ja lähdin samaan suuntaan jonne muutkin olivat menneet ja ajattelin, että perkele minä en tänne ryssäin sekaan jää. Tavoitin oman joukkueeni, joka oli varmasti viimeinen joukkue ja ensimmäisenä miehenä näin Perämäen Väinön, hän kysyi kuka sinne jäi, kun ne luulivat jo minunkin jääneen, niin Riekin Mattihan se puuttui. Väinö sanoi juosseenkin hänen ylitseen ja sanoi, että siellä se makasi selällään kädet rinnan päällä ristissä ja se oli kuollut heti ja jäihän sinne muitakin.

Siinä oli meillä edessä suuri aava neva ylitettävänä ja sen jälkeen kangasmaita ja sitten puro, niin siinä keitettiin teetä ja otettiin voileipää tai mitähän sitä nyt oli. Minäkin tutkin siinä uutta reppuani ja ainakin tupakissa hävisin paljon, muuta en muista. Sitä oltiin niinkun omalla puolella, vaan siitä oli vielä joitakin kilometrejä ennenkuin oltiin linjoissa, joista me lähdimme. Siinä vaiheessa tuntui, että nyt loppuu jalat. Siihen asti ei tiennyt mitään uupumuksesta, se jännitys laukesi kun pääsimme omalle puolelle.

Sitten ruvettiin pääsemään heti lomalle. Minäkin pääsin, vaikken anonutkaan. Kyllä komppanian päällikkö ja joukkueen johtaja muistivat. Ja sitä lähdettiin kävellen yötä myöten Juntusrantaan, siellä oli komendanttivirasto. Sinne oli hiljakoin tullut jokin huollon kuorma-auto ja hän kun rupesi hommaamaan takaisin Ouluun, niin järjestyhän se kyyti joskus iltapäivällä. Se oli helsinkiläinen suhari ja kova ajamaan. Meitä oli 30 henkeä, vaan jonkin verran ennen Taivalkoskea oli samanlainen lomalaisauto särkynyt ja he kun tulivat toiseen rekkaan, niin sitten oli lasti täysi. Kymmenen maissa oltiin Oulussa ja lähellä puoltayötä juna lähti etelään, olin Ruukissa vähän jälkeen puolennyön. Vielä oli pitkä kävelymatka Paavolaan. Kävin kyllä Vilmusen Heinolla, että olisin tahtonut pyörää lainaksi, vaan en rohjennut herättää, hän kun oli meidän joukkueessa. Metsäkeskus haki hänet puunhankintaan ja samoin Nissilän Matin sepäksi. Aamulla olin Huhtalassa vanhempieni kodissa ja siellähän oli minunkin perheeni kortteerissa. Olikin mukavasti perunan otto käynnissä ja olihan siellä meilläkin vähäsen perunaa.

Komppanian päällikkö vänrikki Jääskö Oulunsalosta oli sillä aikaa kaatunut. Olen käynyt monta kertaa hänen haudallaan, viime kesänä viimeksi. Rankisen Eion kertoman mukaan, hän kun oli komppanian päällikön lähetti, oli ollut tykistökeskitys. Ja jalkaväen aseet kun alkoivat asemissa ampua, niin komppanian päällikkö oli sanonut, että nyt ne hyökkää, lähdetään mekin aseisiin. Hän lähti itse edellä korskusta ulos ja justinsa kun pääsivät siihen korskikäytävään, tuli tykin ammus siihen viereen puuhun ja laukesi. 3 miestä kaatui ja 3 haavoittui. 1 haavoittunut oli juuri tuotu asemista siihen paareilla ja hän myös kuoli siihen.

Nämä tiedot ovat minun henkilökohtaisia tietoja ja kokemuksia tästä koukkausreissusta. Ei muuta.

Toivo Mustonen

Hyökkäys Uhtualle

Elokuun 19. päivä 1941 valkeni puolipilvisenä, kun JR 32. toinen pataljoona ryhtyi hyökkäykseen klo 6 aamulla. Edellisenä päivänä ensimmäinen pataljoona yritti murtaa vihollisen puolustusasemat, mutta tappioita kärsittyään se joutui peräntymään. Pataljoona ryhmittyi kolmion muotoon kärkenä neljäs komppania, vasemmalla hiukan taaempana viides ja samoin oikealla kuudes komppania. Neljännen komppanian päällikkönä toimi vänrikki Liljeblad, komppanian varsinaisen päällikkö Kerttusen ollessa ankarassa mahataudissa. Pataljoonan komentoportaan mukana toimin ensimmäisen joukkueen johtajana.

Pataljoonan jääkärijoukkue oli kärkikomppanian vahvistuksena johtajanaan raahelainen vänrikki Pietilä. Kumpuilevan maaston suojassa pataljoona pääsi eteneeseen reilun sadan metrin päähän vihollisasemista. Pioneeriluutnantti Laine ammutti savuverhon ja komppanian päällikkö karjaisi komennon "Eteenpäin, mars, mars!"

Noustuani maasta näin noin 40 m:n päässä ison petäjän. Juoksin petäjän luokse maihin ja maalia näkemättä laukaisin kiväärin vihollisasemiin. Noin 15 metrin päässä näin isomman petäjän. Syöksyin sen juurelle ja kauhukseni huomasin, että tuuli oli hajoittamassa savuverhon.

Näin komppanian hyökkäys juuttui loivasti viholliseen päin viettävään mäenrinteeseen ilman minkäänlaista näkö- tai tulisuojaa. Otin maaten repun varovasti selästä ja kenttälapion käteen ja aloin kaivautua päätä nostamatta. Kuulin alikersantti Raution äänen kun hän huusi lääkintämiestä. Huusin hänelle, että yritä Väinö mennä taaksepäin, ei täällä ole lääkintämiestä. Hetken päästä hän juoksikin ohitseni ja näin, että hän oli haavoittunut lonkkaan, mutta urheilijamiehenä hän eteni terveen jalkansa turvin aika nopeasti ja pääsi harjanteen taakse suojaan. Maa oli kivetöntä hiekkamultaa, joten siihen oli helppo kaivautua. Saatuani poteron kaivettua, tarjosin lapiota Valkamalle. Hän ei reagoinut mitenkään. Luoti oli osunut sydämeen siinä vaiheessa, kun hän oli siihen juossut. Samoin oli käynyt sotamies Huhtalalle noin kolmen metrin päässä Valkamasta vasemmalle. Kersantti Vaara ja alikersantti Rantala olivat savuverhon suojassa ehtineet juosta vastakkaiselle rinteelle, jossa oli vihollisen puolustusasemat. He olivat saaneet kuolettavat osumat muutaman metrin päästä. Tappiot kaatuneina olivat muistini mukaan 11, haavoittuneita oli toistakymmentä.

Tähän rinteeseen jouduttiin klo 7 aamulla ja kello oli jo 6 illalla, kun alkoi kuulua moottorien ääntä ja telaketjujen kalinaa. Sieltä kumpareelta alkoikin näkyä kolme saksalaista hyökkäysvaunua vyörymässä kohti vihollisasemia. Kun edellä ajava vaunu oli kohdallani, kuului vaunusta huonolla suomen kielellä komento: "Kaikki rynnäkköön!" Komppanian päällikkö juoksi savuverhon aikana oikealle maantien raviin ja sieltä hän antoi kädellä merkkiä eteenpäin. Kukaan ei liikahtanutkaan mihinkään, saksalaisten vaunut kävivät vihollisasemien edessä kääntymässä ja ajoivat kumpareen taakse suojaan. Otin reppuni ja laitoin sen selkään. Ajattelin, etteivät saksalaiset näin helpolla luovu yrityksestään.

Aivan oikein olin ajatellut, sillä kohta saksalaiset uusivat saman. Kun jälkimmäinen vaunu oli kohdallani, hyppäsin poterosta ja lähdin seuraamaan niin lähellä kuin se oli mahdollista. Vaunut pysähtyivät asemien eteen. Edellisellä kerralla oli siihen hiekkamaahan juuri tullut telaketjulla kuoppa, johon suojauduin nopeasti. Juuri kun olin lyönyt maihin, vihollisen pikakiväärisuihku rikkoi reppuni. Samalla hetkellä saksalainen suuntasi tornistaan konekiväärisuihkun pikakivääriampujaan.

Nostin varovasti päätäni ja näin, kun Pesolan Eero ryntäsi konekiväärin kanssa vihollisasemiin. Vihollisotilas nousi seisomaan ja iski munakranaatin Eeron rintaan. Mutta heittäjä oli liian hätäinen, kranaatti kimposi kuin kumipallo Eeron rinnasta takaisin ja räjähti poterossa olevan sotilaan päin päällä. Samalla hetkellä kun vihollisotilas heitti käsikranaatin, Hentilän Olavi, joka oli vasenkätinen, päästi pitkän sarjan konepistoolistaan vasemmalta puolen - selvä tuli.

Näin oli komppanian hyökkäys onnistunut, vaikkakin raskain tappioin. Siinä oli urheasti taistelleita vihollisotilaita kuolleina melkoinen määrä. Kohta siihen ilmestyi pataljoonan komentaja kapteeni Rajakaltio, joka katseli kaatuneita vihollisotilaita ja lausui: "Olipa se, kun ei saatu yhtään vankia." Juuri niillä hetkillä etumaastosta kuului saksalaisen munakäsikranaatin jysäys. Kuului Lampelan Jussin karjaisu "rukiveer itisujutaa". Jussi oli Rantsilan poikia syntyjään ja olimme olleet Hämeen ratsurykmentissä samassa eskadroonassa varusmiehinä. Ja kohta sieltä tulikin kersantti Lampela seuranaan vanäläinen kersantti ja kaksi sotamiestä. Näin tuli pataljoonan komentajan toivekin toteutettua kersantti Lampelan ansiosta.

Katselimme siinä sotasaalista. Eloönjääneitä vihollisotilaita nousi aina ylös ja läksi juoksemaan pois päin. Heille annettiin vauhtia tulittamalla ja nurinkin aina joku meni. Lampela tuli luokseni, siinä oli uusi raskaskonekivääri. Jussi otti sen syliinsä ja käänsi rintamasuunnan viholliseen päin.

Kiväärissä oli metallivyö paikoillaan. Lampela teki latausliikkeen ja antoi koko 250 patruunan vyön mennä kertaheitolla. Totesimme, että hyvinpä se pelasi ilman syöttäjää. Varusmiesaikana, kun ammuttiin kangasvöillä, se ei toiminut ilman syöttäjää. Jussi laittoi uuden metallivyon paikoilleen ja ajattelimme, että jos tekevät vastaiskun, niin siitäpä sitä on hyvä soitatella. Heillä oli konekiväärin vyössä neljänlaisia kuulia: tavallisia nikkeliვაippaluoteja, valojuovia, panssariluoteja ja räjähtäviä luoteja.

Töpinämiehet ajoivat kenttäkeittiön rotkoon ja saimme syödä hyvän hernekeitton. Pojat tyhjensivät viholliskaatuneet poteroistaan. Yö nukuttiin hyvin, lauhkeana elokuun yönä tarkeni.

Aamulla lähdettiin etenemään. Maa vietti viholliseen päin. Olimme menneet noin 400 m, kun näimme kuolleen venäläisen ja verisiä ensiapusiteitä, kenttälapioita ym. muuta roinaa. Komppanian päällikkö kääntyy puoleeni ja virkkaa: "Mitä tämä on?" "Lampela kokeili illalla sotasaaliskonekivääriä. Sepä sattui mukavasti."

Kaleva-lehdessä oli vienankarjalaisen kirjailijan Jaakko Rupojefin kirjasta kommentti, jossa hän yritti väittää valheeksi Tuntemattoman sotilaan Antti Rokan talviolosuhteissa Suomi-konepistoolilla suorittaman taistelun. Rupojef käyttää asian tuntijatodistajana suomalaissyntyistä eversti Wallia.

Walleri väittää, että konepistoolilla ei pysty tulittamaan siten kuin Linna kirjoittaa Rokan tulittaneen. Wallin mukaan konepistoolilla useita lippaita yhteen soittoon ammuttaessa piippu kuumuu ja luodeissa oleva lyijy sulaa, jolloin pistooli sylkee sulaneen lyijyn ja nikkelin muutaman metrin päähän. Näin todellakin käy, jos konepistoolimies ei hallitse asiaansa. Kerron nyt taistelusta, joka käytiin heinäkuun 15. päivänä aamuyön tunteina 1941.

Edellisenä päivänä ylitettiin Kuittijärvi syöksyveneillä. Pataljoonamme lähti etenemään järven itärantaa pohjoista kohti. Vihollisen taisteluasemat olivat tiedossa, sillä aamusella oli vänrikki Liljebadin partio ottamassa taisteluosastuksen viholliseen. Silloin kaatui ensimmäinen paavolalainen sotamies Lauri Kantola. Ilta-päivällä komppaniamme joutui tulitaisteluun sillanpääasemaa puolustavan vihollisen kanssa. Olimme aika korkealla kalliolla, jonka korkeimmalla kohdalla ei ollut

mitään kasvillisuutta, ainoastaan jääkauden uurtamat urat. Kallion pohjoispuolella kulki heikko käärrytie rantaan, josta järvi oli ylitetty venheellä ja lautoilla. Kallioilla käytiin kova taistelu käsiasein ja kranaatein. Komppaniastamme kaatuivat Matti Ala-aho, Veli Auer, Väinö Oikarinen ja Ilmari Roppola. Vakavasti haavoittuivat Kalle Ojantakanen ja Reino Kesti. Samaan aikaan kulki ylitsemme kova sadekuuro kastellen kaikki vaattemme läpimäriksi. Tietojemme mukaan 6. komppanian olisi pitänyt edetä oikealla ja 5. vasemmalla puolellamme. Kalliolla oli vain 4. komppanian ensimmäinen joukkue - 24 miestä.

Joukkueenjohtajana toimi varatuomari luutnantti Pellinen ja varajohtajana toimi allekirjoittanut.

Kahdestaan pidimme joukkueenjohtajan neuvottelun tilanteesta ja Pellinen sanoi, että pysytään tässä, kaipa ne komppaniasta ja pataljoonasta meihin yhteyttä ottavat.

Miehet istuivat kalliolla syöden kuivamuonaa. Tupakkamiehet pistivät savuiksi. Katsoin kelloa, se oli yksi ja elettiin 15. päivää. Kallion etelälaidalla alikersantti Raution ryhmä rakensi kivistä ja sammalista taisteluasemia itselleen. Siinä oli myös vihollisen joskus kyhäämä bunkkerin tapainen. Bunkkerin vieressä istui sotamies Saarela pikakivääri kädessään, lähellä oli myös sotamies Valkama konepistoolinsa kanssa. Sanoin heille, että he saavat bunkkerista hyvän taisteluaseman, kun vain tekevät sen nurkkiin ampuma- aukot.

Yht'äkkiä kuuluu pikakiväärisarjan pauke. Sotamies Ruskoaho makaa pikakiväärinsä takana ja sanoo päästäneensä sarjan kahdelle ruskeapukuiselle vihollistiedustelijalle.

Yö on tyyni ja rauhallinen, kunnes rauhan rikkoo metsästä kuuluva pahaenteinen aseiden kalina ja sitten onkin kuin helvetti olisi auennut maan päälle. Sadoista kurkuista lähtevä uraa-huuto jyrisee kuin ukkosen pauhu ja vihollisen konekiväärit ampuvat sulkua kallion reunaan, joka monen konekiväärin kestopuleista savuaa kuin helvetinkattila.

Maajään uurtamassa urassa makaa revonlahtinen korpraali Heikki Vaskuri. Hän nostaa varovasti konepistoolinsa kun vain vihollisen kuulasuihkulta pystyy. Vaskuri päästelee varusmiehenä saamansa koulutuksen mukaisesti 5-10 laukauksen sarjoja. Kun lipas tyhjenee, vaihtaa hän vyöltään uuden lippaan, heittää tyhjän lippaan taaksepäin ja karjaisee "Täyttäkää!" Lähellä sotamies Väinö Paltamäki alkaa täyttämään lipasta.

Sotamies Toivo Petäjämäällä on vyössään täysi lipas, jonka hän ojentaa Vaskurille, kun lipas on jälleen tyhjä. Ryömin vasemmalle, josta löytyy sopiva syvennys, josta voin polvillani ollen heitellä munakranaatteja, joita on repussani kymmenkunta. Kranaatit heitettyäni ryömin jälleen Vaskurin luokse, hän jatkaa rauhallisesti sarjojaan käännellen konepistoolin piippua oikealle ja vasemmalle uraa-huudon mukaan. Kun Vaskuri vaihtaa kuudennen lippaan alkaa uraa-huuto laantua. Lopulta se lakkaa kokonaan. Kuuluu ähellystä ja valitusta.

Myöhemmin saimme vangilta kuulla, että heikäläisiä oli ollut vastaiskussa mukana 300 miestä. Kyllä sotamiehet Ruskoaho ja Valkama asiansa pikakivääreillä hoitivat, samoin kun Valkama konekiväärillään, mutta heillä ei ollut lippaan täyttäjiä. Vaskuri konepistoolillaan pelasti joukkueen täydelliseltä tuholta.

Miten tämä maanhiljainen, rauhaa rakastava korpraali toimi kesällä 1944 Vuosalmella kerrottakoon joskus toiste. Tänä päivänä Vaskuri viettää elämänsä iltaa vanhustentalon yksiossessa yksinäisenä, unohdettuna, halvaantuneena. Näin palkitsee isänmaa yhden parhaista pojistaan.

Uuno Niemelä

1941 sotilasarvo kersantti, nykyinen yliluutnantti

Rintamalotan muistelmia ajalta 27.6.1941 - 4.11.1944

”Vaadi aina enin itseltäsi” oli ohjeena lottien Kultaisissa sanoissa. Komennuksilla jouduimme elämään tämän ohjeen todeksi aivan sananmukaisesti. Ilman lupauksen antamaa velvollisuutta ja vastuuta, emme olisi pystyneet siihen, mitä meiltä vaadittiin. Työaikoja ei ollut, se oli työtä vuorotta. Lotta ei tuntenut sanaa EI. Aina oli löydettävä apu ja neuvot jokaiseen tilanteeseen, oli se sitten kuinka vaikea tahansa. Ei saanut olla väsynyt eikä peljätä, tehtävä oli suoritettava. Jumala, rakas Isä, oli ihmeellinen matkakumppani!

Komennukseni alkoi 27.6.1941. Yksikkömme päärunko koottiin Raahen lähellä Relletissä. Heinäkuun alkupäivinä meidät siirrettiin Räisälään, Karjalan kannakselle. Toimialueemme oli Laatokan puoleinen keskikannas. Esikuntalotan tehtäviin kuului kirjurin tehtävät tässä yksikössä. Hoidin miehistön ja vankien kortiston, myös vankikuulusteluissa olin sihteerinä mukana. Koska menimme heti taistelevien joukkojen perässä, näin koko sodan kauheuden. Kaatuneita ryssiä ja hevosia oli paljon, joita vangit hautasivat. Sodan jättämää kalustoa oli hyvin monenlaista. Uljas Vuoksen vesistö oli verestä punainen, uimaan ei voinut mennä koko kesänä.

Räisälän leirin, joka oli Sv. leiri 6:n alaleiri, järkyttävien kokemukseni tuli sodan jälkeen, keväällä 1947. Sen ajan tavan mukaan vankileirin vartijoita syytettiin kaikista mahdollisista, muka väärin tehdyistä ratkaisuksista, tekemättä jättämisistä, samoin kuin tehdyistä. Syitä muka löytyi etsien, hengen menettämiseksi. Vartijat olivat vangittuna Riihimäen keskusvankilassa ja kuulustelujen aikana samassa salissa. Sain 6-7 kertaa kutsun todistajaksi. Matkustin Oulusta aina uudelleen Valvontakomission istuntoihin. Ensimmäisillä kerroilla pelkäsin niitä kuulustelijoita. He olivat suuria, kovannäköisiä herroja mahtavine punakauluslaattoineen, jotka olivat arvo-merkkejä täynnä. Muistini oli silloin hyvä ja hallitsin asiat, vaikka kysymykset olivat miten viekkaita tahansa. Siitä iloitsen vieläkin, että todistajanlausunnollani pystyin vapauttamaan tutut pojat kuolemantuomiolta.

Tammikuun 28. p:nä 1943 siirtokomennukseni vei minut Aunuksen Nurmoilaan, Lentorykmentti I:een. Olin lentolaivue 12. esikuntalotta. Tehtäviini kuului laivueen komentajan ja tiedustelutoimiston puhtaaksikirjoitustehtävät. Mm. tiedustelulentojen tulokset menivät kauttani päämajaan. Niillä oli kiire. Oli yö tai päivä, työ oli tehtävä heti.

Lotilla oli määräys, ettei saanut olla tykinkantaman sisäpuolella. En siis ollut missään vaiheessa tykkitulessa, mutta sitä enemmän oli ilma-ammuntaa. Vihollisen maataistelukoneet IL-2 lensivät lakkaamatta. Puiden latvojen yläpuolella lentäessään ampuivat tarkasti. Lisäksi ne pudottivat palo- ja räjähdyspommeja. Usein oli tilanne: vieläkö jatkan matkaa?

Rykmentin lottavanhimpana hoidin kaikki lottien henkilöasiat, siirrot ym. suoraan ilmavoimien yhteyslotan kanssa. Lottien käytöksen valvominen kuului myös tehtäviini. Niinpä n. 100 lotan kanssa matkaa tehden voin olla iloinen, että he kaikki olivat rehtejä, hyviä, lottien periaatteita kunnioittavia työtovereita.

Rykmentin palumatka alkoi sotatilanteen kääntyttyä 27.6.1944, jolloin luovutettiin Aunuksenlinna. 28.6. Nurmoila, 2.7. Uomaa, 5.8. Helylä ja Kasinhäntä. Mensuvaara 6.9. ja Joroinen oli viimeinen lentokenttämme. Sieltä lenaosto meni Poriin

Satakunnan lennoston. Lotista viimeksi kotiutin itseni siviiliin 4.11.1944. Näin oli kohdallani työ tehty. Kaikki vaikeudet Jumalan avulla voitettu. Taisteluni uskonnon, kodin ja isänmaan puolesta päättynyt.

Lopuksi 1943 jouluaattona pitämäni puhe Lentorykmentti I:n lotille.

Rakkaat lottasiskot!

Jälleen olemme vuoden suurimmassa juhlassa, joulussa. Jo neljännen kerran jou-dumme viettämään sen täällä, sodan raivotessa rajoillamme. Sukupolvemme kohtaloksi tuli elää suurten murrosten ja kauas tuleviin aikoihin vaikuttavien ratkaisujen aikakausi. Tehtävämme on raskaampi, koetteluksemme suurempia kuin rauhan aikana. Rauhanajan ihmiset rakensivat onnensa työllä, nyt poikamme rakentavat sen verellä ja aseilla. Lottasiskot, heitä me autamme tässä työssä. Ellemme näin tekisi, emme olisi osallisia vapaudesta.

Ikivanhan tavan mukaan kerääntyvät perheidemme jäsenet, joilla on siihen mahdollisuus, Suomen kodeissa viettämään jouluilta yhdessä. Kuinka monta kotia jää tänä jouluna vajavaiseksi, isät, pojat ja tyttäret ovat poissa. Ja kuinka monta on niistä koteja, jotka eivät enää koskaan saa rakkaitaan jouluun. Mutta vain sen vuoksi, että tänäkin iltana vartiopaikoillaan seisovat ovat uskollisia, on kodeillamme mahdollisuus pyhittää jouluilta sille juhalle, mille se lähes kaksi vuosituhatta on kristikunnassa pyhitetty.

Vuosi sitten, kun yksiköissämme vietimme joulua toivoimme, että uusi vuosi toisi ratkaisun ja me tänään saisimme joulumme viettää kodeissa. Näin ei ole käynyt, vaan yhä edelleen on vartiopaikkamme täällä. Lapsuudestamme saakka me olemme joulun viettäneet rauhan ja kodin juhlena, juhlena, joita mikään vaara ei uhkaa. Sodan myllertämässä maailmassa ei ole sellaiselle tilaa. Sodan joulu on yhtä karu ja ankara, kuin arkikin. Nämä joulut, joita vietämme täällä, eivät voi koskaan unohtua. Kaikessa erilaisuudessaan niillä on voima syöpyä iäksi mieliimme.

Lottasiskot, otetaan tämäkin joulu kiittäen vastaan. Ulkonaisesti joulumme on tyhjä, ei lahjoja, ei pukkia ja muuta kotijouluun liittyvää. IL-2 kiertää korsuamme, kyllä vihollinen tietää juhlamme, vaikka ei itse juhli jouluamme. Häiritä kyllä osaa. Herra Jeesus Kristus saapuu tännekin korsujouluumme ja tuo lahjoista suurimman. Hän tahtoo tulla meidän sydämiimme asumaan ja parantaa kaikki meidän murheemme. Avaa siskoni sydämesi portit hänen tulla omaksesi. Ota uskolla vastaan tämä ilosanoma: minun Herrani, minun Vapahtajani, tule Herra Jeesus Kristus, avoimet on portit sulle. Näin on meillä ikuinen joulu sodasta huolimatta. Ylistys, kiitos ja kunnia!

Kuopiossa 10.4.1994

Elsa Kyntäjä

Elli keitti velliä Marskillekin

Elli Siiri Korpi (nyk. Mehtomaa) oli kotonaan Luohuan Korvessa, kun sota alkoi. Korvesta lähti rintamalle kolme poikaa ja hevonen. Ellikin halusi armeijan palvelukseen. Täytettyään 20 vuotta 1942 hän pääsi Mikkelin viestipataljoonan esikuntaan muonituslotaksi. Tehtävää tähän saakka hoitanut Sirkka Nykänen Mikke-

listä oli siirtymässä toimistolotaksi. Hän opasti Ellin muonittajan hommiin. Näiden kahden nuoren lotan välille kehkeytyi syvä ystävyys, joka jatkuu vieläkin.

Kaikkiaan esikunnassa oli toistakymmentä henkeä. Puolustusvoimain ylipäällikkö Mannerheim majaili siellä myös usein. Esikunnalle oli laitettava päivittäin aamupala ja kaksi ateriala jälkiruokineen. Työt aloitettiin aamu- seitsemältä ja lopetettiin illalla kuuden maissa, kun tiskaamiset ja keittiön siivoaminen oli saatu päätökseen. Vähäinen vapaa- aika, joka iltaisin jäi, kului yleensä kaupungilla vihannesten, jälkiruoka- aineiden ja muiden herkkujen ostoon, joita varten esikuntalaiset antoivat rahaa omista taskuistaan. - ”Se oli vähän semmosta herrassäätinkiä, jolle ei pelkkä perusruoka riittänyt”, Elli muistelee.

Ellianoi pois Mikkelistä, minkä jälkeen hän sai komennuksen Äänislinnaan Ahti Paulaharjun päälliköimään topografipataljoonaan. Siellä hän lomitti aluksi esikunnan muonituslotta siirtyen sitten III komppanian muonittajaksi.

Äänislinnassa oli kokonaan toinen malli kuin Mikkeliissä, sijaitsihan kaupunki sotatoimialueella. Porukkaa oli paljon ja ruokaa oli laitettava isolla padalla. Ruoka oli melko yksipuolista ja pitkälle luonnon antimiin perustuvaa. Herkuista ja muista lisukkeista ei ollut puhuttakaan.

Sodan loppuvaiheista Ellin mieleen on jäänyt kova ”tuprakka” Kannaksella. Sotimisen äänet kantautuivat aina Mikkeliin saakka, jossa Elli oli silloin lomilla.

- ”Perääntymisvaiheen myötä pataljoonia ja komppanioita alkoi vähitellen palalla rintamalta. Miehet olivat usein vaiteliaita, vakavia ja hiljaisia. Useimmilla olivat jalat pahasti rakoilla, sillä silloin elettiin helteistä kesäaikaa”, Elli kertoo.

Lotan ”palkka” muodostui päivärahoista, joita kertyi kuukaudessa n. 900 mk sen aikaista rahaa. Kokonaisuutena ottaen lottanaoloaika kului tiiviissä työn touhussa; mitään juhlia ja vapaa- ajan rientoja ei ollut.

Palveluksistaan Lotta Svärd- järjestön riveissä Elli on saanut marsalkka Mannerheimin myöntämän II luokan vapauden mitalin.

Pirkko Mehtomaa

Jeesus sanoi: ”Joka uskoo minuun hän elää, vaikka olisi kuollut”

Näistä turvallisista sanoista sai voimaa hädässään kaksi paavolalaista syntyperää olevaa vakaata hengenmiestä sodan aikana Uhtualla. Sodasta selvittyään heistä molemmista tuli kansankirkkomme korkeimpia johtajia, toisesta arkkipiispa ja toisesta piispa.

Toinen heistä, vanhempi Simojoki toimi jatkosodan aikana kenttärövastina valatulla alueella Itä- Karjalassa. Niinkuin tiedämme, hän oli syntyjään Paavolan lukkarin pojan Jooseppi Simeliuksen poika. Viettäessään vapaa- aikojaan tuossa isoisänsä talossa Paavolan lukkarilassa, jossa silloin vallitsi todellinen kulttuurihenki ja josta on lähtöisin huomattavia sotilas- ja pappissuvun jäseniä sekä jossa eli harras hengellisyys, hän sai voimia lujan persoonallisuuteensa.

Tapaamme hänet jatkosodan aikana Uhtualla, jossa hän on ylittämässä Ylä- Kuittijärveä pappisdelekaation mukana tarkoituksena pyrkiä Vuokkiniemeen. Seurueeseen kuuluu myös kenttäpiispa Björklund. Ilta saapuu ja nousee myrsky. Kuuluu kolaus ja moottorivene ajaa karille ja alkaa täyttyä. Rantaa ei näy. Löydetään pieni kumivene, joka puhalletaan sakilla täyteen ja voimakkain lähtee hakemaan sillä apua. Myrsky yltyy, tulee ilta ja yö. Seisotaan vyötäisiä myöten kylmässä vedessä ja rukoillaan. Ja apu tulee. Lähtijä on päässyt rantaan ja kaksi kilometriä käveltyään osunut omien partioon. Nämä auttoivat pappismiehet hädästä.

Ja toinen, nuorempi, Hannes Leinonen. Ruukin poika, jonka me kaikki vanhemman polven paavolalaiset tunsimme. Paavolan kirkon rippikoululainen ja rippikoulun pitäjä. Väkevä kaunopuhuja- saarnamies. Siellä hän oli Uhtualla keskuudessamme. Eivät estäneet vihollisen luodit eivätkä ammukset tuota miestä toimittamasta vainajia hautaan. Omaisille tietoja vainajista ja lohdutuksen sanaa haavoittuneille ja muillekin sitä janoaville. Ja Herran Pyhän ehtoollisen antaminen oli hänelle tärkeä sekä omille, että vihollisille. Tapasin hänet ehtoollislaukuineen ja konepistooleineen, valkoisin lumipuvuin ja täysin varustautuneen kaukopartion eturivissä talvella ja kysyin, minne nyt menet? Vastaus kuului: ”Menen jakamaan ryssä ystäville Herran pyhää ehtoollista”. Ja sittenhän se sattui hänelle, niinkuin monelle muulle rintamalla. Kranaatti iski puuhun ja sen sirpaleet repivät miehen. Sanotaan, että yhä toistuvien leikkausten jälkeen niitä löytyi 12 kappaletta hänen kehostaan ja se yksi jäi koko elämän ajaksi niin sydänlihakseen, ettei sitä voitu ottaa pois. Alkoi tämän haavoittuneen, osittain tajuttoman pitkäkestoinen kuljetus, ensin sidontapaikalle, Jsp:lle, kenttäsairaalaan ja lopulta lentokoneella Kajaanin sotasairaalaan. Kaikkiällä hän oli hoitajien ja lääkärien mukaan poisnukkuva potilas. Niin myös Kajaanin sotasairaalassa. Lääkärikollegio tuli ja tutki. Tuloskin tuli: ei voida enää tehdä mitään. Siirretään hänet yksinäiseen huoneeseen. Mutta silloin tämä kenttäpappi nousi istumaan vuoteeltaan ja loihe lausumaan: ”Herrat tohtuurit, minun aikani ei ole vielä tullut”. Eikä tullutkaan, vaan hänestä oli tuleva meille kaikille vielä Oulun piispa.

Martti Moisala

Kauppias Oskari Virta pelasti kymmeniä heimosotureita Stalinin vainoilta

Myöhäissyksyllä v. 1944 eräänä aamuna ajoin pyörällä Jurpanperältä Paavolan kirkolle. Matkan aikana jouduin kahden poliisipartion kuulusteluun. Ensimmäinen partio oli Luohuan- Ylipään tienhaaran seutuvilla. Toinen oli Oravamaalla.

Saapuessani kirkolle tapasin Oskari Virran. Rupesin häneltä utelemaan, tietääkö hän, mitä on tapahtunut, kun poliiseja on noin valtavasti liikkeellä. Virta sanoi, että onpa hyvä että kerroit. Lähdetäänpä yhdessä neuvottelemaan tilanteesta. Menimme Katajiston vintille. Vintillä makasi kymmeniä sotilaspukuisia miehiä aivan toisisaan kiinni. Keskusteluissa selvisi heti, että miehet olivat karjalaisia Heimopatal-

joonan sotilaita, jotka olivat edellisenä yönä karanneet junasta Topin pysäkillä. Tuomiojalta oli joku mieshenkilö opastanut sotilasporukan entisen Heimopataljoonan vääpelin Oskari Virran luo.

Virta kertoi miehille poliisipartiosta ja että miehien pitää olla niin hiljaa, ettei tielle kuulu mitään. Ja että miesten pitää olla joitakin vuorokausia vintillä, jonne hän koittaa hankkia ruokaa.

Miehet ja Virta suunnittelivat miten onnistuttaisiin Ruotsiin menon järjestelyissä. Raahe ja Lapaluoto jätettiin heti pois mahdollisen valvonnan vuoksi. Virta lupasi ottaa yhteyttä tuttuihin metsäpomoihin, etteikö ne ryhtyisi miesten vientiin hinaajillaan jostakin Liminganlahdelta tai Pyhä- Kalajoelta Ruotsiin. Jos ei sellaista auttajaa löydy, tilataan Vihannin asemalle härkävaunuja. Miehet menisivät vaunujen päihin. Ovien kohdalle lastataan ropsia, jotta kuormat näyttäisivät puutavaralasteilta. Vaunut passitetaan Kemiin ja siellä pyydetään Hemmi hoitamaan loppumatka. Minä lupasin mennä Vihantiin hevosen kanssa auttamaan puutavaran lastausta.

Virta onnistui saamaan miehille laivakuljetuksen Lumijoelta Ruotsiin. Lumijoelle hän opasti miehet itse metsiä myöten. Näin heimosotilaat onnistuivat väistämään Venäjälle viennin ja Stalinin tappo- ja vankilareissut.

Operaation seurauksena Oskari Virta vuosikausia pelkäsi asian ilmituloa ja oli jatkuvasti valmiina pakenemaan Ruotsiin. Muistettakoon, että Oskari itse oli tullut Suomeen Uhtuan Röhöstä v. 1922

Veikko Pietarila

Henkistä tilintekoa sotapoluilta 1939 - 1944

Talvisodan raskaat kuukaudet Suojärven erämaissa olivat nuorelle vänrikille kokemus, joka ei koskaan poistu ajatuspiiristä. Yli 40 asteen tulipalopakkasessa - ylivoimaisen vihollistulen alla - väsymyksestä ja valvomisesta turtana - ei kuolemaa enää osannut pelätä. Päinvastoin, monta kertaa se olisi tuntunut vapauttavalta.

Kuitenkin Karjalan kunnat tulivat myös meille kantasuomalaisille niin läheiksi, että uuden sodan syttyessä kesäkuussa 1941 empimättä olimme valmiit lunastamaan verellä takaisin nuo vanhojen runonlaulajien kiehtovat kotiseudut. Hui pentuma hyökkäysvaiheen historiassa oli kohdallamme Petroskoin (Äänislinnan) valtaus. Raskas vaellus lännestä tulevan valtatie suunnassa - koukkaukset syrjäisi tukkikämpäkyliin - kauniin Karjalan erämaajärvet - kaikki tuo on lähtemättömästi painunut mieliimme.

Kun varhain aamulla 1. päivänä lokakuuta 1941 etenimme Konnontietä ohi Tiltun radioaseman, kun marssimme punaportin kautta Neuvosto- Karjalan kukistuneeseen pääkaupunkiin, me unohdimme hetkeksi väsymyksemme. Suurkaupungin tulenloimujen keskellä - illan hämyjen laskeutuessa Äänisen mahtavan ulapan rannoille - tunsimme elävämme uuden ajan armotonta historiaa. Emme saaneet jäädä varuskuntajoukoiksi, kohtalo ei ollut tarkoittanut meitä matalajalkaisia jermuja paraatitehtäviin. Jo kolmentena päivänä jatkui taival pohjoiseen Muurmannin radan suunnassa, kohti Karhumäkeä, Poventsaa ja Stalinin kanavaa. Omalta kohdaltani

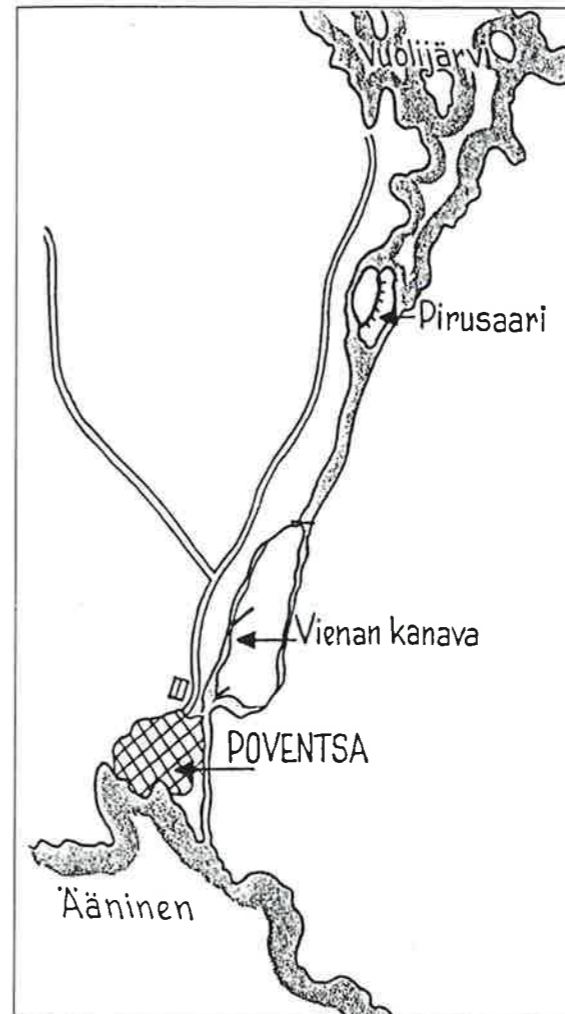
tuo vaihe keskeytyi hetkeksi, kun Kontupohjan valtauksessa 31.10.1941 jouduin keuhkot luodin lävistämänä palaamaan takaisin Äänislinnaan ja sieltä kenttäsairaalan kautta sairausjunassa koti- Suomeen, Ahveniston sotasairaalaan.

Unohtumaton on yö, jonka makasin paareilla täpötäyden venäläisen sairaalarakennuksen pitkässä käytävässä. Kiitollinen ajatus hyvästä huolenpidosta seuraa teitä Kenttäsairaala 40:n lotat ja henkilökunta.

Tänään, yli viiden vuosikymmenen jälkeen, on elävästi mielessä myös Pirunsaari, tuo aukeaksi myllerretty kumpare Vol- järven eteläpäässä, kanavasulkujen välissä. Joskus yöllä herää ikäänkuin summerin soittoon ja luulee olevansa matalassa komentokorsussa, jonne vartiopesäkkeestä hälyytetään:

"---- epätavallista liikehdintää kohteissa Kustaa ja Lauri - krahinaa eteläkärjestä - miehittäkää asemat ---". Ja me, kansakunnan halvat paimenet, juoksemme yhä - unen siltaa myöten - yhdyshaudan kiemuroissa - tuttuihin poteroihin.....

Kauko Roppola

Tienviitta Karhumäessä.

Marski Poentsassa 5.5.1942.

Petroskoista tuli Äänislinna.

*Petroskoin
päätien
suunnalta
Nuosjärven
seuduilla -41.*

*Konnotie Petroskoin
liepeillä.*

Petrozavodskissa 1.10.1941.

*Sotasaalistykki Lenin-
patsaalla Äänislinnassa.*

*Leninin patsas
Petroskoissa.*

*Karhumäen
asema.*

*Talvinen
Poentsaa.*

*Valojuovia
Poentsan yössä.*

*Poentsaa
Stalinin
kanavan
räjäyttämi-
sen jäljiltä.*

Kumsajoki.

Pirunsaari.

Etulinjaa.

*Komentokorsu
Pirunsaarella.*

Viipuri vallattu -41.

*Joukkomme
etenevät Syvärillä
syksyllä 1941.*

*Paraati siellä
jossakin 1941 tai
-42.*

*Kaunista jokirantaa
Aunuksessa 1942.*

*Aunuksessa
syksyllä 1942.*

*Kalajono Aunukses-
sa Vahon myymälän
edessä 1942.*

*Mäkriän kylää
Aunuksessa 1942.*

*Alavoisten
kirkko Aunuk-
sessa 1942.*

*Troitsan luostari
Aunuksessa 1942.*

Paaserin kirkko
1942.

Merivoimat Jalkaväkisotilaasta tuli merisotilas

Olin kutsunnassa 28.9.1942 ja vakinaiseen palvelukseen astuin 27.10.1942 Oulussa olevaan Jalkaväen koulutuskeskus 15:een. Sotilasvala oli 6.12.1942 Oulun tuomiokirkossa. Palvelin I komppaniassa 4 joukkueessa 1. ryhmässä pikakiväärimiehenä. Tammikuun alkupäivinä tuli Helsingin Laivastoasemalta upseereita valitsemaan täydennysmiehiä. Niinhän siinä kävi, että Oulun Koulutuskeskus menetti 60 varusmiestä.

Siirto Helsingin Laivastoasemalle tuli 25.1.1943 ja matka kesti kaksi vuorokautta kahdessa härkävaunussa. Perille päästyämme ruokailu ja vaatteiden vaihto olivat ensimmäinen toimitus. Sen jälkeen olimme jo matruuseja ja 31.1.43 tuli siirto MTV-osastolle konematuusin erikoiskoulutukseen, Heikkilän kasarmille Turkuun. Kurssin loputtua olikin jo sulat vedet. Minä jouduin 20-luvulla Englannista ostettuun vanhaan, vähän lahon tuntuisen alukseen. Ensitutustuminen ei ollut mitenkään mieltä ylentävää miehelle, joka ei edes soutuveneessä koskaan ole ollut. Helsingissä Harmajan edustalla ajettiin ensimmäinen koeajo. Kaksi 370 hevosvoiman moottoria olivat jo melko huonokuntoisia. Aseistuksena aluksessa oli 20 millin konetykki. Torbeedoista oli luovuttu ja tilalle rakennettu miinojenlaskuteline. Miehistö oli seuraava; kapteeni, konemestari, konealiupseeri, konematuusi (joka olin minä), ruorimies, radisti sekä torbeedo- ja tykkimies.

Näin varustettuina lähdimme Helsingistä määränpäänä Koivisto. Siellä oli varastoitu miinoja, jotka meidän oli määrä laskea Krondstadin laivaväylälle, joka kulki pitkin Viron rannikkoa. Juuri kun olimme saapumassa laivaväylälle ja valmistauduimme miinojen laskuun, niin silloin jysähti. Ajoimme venäläisten ankkuroimaan tukkikasaan, jossa oli vielä teräspiikit. Sehän teki pohjaan ison halkeaman.

Onneksi vauhti oli niin hiljainen, että saimme aluksen pysähtymään tukkikasan päälle. Sen turvin ja reikiä tukkimalla pysyimme pinnalla. Jos olisimme menneet tukkikasan yli, niin varmasti olisimme uponneet. Vaikka meillä oli radiolähetinyhteys toisiin aluksiin, ei se tahtonut onnistua. Avun tuloon kului neljä tuntia ja se olikin jo yhdestoista hetki, sillä aurinko alkoi jo nousta. Me näimme hyvin rannikolle, mutta sieltä ei auringon takia nähty meitä. Kyllä sitten näkivät kun pelastajat tulivat, niin rupesi kranuja tulemaan. Hyvinhän siinä lopulta kävi, jos apu olisi tunnin myöhästynyt, niin vangiksi sitä olisi jääty. Olihan se semmoinen ikimuistoinen reissu pojalle, joka oli ensikertaa merellä. Päivänkin muistan hyvin; se oli vainajien muistopäivä toukokuun 16. 1943.

Tämän jälkeen jouduin oikein hyvän tuntoiseen raudasta ja alumiinista valmistettuun venäläiseen sotasaalisalukseen. Viima II oli aluksen suomalainen nimi. Aluksessa oli kaksi amerikkalaista lentokone moottoria. Hevosvoimia oli 850 ja huippunopeus 52 solmua eli noin 85 km tunnissa. Näitä aluksia suomalaiset olivat saaneet vallattua kolme kappaletta, niin että kyllä merelläkin taistelutoimintaa oli, eiväthän ne niitä aivan lahjaksi antaneet. Jos merenkäynti oli tuulinen ja laineet nousivat kovin korkeiksi, niin aluksestamme tuli melkein sukellusvene. Hyvällä ilmalla se oli aivan hyvä alus. Aseistuksena siinä oli kaksi torbeedoa, kaksi syvyyspommiä sukellusveneitä varten ja konetykki ilmatorjuntaa ja lähitaistelua varten. Miehistön vahvuus oli kahdeksan miestä. Partioajot olivat öisin. Päivisin vihollisen lentotoiminta oli niin vilkasta, että oli parasta pysytellä piilossa. Päivän ajaksi teimme johonkin suojaamaan paikkaan laiturin, johon alus naamioitiin. Piilopaikan täytyi olla sellaisessa paikassa, että miehistölle löytyi jonkinlainen rantasauna asunnoksi, koska aluksessa miehistölle ei ollut mitään nukkumis- ja levähdyspaikkaa. Joskus oli valmistakin ruokaa saatavilla, mutta useimmiten valmistimme ruoan ja saikan itse.

Kesän 1943 sotatoimet sujuivat meidän aluksella kohtalaisen hyvin, vain yksi haavoittunut lentokoneen tulituksessa. Talvella 1944 olin töissä Valtion laivatelakan moottoripajalla koneiden korjaus- ja kuntoonlaittehtävissä. Kaksi kesää kului merisotilaana Viipurinlahdella ja Itäisellä Suomenlahdella.

Rauhan tultua koko MTV-laivue siirrettiin Kotkan satamaan laitureihin. Vähän sitä ihmeteltiin, että miksi vielä tänne jääme. Tulihan siihen selvyys kun 19.9.44 illalla klo 18.00 tuli hälytys ja määräys hyökätä Suursaaren edustalla olevien saksalaisten laivasto-osastojen kimppuun. Operaatiota johti Mannerheimin ristin ritari kapteeniluutnantti Jouko Pirhonen. Saksalaisilla oli tarkoitus nousta Suursaareen maihin, mutta suomalaisen MTV-laivueen raju torbeedohyökkäys ja saaren puolustajien vastarinta tekivät tehtävänsä ja hyökkäys torjuttiin. Saksalaiset menettivät taistelussa monta alusta. Tämä taistelu oli ensimmäinen yhteenotto saksalaisten ja suomalaisten välillä rauhan teon jälkeen.

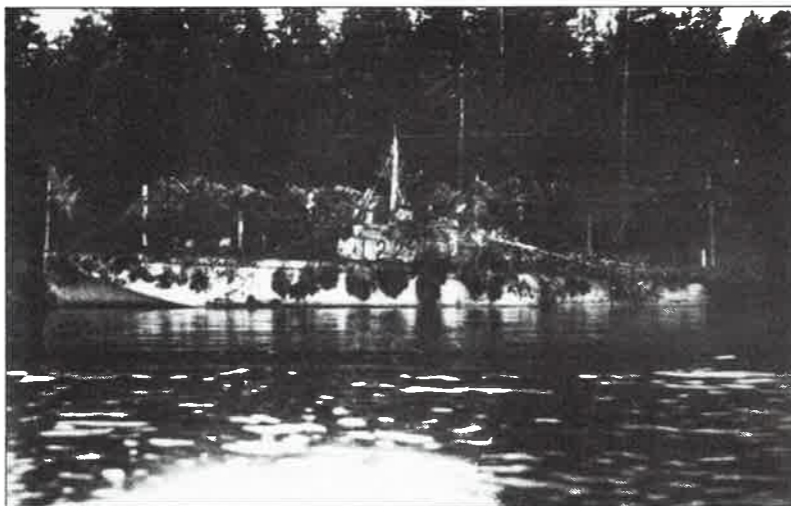
Meidän osaltamme sotahommat loppuivat siihen ja menimme Helsinkiin korjaamaan alusta. Siinä hyökkäyksessä oli tullut konekivääriosumia, vaan ei sattunut miehiin. Reiät oli paikattava ja maalattava Suomen tunnuksat pois. Puhdistimme ja maalasimme myös konehuoneen, ruorihytin ja konetykin. Koneet olivat hyvässä kunnossa, niille ei tarvinnut muuta tehdä kuin puhdistaa. Tämä kaikki työ aluksella piti tehdä, koska alus oli ollut meillä lainassa ja kaikki paikat piti olla luovutettaessa kuin uudessa aluksessa. Sitten tuli se jännittävä päivä, kun menimme Porkkalaan luovuttamaan alusta. Venäläinen upseeri tuli ruorihytin ja toinen konehuoneeseen. Ajoimme Porkkalan edustalla koeajon ja läpäisimme hyvin tarkan syynin. ”Harassoo, harassoo”, kehuu koneiden tarkastaja. Astuessani viimeisen kerran aluksesta pois, seisoin satamalaiturilla ja katselin vähän ympärilleni ja näin kuljetusaluksia,

kaikenlaista sotakalustoa ja sotilaita. Tahtoipa vähän hirvittää, kun pääkaupungin tuntumassa oli tuommoista porukkaa.

Tämän jälkeen lähdimme Helsinkiin, Katajanokan laivastokasarmille, mutta se oli niin täysi siviiliin pääsyä odottavia sotilaita, että meidän porukalle ei löytynyt majoituspaikkaa. Vaan löytyihän se majoituspaikka kasarmin lähellä olevasta Katajanokan vankilasta. Siellä oli tilaa aika paljon, koska vankilan asukkaat olivat läheneet rintamalle ja pääsivät sieltä siviiliin sodan päätyttyä. Linnareissu ei ollut kovin pitkä. Kun kasarmille tuli tilaa, siirryimme sinne odottamaan siviiliin pääsyä. Jouduin vielä kahdeksi viikoksi MT- veneiden emälaivan S/S V Döbelnin rasvariksi.

Näiden monien vaiheiden jälkeen tuli vihdoinkin siviiliin lähtöpäivä 30.11.1944. Oli se merisotilaana olo maakravulle aikamoinen kokemus. Tähän päättyi minun taisteluni vapaan isänmaan puolesta.

Muistelun kirjoitti Erkki Kähkölä

Viima II naamioituna Itäisellä Suomenlahdella.

Viima II miehistö, Erkki Kähkölä toinen oikealta.

Pommituslentäjänä Karjalan taivaalla

Syystalvella v. 1943 anoin siirtoa jalkaväestä ilmavoimien täyhystäjäkurssille, ilmaan - lentämään - pääsy kun oli aina ollut haaveeni. Kovien pääsykokeiden ja kaksivaiheisen koulutuksen jälkeen palvelin keväältävesta -44 saman vuoden joulukuuhun, kotiuttamiseeni saakka, pommituslentolaivue 42: ssa täyhystäjänä. Mikä mies se täyhystäjä eli "tähtäri" on? Ohjaajan, radistin ja kk-ampujan tehtävät ilmenevät osittain jo vakanssin nimityksestä, mutta täyhystäjä- nimitys vie varmaan käsitykset täysin harhateille. Asia selvinnee parhaiten seuraamalla yhden "normaalin" pommituslennon suoritus alusta loppuun. Sitä ennen kuitenkin muutama sana sotien aikaisista Suomen ilmavoimista.

Suomen ilmavoimien konekanta molempien viime sotiemme aikana oli, erikoisesti määrällisesti, aivan alivoimainen viholliseen verrattuna. Myös laadullisesti se oli erittäin kirjavaa ja - paria poikkeusta lukuunottamatta - aina ajastaan jäljessä. Onneksi jatkosodan aikana saimme Saksasta Messerschmitt 109- sarjan hävittäjäkoneita, jotka Karjalan kannaksen ilmatilassa toimivina ja parhaiten hävittäjälentäjiemme ohjaamina antoivat vähälukuisinakin erittäin hyvän suojan pommikoneillemme. Muilla rintamilla tilanne oli paljon huonompi, mutta eipä niille juuri riittänyt vihollishävittäjiäkään. Pommikoneistamme yleisin oli Bristol Blenheim, BL, jollaiset oli meidänkin laivueellamme. Se oli englantilaisvalmisteinen, luja ja luotettava, mutta kovin pienitehoinen - kuten yleensä lähes kaikki muutkin pommikoneemme. Siinä oli 3- henkinen miehistö; täyhystäjä, ohjaaja ja kk- ampuja/radisti, joista täyhystäjä toimi koneen päällikkönä laivueenkomentajan ja lentueenpäälliköitten ohjaamia koneita lukuunottamatta.

Lentolaivueeseen kuului - teoriassa - 18 konetta jaettuna kolmeen kuuden koneen lentueeseen. Käytännössä yksi tai useampia koneita oli joko perushuollossa omalla kentällä tai korjattavana tehtaalla. Kun lisäksi tuhoutuneiden tilalle ei enää -44 saatu uusia koneita, jäi pommituslennolle kykenevien koneitten määrä joissakin laivueissa huomattavastikin alle tuon teoreettisen määrän. Lentävän henkilöstön määrä sensijaan oli konekantaan nähden riittävä, vaikka pommien vähyys esti sen koko kapasiteetin hyväksikäytön. - Mutta lähtekäämme nyt sitten sille "normaalille" pommituslennolle.

Pommitustehtävä tuli aina lentorykmentin esikunnasta laivueenkomentajalle, joka kutsui heti lentueenpäälliköt ja lähtövuorossa olevat täyhystäjät käskynjakoon. Käsky sisälsi kohteen, pommityypin, lentojärjestyksen, pommitusajankohdan minuutin tarkkuudella, pommituskorkeuden, säätiedot ym. yksityiskohtia. Säätiedoissa tuulen suunta ja nopeus kohdealueella olivat tähtärielle erikoisen tärkeitä tähtäinlukemien laskemista varten. Lisäksi saimme tarkat tiedot maataistelujen tilanteesta, vihollisen ilmatorjunnasta ja omasta hävittäjäsuojasta. Lopuksi tarkistettiin, että kaikkien kellot olivat täsmälleen samassa ajassa.

Lentovarusteiden täytyi olla aina valmiina, sillä käskynjaon jälkeen lähtö tapahtui yleensä varsin pian. Täyhystäjän oli kuitenkin vielä ehdittävä suorittaa omia valmistelujaan, kuten reittiin tutustuminen kartan avulla maalin paikantamiseksi, pommituslaskelmien teko sekä ohjaajan ja kk-ampuja/radistin informointi. Ohjaajat puolestaan olivat vastuussa koneittensa teknillisestä kunnosta, joten kuorma-auton

tuotua miehistöt koneittensa luo he varmistivat mekaanikkojensa kanssa niitten lähtövalmiuden. Vastaavasti kk- ampuja/radistit tarkistivat omat laitteensa.

Matkalla pommituskohteeseen tähytäjän oli aina seurattava karttaa, kelloa ja mittareita pystyäkseen havaitsemaan maalin mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Kuta huonompi sää, sitä tärkeämpi oli tämä tehtävä. Lisäksi kaikkien kolmen oli jatkuvasti tarkkailtava kunkin omaa sektoriaan mahdollisten vihollishävittäjien havaitsemiseksi ajoissa. Oman hävittäjäsuojan ilmaantuminen näköpiiriin toi helpotavan tunteen, sillä siihen oli opittu luottamaan huolimatta vihollisen määrällisestä ylivoimasta myös heidän kohdallaan.

Kannaksen ilmatilassa oli aina niin vilkas ”liikenne”, että maasta katsoen omien ja vihollisten erottaminen toisistaan oli varmasti vaikeaa. Eipä siis ollut ihme, että rintamalinjaa lähestyessämme jouduimme joskus ensin oman it- tulen kohteeksi. Kevyt it- tykistö ei yleensä yltänyt käyttämiimme pommituskorkeuksiin, mutta keskirkasta ja raskasta kalustoa vihollisella oli erittäin paljon. Niiden ampuman sul- kutulen aiheuttamat räjähdyshattarat vaikeuttivat usein maalin kunnollista näkemistä ja siten myös tähtäystä. Kohteen lähestyessä pommikoneet sirtyivät tiiviistä lentomuodostelmasta jonoon. Ennalta laskettujen tähtäinlukemien perustiedot - korkeus, nopeus ym. - olivat useimmiten hieman poikkeavat ennakoituista, joten tähytäjän oli nopeasti katsottava taulukoista uudet lukemat ja asetettava ne tähtäimeen. Viime vaiheessa hän antoi käsimerkein ohjeita ohjaajalle pienten suunnanmuutosten tekemiseksi ja sitten nappia painamalla lähetti pommit matkaan. Ne saattoi pudottaa joko kaikki yhtäaikaan tai määräväleihin ryhmissä tai yksittäin. Reletaulun avulla tähytjä oli jo hyvissä ajoin valinnut kohteeseen sopivan tavan. Heti pommien irtauduttua ohjaaja käänsi koneen ”selkäsyöksyssä” kohti maan pintaa, sillä se oli paras tapa välttää ilmavaarat ja samalla saattoi nähdä pommien osuma- kohdat.

Näin tultiin lähelle puitten latvoja ja kotimatka alkoi huippunopeudella, jotta vihollishävittäjät eivät ehtisi kimppuun. Nyt ei tähtärillä ollut enää kiirettä, sillä omalle kentälle osaaminen oli jo rutiinityötä. Koneen rullattua seisontapaikalleen ja kuorma- auton vietyä lentäjät majoitusalueelle oli tähytäjällä vielä yksi tehtävä: hänen oli annettava laivueen esikunnassa selostus tehtävän suorittamisesta ja mahdollisista havannoista vihollisen puolelta.

Siinä se oli se ”normaali” pommituslento lyhykäisydessään. Tosin on väärin puhua normaalista pommituslennosta, sillä kyllä jokaiseen lentoon sisältyi omia vaihteitaan. Oli dramatiikkaa, oli tragiikkaa, olipa joskus lentämisen riemuakin, mutta päälimmäisenä oli aina huoli sodan lopputuloksesta - isänmaamme kohtalosta. Me tähytäjät olimme muutamaa poikkeusta lukuunottamatta jalkaväestä tai tykistöstä tulleita vapaaehtoisia. Meillä oli kokemusta maasodasta, sen kurjista oloista, väsymyksestä, nälästä, kavereitten kaatumisista ja haavoittumisista. Näin ollen joka päivä saamamme tilanneselostuksen ja ylhäältä katsottuna hyvin havaittavien etulinjan ”kynnöspeltojen” perusteella saatoimme helposti päätellä ne suunnattomat vaikeudet ja kärsimykset, joita siellä olevat miehet joutuivat kokemaan. Manasimme usein pommikoneittemme vähälukuisuutta, pommipulaa ja mielestämme liian suuria pommituskorkeuksia, jotka pienensivät osumatarkkuutta. Paljon enemmän meiltä varmaan toivottiin ”siellä alhaallakin” ja paljon enempiä olisimme olleet valmiit.

Jorma Kallinen

Paluu Itä-Karjalasta kesällä 1944

18- vuotiaan jääkäriin näkökulmasta

14.6. lähdimme Tulvojanniemen korsusta Ääniseltä. Kuuluimme vahvistettuun RTR 14:ään. Huolimatta tykistökoulutuksesta, meistä muodostettiin jääkärijoukkue varmistustehtäviä varten. Kuljimme polkupyörillä, aseina konepistoolit, alkumat- kasta myös konekiväärit ja pikakiväärit. Koskaan emme voineet varmuudella sanoa, millä puolella vihollista olimme. Yllätyksiä sattui molemmin puolin. Juhannusaat- tona olimme vartiassa Käppäselän asemalla Muurmanskin radalla. Matka jatkui Lisman kautta Kontupohjaan. 12 km leveä lahti ylitettiin kylästä otetuilla veneillä. Näin estettiin vihollisen vesilletulo. Edesmennyt laivuri Päiviö Rahja Kalajoelta oli paras sotakaverini, niin myös minun venekaverini. Pientä pilaa tehtiin toisilleen näissäkin oloissa. Päiviö pisti minut soutajaksi ja sai aiheen naureskella Paavolan Heinolanperän soutajalle. Kun olimme lähestymässä rantaa, vihollisen hävittäjät ilmestyivät taivaalle ja ampuivat suihkun rantahietikkoon. Onneksi ehdimme rantap- usikon suojaan.

Äänislinnan jälkeen suuntana oli Säämäjärvi ja Loimola, välillä mm. Velikajan- niva ja Jusovinmäki. Enimmäkseen kuljimme metsissä polkuja ja sivuteitä pitkin. Laulu ”Minä kuljin Karjalan korvessa tätä laulua laulellen, oli teräksinen heila olal- la, kun mä polkua astelin”, tuli tutuksi. Yövyimme taivasalla. Eräänä yönä nukah- dimme Itä- Karjalan pirtissä. Luteita oli niin paljon, etteivät edes nokkosvastat aut- taneet. Ruokana oli kuivamuona ja purkkiruoka. Saikkaa keitettiin salaisilla tulilla.

14.7. siis tasan kuukauden kuluttua, olimme Suomen vanhalla rajalla, Loimolas- sa. Illalla satoi vettä. Olimme väsyneinä kuusen juurella. Saimme ilmoituksen: aa- mulla kello 4.00 on tehtävä vastaisku ja vallattava juoksuhaudat viholliselta takai- sin. Myös perässä tullut vihollinen oli väsynyt. Heidät yllätettiin täysin. Juoksuhaud- an puhdistukseen lähtivät, toinen toisesta päästä, kersantit Eero Isola Hailuodosta ja Paavo Rauhala Riihimäeltä. He onnistuivat tehtävässään. Hatunnosto heille! Me toiset olimme varmistusasemissa. Päivällä vihollinen yritti vastaiskua aloittaen ko- valla tykistötulella. Minäkin olin juoksuhaudan reunalla maan peitossa. Vain myy- rän konsteilla pystyin hengittämään. Ihanalta tuntui, kun oma tykistö vastasi tuleen. Karneita muistoja jäi tuolta päivältä: munille haavoittunut vihollinen! Kranaatti joka tuli hevosen ja kärryn keulalla istuneen miehen väliin. Hevosen pää hirtui il- massa ja miehestä lensi korkeimmalle kumisaapas. Se oli äkkilähtö! Pääasia oli kui- tenkin se, että Loimola ja U- linja tältäkin osaa pitivät. Uudet miehet tulivat tilalle. Meidät siirrettiin Säkkijärvelle lähelle Viipuria evakuoimaan karjalaisia. Näin jäl- keenpäin voimme todeta seuraavaa:

- Suomalaiset sotilaat antoivat siviilien olla rauhassa. Myöskään naisiin ei kos- kettu.

- Vihollisen kaatuneissa oli myös naisia. Liian raakaa nähdä naisia kaatuneina!

- Sota oli korkea aika lopettaa. Rintamamiehet olivat todella väsyneitä, samoin koko kansa.

”Jääkärien marssi” ja ”Äänisen aallot” olivat ja ovat edelleen joukkueemme lem- pisävelmiä.

Pauli Moisala

Viitekirjat: Jukka Mäkelä: Aunuksen savut, Paavo Talvela: Sotilaan elämä II

Veteraanin sana

Lyhennys Niilo Koivumaan puheesta -91.

Sodan rintamalla kokeneet miehet ja naiset ovat etäänntyneet ajasta. Etäänntyneet ikäänkuin sivusta seuraamaan tämän päivän elämisen tapaa ympärillään tässä maassa. On ymmärrettävää, että he vertaavat sitä omaan aikaansa ja puhuvatkin siitä.

Veteraanit syntyivät aikana, jolloin "Elon mainingit korkeana kävi". Vartuttuaan he itsekin lauloivat, "En tiedä mikä matkani määrää, ylin riemu vai kuoloko lie". Kuitenkin otetta elämään etsittiin todistamalla itselle ja muille: "Siinä missä on onni maamme, siinä meidän onni on". Suomi nuorena itsenäisenä kansana turvasi nuorisoonsa ja kutsui: "Työhön - työhön - kiistamieliin meill' ei aikaa, päivä kiiruhtaa".

1930- luvun lopulla alkoi ulkoinen uhka painostaa, Kannaksella alettiin rakentamaan puolustuslinjoja talkootyönä. Asevelvollisten palvelusaikaa jatkettiin. Loka-kuussa kutsuttiin miehiä ylimääräisiin kertausharjoituksiin.

Talvisodassa olin jalkaväkijoukkueen varajohtaja. Marraskuun 30:pnä -39 aamupäivällä olin joukkueenjohtaja vänrikki Arvi Heiskanen kanssa Vuoksen rannalla lähellä Pölläkkälän lossia suorittamassa maastotiedustelua. Idästä evakkoon läheneitä oli lossi ja tie täynnä. Lähellä olevaa kauppaliikettä tyhjennettiin, sain pussillisen Viipurin rinkelöitä. Kaksi venäläistä lentokonetta oli yht'äkkiä päällä. Selväksi tuli: sota on alkanut.

Kaksi kuukautta myöhemmin oltiin Vuoksella helmikuussa -40. Illan pimeydessä komentopaikalta palannut Heiskanen ojensi minulle Suomen sosiaalidemokraattilehden osoittaen takasivulla olevaa kirjoitusta. Siinä luki: "Saadessani määräyksen sotaan rykmentin komentajana, jonka miehistö on koottu Tampereelta, tunnetulta punaiselta alueelta, olin hämmentynyt, - sotaan miesten johtajana, joiden kanssa olin muutama vuosi aiemmin sk. upseerikomppanian päällikkönä ollut joukkotappelussa Tampereen asemalla punaisten lippujen käyttämisestä syntyneen erimielisyyden takia. Tappelukaverit silloin punaisissa paidoissa. Nyt Tampereen miehet, rykmenttini, olemme taistelleet Laatokan pohjoispuolella, tehneet osaltamme talvisodan ihmettä. Ojennan käteni teille rykmenttini miehet."

Aaro Pajari, Rykmentin komentaja

On vuosi 1942 - jatkosodan aikaa. Tampereella Hämeenkatua kevätillassa harppoo horjahdellen määrätietoisesti eteenpäin korpisoturi ja kohtaa vastaantulevan kenraalimajuri (Mannerheimin ristin ritari) A. Pajarin kunniaa tekemättä. Tuskin katsookaan vastaantulijaa. Pajari pysähtyy ja kysyy: "Miksi ette tervehdi.. mistä porukasta?" - Sotilas havahtuu, pysähtyy ja karjaisee: "Pajarin porukasta - piru vie - ja minä teen kunniaa vain Marskille ja Pajarille." "No no, voishan sitä joskus muillekin kunniaa tehdä", sanoo Pajari ja taputtaa miestä tuttavallisesti olalle ja jatkaa kulkuaan tyytyväisenä itseensä ja miehiinsä. Korpisoturi jatkaa myöskin kulkuaan, vieläkin uhossaan äänekkäästi jupisten: "Pajarin porukasta minä oon".

Pajarin miehen vahva julistautuminen omaan porukkaansa kertoo tukeutumisen ta omaan joukkoon, kavereihin luottamukseen, että kaveria ei jätetä. Yhdessä kulkjetulla raskaalla koettelemusten taipaleella tieto kavereista oli ollut kestämisen ratkaiseva edellytys. Niin oli kaikilla rintamilla.

Niilo Koivumaa

Lyhennelmä Radio Norrbottenin ja Aarne Erkoman Lauri Sorosesta tekemistä haastatteluista sotavankina oloajasta sekä uuden asunnon saamisesta sotainvalidien tuella.

Olin vuonna -41 työjoukoissa Koriolla. Siellä sain laturinkoulutuksen. Teimme siellä myös panssariesteitä Saimaankanavan varteen. Ammuin mm. Nuijamaan silan rikki. Olin sillä reissulla pari kuukautta, jonka jälkeen pääsin muutamaksi päiväksi kotiin ja sitten sain käskyn Raahen alokkaaksi. Raahessa olin toista viikkoa. Valan jälkeen menimme Ouluun, jossa olimme pari yötä ja sieltä sitten suoraan rintamalle, Uhtualle.

Olin konepistoolimiehenä ja myöskin koiramiehenä. Teimme tiedustelureissuja. Pakkaset olivat -40 ja -43 asteen välillä. Vaatteemme olivat kehnolaisia. Oli jouluaatto v. 1941. Kotiväet olivat lähettäneet pakketteja. Minäkin olin saanut. Jouluaamuna saimme tehtävän ottaa yhteyttä toisiin kenttävartiomieliimme. Tarkoituksena oli kertoa toisillemme, olimmeko nähneet vihollisia. Menimme järven jäälle ja näimme jo miehet, joiden kanssa oli määrä tavata. Mutta yht'äkkiä meidät ympäröi lumipukuiset viholliset, jotka huusivat: "Kädet ylös!" Syntyi ammuskelua. Minua osui käteen ja jalkaan. Kaveriltani lähti peukalo pois. Venäläiset repäisivät konepistoolin pois. Toiset kaksi meikäläistä järvellä näkivät tapahtuneen ja vetäytyivät. Koira ilmeisesti myös tapettiin. Vihollisia oli noin 200-300. Näin me jouduimme vangeiksi 25.12. 1941.

Viholliset lähtivät viemään meitä metsään. Metsässä minut pantiin ahkioon ja viholliset vetivät vuorokauden, jonka jälkeen saavuttiin niiden korsuun. Ensiavuksi sain kipuihini viinaa. Saappaasta kaadettiin veri pois. Korsusta vietiin sitten Venäjän Kemiin, jossa jalkaa hoidettiin. Sairaalarieissun jälkeen kuulusteltiin. Sairaalassa oloaika oli kolmisen kuukautta. Sen jälkeen minut passitettiin leirille.

Leirillä oli kaiken kaikkiaan noin 7000 miestä ja siellä puhuttiin n. 20 eri kieltä. Suomeksi kun kirosi, niin kaikki ymmärsivät. Tiedustelukaverini kuoli leirillä keuhkokuumeeseen lääkkeiden puutteen vuoksi. Toin hänen viimeiset terveiset isälleen sitten, kun olin päässyt vapaaksi - josta ei silloin leirillä ollessa arvellut edes haaveilla. Leirin ruoka oli yleensä kaalta ja pala paljasta leipää. Niinpä monet keksivät lisukkeita ruokavalioonsa. Espanjalaiset söivät kissankin ja kyykäärmeen. Minäkin maistelin käärmeenlihaa. Leiriläisten päissä ei ollut onneksi täitä. Karvat oli ajeltu joka päästä ja vaatteet käytettiin uunissa kymmenen vuorokauden välein. Lääkäreitä oli myös leirillä ja niiden luona sai käydä vapaasti. Pääsin leiriltä jopa kerran lomallekin yhdessä 20 suomalaisen kanssa Moskovaan kahdeksi viikoksi. Tosin oli vartiomiehet mukana. Lomailu oli etupäässä juopottelua. Leirillä ei yleensä tapeltu keskenämme. Vedettiin yhtä köyttä. Kovana tupakkamiehenä piti keksiä keinot saada sätkäpaperia. Kerran jouduin tekemään raamatunkin sätkäpapereiksi. Omenapuusta teimme piippuja. Kun espanjalaiset kulkivat ohitsemme, me aina nau'uttiin, olivat he silloin pahalla päällä. Yksin sitä ei uskaltanut tehdä.

Ja niin koitti taas eräs aamu. Herätys oli tavallista aikaisemmin. Meidät käskettiin mennä varastolle kampeitten vaihtoon jonoon ja Suomeen! Me pääsimme juunaan, joka oli täynnä miehiä. Lattiassa oli reikä, josta meidän oli tehtävä tarpeemme. Tulimme Nuijamaan kautta Suomeen. Matka kesti neljä päivää, syömättä. Vet-

tä oli, mutta sitä annettiin vaan pari kertaa. Heti saavuttuamme Suomen puolelle saimme hernekeittoa ja lääkärit tutkivat meidät. Tulimme Hankoon ja siellä tapahtui luovutus. Jouduin sairaalaan.

Sotilaspassissani lukee: palautettu vankeudesta 23.11.1944 ja 17.12.1944 asti olin sairaalassa ja karanteenissa. Kotona minut oli luultu kadonneeksi ja pappi olikin ehdotellut jo minun hautaamistani, muttei isä ollut suostunut. Eipä siis ihme, jos haamuksi luulivat, kun ilmestyin kotiin.

Silloin kun jalka muistuttaa tästä reissusta, toivoo ettei koskaan kenenkään tarvitsisi kokea tällaista. Perhe on joutunut myötäelämään vaikeat kokemukseni. Naimisissa olemme olleet yli 50 vuotta, emmekä ole riidelleet kertaakaan. Moisten kokemusten jälkeen osaa arvostaa rauhaa. Asuimme vuoteen 1992 asti vanhasta saunasta tehdyssä asunnossa lastemme kanssa. Saimme säästetyksi vaatimattomasti eläen sen verran varoja, että aloimme suunnitella uuden asuinrakennuksen rakentamista. Kun omaiset, ystävät ja naapurit tulivat avuksemme ryhdyimme rakentamaan uutta asuntoa. Lisäksi Sotainvalidien Veljesliitto, Pohjois- Pohjanmaan piiri ja oma osasto lahjoittivat meille huomattavan summan rahaa, saimme talon valmiiksi niin että pääsimme muuttamaan uuteen asuntoon joulukuksi 1993. Terveytyni sotavamman ja muunkin sairauden vuoksi heikkeni kohta niin pahoin, että toinen jalkani jouduttiin amputoimaan polven alapuolelta. Nyt opettelen kävelemään proteesini avulla.

Paavola 10.7.1994

Heli Tumelius
Kalevi Pietilä

Paavolan miehet saksalaisten sotavankeina lokakuusta 1944 lokakuuhun 1945

Tiettävästi saksalaisten sotavankeina oli Paavolasta Urho Keskitalo, Olavi Klemetti ja Benjami Pihlajavesi. He joutuivat vangeiksi eri tilanteissa Kemissä. Ensimmäinen tukikohta oli ”Pikku-Berliini” Laurilassa. Sieltä heidät vietiin Rovaniemen Sahanperälle, jossa oli myös venäläisiä vankeja. Pysähdys Kemissä kesti kuusi vuorokautta, samoin Rovaniemellä, josta matka jatkui Muonioon.

Norjassa vankileiri oli Tönsbergin kaupungissa, jossa valtion rakennukset ovat edelleen pystyssä. Viimeinen paikka oli Örje, josta miehet pitkän odottelun jälkeen kotiutettiin. Benjam Pihlajavesi oli poistunut jo aikaisemmin omalla luvallaan.

Vankien kohtelu oli asiallista, vaikka kuri oli kova, kuten arvata saattoi. Päivät olivat pääosin työpalvelua varikoilla ja lopuksi halkometsässä. Ruokaa oli niukasti. Mistä lie johtunut, että Muoniossa, jossa venäläiset erosivat meistä, muona heikkeni huomattavasti. Viimeinen kesä oli vapaampi ja ruokaakin oli paremmin.

Olavi Klemetin kertomana muistiin merkinnyt P.M.

Lähdekirja: P. Haapakoski: Olin saksalaisten vanki.

18-vuotiaana lottakomennukselle

Tuon ikäinen nuori oli ruukkilainen Linnea Ansamaa, kun hän yllättäen joutui kauas kotiseudultaan työhön kenttäsairaalaan.

Pikkulottana ollessaan talvisodan aikana hän oli toiminut Ruukissa samoissa tehtävissä kuin toisetkin lotat tuolloin. Erikoisesti hänelle on jäänyt mieleen suurimitaiset leipien teot armeijalle sahan pirtissä. Leipomistyö, joka aloitettiin jo aamu-yöstä, oli raskasta, mutta olipa välillä huvittavaakin. Kerrankin lottatyttökaveri putosi valtavan isoon taikinasaviin. Näin saivat Hämeenkartanon siat sen aamuisen leipomisjuuren ja lottapuku ylimääräisen pesun.

Kun uusi sota alkoi kesällä 1941, halusi isoksi lotaksi ”ylennyt” Linnea vaativampiin töihin. Hänelle osoitettiin muonitustyö armeijan koulutuspiisteessä Limingassa. Ollessaan ilmoittautumassa Oulussa hänelle annettiinkin yllättäen komennus rintamalle kenttäsairaalaan. Ensimmäinen työpaikka oli Pudasjärvellä kenttäsairaalalan keittiössä. Sairaala siirtyi rintaman etenemisen myötä itäänpäin ja kuljetettiin esim. sellaisille paikkakunnille kuin Kurkijärvi, Tuhkala, Kananainen ja Sohjana. Samoissa paikoissa oli muitakin kotiseudun lottia, kuten Kankaan Elsa ja Emmi, Toppisen Ellen, Heikkisen Kerttu, Lehtiniemen Tellervo sekä Päätalon Linnea ja Tyne.

Linnean työ laajeni kohta muonituksesta hoitopuolelle. Sairaanhoidollista koulutusta ei vaadittu, oli tehtävä sitä mihin pystyi ja mitä kerkesi, urakalla ja yötä päivää. Väistämättä tulee mieleen kysymys, miten nuori lotta koki työnsä, tunsiko hän pelkoa tai järkytystä? Näin hän muistelee: ”Ei sitä osannut pelätä, nuori ihminen sopeutuu nopeasti uuteen. Olosuhteetkin olivat sellaisia kuin ne kenttäoloissa ovat. Talvellakin asuttiin teltoissa tai korsuissa. Yhteenkuuluvuuden henki oli suuri. Lottatoverit, hoitajat ja lääkärit olivat oikein miellyttäviä ja potilaat kuin sukulaisia.”

Vaikeimpia muistoja lottakomennukselta on Linnealle jäänyt mieleen sissien hyökkäys sairaalaan sekä pommitus, jossa kuoli samalla osastolla ollut kempeleläinen lottakaveri. Oma vaaratilanne oli myös silloin, kun yökköjen pieni nukkumakorsu oli syttynyt palamaan. Linnea ja toinen yöhoitaja herätettiin sikeästä unesta kaminan syyttämän tulipalon keskeltä.

Linnea ei lakkaa ihmettelemästä, miksi lotista sodan jälkeen tehtiin kuin rikollisia ja heidän maineensa häpäistiin eikä lottatyöstä saanut puhuaakaan. ”Minä en nähnyt siinä työssä mitään pahaa. Meillähän oli kova kurikin eikä esim. sairaala-alueelta saanut mennä 50 m kauemmaksi. Jos pikkuisenkin huonosti käyttäytyi, joutui lähtemään pois. Annettu lottalupauskin jo velvoitti.”

Linnean lottakomennus päättyi Uhtualla, josta hän isän sairastuttua tuli tämän liikkeeseen työhön.- Hän kävi sitten 3 kk:n apuhoitajakurssin ja ehti vielä hoitajaksi sotasairaalaan Oulussa, sekä Lapin sodan alussa evakoiden kuljetukseen junissa. Tällöin hän kulki Oulu-Ylivieska välillä. Taipumukset ja mieltymys olivat sairaanhoitoalalle, mutta perheen perustaminen muutti suunnitelmat.

Kaija Tervo

Lääkintälotan tarina

Ruukkilainen Nanni Agnes Tuulikki Leinonen liittyi kotikylänsä pikkulottiin 1930-luvulla. Tyttötyön ohjaajana toimi silloin Iris Riikonen.

Tuulikki oli 17-vuotias ja ensimmäistä vuotta isona lottana, kun Ruukissa järjestettiin keskusjohtokunnan hyväksymät lääkintäkurssit iltakurssina 3.-19.9. 1937. Näille kursseille osallistui 12 paikallisosaston lottaa. Heidän joukossaan oli Tuulikikin, joka on allaolevassa kuvassa nostamassa potilasta (Helly Dahl) yhdessä Elsa Alasakaran kanssa. Kurssin johtajina toimivat Hilikka Vähämaa Ruukista ja keskusjohtokunnan neuvoja Kyllikki Alanen. Samanaikaisesti lääkintäkurssin kanssa järjestettiin myös muonitusjaoston iltakurssit. Näiden molempien kurssien osanottajista kaksikymmentä lottaa, heidän mukanaan myös Tuulikki, antoivat Paavolan kirkossa lottalupauksen 19.9.1937. Lupauksen otti vastaan pastori Vilho Karhumaa.

Lottien
ensiapukurs-
si -37.

Noin neljä kuukautta myöhemmin lotta Nanni Agnes Tuulikki Leinonen matkusti Tuusulan Syvärantaan, jossa hän osallistui lääkintäkurssille ajalla 31.1.-20.2.1938. Tällä iltakurssia vaativammalla kurssilla Tuulikki kunnostautui erikoisesti vuoteiden petauksessa, josta sai parhaan numeron (4). Edellinen kurssi oli valmistusta puoli vuotta kestäväälle nykyistä perushoitajakurssia vastaavalle sairaanhoitoapulaiskurssille Viipurin sotilassairaalaan 1.4.-29.9.1938. Tältä erittäin vaativalta ja raskaalta kurssilta Tuulikki sai seuraavanlaisen todistuksen:

käytös	kiitettävä
käytännöllinen kyky	kiitettävä
teoreettiset tiedot	tydyttävät

Tämän kurssin käyneet lotat sitoutuivat olemaan vähintään kolme vuotta käytettävissä Lotta-Svärd yhdistyksen toimenlottina. Seuraava Tuulikin kurssitodistus onkin ilmavalvontakurssilta Oulaisista ajalta 26.6.-9.7.1939. Kurssin johtajina Rauha Keskitalo ja V. Korpijaakko.

Sitten syttyi talvisota marraskuun lopussa 1939. Lääkintälotta Tuulikki Leinonen sai liikekannallepanomääräyksen 10.12.1939. Oulussa Heinäpään koululla koottu kenttäsairaala siirtyi Rovaniemelle. Sinne tuotiin Savukoskelta ja Sallasta haavoittuneita ja paleltuneita sotilaita. Heidän lisäksi potilaina olivat pommitusten uhrit. Rovaniemeä pommitettiin usein. Kerran tuli täysosuma kaupunginsairaalaan, jonka kellarissa oli väestönsuoja. Sieltä tuotiin kenttäsairaalaan mm. neljä vaikeasti haavoittunutta lottaa, joista kaksi oli lääketieteen opiskelijoita.

Pohjoisen joukkojen mukana kenttäsairaala siirtyi Karjalaan Säkkijärvelle. Menomatalla ennen Mikkeliä juna pysäytettiin ja kaikkien oli kiirehdittävä metsään paksujen kinosten keskelle. Siellä oli pysyttävä koko päivä. Kaupunki oli yhtenä tulimerenä. Marskin päämaja oli tärkein pommituskohde, mutta Mannerheim esikuntineen oli juuri ehtinyt lähteä Etelä-Pohjanmaalle.

Kenttäsairaalan väen vuorokausia kestänyt junamatka puupenkkivaunuissa päättyi Luumäellä Taavetissa, josta sairaala siirrettiin autoilla Säkkijärven kirkonkylään. Yöpymispaikaksi oli määrätty Säkkijärven yhteiskoulu. Muutamien toivomuksesta lähdettiin kuitenkin jalkapatikassa yön selkään ja pystytettiin kenttäsairaala syrjäkylän kansakoululle ja nukuttiin lattialla. Aamulla herättiin, kun pommi putosi koulun pihalle. Se oli vain harhaosuma, varsinainen tuho oli yhteiskoululla, joka oli pommitettu maan tasalle. Vakoilu siis toimi!

Säkkijärven kenttäsairaalaan työskenneltiin päivisin piilossa viholliselta. Tykkien jyly oli ankaraa ja lentoliikenne jatkuvaa. Viljoelta ja Viipurinlahdelta tulevat potilaat siirrettiin kenttäsairaalaan öisin. Pihamaalla saattoi liikkua vain pimeän turvin, päiväsaikaan ei ollenkaan ja miehet lakaisivat yölliset jäljet sairaalan pihalta.

Talvisota päättyi 13.3.1940. Koko edellisen yön ja vielä samana aamuna kuului kova tykkituli ja ilma oli täynnä lentokoneita. Kun koneet klo 11 lähtivät itään, tuntui hiljaisuus uskomattomalta. Kuunneltiin radiosta rauhan ehtoja ja itkettiin yhdessä. Tuntui ihmeeltä liikkua pihalla vapaasti.

Rauhan tultua kenttäsairaala potilaineen siirrettiin Harjun maanviljelyskoululle. Sieltä kenttäsairaala siirtyi pohjoiseen ja sijoittui Perä-Posion koululle ja edelleen Murolan parantolaan, jossa otettiin vastaan ruotsalaisen ambulanssin potilaat. Lääkintälotta Tuulikki kotiutettiin 30.4.1940. Hän sai työstään II/9 KS:ssa Rovaniemellä ja II/11 KS:ssa Säkkijärvellä päällikkölääkäri Ilmari Laukolan ja komendantti Uuno Mustosen allekirjoittaman todistuksen, jossa mainitaan: "hoitanut tehtävänsä reippaasti, tyytyväisin mielin ja käyttäytynyt kiitettävästi". Hän sai VM II.

Tuulikki oli päässyt Raahan kauppakoulusta keväällä 1941 ja oli juuri aloittanut työnsä pankissa Sodankylässä, kun sai puhelimitse liikekannallepanomääräyksen 1.6.1941. Uusi sota oli uhkaamassa. Tuulikki lähti Rovaniemelle ensimmäisellä mahdollisella kulkuneuvolla, joka oli kuorma-auton lava. Vastaan ajoi koko matkan saksalaisia sotilaita "ratsuineen ja vaunuineen". Rovaniemeltä Tuulikki jatkoi junalla Ruukkiin. Sieltä hän meni Ouluun Diakonissalaitokselle ja liittyi toisiin kenttäsairaalaan meneviin hoitajiin. He matkustivat autoilla Kuusamoon, josta kenttäsairaala (A12 KS) siirtyi joukkojen edetessä Suvantoon, Tuhkalaan, Kananaisiin jne.

Kenttäsairaalan olosuhteet itärajan toisella puolella olivat tunnetusti vaikeat. Parakit ja kolhoositalot oli ensin pestävä, mutta lutikoita ym. "kotieläimiä" ei pystytty tuhoamaan. Potilastulva varsinkin Sohjanan ylityksen aikana oli hirveä. Haavoittuneita tuotiin yhtenä ketjuna eikä hoitohenkilökunnan nukkumisesta ollut puhuttakaan moneen vuorokauteen. Sitten annettu 3 tunnin lepo tuntui ihanalta.

Eräs mieleenpainuva tapaus lääkintälotta Tuulikille sattui kerran yökkönä ollessa. Hän oli valvomassa lääkintäkersantin kanssa, kun oli annettava tuskaiselle ja se-

kavalle saksalaiselle potilaalle lääkepiikki. Tuulikki pyysi lääkintäkersanttia avuksi pitelemään käsistä potilasta, joka kuitenkin riuhtoi itsensä irti, tempasi puukon kersantin vyöltä ja iski sillä tätä selkään. Puukko onneksi kirposi kersantin henkseleistä. Tuulikki keskittyi työhönsä ympärilleen katsomatta ja irroitti sitten ruiskun rauhallisesti. Suomalaisstilaat eivät yleensä valittaneet, saksalaiset kyllä.

Haavoittuneita kuljetettiin rintaman A-kenttäsairaalaan Kuusamon sotasairaalaan. Kerran Tuulikkikin vei sinne autollisen paripotilaita vaikeasti kuljettavaa kapulatieitä. Kuusamosta haavoittuneita jouduttiin jatkuvasti kuljettamaan lentokoneella Kajaanin sotasairaaloihin.

Tuulikki oli lomalla Ruukissa, kun 19.8.1941 tuli Kajaanista tieto veljen vaikeasta haavoittumisesta. Ei annettu toivoa, mutta puolen vuoden kuluttua Hannes Leinonen pääsi jo kotiin toipumaan. Tämä tapaus vaikutti niin, ettei lääkintälotta Tuulikki enää jatkanut komennustaan, vaan siirtyi siviiliin jatkamaan opiskeluaan kauppaopistossa Raahessa, jossa opetus sodasta huolimatta yllättäen alkoi.

Haastattelun pohjalta kirjoitti Kaija Tervo

Ylipäällikön ilmoitus ja osanotto suruun sankarivainajan omaisille

Suomen Puolustusvoimain Ylipäällikkö

Velvollisuutenani on ilmoittaa, että

Aleksi Ranta

on kaatunut taistelussa Isänmaan vapauden ja kaiken sen puolesta, mikä meille on pyhää ja kallista + Valitan syvästi suruunne + Lohduttakoon Teitä tietoisuus, että olette antaneet Suomelle kalleimman uhrin + Vahvistakoon Teitä kaikkivaltias ja armollinen Jumala.

Hannesheim

Sotapapin kirje rintamalta sankarivainajan isälle ja osanotto suruun

II/KTR2

12.3.1940

Jouko Roppola, Paavola.

Ilmoitamme, että poikanne, res. vänr. Jouko Roppola on saanut antaa Isänmaalleen, jota hän tulisesti rakasti, työnsä jälkeen myöskin elämänsä. Hän kaatui kranaatinsirpaleesta tk:n 11:pnä oman patterinsa tykkien ääressä velvollisuuttaan täyttäessään. Olkoon tukenanne tietoisuus siitä, että hän ei tinkinyt työssään, eikä tuumaakaan väistynyt velvollisuuksissa Teitä ja yhteistä onneamme kohtaan. Hänet lähetetään Kotkaan, josta pyydän asiaa esim. kirkkoherranvirastosta tiedustelemaan.

II/KTR2

12.3.1940

JUHO ROPPOLA
PAAVOLA

Jumala, Elämän ja Kuoleman Herra, joka rakkaudessaan Teitä näin kohtelee, antakoon Teille armonsa ja lohdutuksensa. Sankarille kunniaa tehden

Ilmoitamme, että poikanne, res. vänr. Jouko Roppola on saanut antaa Isänmaalleen, jota hän tulisesti rakasti, työnsä jälkeen myöskin elämänsä. Hän kaatui kranaatinsirpaleesta tk:n 11:pnä oman patterinsa tykkien ääressä velvollisuuttaan täyttäessään. Olkoon tukenanne tietoisuus siitä, että hän ei tinkinyt työssään, eikä tuumaakaan väistynyt velvollisuuksissa Teitä ja yhteistä onneamme kohtaan. Hänet lähetetään Kotkaan, josta pyydän asiaa esim. kirkkoherranvirastosta tiedustelemaan.

Jumala, Elämän ja Kuoleman Herra, joka rakkaudessaan Teitä näin kohtelee, antakoon Teille armonsa ja lohdutuksensa. Sankarille kunniaa tehden

II/KTR2:n komentaja J.I. Leimu

II/KTR2:n pastori Aarno Seppo

Ilmoitamme, että poikanne, res. vänr. Jouko Roppola on saanut antaa Isänmaalleen, jota hän tulisesti rakasti, työnsä jälkeen myöskin elämänsä. Hän kaatui kranaatinsirpaleesta tk:n 11:pnä oman patterinsa tykkien ääressä velvollisuuttaan täyttäessään. Olkoon tukenanne tietoisuus siitä, että hän ei tinkinyt työssään, eikä tuumaakaan väistynyt velvollisuuksissa Teitä ja yhteistä onneamme kohtaan. Hänet lähetetään Kotkaan, josta pyydän asiaa esim. kirkkoherranvirastosta tiedustelemaan.

Jumala, Elämän ja Kuoleman Herra, joka rakkaudessaan Teitä näin kohtelee, antakoon Teille armonsa ja lohdutuksensa.

Sankarille kunniaa tehden!

II/KTR2:n komentaja:

J.I. Leimu

II/KTR2:n pastori:

Aarno Seppo

Ylipäällikkö luovutti
kaatuneen puolisolalle tai äidille 4. luokan vapaudenristin
miekkojen kera mustassa nauhassa

*Tsänmaan puolesta
olen minä*

SUOMEN PUOLUSTUSVOIMAIN YLIPÄÄLLIKKÖ

muistoksi Tsänmaan vapauden puolesta kaatuneen

*Jouko Joel Johannes Koskipolku
urhoollisuudesta ja uhrautuvaisuudesta sodassa*

antanut TEILLE

Syysä Theresia Koskipolku

*1/4 luokan VAPAUDENRISTIN MIEKKOJEN KERA
jota Te olette oikeutettu kantamaan mustassa nauhassa*

Päämajassa syys kuun 2/3 p:nä 1910.

Sotamarsalkka Mannerheim

Elämä juoksuhaudoissa

*Taistoihin tiemme kun toi,
missä luotien laulu vain soi,
emme tienneet, kun läksimme silloin,
kuka joskus palata voi.
Elo tää juoksuhaudoissa on
meille käskynä vain kohtalon,
ja kenties matkamme määrä
sodan melskeeseen kadota on.*

*Kun saapuu yö kentille taistojen,
painuu päät sotilain uupuvain,
on hiljaisuus yllä juoksuhautojen.
Jo kuopissaan miehet nyt saa
rauhassa hetken uin:htaa.*

*Päivä kun yöks' vaihtui jo,
tuli levoksi pien tuokio.
Ovat unehen vaipuneet kaikki,
missä lämmön suo nuotio.
Minä Sinua vain muistelen,
näen poskillas viel kyneleen,
jos taiston kentille jäisin
Sinun kuvasi on viimeinen.*

*Mies yksin vain valveillaan muistelee,
ja aatokset kauas kotiin harhailee.
Nyt varmaankin äiti siell' valvoo viel'
huokailten ja rukoillen puolesta rakkaan lapsosen.*

Suom. Usko Kemppi

Sotien jälkeistä veteraanitoimintaa

Sotainvalidien toimintaa Paavolassa

Sotainvalidien Veljesliiton Paavolan osasto on perustettu 13.12.1942 pidetyssä kokouksessa Ruukin Nuorisoseuran talolla. Yhdistysrekisteriin ilmoittaminen lie-
nee tehty, mutta pöytäkirjoista siitä ei löydy rekisteröimismerkintää. Osaston ensimmäiseksi puheenjohtajaksi oli valittu Eero Klemetti ja sihteeriksi Paavo Haikonen. Osaston toimialueeksi oli tullut Paavolan ja Revonlahden kunnat. Revonlah-
telaiset erosivat osastosta 20.8.1956 ja perustivat oman osastonsa. Paavolalaiset muuttivat oman osastonsa nimeksi Sotainvalidien Veljesliiton Paavolan osasto ja se on merkitty yhdistysrekisteriin 8.12.1960 ja toimialueeksi merkitty Paavolan kunta. Toiminta omana osastona alkoi kuitenkin jo 20.8.1956 alkaen. Revonlah-
den osasto lopetti toimintansa 31.12.1986 ja sen jäsenet liittyivät Paavolan osasto-
on. 29.12.1986 pidetyssä kokouksessa osaston nimi päätettiin muuttaa nimeksi Sotainvalidien Veljesliiton Paavolan - Revonlahden osasto ja toimialueeksi mää-
rättiin Ruukin kunta. Nimenmuutos samoin kuin toimialueenkin muutos on merkit-
ty yhdistysrekisteriin 6.10.1987. Vuosikymmenien ajan on osaston puheenjohtaja-
na toiminut Eino Kerttula ja sihteerinä Eino Kotajärvi ja pitkäaikaisena talouden-
hoitajana Kalevi Pietilä.

Osaston jäsenmäärä on pysynyt koko toiminta-ajan suhteellisen tasaisena. Suu-
rimmillaan se oli 1948, jolloin jäseniä oli 99 A-jäsentä ja 23 B-jäsentä. Vuoden
1993 lopussa jäsenmäärä on vähimmillään 69 A-jäsentä ja 2 B-jäsentä. Osaston jä-
senistä on toiminta-aikana kuollut 107 jäsentä. Mainittakoon tässä, että A-jäsen
saa korvausta tapaturmavirastosta vammaprocenttinsa mukaan ja B-jäsen taas on
sellainen jäsen, jonka vammaprocentti on alle 10 ja hän ei saa ollenkaan korvausta
tapaturmavirastosta, mutta hänellä on oikeus kuulua jäsenenä osastoon.

Alkuaikoina osaston toiminta oli vilkasta, sillä veljien sairaudet ja taloudelliset
vaikeudet olivat suuret ja niihin koetettiin saada kiireellisesti apua erilaisin toimin.
Kunnat ja seurakunnat antoivat huomattavan paljon avustuksia, osasto piti kios-
keja eri kylillä ja juhlia järjestettiin, joista saatiin tuloja veljien avustamiseen. Lää-
käri- ja lääkekuluihin tarvittiin paljon varoja samoin kuin vaateavustuksiin. Veljes-
liitto järjesti erilaisia kursseja uusien ammattien saamiseksi jäsenille. Monilta oli
mennyt liikuntakyky, toisilta puuttui toinen käsi, joten he eivät kyenneet toimi-
maan entisissä ammateissaan. Kun monilla veljillä oli pieniä maatiloja, mutta kun
useilla ei ollut kuin yksi hevonen ja toisilla ei yhtään hevosta, oli maataloustöiden
suorittaminen vaikeaa. Osasto päätti silloin hankkia osastolle maataloustraktorin
Veljesliiton avustuksella ja lainoituksella, jolla sitten käytiin suorittamassa jäsenil-
le erilaisia töitä kohtuullisin hinnoin. Tämäkin auttoi jonkin verran veljiä selviyty-
mään maataloustöistään.

1950-luvun alussa toiminta lopahti hiljaisemmaksi toimihenkilöiden puutteesta
johtuen, heräten jälleen uuteen vireyteen 1950-luvun puolivälissä. Si-keräykset al-
koivat tuottaa tulosta. Armeijan autot tulivat avuksi viljan keräyksessä ja se oli
suuri apu osaston talouteen. Myös kioskitoiminta tuotti enemmän tuloja. Talkoo-
toiminta veljien auttamiseksi maataloustöissään vilkastui ja niin monet saivat ta-
louksiaan kuntoon. Suoritettiin kaikenlaisia töitä, kuten heinäntekoa, aidanpanoa,
polttopuun hankintaa, teiden korjauksia, rakennusten kunnostamista, vesikattojen

uusimisia yms. Piiriltä saatiin huomattavan paljon perusavustuksia asuntojen kun-
nostamiseen samoin kuin tapaturmavirastolta erilaisiin tarkoituksiin.

Viimeisimpinä vuosina eri metsästysseurat ovat avustaneet osastoamme lahjoit-
tamalla kukin vuorollaan hirven, joka markkinoidaan myymällä lihat huutokaupal-
la tai myymällä teurastamoon. Si-keräyksen olemme suorittaneet omin voimin vuo-
teen 1992 saakka, jolloin Ruukin peruskoulun 9-luokkalaiset ottivat keräyksen suo-
rittaakseen. Syyskeräyksen parhaita vuosia olivat 1980- ja 1990-luvut, jolloin ke-
räyksen tuotto oli 5 - 8 markkaa asukasta kohden.

Hengellinen toiminta on ollut osaston toiminnassa erittäin merkittävää. Osasto
on järjestänyt erilaisia hengellisiä tilaisuuksia vuosittain. Varsinkin joulujuhlat oli-
vat alkuaikoina merkittäviä tilaisuuksia, joihin osallistui sadoittain väkeä. Varsinkin
lapset olivat näissä tilaisuuksissa runsaasti edustettuina. Myöhempinä vuosina, kun
lapset varttuivat, jäivät joulujuhlatkin meidän vanhojen keskeisiksi juhliksi, joissa
aina on ollut hengellistä ohjelmaa. Seurakunnan edustajat ovat vuosittain olleet
meidän tukenamme ohjelmien suorittamisessa. Osasto on järjestänyt merkkivuosi-
na 10-vuotisjuhlista alkaen juhlat, alkaen jumalanpalveluksella, sankarihaudalla
käynnillä ja jatkuen ruokailulla ja juhlalla, jossa on ollut aina arvokasta ohjelmaa.
Sankarivainajia on aina muistettu merkkipäivinä seppeleenlaskulla sankarihaudal-
le. Sotainvalidin kuoltua on hänen siunaustilaisuudessaan laskettu kukkalaite hänen
arkulleen ja sotainvalidien ja veteraanien liput ovat olleet juhlistamassa tilaisuutta.

Kuntoliikuntaan ovat osaston jäsenet osallistuneet 10 - 15 veljen voimin Kansä-
laisopiston järjestämille liikuntatilaisuuksille pari kertaa viikossa, joissa voimistel-
laan ja pelataan lentopalloa. Raahan osaston kanssa on meillä ollut 2-3 lentopallo-
ottelua vuosittain. Hiihtokilpailuja on osastomme järjestänyt alusta alkaen ja jäse-
nemme ovat osallistuneet piirin ja liitonkin kilpailuihin. Kymmenen vuoden ajan
osasto omisti kesämökin, jossa käytiin ahkerasti makkarailloissa ja suoritettiin kai-
kenlaisia kilpailuja sekä pelattiin lentopalloa. Kuntoutuksessa ovat veljet käyneet
noin 70 prosenttisesti. Virkistystoimintaa on myös harrastettu tekemällä retkiä pii-
rin kesäjuhille ja Hietasaaren ulkoilupäiville. Kesäretkiä on osastomme tehnyt
alusta alkaen kerran vuodessa ulkomaita myöten. Retkien kestoajat ovat olleet 3 - 5
päivän mittaisia.

Osastomme naisjaosto on perustettu 15.6.1956 Paavolan seurakuntatalolla pide-
tyssä kokouksessa. Naisjaoston pitkäaikaisia puheenjohtajia ovat olleet Siiri Kota-
järvi ja Eeva Kerttula ja sihteeireitä Helmi Äijälä ja Elsa Montan. Naisjaoston pää-
määränä on ollut varojen hankkiminen sotainvalidien avustamiseksi. Varoja he ovat
hankkineet juhlien järjestämisellä, arpajaisten pitämällä, kynttilöiden ja joulu-
korttien myymisellä sekä tupailloilla. Kaikissa juhlatilaisuuksissa, retkillä ja kesä-
majalla pidetyissä tilaisuuksissa on tarjoilupuuhi hoidettu heidän toimestaan. Sa-
moin ohjelmien järjestäminen juhlissa ja muissakin tilaisuuksissa on ollut jaoston
järjestämää. Merkittävä tapahtuma oli osastomme lipun lahjoitus. Samoin kaikki
kalusto ja astiasto kesämajalle saatiin heiltä lahjoituksena. Sotainvalidien leskiä on
naisjaosto myös avustanut ja tilannut heille Si-lehden vuosittain. Jäseniä jaostossa
on tällä hetkellä 96, joista toimivia kymmenkunta.

Naisjaoston toiminta on ollut osastolle vuosien aikana erittäin merkittävä asia,
josta osasto lausuu parhaat kiitoksensa. Kaksi vuotta sitten teimme aloitteen sotain-
validipalvelutalon saamiseksi Paavolaan. Perustimme yhdessä Paavolan Sotavete-
raanilyhdistyksen ja Ruukin kunnan kanssa Paavolan - Revonlahden Sotavammais-
ten Tukiyhdistyksen, joka rekisteröitiin ja jolle valittiin hallitus viemään aloitetta
eteenpäin. Yhdistys teetti arkkitehtitoimisto Klemolalla talon piirustukset ja kus-
tannusarvion. Yhdistys anoi lainaa Asuntorahastosta ja avustusta Raha-automaatti-

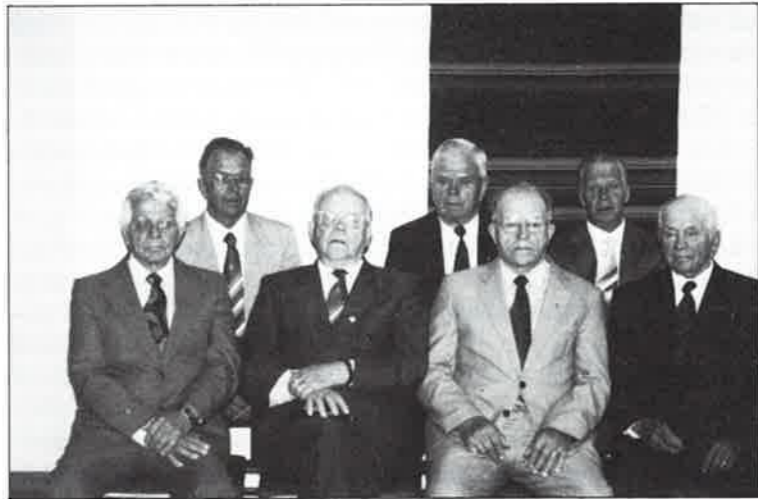
yhdistykseltä, joilta ovat saaneet myönteiset päätökset. Urakkatarjoukset on rakentamiseksi pyydetty ja alimmat tarjoukset hyväksytyt. Rakentamiseen päästään todennäköisesti elokuussa. Rakennukseen tulee 4 noin 50 neliön ja 6 noin 41 - 42 neliön asuntoa. Asuntoihin pääsevät asumaan sotainvalidit ja heidän leskensä sekä sotaveteraanit. Yhdistyksen sääntöjen mukaan talo jää kunnan omistukseen sotainvalidien ja -veteraanien jälkeen. Talo valmistunee maaliskuussa 1995.

Osaston johtokuntaan kuuluvat tällä hetkellä Uno Niemelä puheenjohtajana, Mauno Sipola varapuheenjohtajana, Kalevi Pietilä sihteerinä, Toivo Mustonen, Simo Leinonen ja Ensio Vuoti jäseninä sekä Väinö Mehtomaa ja Tuomas Härkönen varajäseninä.

Naisjaoston johtokuntaan kuuluvat Eeva Kerttula puheenjohtajana, Maija Niskanen varapuheenjohtajana, Elsa Montan sihteerinä ja Maila Sipola, Elli Anttila, Elvi Ranta, Bertta Ansamaa ja Anneli Storlöpare jäseninä.

Paavola 4.6.1994

Kalevi Pietilä

Sotainvalidien veljesliiton Paavolan-Revonlahden osaston johtokunta 1994: Edessä vasemmalta: sihteerinä Kalevi Pietilä, Toivo Mustonen, Matti Hietala, puhjoht. Uno Niemelä. Takana vas. Ensio Vuoti, Tuomas Härkönen, Mauno Sipola. Poissa Väinö Mehtomaa ja Simo Leinonen.

Naisjaoston johtokunta 1994: edessä vasemmalta Maija Niskanen, Elsa Montan, puhjoht. Eeva Kerttula, takana Elli Anttila, Elvi Ranta ja Maila Sipola. Poissa Bertta Ansamaa, Anneli Storlöpare.

Osaston lentopallojoukkue: edessä vas. Kalevi Pietilä, Ensio Vuoti, Martti Junnila, Eino Kerttula, Takarivi, erotuomari Martti Kemola, Kaarlo Vuotila ja Erkki Anttila.

Sotainvalidit kesäretkellä 80-luvulla.

Sotainvalidit osoittivat kiitollisuuttaan heitä tukeneille järjestöille. Kuvassa standardin saajat: vas. säästöpankin edustaja Veikko Pietarila, seurakunnan edustaja kirkkoherra Ossi Ylimaula, osuuspankin edustaja Armas Jouhten ja hänen oikealla puolen sot.inval. piirin puh.joht. Ville Taskila. Juhlahetki -70 luvulla.

*Lauri Sorosen
vanha asunto.
Tässä asunnossa
Lauri Soronen
vaimonsa kanssa
kasvatti 5 lapsisen
perheensä.
Asunnossa ei ollut
saunaa eikä
pesutiloja.*

*Sotainvalidit asialla.
Sotainvalidien
Veljesliiton Pohjois-
Pohjanmaan piirin
puheenjohtaja Lauri
Vilmi (oikealla) ja
Paavolan-Revonlah-
den osaston sihteeri
Kalevi Pietilä
(vasemmalla)
luovuttamassa
sotainvalidien
avustusta Sorosille
(keskellä) heidän
uudessa asunnos-
saan.*

Sotainvalidin virsi

*Oi, Herra, Sulta kerran sain
mä ristin, jota kannan ain,
on vaivalloinen täällä tie,
Sua kohti kuitenkin se vie.*

*Mua kutsui kerran Isänmaa,
sen rauhaa täytyi puolustaa
mun kanssa aseveljien,
- sain silloin Sulta
taakan sen.*

*En tahtoa mä tiennyt lain,
ennenkuin Sulta ristin sain,
sen kautta mulle osoitat,
mua kuinka paljon rakastat.*

*On päivä mulle jokainen
Sun armoasi, tunnen sen,
kun uuvun, Sulta voimaa saan,
en yksin jää mä milloinkaan.*

*Kun vihdoin päätän matkani,
suo, että pääsen rauhaasi,
suo, että taakan maallisen
saan jättää jalkais juureen.*

Sanat ja sävel
Helena Viertola

Sotaveteraanitoimintaa Paavolassa

Itärintama oli hiljentynyt 4.9.1944 aselepoon ja välirauhan jälkeen alkoi välittömästi sotilaiden kotiutus loka-marraskuussa, vaikka Lapin sota oli vasta alkamassa. Kaikilla oli kiire siviiliin ja kotiin, siinä ei pieniä vaivoja valiteettu viimeisessä lääkärintarkastuksessa. Tekemättömät työt kotona ja jälleenrakentamisen tarve olivat niin päällimmäisenä, että veteraaniasiat ja järjestäytyminen sen merkeissä siirtyivät pari vuosikymmentä myöhemmäksi.

Elettiin työn merkeissä, eikä paljon piitattu radikaalien jatkuvasta halveksunnasta veteraaneja kohtaan. Mutta entisiä sotilaita ei säikäytetty, sitten kun oli taas aikaa yhteisiin harrastuksiin, alettiin perustaa vähän joka suunnalla sotaveteraaniyhdistyksiä. Sotaveteraaniliiton toiminnan katsotaan alkaneen kyllä jo v. 1957, mutta varsinainen yhdistymisvaihe oli v. 1964. Ja sen jälkeen lähes joka pitäjään perustettiin parin vuoden aikana oma sotaveteraaniyhdistys. Valtiovallalla ei vielä silloinkaan riittänyt ymmärrystä ja rohkeutta maanpuolustajia kohtaan. Omalla painollaan ja isänmaallisen ajattelun kannustamana veteraaniveljeys nosti päätään painostavasta ilmapiiristä välittämättä ja ehkä sen ruudittamanakin. Sotaveteraaniyhdistyksistä tuli etu- ja huoltojärjestöjä sodankäyneille miehille ja heidän perheilleen.

Meillä Paavolassa kokoontui 15 veteraania 3. p. heinäkuuta 1966 Paavolan Nuorisoseuran talolle perustamaan omaa sotaveteraaniyhdistystä. On syytä merkitä aikakirjoihin seuraavaa: kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Heikki Turula ja sihteeriksi Jaakko Uimonen. Ensimmäiseen johtokuntaan tulivat: puheenjohtajaksi Veikko Pietarila ja jäseniksi Toivo Mustonen, Matti Lehtomaa, Yrjö Kahelin, Jaakko Uimonen, Uno Niemelä, Antti Pitkäaho, Janne Ranta ja Veikko Ala-aho. Nämä miehet ryhtyivät järjestämään sodan veteraanit yhteen ja valvomaan heidän etujaan. Saman vuoden loppuun mennessä oli saatu kerättyä jo 260 jäsentä, alku oli lupaava ja innostunut. Jäsenkeräyksen ohella yhdistyksen toiminta keskittyi aluksi tupailtoihin, jokavuotisiin varojen keräyksiin ja myyjäisiin. Veteraaninaiset olivat mukana yhteistyössä. Saadulla rahalla avustettiin varattomia aseveljiä perheineen ja jaettiin joulupaketteja. Myös veteraanipiiri ja Kesko antoivat joululahjoja.

Paavolalaisten joukkojen entinen pataljoonankomentaja Ville Rajakaltio muisti eläissään lahjoin omia sotilaitaan. Kuusikymmentäluvun lopulla tehtiin tiedustelu asunto-oloista ja ruvettiin valmistelemaan veteraanitalon rakentamista. Varattiin kunnalta tontit Kurki ja Kuikka Paavolan kirkolta kahta rivitaloa varten.

Yhdistys virallistettiin merkitsemällä rekisteriin 3.2.1970. Emil Nissilä oli valittu puheenjohtajaksi v. 1968 ja hänen johdolla nimettiin rakennustoimikuntaan Eino Karhu, Antti Meriläinen, Veikko Anttila ja veteraaniliitosta Ensio Aro. Veteraanitalo rakennettiin kahdessa vaiheessa ja siihen tuli yksiöitä ja kaksioita, yhteensä 20 osaketta. Se otti vastaan asukkaansa v. 1972 ja -73. Näin oli saatu aikaan paljon näkyvää ja se lisäsi luottavaista mieltä veteraanityötä kohtaan. Juhlallinen veteraanilipun naulaustilaisuus oli Nuorisoseuralla v. 1974 ja samana vuonna lipun vihkiminen Paavolan kirkossa 19 p. toukokuuta. Toiminnanjohtaja Emil Ruoppa oli mukana naisjaoston perustamiskokouksessa v. 1972 ja johtokuntaan valittiin puheenjohtajaksi Tyne Petäjämä, sihteeriksi Jenni Saarela ja jäseniksi Maija Matela, Ilta Seppälä, Hilma Muhonen, Helvi Hovi, Helvi Kestilä, Emmi Niinimaa, Siiri

Nissilä ja Rauha Kokko. Siihen liittyi jäseniä heti 165 ja se toimi hyvässä yhteistyössä tupailtojen ja myyjäisten merkeissä.

Toiminnan vahvistuessa tehtiin ensimmäinen kesäretki Suomussalmelle, käytiin Raatteen tiellä ja Suomussalmen kunta tarjosi Ämmänsaarella voileipäkahvit. Liiton 15-vuotisjuhlaan osallistuttiin v. 1972 Kuopiossa. Erittäin muistettava retki tehtiin liitt juhlaan Helsinkiin 27.9.1975 ja oltiin mukana suurmarssissa. Juhlaväkeä oli 22.000 henkeä. Tasavallan hallituskin oli ensi kerran mukana, käänne veteraaneille myönteiseen suuntaan oli tapahtunut julkisessa mielipiteessä.

Paavolan sotaveteraaneilla oli paljon hyviä tukijavoimia, taloudellista avustusta saatiin vuosittain ja sitä annettiin jäsenistölle. Talkootoimintaa harrastettiin, pidettiin veteraanien asuinrakennusten korjaus-, maalaus-, tontin kunnostus- ym. talkoita, joihin saatiin mukaan myös veteraanityöväkijäisiä piirejä. Kaikki tämä lisäsi yhteenkuuluvaisuuden tunnetta ja tupailtoja pidettiin vuorollaan veteraanien kotona, jossa yhteisten lauluhetkien ohella keskusteltiin ajankohtaisista toiminnoista.

Erittäin merkittävää on ollut eri metsästyseurojen lahjoittamat hirvet, viime aikoina joka vuosi ja kun lihat on myyty huutokaupalla, on hinta noussut jopa n. 6 000 markkaan.

Yhdistyksemme oli jo v. 1974 pyytännyt Oulun Vesipiiriltä Hemminkosken rannalla olevaa Myllypalsta tonttia virkistyskäyttöön. V. 1989 saatiin aikaan 25 v. käyttöoikeussopimus. Sen jälkeen tehtiin Pehkolan kalastuskunnan kanssa sopimus, jonka mukaan se rakensi korvausvaroillaan pienen rantamajan tontille, ja se on myös veteraanien käytössä kokouspaikkana ja kesäisin kahvitilaisuuksissa. Virkistystoimintaa on harjoitettu myös lentopallon pelin merkeissä kansalaisopiston järjestämänä. Lähes kymmenen vuoden ajan on kokoonnuttu koululle pari kertaa viikossa harjoituksiin ja se on ollut melkoista terapiaa nuorentamalla niin kuntoa kuin mielialaa. Onpa käyty otteluita Oulun veteraanien kanssa.

Kesällä v. 1991 paljastettiin sotaanlähdön muistokivi Ruukissa valtion virastotalon tontilla, vastapäätä sitä paikkaa, mihin miehet kutsuttiin yhteislähtöön rintamalle. Kivessä lukee tammenlehvän alla: "Isänmaan puolesta sotaan lähteneille." Tässä tilaisuudessa paljastuspuheen piti Martti Moisala, paavolalaisten miesten entinen kk.komppanian päällikkö. Samassa tilaisuudessa esiintyi ensimmäisen kerran Paavolan sotaveteraanikuoro. Se oli aloittanut harjoittelunsa kesäretkellä, joka tehtiin Uhtualle - vanhoille taistelupaikoille - muutamaa viikkoa aikaisemmin. Retki antoi perinnemuistoja "Sieltä jostakin".

Valtiovalta on talousarviossaan varannut rahaa veteraanikuntoutukseen, vuorollaan on käyty laitoskuntoutuksessa ja myös kunta on antanut varoja kuntoutukseen ja hammashoittoon. Seurakunta on järjestänyt vuosittain Kultalassa virkistysleirin ja antaa ilmaisen hautapaikan ja havuseppeleen poisnukkuneelle. Piirin järjestämille kesäleireille on osallistuttu varattujen paikkojen mukaan, onpa joku päässyt etelänmatkallekin. Huomattavin lahjoitus jäsentemme hyväksi on ollut Emil ja Siiri Nissilän lahjoittama 100.000 mk säätiön perustamista varten v. 1990. Se on piirin hallinnassa käytettäväksi Paavolan sotaveteraanien retki- ja virkistyskäyttöön, ensisijassa talvisotaan osallistuneille. Näin on sitten päässyt vuosittain n. 15 henkeä 5 vrk:n virkistysretkelle johonkin kuntoutuskeskukseen. Nämä retket olleet hyvin onnistuneita, ja tyytyväiset osallistujat kiitollisia lahjoittajille.

Viimeisen kymmenen vuoden aikana on jokaiselle veteraanijäsenellemme viety 70-vuotissyntymäpäivälahjana Sotaveteraaniliiton standaari ja se on osoittautunut olevan kiistatta paras lahja niin päivänsankarille kuin hänen perheelleenkin. Viimeiseen iltahuutoon kutsutulle on hautaustilaisuudessa laskettu havuseppele yhdessä seurakunnan edustajan kanssa. Tätä hyvää tapaa on jo muutaman vuoden ajan

täydennetty siten, että veteraanikuoro on laulanut seppeleenlaskun jälkeen: "Veteraanin iltahuuto".

V. 1990 tehtiin kyläkohtaisin keräilyin sotaanlähteneiden miesten luettelo, jonka puheenjohtaja Ahti Nikinmaa laati aakkosjärjestykseen, siinä on 1135 nimeä. Näistä miehistä kootaan veteraanimatrikkeliä ja samaan kirjaan tulevat myös Revonlahden rintamamiehet. Työ on vaivalloista, sillä siitä on aikaa jo kahden sukupolven mitta kun sodat olivat.

V. 1992 perustettiin yhdessä sotainvalidien ja kunnan kanssa Paavolan-Revonlahden Sotavammaisten Tukiyhdistys ry tarkoituksella rakentaa ensi sijassa sotainvalideille palvelutalo Paavolaan. Rahoitus saataneen kuntoon nyt keväällä ja välittömästi kesällä aloitetaan 10 asuntohuoneiston rakentaminen. Näin turvataan asuntoja ja huoltoa niille, jotka eivät enää kotiloissaan tule yksin toimeen.

Veteraanijärjestöjen työ on ollut kaikkienensa pitkäaikaista taloudellisten olojen ja elämän helpottamiseksi tehtyä yhteistyötä. Korkeammalla tasolla on saatu aikaan ne lakisääteiset edut, joita nyt eläkepäivinä veteraanit nauttivat yhteiskunnan palveluina. Kauan varjossa ollut isänmaallinen henki on noussut esiin, eikä tarvitse katkeä ajatuksiaan. On matkailtu senverran idässä ja lännessä ja nähty, etteivät taistelumme vapauden puolesta olleet turhia. Nuori uusi sukupolvi on lukenut sotahistoriamme ja on meidän vankin kannattajamme. Uusia kannattajajäseniä tulee jatkuvasti joukkoomme tukemaan työtämme. Ketään veteraania ei jätetä syrjään, meillä on tilaa kaikille. Tulemme toimimaan - rivien harvetessakin - niin kauan kuin viimeinenkin iltahuuto on soitettu.

Yhdistyksen hallitukseen kuuluvat tällä hetkellä: puh.joht. Ahti Nikinmaa, varapuh.joht. Valde Petäjämä, jäsenet Veikko Pietarila, Toivo Mustonen, Matti Lehtomaa, Eino Rankinen, Veikko Mehtomaa, Erkki Kähkölä ja Kalevi Roppola.

Naistoimikuntaan kuuluvat: puh.joht. Aune Syrjälä, Salli Kähkölä, Lea Hilakivi, Sisko Ammunet, Emmi Niinimaa, Iida Junnila, Vieno Kalijärvi, Aune Honkala ja Mirjam Roppola.

1.5.1994 Kalevi Roppola

Hallitus 1994: edessä vas. Valde Petäjämä, kunniapuheenjoht. Emil Nissilä, puheenjoht. Ahti Nikinmaa, Eino Rankinen, Toivo Mustonen, Veikko Pietarila. Takana vas. Kalevi Roppola, Veikko Mehtomaa, Erkki Kähkölä, Matti Lehtomaa.

Veteraanien naiset ovat alunalkaen olleet mukana toiminnassa kantavana voimana ja järjestäytyivät jaostoksi v. 1972. Siihen aikaan oli tapana pitää tupailtoja vuorollaan veteraanien kotona. Nyt myöhemmin, eläkepäivillä on ollut aikaa päivällä kokoontua kahvitilaisuuksiin, kesällä Vekalassa, talvella seurakuntatalolla.

Veteraanin naisjaoston I johtokunta Luohualla 1972. Naiset vas. Jenni Saarela, Helvi Hovi, Tyyne Petäjämä, Helvi Kestilä, Siiri Nissilä, Maija Matela, Hilma Muhonen.

Veteraaninaistoimikunta 1994: vas, edessä Iida Junnila, Vieno Kalijärvi. Takarivissä Salli Kähkölä, puheenjoht. Aune Syrjälä, Mirjam Roppola. Kuvasta puuttuvat Lea Hilakivi, Sisko Ammunet, Aune Honkala, Emmi Niinimaa.

*Vanhat sotakaverit
Veikko Pietarila,
Ville Rajakaltio ja
Emil Nissilä
muistelevat
menneitä
70- luvulla.*

*Ansiomerkkien
jakotilaisuus 1990
Vekalan pihalla.*

*Pikkujouluna 1990.
Vas. piirin
puheenjoht.
Aarno Strömmer,
Ahti Nikinmaa,
Emil Nissilä,
Siiri Nissilä,
Kirsti Kinnari,
Eemil Ruoppa.*

*Kesäretkellä
puuronsyönnissä
Oulujärven
Manamansalossa
1988.*

*Kesäretkellä hotelli
Herttuan edessä
Kerimäellä 1993.*

25- vuotisjuhlan kirkkoyleisöä sankarihaudalla 29.9.1991.

Sotaanlähdön muistokivi pystytettiin 1991 Ruukkiin valtion virastotalon eteen - sotaanlähtöpaikalle. Kivessä lukee tammenlehvän alla: "Isänmaan puolesta sotaan lähteneille".

Kuva: Outi Kovero

Lottamuistomitalien jakotilaisuus Raahessa -94, Paavolasta mukana 17 entistä lottaa, eturivissä ja toisessa rivissä.

Veteraanikuoro 25-vuotisjuhlissa 29.9.1991 kirkonkylän koululla.

Uhtuan suunnan veteraaneja marssilla Raahessa joukko-osastonsa juhlissa 70-luvulla. Etualalla Paavolan miehiä.

Veteraanit kesäretkellä Uhtualla 1991 Munakukkulalla.

Sotaveteraanit ja -invalidit seppeleenlaskussa kirkossa. Veteraaniseppeleen saatesanat: "Aseveli, matkasi on päättynyt ja isänmaa, jonka vapautta olit puolustamassa, sulkee sinut syliinsä. Erotessa jättävät veteraaniveljet arkullesi seppeleen, jonka mukana isänmaan värit seuraavat Sinua viimeiselle matkallesi. Kaikkivaltias Jumala siunatkoon työsi ja antakoon Sinulle ikuisen rauhan. Veteraaniveljet kunnioittavat muistoasi.

Suomen sodan 1808-09 muistomerkki Revonlahdella.

Revonlahden kirkko ja sankarihautausmaa jatkosodan jälkeen.

II osa Revonlahti

Revonlahden kunta oli itsenäinen aina vuoteen 1973 saakka, jolloin se yhdistettiin Paavolan kunnan kanssa ja näistä muodostettiin Ruukin kunta. Keski-ikäinen ja vanhempi väestö muistaa viime sotien tapahtumat revonlahdisina ja tuntee ne perinnökseen ja omakseen juuri sellaisena.

Revonlahdella on perinteitä. Sen nimi tunnetaan kautta maan jo sukupolvien ajoilta Suomen sodan taistelupaikkana ja Runebergin runoteoksen Vänrikki Stoolin tarinoista. Markkinamuistoruno puhuu: "Horjuimmeko Siikajoella, konsa viimein koitettiin. Revonlahdell' luotettiin vai käsihin vai kypäliin. Adlercreutz sen virkkaa vois', Cronstedt myös ja moni muu." ---Historia kertoo, että silloisten suurvaltojen Venäjän ja Ranskan keskeinen sopimus kauppasaarosta Englantia vastaan ei saanut Ruotsia alistumaan mukaan saartoon ja niin Venäjä lähti kurittamaan Ruotsia tarkoituksella valloittaa siltä Suomi ja aloitti sodan 21.2.1808. Ruotsi-Suomen joukot perääntyivät taistelutta pohjoista kohti. Mutta jatkuva perääntyminen taistelutta alkoi vaikuttaa joukkojen moraaliiin. Viimein Siikajoella eversti Adlercreutzin johdolla ja ilmeisesti ylipäällikkö Klingsborgin tietämättä lyötiin venäläiset karkijoukot ja heti viivyttelämättä 27.4.1808 Revonlahdella Cronstedtin johdolla taisteltiin voitto. Sen jälkeen Ruotsi-Suomen armeija lähti työntymään takaisin etelää kohti.

On sanottu, että Revonlahden taistelu oli yksi tärkeimpiä historiatekoja ja on osaltaan vaikuttanut rauhanteossa siihen, ettei Suomesta koskaan tullut venäläistä maakuntaa. Toistasataa vuotta myöhemmin Suomen sodan Revonlahden taistelun muistomerkkin paljastustilaisuudessa maaherra Y.E.Pehkonen sanoo mm.: "Puhukoot Suomen sodan sankarit tämän muistomerkkin kautta tälle kansalle sukupolvesta toiseen siitä isänmaanrakkaudesta, joka esi-isiämme elähdytti, siitä uhrautuvasta uskollisuudesta, jota he maataan kohtaan osoittivat ja perinnöstä nykypolville, viitoittamalla tietä Suomen kansan lopulliseen vapauteen ja itsenäisyyteen." Revonlahdit ovat muistaneet nuo jalot velvoittavat sanat myöhemmin. Kalleinta viljaa kaatui talvi-, jatko- ja Lapinsodan rintamilla - suuren ylivoiman edessä - mutta maan vapaus säilyi. Ei ole enää Runebergiä kertomassa koskettavasti suomalaisesta soturista, uudet runoilijat sen tekevät, mutta eivät varmaan niin mukaantempaavasti ja tunnetusti kuin hän sen teki.

Vielä tänään veteraanit muistavat omakohtaisesti Summan, Suomussalmen ja Ihantalan taistelut. Siellä ratkaistiin itsenäisyytemme kohtalo. Kirkkomaa harmain hautakivin kertoo Revonlahden osalta, että jatkosodan uhrin olivat toiseksi suurimmat maamme muiden kuntien väestöpohjaan verraten. Isänmaanrakkaudessaan revonlahdit olivat lunastaneet velvollisuutensa viimeistä piirtoa myöten.

SAKSAN JÄÄKÄRIT

HONKALA Sakari työmies, s. 11.7.1883 Revonlahti, k. 5.2.1947. Vanht. maanviljelijä Sakari Honkala ja Kaisa Kreetta Turusenaho. Pso. Johanna Jaakola. Tytär: Birgit -16. Viljeli kotitilaansa.

Suoritti kansakoulun kurssin -26. Jääkärikausi: 26.2.16 4.K:aan. Osall. Mis-se-joen, Riianlahden ja Aa-joen taisteluihin. Saap. Vaasaan 18.2.18. Vapaussota: koulutti joukkoja Oulussa ja siirr. Jääkärirykmentin III P:aan, toimi kompp:n muonitusaliupseerina ja kuormastoväapelinä. Osall. Tampereen, Kämärän ja Viipurin taisteluihin. Aliupseeri 18 (7.2.), vääpeli 18. - Vm 2, Mm, Jm, Saks Mskr.

HÄME Väinö Johannes maanviljelijä, s. 1.9.1886 Revonlahti, k. 25.4.1967. Vanht. työmies Antti Häme ja Maria Nahkala. Pso. Katri Magdaleena Kovalainen, vanht. Aatu Kovalainen ja Reeta

Juntunen. Lapset: Paavo -27 rajajääkäri, Maija -29, Armi -31 (Moilanen), Antti -33 maanviljelijä, Mirjam -35 (Väisänen), Kaisu -38 k. -43. Toimi työmiehenä kotiseudullaan. Vääpeli.

Jääkärikausi: 19.2.16 4.K:aan. Osall. Mis-se-joen, Riianlahden ja Aa-joen taisteluihin. Siirr. 7.3.17 Täyd.joukkoihin. Jefreiteri 11.2.18. Saap. Vaasaan 25.2.18.

Vapaussota: taistelulähetinä 1. Jääkäripri-

kaatin esik:ssa. Osall. Tampereen taisteluun ja sotatoimiin Karjalan kannaksella. Talvisota: vääpelinä Er.P 15:ssä 39-40 Suomussalmi. - Sen jälkeen viljeli edelleen tilaansa Ruhtinaansalmella. - Haudattu Ruhtinaansalmelle.

Varavääpeli 18, vääpeli 18. - Vm 1, Mm, Mm39-40, SVR mit 2, Jm, Saks Mskr.

LISKO Arvo Einari hotellinomistaja, s. 1893 Kangasala. Pso. Tyyne o.s. Rautio, lapset: Anna-Liisa -20, Esko -24, Maire -27, Seppo -30. Liittyi Jääkärip.27:ään 27.11.1915. Vääpeli.

LUNKI Heikki Oskari kapteeni, myymälänhoitaja, s. 27.9.1898 Revonlahti, k. 2.11.1964. Vanht. Aukusti Lunki ja Henriika Justell. Pso. Suoma Irene Hämet, vanht. etumies Johannes Hämet ja

Reetta-Liisa Pekkala. Lapset: Tuomo -29 rak.mest., yliluutn., Paavo -32 ins., vänr. Kävi kansakoulun. Toimi maanviljelijänä Revonlahdella. Suoritti yksit. keskikoulu-kurssin Iin yhteiskoulussa -30.

Jääkärikausi: 19.2.16 4.K:aan. Osall. Mis-se-joen, Riianlahden ja Aa-joen taisteluihin. Aliupseeri 11.2.18. Saap. Vaasaan 25.2.18.

Vapaussota: joukkueenjohtaja V jääkäripataljoonan 2.K:ssa ja 10.4. alkaen 6. Jääkärirykmentin XVII P:n 1.K:ssa. Osall. Tam-

pereen ja Viipurin seudun taisteluihin. - Vapaussodan jälkeen paikallispääll. Saaloisten sk:ssa 18-19 ja Paavolan sk:ssa 20-27. Raahen sk.piiirin IV alueen pääll. 28-33. Paavolan sk:n paikallispääll. 33-34. Evp. 34. RUK 28, it. tyk.kurssi 38. Talvisota: Muonavarikko 6:n pääll. 39-40. - Sotien välisenä aikana aluksi samassa tehtävässä 40.- Jatkosota: Sisä-Suomen sk.piiirin Esik:ssa tstopääll. 41. Sotavankileiri 17:n pääll. 41. Sv.leiri 10:n pääll. 41-42. Sk. upseeri 22, resvännrikki 28, resluutnantti 32, kapteeni 40. - VR 4 (18 ja 40), Vm 2, Sk ar, Mm, Mm 39-40, Mm 41-45, Jm, Saks Mskr.

MESTARI Johannes vääpeli, automekaanikko, s. 5.1.1891 Revonlahti, k. 11.2.1944. Vanht. maanviljelijä Olli Mestari ja Maria Keskitalo. Pso. Lilja Kristina Pekuri, vanht. maanviljelijä Eemil

Fredrik Pekuri ja Greetta Liisa Lahdenperä. Lapset: Vieno -23, k. -43, Siiri -24 (Flink) liikeapul. Kävi 2 lk kansakoulua. Toimi työmiehenä Revonlahdella.

Jääkärikausi: 19.2.16 4.K:aan. Osall. Mis-se-joen, Riianlahden ja Aa-joen taisteluihin. Jäi sairaalaan pataljoonan lähtiessä Suomeen. Saap. Suomeen 1.3.18.

Vapaussota: koul.aliupseeri 1. Jääkärirykmentin Täyd. P:ssa Vaasassa. - Vapaussodan jälkeen koul.aliupseeri ja myöh. varastonhoitaja SVK:n I P:n 2.K:ssa. Evp 18. Toimi sen jälkeen polkupyörä- sekä automekaanikkona Paavolan pitäjässä. Toimi kouluttajana Paavolan sk:ssa v:sta -25. - Sotien aikana oli vartiotehtävissä kotiseudullaan. - Haudattu Paavolaan. Aliupseeri 18, vääpeli 18. - Vm 2, Mm, Jm, Saks Mskr.

MÄKELÄ Niiles (Niilo) Ruben vänrikki, varastomies, s. 22.11.1895 Oulu, k. 15.12.1943. Vanht. maanviljelijä Juho Mäkelä ja Liisa Lahti. Pso. 1) Priita Liisa Snellman 2) Katri Sofia Ilander. Ty-

tär: Aira -27. Kävi kansakoulun. Toimi maanviljelijänä Alahärmässä.

Jääkärikausi: 19.2.16 4.K:aan. Osall. Mis-se-joen, Riianlahden ja Aa-joen taisteluihin. Siirr. 28.3.17 Altonan työosastoon, josta elokuussa -17 laskettiin siviilityöhön. Saap. Tornion kautta Suomeen 1.3.18.

Vapaussota: komennettiin Oulusta Ruukkiin kouluttamaan Paavolan ja Revonlahden suojeluskuntia. - Vapaussodan jälkeen oli joukkueenjohtajana Oulun sk:ssa 18 ja Pohjois-Pohjanmaan Rykmentin Täyd.P:n 2.K:ssa 18. Oli sen jälkeen maanviljelijänä Revonlahdella, Revonlahden sk:n paikallis- ja harjoituspääll. 18-25. Paikallispäälliköiden täyd.kurssi Sk.päällystökoulussa 22. - Sotien välisenä aikana varastonhoitajan apul. PvPE:n Topografisessa os:ssa 40-41. - Jatkosota: aluksi samassa tehtävässä 41. PM:n Topografisessa os:ssa tstoupeeri 41-43. Karttavarikko Revon pääll. 43. Vääpeli 18, vänrikki 41. - Vm 2, Mm, Mm 39-40, Jm, Saks Mskr.

SNELLMAN (ent. Penttilä) Jaakko jääkäri, maanviljelijä, s. 14.6.1893 Revonlahti, k. 2.11.1976 Revonlahti. Vanht. maanviljelijä Aappo Snellman ja Anna Maria Kämäräinen. Pso. Hulda Maj-

Lis Keränen, vanht. työmies Jaakko Keränen ja Eeva Johanna Tiikkaja. Kävi kansakoulun. Toimi maanviljelijänä kotitilallaan.

Jääkärikausi: 19.2.16 4.K:aan. Osall. Mis-se-joen ja Riianlahden taisteluihin. Siirr. 23.11.16 Altonan työosastoon ja toukuussa 17 siviilityöhön. Työskenteli mm. Kruppin tehtailla.

Vapaussodan jälkeen palasi Suomeen 29.11.18. Oli sen jälkeen työmiehenä ja maanviljelijänä Revonlahdella. Kuului Revonlahden sk:aan 19-25.

VAPAUSSOTURIT

HARJAPÄÄ Martti Samuli maanviljelijä, s. 26.11.1899. Pso. Fanni o.s. Kurikka, lapset: Väinö -25, Eero -27, Eino -31, Eino -37, Lauri -37. Tst.vapaussodassa Oulussa, talvisodassa Kuhmossa, jatkosodassa Syvärillä. Sotamies.

ILOLA Uno maanviljelijä, piirityönjohtaja, s. 8.9.1896 Rovaniemi, k. 24.2.1971. Pso. Hinni o.s. Niemi, lapset: Tauno, Olavi, Anita, Pentti. Tst. vapaussodassa Kainuun sissijoukoissa.

KESKITALO Iikka maanviljelijä, s. 24.11.1897 Revonlahti. Pso. Tyne o.s. Elfving, lapset: Anja, Hilikka, Raili, Jorma. Tst. vapaussodassa Oulussa, talvisodassa Tyk.koul.k 4:ssä, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla. Sotamies.

LAURILA Yrjö, s. 9.12.1899 Revonlahti, k. 18.5.1988. Pso. Lempi o.s. Myllyniemi, lapset: Kerttu -24, Raili -31, Hilikka -41, Raija -46, Väinö -47. Tst. vapaussodassa, talvisodassa, Karjalan kannaksella, jatkosodassa Aunuksessa, Homorovitsassa, Uhtuan ja Kiestingin suunnilla. Sotamies.

SARKKINEN Hannes maanviljelijä, s. 14.7.1900 Revonlahti. Lapset 1. avioliitosta: Raija, Veli, Pso. II Tyne Ester o.s. Laitinen, lapset: Vesa, Liisa, Pekka, Kalle, Hilikka, Anni, Eino. Tst. vapaussodassa Oulussa, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla. Sotamies.

TURKKI Urho Ilmo Eemil nuorempi kons-
taapeli, s. 25.8.1896 Hämeenkyrö. Pso. Elin o.s. Hakumäki, lapset: Eila, Armas, Urho, Lasse, Eevi, Antti. Tst. vapaussodassa Tampereella ja Ikaalisissa. Sotamies.

YLIKORKALA Sakari työmies, s. 6.9.1889. Pso. Impi o.s. Koivumaa, lapset: Laura -25, Lauri -28, Pentti. Tst. vapaussodassa Tampereella.

Vapausoturit, joista ei ole tarkempia tietoja:

Alavaskuri J.

Greus Matti s. 1891
Greus Janne Albert s. 1884

Heikkilä Niilo s. 18.1.1895
Heikkilä Pauli s. 1901
Hirvaskari Eemeli

Joki Sakari

Kantonen U.
Kerttula Eino s. 1891
Korkala Sakari s. 1889

Lindgren Alekski s. 15.7.1900

Mankinen Aappo
Mankinen August
Martikkala Jaakko
Myllylä Arvi s. 1895
Mällinen Reino s. 19.12.1896

Niemelin Hannes s. 1893
Nissilä Eemil s. 27.10.1892
Nissilä Kustu s. 27.10.1892

Soraranta
(ent. Storlöpare) Iikka s. 1892

Tuohimaa Iikka

Vaskuri Väinö s. 1884
Vähälä Väinö s. 15.11.1892

TALVISODASSA KAATUNEET 1939-1940

ASUNMAA Väinö maanviljelijä, s. 27.9.1900 Alavus. Pso Fanni o.s. Keskitalo, lapset: Arvo -28, Viola -26, Eini -31, Eero -33, Lauri -36. Tst. Kuhmossa. Kaatui 11.3.1940. Korpraali.

ILOLA Olavi maanviljelijä, s. 8.9.1922 Piippola. Tst. Kuhmossa. Kaatui 4.3.1940 Kuhmossa. Sotamies.

HAAVISTO Mauno Vihtori s. 1.10.1917. Tst. Karjalan kannaksella. Kuoli 16.5.1940 sotasairaalassa. Sotamies.

KORKALA Aspram s. 3.5.1904. Pso. Maija o.s. Huhtala, 1 tytär. Tst. Karjalan kannaksella. Kaatui 26.12.1939 Räisälässä.

HAAVISTO Urho Klaus työmies, s. 7.7.1908. Tst. Tolvajärvelä. Kaatui 19.12.1939 Tolvajärvellä. Alikersantti.

PEKURI Eino Henrik s. 2.10.1908 Paavola. Tst. Karjalan kannaksella. Kaatui 8.1.1940 Muolaassa.

Talvisodan sankarihautausmaa.

JATKO- JA LAPIN SODASSA KAATUNEET

ja vammoihinsa kuolleet sankarihautaan lasketut

ESKELINEN Pauli Henrikki maatyömies, s. 10.8.1915 Paavola. Pso. Lyyli o.s. Poutiainen, lapset: Taavi, Tuomo, Raili, Eija. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin

HEINONEN Aate s. 23.6.1913. Tst. jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Kaatui 23.7.1941 Pistojoella.

suunnalla, Länsi-Syväriellä, Sammatuksessa, Viteleessä. Haavoittui 29.6.1944 Vitelejoella. Kuoli 29.6.1944 Viteleessä. Korpraali.

GREUS Arvo työmies, s. 24.9.1906 Revonlahti. Kuoli 22.1.1942 sotasairaalassa. Sotamies.

HIETALA Aarto Tuomas maanviljelijä, s. 22.1.1909 Alavus. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Kaatui 3.8.1941 Kis-Kis -linjalla. Korpraali.

GREUS Yrjö työmies, s. 30.7.1918. Tst. talvisodassa Mikkelissä, jatkosodassa Karhumäessä. Kaatui 12.12.1943 Karhumäessä. Kersantti.

HURTIG Juho työmies, s. 3.6.1915 Revonlahti. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Kaatui 20.7.1941 Pistojoella. Sotamies.

HAAVISTO Johan Robert s. 7.6.1910. Tst. jatkosodassa Kiestingissä. Kaatui 20.8.1941 Kiestingissä. Sotamies.

IHLBERG Johannes Ilmari maanviljelijä, s. 8.7.1922 Revonlahti. Tst. jatkosodassa Karjalan kannaksella. Sotavankeudessa kesäkuu 1944 - marraskuu 1944 Vologatan alueella. Kuoli marraskuussa 1944 Neuvostoliitossa.

JUNTTILA Onni maanviljelijä, s. 20.3.1899 Temmes. Pso. Elisabet o.s. Ollila, lapset: Tyyne, Teuvo, Euli, Auvo, Aila, Jussi. Tst. talvisodassa Kuhmosa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Kadonnut 6.8.1941 Kis-Kis -linjalla. Korpraali.

KERTTULA Heikki s. 6.12.1908 Revonlahti. Kaatui 19.5.1944 Kotkassa.

KANNIAINEN Kauko Verner s. 29.4.1922 Revonlahti. Tst. jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla. Kaatui 25.3.1943 Uhtuan suunnalla. Sotamies.

KESKITALO Kalerwo Iivari työmies, s. 13.1.1921 Revonlahti. Tst. jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoitui 19.8.1941 Uhtualla, kuoli 10.11.1941 sotaisairaala 31:ssä.

KANNIAINEN Lauri työmies, s. 22.11.1919. Tst. jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Kuoli 13.11.1943 sotaisairalassa. Sotamies.

KORKALA Arvo sekatyömies, s. 31.8.1918 Revonlahti. Tst. jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla. Kaatui 6.9.1941 Kiestingissä. Sotamies.

KANNIAINEN Martti Heikki s. 13.3.1920 Revonlahti. Tst. jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla. Kaatui 1.6.1943 Kiestingissä. Sotamies.

KORKALA Heimo sekatyömies, s. 15.12.1916 Revonlahti. Pso. Helmi o.s. Lassi. Tst. jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla. Kaatui 29.8.1944 Impilahdessa. Korpraali.

KARPPIMAA Sakari Kustaa s. 16.6.1909 Revonlahti, työmies. Pso. Milja Esteri, lapset: Eila. Tst. jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Kaatui 23.7.1941 Uhtuan suunnalla.

KORKALA Martti maanviljelijä, s. 31.7.1923 Revonlahti. Tst. jatkosodassa Aunuksen kannaksella. Kaatui 28.10.1942 Syvärillä. Sotamies.

KORKALA Veikko sekatyömies, s. 30.8.1913 Revonlahti. Pso. Helmi o.s. Lassi, lapset: Ritva. Tst. jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Kaatui 19.7.1941 Pistojoella. Sotamies.

LISKO Jukka maanviljelijä, s. 23.6.1921 Revonlahti. Tst. jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Kaatui 18.7.1941 Vuonnississa. Sotamies.

KOSTAMA Veikko Johan Henrik maanviljelijä, s. 8.9.1909. Pso. Esteri o.s. Rautio, lapset: Elina, Saara. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Kiestingissä. Kaatui 22.9.1941 Kiestingissä. Alikersantti.

MAINIO Väinö työmies, s. 21.2.1921 Paavola. Tst. talvisodassa Petsamossa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Ihantalassa, Lapin sodassa Vojakkalassa. Kaatui 3.10.1944 Vojakkalassa. Kersantti.

KUROLA Kalle Kustaa kauppa-apulainen, s. 1.5.1922 Revonlahti. Tst. jatkosodassa Äänislinnan suunnalla. Kaatui 30.7.1944 Laatokalla. Korpraali.

MANKINEN Heikki Edvard maanviljelijä, s. 23.7.1924 Revonlahti. Tst. jatkosodassa Karjalan kannaksella, Antreassa. Kaatui 24.7.1944 Antreassa. Korpraali.

KUROLA Sakari Aadolf työnjohtaja, s. 25.8.1911 Revonlahti. Pso. Anna Selina o.s. Mäkimaa, lapset: Veikko. Tst. talvisodassa, jatkosodassa Lapin rintamalla. Kaatui 11.11.1941 Lizavuonon maastossa. Kersantti.

NÄÄTÄNEN Sami työmies, s. 13.8.1921. Tst. jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Kuoli 1.6.1945 sotaisairalassa. Sotamies.

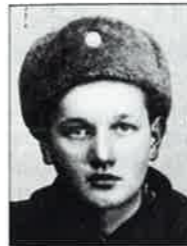
LEHTOSAARI Reino Aatos s. 9.5.1917 Kempele. Pso. Laina Katriina o.s. Kulha, lapset: Suoma -39, Seppo -42. Tst. jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla. Kaatui 20.5.1942 Selettijärvellä. Korpraali.

PEHKONEN Kalle maanviljelijä, s. 26.1.1916. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa. Kuoli 30.5.1942 sotaisairalassa. Alikersantti.

PENTTILÄ Kalle Johannes työmies, s. 15. 11.1922 Revonlahti. Tst. jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Kiestingin suunnalla. Sotavankeudessa Siperiassa. Kuoli 28.9.1942 Siperiassa. Sotamies.

SORARANTA Lauri Viljam metsätyömies, s. 9.8.1922 Revonlahti. Tst. jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoitui 27.12.1942. Sotavankeudessa 27.12.1942 - 11.7.1943. Kuoli 11.7.1943 Neuvostoliitossa. Sotamies.

PIETILÄ Unto Heikki s. 9.6.1922 Revonlahti. Tst. jatkosodassa Suurlahdessa. Kuoli 3.12.1942 Suurlahdessa. Sotamies.

SORARANTA Toivo Viljo työmies, s. 7.3.1921 Revonlahti. Pso. Tyyne Ester o.s. Laitinen, lapset: Pentti -43. Kuoli 26.11.1946 sotasairaalassa. Korpraali.

PUOSKARI Emil maanviljelijä, s. 12.7.1913 Revonlahti. Pso. Emmi o.s. Krankkala, lapset: Ensio. Tst. jatkosodassa Vienan Karjalassa. Kaatui 23.7.1941 Pistojoella. Sotamies.

STORLÖPÄRE Aaro Einari työmies, s. 6.7.1910 Revonlahti. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla. Kaatui Kiestingissä 20.8.1941. Sotamies.

SARKKINEN Eino Oskari maanviljelijä, s. 3.11.1915 Revonlahti. Pso. Taimi Anni o.s. Meriläinen. Tst. jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Kaatui 29.7.1941 Tetrivaarassa. Alikersantti.

SUUTARI Kalervo maanviljelijä, s. 14.7.1924. Tst. jatkosodassa Karjalan kannaksella. Kaatui 7.7.1944 Antreassa. Korpraali.

SEPPÄLÄ Kalle Tauno s. 7.2.1917 Kiiminki. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Alatorniassa. Kaatui 3.10.1944 Alatorniassa. Alikersantti.

SUUTARI Vilho sekatyömies, s. 4.12.1917 Revonlahti. Tst. jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla. Kaatui 6.9.1941 Kiestingissä. Korpraali.

SYVÄYS Kauko maanviljelijä, s. 3.6.1922 Revonlahti. Tst. jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Kuoli 6.5.1942 sotasairaalassa. Sotamies.

VASKURI Eino Jalmari maanviljelijä, s. 26.5.1909 Revonlahti. Tst. jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Kaatui 29.7.1941 Tetrivaarassa. Sotamies.

TURKKI Armas Uolevi s. 15.9.1923 Revonlahti. Tst. jatkosodassa Karjalan kannaksella. Kuoli 4.11.1944 Tampereen sotasairaalassa. Sotamies.

VASKURI Väinö muurari, s. 9.8.1905. Pso. Vieno, lapset: Taisto, Anita. Tst. talvisodassa Kuhmossa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Kuoli 3.8.1941 Kis-Kis -linjalla. Sotamies.

TURKKI Eero Olavi rakennusmies, s. 12.1.1918 Revonlahti. Pso. Aili o.s. Hiltunen, poika Olavi -41. Tst. talvisodassa, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla. Kaatui 1.11.1941 Kiestingissä. Korpraali.

*Kaunis on kuolla, kun joukkosi eessä
urhona kaadut taistellen puolesta maas,
puolesta heimosikin.
Hehkuvin mielin puoltaan nouse
syntymämaatas,
riemuiten lastesi vuoks,
uhriksi henkesi suo.*

Suom: Viktor Rydberg

Sankarihautausmaa jatkosodan jälkeen -45.

Revonlahden sankarihautausmaa 1994.

VETERAANIT

AARRE Frantz Bror Alvar s. 16.10.1900 Rauma, agronomi. Pso. Alli Fanny o.s. Jaakkola, lapset: Marja, Kari.

AHO Yrjö s. 13.10.1918 Korpilahti, maanvilj. Pso. Taimi Maria o.s. Hassi, lapset: Lahja. Tst. talvisodassa Ilomantsissa, Aittojoella, Luklajoella, jatkosodassa Oinaanvaarassa, Aleksandrovassa, Valkeasaassa, Talissa, Ala-Noskuassa. Haavoittui 21.6.1944 Mustamäellä. Sotamies.

ANTTINEN Olavi s. 17.10.1903 Viipuri, koeaseman johtaja, agronomi. Pso. Liisa o.s. Marjola. Tst: jatkosodassa Raahen sotilaspiirin esikunnassa. Ylikersantti.

ASUNMAA Sauli s. 19.7.1917 Alavus, poliisi. Pso. Martta o.s. Salmenaho, lapset: Allan -57, Susan -60. Tst. talvisodassa Suomussalmella, Kuhmossa, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla, Syvärillä, Lapin sodassa Kemissä, Rovaniemellä. Kersantti.

EKOLUOMA Sanfrid Johannes s. 28.1.1913 Alahärmä, k. 21.2.1963, maanvilj. Pso. Ilona o.s. Sarkkinen, lapset: Mikko -45, Hannele -47, Tuovi -48, Satu -49, Juha -51, Erkki -55, Elina -56, Ikka -59. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Hangossa, Syvärillä, Ilomantsissa. Haavoittui 4.8.1944 Lavajärvellä. Vänrikki.

ERVASTI Lauri Johannes s. 2.8.1909 Oulunsalo, k. 23.3.1973, ostoasiamies. Pso. Aune o.s. Lumijärvi, lapset: Jukka -43, Paavo -47, Aino -49. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla, Syvärillä. Ylikersantti.

ERVASTI Olavi Henrikki s. 28.9.1911, k. 19.11.1958, työnjohtaja. Pso I Eila o.s. Hassinen, lapset: Heimo -34, Pentti -38, Kalevi -41. Pso II Hilja o.s. Nevalainen.

HAAVISTO Eino Kustaa s. 27.8.1914 Paavola. Tst. jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla, Lapin sodassa Limingan asevarastolla. Sotamies.

HAAVISTO Lauri s. 5.7.1906 Luopioinen, k. 9.6.1972. Pso. Priita Liisa o.s. Uutinen, lapset: Irja -30, Irma -32, Iiris -35, Aira -37, Sisko -42. Tst. jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 24.5.1941.

HARJAPÄÄ Väinö s. 24.5.1925 Revonlahti, maanvilj. Pso. Ellen o.s. Hirvaskari, lapset: Eero. Tst. jatkosodassa Äänislinnan suunnalla. Sotamies.

HARTIKKA Arvo Johannes s. 12.2.1918 Revonlahti, kauppias. Pso. Katri o.s. Korkala, lapset: Eino -47, Aino -50, Pekka -51, Paavo -59, Juha -68. Tst. talvisodassa Aittojoella, jatkosodassa Uhtuan ja

Kiestingin suunnalla. Haavoittui 8.11.1941 Kiestingissä. Korpraali.

HARTIKKA Pauli Pietari s. 18.10.1914 Revonlahti, maanvilj. Pso. Saimi Esteri o.s. Nissilä, lapset: Eeva, Liisa, Matti. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin

suunnalla. Haavoittui 3.8.1941 Uhtualla. Korpraali.

HEMMI Johannes Iisakki s. 21.12.1909 Liminka, myyntipäällikkö. Pso. Kerttu o.s. Suorsa, lapset: Jorma, Jouko, Markku, Kaisa. Tst. talvisodassa pääesikunnassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella. Luutnantti.

kannaksella. Kersantti.

HEMMI Kaarlo Matias s. 9.5.1903 Liminka, k. 5.1.1978. Pso. Kirsi Milada ent. Forsgren o.s. Långström, lapset: Eira -46. Tst. talvisodassa Sallassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan

kiestingin suunnalla, Vuokkiniemessä. Haavoittui 19.2.1941 Tiilsjärvellä. Kersantti.

HENTILÄ Onni s. 15.2.1913 Revonlahti, maanvilj. Pso. Vieno o.s. Pisilä, lapset: Harri, Seppo, Simo, Vesa, Silvo, Aino, Hannu. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla, Vuokkiniemessä. Haavoittui 19.2.1941 Tiilsjärvellä. Kersantti.

Tolvajärvellä. Ylikersantti.

HIETALA Aarne Salomon s. 17.4.1907 Alavus, maanvilj. Pso. Hilka o.s. Tolonen, lapset: Jorma -41, Marja-Leena -43, Topi -50. Tst. talvisodassa Säkkijärvellä, Laatokan koillispuolella, jatkosodassa Aunuksessa, Viipurissa, Juustilassa, Tolvajärvellä. Ylikersantti.

Lapin sodassa Kemissä, Rovaniemellä. Kersantti.

HIETALA Matti s. 28.1.1919 Alavus, maanvilj. Pso. Kyllikki o.s. Hartikka, lapset: Pentti -46, Maire -48. Tst. talvisodassa Kuhmossa, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla, Syvärillä,

Syvärillä, Lapin sodassa Kemissä, Rovaniemellä. Ylikersantti.

HUHTA Bruno Antero s. 6.10.1911 Karunki, maanvilj. Pso. os. Ryynänen, lapset: Martti -41, Pertti -46, Markku -47. Tst. talvisodassa Sallassa, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla,

Sotamies.

HUHTALA Arvo Ahti s. 19.4.1924 Revonlahti, maanvilj. Pso. Laura o.s. Niinimaa, lapset: Reijo, Matti, Pekka, Sinikka, Markku, Erkki, Maisa, Jarmo, Kimmo, Petri, Jaana. Tst. jatkosodassa Rukajärvellä. Sotamies.

Sotamies.

HUHTALA Heimo s. 18.8.1919 Revonlahti, k. 24.1.1989, maanvilj. työnjohtaja. Pso. Elsa o.s. Järvelin, lapset: Raimo. Tst. talvisodassa Kuhmossa, jatkosodassa Rukajärvellä. Sotamies.

kiestingin suunnalla. Sotamies.

HUHTALA Sakari Jooseppi s. 14.10.1902 Revonlahti, k. 23.6.1981, pientilallinen. Pso. Saima Elviira o.s. Ala-Hallinen, lapset: Erkki -30, Osmo -32, Esko -39. Tst. jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla. Sotamies.

Sotamies.

HUHTALA Veikko s. 12.5.1910 Revonlahti, kauppias. Pso. Pauliina, lapset: Pauli -31, Anja -33, Väinö -35, Eino -38, Pentti -41, Anneli -43, Matti -48, Aune -51.

kiestingin suunnalla, Karjalan kannaksella. Sotamies.

HUUMONEN Iikka s. 19.12.1905 Revonlahti, maanvilj. Pso. Fiia o.s. Laurila, lapset: Liisa, Matti, Veikko, Aimo, Timo, Sisko, Erkki, Mikko. Tst. talvisodassa, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla, Karjalan kannaksella. Sotamies.

Sotamies.

HÄIKIÖ Martti s. 1915 Revonlahti, työmies. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 23.7.1941 Uhtualla. Sotamies.

Alikersantti.

HÄIKIÖ Paavo s. 15.6.1910 Muhos, maanvilj. Pso. Hilda Alina o.s. Sarpola, lapset: Paavo -38, Tapio -39, Antero -43, Ahti -45, Leevi -47, Mauno -51. Tst. talvisodassa Pelkosenniemiellä, Märkäjärvellä, Joutsijärvellä, Viipurinlahdella, Vilajoella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella, Viipurinlahdella. Haavoittui 24.7.1941 Korpijärvellä. Alikersantti.

Sotamies.

HÄKKILÄ Arvo s. 15.9.1925 Revonlahti, autonkuljettaja. Pso. Aune o.s. Ilmarinen, lapset: Ritva, Tuulikki. Tst. jatkosodassa Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Ranualla, Rovaniemellä. Haavoittui 16.9.1944 Vikajärvellä. Sotamies.

HÄKKILÄ Veikko Olavi s. 16.7.1923 Revonlahti, maanvilj. Pso. Ilta Marjatta o.s. Niinimaa, lapset: Ulla, Pentti, Aila, Raija, Jarkko. Tst. jatkosodassa Rukajärvellä, Porajärvellä. Sotamies.

IHLBERG Väinö s. 12.12.1912 Revonlahti, k. 14.12.1980, maanvilj. Pso. Sylvi o.s. Mankinen, lapset: Erkki, Heikki, Eeva, Aino, Mikko. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan

ja Kiestingin suunnilla, Lapin sodassa Kemissä, Torniossa. Haavoittui 2.8.1941 Kiestingissä. Alikersantti.

JOENSUU Jaakko Oskari s. 24.7.1907, maanvilj. Pso. Sandra o.s. Häkkilä, lapset: Arvo, Reijo, Pentti, Hilikka, Maire, Veli, Eija, Jouko. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa

Uhtuan ja Kiestingin suunnilla, Kannaksella. Haavoittui 26.6.1944 Talissa. Sotamies.

JUNTTILA Reino Hemmig s. 22.5.1907 Paavola, maanvilj. Pso. Aune Maria o.s. Pietarila. Tst. talvisodassa Kuhmossa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella. Haavoittui 26.6.1944 Talissa. Sotamies.

JUNTTILA Tauno s. 17.12.1918 Revonlahti, maanvilj. Pso. Aino o.s. Kangas, lapset: Unto, Pirjo. Tst. talvisodassa Suomussalmella, Raatteessa, Laatokan koillispuolella, jatkosodassa Poventsassa, Viennakanavalla, Maaselän kannaksella. Haavoittui 21.1.1940 Pitkärannassa. Korpraali.

JUNTTILA Teuvo s. 13.2.1924 Revonlahti. Pso. Annikki. Tst. jatkosodassa päämajan radistina Juurikorvessa. Sotamies.

JUNTTILA Valtu s. 10.8.1901 Temmes, maanvilj. Pso. Sylvi o.s. Kangas, lapset: Olavi, Helvi, Eero. Tst. talvisodassa Suomussalmella, jatkosodassa Kuhmossa, Suomussalmella. Korpraali.

JÄRVELIN Arvo Valfrid s. 1911 Paavola, työmies. Tst. talvisodassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui jatkosodassa. Sotamies.

JÄRVELIN Leonard Einar s. 10.9.1912 Paavola, k. 4.10.1955, työmies. Pso. Aili o.s. Siivonen, lapset: Eila, Risto, Eero, Ilkka, Vesa, Martti, Matti. Tst. talvisodassa Laatokan koillispuolella, jatkosodassa. Haavoittui maaliskuussa 1940. Alikersantti.

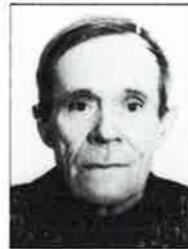
KANGASPUOSKARI Kaarlo Johannes s. 28.10.1921 Revonlahti, murari. Pso. Signe o.s. Peltokangas, lapset Matti -61, Sirkka -63. Tst. talvisodassa rakennuskompaniassa, jatkosodassa Maaselän kannaksella, Porajärvellä, Ilomantsissa, Tolvajärvellä, Lapin sodassa Kemissä, Torniossa. Tykkimies.

KANNIAINEN Lauri Leo s. 11.1.1917 Revonlahti, maanvilj. Pso. Helmi o.s. Lassi, lapset: Rauno -47. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla, Syvärillä, Lapin sodassa Kemissä, Rovaniemellä. Kersantti.

KARIHTALA Antti s. 29.4.1923 Revonlahti, varastomies. Pso. Marta o.s. Valfberg. Tst. jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui Uhtualla. Sotamies.

KARPPIMAA Tuure s. 23.9.1914 Revonlahti, k. 21.9.1981, maanvilj. Pso. Vappu Edith o.s. Keränen, lapset: Pirkko, Irja, Kalevi, Juhani, Kaija, Heikki, Kristiina, Marja, Saara. Tst. talvisodassa, jatkosodassa Karjalan kannaksella, Uhtuan ja Kiestingin suunnilla. Haavoittui syksyllä 1941 Kiestingissä. Korpraali.

KARPPINEN Eemeli s. 19.10.1908 Kestilä, maanvilj. Pso. Siiri o.s. Kannainen, 1 lapsi. Tst. talvisodassa Kuhmossa, jatkosodassa Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Kemissä. Sotamies.

KARVONEN Pauli s. 26.10.1912 Revonlahti, maanvilj. Pso. Maria o.s. Tokola, lapset: Antti, Pekka, Mikko, Matti. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla, Syvärillä, Lapin sodassa Kemissä, Rovaniemellä. Ylikersantti.

KELLIN Olavi s. 20.12.1921 Revonlahti, maanvilj. Pso. Hilikka o.s. Tiitto, lapset: Antti, Aarno. Tst. jatkosodassa Syvärillä, Karhumäessä ilmapuolustuksessa. Sotamies.

KESKITALO Arvo Olavi s. 21.1.1924 Revonlahti, maanvilj. Pso. Elli o.s. Laurila, lapset: Irmeli, Inkeri, Antero, Aarno. Tst. jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella. Haavoittui 19.6.1944 Muolaassa. Sotamies.

KESKITALO Iivari s. 15.9.1895 Revonlahti, tilallinen. Pso. Amanda o.s. Pajukoski, lapset: Eino, Jenny, Kalervo, Veera, Salli, Eero, Ossi. Tst. talvisodassa Niinisalossa. Jääkäri.

KESKITALO Valtteri Eino s. 11.2.1916 Revonlahti, k. 3.8.1965, lastaaja. Pso. Esteri o.s. Korttilalli, lapset: Sirkka-Liisa. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Kiestingin ja Uhtuan

suunnilla, Syvärillä, Lapin sodassa. Korpraali.

KERTTULA Erkki Eemil s. 5.12.1925 Revonlahti, k. 12.10.1989. Tst. Lapin sodassa. Sotamies.

KERTTULA Kalle s. 2.3.1920, maanvilj. Pso. Eeva o.s. Mällinen, lapset: Eija, Esko. Tst. jatkosodassa Rukajärven suunnalla. Sotamies.

KERTTULA Matti Johannes s. 31.1.1914 Lumijoki, pienviljelijä. Pso. Elvi o.s. Impola, lapset: Reijo, Aila, Kaisu, Tuomo. Tst. talvisodassa Vuokselassa, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla,

Syvärillä, Viteleessä, Lapin sodassa Kemissä. Haavoittui 20.8.1941 Kiestingin itäpuolella. Korpraali.

KERÄNEN (Hannes) Johannes s. 27.2.1908, maanvilj. Pso. Eeva o.s. Kyrö, lapset: Paavo, Hilkka, Martti, Helmi, Helvi, Helena. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Kersantti.

KESTI Paavo s. 11.6.1916 Revonlahti, maanvilj. Pso. Elsa Margareetta o.s. Päätälo, lapset: Paula -43, Risto -47, Hilkka -51. Tst. talvisodassa Vuokselassa ja Suomussalmella, jatkosodassa

Uhtuan ja Kiestingin suunnilla ja Länsi-Syvärillä, Lapin sodassa Kemissä. Väeupseeri.

KOISTINEN Armas s. 15.9.1913, maanvilj. Pso. Aili o.s. Mankinen, lapset: Helena, Kalevi. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla, Syvärillä. Haavoittui

16.7.1944. Kersantti.

KOISTINEN Arvi Johannes s. 5.2.1903, työmies. Tst. jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla. Sotamies.

KOISTINEN Toivo s. 24.9.1911, maanvilj. autoilija. Pso. Martta o.s. Rapakko, lapset: Marja-Liisa, Erkki, Marja-Leena, Matti, Jaakko. Tst. jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Korpraali.

KORKALA Iikka s. 6.9.1901 Temmes, k. 6.9.1983, maanvilj. Pso. Aino o.s. Junttila, lapset: Osmo -45, Irja -46. Tst. talvisodassa huoltotehtävissä Oulaisissa, jatkosodassa Kurkijoen sotavankileiri 12:lla vartijana. Sotamies.

KORKALA Matti s. 17.12.1918 Revonlahti. Pso. Marja Terttu o.s. Hirvaskari, lapset: Martti -49, Mauno -51, Erkki -54. Tst. jatkosodassa Syvärillä, Maasellan suunnalla. Korpraali.

KORKALA Pekka Vilhelm s. 24.1.1921 Revonlahti, metallimies. Pso. Eini Impi Amalia o.s. Nahkala, lapset: Kaarina -48, Helena -54, Marita -56, Liisa -58, Allan -62. Tst. jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla, Lapin sodassa Rovaniemellä. Sotamies.

KORKALA Väinö Leonard s. 24.2.1912 Revonlahti, sekatyömies. Tst. jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla. Sotamies.

KOSTAMA Rikhard Valio s. 12.12.1920 Revonlahti, talonmies. Pso. Alma. Tst. jatkosodassa Nurmeksessa, Lieksassa, Kivivaarassa, Tuulivaarassa, Repolassa. Haavoittui Virtsänkankaalla. Sotamies.

KOSTAMA Veli Nestor Ilmari s. 12.4.1925 Revonlahti, valt.maist. rehtori. Pso. Eva-Martta o.s. Sutinen, lapset: Ritva -48, Juha -50, Jouni -52, Jari -61. Tst. talvisodassa kotirintamalla, jatkosodassa

Kiestingin ja Uhtuan suunnalla, Laatokan pohjoispuolella, Tolvajärvellä, Lapin so-

dassa Suomussalmella, Kemijärvellä, Sallassa. Alikersantti.

KOSTAMA Viljo Maurits Valerian s. 15.3.1914 Revonlahti, maanvilj. Pso. Martta o.s. Korkala, lapset: Jukka, Jorma, Juhani, Tuulikki, Kaisu. Tst. talvisodassa Pelkosenniellä, Savukoskella, Joutsijärvellä, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Loimolassa, Tolvajärvellä. Eläinlääk.alikersantti.

KOSKINEN Yrjö, s. 6.3.1905 maanvilj. Pso. Veera, lapset: Pertti -43, Maria -45, Anna-Liisa -51. Tst. jatkosodassa Syvärillä. Sotamies.

KRANKKALA Aate Jalmari s. 31.7.1915 Revonlahti, k. 22.6.1969, työmies. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Karjalan kannaksella. Alikersantti.

KRANKKALA Eino Johannes s. 31.10.1912 Revonlahti, maanvilj. Pso. Toini Elina o.s. Mäkelä, lapset: Taisto, Terttu, Taimi, Tuula, Terhi. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui

18.7.1941 Laskujärvellä. Sotamies.

KRANKKALA Valtu Albert s. 21.9.1924 Revonlahti, koneenhoitaja. Pso. Elsa o.s. Liikainen, lapset: Pertti, Esko, Timo, Irja, Markku, Erkki. Tst. jatkosodassa Syvärin suunnalla, Ilomantsissa. Korpraali.

KUKKASLAHTI Viljo s. 8.6.1925 Koskenpää, k. 2.12.1985, maanvilj. Pso. Airi o.s. Rosenberg, lapset: Anne, Jouni, Juha, Päivi, Vieno. Tst. talvisodassa, jatkosodassa Hyrsylässä, Koletselässä, Alasalmessa, Lapin sodassa Torniossa, Loimolassa. Haavoittui 1.8.1944. Sotamies.

KUKKONEN Lauri Heikki s. 9.8.1914, maanvilj. Pso. Elli o.s. Tiikkala, lapset: Jorma, Juhani, Jouko, Jouni, Pirjo, Tapio, Timo, Anita. Tst. jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla, Syvärillä, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä. Alikersantti.

KULHA Toivo s. 4.4.1917, kirvesmies. Pso. Rauni o.s. Matlin, lapset: Leila, Sirpa, Satu, Paula. Tst. talvisodassa Suomussalmella, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla, Lapin sodassa Kemissä, Rovaniemellä. Ylikersantti.

KUOTESAHO Elmeri s. 25.12.1905 USA, maanvilj. Pso. Maria Elisabet o.s. Sarkkinen, 7 tyttöä, 4 poikaa. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla. Haavoittui 24.7.1941, 20.8.1941. Korpraali.

KURIKKA Aale Heikki s. 9.8.1908, k. 12.12.1977, maanvilj. Pso. Maija o.s. Korkala, lapset: Liisa, Kalervo, Eila, Elvi, Veli, Antero. Tst. jatkosodassa Suomussalmella, Tetrihaarassa, Pistojoella, Kiestingissä, Louhissa, Kannaksella, Talissa, Ihantalassa. Kersantti.

KURIKKA Lauri Johannes s. 9.8.1912 Revonlahti, maanvilj. Pso. Kerttu o.s. Lopenen, lapset: Raija, Kirsti, Anja. Tst. jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla, Syvärillä, Lapin sodassa Kemissä, Rovaniemellä. Väepeli.

KUROLA Kaarlo Henrik s. 4.11.1901 Revonlahti, autoilija. Pso. I Martha o.s. Peltokangas, lapset: Pentti. Pso. II Meimi o.s. Keinänen, lapset: Kauko, Heljä, Pekka. Tst. talvisodassa Suomussalmella, Raatteessa, Kuhmossa, jatkosodassa autokompaniassa. Korpraali.

KUROLA Veli Johannes s. 27.12.1911 Revonlahti, työmies. Tst. talvisodassa sotapolijina, jatkosodassa Kuittijärvellä, Vuonitsajoella, Pistojoella, Länsikannaksella, Vuoksen lohkokolla, Lapin sodassa Pohjois-Suomessa. Kersantti.

KUROLA Väinö Einar s. 10.10.1918 Revonlahti. Tst. talvisodassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Korpraali.

KYLLÖNEN Kalle s. 27.2.1925, maanvilj. Pso. Ellen o.s. Turuseno, lapset: Tuomo, Juha, Eini, Eila, Helli, Veli, Marja. Tst. jatkosodassa Muolaassa, Kivennavalla, Hiirelässä, Vuosalmella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä, Muoniossa. Sotamies.

LASSILA Matti Heikki s. 10.12.1899 Siikajoki, sekatyömies. Pso. Lyydia o.s. Istukaissaari, lapset: Matti, Helli. Tst. talvisodassa Suomussalmella, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla. Sotamies.

LAUKKA Johannes s. 2.6.1902 Pyhäntä, maanvilj. Pso. Ida Maria o.s. Turunen, lapset: Liisa, Lauri, Aili, Yrjö, Maria, Johan. Tst. talvisodassa Sallassa, Vilajoella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Je-

lettijärvellä, Ihantalassa, Vuosalmella, Lapin sodassa Torniossa. Korpraali.

LAURILA Matti s. 2.7.1898 Revonlahti, kirvesmies. Pso. Elsi o.s. Pekuri, lapset: Jorma, Reijo, Arvo. Pso II Lempi o.s. Kaattari, lapset: Kaarina, Aura, Jouko, Sirkka. Tst. jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla. Sotamies.

LAURILA Matti s. 24.2.1918 Vihanti, maanvilj. Tst. talvisodassa Petsamossa, jatkosodassa Kiestingin suunnalla, Äänislinnassa, Lapin sodassa Kemissä, Torniossa. Korpraali.

LAURILA Mikko Antti s. 28.6.1926 Revonlahti, pol.konst. Pso. Kyllikki o.s. Tikkanen, lapset: Matti, Sinikka, Jukka, Anne, Timo, Jaakko, Leena, Liisa, Anja, Vuokko, Riitta, Antti. Tst. jatkosodassa Äänisen rannikkoprikaatissa ja Suojärvellä. Ylimatruusi.

LAURILA Pekka s. 24.11.1911 Revonlahti, kauppias. Pso. Aino o.s. Harjuhahto, lapset: Ilona -41, Arvo -46, Sinikka -48, Reino -51. Tst. talvisodassa Pelkosenniellä, Savukoskella, Joutsijärvellä, Märkäjärvellä, jatkosodassa Karjalan kannaksella. Kersantti.

LAURONEN Kalle s. 18.10.1914 Suomussalmi. Pso. Taimi o.s. Rautio, lapset: Kauko, Hannu. Tst. talvisodassa Suomussalmella, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla, Syvärillä, Lapin sodassa Kemissä, Rovaniemellä. Alikersantti.

LEINONEN Simo s. 15.5.1922 Vihanti, kirvesmies. Pso. Kaino o.s. Hautamäki, lapset: Raija, Tuula, Tenho, Sinikka, Sirpa, Iikka. Tst. jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui 14.4.1942 Uhtualla. Tykkimies.

LEIVISKÄ Pentti s. 9.6.1922 Pyhäntä, työmies. Pso. Aino Marja o.s. Sainila, lapset: Tuula -58. Tst. jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä. Sotamies.

LESKINEN Pekka s. 5.8.1906 Impilahti, maanvilj. Pso. Tyne o.s. Siponen, lapset: Väinö -30, Vieno -32. Tst. jatkosodassa ilmansuojelujoukoissa Impilahdella. Sotamies.

LISKO Martti s. 10.11.1923 Revonlahti, kauppias. Pso. Suoma o.s. Tuohino, lapset: Juha, Kari, Katriina, Iikka, Pekka, Kristiina. Tst. jatkosodassa Maaselän kannaksella, Karjalan kannaksella. Alikersantti.

LISKO Reino s. 4.4.1915 Revonlahti, asemapäällikkö. Pso. Helmi o.s. Eskola, lapset: Inkeri -49. Tst. talvisodassa rautatieupseerina Kokkola-Rovaniemi, jatkosodassa Laatokan pohjoispuolella. Luutnantti.

LOPONEN Benhard s. 27.8.1924 Rautu, maanvilj. Pso. Milka o.s. Ojala, lapset: Markku, Marketta, Katriina, Riitta, Marja, Erkki. Tst. jatkosodassa Maaselän kannaksella, Ilomantsissa. Korpraali.

LOPONEN Pentti s. 27.8.1924 Rautu, maanvilj. Pso. Elli Maria o.s. Turkki, lapset: Marja-Leena -51, Kaija -54, Terttu -56, Pirkko -60. Tst. jatkosodassa Metsäpirtissä, Taipaleessa, Lapin sodassa Kemissä. Sotamies.

LUKKARINEN Lauri s. 1914 Pyhäsalmi, myymälänhoitaja. Pso. Hilja o.s. Hänninen, lapset: Marja-Liisa, Matti. Tst. talvisodassa, jatkosodassa Aunuksessa, Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä. Korpraali.

LUNKI Väinö Jalma-ri s. 4.8.1909 Revonlahti, maanvilj. Pso. Eila o.s. Mainio, lapset: Raili, Teuvo, Raija, Tuomo, Ritva. Tst. talvisodassa Aittojoella, Ägläjärvellä, Tolvajärvellä, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla. Haavoittui 12.12.1939 Tolvajärvellä, 7.11.1941 Kiestingissä. Kersantti.

tuun ja Kiestingin suunnilla. Haavoittui 12.12.1939 Tolvajärvellä, 7.11.1941 Kiestingissä. Kersantti.

MAINIO Alpo s. 21.1.1924 Paavola, työmies. Pso. Alli o.s. Sundström, lapset: Marja-Leena, Keijo, Esko, Jukka. Tst. talvisodassa työkompaniassa Kannaksella, jatkosodassa It.joukoissa Helsingissä. Tykkimies.

MAINIO Armas s. 21.7.1914 Paavola, k. 21.7.1986, maanvilj. Pso. Aino o.s. Huhtala, lapset: Pirjo. Tst. talvisodassa Pelkosenniellä, Savukoskella, Joutsijärvellä, Märkäjärvellä, jatkosodassa. Haavoittui 21.1.1940 Märkäjärvellä. Alikersantti.

MANKINEN Jaakko s. 14.12.1905 Revonlahti, maanvilj. Pso. Sylvi Annikki o.s. Jääskelä. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla, Likolammella, Pitkärannassa, Syskyjärvellä. Haavoittui 20.8.1941 Kiestingissä. Sotamies.

MARTIKAINEN Viljami s. 8.1.1913 Valkjärvi, maanvilj. Pso. Enni Ilona o.s. Löppönen, lapset: Jorma -46, Asto -49, Pertti -50, Leena -52, Ari, Antti. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Karhumäessä. Kersantti.

MARTIKKALA Matti Jaakoppi s. 14.4.1906, työmies. Pso. Fanny Maria o.s. Ojamaa, lapset: Veli -37, Pentti -39, Sisko -41, Sirkka -42, Seija -44. Tst. jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla. Sotamies.

MÄKELÄ Tauno s. 6.6.1913 Revonlahti, maanvilj. Pso. Eila o.s. Turkki, lapset: Kerttu, Sirkka. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla, Syvärillä, Lapin sodassa Kemissä. Haavoittui 8.10.1944 Kemissä. Korpraali.

MYLLYLÄ Veikko s. 12.11.1925 Revonlahti, auton asentaja. Pso. Elsa o.s. Kytöaho, lapset: Eero -51, Leila -53, Merja -61. Tst. jatkosodassa Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Kilpisjärvellä. Sotamies.

MYLLYOJA Niilo Johannes s. 26.2.1912, k. 1982, maanvilj. Pso. Lyyli o.s. Okkonen, lapset: Marjatta, Anneli, Tuula, Hilikka, Risto, Antero, Auli, Pirkko, Eero. Tst. jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Kemissä, Torniossa. Sotamies.

MYYRI Osmo s. 23.3.1924 Nurmijärvi, agronomi, rehtori. Pso. Toini Elisabet o.s. Säisä, lapset: Marja-Liisa, Kaarina, Riitta. Tst. jatkosodassa Helsingin ilmatorjuntarykmentissä. Alikersantti.

MÄLLINEN Arvo Olavi s. 15.12.1922 Paavola. Pso. I Saara Anna Liisa o.s Turusenaho, lapset: Urpo -44, Ulpu -48, Rainer -50. Pso. II Aune Sofia. Tst. jatkosodassa Suomenlahden saarella. Sotamies.

MÄLLINEN Kaarlo Johannes s. 19.2.1901 Revonlahti, k. 23.5.1985, sahatyömies. Pso. Anna Maria o.s. Anttonen, lapset: Arvo -22, Kalevi -24, Kirsti -26, Kauko -34, Raimo -36, Reijo -40. Tst. jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

MÄLLINEN Martti s. 26.7.1906, maanvilj. Pso. Rauha Meeri o.s. Pitkänen, lapset: Kalevi. Tst. jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla. Sotamies.

MÄLLINEN Väinö Edvard s. 18.4.1912 Revonlahti, k. 1.12.1982, maatyömies. Tst. jatkosodassa Kuhmon suunnalla.

MÄTÄSAHO Juh Stefanus s. 27.9.1899 Revonlahti, kirvesmies. Pso. Aune Esteri o.s. Järvelin, lapset: Aune, Arvo. Tst. talvisodassa Olsaassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

NIEMELÄ Johannes Uriel s. 22.8.1903 Revonlahti, k. 30.3.1974, pientilallinen. Pso. Saimi Erika o.s. Hurtig, lapset: Jussi -52, Heikki -52. Tst. jatkosodassa työkompaniassa Syvärillä.

NIINIMAA Eero Aukusti s. 20.11.1924 Alavus, k. 30.5.1986, kirvesmies. Pso. Terttu Tellervo o.s. Tuominen, lapset: Veli, Eija, Raija. Tst. jatkosodassa kouluttajana Oulussa, Lapin sodassa. Haavoittui syksyllä 1944 Torniossa. Alikersantti.

NIINIMAA Onni Matti s. 29.2.1904 Alavus, maanvilj. Pso. Liisa Ulrika o.s. Saukkoranta, lapset: Eero, Eeva, Martta, Siiri, Martti, Ulla, Kaisu. Tst. talvisodassa Sallassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Korpraali.

NIINIMAA Paavo Samuel s. 5.2.1918 Alavus, maanvilj. Pso. Aino o.s. Mikkonen. Tst. jatkosodassa Juntusrannassa, Karjalan kannaksella, Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Rovaniemellä. Alikersantti.

NIINIMAA Pentti Salomon s. 20.4.1921 Revonlahti, autoilija. Pso. Henni o.s. Kukkonen, lapset: Juhani -47, Aila -52, Irmeli -52, Leena -55, Anne -61. Tst. jatkosodassa Maaselän kannaksella, Lapin sodassa Veitsiluodossa. Tykkimies.

NIINIMAA Vilho Johannes s. 29.10.1909 USA, autonkuljettaja. Pso. Edit Emilia o.s. Yli-Korkala, lapset: Irma -33, Paavo -41, Matti -45. Tst. talvisodassa Kuusamossa, Kemijärvellä, Ihantalassa, Virolahdella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Kanneljärvellä, Muolaassa, Antreassa, Lapin sodassa Oulussa, Rovaniemellä, Kittilässä. Kersantti.

NISSILÄ Jooseppi Sakari s. 15.1.1901 Revonlahti, maanvilj. Pso. Kirsti Fanni o.s. Piirainen, lapset: Matti, Kalevi, Martta, Sauli, Martti, Erkki, Antero, Sisko. Tst. talvisodassa Suomussalmella, Kuhmossa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa. Sotamies.

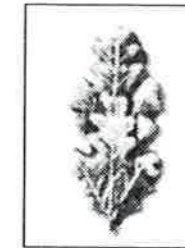
NURKKALA Eino Aukusti s. 27.12.1916 Revonlahti, k. 6.5.1979, harjausmies. Tst. talvisodassa Lapin rajavartiostossa, jatkosodassa Sallan Alakurtissa, Kiestingin suunnalla, Maaselän kannaksella. Alikersantti.

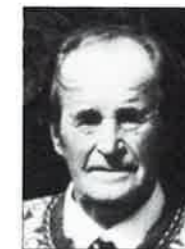
NURKKALA Johan Edvard s. 6.2.1921 Revonlahti, hartsimies. Pso. Salli o.s. Keskitalo, lapset: Marja-Liisa, Else. Tst. jatkosodassa Louhessa, Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä, Kittilässä. Kersantti.

OHVO Onni s. 18.2.1921 Sortavalan mlk., maanvilj. Pso. Alli o.s. Risunen, lapset: Pekka, Seija, Eija. Tst. jatkosodassa Krivissä, Hiisjärvellä. Haavoittui 5.11.1942 Krivissä. Sotamies.

OJANEN Eino Johannes s. 1.7.1919 Jalasjärvi, k. 26.3.1988, maanvilj. Pso. Laimi o.s. Takala, lapset: Erkki -39, Mauno -41, Kalevi -44. Tst. jatkosodassa Virolahdella, Seesjärvellä, Maaselässä. Korpraali.

PARVIAINEN Antti s. 17.1.1905 Impilahti, maanvilj. Pso. Emma o.s. Kokkonen, poika Paavo Kokkonen. Tst. talvisodassa Laatokan pohjoispuolella, jatkosodassa Laatokan pohjoispuolella. Tykkimies.

PARVIAINEN Matti s. 20.3.1902 Impilahti, maanvilj. Pso. Aino o.s. Auvinen, lapset: Hilikka -32. Tst. talvisodassa Salmassa, jatkosodassa Kiestingin suunnalla. Haavoittui helmikuussa 1940 Laatokan pohjoispuolella. Korpraali.

PELLIKKA Frans Emil s. 4.3.1920 Revonlahti. Pso. Saara o.s. Kääriäinen, lapset: Jorma. Pso. II Eeva, lapset: Pentti, Mauno. Tst. jatkosodassa sotapoliisina. Haavoittui kesällä 1941. Sotamies.

PIETILÄ Arvo Antero s. 30.11.1923 Revonlahti, maanvilj. Pso. Aune o.s. Mätäsaho, 4 lasta. Tst. jatkosodassa Uhtuan pohjoispuolella, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Kittilässä. Sotamies.

PIETILÄ Kaino s. 1923 Revonlahti, työmies. Pso. Hanna o.s. Kannainen, lapset: Antero -46, Liisa -48, Martta -51, Simo -54. Tst. jatkosodassa Syvärillä. Sotamies.

PIETILÄ Lassi Mattias s. 19.2.1920 Revonlahti, urakoitsija. Pso. Aino o.s. Sutela, lapset: Kalervo, Risto. Tst. jatkosodassa Äänislinnassa, Tiuruniemessä. Sotamies.

PIETILÄ Niilo s. 2.7.1914 Revonlahti, maanvilj. Pso. Ellen o.s. Tuohino. Tst. talvisodassa Kyyrölässä, Oinolassa, Vuokselassa, jatkosodassa Kiestingin suunnalla, Maaselässä, Ihantalassa,

Lapin sodassa Rovaniemellä. Haavoittui Ihantalassa. Korpraali.

PIETILÄ Toivo s. 15.12.1915 Revonlahti, maa- ja metsätyömies. Pso. Laina o.s. Hentilä, lapset: Erkki, Reijo, Pentti, Aarno, Helena, Maritta, Tuulikki, Tero, Päivi. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella,

jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla, Syvärillä. Korpraali.

PUHAKKA Timo Merts s. 29.5.1916 Revonlahti, työmies. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla, Syvärillä. Haavoittui 21.9.1941 Kiestingissä. Sotamies.

PUDAS Heikki s. 2.5.1898 Siikajoki. Pso. Kaarina Cecilia o.s. Kallio, lapset: Marja-leena, Jorma. Tst. talvisodassa Kuhmossa, jatkosodassa Rukajärvellä. Haavoittui syksyllä 1939 Kuhmossa. Kapteeni.

PYYKKÖNEN Eino s. 29.10.1920 Säränsniemi, maanvilj. Pso. Anna o.s. Kreuz, 1 tytär ja 3 poikaa. Tst. talvisodassa Vaalan vankileirillä, jatkosodassa sotapoliisina. Sotamies.

RAEVAARA (Erkki) Erik Olavi s. 10.2.1918 Paavola, valaja. Naimisissa, 2 lasta. Tst. jatkosodassa Karhumäessä, Maaselässä, Loimolassa. Korpraali.

RAEVAARA Paavo s. 21.4.1914 Revonlahti, työmies. Tst. jatkosodassa Karjalan kannaksella, Syvärillä, Lapin sodassa Torniossa, Kemissä, Rovaniemellä. Korpraali.

RAJANIEMI Leino Viljo s. 29.3.1908 Oulainen, maanvilj. Pso. Anna Sofia o.s. Ylitalo, lapset: Onni, Lyyli, Heli, Kauno, Toini, Toivo, Arvo, Raija. Tst. talvisodassa Sallassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella. Sotamies.

RANTALA Eino s. 5.10.1909 Revonlahti, maanvilj. Pso. Toini o.s. Sarkkinen, lapset: Paavo, Pekka. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla. Haavoittui 10.10.1941 Kiestingissä. Kersantti.

RAPAKKO Matti s. 26.4.1910 Saloinen, k. 30.9.1980, taksiautoilija. Pso. I Esteri o.s. Angeria, lapset: Voitto, Annikki, Jaakko, Marjatta, Taisto. Pso. II Pirkko o.s. Ristikaarto, lapset: Maarit, Jaana. Tst. talvisodassa Suomussalmella, Kuhmossa, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla, Syvärillä, Aunuksessa, Lapin sodassa Kemissä. Sotamies.

RAUTIO Oskari s. 17.9.1908 Revonlahti, k. 17.2.1985, kantaliupseeri. Pso. Irja o.s. Olli, lapset: Leena. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella. Vääpeli.

RAUTIO Vilho s. 12.12.1910 Revonlahti, maanvilj. Pso. Aino Maria o.s. Koivu, lapset: Antti, Heikki, Ilkka, Maija, Pirkko, Veli, Hannu. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla, Syvärillä, Lapin sodassa Rovaniemellä. Ylikersantti.

RIEPULA Matti s. 11.2.1906 Ii. Pso. Lyydia o.s. Seppälä, lapset: Helvi. Tst. talvisodassa Sallassa, jatkosodassa Viipurissa. Sairastui 20.7.1944 Viipurissa. Sotamies.

RISTIKAARTO Taino s. 23.3.1918 Revonlahti, rataesimies. Pso. Kerttu o.s. Mero, lapset: Riitta, Markku. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Äänislinnassa, Aunuksessa, Lapin sodassa Kemissä, Rovaniemellä, Sodankylässä. Korpraali.

RISTIKAARTO Vilho s. 19.6.1916, maanvilj. Pso. Senja o.s. Sarkkinen, lapset: Pirkko, Erkki, Kerttu, Raija. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Rovaniemellä. Haavoittui 10.7.1941 Uhtualla, 5.8.1944 Kannaksella. Kersantti.

RUNTTI Kaarlo s. 1.9.1908 Kiiminki, maanvilj. pankinjohtaja. Pso. Eeva Elisabet o.s. Ojala, lapset: Anneli -41, Pentti -42, Antero -46, Eino -49, Else -53, Paavo -57. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella. Haavoittui 13.7.1944 Vuosalmella. Alikersantti.

RUNTTI Martti s. 19.7.1916 Kiiminki, k. 3.2.1952 sodassa saamaansa sairauteen. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla, Kannaksella. Sotamies.

SAARELA Veikko Matias s. 20.9.1908 Paavola, työnjohtaja. Pso. Elsa Maria o.s. Marjamaa, lapset: Veikko -33, Heikki -34, Kerttu -36. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Haavoittui Uhtualla. Kersantti.

Haavoittui Uhtualla. Kersantti.

SAARIJÄRVI Evert s. 9.1.1911. Pso. Laura o.s. Ylikorkala, lapset: Ritva, Erkki. Tst. talvisodassa Vuokselassa, Salmenkaidassa, Vuosalmella, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla, Syvärillä. Sotamies.

SALONEN Aarne Yrjö Kullervo s. 21.11.1919 Paavola, levyseppä, hitsaaja. Pso. Anna-Maija o.s. Lisko, lapset: Jorma, Seppo, Anna-Liisa, Aino, Helena, Arja. Tst. talvisodassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa. Kersantti.

dassa, jatkosodassa Kiestingin ja Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa. Kersantti.

SARKKINEN Erkki s. 26.3.1913 Revonlahti, rautatieläinen. Pso. Milka Elisabet o.s. Niinimaa, lapset: Liisa -40, Antero -41, Marjatta -43, Matti -48, Kallervo -52. Tst. talvisodassa Suomussalmella, Kuhmossa, jatkosodassa Suomussalmella, Ihantalassa. Haavoittui heinäkuussa 1944 Ihantalassa. Kersantti.

Kuhmossa, jatkosodassa Suomussalmella, Ihantalassa. Haavoittui heinäkuussa 1944 Ihantalassa. Kersantti.

SARKKINEN Sakari Ilmari s. 3.5.1911 Revonlahti, maanvilj. Pso. Aili o.s. Hietala, lapset: Esko -36, Vuokko -37, Asko -38, Kerttu -40, Viena -41, Sirkku -44, Raita -49, Varpu -51. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla, Syvärillä. Haavoittui 11.7.1944. Korpraali.

Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla, Syvärillä. Haavoittui 11.7.1944. Korpraali.

SARKKINEN Valtteri Jaakop s. 15.11.1908 Revonlahti, maanvilj. Pso. Taimi Anni Elisabet o.s. Meriläinen, lapset: Lauri, Esa, Marja, Antti, Raili. Tst. talvisodassa Kuusamossa, Kemijärvellä, Säkkiärvellä, jatkosodassa Syvärillä. Kersantti.

Säkkiärvellä, jatkosodassa Syvärillä. Kersantti.

SARKKINEN Veikko Johannes s. 30.1.1922 Revonlahti, k. 23.12.1964, maanvilj. Pso. Eeva Maria o.s. Rimpeäinen, lapset: Rauno, Raimo, Helena. Tst. jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa. Korpraali.

Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa. Korpraali.

SEPPÄLÄ Martti Eemeli s. 9.9.1914 Kiiminki, autoilija. Tst. jatkosodassa Kuusamossa. Sotamies.

SEPPÄNEN Simo Johannes s. 14.5.1901 Taivalkoski, työmie. Pso. Hanna Emilia o.s. Moilanen, lapset: Sylvi, Tauno, Alpo, Hilka, Eeva, Seija, Leena, Eini. Talvisodassa hevosten hoitajana, jatkosodassa autokompaniassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla. Sotamies.

Uhtuan ja Kiestingin suunnilla. Sotamies.

SORONEN Lauri s. 27.4.1922, panostaja. Pso. Eeva o.s. Koponen, lapset: Olavi, Paavo, Irja, Pentti, Riitta. Tst. jatkosodassa Uhtuan länsipuolella, Kiskijärvellä, Jyväskylässä. Haavoittui 31.12.1942 Jyväskylässä. Joutui sotavangiksi 31.12.1942 Solovetskiin luostariin. Sotamies.

Jyväskylässä. Joutui sotavangiksi 31.12.1942 Solovetskiin luostariin. Sotamies.

STORLÖPARE Veikko Jalmari s. 3.8.1917 Revonlahti. Pso. Salme Anneli o.s. Berg, lapset: Aira, Risto, Sirkka, Mervi. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla, Syvärillä. Haavoittui 19.7.1941 Pistojoella, 19.10.1943 Syvärillä. Korpraali.

Syvärillä. Haavoittui 19.7.1941 Pistojoella, 19.10.1943 Syvärillä. Korpraali.

STORLÖPARE Väinö Henrik s. 30.12.1914 Revonlahti, k. 11.10.1988, työmie. Pso. Helmi Siviä o.s. Haataja, lapset: Sulo, Arttu, Aaro. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella,

jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla. Haavoittui 24.7.1941 Uhtualla. Sotamies.

SUUTARI Eino Kalevi s. 12.3.1924 Revonlahti, kirvesmie. Pso. Nelly o.s. Tiikkanen, lapset: Antti. Tst. jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Lapin sodassa Torniossa. Sotamies.

SUUTARI Jaakko s. 30.12.1904 Haukipudas, maanvilj. Pso. Eeli Aadolfiina o.s. Huhtala, lapset: 4 poikaa, 3 tytärtä. Tst. jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla. Haavoittui 24.7.1941 Korpijärvellä. Sotamies.

SUUTARI Reino s. 13.1.1911 Haukipudas, maanvilj. Pso. Etti o.s. Koivu, lapset: Ritva, Sisko. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla. Haavoittui 21.8.1941 Kiestingissä. Kersantti.

Kiestingissä. Kersantti.

TAMMINEN Lauri s. 20.11.1900, maanvilj. Pso. Ida o.s. Keinänen, lapset: Erkki, Lea, Helvi. Tst. talvisodassa Sallassa, jatkosodassa Pitkärannassa, Koirin-
ojalla. Sotamies.

TIKKALA Antti Henrik s. 28.5.1910 Revonlahti, maanvilj. Pso. Taimi o.s. Flink, lapset: Ilkka. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella. Korpraali.

TIKKALA Martti s. 12.12.1906, maanvilj. Pso. Maija o.s. Kuotesaho, lapset: Martti -35, Pso II Elvi o.s. Impola. Tst. jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla. Haavoittui 25.7.1941. Sotamies.

TOIVOLA Arvo Arturi s. 28.6.1920, sekatyömies. Tst. jatkosodassa Maaselässä, Syvärillä. Tykkimies.

TOKOLA Johan August Aleksanteri s. 25.4.1916 Saloinen, k. 9.8.1992, maanvilj. Pso. Vieno o.s. Viio, lapset: Kusti, Sirkku. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

TOKOLA Kalle Arvid s. 27.5.1921 Saloinen, maanvilj. Pso. Aune o.s. Haho, lapsia 9. Tst. talvisodassa työkompaniassa Kannaksella, jatkosodassa Kiestingin suunnalla, Poventsassa, Maaselässä, Ihantalassa, Lapin sodassa Kajaanissa, Sodankylässä. Haavoittui 13.8.1941 Kiestingissä, 15.10.1941 Lohilahdessa. Korpraali.

TOKOLA Matti Augusti s. 27.5.1921 Saloinen, rakennusmies. Pso. Sylvi o.s. Pellikka, 8 lasta. Tst. jatkosodassa Maaselän suunnalla, Syvärillä, Lapin sodassa Kemissä, Rovaniemellä. Sotamies.

TOLVANEN Toivo s. 16.8.1900 Sääminki, maanvilj. Pso. Eliina o.s. Brakke, lapset: Siiviä -27, Meeri -31, Vaito -40, Eila -43, Pertti -46, Raimo -45. Tst. talvisodassa Kainuun suunnalla, jatkosodassa sv. leirillä vartijana. Sotamies.

TUOHINO Mauno Mikael s. 4.7.1918 Siikajoki, maanvilj. Tst. jatkosodassa Laatokan koillispuolella, Maaselän kannaksella, Vekarajärvellä, Ilomantsissa. Tykkimies.

TUOMINEN Arvi Edvard s. 2.12.1903 Orivesi, maanvilj. Pso. Jenni o.s. Suutari, lapset: Juhani. Tst. jatkosodassa Vuokselassa, Vuosalmella, Uhtuan ja Kiestingin suunnalla. Korpraali.

TUOMINEN Väinö Elias s. 17.4.1908 Revonlahti, maanvilj. Pso. Maria o.s. Kangas. Tst. jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla, Karjalan kannaksella. Alikersantti.

TURKKI Lasse Henrik Kalevi s. 26.10.1926 Revonlahti, talonmies. Tst. jatkosodassa Örön rannikkopatteristossa. Tykkimies.

TURKKI Oskar Ilmari s. 14.1.1910 Hämeenkyrö, sähköliikkeen johtaja. Pso. Tyyne Katariina o.s. Sarkinen, lapset: Inkeri, Matti, Asta, Juhon, Anneli, Matti, Riitta. Tst. talvisodassa, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla. Väepeli.

TURKKI Uljas Jalmar s. 19.10.1915 Revonlahti, maatalousteknikko. Pso. Terttu Helena o.s. Linkola, lapset: Anja, Pirkko. Tst. jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla. Sotamies.

TURKKI Urho Vilhelm s. 12.1.1925 Revonlahti, autoilija. Pso. Elvi Annikki o.s. Koivula, lapset: Timo -67, Eija -69, Elina -72, Heli -75. Tst. jatkosodassa Nurmeksessa, Keravalalla, Lapin sodassa Hyrynsalmella, Kuusamossa. Sotamies.

TÖRMÄLÄ Hannes s. 24.12.1904 Siikajoki, maanvilj. Pso. Aino o.s. Tuokkuri, lapset: Auli -29, Pauli -31, Rauno -32, Rauha -34, Jukka -36, Aila -37, Eila -45. Tst. talvisodassa. Sotamies.

VASKURI Aimo Matti s. 11.7.1923 Revonlahti, murari. Pso. Sointu o.s. Kuotesaho, lapset: Hannele -49, Kari -51, Meri-Tuulia -54, Maarit -56, Tapani -69. Tst. jatkosodassa Poventsassa, Maaselässä, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa. Sotamies.

sä, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa. Sotamies.

VASKURI Heikki Augusti s. 2.10.1912 Revonlahti, murari. Pso. Bertta o.s. Taskinen, lapset: Jouko, Huugo, Elina. Tst. talvisodassa Kuhmossa, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Vojakkalassa. Haavoittui 7.5.1943 Uhtualla, 3.10.1944 Vojakkalassa. Korpraali.

VESTERINEN Toivo s. 22.1.1918 Vesanto, maanvilj. Pso. Terttu o.s. Kolehmainen, lapset: Hannu. Tst. talvisodassa, jatkosodassa Äänisen suunnalla. Korpraali.

VIITALA Sauli s. 29.1.1918 Salla, maanvilj. Pso. Laila o.s. Ahola, lapset: Niilo, Olavi, Markku, Mirja, Tuula, Erkki. Tst. talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Sallan suunnalla. Haavoittui 1940 Vasikkasaressa, 10.7.1944 Sallassa. Jääkäri.

VIITALA Sulo s. 9.7.1923 Salla, k. 10.9.1973, maanvilj. Pso. Pilha Maria o.s. Nurmikumpu, lapset: Urpo, Esko, Pentti, Annikki, Reijo, Raija, Oiva, Kari, Jouni, Rauli, Helinä. Tst. jatkosodassa Karhumäessä. Haavoittui Karhumäessä. Sotamies.

VIRSU Oskari Heikki s. 16.12.1911 Revonlahti, maanvilj. Pso. Lyydi o.s. Ihlberg, lapset: Veijo -41, Valma -44, Veli -54. Tst. jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sairastui 1944. Sotamies.

VIRSU Hannes s. 17.12.1922 Revonlahti, maanvilj. Pso. Martta o.s. Runtti, lapset: Matti, Paula. Tst. jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa. Sotamies.

VIRSU Jaakko Aleksanteri s. 12.2.1902 Revonlahti, työmies. Tst. jatkosodassa työpataljoonassa. Sotamies.

VIRSU Pauli Johannes s. 17.10.1914 Revonlahti, k. 10.1.1990, asutustilallinen. Pso. Anna o.s. Kanninen, lapset: Heino. Tst. talvisodassa Muolaassa, Vuokselassa, Vuosalmella, jatkosodassa Korpijärvellä. Haavoittui 16.7.1941 Laskujärvellä. Alikersantti.

VIRSU Reino s. 17.7.1924, k. 8.1.1982. Tst. jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa. Haavoittui Torniossa. Sotamies.

VUOTI Kalevi s. 7.9.1919 Paavola, seluloosanvalmistaja. Pso. Mirjam o.s. Liukkonen, lapset: Marja-Leena, Pekka, Markku. Tst. jatkosodassa Mikkelin pääesikunnassa. Korpraali.

YLIKORKALA Lauri s. 1.9.1925 Revonlahti. Pso. Anja o.s. Säkkinen. Tst. jatkosodassa Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Kittilässä, Karesuvannossa. Sotamies.

YLISAARI Vilho s. 6.2.1911 Yli-Ii, maanviljelijä. Pso. Aino o.s. Runtti, lapset: Aili, Kaarlo, Kalevi, Kauko, Vilho, Lauri, Veli, Annikki, Helena, Heino. Tst: talvisodassa, jatkosodassa Uhtuan ja

Kiestingin suunnalla, Viipurinlahdella, Lapin sodassa Sallassa. Alikersantti.

YRJÄNÄ Olavi s. 1.6.1922 Revonlahti, maanviljelijä. Pso. Helli o.s. Koivumaa, lapset: Markku, Mirjami, Mauri, Mikko, Matti, Martti. Tst: jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnalla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa. Haavoittui 6.10.1944 Torniossa. Sotamies.

*He palasivat sieltä jostakin,
toiset kylään - toiset kotihin.*

*Tuli terveitä ja reippaita,
myös paljon tuli siipirikkoja.*

*On heidän ansiosta - vapaa maa.
Sukupolvet - se aina muistakaa.*

*Kun kirjan luette ja kuvat katsotte,
isäimme töitä silloin muistatte.*

REVONLAHDEN PAIKALLISOSASTON LOTAT

AHONEN Edla Maria o.s. Snellman, s. 11.6.1897 Multia, k. 13.1.1983, emäntä. Pso. Väinö Ahonen, lapset: Sylvi, Alpo, Aimo, Aarto, Sirkka, Kalevi, Salme. Talvi- ja jatkosodan aikana mm. muonitustehävissä kotirintamalla.

ALALUUSUA Kerttu o.s. Rautio, s. 16.7.1924 Revonlahti, mielisairaanhoidtaja. Pso. Ossi Alaluusua, lapset: Klaus, Veli. Paavolassa ilmavalvonnassa, piirsairaalan sot.invalidiosaston kanttiinissa.

ANGERIA Aili, s. 9.1.1914 Revonlahti, k. 1.12.1980, ompelija. Talvisodan aikana mm. puhelinkeskuksesta.

ANGERIA Hanna, s. 25.4.1912 Revonlahti, k. 26.7.1973, emäntä. Muonitus- ym. lottatehtävissä.

ANTTINEN Liisa Tuulikki o.s. Marjola, s. 24.8.1920 Kuopio, k. 20.7.1982, kanslia-apulainen. Pso. Olavi Anttinen. Talvisodan aikana muonitustehtävissä, kanttiinissa, toimistotehtävissä, jatkosodan aikana Raahen sotilaspiirissä kansliatehtävissä.

EKOLUOMA Ilona o.s. Sarkkinen, s. 15.9.1920 Revonlahti, maanvilj. Pso. Sanfrid Ekoluoma, lapset: Mikko -45, Helka -47, Tuovi -48, Satu -49, Juha -51, Eino -55, Elina -56, Jaakko -59. Talvisodan aikana Siikajoella ilmavalvonta- ja muonituslottana, jatkosodan aikana Revonlahdella ilmavalvontatehtävissä.

FINNBERG Aila o.s. Suutari, s. 28.10.1930 Revonlahti. Pso. Pentti Finnberg, lapset: Anne ja Jorma -64. Talvi- ja jatkosodan aikana kotirintamalla lottatehtävissä.

HARJAPÄÄ Ellen o.s. Hirvaskari, s. 9.8.1926 Revonlahti, emäntä. Pso. Väinö Harjapää, lapset: Eero. Talvisodan aikana Siikajoella ilmavalvonnassa, jatkosodan aikana Maamieskoululla muonitustehtävissä.

HARTIKKA Katri o.s. Korkala, s. 26.7.1927 Revonlahti, kotirouva. Pso. Arvo Hartikka, lapset: Eino -47, Aino -50, Pekka -51, Paavo -59, Juha -68. Jatkosodan aikana Revonlahdella muonitustehtävissä.

HARTIKKA Saimi Esteri o.s. Nissilä, s. 12.7.1916 Revonlahti, emäntä. Pso. Pauli Hartikka, lapset: Eeva, Liisa, Matti. Talvi- ja jatkosodan aikana muonitustehtävissä kotirintamalla.

HENTTU Laura Annikki o.s. Turkki, s. 28.11.1920 Revonlahti. Pso. Eino Henttu, lapset: Anja -46, Eila -49, Eero -50, Helena -58, Juha -58. Talvi- ja jatkosodan aikana muonitustehtävissä ja ilmavalvonnassa Siikajoella.

HIETALA Anna Kyllikki o.s. Hartikka, s. 31.7.1922 Revonlahti, emäntä. Pso. Matti Hietala, lapset: Pentti -46, Maire -48. Talvi- ja jatkosodan aikana Revonlahden puhelinkeskuksessa.

HUHTALA Elsa Maria o.s. Järvelin, s. 19.1.1913 Revonlahti. Pso. Heimo Huhtala, lapset: Raimo -44. Talvi- ja jatkosodan aikana muonitustehtävissä.

HUHTALA Laura Otilia o.s. Niinimaa, s. 1.11.1920 Alavus, maanvilj. Pso. Arvo Huhtala, lapset: Reijo -42, Matti -44, Pekka -45, Sinikka -47, Markku -50, Erkki -52, Maisa -56, Jarmo -59, Kimmo -61, Petri -63, Jaana -66. Talvisodan aikana Oulussa korttelivalvonnassa, jatkosodan aikana Revonlahden Maamieskoululla muonitustehtävissä sekä Revonlahden puhelinkeskuksessa.

HÄNNINEN Mirjam o.s. Keskitalo, s. 26.3.1922 Revonlahti, emäntä. Pso. Hugo Hänninen, lapset: Kalevi, Helena. Talvi- ja jatkosodan aikana kotirintamalla mm. muonitustehtävissä.

IHLBERG Sylvi Senja o.s. Mankinen, s. 4.9.1922 Revonlahti. Pso. Väinö Ihlberg, lapsia 5. Talvisodan aikana muonitustehtävissä.

ISOHUUMONEN Toini, s. 27.4.1914 Revonlahti. Talvi- ja jatkosodassa kotirintamatyössä.

JOLANKI Saima o.s. Rautio, s. 13.8.1922 Revonlahti. Pso. Pauli Viljami Jolanki, lapset: Veijo, Jorma, Riitta. Sotien aikana ilmavalvonnassa, Rovaniemellä evakkomuuttoa auttamassa, sotilaskotityössä.

JUNTTILA Aino Inkari o.s. Kangas, s. 29.5.1920 Siikajoki, emäntä. Pso. Tauno Päiviö Junntila, lapset: Unto, Pirjo. Talvisodassa ilmavalvonta- ja muonitustehtävissä.

JUNTTILA Sylvi Ida Katariina o.s. Kangas, s. 14.9.1910 Lumijoki, k. 22.6.1983, emäntä. Pso. Valto Junntila, 3 lasta. Sotien aikana puhelinkeskuksessa, muonitus- ym. tehtävissä.

KARPPIMAA Vappu Eedit o.s. Keränen, s. 9.8.1923 Hyrynsalmi, karjakko. Pso. Tuure Johannes Karppimaa, lapset: Pirkko, Irja, Kalevi, Juhani, Kaija-Liisa, Heikki, Kristiina, Marja-Riitta, Mirja, Saara. Talvisodan aikana Hyrynsalmella sotatoimialueella lottatehtävissä.

KESKITALO Elli Annikki o.s. Laurila, s. 1.7.1924 Revonlahti, emäntä. Pso. Arvo Olavi Keskitalo, lapset: Irmeli, Antero, Inkeri, Aarno. Jatkosodan aikana Syvärillä ja Vosenajassa lottatehtävissä.

KESKITALO Tyyne o.s. Elfving, s. 13.12.1899 Raahe, kansakoulunopettaja. Pso. Iikka Keskitalo, lapset: Anja, Hilikka, Raili, Jorma. Lottayhdistyksen perustajajäsen, yhdistyksen pitkäaikainen sihteeri, sotien aikana kotirintamatyössä.

KESTI Elsa Margareeta o.s. Päätalo, s. 2.9.1916 Oulunsalo, emäntä. Pso. Paavo Kesti, lapset: Paula -43, Risto -47, Hilikka -51. Talvisodan aikana Pohjois-Pohjanmaan koululla muonitustehtävissä, ilmavalvonnassa Siikajoella.

KINNARI Kirsi Liisa o.s. Kostama, s. 16.2.1923 Revonlahti, toimistosihteeri. Pso. Yrjö Kinnari. Talvi- ja jatkosodan aikana muonitustehtävissä.

KOISTINEN Aili Esteri, s. 16.2.1921 Revonlahti. Pso. Armas Koistinen, lapset: Helena, Kalevi. Talvisodan aikana P-Pohjanmaan Maamieskoululla muonitustehtävissä.

KOISTINEN Kirsti o.s. Loponen, s. 1.11.1926 Rautu. Pso. Unto Koistinen, lapset: Mika. Talvi- ja jatkosodan aikana kotirintamatyössä.

KOPONEN Elli Annikki o.s. Keskitalo, s. 17.12.1919 Revonlahti. Pso. Vilho Koponen, lapset: Aino, Ari. Sotien aikana Revonlahdella lottatehtävissä mm. puhelinkeskuksesta.

KURIKKA Kerttu o.s. Lopenen, s. 19.7.1922 Rautu, emäntä. Pso. Lauri Kurikka, lapset: Raija, Kirsti, Anja. Talvi- ja jatkosodan aikana kotirintamatyössä.

LUOMA-AHO Aili Inkeri, s. 2.12.1923 Paltamo, laboratorioapulainen. Pso. Leonard Einar Järvelin, lapset: Eila, Risto, Eero, Vesa, Ilkka, Martti, Matti. Talvisodan aikana Kontiomäellä muonituksessa, jatkosodan aikana Paltaniemessä muonituksessa.

MÄKELÄ Eila Irene o.s. Turkki, s. 16.2.1922 Revonlahti, emäntä. Pso. Tauno Johannes Mäkelä, lapset: Kerttu, Sirkku. Talvisodan aikana ilmavälivonnassa ja muonitustehtävissä.

KOSTAMA Martta o.s. Korkala, s. 24.4.1921 Revonlahti, emäntä. Pso. Viljo Kostama, lapset: Jukka -50, Jorma -52, Juhani -54, Tuulikki -56, Kaisu -57. Talvi- ja jatkosodan aikana Revonlahdella muonitustehtävissä.

KURIKKA Maria o.s. Korkala, s. 11.10.1917 Revonlahti, emäntä. Pso. Aale Kurikka, lapset: Liisa -45, Kalervo -46, Eila -48, Elvi -50, Veli -52, Antero -58. Talvi- ja jatkosodan aikana Revonlahden puhelinkeskuksesta.

MARTIKAINEN Hetti, s. 31.3.1906 Valkjärvi, kutoja. Talvisodan aikana karjanajossa Rampola-Kalalampi, jatkosodan aikana Marttamajalla, suojeluskunnan pyykkärinä.

MÄKELÄ Sylvi Annikki o.s. Pirkkanen, s. 23.4.1918 Revonlahti, k. 29.4.1948, emäntä. Pso. Tauno Mäkelä. Talvi- ja jatkosodan aikana kotirintamalla muonitustehtävissä.

KRANKKALA Toini o.s. Mäkelä, s. 26.9.1914 Revonlahti, emäntä. Pso. Eino Krankkala, lapset: Tais-to, Terttu, Taimi, Tuula, Terhi. Talvi- ja jatkosodan aikana kotirintamatyössä.

KUROLA Eevi Marjatta o.s. Turkki, s. 22.8.1928 Revonlahti, puh.välittäjä. Pso. Pentti Kalervo Kurola, lapset: Hannu, Pirkko, Sirkka. Talvi- ja jatkosodan aikana muonitustehtävissä pikkulottana.

MARTIKKALA Martta o.s. Pehkonen, emäntä. Pso. Väinö Martikkala. Talvi- ja jatkosodan aikana kotirintamalla muonitustehtävissä.

MÄKI Kaarina, s. 17.1.1922 Revonlahti, myymälänhoitaja. Pso. Leino Mäki. Talvi- ja jatkosodan aikana kotirintamatyössä.

KURIKKA Anna, s. 1.2.1903 Revonlahti. Talvi- ja jatkosodan aikana kotirintamalla muonitustehtävissä.

LISKO Helmi Siviä Irene, s. 15.1.1913 Kouvatsa. Pso. Reino Lisko, lapset: Lea. Kouvatsalla ja Revonlahdella muonitus- ja huoltotehtävissä.

MIETTINEN Anja o.s. Keskitalo, s. 6.12.1925 Revonlahti, peruskoulunopettaja. Pso. Uuno Olavi Miettinen, lapset: Markku, Marja, Matti, Kaija. Jatkosodan aikana lottana sotasairaalassa.

NIINIMAA Aino Elisabet, s. 3.12.1922 Kuhmo, emäntä. Pso. Paavo Niinimaa. Talvisodan aikana karjan kuljetus- ja hoitotehtävissä Kuhmossa, jatkosodan aikana haavoituneiden ja evakkojen huoltotehtävissä.

KURIKKA Emmi, s. 27.11.1905 Revonlahti. Talvi- ja jatkosodan aikana kotirintamalla muonitus- ja vartiointitehtävissä, pitkäaikainen osaston sihteeri.

LOPONEN Elli Marja o.s. Turkki, s. 19.10.1925 Revonlahti. Pso. Pentti Lopenen, lapset: Marjaleena -51, Kaija -54, Terttu -56, Pirkko -60. Jatkosodan aikana kotirintamalla lottatehtävissä.

MYLLYLÄ Elsa o.s. Kytöaho, s. 26.4.1925. Pso. Veikko Myllylä, lapset: Eero -51, Leila -53, Merja -61. Talvisodan aikana Revonlahdella P-Pohjanmaan Maamieskoululla muonitustehtävissä.

NIVALA Anna Sofia o.s. Kurola, s. 11.2.1909 Revonlahti, kylmäkö. Pso. Veikko Nivala. Talvi- ja jatkosodan aikana Karjalan kannaksella lottatehtävissä.

PAALASMAA Martta Annikki o.s. Rautio, s. 3.3.1929 Revonlahti. Pso. Hannu Sakari Paalasmaa, lapset: Aino, Leea, Seppo. Sotien aikana pikkulottatehtävissä Paavolassa.

PAASO Martta o.s. Kannainen, s. 8.6.1909 Revonlahti, emäntä. Pso. Tauno Paaso, lapset: Evi, Esa, Veijo, Voitto. Talvi- ja jatkosodan aikana kotirintamatyössä, järjestön perustajajäsen.

PAPINOJA Helmi Sofia o.s. Seppälä, s. 22.4.1911 Kiiiminki, kotirouva. Pso. Papinoja, 2 poikaa. Talvisodan aikana Revonlahden puhelinkeskuksessa.

PEHKONEN Hanna Sofia, s. 12.2.1921 Revonlahti, meijeristi. 4 lasta. Talvisodan aikana Revonlahdella lottatehtävissä.

PUDAS Kaarina Cecilia o.s. Kallio, s. 22.11.1907 Vilppula, kansakoulunopettaja. Pso. Heikki Pudas, lapset: Marjaleena, Jorma. Sotien aikana ilmavalvonnassa ja muissa lottatehtävissä Revonlahdella ja Siikajoella.

PURONMÄKI Aune Heleena, s. 19.10.1922 Revonlahti, kankaiden leikkaaja. Pso. Toivo Puronmäki, lapset: Marja-Liisa, Matti, Hilikka, Hannele. Jatkosodan aikana Ylä-Syvärin varuskunnassa lottatehtävissä.

RANTA Elvi Maria o.s. Suutari, s. 2.6.1920 Kiiiminki, emäntä. Pso. Juho Ranta, lapset: Tuomo -43, Marjaliisa -44, Kaarina -48, Risto -49, Jorma -56. Talvi- ja jatkosodan aikana Revonlahden puhelinkeskuksessa sekä jatkosodan aikana Limingassa muonitustehtävissä.

RAUTIO Aino Maria o.s. Koivu, s. 1.6.1915 Revonlahti, emäntä. Pso. Vilho Rautio, lapset: Antti, Heikki, Maija, Pirkko, Pekka, Hannu, Ilkka. Talvi- ja jatkosodan aikana kotirintamatyössä.

RISTELI Katri, s. 16.4.1880 Oulu, k. 18.12.1938, opettaja. Järjestön perustajajäsen ja puheenjohtaja v. 1938 saakka.

RUNTTI Eeva Elisabet o.s. Ojala, s. 1.3.1915 Revonlahti, emäntä. Pso. Kalle Runtti, lapset: Anneli, Pentti, Antero, Eino, Else, Paavo. Talvisodan aikana P-Pohjanmaan Maamieskoululla Revonlahdella muonitustehtävissä.

SAARELA Ensi Elisa o.s. Seppälä, s. 4.3.1924 Kiiiminki. Pso. Paavo Johannes Saarela, lapset: Osmo -47, Sinikka -48, PirkkoLiisa -49. Talvisodan aikana muonitustehtävissä Ruukissa ja ilmavalvonnassa Siikajoella, jatkosodan aikana kanttiinissa Oulussa.

SALONEN Anna-Maija o.s. Lisko, s. 6.7.1919 Revonlahti, kotirouva. Pso. Aarne Salonen, lapset: Jorma, Seppo, Anna-Liisa, Aino, Helena, Arja. Talvisodan aikana Revonlahden puhelinkeskuksessa.

SARKKINEN Aili Hilja o.s. Hietala, s. 2.1.1914 Alavus, emäntä. Pso. Sakari Sarkkinen, lapset: Esko, Asko, Vuokko, Kerttu, Viena, Sirkka-Liisa, Raita, Varpu. Ennen sotia muonitustehtävissä, sotien aikana kotirintamatyössä.

SARKKINEN Taimi, s. 10.9.1920 Pulkkila, emäntä. Pso. Valtteri Sarkkinen, lapset: Lauri -46, Esa -54, Marja -55, Antti -58, Raili -63. Talvisodan aikana ilmavalvonnassa Muehoksella ja muonitustehtävissä Oulaisissa, jatkosodan aikana lottatehtävissä Revonlahdella.

SARKKINEN Tyne o.s. Laitinen ent. Soraranta, s. 17.5.1922 Räisälä, emäntä. Pso. Juho Iisakki Sarkkinen, lapset: Pentti -43, Vesa -50, Liisa -51, Pekka -52, Kalle -54, Hilikka -

55, Anni -57, Eino -58. Talvisodan aikana Karjalan kannaksella huoltokanttiinissa, jatkosodan aikana Kannaksella sotavankileirin muonittajana.

SUVANTO Meimi Katariina, s. 6.3.1904 Rantsila, k. 21.12.1984, meijeristi. Pso. Eino Suvanto, lapset: Pirkko, Raija, Raita, Paavo. Talvi- ja jatkosodan aikana kotirintamalla mm. muonitustehtävissä, pitkäaikainen johtokunnan jäsen.

TIKKALA Eeva Kyllikki, s. 12.2.1905 Vihti, k. 11.2.1993, opettaja. Talvi- ja jatkosodan aikana kotirintamalla mm. muonitustehtävissä, yhdistyksen puheenjohtaja.

TIRI Annikki Mirjami o.s. Yrjänä, s. 14.10.1924 Revonlahti, emäntä. Pso. Matti Johannes Tiri. Sotien aikana Ruukin maatalousoppilaitoksella muonitus- ja haavoittuneiden hoitotehtävissä.

TOKOLA Martta Edit, s. 8.9.1911 Saloinen, k. 28.6.1951. Sotien aikana kotirintamatyössä mm. muonitustehtävissä.

TORKKOLA Reeta Maria o.s. Rautio, s. 9.4.1919 Revonlahti. Pso. Paavo Torkkola, lapset: Kaisa, Liisa, Anja, Yrjö, Heli, Paavo, Anna-Maria, Kerttu, Maija, Esa. Sotien aikana lottatehtävissä Paavolassa sekä Oulaisten sotasairaalassa.

TUOMINEN Helmi Maria, s. 26.12.1898 Revonlahti, emäntä. Pso. Frans Johannes Tuominen, lapset: Mauri, Terttu, Lauri. Talvi- ja jatkosodan aikana kotirintamatyössä mm. muonitustehtävissä, järjestön perustajajäsen.

TUOMINEN Jenny Maria o.s. Suutari, s. 4.1.1901 Haukipudas, k. 2.1.1978, emäntä. Pso. Arvi Tuominen, lapset: Tauno. Talvi- ja jatkosodan aikana kotirintamatyössä.

TUOMINEN Maria Sofia o.s. Kangas, s. 2.5.1914 Lumijoki, k. 13.6.1987, emäntä. Pso. Väinö Tuominen. Lapsia 4. Talvi- ja jatkosodan aikana muonitustehtävissä kotirintamalla.

TURKKI Elin Maria o.s. Hakumäki, s. 22.3.1894 Ikaalinen, k. 25.1.1982, emäntä. Pso. Urho Turkki, lapset: Eila, Vilho, Lasse, Eevi, Antti, Armas. Sotien aikana kotirintamalla muonituspäällikkönä.

UUTTU Jenni o.s. Koistinen, s. 30.8.1916 Revonlahti, kotiapulainen, laitospöytätyöntekijä. Pso. Santeri Uuttu. Talvi- ja jatkosodan aikana kotirintamatyössä.

VEDENOJA Esteri o.s. Rautio ent. Kostama, s. 8.7.1914 Revonlahti. Pso I Veikko Kostama, Pso II Jaakko Vedenoja, lapset: Elina, Saara. Sotien aikana lottatehtävissä Revonlahdella.

VIRKKI Aino Maria o.s. Korkala, s. 9.1.1917 Revonlahti, merikantti. Pso. Olli Ilmari Virkki, lapset: Marja -49, Leena -49, Miina -51, Paula -53, Riitta -54. Talvisodan aikana Oulussa kanttiinissa, jatkosodan aikana Äänislinnassa Viipurissa ja Karhumäessä toimistotöissä, Lapin sodan aikana Oulussa toimistotöissä.

REVONLAHDEN LOTAT JOISTA EI TARKEMPIA TIETOJA:

Alanen Edla

Ervasti Aune

Hartikka Kyllikki

Iirola Aili

Jokinen Salme

Kangas Ellen

Kangas Elli

Kari Annikki

Kari Ella

Kari Orvokki

Korkala Martta

Kostama Liisa

Kenkelä Martta

Kerkelä Martta

Koivula Lilli

Kurola Aune

Kurola Sofia

Leiviskä Anna

Lisko Helmi

Mäkelä Liisa

Nikula Anna

Nurkkinen Hellin

Näätänen Esteri

Ojala Anna

Siiri Helvi

Suutari Elma

Suutari Else

Syväniemi Ellen

Tolonen Maija

Tuominen Maija

Urpo Irja

Vilpola Kerttu

Vuoti Aino

REVONLAHDEN SOTILASPOJAT

Sotilaspojat ovat sotien aikana olleet mukana ilmavalvonnassa, evakointi- ja karjankuljetustehtävissä sekä erilaisissa vartiointi- ja lähetin tehtävissä.

AHONEN
Aarni Kalevi

ASUNMAA Arvo
Väinö Johannes

HIETALA
Tauno Martti

ILOLA
Pentti Artturi

KARIHTALA
Olavi

KORKALA
Ilmari

KORKALA
Olavi Henrik

KUROLA
Pentti Kalervo

KYLLÖNEN
Martti Johannes

LAURILA
Jorma Ensio

RAJANIEMI
Onni

SIRKKAVAARA
Martti

TUOMINEN
Mauri

YLIKORKALA
Pentti

YRJÄNÄ
Matti

AHONEN Aarto
HUHTALA Erkki
JOENSUU Arvo
KOSTAMA Olli
KUOTESAHO Alve
KUOTESAHO Ilkka

LAUKKA Lauri
MÄTÄSAHO Väinö
NINIMAA Markus
TOKOLA Johannes
TUOMINEN Lauri
TURKKI Osvald

Revonlahden suojeluskunta

Suojeluskunnan Revonlahden osasto on perustettu 15.11.1918. Perustajina ovat olleet muunmuassa Kustaa Kalliala, Heikki Hentilä, Matti Nahkala, Pekka Lahdenperä ja Janne Huhtala. Perustamisen jälkeen on suojeluskuntaan liittynyt kolmekymmentä miestä. Jäsenmäärä on vaihdellut aikain kuluessa, jäsentilastoja ei ole tiedossa.

Revonlahti kuului Raahen suojeluskuntapiiriin ja muodosti yhdessä Siikajoen kanssa suojeluskunta-alueen. Piiripäällikkönä on aikoinaan toiminut Holmström, aluepäällikköinä Vihuri, myöhemmin kapteeni Heikki Pudas. Paikallispäällikköinä ovat toimineet Heikki Hentilä, Janne Huhtala, Valtteri Sarkkinen ja Urho Turkki. Harjoituksia johtaneista muistetaan pääasiallisena Saksasta jääkärikoulutuksesta palannut vänrikki Niilo Mäkelä.

Erilaisia taistelun ym. harjoituksia pidettiin paikallis-, alue- sekä piiritasoilla. Kesä- ja talviurheilua harrastettiin paljon. Kilpailuja pidettiin paikallisina aluekilpailuina sekä piirinmestaruuskilpailuina. Kesäisin oli kilpailulajeina eri matkojen juoksut, maastojuoksut, suunnistukset sekä kenttärhelulajit. Talvisin pidettiin hiihto- ja ampumahiihtoharjoituksia ja -kilpailuja. Suurimpia olivat piirinmestaruuskilpailut.

Suojeluskuntapiirin eri muotoisia harjoitusleirejä oli useita vuosittain. Oulaisissa oli hyvät mahdollisuudet kyseisten leirien järjestämiseen, siksi leirit olivat useimmiten siellä. Leireille osallistuttiin mahdollisuuksien mukaan. Revonlahden suojeluskunta rakensi oman ampumarjoitusradan Männistön maalle seurojenta-

Vapaussojureita Raahessa vartiossa. Vas. Pellikka, Heikki Kanninen, Jussi Tuominen, Pekka Lahdenperä, Arvo Hirvaskari, Tiikkala, Robert Mätäsaho, Jouko Karvonen.

lon takana olevaan maastoon. Radan takaosaan oli ajettu iso maavalli, sen edessä oli maapinnan alle rakennettu hirsinen näyttöhauda. Näyttöhaudasta päin hoidettiin ampumataulujen esiinnosto, tulosten näyttö ja taulujen paikkaus. Radan etuosassa oli ampumapaikka suojakatoksineen ja tähtäystukineen.

Sodan aikana suojeluskuntalaiset suorittivat vartiopalvelustehtäviä. Mm. Pöyryn sähkövoimalaitos oli vartiointin alaisena aika pitkän ajan. Puhelinkeskusvartiointi oli lottien kanssa yhteinen. Sankarihautauksen yhteydessä oli suojeluskunnan kunnivartio kulkemassa arkun jäljessä hautaan saatettaessa. Kunnialaukausten ampuminen sankarihaudan äärellä oli niinkään suojeluskuntalaisten tehtävä.

Suojeluskunnan Revonlahden osasto lakkautettiin rauhanhoidoissa määrättyinä aikana.

Valtteri Sarkkinen

Revonlahden suojeluskunnan johtokunta 1935. Vas. Matti Hartikka, Arttu Tuominen, Heikki Rautio, Oskari Rautio, Juho Runtti.

Revonlahden sk-lipun vihkiäiset 1935. Vas. Vilho Rautio, Heikki Kangas, Hannes Hemmi.

Suomen sodan Revonlahden taistelun muistomerkkin paljastustilaisuus Revonlahdella 8.9.1935.

Suojeluskuntalaiset vapaus-sodan päättymisen 20-v muistojuhlissa.

Suojeluskuntalaiset sulkeisharjoituksessa 30-luvulla.

Suojeluskuntalaiset ampumakilpailussa.

Suojeluskuntalaiset talviharjoituksissa.

Suojeluskuntalaiset maastoharjoituksissa.

Revonlahden suojeluskunnan poikaosasto

Poikaosaston perustamisajankohtaa ei ole muistissa, kuitenkin jo ennen sotia osasto oli toimimassa. Poikaosaston tarkoituksena oli kasvattaa nuorisoa toimimaan isänmaamme Suomen ja sen kansan hyväksi. Varsinainen koulutus oli osin sotilallista. Opetettiin ryhdikästä käytöstä, pidettiin marssiharjoituksia joilla pyrittiin kehittämään kuntoa ja kestävyyttä. Ampumaharjoituksia myös pidettiin, samalla opetettiin myöskin aseiden käsittelyä ja huoltoa. Aseina olivat pienoiskiväärit, sota-aikana myös ammuttiin jonkin verran ulkomaalaisilla aseilla, joita sanottiin ternikivääreiksi.

Kesäisin oli urheiluharjoituksia ja kilpailuja. Talvisin pidettiin hiihtokilpailuja, osallistuttiin myös alue- ja piirin kilpailuihin. Leirimuotoisille ryhmänjohtajakursseille osallistui useita poikia. Näitä toimintoja oli lähinnä rauhan aikana. Sodan aikainen toiminta oli monipuolista. Revonlahti kuului sotatoimialueeseen, kait lähinnä Raahen vuoksi. Raahessa silloisella Ruonan konepajalla oli ammus ja muutakin sotatarviketeollisuutta. Tästä johtuen, heti sodan alettua asetettiin Revonlahden kirkon torniin ilmaoikeus. Valvontatehtävää hoitivat poikaosastolaiset päivisin ja lotat öisin. Paikallisen puhelinkeskuksen vartiointiin osallistuivat lähinnä lotat ja heidän lisäksi muutamia suojeluskuntalaisia, joita ei vielä ollut kutsuttu armeijan palvelukseen. Poikaosastolaiset olivat sankarihautoilla kunniavartiossa. Jossain vaiheessa käytiin myös talkootöissä auttamassa rintamamiesten kodeissa kiireisinä työaikoina. Paikallisen suojeluskunnan toimiston läheteinä oli poikia. Ikävimpiä tehtäviä olivat ne kun joutui viemään sotaanlähtömääräyksiä miehille. Poikia määrättiin myös armeijan käyttöön otettujen hevosten kuljetukseen.

Sotilaspoikapukuja annettiin käyttöön, tosin rajoitetusti. Vain muutamalle pojalle tuli koko puku, osalle vain pusero tahi lakki. Poikaosaston kouluttajina olivat mm. aluepäällikkö kapteeni Heikki Pudas, vänrikki Hannes Hemmi, suojeluskuntalaisista Antti Nurkkala ja myös ryhmänjohtajakoulutuksen saaneet pojat. Mahdollisesti oli muitakin joita ei enää muista.

Poikaosastoa leikkillisesti nimiteltiin oravakomppaniaksi, kuitenkin siinä mukana ollessa tuntui kuin olisi ollut lähes aikuisen miehen vertainen, varsinkin kun tuli jotain luottamustehtäviä suoritettavaksi. Sotilaspoikatoiminta korvasi osaltaan partiopoikatoimintaa.

Tauno Hietala

Lottatoiminnasta

Revonlahden Lotta-Svärd osasto perustettiin vuonna 1928. Perustajajäseniä ovat olleet mm. opettaja Katri Risteli, Dagmar Kurikka, Elin Turkki, Martta Paaso os. Kanninen, Edla Ahonen ja Liisa Mäkelä. Kaikki perustajajäsenet eivät ole enää muistissa eikä lottatyössä olleiden lukumäärä. Kaikki suojeluskunnan ja lottaosaston arkistot on ilmeisesti tuhouttu, sodanjälkeisenä aikana, jolloin edellämainitut järjestöt lakkautettiin.

Revonlahden
lottia 1930-
luvulla lipun
kanssa.

Lottaosaston alkuajoista on muistelua että mm. Martta Paaso oli omatoimisesti hankkinut jostain lottapuvun kaavat ja sitten ompeli itselleen ja toisille lottapuvut. Myöskin pikkulotille, jolla nimellä kutsuttiin lottatyöhön osallistuvia nuoria tyttöjä. Opettaja Katri Risteli koulutti pikkulottaosastoa, piti heille mm. ensiapukurssia jossa opetettiin sitomaan haavoja, lastoittamaan murtumia, tekemään kankaista erilaisia sidetarvikkeita ym. Kunnan kohentamisharjoituksia pidettiin myös. Yksi sellainen oli kun laitettiin viiden kilon jauhopussi reppuun ja sitten reppu selässä hiihrettiin useitten kilometrien pituisia matkoja.

Pääasiallinen tehtävä lottaosastolla oli suojeluskuntatoiminnassa mukana oleminen. Kun suojeluskunta järjesti harjoitus-, kilpailu-, leiri- ym. toimintoja, huolehtivat lotat heidän muonitustehtävät. Varojen hankkimiseksi pidettiin ompeluseuroja, arpajaisia ja myyjäisiä. Lottaosasto hankki esimerkiksi täydellisen pitotarjoilukaluston jota sai vuokrata hää-, hautajais- sekä muita pitotarkoituksia varten.

Lottaosaston toimittua yksitoista vuotta alkoi talvi- ja jatkosotien ajat. Ajat jotka lisäsivät ja monipuolistivat lottien toimintaa. Raahessa konepaja Ruona valmisti sotatarvikkeita ja kun voima O.y. Pöyry Revonlahdelta toimitti Ruonalle sähkövirtaa, asetettiin sabotaasin pelosta vartio voima-asemalle suojeluskunnan toimesta. Lotat huolehtivat vartijain muonitukset. Revonlahden puhelinkeskusvartiointi oli lottien tehtävänä. Lotat suorittivat ilmapartiointia Siikajoen ja Revonlahden kirkkojen tapuleissa. Revonlahden Maamieskoululla oli armeijalla sotilaiden levähdyspaikka. Myöhemmin armeijalle otettujen hevosten sairastallit ja muonitusvastuu oli lottien harteilla.

Ompeluseura- ja talkootoiminta oli silloin myös vilkasta. Kerättiin taloista villoja, pidettiin karstaus- ja kehruilloja. Langoista kudottiin sukkaa, sormikkaita, lapaasia, polvisuojuksia ja kypärän aluksia sotilaiden varusteiksi. Joulupaketit lähetettiin

Revonlahden
lottia 12.5.1935.

kaikille oman pitäjän sotilaille ja paljon myös lähetettiin tuntemattoman sotilaan paketteja. Halkomottitalkoisiin lotat osallistuivat sekä ruokailun järjestelyyn että myös halon tekoon.

Sankarihautaustilaisuuksissa oli lottien kunniavartio. Lottien kuoro esitti laulua hautaustilaisuuksissa. Näin lottajärjestö suoritti kotirintamapalvelusta ja tehtäviä. Työmäärä oli suuri, aika ja olot puutteelliset mutta yhteishenki oli hyvä.

Elli Keskitalo

Talvi-, jatko- ja Lapin sodan
rintamakertomuksia ja kuvia

Sissi P3 jatkosodassa

Sissi P3 perustettiin Limingassa, 15-16.6.1941 majuri Lauri Könösen johdolla. Pataljoona koottiin lähipitäjien miehistä. Esikuntakomppania oli Limingasta, 1 komppania Lumijoelta, 2 komppania Revonlahdelta ja Tyrnävältä, 3 komppania Tyrnävältä ja Kranaatinheitinjoukkue Siikajoelta. Olimme muutamia päiviä Limingassa, kun erinäiset järjestelyt veivät oman aikansa. Sieltähän se sitten taival alkoi, marssittiin Ouluun, jossa majoituttiin niisanotun Korvensuoran varteen. Olimme siinä muutaman päivän ajan, ja sitten tuli siirto Hyrynsalmelle, taas jokunen päivä taukoa, ja matka jatkui. Pääosa pataljoonasta meni Suomussalmen kautta Vuokkiniemeen. 1 komppania ja 1 konekiväärijoukkue meni 5.7. Kostamus - Kontokki - kylän kautta. 7.7. saavuimme myös Vuokkiniemeen.

Taival oli vaikea, konekiväärit oli kuormattu hevosten selkään kantosatuloihin. Teitähän siellä ei juuri ollut, hevoset rämpivät märkiä soita pitkin ja miehet pitkos-puita myöten, missä niitä sattui olemaan. Vuokkiniemessä yhdyttiin pataljoonaan.

Ei oltu tässäköön kylässä kovin kauan, matkaa jatkettiin 13.7. Ponkalahteen. Nyt alkoi jo olla huoltovaikeuksia, kun teitä ei ollut, leipäkin tahtoi olla kattelussa, olimme kahdeksan päivää ilman keittoruokaa. Kun päivän kuivamuonat jaettiin, muutama söi ne heti, arvelivat vain että ” se on syöty mikä on syöty”.

Eteenpäin oli kuitenkin elävään mieli, 16.7. menttiin ponttooneilla Kuittijärven yli ja siitähän se sitten alkoi se korpisotataival ja tosi sotatoimet. Naapuri rupesi kylä toppuuttelemaan meidän menoa. Pistipä 22.7. meidät mottiinkin joksikin aikaa. Siitä onneksi selvisimme verrattain vähin vaurioin. Alkoi ns. Nokikankaan taistelu ja vihollinen irtautui Pistojoelta, ja kun sitten Korpijärvellä ollut kahina rauhoittui, niin saimme pitää puseron pesutaukoa ja siinä sivussa olimme taas kymmenen päivää ilman keittoruokaa.

Matka jatkui. Muistini mukaan seuraava yhteenotto oli Tetrivaarassa. Kovasti oli napit vastakkain, tappioita tuli puolin jos toisinkin, saimme jälleen pitää päivän tauon, en muista paikan nimeä missä. Saimme sinne muonan mukana saksalaista hunajaa, ja tämäkös rikkoi vatsat monelta mieheltä. Tehtiin äkkilähtöjä, joita vastaan ei purnattu. Tämä paikka on erikoisesti jäänyt muistiini, kun näin siellä veljeni viimeisen kerran, hän kaatui aika pian tämän tapaamisemme jälkeen. Veljeni oli 2 komppaniassa ja minä kk 1 joukkueessa, me liikuttiin aina 1 komppanian mukana, näin ollen näimme toisiamme perin harvoin.

Muistini mukaan tästä jatkettiin matkaa päätepisteeseen Hevosenkä- ja Munakukkula linjalle, johon linjat jäivätkin. Veljeni kaatui juuri täällä Hevosenkängässä. Tästä vielä yritimme eteenpäin, osa pääsikin jo vihollisen aseisiin, mutta voimamme loppuivat ja jouduimme vetäytymään takaisin aika suurin tappioin. 1 komppaniasta haavoittui mm. kaikki upseerit. Meille tuli vaihto, uudet miehet ottivat linjat vastaan ja meidät siirrettiin lepoon tykkipatterien luo. Olihan se muutamaa laista lepoa kun tykkipatterit jylläsi jatkuvasti, mutta kaikessa oli lohtunsa; sakalaiset soittivat ” Kaarinaa” ja ” Liisa pientä” meille viihdykkeeksi.

Pataljoonan rippeet siirrettiin sitten Kiestingin suunnalle 20.8. Veturipurolle ja siihen kankaalle yövyttiin. Mutta kuinkas kävi, tuo naapuri ei antanut yörauhaa, vaan työntyi rykmentin voimin nevoja pitkin motittamaan Turtolan porukkaa, ja juuri siitä missä pataljoonamme nukkui kaikessa herran rauhassa. Ei väsyneet poikamme pitäneet siitä, riitahan siitä tuli, sissit hiiltyi ja löi sen rykmentin hajalleen. Kuormasto jäi sotasaaliiksi, saatiin tykkeitä, pienoishetimitä, hevosia ym. Pojat käänsi tykin piiput pakenevaa vihollista kohti, mutta yritti tulla pulma, miten tällä tähdätään, vaan kun aina on joku viisaskin matkassa, niin yksi sanoi: ” katsotaan pitkin piipun reikää, sinnehän se menee mihin reikä osoittaa” ja niin se pojilla asia onnistui ja tulitus alkoi. Vihollinen kuitenkin pureutui radanvarsimaastoon jossa he kuitenkin olivat motissa. 25.8. yritettiin kovan tykistövalmistelun jälkeen hyökätä mottiin, mutta voimat loppuivat kovan vastuksen edessä ja vetäydyimme takaisin karvain tappioin. Senkin konekiväärijoukon miehet jossa olin ampujana, haavoituivat niin, että meitä jäi vain kaksi jatkamaan taistelua.

Tulipahan taasen verkket miehet linjaan, saimme hetken lepoa ja sitten siirron Kangasvaaraan. Taas tuli riita naapurin kanssa ja moni meistä haavoittui. Komentajamme majuri Könönen haavoittui 18.9. Hänen tilalleen komentajaksi tuli kapteeni Karhunen.

Kangasvaarasta pataljoona siirtyi lepoon Järvikannakselle. Siellä oli järjestetty viihdytystäkin, rataleikkauksen seinämään näytettiin elokuvia, Kulkurinvalssia ym.

Marraskuun hyökkäykseen ryhmitysalueelle siirryttiin 26.10.1941. Komentajaksi tuli pataljoonamme majuri Heikki Jussila. Sen motin puhdistus oli kova operatio niin kauan kuin vihollisen herrat oli mukana. Kun lentokone haki meidät pois,

niin sotilaat meni korsuihin ja ei panneet enää vastaan lainkaan. Majuri Jussila kaatui tässä taistelussa. Komentajaksi hänen tilalleen tuli majuri R. Reunanen. Näin sekin mottitouhu selvisi, saimme paljon vankeja ja muuta sotasaalista. Saimme jälleen vähän lepotaikoa, täitä tapettiin ja juttuja kerrottiin. Eräskin lohduttava sanonta oli: ” eihän sota vaarallista ole, sodassa kuolee n. 25 % ihmisistä, mutta siviilissä kuolee kaikki”. Eipä ollut sekään lepo pitkäaikainen. Vanja alkoi painamaan poikki soiden ja eikun kohti. Tällöin alkoi Piiskasuon taistelu. Tämän taistelun selvittyä meidät siirrettiin rauhallisemmille laitumille, eli kenttävartioiden Jelettijärven ympäristöön. Toiminta oli etupäässä partiointia ja ainahan välillä oli yhteenottojakin. Kevättalvella siirryttiin Niskan kylään Kankahaiseen komentopaikka Soukeloon ja edelleen Kuntijärvelle. Täällä oltiin kesä 1942. Syksyllä osa pataljoonasta siirtyi Henijärvelle, Lökkijärvelle ja Kotajoelle. Talvi meni partiohommissa ja metsästellessä, kevättalvella 26.3.1943 päästiin aivan kotimaahan Kuusamoon. Kuusamosta siirryttiin Hyrynsalmen kautta Kajaaniin. 15.4.1943 majoituttiin Kajaanin pohjoispuolelle, Seppälän maamieskoululle, Paltaniemeen ja Kuluntalahteen.

Täällä lopetettiin Sissipataljoona 3:n toiminta. Meidät liitettiin 15. prikaatin ensimmäiseen pataljoonaan.

Lyhyesti ja puutteellisesti olen tässä kuvannut Sissipataljoona 3:n vaiheita. Sissipataljoonan perinteitä vaalimme edelleen. Sissihenki elää. Sissijuhlat on pidetty vuodesta 1945 alkaen joka vuosi ja jatkuvat edelleen.

Sissipataljoonan tultua lakkautetuksi muodostettiin 3.6.1943 entisistä sisseistä 15. prikaatin 1 pataljoona, 1/15 prikaati. Komentajaksi tuli everstiluutnantti Into Ahonen. Olimme edelleen Kajaanin pohjoispuolella. Täältä siirryimme Kajaaniin jossa lastasimme aseet ja tavarat junaan ja matkamme johti Äänislinnaan, johon saavuimme 15.6. Lyhyen marssimatkan jälkeen majoituimme entisille venäläisten läntisille kasarmeille. Kasarnit olivat vanhoja ja tunkkaisia, luteita ja muita oravaa pienempiä eläimiä ei tarvinnut kaukaa hakea ja rotatkin kävivät eväsrepuilla yön aikana. Äänislinnassa oltiin 6.10.43 saakka. Välillä kävimme kenttälainnoitustöissä Tervasjoella 15.8. - 18.9., matkat kuljettiin marssimalla. Tait pantiin myös kuriin, eikä lomille päästetty täineen. Lääkäri tarkasti jokaisen sotilasarvoon katsomatta.

Äänislinnassa oli monenlaista toimintaa kuten esim. urheilukilpailuja, pesäpallo-otteluja ja uintikilpailuja. Olipa erään kerran Ukko Pekka, entinen presidenttikin, kenraalimajuri Laguksen kanssa seuraamassa uintikilpailuja.

Pataljoona siirtyi Syvärille 6. - 8.10. junakuljetuksella Pitkärannan ja Aunuksen kautta Mäkriän asemalle, josta marssittiin edelleen Kuutilahden alueelle. Pataljoona ryhmittyi 12.10. mennessä Syvärin rantaan. Ensimmäinen värsinainen yhteenotto vihollisen kanssa tapahtui toisen komppanian loholla 20-21. päivien välisenä yönä. Siinä räihinässä jäi joukkueen johtaja vangiksi, mutta siinä tuli vihollinen niin paljon häirityksi, että tämä joukkueenjohtaja jäi Syvärijoen jälle. Sitä ei saatu tietää oliko hän silloin jo kuollut koska ruumista ei saatu pois sieltä jäältä. Joukkueenjohtajan isäkin tuli paikan päälle saadakseen poikansa ruumiin sieltä pois, mutta vihollinen piti niin kovaa tulitusta, että sinne oli se ruumis jätettävä. Ruumis meni aikanaan jäiden päällä Laatokkaan.

Pataljoonan komentaja vaihtui 8.11. Everstiluutnantti Ahosen tilalle tuli majuri E.A. Väänänen. Hän ehti olla komentajana vain 11.12. saakka. Uudeksi komentajaksi tuli everstiluutnantti Ilmari E. Rytönen. Toiminta tällä loholla oli pääosin vartiotoimintaa. Vihollinen teki väkivaltaisia tiedusteluja ja vangin sieppausyrityksiä siinä kuitenkin onnistumatta tullen toisinaan jopa juoksuhautaankin saakka. Meidän puoleltakin kävivät 1 - 2.3.44 välisenä yönä sieppaamassa vangin, mutta vanki kuoli ennenkuin saivat sen omalle rannalle. Toinen väkivaltainen tiedustelu ja

vangin sieppaus oli 5 - 6.3. välisenä yönä 40 miehen voimin. Tykistövalmistelu oli kova ja konekiväärit ampuivat niin kauan kun yli oli mahdollisuus ampua, mutta tulos oli huono, tappioitakin tuli vaan ei vankia.

Vapaa-aikana oli urheilua. Seiväshyppy oli kovasti tapetilla ja ajankuluksi korttipelissä katsottiin kenelle kuuluivat annostupakat. Keittoruoka haettiin reilun kilometrin päästä. Tehtiinhän siellä puhdetöitäkin; puusaaveja, koreja, halkomotteja ja romuakin kerättiin. Toukokuun lopulla pataljoonamme siirtyi reserviin, 25 - 26.5. välisenä yönä vaihdettiin asemat. 1-3 komppania Raja JP 3:n kanssa. Seuraavana yönä 2 komppania ja pataljoonan esikunta Piltsuun. 27.5. perääntymisvaihe oli jo alkanut ja meitä siirrettiin paikasta toiseen. Nyt olimme Pisi- Saarimäki- Sarmatus -linjalla jolloin meille jaettiin polkupyörät. 21.6. lähdettiin ajamaan Mäkriälle ja Sarmatuksen pääpuolustuslinjalle. Linjassa oli betonikorsut ja konekivääripesäkkeet. Taistelut Sarmatuksen kylässä olivat kovat ja kärsimme siellä suuret tappiot. Vihollisen tankit riehuivat mielinmäärin.

Juhannuksen seutu oltiin niissä asemissa. Aloimme ihmetellä, kun emme saaneet postia eikä muukaan huolto tuntunut toimivan. Sitten kuulimme että vihollinen on noussut maihin Tuuloksessa.

Mäkriälle jäi täydessä lastissa olevia junia jotka eivät enää päässeet Suomeen. Meidän porukka irtautui asemistaan ja lähdimme ylittämään Aunuksen aavaa. Onneksi meillä oli vielä pyörät ja luoja järjesti sateentuhruisen ilman jolloin maataistelukoneetkaan eivät saaneet tehdä tuhojaan. Pyöristä ei ollut enää apua Vitelettä kohden mennessä koska ei ollut teitäkään. Käveltiin ja lopuksi juostiin että päästäisiin Viteleenjoen sillalle ja yli ennen vihollista. Kovasti otettiin yhteen Viteleessä ja tappiot olivat raskaat. Aina vaan viivytettiin ja perädyttiin. Pataljoona menetti komentajia ja miehiä paljon. Sarmatuksessa kaatui majuri Leppäkoski. Kaukajärvelä haavoittui kapteeni Kujari. Varpaiselässä joutui vangiksi kapteeni Kaskinen, kaikki nämä 2 viikon aikana.

Seuraava yhteenotto oli Uudessakylässä ja siitä Keliajoelle 5 - 10.7.1944. Täältä vetäydyttiin Uuksun linjaan ja sieltä edelleen Pitkärannan etumaastoon. Siellä kaatui komentaja ja kaksi lähettiä haavoittui, niitä kannettiin metsiä myöten omalle puolelle. Kun vihollinen oli jo tiellä edessä, lähdettiin taas vetäytymään Pitkärantaan päin. Täällä olikin sitten uudet miehet asemissa ja me saimme mennä Koirinojalle reserviksi. Mutta eipä ollut pitkä tauko. Ruhtinaanmaässä tuli läpimurto ja me jouduimme vastaiskuun ja ajettiin vihollinen omalle puolelleen. Tulimme jälleen Koirinojalle, tappioita tuli, uuden läpimurron vihollinen teki radanvarressa, me kävimme lyömässä heidät takaisin, tämä oli Nietjärven vastaisku. Sitten siirryimme Uuksunjoen pohjoispuolelle. Täällä jälleen nahistiin naapurin kanssa. Sitten tuli divisioonasta komentaja Eskolalle tieto, että aselepo on solmittu ja se tulee voimaan aamulla klo 7.00, sopimus on allekirjoitettu 4.9.1944.

Pataljoonamme marssi Leppäsyryään, siellä junaan ja niin edelleen Liminkaan. Tulipa jo mieleen että jokohan tämä touhu loppui, vaan eikös mitä, alkoi Lapin sota. Aseveli vaihtui viholliseksi. Olimme muutamia päiviä Limingassa ja sitten kiireenvilkkaa Oulujokivarteen silta- ja lauttaylityspaikoille. 15.9. ensimmäinen komppania ja 1 konekiväärijoukkue vietiin autoilla Vaalaan sillan puolustukseen. Vaalassa saksalaisosaston päällikkö vaati sillan luovuttamista heidän hallintaansa 16.9. klo 18.00 mennessä. Me kuitenkin miehitimme sillan seudun, 2 konekivääriä eteläpuolelle ja 2 konekivääriä pohjoispuolelle. Kiväärimiehet ottivat omat asemansa. Meillä olikin onni myötä, ei ne saksammit tulleetkaan ottamaan siltaa haltuunsa. Taru kertoo saksalaisten sanoneen, että siellä on entinen sissipataljoona ja että ne kiertää heidät mottiin. Vaalassa ollessa kuultiin rauhanehdot Venäjän kanssa ja nehan tun-

tuivat aivan mahdottomilta ne vaatimukset, vaan niistäkin aikanaan selvittiin.

Meidät siirrettiin Vaalasta Muhokselle ja osa meistä laski koskiveneillä Leppiniemeen. Saipahan senkin kokea ennen Oulujoen valjastamista. 25.9. meidät vietiin junalla Ouluun ja siellä majoituttiin Korvenkylän seudulle teltoihin. Varsinainen saksalaisten perässämarssi alkoi 27.9. tavoitteena Kiimingissä Jäälinkylä jossa yövyttiin. Matkaa jatkettiin sen mukaan kuin saksalaiset vetäytyivät. Meillä oli ehtona että ei saa ampua elleivät ne hyökkää. Seuraava yöpymispaikka oli Ii:ssä. Se porukka jossa minä olin majoittui isoon maalaistaloon. Talo oli lämmin mutta asukkaita ei ollut kotona. Navetta oli täynnä lehmä ja mehän kävimme iltalypsyllä jotta pojat saisivat maitoa. Minulla oli huonompi tuuri. Kaipa se lehmä jota yritin lypsää oli ummessa, kun ei tullut tipan tippaa maitoa.

2.10.44 pataljoona oli Kuivaniemen eteläpuolella, johon taas yövyimme. Sitten tuli hankaluus, että kuinka ylitetään Kuivajoki. Jo aamuyöstä saatiin merkkejä klo 3.10 aikoihin että sakut vetäytyy, sillä he räjäyttivät sillat pohjaan samoin kuin tuhosivat myös maantierummut.

Jo en yli pääsimme kyläläisten piilottamalla veneillä. Iltapäivään mennessä edettiin kuitenkin lähelle Simojokea. Kärkijoukkueen lähestyessä siltaa havaittiin, että osa saksalaisia oli jäänyt sillanpääasemaan joen eteläpuolelle. He eivät antautuneet pitempään keskusteluun vaan lähtivät vetäytymään pohjoista kohti. Lähtiessään he räjäyttivät sillan pohjaan. Jalkamiehet pääsivät kuitenkin niitä sillanromuja pitkin yli ja vieläpä aivan kuivin jaloin. Siinä joen takana vielä kävivät Suomen ja Saksan upseerit neuvottelua, mutta ilmapiiri oli jo kireä. Saksan joukkojen komentaja oli todennut ykskantaan, että neuvottelujen aika oli nyt ohi, kun Torniossa on jo noussu maihin.

Keskustelu oli päätynyt saksalaismajurin jäyhään toteamukseen: "Te hyökkäätte, me puolustaudumme. Sotilaamme täyttävät velvollisuutensa". Tästä jatkui matkamme Maksniemeen asti, jonne pataljoonamme saapui 4.10. päivän mittaan. Eteen siirtyi tässä vaiheessa prikaatin kolmas pataljoona. Meidän pataljoona suunnitteli Kemin motitusta ja niin se kierto aloitettiin. 5.10. lähdettiin Maksniemestä oikealle, metsiä myöten Kemin taakse. Vastusta ei ollut, mutta ilmat olivat kurjat, räntää satoi kun teltoja pystytettiin. Kemiin hyökkäys tapahtui 7.-8.10. Pataljoonan tehtävä oli hyökätä Ristikankaan eteläpuolitse Marttalan kautta Karinhaaran suuntaan, tarkoituksena motittaa Kemin kaupungissa olevat saksalaiset. Hyökkäys tuli saksalaisille aivan yllätyksenä kesken syöntitouhun. Ruuat olivat levällään ja perunat kiehumassa. Saksalaisten kenttävartio vetäytyi kaupungin suuntaan.

Pataljoonamme aloitti hyökkäyksen 8.10. Kemin siltoja kohti. Saksalaisten vastarinta loppui lyhyeen ja he lähtivät vetäytymään siltoja kohti. Hetken kuluttua maa vavahteli ja Kemin sillat painuivat pohjaan. Kyllä oli kurja yö Kemin piirityksessä, kun oli kehnot asemat ja vettä satoi koko yön. Pataljoonan hyökkäys päättyi Lautiosaareen. 9.10. pataljoonamme lähti Tervolaan johtavaa tietä marssimaan pohjoista kohti. Päivällä saavuttiin Ala-Paakkolaan, jossa oli vastassa vieraanvaraisia siviiliasukkaita. He jakelivat maitoa ja muita elintarvikkeita joukoille. Tästä matkamme jatkui Tervolan Runkauskylään jossa pidettiin 12-13 päivinä lepoa. Matkaa jatkettiin kohti Rovaniemeä. Koivussa menimme joen yli ja yövyimme omakotitalossa lähellä Rovaniemen raunioita. Pojat hakivat Rovaniemeltä junanvaunusta häränlihaa jota paistoimme uunissa ja söimme. Vaan sehän rikkoi vatsamme ollen kai liian voimakasta ruokaa pikkunälässä olleille.

Matkaa taas jatkettiin kaupungin läpi. Ounasjoen yli mentiin ponttooneilla ja edelleen 20 kilometriä Rovaniemen taakse. Taistelukosketusta ei ollut meidän joukkueella Kemin jälkeen. Nyt oli päätepiste meidän porukalla saavutettu. 1.11. läh-

dimme kotia kohti. Paluumarssi oli n. 300 km, Rovaniemeltä Kemin kautta Ouluun. Välietappeina oli 1.11. Rovaniemi, 2.11. Muurola, 3.11. Loue, 4.11. Yli-Paakkola, 5.11. Kemin maalaiskunta, 6.11. Maksniemi, 7.11. Kuivaniemi, 8.11. Pohjois-Ii, 9.11. levättiin, 10.11. Kello, 11.11. Kempele ja 12.11. Liminka.

Marssi oli raskasta ja sääolot huonot, satoi vettä ja räntää. 14.11. oli jumalanpalvelus kirkossa, sekä Limingan sankarihaudalla käynti. Seppeleen sankarihaudalle laski viimeinen komentajamme majuri Priha. Ohimarssi pidettiin Linnukka-patsaalla. Lotat tarjosivat korvikkeet suojeluskuntatalolla. 15 - 20. päivinä kotiutettiin miehet eri sotilaspiireihin. Me Raahen piiriläiset puhdistimme aseita, mutta 17.11.1944 koitti vihdoon siviili. Pataljoonamme tappiot 12.10.43 - 20.11.44 oli 534 miestä kaatuneina tai haavoittuneina.

Olen käynyt läpi koko reissun vajain ja puutteellisin muisteloin. Pyydettyä olen kuitenkin näin halunnut tehdä. Näitä muisteli koko ajan mukana ollut sissi.

Matti Hietala

*Sissi P3 Veturi-
purolla Kiestingissä
elokuulla 1941.*

*Laiva Laina
Pääjärvellä
Niskankylän -
Sohjanan välillä
Niskan laiturissa.*

Otteita sissipataljoona 3 sotapäiväkirjasta

9.7.41. Klo 6.50 puhelinsanoma määräys pataljoonan siirtymisestä Vuokkiniemelle. Klo 10.30 puhuttelu ja lähtömääräys yksiköille. Lähtöaika ja järjestys 2 k. 12.30, 3 k. 13.00, kkk. 13.30 ja esik.k. 14.00. Klo 10.00 palautettiin kuski Suomusalmelle. Matka sujui hyvin rajalle saakka, mihin oli hyvä tie. Ruokailu ja 2 t lepo rajavartiain kasarmien luona. Liikkeelle lähdettiin klo 20. Rajan ylittämisen jälkeen muuttui tie huonoksi, jota kuitenkin oli jo keritty korjata aika paljon. Sivuutettiin Vasovaara, jonka rähjäisistä kasarmeista näki kuvan neuvostomeiningistä. Matka jatkui Latvajärvelle, jonka idänpuoleiselle kauniille rannalle majoituttiin 22-24 ajoissa. Talot Latvajärvellä kauheassa kunnossa, ränsistyneitä ja vailla minkäänlaista korjausta kymmeneen vuosiin. Ennen Latvajärvelle tuloa sairastui esik.k. hevonen 464/171 ja se kuoli lähellä Latvajärveä. Raato luovutettiin sotapoliisien haltuun. Yksi 3 k. hevonen sai jalkavian matkalla.

10.7.41. Yöllä kova ukonilma. Lähtö kohti Vuokkiniemeä klo 9, sama järjestys kuin edellisenä päivänä. Tiet huonot ja sateen liuottamat. 10.55 ilmahälytys ja kuului pommien putoamista edestä sekä myöskin takaa Vasovaaran suunnasta. Koneita näkyi kaksi. Ruokailuja kaksi matkan varrella. Tie suureksi osaksi huonoa, sivuuttavien autojen takia venyi matkanteko. Illalla majoituttiin n. 14 km päähän Vuonnista tien varrelle lähelle erästä järveä. Klo 23.30 saapui viimeinen yksikkö leiripaikalle. Muutamia kärryjä rikkoutui tiellä.

11.7.41. Klo 10.15 puhuttelu ja lähtö 12. Järjestys 2 k. 12.30, esik.k. 13.00, 3 k. 13.30, kkk 14.00. Matka sujui hyvin ja saavuttiin uuteen majapaikkaan lähelle Vuokkiniemen kylää n. 2 t kuluttua lähdöstä. Majoituttiin Vuokkijärven rannalle. Klo 21 puhuttelu komentoteltassa. Järjestys ja päivän palveluasiat. Illalla saatiin tieto siirtymisestä Vuokkiniemen kylän toiselle puolen sunnuntai-iltaan mennessä. Pataljoona siirrettiin tänään AK:n alaisuudesta ryhmä F:ään.

12.7.41. Leirillä Vuokkiniemessä, harjoituksia ja luentoja yksiköissä. II, III ja tyk.k. siirtyivät uusiin majapaikkoihin Vuokkiniemen eteläpuolelle. Klo 23 puhelinsanoma, että patalj. siirtyy heti Ponkalahteen.

13.7.41 Klo 1 aloitettiin siirtyminen uuteen paikkaan.

17.7.41 Klo 14.30 puh.yhteys "Esteeseen". Klo 19 sai pataljoonan oleskelupaikka, joka oli korkealla kalliolla, kранаattisateen, joka haavoitti kahta 2 k. miestä, toista vakavammin. Tänään alistettiin patalj. os. Vuokkoon, jonka osaston tehtävä on edetä tietä Turvalahti Korpijärvi ja tehtävänä katkaista tie Vuonninen-Uhtua-Korpijärven kohdalla. Os. Vuokon marssikäskyssä etenee patalj. (5256) ensimmäisenä ja ensimm. tavoitteena saavuttaa linja, jota os. Vigren pitää halussaan tiellä Turva-Korpijärvi ja purolinjalla Iispa-järvestä luoteeseen. Patalj. marssijärjestys - - - 2 k:sta 2 joukkuetta + 1 kk.jouk. jää Turvalahden parakkialueelle torjumaan vih. mahdollinen painostus pohjoisesta.

18.7.41 Yöllä alkoi vihollinen hyökätä asemiamme vastaan lähellä Vuonnista (siis pohjoisesta) sekä purolinjalla (os. Vigreniä vastaan). Kovaa tykistö, konek. ja kiv. tulta. Pohjoisesta vihollisen onnistui taivuttaa jonkin verran asemiamme, mutta kestivät ne kuitenkin.. Tappiot: 1 kaatunut ja 5 haavoittunutta. Klo 1 aloitettiin marssi purolinjan suuntaan mutta pysähdyttiin n. 3 km päähän os. Vuokon esik. leirialueelle järven rannalle. Yövyttiin ja levättiin. Klo 15.50 puhuttelu ja marssimää-

räys. Lähtö 16.45 ja järj. — — — Lähtösuunta kuten eilen määrättiin kohti Korpjärveä. Pysähdys n. 2 km päässä. Puhuttelu 18.30, liikkeellelähtö 19.30. Patalj. tehtävä kiertää purolinja ja sen yläpuolella oleva suo, (joka näkyy kartassa Q-36-98 vaak. suor. 32 alapuolella sekä pystykoordinaatti 85) ja saada kosketus Korpjärvelle menevään tiehen. Kaksi ryhmää jääkärijoukkueesta vänr. Hyrylän johdolla lähti ensiksi sekä I ryhmä vänr. Vihervaaran johdolla. Edellisen tehtävä mennä metsälinjaa (pystysuoran 84 vas. puolella) ja kiertää Suojärvi sekä ottaa yhteys Korpjärvelle menevälle tielle. Vihervaaran tehtävänä tutkia linjan vasen puoli Pistojoelle saakka, tämän jälkeen seuraa marssissa I k., komentoporras sekä 3 k.. Liikkeellelähtö tapahtui 19.30 ja kuljettiin pitkin metsälinjaa. Toisella kukkulalla (32-84) n. klo 22.50 saivat marssirivistöt ankaraa kranaattitulta ja haavoittui siinä 10 sekä 1 kuoli. Kranaattituli jatkui pari tuntia ja patalj. (paitsi jääkäriyhmää, joka oli edessä suolla) pysähtyi kukkulan eteläpuolelle. Asemat otettiin puro- tai ojalinjalta Tarsajärvi-soinen järvi (edellisestä kaakkoon ja sijoitus oli oikealta lukien: jääk.joukk., 1 k. 4:s, 2:n ja 1:n joukkue. Muut komppaniat ottivat leiripaikan soisesta järvestä vasempaan olevan /31.84) eteläpuolelta.

19.7.41 Joukkueet joutuivat useaan otteeseen tulen alle, joka alkoi tykistökeskityksellä ja olivat majoituspaikat myös kovan tykistötulen alaisia. Sitä seurasi ankara j.v. aseiden tuli aivan kuin hyökkäys olisi ollut kysymyksessä. Tuli lakkasi kuten aina tyhjäan, eikä menetyksiä ollut. Hajatykistötuli suuntautui pitkin metsälinjaa, tehden olon epävarmaksi. Klo 10 käskynjako ja tieto patalj. uusista tehtävistä. Siirytään eteen — — —

XX.7.41 Klo 7.30 lähdettiin Tarajärven kohdalta omaa viitoitettua polkua myöten kohti itää Ruvajärvelle ja siitä pohjoiseen n. 2 km kuusikukkulalle (merkki kartassa) mihin asetettiin varmistusasemiin. Puhelinyhteys vedettiin rykm. esikuntaan samalla. Matkalla ei tavattu vihollisia. Perillä oltiin klo 13.00.

Klo 10.00 alkoi liikkua vihollisia ympäristössä, ensin etelästä, sitten lännestä ja idästä ja asettuivat aseisiin ympäristömaastoon. Pian alkoivat ne ammunnan ja varsinkin eteläsuunnasta oli tulipainostus aika kovaa. Puhelinyhteys oli myöskin katkaistu. Tilanne näytti jo vähän kriittiseltä ja ajateltiinpa jo vähän läpimurtoakin. Ryssä ampui kivääreillä, kk:lla ja pienoisoikeuksilla, johon vastattiin samalla mitalla. Eräs ryssän kk oli aika lähellä eräässä notkossa ja sen tuli oli aika uhkaava. Sitä ammuttiin pst.kiväärillä ja krh:lla, jolloin sen ääni vaikenä. Samaan aikaan ja iltamyöhällä alkoi kuulua taistelun melskettä länsietelästä ja silloin myöskin lakkasi painostus meidän kohdallamme. Vihollinen lähti liikkeelle todennäköisesti itäsuuntaan. Jääkärijoukkue partioi heti kukkulalle saavuttuaan pohjoiseen Uhtuan tien suuntaan vänrikki Hirvelän ja Vihermaan johdolla. Heidän palattuaan toiselta reissultaan rähäkän aikana joutuivat he tunkeutumaan saartorenkkaan läpi ja urheasti konepistoolilla tietä aukaisten ja saamalla sekaannusta aikaan ryssän asemassa he toivat matkalla kaatuneen ja haavoittuneen miehensä kohti omia joukkoja. Heidän murtautuessaan läpi ampui ryssän oma krh tulta samoihin linjoihin ja aikaansaai se pienen hajaantumisen omassa joukkueessaankin niin että osa ryhmästä, joka toi haavoittunutta ja kaatunutta, suuntautui hiukan erilleen ja krh tulessa haavoittui vänrikki Hirvelä saaden siruja jalkoihinsa. Joukossa oli myös vänrikki Vihermaa ja 4 miestä ja luopuivat he läpimurrosta ja saapuivat sitten aamuyöstä lähelle Tarajokea. Tieto heidän reissustaan saatiin vasta seuraavana päivänä. Oltiin radioyhteydessä omiin joukkoihin ja saatiin tieto, että hyökkäys tien suunnalla on käynnissä. Vänrikki Esko Halonen kkk:sta kaatui kukkulalle etelälohkolla illalla tapahtuneessa taistelussa. Taistelu metsäkukkulalla oli erikoislaatuista. Pauketta kuului joka suunnalta, räjähtävät luodit paukkuivat puissa niin ettei tiennyt missä

omia oli. Nimitimme sitä kummitusmetsäksi..

24.7.41. Noin klo 6 aloitettiin hyökkäys, jonka alkuvaiheen suoritti os. Raninen. Patalj. eteni suunnitelman mukaisesti kukkulaltamme kompassiluvulla 57,3, katkaisi Uhtuan tien ja eteni Korpjärven rantaan saakka. Tilanne kehittyi vähitellen ja ryssän painostus linjaa vastaan alkoi suureta. Krh tulella ne saivat aikaan tappioita, varsinkin käsihaavoittuneita oli paljon ja tuli niitä kolonnissa aina jsp paikalle. Pataljoonamme oli reservissä mutta pian täytyi sinne lähettää reservissä oleva pataljoonamme. Ensin lähetettiin 2 k:sta 1 joukkue mutta pian meni koko kompania asettuen tien eteläpuoleiseen maastoon. Sen jälkeen seurasi 3 k. samoihin tehtäviin.. 1 k oli edelleen omalla varmistuspaikallaan. Pitkin päivää liikkui ryssän partioita ympärillämme niin että varmistus täytyi olla joka paikkaan. Iltapäivällä aloitti vihollinen läpimurron motistaan. Painostus tien kohdalla ja sen eteläpuolella oli niin suuri, että paikalla olevat miehet eivät pysyneet kaikki paikallaan. Sen takia kerättiin kaikki mahdolliset miehet myös komentopaikalta ja komentajien mukaan painuttiin avuksi, missä oli parhaillaan kova taistelu ja ryssien "uraa" huuto heidän pyrkiessä ulos motistaan. Osa ryssistä onnistuikin pääsemään, mutta kaatuneita jäi paljon jälkeenkkin. Pataljoonamme apu juuri tässä tilanteessa oli välttämätön, koska Ranisen patalj. muuten olisi joutunut saarretuksi. 2 k. esim. joutui torjumaan vihollisen hyökkäyksen varmistusalueellaan. Tilanteen epäselvyyden takia apuun lähetetyt reservit eivät aina löytäneet oikeaan paikkaan ja siirtyivät ne hyökkäyksen aikanakin väärin paikkoihin. Läpimurron jälkeen teki 3 k:sta kaksi joukkuetta takaa-ajoa jonkinmatkaa. Paksun savun takia ei taistelun aikana voinut vihollista nähdä kuin vasta muutamien kymmenien metrien päässä.

Tilanteen rauhoituttua asettuivat joukot entisiin aseemiinsa ja yö vietettiin asemapaikoissa.

22.8.41. Yöllä heräsimme klo 1.30 huikeaan taistelun rytkeseen. KK ja piiskatykin tulta. Itse Rauta tokaisi herätessään: "Missä me olemme?"

N. klo 5-6 välillä Rielan 3 k. ja 2 k. yrittivät väkivoimalla puhdistaa mottia ja myöskin onnistuivat siinä. Tappioita meillä vähän. Vihollisen takaa-ajoon ryhdyttiin heti. Mannisen joukkue 2 k. Pänniö ja pastori. - Vähän matkaa edettyämme tuli vastaamme ryssän etuvarmistus. Samaan aikaan saapui myöskin ilmoitus, että suomalaiset pysähtyvät ja odottavat saksalaisia, jotka jatkavat etenemistä. — Noin klo 8.30 saapuivat saksamannit ja painuivat eteenpäin. — Suomalaiset teltoille ja heti sen jälkeen miehitykseen.

31.8.41. Lähti partio jv.joukkue+pioneerijoukkue radan pohjoispuolelle ansoittamaan ryssien miehittämää kukkulamaastoa, jonka 30.8. lähetetty partio huomasi olevan vapaa vihollisesta. Klo 8.20 ilmoitti partion johtaja Kangastus "KUUSES-TA", että se saapui suon reunaan, jossa ko. kukkula oli. Suon reunassa pohjoispuolella oli ryssän vartiomies. Partio eteni varovasti ja sopivan etäisyyden takaa avasi tulen. Ryssien puolelta taaempaa kuului kiväärien laukauksia. Partio teki n. 20 m pituisen rynnäkönn hurraten, jolloin alkoivat ryssän kk:t laulaa, sillä ryssät olivat siirtyneet asemiensa tasolle ja alkoivat tulittaa. Partio vetäytyi taakse. Ei mitään menetyksiä. Partio otti yhteyden joukk., joka ansoittaa eteläpuolista maastoa. Klo 8.45. "Omala", molemmin puolin laukausten vaihtoa, havaittu suunnassa 9-00 tai 10-00 moottorin surinaa. "REIKÄ" ryssä ampunut pari kertaa piiskatykillä. Havaittu ensin suunnassa 3.00 voimakasta moottorin surinaa ja sen jälkeen havainto suunnassa 9-00. Tarkistavat kuulohavaintonsa.

Klo 9.00 "RISSA" ei erikoista, eivät tiedä mitään saks.partion kulusta, eivätkä ole kuulleet, että sitä vastaan olisi avattu tuli (maj. Halsti kysyi asiaa)

9.50. Partio ilmoitti, että vanhat asemat meidän puolelta ansoitettu. Ryssä on

myös ansoittanut kukkulan ja saks. asemien välisen maaston.

10.45. Uitti ilmoitti = 1 1/2 km pitkä hevoskolonna itäänp. (3-5 autoja), jotka ajoivat edestakaisin aina klo 7 asti. Ei minkäänlaisilla aseilla ole ryssä ampunut "Jussia".

14.45 Luutn. Sihvomaa saanut tiedustelun tulokset.

15.00 Saapuivat saksalaiset valokuvaajat.

15.45 Ilmapommitus, 5 saks. konetta.

17.10 A*tarviketilanne, vääpeli Hellevirta saa suorittaa täydennyk.

18.00 Saapui majuri Halsti mukanaan asev. Wehrmacht kk patalj. kom. mukana Reunanen, joista kaksi komppaniaa lähti länteen ja yksi ev.luutn. Selinheimon komentoon.

18.9.41.Klo 9.30 Kanerva palasi partiomatkalta. Meni linjojen läpi toisen kompp. kohdalla. Pääsi n. 300-400 m, jossa joutui kosketukseen vihollisen kanssa. Kaikki palasivat ehjinä.

Klo 13. Komentaja, vänr. Kanerva, vänr. Leander ja lääk.tiet. kand. Kauppinen lähtivät tavanmukaiselle päiväkerrokselle.

Klo 14.30. Tuli tieto, että komentaja astunut miinaan ja kaikki olivat haavoittuneet.

Klo 17.00. Lähdettiin haavoittuneita kuljettamaan Kiestinkiin. Perille saapuivat 19.35. Päivä muuten rauhallinen. Tavanmukaista krh ja tykkitulta. Saunominen jatkui. Iltaan mennessä saatiin koko 1 kompp. pestyksi ja täit suurin piirtein tapetuksi. Tappiot: haav. 3 ups.? vänr. Leander 5474:stä.

19.9.41.Alikersantti Männikkö teki Kanervan asemasta aamullisen partioiretken.

Komentaja ja lääkäri siirrettiin lentokoneella Kuusamoon. Kanerva ja Leander seuraavalla koneella, joka lähti klo 12.20. Päivä kului muuten saunomisen ja heikohkon krh tulen merkeissä. Laatu ilmoitti, että hänen tähystäjänsä olivat haivanneet junan pukseeraavan rautatiellä pisteestä 140 noin km koilliseen. Meikäläinen tykistö antoi sievoisen keskityksen, joka näytti auttavan aika hyvin. Tappioita ei.

Täydennystä 3+3+17 miestä.

3.11.41.Klo 3.00 hyökkäysryhmitys valmis ja hyökkäys alkoi. Patalj. Ravila törmäsi heti alussa ryssän korsukylään ja hyökkäys tyrehtyi. Eteenpäin päästiin vasemmalla 500 m ja oikealla n. 300 m.

Klo 9.00 hyökkäys alkoi uudestaan. Patalj. Ravila hyökkäsi oikealla maantien pohjoispuolella rintaman suunnassa. SissiP. painoi vasemmalla sivustaan komentaja keulassa. Hyökkäys pääsi heti hyvään vauhtiin. Voimakkaasti huutaen painuivat pojat korsukyliä vastaan. Käsikranaatti sisälle, pieni kp sarja ja -sisälle.

Sotahääpareja Revonlahden kirkon vierellä 13.7.1941. Vasemmalla Eeva ja Kerttu Vilpola, keskellä Elsa ja Paavo Kesti, oikealla Aune ja Lauri Ervasti.

Taimi ja Valteri Sarkkisen sotahääkuva.

Rintamahäät Syvärillä Vasnasenjassa 24.3.1944. Morsian Aune Kurola Revonlahdelta ja sulhanen Toivo Puromäki Ähtäristä.

Äänislinnassa 1943.

Perunateatterissa Syvärillä Juhannuskesänä 1944. Elli Laurila Revonlahdelta, Liisa Tiinus Hiitolasta.

Manun kanssa partioretkellä

Mauno Tuohino kuului jatkosodan viimeisenä vuotena 1. divisioonan jääkäri-komppaniaan, jonka rungon muodosti kesäkuussa koottu desantin torjuntaosasto. Komppania oli koottu vapaaehtoisista rintamasotilaista, joita johti Lauri Törmi, Marskin ritari.

Komppania sai sissikoulutuksen, johon sisältyi fyysisen kunnon kohentamiseen tähdännyt ankara harjoitusohjelma.

Jääkärikomppanian päätehtävänä olivat vaaralliset partioretket neuvostojoukkojen selustaan Itä-Karjalan korpialueille, sekä toimia kenraalimajuri Fagernäsin ”nyrkkinä”.

Mauno Koivisto oli nuorena jääkärinä samassa komppaniassa ja saimme yhtäaikaan II-luokan Vapaudenmitalit syyskuussa 1944 Mauno Koiviston kanssa.

Presidenttinä ollessaan Mauno Koivisto kutsui elossaolevat ns. Törmiläiset vieraaksi Naantalin Kultarantaan. Siitä tämä kuva, jossa luovutamme Presidentille Ruukin ja Siikajoen kuntien viirit.

Mauno Tuohino

Mauno Tuohino rintamakaverinsa presidentti Mauno Koiviston vieraana joskus 90-luvulla.

Kun Pöyryä pommitettiin

Pöyryn voimalaitoksen ympärille oli muodostunut pienehkö taajama. Noin kilometrin säteellä oli toistakymmentä taloa. Luonnollisesti kaikissa talouksissa oli sähkövalot pihavaloineen. Sodan kestäessä oli kyllästytty pitämään pimennysverhoja, joten valojen annettiin vapaasti loistella. Ei siis ollut ihme, että harhaantuneet viholliskoneet pudottivat lastinsa sinne, mistä valoa kajasti.

Meidän koti oli puolen kilometrin päässä voimalaitoksesta. Isä oli Pöyryn koneenhoitaja. Elettiin helmikuuta sotavuonna 1944.

Vietimme rauhallista lauantai-iltaa. Sauna oli lämpiämässä ja äiti askaroi vielä jotain navetalla. Pimeältä taivaalta alkoi kuulua raskasta lentokoneiden jyrinää. Ihmettelimme, että mitä mahtaa olla moinen jyrinä?

Isä meni pihalle kuulostelevaan. Tuli kohta takaisin sisälle ja katkaisi pihavalon tuumaten samalla että: ”Turha tuota valoa on pitää maalitauluna, koska emme tiedä mitä koneita ne ovat”. Samassa jymähti. Tuntui kuin koko maailma olisi hajonnut kahtia. Mökki vain tärähteli. Juoksimme kauhuissamme ulos. Seutu oli yhtenä tulen loisteena. Sinertävän kirkkaat loimut kohosivat korkeajännite pylväiden yläpuolelle. Näytti että kaikki lähinaapurit palavat. Äiti tuli navetasta ja sanoi lehmien hypineen kauhuissaan ja navettakin oli ollut kuin suurilla lampuilla valaistu. Kun palopommit olivat palaneet ja oli hiljaista ja pimeää, niin eipä tahtonut yöllä uni tulla kenenkään silmään.

Kun sunnuntaipäivä sitten valkeni, lähdimme tutkimaan vaurioita. Vahingot olivat vähäiset. Meiltä katkesi puhelinlanka, Tiikkalasta särkyi joku pieni vintin ikkuna, mutta maantiestä oli kadonnut viisi metriä taivaan tuuliin. Tien paikalla oli vain

valtava monttu. Muistan kuinka siinä oli hevosmiehillä kova homma monttua peittäessään.

Koko sunnuntaipäivä oli yhtä kansainvaellusta. Kaikki jotka kynnelle kykenivät, tulivat pommien kuoppia katselemaan ja metallin kappaleita muistoksi kaivamaan. Pommeja putosi kaiken kaikkiaan kymmenen kappaletta. Kolme oli palopommia ja seitsemän räjähdyspommiä. Keväällä kun lumet alkoivat sulaa, löytyi Tiikkalan ja Sauvalan väliltä pellosta yksi suutariksi jäänyt pommi. Pioneerit kävivät purkamassa sen ja veivät sen mennessään. Se oli noin metrin mittainen pötkylä.

Vahingot olivat pieniä, koska pommit putosivat pelloille ja yksi metsään. Jos pommit olisivat pudonneet 100-150 metriä sivummalle, olisi mennyt voimalaitos ja monta taloa ja varmaan ihmisiäkin. Silloin tuntui, että sodasta ei ikinä selvitä kun täällä toisella laidallakin on näin vaarallista. Vaan loppuihan se sota vihdoin ja olemme saaneet viettää rauhan vuosia. Pommituksesta on tänä vuonna kulunut viisikymmentä vuotta, mutta hyvin muistan ne kauhun hetket.

Näin muisteli Elli Keskitalo os. Laurila.

Kotiseutu ”kohuaa arvosa”

Matkan päästä ja vuosikymmenten mittaan Revonlahden tienoo ”kohuaa arvosa”. Veteraanipäivällekin löytyy tuplamerkitys 27.4. Suomen sodassa 1808 Revonlahdella saadun voiton päivänä. Silloin Venäjän Aleksanteri ja Ranskan Napoleon muovailivat Euroopan asioita, kuten Stalin ja Hitler sopimuksillaan 1939. Revonlahden pappilan tienhaaran muistomerkki ja epämääräisempi muisto kesän 1940 maaottelusta Puola-Paavola kertovat näistä kaukaisista, mutta vaikuttavista syistä myös Revonlahden elämään. Nuo talvisodan puolalaiset maaottelijathan joutuivat henkiihierissä pakenemaan Stalinin ja Hitlerin päällekkäistä. Jatkosodan kynnyksellä saksalaisten sotilasjunien yhä useammin ohittaessa Ruukin aseman nämä pakolaisvirkamiehet, upseerit ja yliopistojen opettajat häipyivät vähin äänin Ruukista Ruotsiin. Lentokoneen rakennuskin Ruukki-yhtiön tiloissa jäi kesken. Ruukin tienoilla oli silloin kansainvaelluksen kuhinaa eloisten karjalaisten tuodessa Kanakselta ja Viipurista kohtalokkaan evakkovärinsä aurinkoiseen kesään 1940.

Jatkosodan raskain päivä oli 22.9.1941, jolloin kirkkoherra Toivo Nurkkinen toi suruviestin vanhimman veljeni kaatumisesta Kiestingissä. Olimme hänen talossaan puimassa viljoja. Lopetimme siltä päivältä ja jouduin viestin välittäjäksi hänen vaimolleen ja kahdelle tyttärelle. Myöhempi oma osuuteni taisteluissa ja Lapin sodassa eivät tuntuneet miltään tämän mykän tuskan rinnalla. Tähän verrattuna ei ole tuntunut ollenkaan pahalta esitellä yhdeksää pommikuoppaa pohjoispuolen maantiesä lähellä kotia. Kiisteltiin, että pudottiko veli venäläinen talvella 1944 pommit vahingossa vai tarkoituksella nitistääkseen Pöyryn voimalaitoksen, josta voimavirtaa vietiin Ruonalle Raaheen pomminvalmistukseen.

Talvi-, jatko- ja Lapin sotien uskomattomien tapahtumien rinnalla usein unohtuu, että siirtoväen asutus, Lapin tuhojen korjaus ja ennenkaikkea raskaat sotakorvaukset ja niistä selviäminen olivat ”neljäs sota” taistelussa isänmaan puolesta.

1.5.1994 VTM Veli Kostama

Revonlahden rintamamiesveteraanit Ry.

Sotamme Neuvostoliiton kanssa päättyi 4.9.1944 aselepoon. Loka-marraskuun aikana me rintamamiesveteraanit palasimme siviiliin viimeiset päivä- ja kotiuttamisrahat taskuissamme ja kuluneet asetakit yllämme. Olimme useat viisi vuotta vanhempia, kuin kotoa sotaan lähtiessämme. Monet olivat myös avioituneet. Meitä odotti uudet rauhanomaiset tehtävät perheitemme parissa ja Suomen jälle rakentamisessa.

Sotien jälkeinen aika oli edessä. Osa kansastamme oli menettänyt kotiseutunsa ja heidät oli sijoitettava uusille asuinsijoille. Sotaorvot ja invalidit oli hoidettava, raskaat sotakorvaukset oli maksettava, kaikki tuntui mahdottomalta. Kaikkien itseenäisyys oli kuitenkin säilytetty. Siitä kansa sai voimaa suuriin tehtäviin.

Kun me veteraanit olimme noin kaksikymmentä vuotta työssä ja touhussa nuorempien mukana, niin me vanhenimme ja sairastuimme ja huomasimme, että mekin tarvitsemme oman etujärjestön.

Revonlahden Rintamamiesveteraaniosasto on perustettu 4.12.1967. Perustamiskokouksessa oli 22 veteraania. Oulun piirin Rintamamiesveteraanien hallinnon jäsen Leo Kauppi alusti keskustelun rintamamiesveteraanien toiminnasta ja tarkoituksesta sekä paikallisen osaston tarpeellisuudesta Revonlahdelle. Painavin syy osaston perustamiseen oli parantaa asumis- ja kuntoutusoloja sekä virkistys- ja huoltotoimintaa.

Ensimmäiseksi osaston puheenjohtajaksi valittiin kunnallisneuvos Aale Kurikka, varapuheenjohtajaksi Hannes Keränen ja sihteeri Seppo Taavetti. Muiksi jäseniksi Paavo Kesti, Heikki Vaskuri, Sulo Viitala, Pentti Lopenen, Kalle Tokola, Armas Koistinen, Eino Ojanen, Hannes Virsu, Matti Lassila ja Lauri Lukkarinen. Osaston tärkein tehtävä oli järjestää asuntoja veteraaneille ja heidän perheilleen.

Rintamamiesveteraanien avustuksella perustettiin vuonna 1971 Vanhustenkoti-yhdistys ja sen toimesta rakennettiin ensimmäinen vuokratalo vuonna 1974 ja toinen 1978. Näin saatiin 20 huoneistoa Revonlahdelle. Asunnot ovat olleet kylän vanhusten ja veteraanien asuintoina.

Osastomme ensimmäinen vuosikymmen oli hyvin hiljaista. Sitten myöhemmin, vuoden 1980 jälkeen alkoi toiminta vilkastua. Retkiä on tehty joka kesä ympäri Suomea aina Ahvenanmaata myöten. On käyty myös naapurimaissa Ruotsissa ja Norjassa. Kuntoutus- ja virkistyslomia on ollut joka vuosi. Noin kymmenen veteraania on päässyt lomalle joka vuosi. Omia illanviettoja on pidetty aika usein.

Merkitapauksia on osastolla ollut useita. Oma lippu saatiin ja sen juhlallinen naulaaminen oli 20.4.1987. Ensimmäisen naulan löi puheenjohtaja Lauri Kurikka. Myös jokainen johtokunnan jäsen löi yhden naulan, naisten puolesta olivat naulaamassa Elli Keskitalo ja Aino Taavetti. Veteraanien juhlissa ja hautajaisissa on ollut Suomen siniristimme ja oma lippumme juhlistamassa tilaisuuksia.

Veteraanien esityksen ansiosta olemme koko kylän voimin saaneet Sankarivainajien muistolaatan seurakuntasalin seinälle. Se muistuttaa tulevia polvia niistä uhreista joita kylämme isänmaalle luovutti. Muistolaatassa on 49 sankarinimeä.

Osastomme kaksikymmenvuotisjuhla oli 13.12.1987. Juhla alkoi kirkossa, jossa jumalanpalveluksen piti rovasti Reijo Junttila. Sen jälkeen vuorossa oli kunnia-käynti sankarihaudoilla, jonka jälkeen siirryttiin seurakuntasaliin syömään. Päivä-

juhla aloitettiin Raahen mieslaulajien laululla. Tervehdyspuheen piti talousneuvos Seppo Taavetti muistellen osaston perustamista ja 20-vuotistoimintaa. Juhlapuheen piti Raahen Sotilaspiirin päällikkö eversti Kalevi Markkanen. Juhlassa oli mukana kansanedustajia, kutsuvieraita ja veteraaneja perheineen. Sali oli täynnä juhlaväkeä.

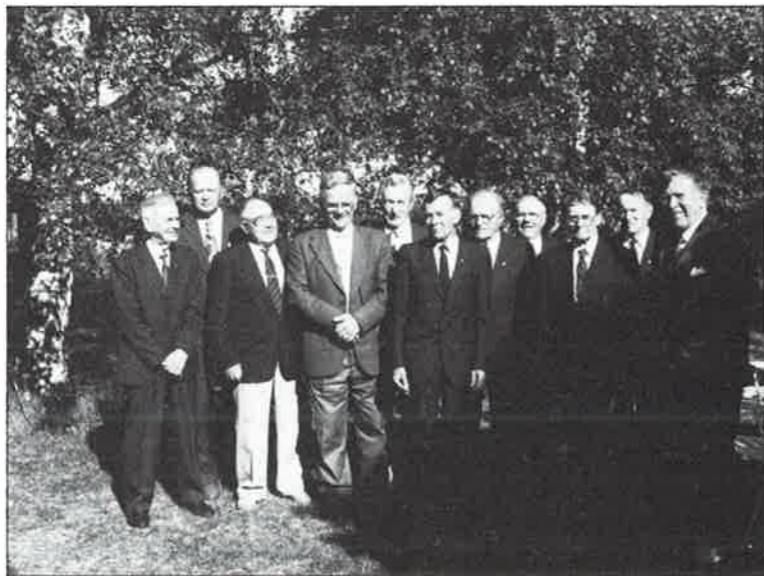
Rintamamiesveteraanien 25-vuotisjuhlilla 6-8.6.1989 Helsingin Olympiastadionilla käytiin Karhun linja-autolla. Mukana oli 31 osallistujaa. Kesäretkellä Kainuussa käytiin 3-5.6.1991. Mukana oli 28 osallistujaa. Retkellä käytiin Raateentien ja Löytövaaran taistelupaikoilla.

Nyt on tehty kylittäin luettelot sotaanlähteneistä miehistä ja sotilastunnuksen omistavista naisista. Näistä kootaan Paavolan ja Revonlahden yhteinen veteraanimatrikkeli.

Kun osastomme perustettiin vuonna 1967 oli veteraaneja lähes 200. Nyt jäljellä on enää 30 ja sotilastunnuksen saaneita naisia 15. Osastomme puheenjohtajina ovat olleet Aale Kurikka, Lauri Kurikka, Mauno Tuohino ja Olavi Keskitalo. Sihteerinä on toiminut koko osaston ajan Seppo Taavetti.

Johtokunnassa toimii vuonna 1994 puheenjohtajana Olavi Keskitalo, varapuheenjohtajana Mauno Tuohino, sihteerinä Seppo Taavetti ja jäsenenä Matti Hietala, Veikko Häkkilä, Armas Koistinen, Bernhard Lopenen, Pentti Lopenen, Veikko Myllylä ja Hannes Virsu.

Seppo Taavetti

Revonlahden rintamamiesveteraanien johtokunta 1944. Vas. Veikko Myllylä, Olavi Keskitalo, Seppo Taavetti, Antti Laurila, Mauno Tuohino, Bernhard Lopenen, Matti Hietala, Armas Koistinen, Hannes Virsu, Pentti Lopenen, Veikko Häkkilä.

Rintamaveteraanien lipun nauhaus. Seppo Taavetti vasemmalla, Lauri Kurikka oikealla.

Revonlahden diakonit lahjoitti 1000 mk veteraaneille v. 1989, Elli Lopenen luovuttaa Mauno Tuohino vastaanottaa.

Revonlahden rintamaveteraaneja puolisoineen Taukokankaan tiloissa v. 1990.

Sotainvalidien Veljesliiton Revonlahden osasto

Osasto perustettiin 28.8.1956 ja merkittiin yhdistysrekisteriin 30.11.1957. Osasto erosi omaksensa Paavola-Revonlahden osastosta. Osaston toiminta-alueena oli Revonlahden kunnan alue. Vuonna 1973 tapahtuneen kuntaliitoksen jälkeen toiminta-alue oli Revonlahden kylä. Osasto lakkautettiin 26.1.1987, jolloin se liittyi takaisin Paavolan osastoon. Osaston jäsenmäärä oli aluksi 19, lakkauttamisvaiheessa jäseniä oli 22. Osaston toimintakauden aikana kuoleman kautta on poistunut 14 jäsentä.

Osaston puheenjohtajina ovat toimineet: Oskari Virsu vuosina 1956-1976, Tauno Junttila vuosina 1977-1985 ja Matti Hietala vuosina 1986-1987.

Osaston sihteerinä ovat toimineet: Armas Mainio vuosina 1956-1976, Oskari Virsu vuosina 1977-1985, Matti Hietala loppuvuoden 1985 ja Tauno Junttila vuosina 1986-1987.

Osaston toiminnan alkuaikoina harjoitettiin ravitsemusliiketoimintaa. Osasto piti työmaaruokalaa valtatie 8:n oikaisutyömaalla vuosina 1955-1959 välillä Pattijoki-Liminka. Työmaan päätukikohta oli Revonlahdella, jossa myös työmaaruokala sijaitsi. Ruokalan sivupiste oli Pattijoella. Ruokalan työntekijöitä oli kaikkiaan 8.

Vuoden 1957 tienoilla osasto alkoi puuhata omaa toimitaloa. Hanketta varten ostettiin Tauno Mäkelältä Vöyrin tilasta määräraha rakennustontiksi. Vuonna 1957 alettiin rakentaa Oulaisten osaston toimitalon piirustusten mukaista liikehuoneistoa. Talo valmistui vuonna 1958. Talossa oli asuntojen lisäksi toiminnassa kahvibaari, yksityiskaupan sivumyymälä sekä postitoimisto. Talo myytiin Revonlahden Osuuspankille 28.4.1961 hintaan 315.000 mk. Yrjö Koivulalta ostettiin 19.5.1961 joenrantatontti osaston jäsenten ja heidän perheittensä virkistyskäyttöön. Tontille rakennettiin kesämökki- ja saunarakennus. Veljesranta-nimisessä paikassa kokoonnuttiin virkistys- ja kokousiltojen merkeissä. Tontti myytiin rakennuksineen Ruukin Tennisseuralle 6.5.1986.

Tauno Junttila

Revonlahden
sankarivainajien
muistotaulun
paljastus 4.12.1983.
Elli Keskitalon runo
liittyy juhlaan.

Revonlahden sankarilaatan paljastustilaisuudessa 4.12.1983

*Kohta neljä vuosikymmentä
oomme rauhan aikaa viettää saaneet.
Jylinät tykkien on ajat sitten
rajoillamme laanneet.*

*On hakattuna maastoon uudet rajat
majattomille rakennettu uudet majat.
Sotakorvaukset on maksettuna
Kasvojansa siistinyt on isänmaa.
Poikamme he yk-joukoissa
nyt maailman rauhaa puolustaa.*

*Me tänään teemme heille kunniaa
Jotka kerran isänmaansa asialle lähti
Vapaus tään rakkaan isänmaan,
oli heidän ainut johtotähti.*

*Kun paineen alla raukes rajapuomi
ja hätään suureen joutui isänmaamme Suomi.
He lähti yhteiselle asialle
yksimielisyyden näyttäin maailmalle.*

*Kun kokoontumis paikkaan heitä saattelimme
pian palaavat- niin aattelimme.
Vaan toinen oli käsky kohtalon,
- se oli kova - kova armoton.*

*Parahinta elivät he miehuuttansa
tulevaisuuden usko paistoi otsiltansa
Nuoruuden puna oli poskillaan
miten uljaita he kaikki olikaan.*

*He leikkiäkin laski siinä ootellessaan
väliin vakavina - siinä seisoessaan.
Käsi puristeli saattajansa kättä,
katseen upotessa katseeseen.
Ja tuskaa, joka raastoi sydämessä
tietää - vain sen itse kokenut.
Niin moni kädenpuristus
viimeinen oli tunteen osoitus.*

*He vuorotellen palas sodastansa
pois hävinnyt oli puna poskiltansa
Sen punan vaati heiltä Isänmaa
jota tahtoivat niin paljon rakastaa
Että kalleimpansa -henkensä
he antoi isänmaansa edestä.*

*Mäntylautaa oli viimevuotehensa,
Siniristilippu päälle laitettuna.
Kotiseurakunnan multiin Heidät peittelimme
havuseppeleillä tervehdimme.*

*Jokaista ei kotimultiin saatu
He jossain tuntemattomissa kaatu
Aatoksissa käymme heidän haudallaan
kuvittelemme sinne kukan kasvamaan.
Olkoon rauha heidän leposijoillaan,
taivaanlinnut liverrelkään laulujaan.*

*Me tänään teemme heille kunniaa
tahdomme nuorillekin opettaa.
Ei ilmaiseksi saatu vapautta,
se vaatinut on monta kaatunutta.*

*Siksi yhä uudestaan
sodan uhreja käymme muistamaan.
Toivo sydämissä jokaisen,
että maallamme ois rauha ikuinen.*

*Pyytäkäämme Taivaan Jumalalta
että jakaisi Hän meille armoansa
Ja antais meille sitä viisautta,
jolla varjelemme tätä vapautta.*

Elli Keskitalo

III osa

Karjalasta ja muilta luovutetuilta alueilta tänne sotapakolaisina tulleet veteraanit

Talvi- ja jatkosodan jälkeen Paavolan ja Revonlahden kuntiin hakeutui pääosin omatoimisesti luovutetuilta alueilta lähtemään joutuneita kansalaisia.

Karjalan kannas, Vuoksenlaakso, Laatokan Karjala ja Raja-Karjala, kaikki nämä Viipurin läänistä ja pohjoisempana Kuusamon-Sallan ja Petsamon alueet jäivät Pariisin rauhansopimuksen vahvistamana Neuvostoliittoon kuuluviksi. Näiden alueiden väestö, n. 430.000 asukasta, joutui etsimään uudet asuinpaikat maastamme.

Paavolan ja Revonlahden kuntiin muuttikin 1940-luvun lopulla yli 2.500 henkeä siirtoväkeä. Vuosikymmenien vaihtuessa 1960-70 tehdyissä selvityksissä oli n. 140 perhettä, joissa molemmat tai toinen aviopuoliso oli siirtoväkeä, näistä n. 90 % karjalaisia. Maanhankintalain (asutuslain) nojalla tänne muodostettiin yli 100 tilaa taikka lisäaluetta ja näille tiloille siirtyi rintamamiesoikeudella perheitä, joista pysyvästi on jäänyt asumaan n. parikymmentä perhettä.

Vuosikymmenien kuluessa monet ovat jo muuttaneet ajan rajan taakse, taikka etsimään ansiomahdollisuuksia muualta Suomesta tai ulkomailta. Mutta Karjala-seura sentään ylläpitää perinteitä ja heimoyhteyttä omassa keskuudessaan.

Olemme laatineet oman veteraaniluettelon tänne muuttaneesta siirtoväestä. Talvisotaan osallistuneet ovat kaikki lähteneet sotaan entisiltä itärajan taakse jääneiltä synnyinpaikkakunniltaan, kun taasen jatkosotaan lähtökäskyn saaneista on suurin osa lähtenyt silloisilta asuinsijoiltaan.

Paavolan seudun karjalaiset ry pystytti tämän patsaan Paavolan kirkkomaalle v. 1977, luovutetuille alueille jääneiden vainajien muostomerkiksi. Patsaassa lukee: Kotimultahan jäivät rakkaaseen sukupolvet töineen ja toiveineen, mut` uskon ja isänmaanrakkauden he perinnöksi jättivät lapsilleen.

(Kaipaam Karjalaan)

Muistelen kotiseutua

*Päässenkö koskaan mä sinne,
missä mun sydämein on,
kuljenpa tietäni minne,
vieras mä oon koditon.
Tieni on raskas ja harmaa
päivät on vaeltajan,
mielessäin väikkivät armaat
kuvat nuo rakkahimmat.*

*Käyn muistoissain niinkuin ennen kotitiellä,
nään järven rannat, niityt, lehdot ja maat.
Niin kiehtovasti laulaa satakieli siellä
ja päivä paistaa tuoksuu puna-apilat
Hellästi peltojen viljaa tuuli nyt hiljaa tuutii,
kuin valkopilvet laivat taivahan,
aalto lyö rantaan, ruskeaan sanaan raukee
ja lehdot helkkää suveen lemmenlaulua.*

*Päässeenkö koskaan mä sinne,
missä mun sydämein on.
Kuljenpa tietäni minne,
vieras mä oon koditon.
Tieni on raskas ja harmaa
Päivät on vaeltajan,
mielessäin väikkivät armaat
kuvat nuo rakkahimmat.*

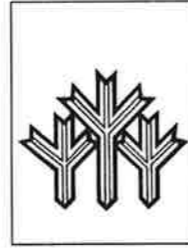
Sanat: Pentti K. Vilppula

Pentti K. Vilppulalla oli syntyjuuria Paavolassa ja Kannaksella. Hän teki tämän laulun kohta sodan jälkeen nimellä ”Kaipaam Karjalaan”, mutta julkaisija ei uskaltanut ottaa sitä tuotantoonsa sillä nimellä. Silloin oli ne hiljaiset vuodet sodan jälkeen ja niin täytyi Pentin muuttaa laulun nimeksi ”Muistelen kotiseutua”.

VAPAUSSOTURIT

HILAKIVI Aleks kauppias, s. 15.9.1897 Suistamo. Pso. Antonina, lapset: Onni, Helmi, Olavi, Kalevi, Veikko. Tst: vapaussodassa Karjalan kannaksella. Sotamies.

TALSI Väinö suntio, poliisi, s. 1.9.1893 Suursaari. Pso. Rauha Selina o.s. Junnila. Tst: vapaussodassa Viipurin suunnalla, talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Kannaksella. Sotamies.

KOSKINEN Kaarlo Bruno maanviljelijä, s. 13.12.1887 Halikko, k. 23.10.1950. Pso. Anni o.s. Heinonen, lapset: Kalle, Liisa, Kyllikki, Kirsti, Marjatta, Pirkko, Lauri. Tst: vapaussodassa Karjalan kannaksella. Sotamies.

TERÄVÄINEN Matti maanviljelijä, s. 5.1.1899 Jaakkima. Pso. Hilja o.s. Kosonen, lapset: Vieno -24, Mirjam -26, Vilhelmiina -30, Martti -32, Laina -36, Marjatta -41. Tst: vapaussodassa Karjalan kannaksella, Raudussa, talvisodassa Kannaksella, jatkosodassa Laatokan rannikko-puolustuksessa. Alikersantti.

PAKKANEN Juhana maanviljelijä, s. 3.7.1884 Jaakkima. Pso. Tyyne Miina o.s. Jantunen, lapset: Elsa -26, Aili -27, Viljo -29, Eino -31, Tuula -43. Tst: vapaussodassa Raudussa, Metsäpirtissä. Sotamies.

VIRTANEN Matti Emil kanttori-urkuri, maanviljelijä, s. 15.8.1886 Isokyrö, k. 9.9.1955. Pso. Elisabet o.s. Roini, lapset: Anna-Liisa -21, Inkeri -22, Juha -29. Tst: vapaussodassa Karjalan kannaksella, Raudussa, jatkosodassa sotilashallinnon tehtävissä Laatokan pohjoispuolella. Haavoittui 5.4.1918 Raudussa. Alikersantti.

SAVOLAINEN Heikki maanviljelijä, s. 23.6.1895 Jaakkima. Pso. Hilja Maria o.s. Hirvonen, lapset: Toini -26, Toivo -27, Teuvo -28, Aimo -33. Tst: vapaussodassa viestimiehenä, talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Pohjois-Suomessa huoltotehtävissä. Sotamies.

TALVI,- JATKO- JA LAPIN SODAN VETERAANIT

AHONEN Väinö sekatyömies, maanviljelijä, s. 3.6.1911 Jaakkima. Pso. Helmi o.s. Kokko, lapset: Aune -32, Erkki -34, Sirkka -36, Tauno -38, Tuula -51. Tst: talvisodassa Laatokan rannikko-puolustuksessa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

HONKALUOTO Johannes maanviljelijä, s. 10.5.1907 Sortavalan mlk. Pso. Aino Maria o.s. Hopia, lapset: Aune -35. Tst: talvisodassa laatokan koillispuolella, jatkosodassa Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Kemissä. Kersantti.

HAARANEN Olavi maanviljelijä, s. 8.4.1919 Soanlahti. Pso. Hertta Marja o.s. Repo, lapset: Eila -46, Tuula -47, Raija -53, Anneli -49, Hannu -56, Ari -59. Tst: talvisodassa Laatokan koillispuolella, jatkosodassa Laatokan koillispuolella. Haavoittui 31.7.1941 Puurunjärvellä. Sotamies.

HYPPÖNEN Heikki maanviljelijä, s. 9.12.1900 Sortavalan mlk. Pso. I Aili o.s. Bölm, lapset: Eeva -29, Erkki -31. Pso. II Aune o.s. Lahtinen, lapset: Irma -34, Helvi -35, Sirkka -39, Rauha -42, Reino -45. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella. Alikersantti.

HIETANEN Yrjö Erkki asemamies, s. 9.10.1915 Kanneljärvi. Pso. Ella Hellevi o.s. Majuri, lapset: Erkki -37, Matti -43, Jouko -47, Pekka -48. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella. Sotamies.

IMMONEN Antti maanviljelijä, s. 29.6.1906 Jaakkima. Pso. Katri o.s. Jerkku, lapset: Tenho -38, Tarmo -41, Pertti -43, Raimo -45, Anna -47, Irma -49, Irja -51, Veijo -53, Simo -59. Tst: talvisodassa Laatokan rannikko-puolustuksessa, jatkosodassa Sallassa, Kantalahdessa. Alikersantti.

HILAKIVI Olavi kauppias, s. 10.4.1925 Suistamo. Pso. Lea Frederika o.s. Vuoti, lapset: Aimo -49, Ella -51, Ulla -55. Tst: jatkosodassa Aunuksen karjalassa. Tykkimies.

JOKINIEMI Nikolai (Niilo) maanviljelijä, s. 1.12.1919 Salmi. Pso. Irja Kyllikki o.s. Ek, lapset: Heino -58, Helge -64. Tst: talvisodassa Laatokan koillispuolella, jatkosodassa Karjalan kannaksella, Sy-

värillä. Haavoittui 14.1.1942 Povensan suunnalla. Rajakersantti.

JORO Herman maanviljelijä, kirvesmies, s. 27.6.1919 Suistamo. Pso. Hilja Katri o.s. Kaartinen, lapset: Leena -53, Liisa -54. Tst: talvisodassa Laatokan pohjoispuolella ilmalvonnassa, jatkosodassa Laatokan koillispuolella, Syvärillä. Haavoittui 2.4.1942 Leninassa. Korpraali.

JYRKINEN Lennart maanviljelijä, s. 24.12.1926 Impilahti, k. 1969. Tst: jatkosodassa Laatokan koillispuolella. Sotamies.

KARJALAINEN Vilhelm maanviljelijä, s. 14.3.1902 Kuusamo. Pso. Tyyne Maria o.s. Nurmikumpu, lapset: Raili -32, Kauko -34, Maire -36, Pirkko -39, Pentti -43, Eino -45, Kullervo -47, Viljo -48.

Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Kiestingin suunnalla. Haavoittui 1942 Sallassa. Alikersantti.

KAUTTIO Sulo Valtteri maanviljelijä, s. 14.11.1923 Kuolajärvi. Pso. Helmi Katri o.s. Herva ent. Päiväniemi, lapset: Eero -46, Aili -48, Elsa -50, Osmo -52, Arja -58. Tst: talvisodassa työkompaniassa

Sallassa, Savukoskella, jatkosodassa Maa-selän suunnalla. Sotamies.

suunnalla. Sotamies.

KEMPPINEN Väinö maanviljelijä, s. 30.11.1912 Jaakkima. Pso. Aino o.s. Metso, lapset: Aune -37, Niilo -43. Tst: talvisodassa Laatokan koillis- ja luoteispuolella, jatkosodassa Kuusamon ja Sallan

KERVINEN Reino K. talonmies, s. 9.3.1926 Jaakkima. Pso. Maija o.s. Ahonen, lapset: Ulla -60, Kalle -67. Tst: jatkosodassa Karjalan kannaksella. Tykkimies.

KERVINEN Veikko Juho asemamies, s. 18.9.1923 Jaakkima. Pso. Anneli Marjatta, lapset: Aili -54, Kimmo -55. Tst: jatkosodassa Karhumäessä, Stalinin kanavalla. Haavoittui 1.1.1944 Stalinin kanavalla. Sotamies.

KIIVERI Kalle maanviljelijä, s. 7.8.1909 Kurkijoki. Pso. Sylvi o.s. Härkönen, lapset: Kaarina -43, Sirkka -44. Talvisodassa Karjalan kannaksella. Sotamies.

lustuksessa, jatkosodassa kouluttajana Huuhanmäellä. Väepeli.

KOSKINEN Kalle Heikki maanviljelijä, s. 11.12.1916 Parikkala. Pso. Aili Maria o.s. Launonen, lapset: Kalle, Matti, Erkki, Heikki, Tuomo, Lauri, Timo, Anni. Tst: talvisodassa Laatokan rannikkopuo-

ja Uhtuan suunnilla. Sotamies.

KOSONEN Eemil Johannes maanviljelijä, s. 30.5.1914 Jaakkima. Pso. Maija Annikki o.s. Saarikoski, lapset: Eero -56, Juha -60, Maila -62. Tst: talvisodassa Laatokan koillispuolella, jatkosodassa Sallan

eella ilmalvontajoukoissa. Alikersantti.

KOSONEN Matti maanviljelijä, s. 24.12.1911 Jaakkima. Pso. Elmi o.s. Hirvonen, lapset: Irma -37, Silja -40. Tst: talvisodassa Kollaassa, Laatokan koillispuolella, jatkosodassa Sortavalan alu-

maassa. Kersantti.

KUISMIN Nikolai (Niilo) maanviljelijä, s. 9.1.1914 Jaakkima. Pso. Maila Esteri o.s. Kramsu, lapset: Niilo -48, Helena -50, Sinikka -52, Vuokko -58. Tst: talvisodassa Laatokan koillispuolella, jat-

Laatokan koillispuolella, Karjalan kannaksella. Haavoittui 7.2.1940 Uomaassa. Kersantti.

KUOKKANEN Taino maanviljelijä, s. 7.7.1918 Jaakkima. Pso. Alma o.s. Pekkinen, lapset: Kerttu -46, Toivo -49, Eero -50, Seija -53. Tst: talvisodassa Laatokan rannikkopuo-

länsipuolella. Haavoittui 5.9.1943 Röhösä. Alikersantti.

KYLLI Toivo maanviljelijä, s. 8.1.1920 Kuusamo. Pso. Aino o.s. Rautio, lapset: Taisto -46, Risto -50, Sirkka -53, Armi -54, Sauli ja Hilka -58. Tst: jatkosodassa Sallan Alakurtissa, Uhtuan

kosodassa Aunuksessa, Karjalan kannaksella. Tykkimies.

LAUKKANEN Erkki Sakari maanviljelijä, s. 14.5.1917 Sortavalan mlk. Pso. Annikki Helena o.s. Kulju, lapset: Tuula -46, Heimo -48, Kari -50, Tarja -54. Tst: talvisodassa Laatokan rannikkotykkiossa, jat-

Laatokan koillispuolella. Korpraali.

LITMANEN Yrjö Olavi maanviljelijä, s. 2.6.1915 Impilahti. Pso. Mirjam o.s. Leskinen, lapset: Erkki -44, Martti -46, Tauno -48, Aili -57. Tst: talvisodassa Laatokan koillispuolella, jatkosodassa

Sotamies.

LOMU Vilho Vasili maanviljelijä, s. 14.8.1908 Salmi. Pso. Olga o.s. Marttinen, lapset: Aulis -32, Lea -34, Esko -37, Lahja -39, Sirkka -42, Helmi -45, Eino -47, Jaakko -49, Margit -53, Markku

MALINEN Edvard maanviljelijä, s. 2.2.1907 Sortavalan mlk. k. 1994. Pso. Helli Elviira o.s. Vihavainen, lapset: Aaro -36, Airi -38, Aulis -41. Tst: talvisodassa Laatokan koillispuolella, Kollaassa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla. Sotamies.

MONTO Mauno Tuomo maanviljelijä, s. 9.2.1910 Rautu. Pso. Mirja o.s. Lopenen. Tst: jatkosodassa vartiokompaniassa Mikkelissä. Sotamies.

PAALANKO Lauri linja-autonkuljettaja, s. 5.5.1926 Salmi. Pso. Lea Raili Marjatta o.s. Kärppä, lapset: Jorma -52, Timo -54, Jyrki -57. Tst: jatkosodassa Aunuksen Karjalassa. Korpraali.

NURMIARO Vladimir suutari, s. 16.7.1917 Salmi. Pso. Helena o.s. Suvaloff, lapset: Johannes -44, Annikki -45, Marja-Leena -47, Pentti -55, Pekka -57, Pirkko -57, Matti -54, Riitta -63. Tst: talvisodassa Laatokan koillispuolella, jatkosodassa Aunuksen rakennuspiirissä. Sotamies.

PARTANEN Johannes rataesimies, s. 16.8.1921 Soanlahti. Pso. Siiri o.s. Similä, lapset: Pirjo, Esko, Minna. Tst: jatkosodassa Rukajärvellä. Sotamies.

PARTANEN Veikko Ilmari maanviljelijä, s. 11.3.1920 Soanlahti. Pso. Aili Maria o.s. Rahikainen, lapset: Hilka, Erkki. Tst: talvisodassa rakennuspataljoonassa Kollaassa, jatkosodassa Karjalan kannaksella, Maaselän suunnalla. Haavoitui 4.1.1942 Suurlahdessa. Alikersantti.

PARVIAINEN Arvi maanviljelijä, s. 1917 Harlu. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Kannaksella. Kaatui 1942 Kannaksella. Alikersantti.

PARVIAINEN Niilo Olavi maanviljelijä, s. 1915 Impilahti. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Kannaksella. Kaatui 1942 Kannaksella. Kersantti.

PARVIAINEN Viljo maanviljelijä, s. 1915 Impilahti. Pso. Martta o.s. Leskinen, lapset: Irja. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa Kannaksella. Kaatui 1942 Kannaksella. Alikersantti.

PEKKI Paavo (Pauli) liikkeenharjoittaja, s. 28.10.1917 Valkjärvi. Pso. Aino Emilia o.s. Tuura, lapset: Kari -45, Ilkka -48. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa koulutuskeskuksessa. Kersantti.

PIRINEN Aarne Kallervo maanviljelijä, s. 4.3.1918 Uukuniemi. Pso. Helvi Katariina o.s. Kangas, lapset: Marja-Liisa -45, Raili -47, Pekka -49, Veli -50, Reijo -52, Irma -53, Heikki -55, Sinikka -56, Heino -59. Tst: talvisodassa Laatokan rannikkopuolustuksessa, jatkosodassa Karjalan kannaksella, Syvärillä, Lapin sodassa Vuotson suunnalla. Kersantti.

RIEKKI Eetu maanviljelijä, s. 3.3.1913 Kuusamo, k. 1984. Pso. Kerttu Lyyti o.s. Ahola, lapset: Kaisu -38, Onni -46, Mauno -50, Eero -52, Vilho -54, Aino -55. Tst: talvisodassa Juntusrannassa, Alasalmissa, jatkosodassa Vuokkiniemessä, Uhtuan suunnalla. Alikersantti.

RIEKKI Kalle Kustaa maanviljelijä, s. 5.6.1908 Kuusamo. Pso. Hanna Susanna o.s. Ahola, lapset: Helmi, Toini, Eino, Aino, Martti. Tst: talvisodassa Kuusamon suunnalla, jatkosodassa, Lapin sodassa Vuotson suunnalla. Sotamies.

SANNIKKA Johannes maanviljelijä, s. 22.8.1918 Suistamo. Pso. Eila Elisa o.s. Aho, lapset: Aimo -48, Maire -50, Eeva -52, Irja -59. Tst: jatkosodassa Äänisellä, Karjalan kannaksella. Sotamies.

SIHVONEN Antti maanviljelijä, s. 30.10.1900 Jaakkima. Pso. Ida, lapset: Maire -37, Teuvo -39, Eila -41, Yrjö -43, Pertti -46. Tst: talvisodassa Laatokan rannikkopuolustuksessa, jatkosodassa Sallassa, Karjalan kannaksella. Sotamies.

STJERNA Albin Henrik maanviljelijä, s. 17.12.1912 Kuusamo. Pso. Tyyne Margareta o.s. Määttä, lapset: Salli -39, Sisko -44, Sauli -45, Anse -47, Kauko -50, Jouko -50, Sinikka -53, Asko -55, Esa -58, Jari -60. Tst: talvisodassa Kuusamossa, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla, Vuokkiniemessä, Tolvajärvellä. Korpraali.

STJERNA Kalle Viljam maanviljelijä, s. 18.1.1918 Kuusamo. Pso. Anelma o.s. Hanula, lapset: Terttu -46, Veikko -48, Tuomo -50, Leo -53, Pentti -55, Pirkko -55, Kaarlo -58, Maila -59, Timo -61. Tst: jatkosodassa Sallan suunnalla, Lapin sodassa Petsamon suunnalla. Sotamies.

TAJAKKA Paavo kauppias, s. 24.12.1906 Suistamo. Pso. Hilma o.s. Leskinen, lapset: Kalevi -30, Olavi -31, Erkki -33, Pentti -35, Lea -39. Tst: talvisodassa Laatokan koillispuolella, jatkosodassa elintarvikehuollossa Rukajärven suunnalla. Kersantti.

TOLVANEN Toivo Johannes maanviljelijä, s. 16.8.1900 Sääminki. Pso. Elina o.s. Bragge, lapset: I avioliitosta: Siviä -27, II avioliitosta: Meeri -31, Airi -33, Raili -37, Vaito -40, Eira -43, Pertti

-46, Raimo -45. Tst: talvisodassa Karjalan kannaksella, jatkosodassa sotavankileirin vartijana. Sotamies.

UIMONEN Jaakko maanviljelijä, ulosottomies, s. 7.6.1916 Jaakkima. Pso. Vappu o.s. Seppänen, lapsi: Leena -48. Tst: talvisodassa Laatokan koillispuolella, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla,

Tolvajärvellä. Haavoittui 18.8.1944 Tolvajärvellä. Alikersantti.

VANHATALO Toivo maanviljelijä, s. 6.4.1899 Pyhäjärvi VL. Pso. Elina o.s. Kasainen, lapset: Elvi -32, Else -35, Erik -37. Tst: talvisodassa Kannaksella, jatkosodassa Suomussalmella, Tolvajärvellä. Korpraali.

VETELÄINEN Erkki Iisakki maanviljelijä, s. 30.5.1915 Kuusamo. Pso. Inkeri o.s. Elsilä, lapset: Irene -47, Matti -49, Mikko -51, Markku -52, Antero -54, Paavo -56, Sauli -57, Eila -59. Tst: talvisodassa Alasalmessa, Kiantajärvellä, Juntusrannassa, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Kittilässä, Rovaniemellä. Korpraali.

dassa Alasalmessa, Kiantajärvellä, Juntusrannassa, jatkosodassa Uhtuan ja Kiestingin suunnilla, Karjalan kannaksella, Lapin sodassa Torniossa, Kittilässä, Rovaniemellä. Korpraali.

Karjalan väki on jälleen raskaalla evakkotaipaleella.

LOTAT JA RINTAMANAISET

HAARANEN Hertta Marja o.s. Repo emäntä, s. 18.1.1924 Soanlahti. Pso. Olavi Haaranen, lapset: Eila -46, Tuula -47, Raija -53, Anneli -49, Juhani -51, Hannu -56, Ari -59.

Talvisodassa evakointivaiheessa karjankuljettajana, jatkosodan aikana muonitustehtävissä.

KLEMETTI Helena Kirsti o.s. Koskinen s. 27.4.1921 Parikkala. Pso. Olavi Klemetti. Talvisodan aikana Lahdenpohjan alueella muonitus-ym. tehtävissä. Jatkosodan aikana ilmavalvonnassa.

LITMANEN Mirjami o.s. Leskinen emäntä, s. 6.6.1917 Impilahti. Pso. Yrjö Litmanen, lapset: Erkki -44, Martti -46, Tauno -48, Aili -57. Talvisodan aikana evakointitehtävissä, jatkosodan aikana karjanajotehtävissä.

OJANPERÄ Aune Anna-Liisa o.s. Koskinen emäntä, s. 22.8.1918 Parikkala. Pso. Einari Ojanperä, lapset: Viljo -56, Anna-Helena -58, Pirkko -61. Talvisodan aikana Jaakkimassa muonitustehtävissä, jatkosodan aikana ilmavalvonnassa.

ROPPOLA Mirjam o.s. Teräväinen emäntä, s. 27.2.1926. Pso. Kalevi Roppola, lapset Arja -53, Juha -55, Annikki -57, Päivi -60. Jatkosodan aikana evakointitehtävissä.

STJERNA Tyne Margareetta o.s. Määttä emäntä, s. 16.2.1918 Kuusamo. Pso. Albin Stjerna, lapset: Salli -39, Sisko -44, Sauli -45, Anse -47, Kauko -50, Jouko -50, Sinikka -53, Asko -55,

Esa -58, Jari -60. Lapin sodan aikana karjanajotehtävissä Kuusamossa.

TONTERI Hilda o.s. Hiltunen emäntä, s. 25.11.1920 Suomussalmi. Pso. Esko Tonteri, lapset: Arvo ja Erkki -46, Esko -48, Risto -51, Kaarina -53, Pirjo -57. Lapin sodassa evakointitehtävissä Suomussalmella.

UIMONEN Vappu o.s. Seppänen emäntä, s. 28.6.1924 Suomussalmi. Pso. Jaakko Uimonen, lapset: Leena -48. Jatkosodan aikana sotilaskotityössä.

Evakkokertomuksia

(Juha Virtanen haastatteli siirtoväkeä)

Itsenäisen Suomen itä- ja kaakkoisrajalla joutuivat rajakuntien asukkaat talvisodan edellä, alkaessa ja jatkuessa vv -39 ja -40 hyvin raskaisiin henkilökohtaisiin koettelemuksiin. Muistot ovat vielä viidenkymmenen vuoden jälkeen tuoreena muistissa. Olemme tähän koonneet muistelmista katkelmia, jotka kuvaavat menneitä tapahtumia. Haastatellut ovat nykyisin Ruukin kunnan asukkaita.

Revonlahdella karjatilan emäntänä toimiva Aune Vanhatalo o.s. Kauranta on syntynyt 1936 Suojärven pitäjän Hyrsylän Lahden kylässä. Suojärvi oli itäisin kunta -39, pinta-alaltaan 3474 neliökilometriä ja 15934 asukasta. -Hyrsylän mutka oli kalan pyrstön muotoinen alue itään päin. Se oli syntynyt jo Stolbovan rauhan 1617 jälkeisessä rajan käynnissä. Sodan uhka oli kuuluvana ja näkyvänäkin rajanpinnassa. -Asukkaitten omaehtoisen evakoimisen viranomaiset estivät palauttamalla siirtoa varten tulleet autot. -Hyrsylän, Ignoilan ja Hautavaaran kylissä oli 1400 asukasta.

30.11.1939 alkoi sota. Puna-armeija katkaisi pakotien ja asukkaat jäivät sotavangeiksi. Pienelle tytölle oli jäänyt lähtemättömästi mieleen, kun sotilaat tulivat ampuen ja heitellen käsikranaatteja. Ikkunat olivat peitetty ja pelko oli suuri.

Helmikuun alkupäivät 1940.

”Lähtökäsky tuli äkkiä. Vaatteita päälle, kahden päivän eväät reppuun ja autoihin. Pakkanen oli kova, kuorma-autoissa paleltui joku kuoliaaksi matkan aikana. - Äitini pääsi vauvan kanssa linja-autoon, mutta sekin oli kylmä ja vetoinen kertoo Aune Vanhatalo. Matka päättyi vanhaan luostariin, jossa oli paljon rakennuksia. Sen nimi oli joku Interpocogu. Kuulimme, että eläimet olivat Hyrsylässä ammuttu heti lähtömme jälkeen. Kaikki työkuuntoiset joutuivat metsätöihin ja keväämmällä uittoon. Mummit hoitivat lapsia ja paljon oli sairautta, monia kuoli. Vaivoja jäi loppuiksi siltä ajalta.

”Poislähtö oli toukokuun lopulla -40. Kaikki lastattiin ensin kuorma-autoihin ja sitten junaan. -Emme uskoneet, että pääsemme Suomeen. Vuorokauden kuluttua oltiin Vainikkalassa. Tädin puolivuotias vauva oli loppumatkan ollut hiljaa. Toiset kyselivät, että onko se terve? Suomen puolella tati myönsi lapsen olevan kuollut, mutta halusi saada vainajan siunattuun maahan.

Helsingissä lapset olivat sairaalassa ja vanhemmat piikkilanka-aidan takana Kaisaniemen koululla. - Muistellessa tulevat kyyneleet silmiin, kun siellä aidan takana sanottiin: 'Nehän näyttävät ihmisiltä'.

”Meille pienille lapsille tuli sairauksia vankileirillä kertoo Aune Vanhatalo. Minulle aiheutui siellä ihosairaus-maitorupi- jota vanhat mummit hoitivat, mutta vielä en ole terve. Pieni veljeni sairastui tuberkuloosiin ja se aiheutti monien vuosien aikana pitkällistä hoitoa. - Äitini sairastui keuhkotautiin ja se vei hänet ennenaikaiseen hautaan 1947.

”Isokyrö Eteläpohjanmaalla oli sijoituspaikkakuntamme välirauhan ajan. Meillä oli kallion päälle rakennettu pieni mökki asuntona. Jatkosodan aikana palasimme entiselle kotiseudullemme. - Tuhoutuneiden rakennusten tilalle ehdittiin rakentaa uudet kodit. Töissä saimme avuksi sotavangin ja samoin oli setänikin tilalla. - Meillä oli hyvin ahkera vanki, hän oli aina valmis hakkaamaan polttopuita, kantamaan vettä rakennus- ja muitten töitten ohella.

Uusi lähtö tuli kesällä 1944. Sinne jäivät kaikki: uusi koti, synnyinseutu. - Evakotie vei Soiniin mutta sieltä ei löytynyt elinkelpoista tilaa, pellot olivat kovin kivi-

siä. Matkamme suuntautui Vihantiin, jossa kovalla työllä ja peltoja raivaamalla tuli uusi kotiseutumme.” Näin Muisteli Aune Vanhatalo perheensä evakkotaivalta.

Raudun kunnan Orjansaaren kylässä Kannaksella oli koti Mauno (s. 9.2.-10) ja Mirjam (s. 30.1.-15) Montolla. Rautu oli rajapitäjä. Naapuripitäjiä olivat Metsäpirtti, Kivennapa, Sakkola ja Valkjärvi. Mirjam Monto kertoo: ”Lokakuu 5. päivä -39 sai Suomen hallitus kutsun Moskovaan. Paasikivi ja Tanner lähtivät sinne seurueen kanssa. Hyö mänivät Terijoen kautta. Ihmiset kerräyty asemalle laulamaan: Jumala ompe linnamme, Kuullos pyhä vala.. ja Maamme.

YH alkoi. Miehet kutsuttiin palvelukseen. -Hevoset piti luovuttaa armeijalle. - Siat määrättiin lähetettäväksi teurastamoon Viipuriin.

”Oli 18 p. lokakuuta. Kaksi sotilasta astuu sisälle ja lausuu: 'Nyt pittää ruveta ottamaan viljoja ylös.' - Iltapäivällä naapurin mies tulee valkoinen nauha käsivarressa ja ilmoittaa: 'Sinun pittää Mirjam lähtee lehmii kans asemalle.' Hätäisesti lehmii ruokittiin ja taipaleelle. Laput niillä oli jo kaulassa. -Mirjamin piti taluttaa 3-v sonnia, Peikko nimeltään. -lähettävä oli. -Mauno ajoi lehmii viljaa ajavien kuorma-autojen valossa, kun ilta pimeni. -Yön lehmät olivat puomeissa ja aamulla junaan. Se oli lähtö Raudusta viimeisen kerran. Pyhäjärvellä purettiin lehmät I kerran, lastattiin junaan ja purettiin Kalalammilla Antreassa, mutta majoituttiin Mertjärvelle Kirvuu.

”Mertjärveltä piti siirtyä vielä Tietävälän kylään lähelle Jääsken pitäjän rajaa. Lehmät olivat kuuden eri talon navetassa. Ku oli jouvuttu lähtemää omasta kojista joka ilta mie rukkoilin Jumalaa, että neuvottelut johtas sellaisee tuloksee, että rauha säilyks ja myö päästäs kottii. Niin ei kuitenkaa käyny muistelee Mirjam. Työtä oli koko päivä lehmien hoitamisessa, kun ne olivat monessa paikassa. Juottamassa käytiin läheisestä purosta. Olin lehmän kanssa puron varressa, kun Viipurista päin tuloo lentokone matalalla aivan kohti, nokassa törötti konekivääri. Päät pystyssä kattotii sitä ihmettä. Enso oli lähellä ja sinne päästyään kone alkaa ampumaan konekiväärillä ja pudottamaan pommeja. Olisihan se voinut ampua meidät siihen pellolle. Edellisenä päivänä oli alkanut sota ja taisteluja oli käyty Raudussakin. Pelkäsin miten siellä on Maunon ja Papan käynyt, ellävätkö?

”Joulunakin piti hoitaa lehmät niinkuin muulloinkin. Oli kova pakkanen. - Kun tuln sinne Miettisen tuppaan, missä myö asuttiin, emäntä oli kattanut joulupöyvän. Minnuu rupes itkettämmää, meillä ole ennää ommaa kottii. Emäntä tul miun vieree ja sanoi: 'Elä itke Mirjam, laitetaa jouluateria teilleki tähä sammaa pöytää'. Sotatilanne oli sellainen, että siviiliväen täytyi siirtyä edelleen.

”Jokioinen oli seuraava paikka mihin annettiin osoite. Montojen kolmihenkinen perhe oli koossa. Karja lastattiin junaan ja tultiin Riihimäelle. Ilmahälytys alkoi ja ihmiset määrättiin pommisuojaan asemarakennuksen kellariin. Mirjam sanoo: 'Lehmähän jäävät tänne, eikä niitä voi jättää!'. Asemamies komentaa: 'Ilmapommitus tulee, eikä tässä voida huolehtia kuin ihmisistä.' - Pommitusta ei tullut. Vauvut ohjattiin menemään Jokioisille. Ryttylän aseman lähellä paloi talo radan varressa ja oli suuri pommin kuoppa. Meillä oli varjelus, ettei jouvuttu sen pommin kohalle. Jokioisilla piti lähettää muut lehmät ja Peikko-sonni teurastamoon niinkuin muittenkin evakoitujen karjojen. Montoille jäi 4 lehmää talojen navettoihin. Rautulaisten lehmii vietiin 20 valtion omistaman Jokioisten kartanon Kuunaan tilalle. 'Olin siellä hoitamas niitä lehmii ja sain palkaks majon ja rahhaaki. Mauno rupes kans toihe kartanoo ja sielhä meil oli asuntoki.' - Talvisodan päätyttyä ei ollutkaan pääsyä entiselle kotiseudulle. -Montot tulivat monien vaiheiden jälkeen Haukivuoren ja Muhoksen kautta Ruukkiin 1940-luvun loppupuolella.”

Karjalan kannaksella joutuivat rajanpitäjien asukkaat lähtemään jo ennen sodan alkua mutta jo lähellä rintamalinjojen takana viljelijäväestö jatkoi työtään. Räisälässä maanviljelijän tyttärenä kasvanut ja nyt Revonlahdella asuva Tyyne Sarkkinen, ent. Soraranta, o.s. Laitinen (s.1922) on kertonut, miten sota ja rintaman läheisyys koettiin kotiseudulla. Tähän on voitu ottaa kaikesta tapahtuneesta vain katkelmia.

”Räisälän (pinta-ala 403 neliökilometriä, 7900 asukasta -39) Hytinlahden kylässä elettiin maata viljellen, sieltä oli 9,5 km kirkolle eikä kesällä -39 tiedetty pelätä miten vuosi päättyy. Jo elokuussa miehet saivat määräyksen kertausharjoituksiin. Muutamia viikkoja myöhemmin YH:n myötä tulivat uudet lähtökäskyt. Veljenikin joutuivat lähtemään, paitsi keväällä asevelvollisuutensa suorittanut veli, joka tätä ihmetellen meni Käkisalmeen RV:n esikuntaan ja siellä hänet määrättiin Terijoelle rajavartijaksi, kertoo Tyyne Sarkkinen

”Lotat järjestivät kanttiinin Räisälän kirkolle ohi liikkuvien joukkojen virkistyspaikaksi. ’Olin lottatyössä mukana ja menin kanttiinini töihin’ kertoo Tyyne. Marraskuun viimeisenä päivänä olin kotona. Äitini separoi maitoja, kun yht’äkkiä alkoi kuulua kuin ukkosenjyrinä ja kalliopohjalla seisova talo tärisi ankarasti. Äiti huusi: ’Mitä te tytöt muksatta?’

Oli alkanut sota. Ei sitä heti ymmärretty. Jyrinä ei lakannut koko sota-aikana.”

Koko sota-ajan ostettiin armeijalle tiloilta karjaa ja määräykset oli myydä. Tyynekin kotitilalla oli 17 päätä käsittäneestä karjasta jäljellä 5 parasta lehmää, pari sikkua ja lampaat, kun tuli 13.3.-40 rauha ja lähtö.

”Läksin kirkolta kotiin pakkaamaan tavaroita. Naapurin miehen tehtävänä oli tiedottaa kylässä, jos jotakin yllättävää tapahtuu. Kotona ei ’tijetty mittää’, kun naapuri oli säikähtänyt rauhan ehtoja ja lähtenyt suin päin karkuun kertomatta kellekään. Kaikki oltiin sekaisin, mutta äiti järkyttyi kovasti ’Että pittääkö tästä lähtä näin vain ja jättää koko elämän työ tähän tietämättä mihin mennä?’ - Ruuvasin irti Diapolo-kirnuja ja miten lienen hyräillyt kansanlaulua mutta äiti lopetti sen lyhyeen: ’Tuo jumalaton vielä rallattaa!’.

”Siskon kanssa ajettiin karjaa ja äiti oli hevosen kanssa reki täynnä tavaraa. Naapurista oli 3 lehmää ja toinen hevosmies kuormineen. Maantiellä oli hirmuinen tungos. Ryssän sanottiin tulevan etuajassa ja armeija piti kiirettä. Siviilit elukoineen jäi jalkoihin. Tilanne paheni vielä kun sotilaiden pitikin palata takaisin päin jarruttamaan venäläisiä. - Eläimiä oli tienvarren kinoksissa loukkaantuneina. Kellään ei ollut aikaa huolehtia niitten kärsimyksistä.

Sairalan asemalle tultiin kuitenkin 14. pv:n aikana. Yht’äkkiä äiti sanoo: ’Siat ja lampaat jäivät sinne navettaa. Mie lähen ne lopettammaa.’ Käänsi hevosen kotiin päin, otti kirveskalson rekkee ja lähti. Yötä myöten hän sieltä palasi. Puoli sikkua oli eväslivoiksi reessä. Junakyytiä ei saatu ja matkaa tehtiin maantietä pitkin. 15. pv:nä oltiin jo nykyisen valtakunnan rajan pinnassa. Yritettiin saada lehmille heiniä tienvarren talosta, mutta eivät antaneet. Kaukana peltojen keskellä olevasta ladosta vedettiin kelkalla heinätukko lehmille.

Evakkomatka jatkui Savon puolelle. -Eräässä talossa kysyttiin yösijaa. Siellä istui pitkäpartainen ukko pirtin penkillä, sanoo meille: ’Mitäs lähditte, olisitte pysyneet siellä!’. Kuitenkin yö vietettiin siinä talossa. Kallilahden pysäkillä luvattiin meille junakyytiä. 250 km oli taivallettu maanteitä. Hevosille ja hevosmiehille ei kuitenkaan ollut tilaa vaunuissa vaan äidin ja naapurin miehen piti ajaa Pieksämäelle saakka. Evakkojuna toi meidät lopulta Ilmajoelle. Sieltä matkamme kulki Koskenkorvan kautta Kauhajoelle, jossa varsinaisesti Moskovan rauhan jälkeinen evakotapailemme päättyi. -Miten siellä elettiin on jo toinen juttu.” -Näin on kerrottu lyhennellen Tyyne Sarkkisen kertomusta.

Evakon laulu

*Illalla kun äiti peitti mua nukkumaan
en aavistanut, mitä aamu tuopi tullessaan.
Yöllä oli metsään tullut julma tykkipatteri
evakoiden tumma rivi tiellä hiljaa vaelsi
Selvään kuului sodan pauhu rajan pinnassa.
Epävarmuus jäyti karjalaisten rinnassa
varttitunti lähtöaikaa meille silloin annettiin
naapurimme heinäkärriin kalliit nytyt kannettiin.*

*Häipyi rakkaat mannut sekä kotikujan pää
sinne kattoin päälle oma taivaslääntti jää.
Kyyneleiden määrää en vain enää ole muistanut
Karjalaisten elon tahtoa ei sota suistanut.
Meitä vastaan marssi nuoret Suomen soturit
heitä johti lapsenkasvoiset nuo vänrikit
Moni kulki silloin elämässään viime hetkensä
päättä kohden vakaana kuin aavistaisi hetkensä.*

*Tietyömiehet kysyivät, ett' mikä matkan pää?
Ah' kuha päästää perille, se silloin selviää
Isäntä se jätti heille vielä porsaslaatikon
lisäsi: Vot tässä leivän päälle särvintä viel'on.
Asemalla evakoita junaan lastattiin
virkamiesten kysymyksiin tarkkaan vastattiin.
Eräs äiti sanoi: Tässä on mun koko omaisuus,
viisi pientä lasta sekä vielä kahvipannu uus'.*

*Aamuyöllä pieni veli syntyi junassa,
se oli ryppyinen ja vielä silmät ummessa.
Lotat toivat taivaan mannaa, kuumaa kauravelliä,
tahtoivat he meitä poloisia vielä helliä.
Kolmen päivän päästä oltiin päätepaikassa,
karjalainen kansa seisoi huutokaupassa.
Isännät kun evakoita kyytiin mättivät,
viisi lasta, sekä äidin sinne tielle jättivät.*

*Mekin mentiin siitä kunnan taloon asumaan,
vuoden päästä päästiin omaan mökkiin muuttamaan.
Kirje tuli isältä: -Mä pääsen pian siviiliin.-
Tulikin, - ja kirkon viereen sankarhautaun siunattiin.
Omaa peltotilkkuun kun äiti äesti
niin uuden elon alkamista kiurut säesti.
Mie istuin pienen veljen kanssa siinä pellon laidalla,
kerroin hälle kuinka kaunis oli kerran Karjala.*

Sanat: Veikko Lavi.

Siirtoväen yhdistystoiminta Paavolan-Revonlahden alueella v:n 1940 jälkeen

Toiminnan tarkoituksena oli kehittää ja luoda yhteyksiä näille paikkakunnille eripuolilta luovutettuja siirtymään joutuneita evakoita. Asunnon, työn ja toimeentulon saaminen olivat keskeiset tarpeet, jotka oli saatava vaatimattomallakin tavalla ratkaistua ja hoidettua.

Monista kunnista tänne omaehtoisesti tulleet perheet erityisesti 1944 lähdön jälkeen totesivat jo 1947, että oman yhdistyksen perustaminen on tarpeellinen. -Tätä päätöstä tuki myöskin Karjalan Liitto valtakunnallisena keskusjärjestönä, joka oli perustettu jo talvisodan 1940 jälkeen hoitamaan siirtoväen sijoittumista. Perustetun yhdistyksen nimeksi tuli Paavolan seudun Karjalaiset ry.

Välittömästi siirtymävaiheen jälkeen 1940-luvulla tällä nykyisellä Ruukin kunnan alueella oli yli 2500 evakkoa Karjalasta ja muilta luovutetuilta alueilta. Yhdistyksen jäsenmääräkin oli yli 300 jäsentä. Viljelijäväestö pyrki ostamaan vapaaehtoisilla kaupoilla maataloja tai valtion välityksellä maanhankintalain nojalla maata tilan rakentamiseksi ja tällä tavoin ratkaista toimeentulon.

Kaupan ja muun yritystoiminnan piirissä on ollut ja on edelleen monia yrityksiä. Hallinnon eri tehtäviin hakeutui monia jo entisillä kotiseuduillaan koulutusta ja kokemusta saaneita ihmisiä ja samoin teollisuuden ja liikenteen palvelukseen sijoittui väkeä. Kuitenkin kokonaisuudesta, joka tänne siirtymävaiheessa, tuli on joutunut hakeutumaan muualle työpaikkojen ja ammatin perässä.

Yhdistyksen toiminnassakin muutokset ovat näkyneet. -Työn ja toimeentulon hankkiminen veivät ihmisten ajan ja vasta 60-luvulla Jaakko Uimonen ja Matti Kosonen saivat yhdistystoiminnan viriämään ja kulttuuriharrastukset heräämään. - Karjalan Liiton juhlat, vierailut naapuriseuroihin ja jäsenten keskeiset ”päiväkahvitilaisuudet” olivat sitä perinnekulttuurin vaalimista, jota toiminta on tänä päivänäkin.

Lähes 50 vuoden jälkeen ovat mahdollistuneet matkat syntymäseuduille ja ne ovat luoneet uutta väriä yhdistystoimintaan ja taustalla ovat myöskin nuoremmat polvet kiinnostuneet taaksejääneistä ajoista, joista välillä ei haluttu yleisesti edes puhua.

Kyykän lyönti on eräs vanha itäsuomalainen ja karjalainen peli ja sen parissa on yhdistyksessämme joukkue nuorempaa polvea ollut tuloksellisesti mukana. Jo neljänä vuotena on joukkueemme voittanut kiertopalkinnon naapuriseurojen kanssa kilpailtaessa.

Seuran toimesta käynnistettiin hanke rajan taakse jääneiden vainajien muistomerkin aikaansaamiseksi ja niinpä 1977, itsenäisyytemme 60-v juhluvuotena paljastettiin muistomerkki Paavolan kirkkomaalle seurakunnan suosiollisella myötävaikutuksella.

Oulussa pidetyillä Karjalan Liiton kesäjuhlilla 1983 vihittiin seuralle oma lippu.

Kuluvana vuotena on seuran hallitus seuraava: Juha Virtanen pj, Anja Asunmaa vpj, Hertta Haaranen, Tauno Kuokkanen, Pentti Lopenen, Reino Kervinen, Erkki Häkli, Reino Pirhonen jäsenet ja Liisa Hiltunen siht., Kerttu Tiri rahast.hoit.

Juha Virtanen

Veteraaneille on tehty viimeinen muistolaulu
- Veteraanin iltahuuto -
Se on samalla veteraanin hyvästijättö ja testamentti
omille lapsilleen, lastenlapsilleen ja uusille sukupolville.

Veteraanin iltahuuto

*Rannalle himmeän lahden
aurinko laskenut on.
Kutsu jo soi iltahuudon,
taakka jo laskettu on.
Taattoa muista sä silloin,
askel jo uupunut on,
lapset ja lastemme lapset,
teidän nyt vuoronne on.*

*Hoivatkaa, kohta poissa on veljet,
muistakaa, heille kallis ol' maa.
Kertokaa lasten lapsille lauluin,
himmetä ei muistot koskaan saa.*

*Hymni soi holvissa hiljaa,
tummana kaipuuta soi.
Aika on korjannut viljaa,
sarka jo kynnetty on.
Ammoin me marssimme kahden,
tulta löi taivas ja maa.
Rannoilta Äänisen lahden,
kelle nyt kertoa saa.*

*Hoivatkaa, kohta poissa on veljet,
muistakaa, meille kallis ol' maa.
Kertokaa lasten lapsille lauluin,
himmetä ei muistot koskaan saa.*

*Laineissa Laatokan mahti,
kahlita kenkään ei voi.
Veljet sen rantoja vahti,
konsa on koittava koi.
Ylväänä Karjalan heimo
tuskansa kantanut on.
Maa-äiti suojaansa sulkee,
vartija poissa jo on.*

*Hoivatkaa, kohta poissa on veljet,
muistakaa, heille kallis ol' maa.
Kertokaa lasten lapsille lauluin,
himmetä ei muistot koskaan saa.*

San. ja säv. Kamarineuvos Kalervo Hämäläinen.

Matrikkelitoimikunnan puheenvuoro

Kirja on nyt sitten koossa, lähes kolme vuotta sitä rakennettiin. Vuodesta 1992 alkaen on tätä tehty kolmen veteraanijärjestön toimesta. Aluksi henkilötietojen keräilyä eri kylillä veti Kalevi Pietilä laajan matrikkelitoimikunnan puheenjohtajana, mutta helmikuussa 1994 nimitettiin kirjan alussa mainittu työryhmä puheenjohtajanaan Kalevi Roppola valmistelemaan kirjan aineistoa kokoon ja painokuntoon. Siinä vaiheessa vielä oli n. 400 veteraanin nimet lähetetty sota-arkistoon selvitettäväksi heidän taisteluihin osallistumisensa.

Toimikuntatyöryhmä kokoontui kevään aikana useaan otteeseen ja joutui vielä täydentämään nimienkeräystä, sillä annetut tiedot lomakkeissa olivat monessa tapauksessa hyvin puutteellisia. Kokouksissa sovittiin kirjan sisällysluettelon suuntaaviivat, selvitettiin kirjapainoneuvottelut ja asetettiin viimein tavoitteeksi valmistuminen joulukuun alkuun mennessä.

Heinäkuussa saatiin työvoimatoimiston kautta työharjoittelijaksi ylioppilas Anne Laukkanen ja hän ryhtyi kokoamaan lomakkeista henkilötiedot aakkosjärjestykseen ja valokuvat kohdalleen. Hän kirjoitti myös sotapäiväkirjaotteet puhtaaksi, samoin osan sotakertomuksista. Päätettiin kirjan jäsentely: I osa Paavola, II osa Revonlahti ja III osa Karjala ja luovutetut alueet. Henkilömatrikkelit ensin valokuvineen, sitten historialliset tapahtumat aikajärjestyksessä. Pääkohtana niistä talvi-, jatko- ja Lapinsodan kertomukset ja sotapäiväkirjat. Kaikki tämä sitten täydennettynä valokuvien rintamalta. Valokuvia saatiinkin sitten monilta rintamalohkoilta.

Henkilötietojen osalta työ eteni verkkaisesti puutteellisten tietojen vuoksi. Esim. sota-arkistosta tulleiden perhesuhteet pyrittiin selvittämään, koska arkiston kanta-korteissa olevat tiedot olivat vanhoja.

Kuukausien työskentely meille kaikille vieraalla työalalla – kirjan tekijänä – oli kovin uutta ja vaativaa ja osaamisemme tuntui heiveröiseltä. Toimikunnan hyvä yhteistyö auttoi uskonpuutteessa. Kun oli leikkiin ryhdytty, oli työ vietävä loppuun, vaikkamme olleet itseemme tyytyväisiä. Yhteisesti käytiin läpi veteraanien ja lottien kertomukset.

Yleiskertomusta koko sodankäynnistä meillä ei ole, mutta koska niin paavolalaiset kuin revonlahaiset oli kutsuttu sotaan omiin yksikköihinsä ja vietiin rintamalle tietyille lohkoille, saatiin mukana olleiden tekemät kertomukset näiden yksiköiden sotatoimista ja ne antavat selvän kuvan omien pitäjäläistemme rintamilla oloista ja taisteluista. Näitä täydentävät otteet sotapäiväkirjoista. Eri ikäluokkiin kuuluvia sotilaitamme oli kyllä sitten pitkin itärajaa ja myös meri- ja ilmavoimissa.

Haluamme kiittää kaikkia niitä, jotka olivat mukana ja apuna tässä vaikeassa työssämme. Esitämme näin parhaat kiitoksemme kyläkerääjille, muistelmien kirjoittajille, haastattelijoille, valokuvien toimittajille ja työtämme tukeneille.

Korvaamatonta apua on antanut Irja Kainulainen kirkkoherranvirastosta. Hän on aina ollut niin auliisti valmis puhelimitse ja kirjeitse selvittämään pyyntömmä. Sihteerillemme Anne Laukkaselle mitä parhaimmat kiitoksemme, työt ja tehtävät ovat hoituneet häneltä aina kiitettävästi, eikä työaikoja ole kiireiden keskellä tarvinnut selvittää, olemme olleet turvallisella mielin työn joutumisesta aikanaan. Samoin parhaimmat kiitoksemme Kimmo Moisalalle tekstin tietokoneelleajosta. Oikolukijoina meillä ovat toimineet Elias Huuonen ja Eino Ahonen, molemmat viimeisen

päälle tarkkaa työtä tehden ja suuret kiitokset heille vapaaehtoisesta työstään. Vielä kiitämme Oulaisten sotilastoimistoa ja Kalajokilaakson kirjapainoa erittäin hyvästä yhteistyöstä.

Olemme kokeneet hyvää ymmärrystä monien taholta ja saaneet avustuksia kirjan tekoa varten. Haluamme esittää suuret kiitokset tässä mainituille yhteisöille:

Ruukin kunta
Ruukin seurakunta
Paavolan Osuuspankki
Paavolan ja Ruukin pankkipositit
Revon Sähkö Oy
U. Karjala ky
Paavolan Osuusmeijeri

Matrikkelitoimikunnan puheenjohtajana ja sihteerinä toimineelle Kalevi Roppolalle lausumme parhaimmat kiitoksemme hänen suorittamastaan työstä. Ilman hänen tarmokasta työtään emme varmaan olisi saaneet tätä kirjaa sellaiseksi kuin se nyt saatiin. Siitä tuli hänen ansiostaan erittäin selkeä ja johdonmukainen kirja, joka varmaan tulee olemaan jälkipolvillekin erittäin luettu ja tutkittu teos.

Laajennetun matrikkelitoimikunnan puolesta

Kalevi Pietilä

Elsa Kesti, Tyne Petäjämaa, Kyllikki Hietala, Kaija Tervo, Vilho Koivumaa, Seppo Taavetti, Martti Junnila, Toivo Mustonen, Eino Rankinen, Yrjö Hökkä, Juha Virtanen, Ottu Ala-aho, Martti Virsu, Erkki Kähkölä, Matti Lehtomaa, Pauli Moisala.

Veteraanimatrikkelitoimikunta kyläkerääjineen. Edessä vas. Kalevi Pietilä, Elsa Kesti, Tyne Petäjämaa, Kyllikki Hietala, Kaija Tervo, Kalevi Roppola. Toinen rivi vas. Vilho Koivumaa, Seppo Taavetti, Martti Junnila, Toivo Mustonen, Ahti Nikinmaa, Eino Rankinen. Takarivi vas. Yrjö Hökkä, Pauli Moisala, Jussi Virtanen, Otto Ala-aho, Martti Virsu, Erkki Kähkölä, Matti Lehtomaa.

*Sihteeri, ylioppilas
Anne Laukkanen.*

*Oikolukijat
työssään, vas. Eino
Ahonen, Elias
Huumonen.*

Älä unohda veteraanien työtä

Sanotaan, että on helppoa seisoa lippujen alla rauhan aikana. Tässä kirjassa esitetyt miehet ja naiset ovat seisoneet lippujen alla sodan päivinä ja kestäneet sen. He olivat Paavolan, Revonlahden ja Karjalan miehiä ja poikia, jotka uhrautuvasti olivat valmiita isänmaan puolustamiseen, tietäen varsin hyvin, että sen hinta voi olla oma elämä. Heillä oli pyyteetön halu puolustaa perheitään, kotiaan ja omaisiaan hyökkääjää vastaan. On sanottu, että taistelussa suurimman vaaran ja väsymyksen hetkillä aseveljet ovat ajatuksissa lähimpänä, lähempänä kuin omaiset. Aseveljeä ei jätetty pulaan. Mutta taiston jälkeen nousivat perhe ja koti etusijalle. Molemmista tapauksista isänmaa oli hyvin kaukainen käsite, se oli aatteena taka-alalla, tukena kaikelle yhteiselle. Silloin koettu aseveljeys jäi perustaksi jatkuvalla yhteenkuuluvaisuudelle.

Siihen aikaan perheet olivat suuria ja koko veljessarja saattoi olla rintamalla. Oli perheitä, joista kaatui kaksi jopa kolmekin poikaa, mutta myös perheitä, jotka saattoivat sankarihautaan ainoan lapsensa. He olivat nuoria silloin, tulevaisuus edessä, mutta elämä katkesi oman tulevaisuuden odotuksen aattona. Sota jätti niin paljon vaikeuksia, eniten niitä jäi sodassa menehtyneiden omaisille, so-tainvalideille ja kotinsa menettäneelle siirtoväelle.

Meille kaikille suomalaisille on isänmaa aina ollut selvä hyväksyttävä käsite, vaikkei sitä aina julkisuudessa näytetäkään. Itsenäisyyspäivän juhlat ovat olleet niin vakavahenkisiä ja juhlallisia, etteivät kaikki ole osanneet ottaa niitä omakseen. Omassa hiljaisuudessa kaikki ovat isänmaataan rakastavia, siitä ei vain tehdä numeroa. Sodan raskaitten päivien kärsimykset ja muiden kansojen vapauden menetykset puhutelkoon meitä kaikkina aikoina.

Niinkauan kuin suomalainen elämäntapa täällä vallitsee, ansaitsee koko veteraanisukupolvi kiitoksen ja arvonannon sodan ja rauhanaikana tekemästään työstä. Älkäämme myöskään unohtako suurina isänmaallisina juhlapäivinä käydä laskemassa kukkia ja kynttilöitä aseveljiemme sankaripaadelle.

Ja muistakaamme, liittyessämme nyt Euroopan Unionin jäsenyyteen: ”Suomalainen, seiso omilla jaloillasi, äläkä luota vieraaseen apuun.”

K.R.

50 vuotta sitten 1942

Sankarihautajaiset Paavolassa.

50 vuotta myöhemmin 1992

Veteraanit marssivat vapaassa Suomessa.

SISÄLLYSLUETTELO

Matrikelitoimikunta	4
Lukijalle	5
Sotilaspiirin tervehdys	7
Kunnanvaltuuston puheenjohtajan tervehdys	8
Kirkkoherran tervehdys	9
Finlandia hymni	10
I osa PAAVOLA	
Vapaussodassa kaatuneet	12
Oi kallis Suomenmaa	13
Jääkärit ..	14
Jääkärien laulu	15
Vapaussoturit	16
Talvisodassa kaatuneet	23
Pienet kukkivat kummut	26
Jatko- ja Lapin sodassa kaatuneet	27
Isänmaalle	40
Talvi-, jatko- ja Lapin sodan veteraanit	41
Sanan tullessa	127
Lotat	128
Painon aikana tulleet tiedot	138
Suomen itsenäistyminen ja vapaussota, Kalevi Roppola	150
Valokuvia vapaussodasta	153
Vapaussodan sankaripatsaan paljastustilaisuudessa 1920	156
Väinö Launonen In memoriam	157
Rajalla ..	158
Paavolan suojeluskunnan toiminnasta, Kalevi Roppola	159
Valokuvia suojeluskunnan toiminnasta	161
Paavolan sotilaspoikaosaston toiminnasta, Pauli Moisala	165
Valokuvia	166
Ylipäällikön päiväkäsky, suojeluskunta lakkautetaan	169
Lotta Svärd Raahen piirin Paavolan paikallisosasto R. Y, Kaija Tervo	170
Lottalupaus	172
Ruukin lottakahvila ja matkustajakoti, Kaija Tervo ..	172
Kotirintama kesti, Kaija Tervo	175
Pikkulotan muisteloita, Rauni Vilmusenaho-Sauriala	176
Valokuvia lotista	178
Talvisota- 105 kunnian päivää 30.11.1939 - 13.3.1940	
Talvisotaan lähtö, Toivo Mustonen	186
Muistelma JR 26:n I pataljoonan vaiheista talvisodassa, Yrjö Reinilä ...	187
Talvisodan kartta	190
Paavolan miehet talvisodassa Karjalan kannaskella JR 32, Otteita sotapäiväkirjasta	191
Verta talvisodan hangilla, Kauko Roppola	194
Sodan surusanomat	197
Jatko- ja Lapin sota	
Ylipäällikkö: "Seuratkaa viimeisen kerran."	199

Pojat Paavolan Vihannin aseveljinä vierekkäin .. Aarne Helle .	200
Kartta -41, Hyökkäys	203
Otteita II/JR 32:n sotapäiväkirjasta	204
Vanaväylillä Vesaisen, JR 32:n juhلامarssi	219
Millainen sotilasyksikkö oli Paavolan poikien 3.D Kannaksen suurtaistelussa kesällä 1944, U.E. Moisala	220
Muistikuvia Tornion maihinnoususta ja Lapin sodasta, Martti Junnila	221
Muistikuvia jatkosodan ajalta, Kalevi Pietilä	222
Kartta Venehjärven maastosta	267
Uhtuan koukkausreissu, Toivo Mustonen	234
Hyökkäys Uhtualla, Uno Niemelä	237
Rintamalotan muistelmia ajalta 27.6.1941 - 4.11.1944, Elsa Kyntäjä	240
Elli keitti velliä Marskillekin	241
Joka uskoo minuun, hän elää, vaikka olisi kuollut, Martti Moisala	242
Kauppias Oskari Virta pelasti kymmeniä heimosotureita Stalinin vainoilta, Veikko Pietarila	243
Henkistä tilintekoa sotapoluilta 1939 - 1944, Kauko Roppola	244
Merivoimat: jalkaväkisotilaasta tuli merisotilas, Erkki Kähkölä	254
Pommituslentäjänä Karjalan taivaalla	257
Paluu Itä-Karjalasta kesällä 1944, Pauli Moisala	259
Veteraanin sana, lyhennelmä Niilo Koivumaan puheesta -91	260
Lyhennelmä Radio Norrbottenin ja Aarne Erkoman Lauri Sorosta tekemistä haastatteluista, Heli Tumelius ja Kalevi Pietilä	261
Paavolan miehet saksalaisten sotavankeina	262
18-vuotiaana lottakomennukselle, Kaija Tervo	263
Lääkintälotan tarina	264
Sodan surusanomia	266
Elämä juoksuhaudoissa	269
Sotainvalidien toiminta Paavolassa, Kalevi Pietilä	270
Sotainvalidin virsi	275
Sotaveteraanitoimintaa Paavolassa, Kalevi Roppola	276
Veteraanien naiset	279
II osa REVONLAHTI	
Alkusanat, Suomen sota	285
Jääkärit	286
Vapaussoturit	288
Talvisodassa kaatuneet	290
Jatko- ja Lapin sodassa kaatuneet	291
Talvi-, jatko- ja Lapin sotien veteraanit	297
Lotat	317
Sotilaspojat	325
Revonlahden suojeluskunta, Valtteri Sarkkinen	327
Revonlahden suojeluskunnan poikaosasto, Tauno Hietala	331
Lottatoiminnasta, Elli Keskitalo	331
Sissi P 3 jatkosodassa, Matti Hietala	333
Otteita sissipataljoona 3:n sotapäiväkirjasta	339
Manun kanssa partioretkillä, Mauno Tuohino	344
Kun Pöyryä pommitettiin, Elli Keskitalo	345
Kotiseutu "kohuaa arvoonsa", Veli Kostama	346
Revonlahden Rintamamiesveteraanit R.Y, Seppo Taavetti	347

Sotainvalidien Veljesliiton Revonlahden osasto, Tauno Junntila	350
Revonlahden sankarilaatan paljastustilaisuudessa 4.12.1983, Elli Keskitalo	351
III osa KARJALASTA ja muilta luovutetuilta alueilta tänne sotapakolaisina tulleet veteraanit	
Alkusanat	352
Muistellen kotiseutua	353
Vapaussoturit	354
Talvi-, jatko- ja Lapin sotien veteraanit	355
Lotat	361
Evakkokertomukset, Juha Virtanen	362
Evakkolaulu	365
Siirtoväen yhdistystoiminta Paavola-Revonlahden alueella vuoden 1940 jälkeen	366
Veteraanin iltahuuto	367
Matriikkelitoimikunnan puheenvuoro	368
Älä unohda veteraanien työtä	371